
THE LIBRARY OF CONGRESS

THE LIBRARY OF CONGRESS

Fire hundrede
Fortællinger
for Skolen og Livet,

samlede og udgivne

af

E. Mau,

Sognepræst til Skiellerup og Ellinge Menigheder i Fyen.

Andet Oplag.

Kiøbenhavn.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag (F. Hegel).

Trykt i det Schultziske Officin.

1854.

Fortale.

Af de Forord, hvormed jeg ledsagede „Første Udgave" af disse Fortællinger, optages her følgende:

„Religionslæreren har en vigtig, men svær Opgave, nemlig at foredrage Kristendommens Sandheder saaledes, at de ikke blot opfattes med Forstanden og blive en Gienstand for Erkiendelsen, men ogsaa finde Indgang og vinde Liv og Skikkelse i Hjertet. Gielder det om al Viden, at man bør lære for Livet, og at følgelig den Kundskab har lidet eller intet Værd, som ikke anvendes i det daglige Liv: saa gielder det i Særdeleshed om den kristelige Erkiendelse, at den er forfængelig, naar den ikke sammensmelter med Menneskets inderste Væsen og udøver sin vækkende, forædlende og helliggiørende Indflydelse paa hans hele Forhold, hans Giøren og Laden i det borgerlige saavel som i det huuslige Liv. Men hvor mange Hindringer træde ikke i Veien for dette Maal, Hindringer, som have deres Rod i den menneskelige Naturs Fordærvelse og paa flere Maader tidlig aabenbare sig i den Unges adspredte og flygtige Sind, der ikke let bliver staaende ved den rolige Betragtning, og der kun med Vanskelighed fastholder alvorlige Forestillinger. Naar Læreren derfor ikke er udrustet med usædvanlige Evner, naar han ikke ved hele sin Eiendommelighed formaaer at

fængsle den Kreds, hvori han virker, saa er det en temmelig almindelig Klage, at Ungdommen sjelden bevarer den ønskelige Opmærksomhed under Religionsunderviisningen, især naar denne bestaaer blot i en forstandig Udvikling af religiøse Begreber og Læresætninger og ikke antager en mere historisk Karakteer. Det tør derfor med Grund forventes, at enhver samvittighedsfuld Lærer med Velvillie vil modtage et Hjælpemiddel, som kan lette ham hans Arbeide og giøre det mere frugtbringende for Livet. Som et saadant Hjælpemiddel vover jeg at ansee nærværende Skrift, der i en Række af sande*) Fortællinger, ordnede efter Luthers Katekismus, fremstiller paa den ene Side Kristendommen i dens Kraft og Herlighed som en Seier, der overvinder Verden, paa den anden Side Synden i dens Afskyelighed som en Fordærvelse for Menneskene i Tid og Evighed. Det er noksom bekiendt, at Fortællinger i Almindelighed have noget Tiltrækkende for Ungdommen, hos hvem Følelsen og Indbildningskraften er mere fremherskende end den rolige og forstandige Overveielse; og naar saadanne Fortællinger ved deres Indhold kunne tjene til at giøre de kristelige Sandheder mere anskuelige og levende, kiære og dyrebare for Hjertet, naar de formaae at vække den slappede Opmærksomhed og ligesom at give Aanden ny Spændkraft,

*) Jeg har kun optaget ganske enkelte Fortællinger, som ikke høre til denne Klasse, men som jeg fandt saa udmærkede baade fra Indholdets og Formens Side og saa lærerige, at jeg med Hensyn til Øiemedet ikke ret vel kunde udelade dem; imidlertid ligger dog som oftest selv for disse en virkelig Begivenhed til Grund.

da mener jeg, at deres Nytte vil være indlysende. Man har ikke uden Grund tillagt Ord og Sætninger en belærende, Exempler og Fortællinger derimod en tvingende, Sind og Hjerte overvindende Magt, efter de gamle latinske Ordsprog: verba docent, exempla cogunt v. trahunt; og longum iter per præcepta, breve per exempla (Veien er lang igiennem Regler og Forskrifter, kort igiennem Exempler); og naar vi prise Kristendommen som den aandelige Magt, der har betvunget Verden og fornyet Jordens Skikkelse, da har den uden Tvivl gjort dette, fornemmelig fordi den belærer ogsaa ved Kiendsgierninger og hviler derpaa som sit historiske Grundlag, og fordi den i sig selv, ved sin Stifters Personlighed, Liv og Gierning, er et stort og mageløst Exempel fremfor alle andre. Da jeg nu ogsaa af egen Erfaring har havt Leilighed til at overbevise mig om Nytten og Hensigtsmæssigheden af gode Fortællinger, som slutte sig nøie til de kristelige Lærdomme og kunne betragtes som en Anvendelse af disse i Livet, og da jeg oftere har bemærket den Begierlighed, hvormed ikke blot Ungdommen, men ogsaa Ældre søge denne aandelige Føde: saa har det været mit Ønske, i nogen Maade at afhjælpe et Savn i denne Retning, og at yde et passende Bidrag til at tilfredsstille en Trang, som stedse vil findes hos Folket, navnlig især den opvoxende Slægt.

Jeg har foretaget dette Arbeide med Lyst og Kiærlighed til Sagen og ikke sparet nogen Umage, idet jeg omhyggelig har giennemgaaet en stor Mængde Blade, Tidsskrifter, Levnetsbeskrivelser, Læsebøger, Missionsberetninger, Opbyggelsesbøger, Fortælling=Samlinger og andre historiske Skrif=

ter i flere Sprog, og deraf efterhaanden uddraget, samlet, ordnet og bearbeidet det bedste, jeg kunde finde; hvortil jeg endnu har føiet adskillige Fortællinger af Livet, som ikke forhen har været trykte i noget Sprog. Et Par af de sidstnævnte ere mig velvilligen meddeelte af Hr. Pastor Buchholz i Vallensved og Lic. theol. F. Fenger i Liunge, hvilket jeg erkiender med Taknemmelighed. Da de benyttede Kilder ere saa mangfoldige i Tallet, vilde det blive for vidtløftigt og tillige trættende for Læseren, dersom jeg her skulde opregne dem; hvilket jeg ogsaa finder overflødigt. Naar jeg har meddeelt adskillige længere Fortællinger, som synes mindre at egne sig til at foredrages ved Siden af den egentlige Religionsunderviisning, da er dette skeet, fordi jeg ønskede at levere ikke blot en Exempelsamling for Ungdommen, men en nyttig Læsebog for Folket i Almindelighed, og det er derfor mit Ønske og mit Haab, at Skriftet vil blive anskaffet til Sognebibliotheker og kiøbt af Mænd i forskiellige Stillinger, som finde Smag i dette Slags Læsning. — I øvrigt anseer jeg det for overflødigt, at meddele nogen videre Anviisning til Bogens Brug, da enhver Præst, Skolelærer eller Familiefader, som finder Arbeidet hensigtssvarende, nok vil vide at benytte det saaledes, at det kan blive til Velsignelse for de Unge, som ere betroede til hans Omsorg og Veiledning. Af det Foranførte vil det imidlertid sees, at jeg nærmest har tænkt paa, at Samlingen skulde blive benyttet ved Konfirmationsunderviisningen og ved Religionsunderviisningen i Skolerne, i det vedkommende Lærer deraf kunde mundtlig fortælle saadanne Historier, som passe til det Afsnit af Lærebogen eller Katekismus, der

hver Gang giennemgaaes med Børnene; ligesom Bogen ogsaa vil kunne levere Stof til Udarbeidelser i Modersmaalet, naar Børnene, efterat have hørt eller læst en Fortælling, holdes til at giengive den skriftlig, for at øve sig i Retskrivning og vænne sig til at udtrykke deres Tanker paa Papiret. — Det vil uden Tvivl bifaldes, at jeg har ladet Bogen trykke med forskiellige Slags Skrift, for at den lettere kan benyttes ogsaa som Læsebog i Skolen eller Hjemmet, til Afvexling, ved Siden af Hjorts, Birchs, Molbechs og andre brugelige Skolebøger. Naar et ulige større Antal Fortællinger, og deriblandt de lettere og fatteligere, ere trykte med gotiske eller danske Bogstaver, da er dette skeet med Forsæt, i den Tanke, at disse Stykker passende kunne læses især af de yngre Børn, hvorved den Fordeel opnaaes, at Bogen kan benyttes baade af øverste og nederste Klasse i Almueskoler. — De tilføiede Bibelsprog haaber jeg ville forøge Bogens Værd, da de føre Læseren hen til den rigeste Kilde til sand Gudsfrygt og Dyd, og yde et gavnligt Middel til at tydeliggiøre Sammenhængen og Forbindelsen mellem Fortællingernes Indhold og Kristendommens Sandheder. — Registrene bag i ville uden Tvivl lette Bogens Brug, og nogenlunde bøde paa Værkets mangelfulde Inddeling, hvormed jeg stundom har været noget forlegen, navnlig hvad Underafdelingerne angaaer og den Plads, jeg skulde anvise hver enkelt Fortælling."

Efterat første Udgave af nærværende Arbeide i et Antal af 2500 Exemplarer i faa Aar er bleven udsolgt, lader jeg et nyt Oplag udgaae i Trykken med godt Haab om, at det vil finde en venlig Modtagelse. Da Bogen ogsaa er bestemt til Skolebrug, har jeg kun fundet Anledning til at foretage høist ubetydelige Forandringer, saa at den fremtræder omtrent i samme Skikkelse som den tidligere Udgave.

Skiellerup Præstegaard ved Odense den 24de November 1853.

E. Mau.

Indhold.

De ti Guds Bud.

Det første Bud.

Det andet Bud.

Det tredie Bud.

Det fjerde Bud.

Det femte Bud.

Det sjette Bud.

Det syvende Bud.

Den apostoliske Troesbekiendelse.

Fadervor.

Den hellige Daab.

Den hellige Nadvere.

De ti Guds Bud.

Det første Bud.

I. Guds Væsen og Egenskaber.

1. Astronomen og Tvivleren.

Jer. 10, 12: Han er den, som gjorde Jorden ved sin Kraft, som beredte Jorderige ved sin Viisdom og udbredte Himmelen ved sin Forstand.

Den berømte Astronom eller Stjernekyndige, Athanasius Kirchner, havde en Ven, som tvivlede om Guds Tilværelse. Denne besøgte ham en Dag, just som han sad fordybet i lærde Undersøgelser og Beregninger; og da Kirchner ikke lod sig forstyrre i sit Arbeide, fik hans Ven god Leilighed til at see sig om i Værelset. Han bemærkede da blandt andet en smuk Globus eller Himmelkugle, der var ligesom besaaet med Stjerner. Fornøiet herover spurgte han Kirchner, hvo der vel havde gjort denne Globus? Den Lærde svarede ganske tørt: „Den tilhører ikke mig, jeg veed heller Ingen, som har gjort den, den maa vel være fremkommen ved et Tilfælde." Dette Svar var ikke efter Vennens Hoved, og han følte sig ordentlig fornærmet, da han troede, at Kirchner vilde gjøre Nar af ham. Men denne benyttede Leiligheden til at overbevise sin Ven om hans store Vildfarelse, i det han sagde: „Du vil ikke troe, at

denne lille og svage Afbildning af Himmellegemerne er bleven til af sig selv; hvorledes kan du da troe, at den langt større og herligere Original*), Himmelen selv med alle Planeter, skulde være bleven til af sig selv, ved et blot Tilfælde?" Tvivleren følte sig beskæmmet og taug. Senere opgav han sin Daarskab, og lærte at troe paa Gud Fader, den Almægtige, Himmelens og Jordens Skaber.

2. Den beskæmmede Gudsfornegter.

Psalm. 104, 3: Han hvælver sine Sale i Vandene; han giør Skyerne til sin Vogn; han farer frem paa Veirets Vinger.

Den fromme Samuel Bankraft foretog engang en Reise i Nordamerika. Han maatte ved denne Leilighed lade sig sætte over en stor Sø. Ombord traf han en Mand, ved Navn Volney, som var berygtet for sine atheistiske eller gudsfornegtende Grundsætninger. Paa eengang reiste der sig en heftig Storm, som hvert Øieblik truede dem alle med Undergang. Baade Mænd og Qvinder skreg af Angest og Fortvivlelse. Men der var dog Ingen, som teede sig galere end Volney. Han faldt paa Knæ for Kapitainen, og besvor ham ved hans givne Ord, at han dog endelig maatte skaffe ham lykkelig og vel over Vandet. Da alt Haab om Redning syntes at forsvinde, raabte han med udstrakte Hænder og funklende Øine: „O min Gud! min Gud! hvad skal jeg giøre, hvad skal jeg gribe til?" Bankraft faldt i saa stor Forundring over dette Udraab, at han tiltalte ham med de Ord: „Hvorledes, Hr. Volney? Nu har De jo en Gud?" Skiælvende svarede Volney: „O, ja vel, ja vel har jeg det."

Da Skibet langt om længe, som ved et Guds Under,

---

*) Dette fremmede Ord betyder egentlig det første, oprindelige Værk eller Arbeide, i Modsætning til en Afbildning eller Efterligning deraf.

var ankommet til sit Bestemmelsessted, blev ovenstaaende Tildragelse snart almindelig bekiendt. Men det var langt fra, at Volney derved kom paa bedre Tanker; han skammede sig meget mere ved sit svage Dieblik, som han kaldte det, saa at han endog i længere Tid ikke turde lade sig see i noget offentligt Selskab i Philadelphia.

3. Grønlænderen og Missionæren.

Psalm. 104, 24: Herre, hvor mange ere dine Gierninger! Du gjorde dem alle viseligen.

En ung, rask Grønlænder reiste engang hen over Bjergene med den bekiendte Missionær Krantz, som havde været et Redskab i Guds Haand til at omvende ham fra Hedenskabets Mørke. Det var en deilig Morgenstund; Solen hævede sig majestætisk over Fjeldtoppene, der ligesom svømmede mellem Himmel og Jord i straalende Purpurglands. Dybt bevæget i Sindet og overvældet af sine Følelser, standsede Grønlænderen, greb Missionærens Arm og udbrød: „See, Broder, hvilken Skiønhed og Pragt! O hvor stor og herlig maa Han dog være, som har frembragt alt dette!"

4. Den lille Prædikant.

Psalm. 8, 3: Af de Umyndiges og Diendes Mund bereder du dig Lov.

En Englænder, som opholdt sig i Bombay i Ostindien, reiste engang med sin Familie ud paa Landet. Han havde en lille Datter paa fire Aar; denne betroede han til en indfødt Tjener, som skulde have Opsyn med hende underveis. Tjeneren, som hed Saamy, var en Hedning. Da Veien løb forbi et gammelt Afgudstempel, gik Saamy et Dieblik hen til dette, og tilbad et Billede af Steen, som stod over Indgangen til Templet. Derpaa vendte han til-

bage til den lille Pige, som venlig spurgte ham: „Hvorfor gjorde du det?" — „Jo, det er min Gud," svarede Saamy. „Din Gud? sagde Barnet. Men din Gud kan jo hverken see eller høre eller gaae, din Gud er jo kun en Steen. Min Gud derimod seer Alt." — Fire Maaneder opholdt Familien sig i denne Egn, og Saamy undlod aldrig, saa ofte han kom til Templet, at tilbede Afgudsbilledet, hvilket den lille Pige hvergang bebreidede ham. Alligevel holdt Tjeneren grumme meget af hende, og da han formodede, at hun snart skulde vende tilbage til Europa med sine Forældre, blev han meget bedrøvet og udbrød engang: „Hvad skal den arme Saamy gjøre, naar hans Herres lille Datter reiser til England? Saamy har hverken Fader eller Moder mere." — Hertil svarede Barnet: „O Saamy, naar du elsker min Gud, saa vil han være din Fader og din Moder." Den gamle Mand lovede med Taarer i Øinene, at han vilde elske hendes Gud, som han vel endnu ikke kiendte. „Men da maa du lære mine Bønner," vedblev hun; og hun lærte ham virkelig Fadervor og sine Morgen- og Aftenbønner. Da Familien en Morgen var forsamlet til en Andagtsøvelse, traadte Saamy ind, tog sin Hue af Hovedet, knælede ned og tog Deel i Bønnen. Fra den Tid af foregik der en mærkelig Forandring med ham; og det varede ikke længe, før han ved Herrens Naade kom til at kiende den eneste sande Gud og den, han udsendte, Jesum Kristum.

5. Den Vise, som blev til Daare.

1 Kor. 3, 18: Dersom Nogen iblandt Eder tykkes sig viis i denne Verden, han vorde en Daare, at han kan blive viis.

Der var engang en Mand, som var kommen i Ry for at besidde stor Viisdom. Kongen, som vidste dette, fik

Lyst til at prøve ham, og opfordrede ham derfor pludselig en Dag til at sige ham, hvad Gud er. Den Vise bad, om han maatte betænke sig en Dags Tid; dette blev ham tilstaaet. Derefter kaldte Kongen ham atter for sig, og forlangte Svar paa sit Spørgsmaal. Den Vise bad nu om to Dages Betænkningstid; da disse vare forløbne, og Kongen vilde have et bestemt Svar, bad han om fire Dage; men det var lige nær endda, thi saa ofte man trængte ind paa ham, for at faae ham til at svare, begierede han ny og længere Henstand. Da Kongen nu vilde vide Aarsagen til denne besynderlige Adfærd, svarede Manden ligefrem: „Jo mere jeg tænker over denne Gienstand, desto dunklere forekommer den mig, desto ubegribeligere bliver Guds Væsen mig."

6. Den beskæmmede Viismand.

Psalm. 139, 7. 8: Herre! hvor skal jeg flye fra dit Ansigt? Dersom jeg farer op til Himmelen, da er du der; og lægger jeg mig ned i Afgrunden, da er du der.

En lærd Mand, som havde høie Tanker om sig selv, gik engang over en eensom Bjerghøide, og i det han grundede dybt over nogle almindelige Sandheder, saae han hverken frem eller tilbage, hverken til Høire eller Venstre. Heel uventet stødte han paa en Hyrdedreng, som legede med Smaastene, i det han tog dem i Haanden og betragtede dem med Opmærksomhed, den ene efter den anden. „Hvad bestiller du, Slyngel?" spurgte den strenge Mand. „Jeg tænker, naadige Herre," svarede Drengen. „Hvad skulde du vel tænke paa?" sagde den Vise med Forundring. Den raske Hyrdedreng blev ham ikke Svar skyldig, men sagde: „Jeg tænker paa Gud." „Veed du da, hvor Gud er?" spurgte Viismanden atter; og da Drengen gav

sig til at lee ad dette underlige Spørgsmaal, vedblev den Vise og sagde: „Der kan du see, du veed det ikke.“ Derpaa tog han et deiligt rødmusset Æble op af Lommen og sagde: „Det faaer du, dersom du kan sige mig, hvor Gud er?“ Drengen aabnede sin Hyrdetaske, tog ikke mindre end to Æbler frem deraf, og sagde: „Dem, kiære Herre, vil jeg give Eder, dersom I kan sige mig, hvor Gud ikke er?“ — Den Verdsligvise stak sit Æble til sig igien, og gik beskæmmet bort.

7. Den brede og den smalle Gud.

Es. 57, 15: Saaledes siger Herren: Jeg boer i det Høie og Hellige; men jeg er og hos de Sønderknuste og Nedbøiede i Aanden, til at oplive de Nedbøiedes Aand og at giøre de Sønderknustes Hjerter levende.

En letsindig Mand talte engang med en eenfoldig og oprigtig Kristen, hvem han gierne vilde bringe i Forlegenhed ved allehaande spidsfindige Spörgsmaal. „Siig mig,“ sagde han blandt andet, „hvor bred er vel Gud?“ „Saa bred,“ svarede den Anden, „at Himmel og Jord kunne ikke omfatte ham, og dog saa smal, at han kan boe i et sönderknuust og ydmygt Hjerte.“

8. Den forfærdede Dommer.

Joh. Aab. 16, 7: Herre Gud, du Almægtige! dine Domme ere sande og retfærdige.

En rig Juveleer i Holland gjorde engang en Forretningsreise, og førte en betydelig Sum Penge og adskillige kostbare Juveler med sig. Han ledsagedes paa denne Reise af en Tjener, som længe havde været i hans Huus og som han derfor holdt meget af. Underveis fattede Tje-

neren den Beslutning, at dræbe sin Herre og sætte sig i Besiddelse af hans Skatte, hvorved han paa eengang vilde blive en rig Mand, og han fandt snart Leilighed til at udføre sit onde Forsæt. Thi da Juveleren engang steg af Hesten, trak Tjeneren en Pistol frem og skød sin Herre ihjel paa Stedet, hvorefter han kastede Liget i en Tørvegrav ikke langt fra Veien. Han reiste nu med sit Bytte til England, og satte sig ned i en lille Stad. Her begyndte han en ubetydelig Handel, men var klog nok til ikke at lade sig mærke med, at han havde Formue; først efterhaanden udvidede han sine Forretninger, og gik bestandig frem i Velstand. Han giftede sig ind i en anseet Familie, og da han nød almindelig Agtelse, blev han optaget i Magistraten eller Stadsøvrigheden, og omsider udvalgt af Borgerne til Dommer. Efter længere Tids Forløb blev en Misdæder ført frem for hans Domstol. De Edsvorne havde allerede kiendt ham skyldig, og man ventede kun paa, at Dommen skulde bekræftes. Længe taug Dommeren, men pludselig skiftede han Ansigtsfarve, rystede over hele sit Legeme og var nær ved at falde i Afmagt. Derpaa sprang han, piint af Samvittighedsangest, op fra sit Sæde, gik udenfor Skrankerne og stillede sig ved Siden af den Anklagede. „Edsvorne, raabte han, Gud er en retfærdig Dommer. Her fremstiller han for Eders Øine en større Forbryder end denne Anklagede. Jeg har nemlig selv for tredive Aar siden myrdet min Herre, min Velgiører, som havde trukket mig op af Støvet. Min Time er kommen. Helvedangest martrer min Samvittighed. Retfærdigheden maa haandhæves; afsiger kun min Dødsdom!" Hele Forsamlingen blev greben af Forfærdelse. Man satte ham endelig i Fængsel; Sagen blev nøie undersøgt, og der blev skrevet til Holland. Da alle indhentede Efterretninger be-

kræftede hans egen Anklage, blev han dømt fra Livet, og underkastede sig den fortjente Straf med oprigtig Anger og Syndsfortrydelse.

9. Kong Ferdinand og de tvende Brødre.

2 Mos. 23, 7: Du skal ikke ihjelslaae den Uskyldige og Retfærdige; thi jeg vil ikke lade den Ugudelige have Ret.

Da Kong Ferdinand af Kastilien en Dag gik ud af Slottet i Valenza, hvor han opholdt sig med sit Hof, blev et ungt Menneske dræbt lige for hans Oine; men Morderen, som undflyede, kunde man ingensteds finde. To Brødre, ved Navn Karvajal, bleve beskyldte for at have begaaet dette Mord, og skiøndt man ikke kunde overbevise dem derom, og de begge høit og helligt forsikkrede, at de vare uskyldige, bleve de dog fængslede. I sin første Vrede og Heftighed befalede Kongen, at de skulde nedstyrtes fra en høi Klippe. Forgiæves beraabte de sig paa Lands Lov og Ret; Kongen var og blev ubøielig. Da vendte de sig i deres Nød til Kongernes Konge i Himmelen, og indstævnede Ferdinand til inden tredive Dage at møde for Hans Domstol. Derpaa bleve de nedstyrtede og døde den skrækkeligste Død. Ingen agtede videre paa, hvad begge Brødrene havde sagt paa det sidste. Men da Kongen drog med sin Hær til Andalusien, blev han en Morgen funden død i sin Seng, og det var netop den tredivte Dag, efterat han havde ladet de Uskyldige henrette.

10. Soldaten, som blev hængt.

Rom. 12, 19: Hevnen hører Mig til; jeg vil betale, siger Herren.

I den förste slesiske Krig bröd den preussiske Hær engang op om Morgenen ganske tidlig, og det blev da

under Dödsstraf forbudt at lade noget Ord, ja selv den mindste Lyd höre paa Veien. Men da Solen stod op i sin fulde Pragt og Glands, blev en Soldat saa henrykt over dette Syn, at han, uden at ændse Forbudet, begyndte at synge en Morgensang. Han blev strax greben og dömt til at hænges. Feltpræsten kunde aldrig troe, at Vor Herre vilde overgive Nogen til Döden for en saa ringe Tings Skyld; derfor gik han hen til Soldaten, da denne allerede stod under det Træ, i hvilket han skulde hænges, og tiltalte ham i en alvorlig Tone saaledes: „Menneske, det er kun nogle faa Öieblik om at giöre, saa staaer du for den alvidende Dommer. Giv Gud Æren og tal Sandhed! Siig mig: Har du ikke en hemmelig Bröde paa din Samvittighed?" „Jo, bekiendte den Ulykkelige, jeg har for flere Aar siden begaaet et Mord, som dengang blev holdt skjult paa Grund af Krigsurolighederne." Strax efter blev han hængt, og saaledes ramtes han af den retfærdige Guds Haand.

11. Gud er hellig.

Jak. 1, 13: Ingen sige, naar han fristes: jeg fristes af Gud; thi Gud fristes ikke af det Onde, men han frister heller Ingen.

En Hindu, d. e. een af de Indfödte i Ostindien, talte engang med en Missionær om Guds Væsen og Egenskaber, og yttrede da blandt andet, at Gud var Skyld i alt det, som Mennesket gjorde, baade det Gode og det Onde. Flere af de Tilstedeværende erklærede, at de heri vare enige med ham. I Stedet for andet Svar fremsatte Missionæren denne Lignelse: „Der var engang en Tyv, som blev fört frem for sin Dommer. Da denne spurgte ham, hvorfor han havde stjaalet, svarede Tyven, at det var ikke ham, der havde

stjaalet, men Gud, som var i ham. Dommeren lod ham prygle og kaste i Fængsel. Da Tyven bad om Naade, sagde Dommeren: „Hör, min Ven, det er jo ikke dig, jeg lader slaae, men Gud i dig, som har stjaalet.“ Da gave Folkene sig til at lee og sagde: „Nei, Gud kan hverken stjæle eller lade sig slaae.“

12. Gud er allestedsnærværende.

Psalm. 139, 1—3: Herre, Du ransager og kiender mig; Du forstaaer mine Tanker langt fra; Du kiender grandt alle mine Veie.

En Missionær prædikede engang om, at Gud er allevegne, seer og bemærker Alt, saa at han kiender endog vore hemmeligste Tanker. Bag efter kom en Hedning til ham og sagde: „En saadan Gud, som seer Alt, kunne Vi ikke bruge. Vi före helst et frit Liv og ville ikke, at man skal höre og see, hvad vi tage os for.“

13. Guds Almagt og Menneskets Afmagt.

1 Krøn. 29, 11: Dig, o Herre. hører Majestæt og Vælde og Glands og Herlighed og Ære til. Dit er Riget, o Herre, og Du er ophøiet, ja Hovedet for Alt.

Knud den Store var en rig og mægtig Konge, thi han regierede baade over Danmark og England; og det gik derfor ham, som det ofte gaaer Folk i hans Stand, at han stundom fandt Smigrere, som tænkte at mele deres Kage ved at berømme hans Storhed og Vælde. Men Knud lod sig ikke blende heraf; thi han vidste, at han havde sin Magt fra Herren, imod hvem han selv Intet formaaede. En Dag, da han gik ved Strandbredden, roste hans Hoffolk ham som sædvanlig, og sagde blandt andet, at han kunde byde over alle Lande og Have. Kongen svarede dem ved en sind-

billedlig Handling. Han befalede nemlig, at man skulde bringe ham en Stol, og satte sig paa den. Det var just i Flodtiden, og Vandet steg derfor høit. Da oplod Kongen sin Mund og sagde til Havet: „Jeg sidder paa mit Lands Grund, og du tilhører mig, og ustraffet har endnu Ingen sat sig op imod min Villie; saa byder jeg dig nu, at du ikke rører mit Land og ikke drister dig til at væde din Herres Legem eller Klæder." Men Havet gik op, som det pleiede, og Bølgerne bestyllede baade hans Fødder og Knæer. Men da reiste Kong Knud sig og tog atter saaledes til Orde: „At Kongernes Magt kun er Skrøbelighed, det skulde hver Mand paa Jorden dog vide, saa Ingen er Kongenavn værdig uden Han, der styrer Hav, Jord og Himmel ved sit Vink og sin Lov." Og da han kom hjem, tog han sin Guldkrone og satte den paa Krucifixet eller den korsfæstede Frelsers Billede, og bar den aldrig siden, saalænge han levede.

Den samme Knud skrev engang saaledes til nogle af de Mægtige i Landet: „Jeg giver Eder herved tilkiende, at jeg ydmygeligen har lovet den almægtige Gud, herefter at leve, som det sig bør, i al min Tid; at regiere gudfrygtigen og retfærdigen mine Riger, og at dømme billigt i alle Sager; og jeg bereder mig til, herefter at rette Alt, hvad jeg i Ungdoms Ubesindighed eller af Forsømmelse kan have gjort imod det, som er ret og billigt. Jeg besværger og befaler derfor mine Raadsherrer, som jeg har betroet Riges Sager, at de aldeles ikke, enten af Frygt for mig eller af Gunst mod nogen fornem Person, maae giøre Uret, eller tilstede den at øves i mit ganske Rige; men at de maae lade Alle, baade Høie og Lave, nyde Lovens Beskyttelse, saa kiært som de have mit Venskab og deres egen Velfærd."

14. Er Himmelen din?

Kol. 4, 6: Eders Tale være altid yndelig, krydret med Salt, saa I vide, hvorledes det bør Eder at svare Enhver.

En Dalekarl, det vil sige en Mand fra Provindsen Dalerne i Sverrig, arbeidede engang hos en rig Herre i Nærheden af Stokholm. Denne underholdt sig paa en Spadseregang med Arbeideren, og spurgte ham: om han vidste, hvem dette eller hiint Gods hörte til? Dalekarlen svarede: „Nei, hvor skulde jeg vide det?" „Da skal jeg sige dig det, vedblev Herren: det tilhörer ingen Anden, end mig. Ja, Alt, föiede han til, Alt hvad du her kan see rundt omkring dig, er Mit." Dalekarlen stod et Öieblik stille, satte Spaden i Jorden, tog Huen af, og i det han pegede op mod Himmelen, sagde han med Eftertryk: „Her seer jeg Himmelen; er den ogsaa din?" Den rige og forfængelige Godseier fölte sig truffen, og det varede en Stund, inden han atter pralede af sin jordiske Herlighed.

15. Luther som Kateket.

Joh. Aab. 15, 3: Store og forunderlige ere Dine Gierninger, Herre Gud, du Almægtige!

Da Dr. M. Luther i Aaret 1527 reiste om paa Kirkevisitats, og ved samme Leilighed flittig overhørte Bønderne i deres Kristendom, traf han ogsaa paa en sarisk Bonde, som skulde fremsige den kristne Tro. Da denne nu havde aflagt Bekiendelsen efter den første Artikel: „Jeg troer paa Gud Fader, den Almægtige," spurgte Luther ham ad, hvad Almægtig betyder. „Det veed jeg ikke," svarede Bonden ganske troskyldig. „Ja, min kiære Mand, sagde Luther, jeg og alle Lærde vide i Grunden heller ikke, hvad Guds Kraft og Almagt er. Men tro Du kun

i al Eenfoldighed, at Gud er din kiære og trofaste Fader, der vil, kan og veed, som den klogeste Herre, at hjælpe Dig, din Kone og dine Børn i allehaande Nød: da er du vel faren."

II. Guds Aabenbarelse i den hellige Skrift.

16. Jøden i Fængslet.

Joh, 3, 16: Saa elskede Gud Verden, at Han hengav sin eenbaarne Søn, paa det hver den, som troer paa Ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv.

En Vertshuusholders Sön dræbte engang en Jöde, for at komme i Besiddelse af hans Penge, og tog derefter Flugten. Da han kom igiennem en Skov, traf han der en ung Jöde, ved Navn Nathan, som havde lagt sig til at sove. For at vælte al Mistanke fra sig, stak han den blodige Kniv i Lommen paa den Sovende og drog videre. Kort efter opdagede man Kniven hos Nathan, og denne blev derfor sat i Fængsel, hvor han maatte sidde i over Aar og Dag. Da Tiden blev ham lang, spurgte han Fangevogteren, om han ikke kunde skaffe ham nogle Böger at læse i. „Der er kun een Bog i hele Huset," svarede denne. „Og hvad er det for een?" sagde Jöden. „Det veed jeg ikke," giensvarede den Anden, som var et meget uvidende Menneske. „Nu vel, lad mig kun faae den Bog, sagde Jöden; Noget er dog bedre end Intet." Da Nathan læste Bogens Titel „Vor Herres Jesu Kristi Nye Testamente," blev han lidt underlig tilmode, og vilde i Förstningen levere Bogen fra sig igien. Imidlertid betænkte han sig dog, og sagde til sig selv: „Hvad

kan det i Grunden skade, at jeg engang selv læser, hvad de Kristne fortælle om deres tilbedede Marias Sön? Jeg vil da i Fremtiden saameget lettere kunne giendrive dem.″ Han læste i Begyndelsen med hemmelig Uvillie; men jo mere han læste, desto mere forvandlede hans Uvillie sig til en piinlig Uro og Bekymring, som var ham selv uforklarlig.

Jesu Taler i Evangelierne fandt han saa fulde af Viisdom, hans Gierninger saa overordentlige, hans Hensigter saa rene, hans Tænkemaade saa ædel, at han blev overbeviist om, at Ingen paa Jorden, end ikke Moses og Abraham, kunde maale sig med ham i Hellighed. Han havde af sine Forældre og Lærere hört Jesum af Nazareth skildre som en stolt, trættekiær Mand, ja som en Oprörer og Folkeforförer. Hvor forbauset blev han derfor ikke, ved nu at see Jesum fremstillet allevegne som den Ydmygste og Sagtmodigste blandt Menneskens Börn! Han kunde ikke blive mæt af at læse den herlige Bjergprædiken, fuld af himmelsk Viisdom, den ypperstepræstelige Forbön og de sidste Samtaler med Disciplene, som vidnede om den ömmeste Kiærlighed. Med Taarer i Öinene læste han Jesu Lidelses- og Döds-Historie, og da han kom til den Bön: „Fader, forlad dem!″ begyndte han at græde bitterlig. Han var neppe i Stand til at læse videre. Dog, Begierligheden efter at vide, hvorledes Disciplene havde forholdt sig efter deres Mesters Död, bevægede ham til ogsaa at læse Apostlernes Gierninger. Beretningen om den Hellig Aands Udgydelse og den förste Pintseprædiken greb ham dybt, men fornemmelig Pauli Omvendelseshistorie. „Saa sandt Abrahams Gud lever i Himmelen, raabte han höit, Jesus af Nazareth er

Messias, den levende Guds Sön!" Næsten uvilkaarlig oplöftede han sine Hænder og bad: „Saa sandt som Du, Jesus af Nazareth, er den sande Prophet og Messias, vil jeg være din Discipel. Forbarm dig over mig; forbarm dig, som du forbarmede dig over Röveren ved din venstre Side! Som du bad for dine Mordere, saa bed ogsaa for Mig: „Fader, forlad ham!" — Den Fangne længtes nu dobbelt efter sin Frihed, hvilken han i Bevidstheden om sin Uskyldighed haabede snart at erholde; thi han önskede ret inderlig, offentlig at bekiende, hvad han troede i sit Hjerte, og ved Daaben at blive optaget i Kristi Kirke. Med Frimodighed og Beskedenhed forsvarede han sig for Retten, og hörte Dommen forkynde med Rolighed og Hengivenhed i Guds Villie. Men see, da der allerede var gjort Anstalter til hans Hudstrygelse, indlöb den Efterretning, at den virkelige Morder var opdaget og havde tilstaaet sin Forbrydelse. Nathan erholdt derfor sin Frihed, og ilede med at opsöge en kristelig Præst, som prövede ham og fandt ham saa vel oplyst, at han ikke tog i Betænkning, efter nogle Ugers Forlöb at döbe ham, og derefter meddele ham den hellige Nadvere. Da Nathan, som nu havde antaget Navnet Kristlieb, senere fik Underretning om den retfærdige Straf, som Morderen var bleven idömt, blev han greben af dyb Medlidenhed med denne Ulykkelige. Han begav sig derfor hen til Slaveriet, hvor hiin skulde udstaae Straffen, for at kunne giöre vel imod ham og hjælpe ham baade til Legem og Sjæl. Misdæderen var bleven syg; Kristlieb fik Lov til at pleie ham, og hörte ikke op med at advare og formane, at bede og besværge ham, at han dog endelig vilde omvende sig og lade sig forlige med

Gud. Hans Taarer og Forestillinger virkede; den Forhærdedes Hjerte blev böiet og ydmyget; han bad om Naade og fandt Fred og Hvile for sin Sjæl i Troen paa Jesum Kristum; og hans fölgende Liv vidnede om, at en virkelig Forandring var foregaaet med ham. Faa Maaneder efter blev Kristlieb syg, og endnu paa Dödsleiet kom han hiin Morder ihu og bad, at Gud vilde opholde ham i Troen til det sidste. Da hans Ende nærmede sig, udbröd han, fuld af himmelsk Glæde: „Herre, nu lader Du din Tjener fare i Fred, thi mine Öine have seet din Frelse;" og saaledes gik han, salig i Troen, over i Evigheden.

17. Evangeliets Sandhed.

2 Pet. 1, 16: Vi have ikke fulgt kløgtige Fabler, da vi kundgjorde Eder vor Herres Jesu Kristi Kraft og Tilkommelse, men vi vare selv Øienvidner til Hans Majestæt.

Der var engang en Præst, som i sine yngre Aar var kommen bort fra den eenfoldige Tro paa Guds Ord, og havde givet Tvivlene Rum i sit Hjerte. Han tænkte: „Skulde det, som Evangelisterne fortælle om Kristus, ogsaa virkelig være sandt? Skulde de ikke have udsmykket og forandret Meget?" Saadanne Tvivl forfulgte ham i Kirken saavel som i hans stille Kammer. Naar han vilde bede som sædvanlig, da kom den kolde Mistro, og stillede sig imellem ham og Gud. Hans Hjerte var saa tomt og tört, saa elendigt og uroligt. Paa samme Tid hörte han, at en gammel ærværdig Geistlig, som i mange Aar havde forkyndt Korsets Ord for Hedningerne i Indien, var ankommen til Staden. Baade Gamle og Unge forsamlede sig omkring denne mærkværdige Mand, og i disses Tal var ogsaa vor bedrövede Yngling. Engang vare de begge alene. Da

sagde Ynglingen dybt bevæget: „Ærværdige Fader, hvor salig er du, at du har Noget at holde dig til, som du antager for Sandhed, for evig Sandhed. Med mig er det ikke saaledes. I flere Aar har jeg været anfegtet af Tvivl, om det ogsaa virkelig er sandt, hvad Apostlerne fortælle om Jesus Kristus, om de ikke have sat Noget til og udsmykket Meget. Derfor kan jeg ikke mere elske og bede. Ak, hvad skal jeg giöre?" Den Gamle formanede Ynglingen med faderlig Mildhed til kun at bede oftere, hvor elendig han end maatte föle sig. Derpaa fortalte han, hvorledes han i Indien havde overvundet skarpsindige Hedningers Tvivl om Kristendommens Sandhed. Men her gik det ham, som det ofte pleier at gaae snaksomme Oldinge, han kom uformærkt ind paa Fortællingen om sit Livs Hændelser, om sine Reiser til Lands og til Vands, om sine Farligheder iblandt Kristne og Hedninger, om den Glæde og Sorg, han havde oplevet. Under alt dette glemte Ynglingen sin egen Lidelse, og den Gamle syntes ogsaa at have glemt den. Men paa eengang bröd Oldingen af i sin Fortælling, som om en nödvendig Forretning kaldte ham bort; med Venlighed lod han Ynglingen gaae, og bad ham at komme til sig igien om nogle Dage.

Ynglingen indfandt sig ogsaa til den bestemte Tid. „Nu, tog den Gamle Ordet, da vi sidst vare sammen, fortalte jeg dig lutter Reisetildragelser." — „Ja, svarede Ynglingen, dine Fortællinger have glædet og opbygget mig." „Men hvorledes, sagde den Gamle, troer du da ogsaa, at jeg har fulgt Sandheden?" — „Dit fromme, alvorlige Ansigt, dit klare Öie lader mig ikke formode, at din Tunge kunde lyve." — „Men skulde jeg dog ikke have tilföiet, forstörret og forskiönnet Meget?" — „Nei, dine Ord lyde saa eenfoldige, saa troværdige, at jeg troer, du har Intet

tilföiet, forstörret eller udsmykket." — „Og hvorledes, min Sön, sagde Oldingen, mig arme, svage og syndige Menneske vil du troe, mine Fortællinger vil du antage uden ringeste Tvivl eller Indvending; men Herrens Disciple vil du ikke troe? Herrens Disciple, som selv have seet hans hellige Ansigt, hört hans Ord og berört hans velsignede Hænder, og hvilke hans Aand har lagt Ordene i Munden, saa eenfoldige, saa sande og paalidelige, dem vil du ikke troe?"

Da fölte Ynglingen sig truffen, og see, paa eengang vare hans Tvivl forjagede. Han var inderlig bevæget, og Angerens Taarer bröd frem af hans Öine. Han ilede hjem og gik op paa sit eensomme Værelse. Her böiede han sine Knæ i dyb Ydmygelse for Gud, og erkiendte sig som en arm, gienstridig Synder; han sögte og fandt Naade og Syndernes Forladelse i Kristo, og med Forladelsen Fred og Glæde og inderlig Kiærlighed. Han var oplært af Gud og virkede siden til stor Velsignelse for Mange.

18. En Virkning af Bibelens Læsning.

Psalm. 119, 11: Jeg giemte dit Ord i mit Hjerte, paa jeg ikke skal synde imod dig.

En Mand af en stille, blid Karakteer levede i det ulykkeligste Huusliv med sin Kone, som havde et meget heftigt Sind. Han aabenbarede sin Stilling for en Skolelærer; denne spurgte ham, om Guds Ord fandtes i hans Huus og blev læst i hans Familie. „Nei, svarede han, jeg er den Eneste i Huset, som kan læse, og jeg kunde ikke bringe min Hustru til at høre, om jeg end vilde læse Guds Ord for hende; desuden har jeg hverken Bibel eller Penge til at kiøbe nogen for." En from Kristen afhjalp snart den sidste Mangel; Manden fik en Bibel under den Betingelse, at han

skulde læse et Kapitel deri hver Morgen og hver Aften for sin Familie; og han holdt sit Løfte. Til hans Forundring hørte Konen med Opmærksomhed paa ham; den Gud, som ikke lader sig selv uden Vidnesbyrd, virkede giennem Ordet paa hendes Hjerte, saa at hun begyndte at behandle sin Mand med Agtelse, og yttrede tilsidst selv Lyst til at lære at læse i Bibelen. Fred, Enighed og Velstand vendte tilbage i det ulykkelige Huus; Børnene fik en kristelig Opdragelse; Mandens Lykke var ubeskrivelig. Konen betragtede den indtraadte Forandring med den inderligste Taknemmelighed, og det var hendes egne Ord: „Guds Velsignelse kom i mit Huus fra den Dag af, at min Mand bragte Bibelen med sig hjem.“

III. Sand Gudsfrygt.

19. En gudfrygtig Adelsmand.

Sal. Præd. 12, 13: Frygt Gud og hold hans Bud, thi det bør hvert Menneske at giøre.

Chanút, fransk Gesandt i Sverrig, var ung, rig, duelig og meget afholdt, og, hvad der vil sige endnu mere, han var gudfrygtig, hvorom følgende Løfte vidner, som han i en Alder af tredive Aar optegnede, og stræbte troligen at holde sit hele Liv igiennem. „Længe har jeg overveiet, hvilken Pagt jeg skal slutte med mig selv, hvilke Levnetsregler jeg skal foreskrive mig; ved Guds Naade er jeg kommen dertil, at jeg ønsker i mit hele Liv at have følgende Regler for Oie. Jeg vil elske Gud i Sandhed og ikke af nogen jordisk Hensigt, men, som han forlanger det, elske ham over alle Ting; jeg vil ære Jesum Kristum som min Herre og Frelser, og bekiende ham frit for Verden.

Et helligt Liv skal være det høieste Gode, hvorefter jeg tragter af ganske Hjerte. Min Sjæl maa blive Herre over Legemet, derfor vil jeg dagligen holde dette i Tømme, at ikke de kiødelige Lyster skulle optændes, og vaage over, at mit Hjerte stedse kan være sysselsat med det, som angaaer Sjælens Frelse. Penge og Gods vil jeg hverken elske for meget eller ringeagte for meget; men jeg vil med Guds Hjælp bevise mig som en tro Huusholder over min Fædrenearv og Alt, hvad jeg eier. Jeg vil ikke udmærke mig fremfor mine Lige ved et afstikkende Ydre, men holde mig til Hovedsagen, det ene Fornødne. Jeg vil ikke tragte efter udvortes Ære, dog heller ikke af falsk Ydmyghed vise den fra mig, hvis den skulde blive mig til Deel. Jeg vil udføre mit Embede med samvittighedsfuld Iver og Flid; og seer jeg mig ved uovervindelige Hindringer lammet i min Virksomhed, saa vil jeg vente med Taalmodighed, indtil Gud igien bortfjerner dem, og imidlertid vil jeg søge paa anden Maade at være mine Medmennesker til Nytte. Mit Legeme vil jeg ikke forkiæle, men vænne det til Maadelighed og hærde det ved Arbeide. En tilladelig Vederqvægelse, som er gavnlig for Sundheden, vil jeg ikke negte det, for at det kan samle Kræfter til fornyet Virksomhed; kun maa det aldrig ville modstaae Guds Villie og den Hellig Aands Naadevirkninger. Almægtige Gud, Du, som har indgivet mig disse Tanker, hjælp mig, at jeg følger dem giennem hele mit Liv!"

20. Den frimodige Hofpræst.

Hebr. 13, 6: Herren er min Hjælper, jeg vil ikke frygte; hvad kan et Menneske giøre mig?

Dr. Jakob Weller, som döde 1664, var Hofpræst i Dresden. Han talte med megen Frimodighed imod de La-

ster og Udsvævelser, som gik i Svang ved Hoffet, og navnlig imod den overdrevne Nydelse af stærke Drikke. Derfor sagde Kurfyrsten engang til ham: „Jeg er tilfreds med Dem, naar De blot ikke ivrede saa meget imod Drik, og derved paadrog Dem Hoffolkenes Fiendskab. Ved Hoffet, hvor der kommer saa mange Folk sammen, kan det ikke altid gaae saa ordentligt til." — „Naar jeg kun har Gud til Ven, svarede Weller, saa kan alle Hoffolkenes, ja selv Fyrstens Unaade ikke skade mig." — Een af Ministrene, som netop var tilstede, blev stödt over dette Svar, og sögte at ophidse Kurfyrsten imod Weller. Da tog denne sin Bestalling frem, lagde den paa Bordet og sagde: „I dette Brev staaer der skrevet, at jeg skal lade mit Embede være mig en magtpaaliggende Sag, og at jeg troligen skal sörge for Kurfyrstens og Deres höie Families dyrebare Sjæle, og Intet forsömme, som kan tjene til Deres aandelige og evige Vel. Det har jeg hidtil stræbt at giöre og agter at vedblive dermed; men hvis jeg ikke skal have Lov til det herefter, saa kan jeg ikke længer med en god Samvittighed bestyre mit Embede, og jeg beder derfor underdanigst, at Kurfysten vil tage mit Kaldsbrev tilbage og i Naade meddele mig min Afsked." — „Nei, svarede Kurfyrsten, De er en redelig og samvittighedsfuld Præst, og mener det bedre med mig end alle mine Hoffolk. De maa frit prædike herefter, som forhen, og som Deres Embede kræver det. Vi har vistnok gjort for meget af det; vi kunne ikke retfærdiggiöre os, og behöve vel at formanes og straffes for vore Synder. Vi tilsige Dem fremdeles vor Naade og vor synderlige Bevaagenhed."

21. Den fromme Fyrstinde.

Psalm. 128, 1: Salig er hver den, som frygter Herren og som vandrer paa hans Veie.

Barbara Sophie, Hertuginde af Wyrtemberg, lærte allerede fra Ungdommen af at kiende Herren, idet hendes gudfrygtige Fader sørgede for, at hun modtog en grundig og fuldstændig Underviisning i Kristendommen, efter den evangelisk-lutherske Bekiendelse. I sit fem og tyvende Aar blev hun gift med en retsindig Fyrste, Hertug Johan Frederik af Wyrtemberg, og Herren velsignede denne lykkelige Forbindelse med 9 Børn. Det var imidlertid en i flere Henseender meget vanskelig Tid, hvori Hertuginden levede, og adskillige svære Prøvelser ramte baade hende og Landet i Almindelighed. Alligevel forsagede hun ikke; thi hun frygtede og elskede Gud af Hjertet, og fandt Trøst og Styrke i Evangeliet, og det var en Gienstand for hendes fromme og alvorlige Bestræbelser, at udstrøe Ordets Sæd, hvor hun havde Leilighed dertil, og saaledes udbrede Kristendommens Velsignelser i en videre Kreds. Hun læste flittig i den hellige Skrift, og forsømte aldrig uden Nødvendighed den offentlige Gudstjeneste. Flere Kirker i Landet byggede og forskiønnede hun med stor Gavmildhed. I Bønnen for sig selv og Andre var hun varagtig, og forsamlede daglig sine Folk omkring sig til fælles Andagt. Til dette fromme og gudfrygtige Sindelag svarede ogsaa hendes ydre Liv og hendes hele Forhold imod andre Mennesker, navnlig ogsaa hendes Ægtefælle, ved hvem hun hængte med den oprigtigste og inderligste Kiærlighed, indtil Døden adskilte dem. Med Glæde gjorde hun alt Muligt, for at behage ham, og under hans Sygdomme sparede hun ingen Møie eller Anstrengelse, for at pleie ham. Med samme Kiærlighed omfattede hun ogsaa sine Børn;

hun bad jævnligen for deres legemlige og aandelige Vel, underviste dem selv i Børnelærdommen, lærte dem eenfoldige Bønner og Psalmevers, og formanede dem med stor Iver til en sand og retskaffen Tro, til alvorlig Gudsfrygt, til Tugt og gode Sæder. I sin Omgang med Andre viste hun sig som et Mønster paa Kydskhed og Ærbarhed. Aldrig hørte man af hendes Mund nogen letsindig Spøg, aldrig saae man i hendes Ansigt nogen uanstændig Mine, og som hun var streng imod sig selv, saa holdt hun ogsaa strengt over Sædeligheden hos sine Omgivelser. Ligesaa lidt taalte hun, at hendes Hofbetjente læste forargelige Bøger eller sang utugtige Viser; og denne gode Tone og sømmelige Orden ved hendes Hof var saa bekiendt, at kristelige Forældre priste sig lykkelige, naar de kunde anbringe deres Døttre under denne fromme og forstandige Fyrstindes Opsigt. Hun blev af sin talrige Familie vidt omkring anseet for en omhyggelig og samvittighedsfuld Moder, og Mange vare de, som henvendte sig til hende i forskiellige Anliggender, for at hente Raad og Trøst. Endelig kunde ogsaa hendes Hoffolk, ja selv de ringeste Undersaatter glæde sig ved hendes Kiærlighed og Gavmildhed. Med største Beredvillighed overlod hun de Syge, som begierede det, Lægemidler fra sit Huusapothek, og tjente Mange, ikke alene med gode Raad, men ogsaa med virksom Hjælp. Enker, Faderløse, Fremmede, kort Trængende i enhver Stilling fandt hos hende altid stor Deeltagelse og inderlig Barmhjertighed. Hvert Aar lod hun navnlig ved Høitiderne uddele Brød og Penge til de Huusarme, ja selv da hun levede i Forviisning i Strasburg, undlod hun ikke at uddele ugentlige Almisser, saavidt hendes mere indskrænkede Stilling og knappere Indtægter paa nogen Maade tillode det. Men med alt dette

erkiendte hun i dyb Ydmyghed, at skiøndt Herren havde nedlagt eu god Sæd i hendes Hjertes Ager, var der dog endnu meget Ukrud tilbage; hun lagde ikke Skjul paa sine Mangler og Skrøbeligheder, og tilstod gierne, at hun i sine Handlinger gjorde mangt et Misgreb; hvorfor hun ofte saavel i sine Bønner, som til fortrolige Venner udtalte det hjertelige Ønske, at hun omsider ved Guds naadige Hjælp og Bistand maatte blive ganske befriet fra sine Feil og Svagheder. Hun kiendte af egen Erfaring Bedrøvelsen efter Gud, og med længselsfuldt Hjerte søgte hun stadig Guds Barmhjertighed og tilegnede sig Naaden i Kristo Jesu; herom vidnede ogsaa hendes sædvanlige Valgsprog: „Min Fortrøstning staaer til Kristum alene," og: „Min faste Klippe er Kristus alene." — Mangehaande Lidelser, Kors og Trængsel tjente kun til at luttre hendes kristelige Sind, styrke Troen og befordre Naadens Værk i hendes Indre. Flere sørgelige Dødsfald i sin Familie, deriblandt ogsaa sin Mands, maatte hun opleve; svære Sygdomme, Krig og Dyrtid hjemsøgte Landet, hvori hun boede, og al denne Elendighed gik hende naturligviis dybt til Hjerte. To Aar før sin Død maatte hun tilligemed sine Døttre forlade det kiære Wyrtemberg, som nu blev givet til Priis for den ulykkelige Religionskrigs Rædsler og Ødelæggelser. Hun modtog i sin Landflygtighed det ene sørgelige Budskab efter det andet; men med rolig Hengivelse og tillidsfuld Fortrøstning erklærede hun: „Jeg vil bære Alt med Taalmodighed, hvad den kiære Gud tilskikker mig; thi jeg veed, at det er langt bedre for en Kristen, at blive holdt under Korset, end at have idel gode Dage." Hun blev ogsaa rigelig styrket af Herren, saa at hun ikke blot selv var tilfreds, men ogsaa formaaede at trøste Andre. Ogsaa i hendes Livs sidste Dage skulde hun

ved sit Exempel virke paa Andre; thi i tolv Uger maatte hun udholde et meget besværligt Sygeleie, under hvilket hun lagde stor Taalmodighed for Dagen. Da hun mærkede sit Livs Ende, velsignede hun sine Børn, bad for dem, at Gud igjen vilde føre dem lykkelig og vel tilbage til deres Fædreland, og at han sammesteds atter vilde bane Veien for det rene Evangeliums Forkyndelse, hvilket nu ved Fienderne var undertrykt. Derefter befalede hun glad og frimodig sin Sjæl i Guds Haand, og hensov salig i Troen den 18. Februar 1636.

IV. Kiærlighed til Gud.

22. Elisabet Rumpff.

1 Joh. 4, 19: Vi elske Ham, fordi Han elskede os først.

Den 23. Oktober 1838 döde Elisabet Rumpff, i den unge Alder af 37 Aar, paa sit Landgods ved Genfer-Söen. Hun var en Datter af Jakob Astor, den rigeste Mand i Nordamerika, og blev tidlig gift med de frie Hansestæders Gesandt i Frankrig, en Mand, som paa Grund af sin anselige Stilling förte hende ind i den store Verdens mest glimrende Kredse. Alligevel tilhörte hun ikke denne Verden, men havde ganske opoffret sig til Herren og hans Tjeneste. I Paris, hvor hun tilbragte den störste Deel af Aaret, saavel som i Sweits, hvorhen hun ogsaa gierne trak sig tilbage med sin Mand fra Hovedstadens Larm, for at nyde Landlivets Ro og Stilhed, var hun uophörlig virksom, for at udbrede Evangeliets Skatte og sand kristelig Erkiendelse omkring sig, og for at bringe ogsaa Andre den

Fred, som hun selv havde fundet. Hun tog ikke blot med inderlig Glæde Deel i alle kristelige Foreninger til at formindske den menneskelige Nöd og befordre Guds Rige; men dreven af en inderlig Kiærlighed, opsögte hun ogsaa selv de Fattige og Syge i Elendighedens Hytter, for at bringe dem Hjælp til Legem og Sjæl. For i rigeste Maade at kunne afhjælpe sine Medmenneskers legemlige og aandelige Nöd, sparede hun paa sig selv, hvorhos hun forstod den sjeldne Konst, Intet at offre til Overdaadighed og Forfængelighed, uden dog derfor at glemme de Hensyn, hun skyldte den udvortes Stilling, som hendes Mand indtog i Verden. Da hun selv i sin tidligste Ungdom havde erfaret, hvilket dybt og varigt Indtryk en kristelig Moders Formaninger giöre paa Barnehjertet, saa var hun især betænkt paa, at lade mange, fornemmelig fattige og forsömte Börn blive deelagtige i denne Velgierning. Hun stiftede i Sweits tre Skoler for mindre Börn, i hvilke hun selv gav Underviisning om Sommeren. Hun skammede sig ikke ved sin Herre og Frelser, men bekiendte ham med Glæde og Frimodighed baade i Ord og Gierning. Hun overvandt sin naturlige Undseelse og Tilbageholdenhed, saasnart det gjaldt den guddommelige Sandhed, det ene saliggiörende Evangelium. — Til stor Sorg for Mange blev hun uventet, ved en langvarig og overordentlig smertefuld Sygdom, reven ud af sit skiönne og rige Livs Virksomhed. Allerede i Begyndelsen af sin Sygdom synes hun at have havt en Fölelse af, at hendes Livs Ende nærmede sig. Döden, som ogsaa for hende havde tidligere været en Forskrækkelsens Konge, foraarsagede hende nu ingen Frygt mere; i Forvisningen om sine Synders Forladelse

ventede hun med Rolighed det Öieblik, da Gud vilde kalde hende til sig. I otte Uger led hun næsten ubeskrivelige Smerter, hvilke stundom afpressede hende lydelige Suk og Skrig; men aldrig hörte man af hendes Mund et Ord, som vidnede om Utaalmodighed eller Utilfredshed med den haarde Prövelsens Vei, paa hvilken Herren förte hende. I de enkelte rolige Öieblik, da hendes Smerter vare mindre heftige, udtalte hun sig med stor Klarhed over sin Tilstand. „Rolig og uden Angest, sagde hun, seer jeg Döden at komme, og hvo har dog Mere at forlade i denne Verden, end jeg? Jeg har Alt, hvad man paa Jorden vel kan önske sig, og dog forlader jeg det gierne.“ — Til en Pige, som stod i hendes Tjeneste, sagde hun: „O sög den Herre Kristum, medens du endnu er sund og frisk; thi naar Gud lægger os paa Sygeleiet, da bliver det, som du seer paa mig, svært at tænke og at bede.“ Med sin Mand talte hun om sin Begravelse, som skulde være ganske simpel, og om sine Skoler for fattige Börn, der laae hende meget paa Hjerte; hun anbefalede disse og Alt, hvad der paa Jorden var hende helligt og dyrebart, til hans Omsorg og Kiærlighed. Den sidste Dag, hun levede, da hun var ganske udmattet og neppe kunde tale, trængte alle hendes Huusfolk sig om hende, og Mange bade til Gud, at han dog endnu engang vilde give hende Kraft til at tale et Troens og Kiærlighedens Ord. Dette blev ogsaa opfyldt; thi i hendes Livs sidste Stund, da Öinene allerede vare dunkle, maatte man paa hendes Begiering nævne alle dem, der stode foran Sengen, og derpaa talte hun endnu Noget til Enhver især, som passede til hans Sindelag og Stilling. Hendes ældste Tjener var ogsaa den Ældste i

Huset, og hun holdt grumme meget af ham. „Jeg takker dig, sagde hun til ham, for Alt, hvad du har gjort for os; du maa love mig, aldrig at ville forlade min Mand. Lev for Frelseren; sög ham i Guds Ord, og du skal finde ham. Salig er du, naar du i din sidste Stund kan sige som jeg: Jeg gaaer til min Frelser." Til en Anden sagde hun: Jeg havde meget Haab om dig, men maaskee har jeg gjort for megen Regning paa dine gode Anlæg." „Ak, kiære Frue, svarede han, maaskee er jeg ikke saa langt borte, som De tænker; men i Fremtiden vil jeg med Guds Hjælp bedre fölge og adlyde Deres Formaninger." Hun tilföiede: „Men giör det strax, thi Döden kommer ofte som en Tyv om Natten." — Da hun saaledes havde talt med Alle, nærmede hendes Mand sig og sagde: „Elisa, og til mig siger du Intet!" — „O, svarede hun med Venlighed, du har det ikke nödig, du kiender Frelsen i Kristo; jeg taler til Saadanne, som endnu ikke ret kiende den." — Derefter sagde hun: „Jeg döer salig, thi jeg döer i Herren; jeg var en Fremmed paa Jorden, nu gaaer jeg til mit sande Fædreland." Hun kunde ikke sige Mere denne Gang. En liden Stund derefter sagde hun med en venlig, rörende og klagende Stemme: „Jeg er træt!" Imidlertid syntes et Glædesskin at udbrede sig over hendes Aasyn; da udbröd hun tvende Gange: „Amen, Amen!" og föiede til: „Nu, min Herre, forlös mig! Amen." Og som hun dette havde sagt, sov hun hen.

23. Den Fattige, som var rig i Gud.

Psalm. 73, 25—26: Hvem haver jeg i Himlene? og lige ved Dig forlystes jeg ved Intet paa Jorden. Forsmægter end mit Kiød og mit Hjerte, saa er Gud dog mit Hjertes Klippe og min Deel evindelig.

En Reisende traf engang en Fattig ved Indgangen til en Kirke. Han hilsede ham venligt med de Ord: „Gud give dig en glad Morgen!" Den Fattige besvarede hans Hilsen og föiede til: „Jeg kan ikke erindre mig, at jeg nogensinde har havt en bedrövelig Morgen." — „Nu, saa skienke Gud dig da megen Lykke!" vedblev hiin. „Jeg har heller aldrig havt nogen Ulykke," giensvarede den Fattige. Den Fremmede, som blev noget forundret over denne besynderlige Tale, bad den Fattige at give nærmere Forklaring over, hvorledes han meente dette. „Det skal jeg giöre med Fornöielse, svarede denne. Jeg sagde, at jeg har aldrig havt nogen bedrövelig Morgen, og det er sandt. Thi naar jeg hungrer, saa priser jeg Gud; naar jeg fryser, saa priser jeg Gud. Ved Alt, hvad Gud giör, priser jeg Ham, hvad enten det regner eller stormer, og derfor anseer jeg Intet, som skeer, for sörgeligt. Jeg sagde, at jeg endnu aldrig har havt nogen Ulykke, og det er ogsaa sandt. Thi jeg veed. at Gud giör ikke noget Ondt. Hvad enten han tilskikker mig Glæde eller Sorg, saa holder jeg det for det Bedste, og modtager det med Tilfredshed. Alle Ting maae jo tjene dem til Gode, som elske Gud." „Men hvad vilde du giöre, spurgte den Reisende, som var bleven behagelig overrasket ved den Fattiges glade Tro, dersom Gud vilde nedstöde dig til Helvede?" — „Nedstöde mig til Helvede! sagde hiin, det kan og vil Gud ikke giöre. Men sæt ogsaa, at han vilde giöre det, saa har jeg to Arme, Troens Arm og Kiærlighedens Arm: der-

med vilde jeg holde ham fast, saa at Han maatte fare med mig til Helvede. Da kunde det ikke gaae mig ilde der; thi jeg vilde hellere være med Gud i Helvede, end uden Gud i Himmelen."

24. Den glade Borger.

Psalm. 92, 5: Herre, Du glæder mig ved din Gierning, jeg vil synge med Fryd om dine Hænders Gierninger.

I en stor Handelsstad i Tydskland boede ikke langt fra en rig Kiöbmand en gammel gudfrygtig, men fattig Borger i en Kiælder. Han eiede Intet, uden hvad han med sine svage Hænder kunde fortjene, og maatte derfor tage til Takke med simpel Kost, og havde kun tyndt Öl at stille sin Törst paa. Ikke desto mindre var han glad og munter, og lod sin svage, skiælvende Stemme lyde tidligt om Morgenen, naar han havde spiist, og ligeledes om Aftenen, inden han gik til Ro, i det han saaledes takkede og prisede Gud. Kiöbmanden, som boede i Nærheden og var vel bekiendt med denne Mands Forfatning, forundrede sig ofte over denne hans Syngen, og den var ham undertiden noget ubehagelig; hvorfor han ogsaa engang tiltalte ham og spurgte, hvorledes han dog i sin Armod og med sin daarlige Levemaade kunde synge og være saa glad? Han svarede: „Hvorledes? Kommer det da alene an paa timelige Goder og legemlig Spise? Have vi Kristne ikke noget Mere og Bedre end det Jordiske og Forgængelige?" Kiöbmanden sagde: „Hvad har I da mere end en Smule Grönt, Ost og Bröd og en Drik tyndt Öl?" Den Gamle svarede: „Min Guds Naade, en rolig og glad Samvittighed og et fast og sikkert Haab om det evige Liv, som Gud har beredt dem, der elske ham, see, det er mit Kryderi, hvormed jeg giör min Mad velsmagende, det er mit Suk-

ker, hvormed jeg giör mit sure Öl södt, det er min Viin, hvoraf mit Hjerte og min Mund bliver glad. Desuden har jeg altid min Jesus hos mig; han er min daglige Giest og Forskærer. Han bryder mit Bröd, og jeg tager det af hans guddommelige og velsignede Hænder; han velsigner min Drik og giör den liflig og söd med sin Kiærlighed; han forsikkrer mig om Börneret hos Gud og om min Frelse ved den Hellig Aands indvortes Vidnesbyrd, hvilket er kraftigere og dyrebarere end den bedste og kostbareste Viin paa Jorden. Hvor kan jeg da andet end være glad?" Kiøbmanden forstod vel ikke saa ganske denne Tale, men forundrede sig dog over Mandens Glæde og lovede, at han en anden Gang vilde tale mere med ham derom; hvilket ogsaa skete.

25. Den gudfrygtige Moder og den fromme Datter.

Sal. Ordsp. 8, 13: Herrens Frygt er at hade Ondt, Hoffærdighed og Hovmod og en ond Vei; og den Mund, som taler forvendte Ting, hader jeg.

I Tydskland lever*) en adelig Familie, hvor Konen især er en rigtig from og gudfrygtig Qvinde. Hun elsker sin Frelser af Hjertet, og beviser det i Gierningen; thi hendes hele Liv er som en stille Prædiken for den Kreds, hvori hun virker; hun er utrættelig i at giøre vel mod sine Medmennesker. Hun opsøger de fattigste Syge i Menigheden, kommer til dem som en Trøstens Engel, sætter sig ned ved deres Leie, vederqvæger dem med Guds Ord og bringer dem deels Penge, deels Fødemidler og hvad de ellers kunne trænge til. Hver Søndag forsamler hun sine Huusfolk omkring sig, og læser for dem om den kiære Herre Jesus Kristus og synger og beder med

*) Denne Beretning er fra 1845; om den fromme Dame endnu lever, vides ikke.

dem. Hun undseer sig heller ikke ved at tale om det, som angaaer Guds Rige, til de fornemme Herrer og Damer, der af og til komme i hendes Huus. Hun forsømmer naturligviis heller ikke sine Børn, men veileder dem tidlig til Tro og Gudsfrygt, og foregaaer dem med et godt Exempel. Hun havde nemlig en lille Datter paa sex Aar, hvis Hjerte var ganske vendt imod Himmelen, saa at hun havde Gud for Øie, hvor hun gik og stod. Dette Pigebarn reiste engang med sine Forældre til et Bad, hvor der kom mange rige og fornemme Folk sammen, hvoraf Adskillige levede alene for denne Verden og bekymrede sig lidet eller intet om Sjælens Frelse. En Dag, da man spiste til Middag i Giestgivergaarden, sad to letsindige Herrer og talte foragteligen om Gud og hans Aabenbarelse i Kristo; de drev aabenbar Spot med det Hellige og gottede sig over deres egne Vittigheder og lystige Indfald. Flere af de Tilstedeværende toge vel Anstød af denne kaade og usømmelige Opførsel; men Ingen dristede sig til at sige noget, for ikke at giøre Opsigt eller udsætte sig for Ubehageligheder. Da var der en Stemme, som lød i den lille Piges Hjerte: „Her bliver Herrens Ære krænket, her maa du ikke tie; vær kun ikke bange!" Og see, paa eengang reiste hun sig op, hendes venlige Ansigt blev alvorligt, og hun traadte hen til de to fornemme Syndere og sagde til dem: „Saaledes taler man ikke om den kiære Herre Gud; det er ikke ret." Da steg Blodet dem til Hovedet, og de rødmede af Skam og Forlegenhed; de bleve pludselig stumme og forfærdede, som om de havde hørt en Røst fra den anden Verden. Flere af de andre Giester bleve rørte i Hjertet og fattede Ærefrygt for Gud og det lille Guds Barn, der talte og forsvarede sin Herres Sag saa godt. Ja, en gammel og brav Adelsmand kunde nu heller ikke tie

længere, men udbrød: „Ja, kiære Barn, du har Ret; saaledes taler man ikke om den kiære Herre Gud."

26. Et herligt Testamente.

1 Mos. 18, 19: Jeg kiender Abraham, at han vil byde sine Børn og sit Huus efter sig, at de skulle bevare Herrens Vei og giøre, hvad ret og godt er.

Paaskedag 1844 døde en fornem Godseier i Sverrig, som efterlod sin Søn følgende kiærlige Formaning:

„Min kiære Søn, jeg giver dig herved til Afsked denne hjertelige Erindring: Lad dig aldrig afvende fra disse tre Ting: fra Guds Ord; fra Troen paa Jesum Kristum; fra den sande Gudfrygtighed. Hold dig til den hellige Skrift, det gamle saavel som det nye Testamente, og lad den være dig en Regel og Rettesnor for Alt, hvad du tænker, troer, taler og giør. Sæt dit Haab om Salighed alene til vor Herres Jesu Kristi Fortjeneste. Jag stedse efter Helliggiørelse, saa at du alt mere og mere lægger det Onde af og tager til i det Gode. Bliver du bestandig ved disse tre Stykker, saa behøver du ikke at frygte for nogen Vildfarelse eller Forførelse, og du vil da ikke ændse, hvad man faaer i Sinde at komme frem med, for at vildlede dig og drage dig bort fra Herren. Men hvis du afviger fra de tre Ting, jeg har nævnet, da staaer du Fare for at tage Skade paa din Sjæl og gaae glip af den evige Salighed. Jeg vil især anbefale dig tre Gudfrygtigheds-Øvelser: Bønnen, Guds Ords Betragtning og Selvprøvelse, for stedse bedre at lære at kiende dine Feil og Skrøbeligheder. Hvis du i nogen af disse tre Øvelser bliver søvnagtig eller forsømmelig, da maa du vide, at det gaaer tilbage med din Kristendom. Men jo mere brændende du bliver i Bønnen, jo ivrigere og flittigere du betragter og overveier Guds Ord i dit Hjerte, jo oprigtigere og bestandigere du

prøver dig for Guds Ansigt og bekiender dine Synder for Ham: desto mere og kraftigere skal du ogsaa fornemme og erfare den Hellig Aands Naadevirkninger paa dit Hjerte. Viis dig imod Gud som et fromt og ydmygt Barn, imod din Næste som en kiærlig Broder eller medlidende Fader, samt imod dig selv og med Hensyn til dine Feil som en streng Dommer, saa at du aldrig besmykker dem, men gierne bekiender og afbeder dem. Vær en Præst i dit eget Huus, og foregaa din Familie og dit Tyende med et godt Exempel i Ord og Gierning. Viis dem uafladelig den rette Vei. Læs, bed og syng med dem, alt som Gud giver dig Naade og Kraft dertil, og bed den himmelske Fader, at han selv vil drage Alles Hjerter til sig. Vær et godt Exempel, som Alle kunne efterfølge, i Ydmyghed, Sagtmodighed, inderlig Barmhjertighed, Taalmodighed, Mildhed: saa skal Gud give dig Velsignelse og Naade til at vinde Dine for Kristi Rige. Naar Gud giver dig Leilighed til at vise Kiærlighed, fornemmelig imod Fattige, Syge og Nødlidende, saa lad den ikke gaae dig forbi; thi den, som lever i Kiærlighed, han lever i Gud, og det er det rette kristelige Sind. Om du ikke altid i dit Hjerte føler Glæde, saa lad dette ikke forurolige dig; men vær kun taalmodig og bi efter Herren. Han skal nok i sin Tid atter glæde dig; thi Han seer til Hjertet. Vær ikke for hastig til at dømme Andre; thi man dømmer hundrede Gange og træffer neppe een Gang det Rette. Hvad du ikke forstaaer, det overlade du til Gud. — Kiære Søn, jeg veed, at Herren skal forbarme sig over dig og tage dig til sig, naar du troligen følger alt dette; og jeg saae gierne, at du engang om Ugen, især ved dens Begyndelse eller Ende, vilde med Eftertanke giennemlæse disse Erindringer. Søg ikke Omgang med forføriske Mennesker, saasom Drankere og Spillere.

Tag ikke Sæde der, hvor Spottere sidde. Giør Ingen Uret i Handel og Vandel, og foresæt dig med Guds Hjælp som en ærlig og from Kristen at gaae ud af Verden. I al din Livstid hav Gud for Øine og i Hjertet, og tag dig i Agt, at du ikke samtykker i nogen Synd eller handler imod Guds Bud. Dine Børns kristelige Opdragelse lægger jeg dig ogsaa paa Hjerte som een af dine fornemste Pligter, paa det du maa opføde dem til Himmelens Arvinger. Spar ikke derved den fornødne Tugt, paa det du maa have Glæde af dem, og engang kunne fremtræde for Kristi Domstol og sige: „Af dem, Du haver givet mig, o Herre, mistede jeg ingen". Behold disse eenfoldige Ord til Lærdom og Formaning, og lad dem ogsaa gaae i Arv til dine Børn og Efterkommere!"

V. Tillid til Gud.

27. August Herman Franke.

Jer. 17, 7: Velsignet er den Mand, som forlader sig paa Herren, og hvis Tillid Herren er.

Den bekiendte A. H. Franke, Præst og Professor i Halle, havde en fast og urokkelig Tillid til Gud, og hans Tro var uafladelig virksom i Kiærlighed og gode Gierninger. I denne Tro anlagde han ogsaa sit Vaisenhuus for fattige Börn, som fra en ringe Begyndelse efterhaanden udvidedes til en stor og velsignelsesrig Stiftelse, der har tildraget sig ogsaa Efterverdenens Opmærksomhed og Beundring. „Naar Gud har bygget dette Huus, sagde han, saa vil han være ligesaa rig, som han forhen var, til at forsörge de Fattige, som skulle boe deri". Og dette hans Haab blev ingenlunde beskæmmet; thi han modtog mangfoldige Beviser paa

Guds Forsyns mærkelige Styrelse og trofaste Varetægt over dette skiönne Værk, saa at han ofte maatte sande det gamle Ord: „Naar Nöden er störst, er Hjælpen nærmest". — Saaledes var han engang i den yderste Forlegenhed for Penge til Bygningen; men da han var gaaet ud i et meget smukt Veir og betragtede den klare Himmel, blev hans Hjerte styrket i Troen, saa at han tænkte ved sig selv: „Hvor herlig er det dog, naar man Intet har i Verden at forlade sig paa, men kiender den levende Gud, som har skabt Himmel og Jord, og sætter sin Lid til Ham alene: da kan man ogsaa i Mangel og Nöd være rolig." Derpaa gik Franke hjem, og da det netop var Löverdag, og Arbeidsfolkene skulde have deres Lön, kom Opsynsmanden ham imöde og spurgte ham, om han kunde skaffe Penge tilveie. Franke svarede: „Nei, men jeg har Tro til Gud." Neppe havde han udtalt disse Ord, för en Student lod sig melde, som bragte 30 Daler fra en Person, hvis Navn han ei maatte nævne. Da gik Franke hen til Opsynsmanden, og spurgte ham, hvor Meget han denne Gang behövede til Bygningsfolkene. Han svarede: 30 Daler; og modtog Belöbet.

En anden Gang trængte Franke til en stor Sum, saa at han ikke vidste, hvorledes han skulde komme ud af det med hundrede Daler; alligevel vidste han ikke, hvor han skulde faae ti Daler fra. Forvalteren kom og forlangte Penge. Franke lod ham gaae med den Besked, at han skulde komme igien om Eftermiddagen, og anraabte imidlertid Herren om Hjælp. Dog Tiden gik hen, og han havde endnu Intet faaet, hvorfor han maatte bede ham om at komme igien til Aften. I dette Mellemrum fik Franke Besög af en kristelig Ven,

med hvem han forenede sig til Bön for Herrens Ansigt. Han blev da saare bevæget til at love og prise Gud for hans underlige Gierninger, og de mærkeligste Exempler af den hellige Skrift paa Hjælp og Redning stode klart og levende for hans Sjæl. Da Vennen derefter vilde gaae, og Franke ledsagede ham til Dören, stod Forvalteren paa den ene Side, som var kommen, for at hente de forlangte Penge, og paa den anden Side stod en Mand, som bragte 150 Daler i en forseglet Pose til Hjælp for Vaisenhuset. — Flere lignende Exempler af denne fromme Mands Liv kunde endnu anföres.

28. Den fattige Student.

Dan. 3, 40: De, som forlade sig paa Herren, skulle ikke beskæmmes.

To unge Mennesker, som vare Söskendebörn, bleve i Aaret 1725 indskrevne som Studenter ved Universitetet i Halle. Snart döde den Ene, en haabefuld Yngling, og den Anden skulde som nærmeste Frænde besörge hans Begravelse. Men han havde ingen Penge til at bestride Omkostningerne med. I sin Forlegenhed henvendte han sig til den fromme Professor A. H. Franke, og bad om Hjælp, da hans Fætter tidligere havde været Lærer ved det af Franke stiftede Vaisenhuus. Franke, hvis Kasse gierne var i en slet Tilstand, svarede: „Da den Afdöde er udtraadt af sin Forbindelse med Opdragelsesanstalten, saa seer jeg mig ikke i Stand til at hjælpe her; dog dersom De kan troe, skal De erfare Guds Hjælp.“ — „En saadan Tro virker Herren alene, giensvarede Studenten, og Intet er saa svært, som at troe, naar man er i den yderste Nöd, og ingen Udvei er at öine. Liget har allerede ligget i to Dage uden Kiste, og det maa snart i Jorden, da Veiret er saa

mildt.“ — „Nu, dersom De ikke kan troe, vedblev Franke, saa bed Gud om Troen!“ — Derpaa gik Studenten hjem, böiede sine Knæ for Gud, og bad, at han dog ikke vilde lade ham blive til Skamme med Hensyn til Liget af den Hensovede, som i levende Live havde modtaget saa mange Beviser paa hans Miskundhed og Trofasthed. Om Aftenen kastede han i Forbigaaende et Blik paa det udhængte Postbræt, og see, da læste han til sin Overraskelse, at et Brev med 30 Rigsdaler i var ankommet til hans afdöde Fætter. Efterat have modtaget dette, blev han meget rört, da han deraf erfarede, at den Hensovedes Broder var död som Hovmester, og da denne endnu havde 30 Rigsdaler tilgode af sin Lön, vilde Faderen til de Börn, han havde underviist, sende Pengene til Broderen. Endnu samme Aften blev der gjort Anstalt til Begravelsen, og den næste Morgen gik Studenten igien hen til Franke, og fortalte ham med inderlig Glæde og Taknemmelighed, hvorledes han var bleven hjulpen. „Har jeg ikke sagt, svarede Professoren, at dersom De blot kunde troe, saa skulde Gud nok hjælpe Dem? Saaledes er det ofte gaaet mig, og dette förste Exempel paa, at Troen har hjulpet Dem, maa være Dem en gavnlig Erindring for Deres hele Liv.“ — „Vil De blot vente et Öieblik,“ föiede han til, da Studenten vilde gaae, og gik ind i et Sideværelse. Her skrev han en Seddel af fölgende Indhold: „Foreviseren heraf spiser et halvt Aar frit ved Vaisenhusets Bord“. Dog ikke blot et halvt Aar nöd Studenten denne Velgierning, men saa længe han laae ved Universitetet.

29. Den Brandlidte.

Sir. 14, 2: Salig er den, som ikke er falden fra sit Haab, som han skulde have til Herren.

En Mand, som anden Gang maatte see paa, at hans Huus og Eiendom gik op i Luer, havde i sin Bedrøvelse næsten tabt al Frimodighed og Tillid til Gud. Saaledes nedbøiet i Sindet, stod han en Dag foran Brandstedet, og spurgte Gud, hvorledes han igien skulde faae sit Huus opbygget. Derpaa begyndte han at forsage, og meente, at Gud kunde ikke mere hjælpe ham. Han vilde allerede overgive sig til den dybeste Kummer, da hans Øine pludselig faldt paa den fattigste Mands Børn i Byen, der sang og sprang saa glade omkring, uden at tænke paa den Bekymring for det daglige Brød, som saa ofte havde fundet Veien til deres Faders Huus. „Disse Børn, sagde den brandlidte Mand ved sig selv, have en fattig Fader, men ere alligevel saa glade og fornøiede, og Du har en rig Fader heroventil, og vil dog forsage? Nei, det vil jeg ikke." — Med denne Beslutning gik han glad til sit Arbeide, begyndte Alt med Herren og i Hans Navn, og den guddommelige Hjælp lod ham ikke blive til Skamme. Hans Arbeide blev rigeligen velsignet og hans Tab fuldstændigen erstattet.

30. Keiser Otto den Første.

Psalm. 46, 2: Gud er vor Tillid og Styrke, en Hjælp i Angester, som er befunden at være meget stor.

Naar Keiser Otto den Store førte Krig, erindrede han altid sig selv og Andre om, at Krigens Udfald og Seieren beroer ikke paa Mennesker, men staaer alene i Guds Haand. Maatte han bære det keiserlige Smykke hjemme eller paa Kamppladsen, saa bad han i Forveien Gud

om et ydmygt Hjerte, paa det at Glandsen af denne jordiske Herlighed ikke skulde giøre ham overmodig og bringe ham til at glemme Herren. Engang havde han beleiret Fæstningen Breisach i Storhertugdømmet Baden. Nogle af hans Bundsforvandte forlode ham. Da tabte hans egne Folk Modet. Men Keiseren tiltalte dem saaledes: „Hvorfor ere I saa forsagte? Forlader Eder paa Gud, som baade kan og vil hjælpe! Seieren staaer i Hans Haand. Er vor Time kommen, saa ville vi Alle døe med et christeligt Mod og Hengivenhed i Guds Villie, og ikke giøre os selv til Skamme ved at flygte; thi det er bedre at døe for en god og retfærdig Sags Skyld, end at rømme Marken med Skam og Skade. Giører I kun Eders, saa skal Gud ogsaa giøre Sit!" Da fik Folket nyt Mod, og Keiser Otto gik af med Seieren.

31. Kong Wenzeslaus den Første.

Jer. 17, 5: Forbandet er den Mand, som forlader sig paa Mennesker og holder Kiød for sin Arm, og hvis Hjerte viger fra Herren.

Da Wenzeslaus den Første, Konge af Bøhmen, havde mistet sin Krigshær, og selv var bleven fangen, spurgte man ham engang, hvorledes det nu stod til med ham. Herpaa svarede han rolig: „Det har aldrig staaet bedre til med mig, end nu; thi forhen har jeg forladt mig paa mine Krigsfolk og sjelden tænkt paa at bede; men nu holder jeg mig til Gud, og derved bliver mit Hjerte stillet tilfreds."

32. Præsten og de fiendtlige Husarer.

2 Mos. 23, 27: Jeg vil lade alle dine Fiender flye for dig.

I den første slesiske Krig nærmede et Regiment fiendtlige Husarer sig engang en By, for at plyndre. Ved

denne Efterretning bleve Beboerne meget forfærdede, og i deres Angest løb de hen til Præsten, og spurgte ham, om de skulde flygte eller blive. „Den der har Tro, svarede Præsten, flygter ikke". Men Alle løb dog deres Vei, og han var den Eneste i Byen, som blev tilbage. Men da Husarerne med dragne Sværd kom farende hen imod Præstegaarden, stillede Præsten sig midt i Døren, bød dem venligen at komme ind, og spurgte dem, om der ikke var Noget, hvormed han kunde være dem til Tjeneste. Derover loe de ham ud og sagde: „Alt hvad I har, tilhører os; vi takke Eder ikke for Eders Tilbud". — „Ja, tager kun, hvad I ville, svarede Præsten, tager, hvad Gud tillader Eder. Men det veed jeg, I kunne ikke krumme et Haar paa mit Hoved, dersom Gud ikke vil. Den Tillid og Fortrøstning har Gud givet mig; den har jeg, fordi jeg troer paa Jesum. Saa salige kunde I ogsaa blive". Saaledes begyndte han at holde en heel Prædiken for dem. Lidt efter lidt havde alle Husarerne forsamlet sig omkring hans Huus, og hørte til med Opmærksomhed og Forundring. Da han havde endt sin Tale, takkede de ham for god Underviisning, og plyndrede ikke det Ringeste af hans Eiendom, men droge i al Stilhed bort.

33. Fresenius og Timeglasset.

Psalm. 121, 2: Min Hjælp kommer fra Herren, som gjorde Himmelen og Jorden.

Den fortræffelige J. Ph. Fresenius, forhen Sognepræst i Frankfurt am Main, traf engang som Yngling sin fattige Moder, der for længe siden var bleven Enke, i dyb Bedrøvelse med taarefulde Øine. Han spurgte hende om Aarsagen til hendes store Sorg, og hun fortalte ham da, at hun netop i denne Time maatte have en Daler til en

høist nødvendig Udgift, og at hun ikke vidste, hvorfra hun skulde faae den. Den fromme Yngling vidste heller ikke noget Raad. Imidlertid sagde han: „Jeg synes virkelig ogsaa, at disse Penge ere nødvendige; imidlertid vender jeg nu Timeglasset, og er forvisset om, at dersom de paa ingen mulig Maade kunne undværes, saa ville de komme, førend Timeglasset er løbet ud; skeer dette ikke, saa vil Gud vise os, at de vare ikke saa nødvendige, som vi meente". Men see, Timeglasset var endnu ikke halvt udrundet, førend der kom et Bud med en Daler, som en Anden længe havde været Madame Fresenius skyldig. Denne Sølvdaler blev dem nu saa kiær, at de siden ved Leilighed atter indverlede den, og forvarede den som et dyrebart Klenodie, ogsaa efterat de vare komne i bedre Omstændigheder. „Saadanne i sig selv smaa Mynter, pleiede Fresenius at sige, blive i Nødens Tid til store Skuepenge med den Omskrift: „See, hvorledes Herren hjælper!"

34. Befal Herren dine Veie.

1 Pet. 5, 7: Kaster al Eders Sorg paa Herren, thi Han haver Omhu for Eder.

Paul Gerhard, bekiendt som een af Tydsklands ypperste Psalmedigtere, var Præst i Berlin fra 1657 til 1666. Da Regieringen i dette Aar udstedte en Befaling, som gik ud paa en kirkelig Forening imellem Lutheranerne og de Reformeerte, kunde Gerhard, som var Luthers Lære hengiven med Liv og Sjæl, for sin Samvittigheds Skyld ikke fölge den, hvilket han ogsaa aabent og ligefrem erklærede. Men herved paadrog han sig Fyrstens Unaade, som havde til Fölge, at han blev afsat fra sit Embede og maatte gaae i Landflygtighed. Dog derfor tabte han ikke Modet, men fattede sig som en sand Kristen og haabede paa Ham, der hidtil

havde været ham saa god og naadig. I denne barnlige Tro og Tillid reiste han med sin Familie ud i den vide Verden, for at söge sit Bröd, hvor en Udvei vilde aabne sig for ham. Paa denne Reise blev hans Kone under Opholdet i en fremmed By paa et Giestgiversted saa nedböiet og overvældet af Sorg og Kummer, at hun tröstesløs brast i Taarer. Gerhard sögte paa bedste Maade at tröste og opmuntre sin bedrövede Ægtefælle, navnlig ved at foreholde hende Davids Ord: „Befal Herren dine Veie og forlad dig paa Ham: Han skal giöre det" (Ps. 37, 5); men forgiæves — hun kunde ikke ret tilegne sig Herrens dyrebare Forjættelser. Derpaa gik han ud i Haven, for at være ene med sin Gud og tale med Ham om det, som laae ham saa tungt paa Sinde. Der satte han sig i et Lysthuus, tog sin Tegnebog op af Lommen, og nedskrev paa Stedet, midt i Naturens stille, höitidelige Ro, den fortræffelige Tröstepsalme, hvis förste Vers lyder saaledes: „Befal du dine Veie Og al din Hjertesorg Til Hans trofaste Pleie, Som styrer Himlens Borg. Han, som kan Stormen binde Og lede Bölgen blaa, Han veed og Vei at finde Hvorpaa din Fod kan gaae".

Da Paul Gerhard var færdig med denne herlige Sang, bragte han den til sin kiære Hustru, som endnu var opfyldt af Sorg, og gav sig til at oplæse den for hende med höi og lydelig Röst. Hun lyttede med Opmærksomhed til de venlige og tillidsfulde Ord fra den fromme, gudhengivne Ægtefælles Læber, og de forfeilede heller ikke deres Virkning. Thi med eet blev hun roligere i Sindet, Taareströmmen standsede, og hun besluttede at befale Herren sine Veie og at kaste al sin Sorg paa Gud. Men foruden hende var der endnu to Andre, som usete udenfor Dören havde lyttet til Sangerens Röst, og som, da Psalmen var til Ende, traadte ind i Værelset som Guds Engle i Nödens og Prövelsens

Stund. Disse Herrer fortalte, at de vare udsendte af Hertug Kristian i Merseborg, for at opsöge en Præst i Berlin, ved Navn Gerhard, som nylig skulde være bleven afsat, og indbyde ham til at komme hen til deres Hertug, som med Fornöielse og Deeltagelse havde læst hans aandelige Sange. Hvilken Glæde og Overraskelse for det fromme Ægtepar! Paa eengang gik der et Lys op for dem i det Sorgens og Anfegtelsens Mörke, som til en Tid havde omtaaget dem, og den naadige og miskundelige Gud opfyldte snart sin Forjættelse, og lod det troende Hjerte vederfares en herlig Naadelön. Gerhard reiste nu til Merseborg, erholdt förrst en Pension af Hertugen, og fik siden et Præstekald i Lybben, hvor han boede til sin Död 1676. — Den ovennævnte Psalme „Befal du dine Veie" faldt siden i Kurfyrst Frederik Vilhelm af Preussens Hænder, og gjorde et dybt Indtryk paa ham. Han spurgte sin Minister, hvo der vel havde forfattet den; og da Svaret löd: „Den samme Paul Gerhard, som Deres Höihed har afsat og forviist", blev Kurfyrsten forfærdet, og den Uret, som han havde tilföiet Præsten, nedböiede ham ikke lidet.

35. Barnlig Eenfoldighed.

Psalm. 146, 5. 6: Salig er den, hvis Hjælp er Jakobs Gud, hvis Haab er til Herren hans Gud, som gjorde Himmelen og Jorden og Havet og alt det, som er i dem, og som holder Løfte evindelig.

En Mand døde og efterlod sin Kone i dyb Sorg og trange Kaar. Kort efter sad den nedbøiede Enke en Aften ved sit Barns Seng — det var en vakker Dreng paa sex Aar — og græd over sit store Tab; hun troede nemlig, at den Lille var sovet ind. Men denne, som mærkede, at Moderen var saa bedrøvet, reiste sig op i Sengen og

sagde: „Hør dog, Moder, vil Gud da ikke være din Mand?“ — „Hvorledes kommer du paa det, mit Barn?“ svarede Moderen. — „Ih, du har jo dog sagt, vedblev Drengen, at siden Fader har forladt os og er kommen i Himmelen, saa vil Gud være min Fader; men saa mener jeg ogsaa, at han vil kunne være din Mand“.

36. Papiret.

Psalm. 55, 23: Kast din Omsorg paa Herren, og Han skal vist forsørge dig.

En Mand, som laae paa Sygeleiet, saae sin Hustrues Bekymring, især for den talrige Børneflok, hvis Forsørgers Liv svævede i Fare. „Giv dig tilfreds, sagde Manden; dersom jeg døer, vil du i min Pult finde et Papir, som skal trøste dig“. Konen, som troede, at hendes Mand dog maaskee var rigere, end hun vidste af, gav sig til Taals; og efter et langt Sygeleie døde Manden. Enken, som var bedrøvet over sit Tab, søgte i Pulten, men fandt blot et Stykke Papir, hvorpaa der stod skrevet med store Bogstaver:

Gud skal dig vel forsørge.

Men disse tillidsfulde Ord trøstede virkelig Enken, og hendes afdøde Mands Haab blev ikke beskæmmet: Gud forsørgede baade hende og hendes Børn.

VI. Overtro.

37. Varulven.

Ap. Gj. 17, 30: Med Vankundighedens Tider haver Gud baaret over, men byder nu alle Mennesker allevegne, at omvende sig.

„Da har jeg dog seet en Varulv *)", sagde Laurs Olsen til Student Felding, da denne i Juleferien kiørte ud med ham, for at besøge hans Sognepræst, og Samtalen paa Vognen omsider var kommen paa det Overnaturlige og Hemmelighedsfulde. — „Hvor saae du den?" spurgte Felding. — „Det var en Aften silde, jeg kiørte forbi Kirkegaarden i Maaneskin, svarede Laurs, — den sad oppe i Lugen paa Kirketaarnet". — „Og hvorledes saae den da ud?" spurgte Felding videre. — Laurs: „Ja, hvordan skulde vel saadant Djævelskab see ud?" — Felding: „Ja det er just ogsaa det, jeg spørger om. Du maa jo vide det; du siger jo, at du saae den". — Laurs: „Ja vist saae jeg den, og det lige saa grandgiveligt, som jeg seer Jer nu. Den saae ud akkurat og bestemt ligesom en Kat." — Felding: „Men saa var det vel ogsaa en Kat?" — Laurs: „Nei for — ja, det kan dog rigtig gierne være. Jeg har ikke tænkt over den Ting før".

38. Overtro i Siælland og Jylland.

Kol. 2, 8: Seer til, at ikke Nogen giør Eder til Rov ved verdslig Viisdom og tomt Bedrageri, efter Menneskenes Sætninger, og ikke efter Kristum.

I den nordvestlige Deel af Siælland drev for endeel Aar siden en Landstryger ret sit Spil; han havde en fly-

*) Saaledes kaldes efter gammel Overtro et overnaturligt Væsen, navnlig et Menneske, som for en Tid er bleven forvandlet til en Ulv, for at skræmme Folk.

dende Tunge og en mageløs Dristighed til at indbilde Folk de urimeligste Ting. Saa lurvet han var klædt, udgav han sig dog for en holsteensk Adelsmand, sagde, at han var en uægte Broder til en høi Person ved Hoffet, og vidste at fortælle om, hvorledes han hvert Aar blev hentet til Hoffet, og levede der i 14 Dage i Herlighed og Glæde. Han paastod ogsaa at kunne helbrede og forudsige ved overnaturlige Midler. Saaledes paatog han sig at helbrede en velhavende Bondes Søn for Sindssvaghed. Faderen skulde nemlig i hans Nærværelse nedgrave en ikke ubetydelig Sum Penge paa et vist Sted — til Fanden, som her vilde afhente dem siden, og saa skulde Sygdommen forsvinde. Med denne Afhenten har det naturligviis ikke havt nogen Vanskelighed, og Pengene vare ganske rigtig borte, da Manden siden saae efter (Bedrageren havde nemlig stukket dem til sig); og at den Sindssvage ikke kom sig, kan man let begribe.

Den samme Landløber traadte engang ind hos en Bonde, anstillede sig meget bedrøvet, og forfærdede navnlig Fruentimrene ved den Efterretning, at Manden i Huset snart skulde døe. Imidlertid lovede han dog, at han vilde forebygge denne Ulykke, dersom en vis Pengesum ved Nattetider blev nedgravet paa et af ham betegnet Sted, for da at afhentes af Fanden. Ogsaa disse Penge forsvandt paa samme Maade som de andre. — Han brugte ellers som Lægemiddel nogle Blykugler, som han foregav at have gjort af Bly, der ved Midnatstid var hentet fra Kirkevinduer; dem solgte han til Almuen, som maatte betale dem i dyre Domme. Han blev dog snart anholdt af Øvrigheden, og fik sin fortjente Straf.

En Gaardmand i Jylland meente at kunne mere end sit Fadervor, som man siger. Han bildte Folk ind, at han

og hans Kone kunde dæmpe Hedebrand, ved at gaae rundt omkring Branden og læse over den; ligeledes, at Rotter og Muus aldrig skulde angribe flere af hans Kornneg, end dem, han selv bestemte til disse Dyr. Hans Maade at gaae frem paa her, var ellers naturlig nok; thi han trykkede Negene i sin Lade meget fast sammen, og lod blot nogle enkelte løse Neg ligge, hvilke da, som rimeligt var, bleve først angrebne. Men han maatte bøde haardt for sine saakaldte hemmelige Konster. I Jylland skal nemlig den Overtro have været temmelig udbredt iblandt Almuen, at man kan løse saakaldet Forhexelse paa Mennesker og Qvæg, naar man kun modigen angriber den Person, hvem Forhexelsen tilskrives, og seer hans Blod draabeviis falde til Jorden for Angriberens Haand. Nu var der en haandfast Bonde i den samme By, som havde havt adskillige Uheld med sit Qvæg, hvilket han i sin Vankundighed tilskrev Forhexelse. Hans Mistanke faldt paa den omtalte Gaardmand, og da han engang mødte ham paa en eensom Vei, overfaldt han ham og pryglede ham saaledes af, at hans Helbred siden den Tid var borte. — Det er ellers mærkeligt nok, at den Bonde, som i sin Raahed og Dumhed tillige havde begaaet denne Voldsgierning, blev senere truffen af et Vaadeskud, saa at han for bestandig tabte sin Førlighed.

Det andet Bud.

VII. Banden og Sværgen.

39. En frugtbringende Advarsel.

Mal. 4. 6: Han skal omvende Fædrenes Hjerter til Børnene og Børnenes Hjerter til Fædrene, at Jeg ikke skal komme og slaae Jorden med Band.

En Menighed i Sweitz, som havde en nidkiær Sjælesørger, var kommen stærkt i Vane med at misbruge Guds Navn ved letsindig Banden og Sværgen. Præsten talede derimod med Eftertryk og Alvor. „I dette hellige Navn, sagde han, ligger en stor Kraft forborgen, saa at, naar vi bruge det paa rette Maade, Himmel og Jord blive bevægede, Hjerter blive grebne og Døde vakte. Misbruge I derimod dette velsignede Navn, da berøve I det de himmelske Kræfter, som det kunde have for Eder, ja I forgifte den eneste Livskilde, som er givet Eder hernede. Thi denne Ild, som er saa velgiørende, naar den bruges vel, bliver ved Misbrugen for Eder til en fortærende Flamme, som i Evighed aldrig slukkes".

Ved forskiellige Leiligheder advarede Præsten sin Menighed, snart paa een, snart paa en anden Maade, imod denne indgroede Syndevane. Men hans velmeente Ord og Formaninger frugtede ikke stort. Da gik han en Dag hen i Skolen til de smaa Børn. Disse forestillede han den store Synd, som det er at bande og sværge og misbruge Guds Navn, saa tydeligt og indtrængende, at Børnene bleve ganske alvorlige og bevægede derved. Og hvad skete nu? Naar Børnene siden hjemme hørte Faderen og Bedstefaderen eller vel endog Moderen at misbruge det store Navn, saa forskrækkedes de og sagde bedende: „O Fader,

o Moder, giør det ikke; thi det er en stor Synd, og Gud vil straffe det." Det hjalp. Nogle Gamle sagde, at de vare blevne ligesom lynslaaede, da de hørte en saadan Irettesættelse, endnu bevægeligere end Præsten havde givet dem den, af deres kiære Børns Mund. Fra den Tid af blev den Vane at bande og sværge efterhaanden næsten ganske udryddet i denne Menighed. Ja det var saa paafaldende, at naar Bønderne fra denne By kom til Torvs i Kiøbstaden, gjorde Bønderne fra andre Sogne Nar af dem, fordi de ikke længere fulgte den gamle, slemme Skik. Og dette var Begyndelsen til en dybere Alvor og et kraftigere Troesliv, som siden vaktes i denne Menighed til Velsignelse for Tid og Evighed.

40. Officeren og Præsten.

Matth. 5, 34. 37: Jesus sagde: I skulle aldeles ikke sværge; men Eders Tale skal være ja, naar der skal svares ja, og nei, naar der skal svares nei; thi hvad der er over dette, er af det Onde.

En fornem preussisk Officeer beklagede sig engang for en Geistlig over, at det var saa vanskeligt for en kommanderende Officeer, at vise sig som en sand Kristen og opfylde Herrens Befalinger, allerede af den Grund, at det ikke var muligt at holde den tilbörlige Tugt og Orden iblandt Soldaterne, uden at bande. „Og dog kiender jeg i det mindste een Officeer, svarede Præsten, som ikke har bandet, og hvis Ord og Vink hans Undergivne dog punktlig adlöde." — „O den Mand maa De endelig nævne mig, udbröd Officeren forundret; hos ham vil jeg gierne gaae i Skole." — „Denne Mand, vedblev hiin, var en romersk Hövedsmand i Kapernaum. Han kommanderede sit Kompagnie med faa, men bestemte Ord. „Kom!" sagde han til den Ene, og

saa kom han. „Gaa!“ sagde han til den Anden, og saa gik han. „Giör det!“ sagde han til den Tredie, og saa gjorde han det. Nu skulde jeg dog troe, at hvad der var muligt i den romerske Krigshær, som bestod af hedenske Soldater, det maa ogsaa være muligt i den preussiske Armee blandt Soldater, som ere underviste i Kristendommen.“

41. Kiøberen og Sælgeren.

Sir. 23, 13: En Mand, som sværger meget, synder meget, og Plage skal ikke vige fra hans Huus.

En Slagter vilde engang kiøbe nogle Sviin af en gudfrygtig Mand, og spurgte, hvad han skulde have for dem. Da han hørte Prisen nævne, hvilken i Grunden var meget billig, svor han høit og dyrt paa, at til den Priis kunde han ikke bruge dem. „Det kunde du jo have sagt mig ganske roligt, svarede Sælgeren, uden at bruge saadanne Eder og Forbandelser. Veed du ikke, at Jesus udtrykkelig forbyder al Sværgen i daglig Tale, naar han siger: Eders Tale skal være ja, ja, nei, nei; thi hvad der er over dette, er af det Onde?“ — Tilsidst vilde Slagteren dog nok kiøbe Svinene til den forlangte Priis. Men da tog den gudfrygtige Mand Ordet og sagde: „Nei, nu faaer du dem slet ikke; thi du har jo bandet en stor Ed paa, at du kunde ikke bruge Svinene til den Priis; jeg vil ikke give Anledning til, at du bryder din Ed, hvorved du kun vilde føie en ny Synd til den første.“

VIII. Gudsbespottelse.

42. Den ugudelige Englænder.

Psalm. 18, 14—15: Herren tordner i Himmelen, og den Høieste udgiver sin Røst; han udskyder sine Pile, og lader det lyne til Forfærdelse for Mennesker.

En engelsk Læge blev engang i Aaret 1824 hentet til en Mand, ved Navn Billy Vedelkiff, en stor Svirebroder, hvis Hest var bleven sky under et frygteligt Tordenveir og havde slæbt ham saaledes, at Ankelen paa den venstre Fod var trukken heelt af Led. Ophidset af Viin og Vrede skar Manden Tænder, udstödte gruelige Eder og Gudsbespottelser, og forbandede baade sin Hest og Lynstraalen, som havde gjort den sky. Da Lægen lukkede Vindues-skodderne, for at Lynilden ikke skulde gjöre ondt i den Syges Öine, skreg han med en frygtelig Ed, at der skulde lukkes op igien. „Troer I, sagde han, at jeg er bange for det usle Lyn ligesom min Hest? Nei, blev han ved, i det han bandede endnu galere, jeg er ikke bange for at see Lynet, som er Skyld i mit Beenbrud; jeg vil see det og forbande det ret af Hjertensgrund, saavel som den Gud, der har gjort det."

Med en krampeagtig Bevægelse knyttede han Næverne, og næsten ude af sig selv af Raseri löftede han Hovedet i Veiret. I samme Öieblik opfyldte en Ström af Lynstraaler hele Værelset, og et bragende Tordenslag fulgte lige ovenpaa. Den Syge taug, efterat den sidste Ed var kommen over hans Læber. Lægen havde holdt begge sine Hænder for Öinene, for at beskytte dem imod Lynilden. Da han nu igien saae sig omkring, fandt han Manden siddende paa sin Seng, Armene vare strakte forud, Hovedet kastet tilbage, Ansigtet dödblegt, Öiestenene stive og ud-

spilede. Hans Læber vare fast sammenpressede, han var stum og uden Bevægelse. Lynstraalen havde aldeles berövet ham Synet. Nu lod den blinde Mand giöre ved sig, hvad man vilde. Lægen undersögte hans Öine: de vare fuldkommen stive og föleslöse. Han faldt tilbage i Sengen som livlös, og svarede ikke mere paa hvad man spurgte, men udstödte kun en svag Klagelyd. Han vendte sig hid og did paa sit Leie, trykkede med Hænderne paa begge Öienlaag i krampeagtig Bevægelse, men forblev stiv og stum og föleslös selv imod de heftigste Smerter.

43. En Spotters haftige Død.

Gal. 6, 7: Farer ikke vild, Gud lader sig ikke spotte; thi hvad et Menneske saaer, det skal han og høste.

Den 19. Februar 1753 havde en fornem Herre i Raab i Ungarn indbudet de fornemste Folk i Staden til sine Fastelavnslöier, og deriblandt ogsaa en Krigskommissær, ved Navn Joseph Treithofer. Denne Mand var nogen Tid i Forveien gaaet over fra den evangeliske til den romersk-katolske Kirke, og viste sig snart her, snart der som en Spotter af Evangeliets Sandheder, og sögte ved enhver Leilighed at giöre dem latterlige. Da man havde spiist til Aften, blev der givet et Bal, som varede til langt ud paa Natten. For at more Selskabet og forhöie Lystigheden, som fandt Sted, iförte Krigskommissæren sig en Dragt, som skulde forestille Dr. M. Luther, og en ung adelig Herre forklædte sig som Luthers Kone, Katrine af Bora. I denne Dragt indfandt Begge sig i den Sal, hvor Ballet holdtes. Mange Folk havde samlet sig tildeels af Nysgierrighed, for at see dette Optog. Den maskerede Luther, som bar en stor Bog under Armen, bekiendtgjorde ved sin Ankomst, at han var kommen, for at afhöre Skriftemaal, og den tilstede-

værende Biskop var den Förste, som skriftede for ham; dette Exempel fulgte Adskillige af de Andre, som vare nærværende. Derpaa holdt den Forklædte en Tale, og meddeelte Absolution eller Syndernes Forladelse, hvorved den hele Skare af Tilhörere udbröd i stor Latter; og omsider endte han sine Spotterier med et Fadervor. Men da han kom til de Ord: „thi dit er Riget og Magten," blev han pludselig rört af et Slagtilfælde, styrtede til Alles Forskrækkelse til Jorden, væltede sig omkring og skummede som en gal Hnnd. Med Besværlighed fik man Klæderne trukket af ham, lagde ham i en Vogn, og förte ham saaledes hjem Klokken 12 om Natten. Man lod flere Læger hente, aabnede en Aare, forsögte alle mulige Midler, for at hjælpe ham; men det var forgiæves. Efterat have tilbragt elleve Dage under stort Bröl og heftige Smerter, opgav han Aanden i en forfærdelig Tilstand. Kort efter blev ogsaa hiin unge Herre syg, der havde forklædt sig som Katrine af Bora, og döde den 16de Marts samme Aar.

44. Herremanden i Regnveir.

Sal. Ordsp. 24, 9: Daarens Klogskab er Synd, og en Spotter er en Vederstyggelighed iblandt Folk.

I Aaret 1805 havde man især i England èn kold og fugtig Sommer, og Sæden paa Marken led meget af den vedholdende Regn. En Dag gik en rig Herremand omkring paa sine store Agre, for at see, hvorvidt Sæden var tjenlig til at høstes. Da skete det, at Vor Herre lod det atter regne stærkt. Men i Stedet for at bøie sig ydmygelig under den Almægtiges Haand, raabte den rige Englænder i Vrede: „Det er paa den høie Tid, at man tager Verdensregieringen fra Gud, da han forstaaer sig saa lidet derpaa. Jeg tiltroer mig, at kunne giøre det bedre end Han." Neppe

havde hans Mund udtalt det sidste Ord, før han styrtede død til Jorden.

IX. Guds Lov og Priis.

45. Hyrden og Skrubtudsen.

Psalm. 139, 14: Jeg vil prise Dig, fordi jeg paa en forbausende, underfuld Maade er bleven til; underlige ere dine Gierninger, og min Sjæl erkiender det saare vel.

For noget over 400 Aar siden, da den store Kirkeforsamling holdtes i Konstants eller Kostnits i Storhertugdømmet Baden, gjorde trende af de tilstedeværende Biskopper en Ridetur sammen, for at see Omegnen. Som de saaledes red paa Veien, fik de Oie paa en Hyrde, der sad og græd. Den ene af Biskopperne især var en venlig og deeltagende Mand, som ikke kunde ride forbi et bedrøvet Menneske, uden i det mindste at have talt nogle trøstefulde Ord til ham. „Hvad fattes dig? hvorfor græder du?" raabte han derfor til ham. Men Hyrden kunne ikke holde sine Taarer tilbage, og vilde heller ikke ud med Sproget, hvad der fattedes ham. Da trængte Biskoppen, bevæget af Medlidenhed, endnu mere ind paa Hyrden, for at faae ham til at fortælle, hvad Aarsagen dog kunde være til hans dybe Kummer. Endelig begyndte Hyrden: „Derfor græder jeg, fordi jeg endnu aldrig ret har skiønnet paa eller lovet og priset Gud, som jeg skulde, for den Velgierning, at han har gjort mig til et fornuftigt Menneske, og ikke til et saa hæsligt Dyr, som denne Skrubtudse." Med disse Ord pegede han paa en stor Skrubtudse, som sprang omkring i Græsset, og frembød et uhyggeligt Syn. Dette gik Biskoppen nær til Hjerte; han fik derved en alvorlig Paamindelse om, hvor langt han selv

stod tilbage i Herrens Lov og Priis for hans rige og ufor-skyldte Naade; og dybt beskæmmet udbrød han: „O Augu-stinus! det er et sandt Ord, du har talet: at de Eenfoldige staae op og indtage Himmelen fremfor Os, som med al vor Konst og Lærdom vandre saa mageligt paa Syndens og Forfængelighedens Vei."

46. Den Reisende.

Psalm. 150, 6: Alt det, som haver Aande, love Herren!

En Yngling gjorde engang en Reise i Selskab med nogle vise og brave Mænd. Engang, da de havde van-dret hele Natten igiennem, sloge de sig til Ro henimod Morgen ved Enden af en Skov. Den begyndende Dag vakte Foraarsblomsternes slumrende Duft, Nattergalens Sang og Faarenes venlige Bræגen. Da gik den Ene af Selskabet noget ind i Skoven; men de hørte hans Røst langt borte, i det han nemlig høit og lydeligt og med barnlig Glæde prisede sin Gud og Skaber. Da han kom tilbage, spurgte Ynglingen ham, hvorfor han havde raabt saa høit. Han svarede: „See omkring dig hiint venlige Morgenskiær, som hæver sit taknemmelige Øie mod Him-melen; hine Skyer, der glindse som en Bedendes Ansigt i himmelsk Ro og Glæde; hine Træer og Foraarsroser, som udbrede deres Grene og Blade taknemmelige imod Gud. Hør Nattergalens Sang, Gedernes venlige Bræגen, Bier-nes Surren, og giv Agt paa, hvorledes de alle tilhobe kun nævne Gud, kun prise Gud. See, ogsaa jeg har i Forening med disse Skabninger opløftet min taknemmelige Røst; jeg har med dem lovet og priset Gud." — Yngling-gen hørte med Opmærksomhed paa den vise, fromme Mand og lagde hans Ord paa Sinde. Fra den Tid af forstod

han Morgenrødens Flammeskrift, Vindens kølige Susen, Blomsternes Duft, Fuglenes Sang og de glade Dyrs Røst. Ofte opløftede han sit Sind til Himmelen, blandede sin Stemme med Skabningernes, der lovede og prisede Gud, og alle Tings Ophav fyldte, rensede og helligede hans unge Hjerte, som var giennemtrængt af Kiærlighed, Glæde og Taknemmelighed.

X. Taknemmelighed imod Gud.

47. Herremanden og den Fattige.

Psalm. 103, 1—2: Min Sjæl, lov Herren, og alt det, som inden i mig er, love hans hellige Navn! Min Sjæl, lov Herren, og glem ikke alle hans Velgierninger!

En fornem Mand, som var rig paa timeligt Gods, men fattig paa Gudsfrygt og kristelig Tro, gik en Aften ud at spadsere paa sit Gods. Veien førte ham forbi et gammelt daarligt Huus, hvor der boede en meget fattig Mand, som havde mange Børn. Da hørte han Nogen tale med høi og lydelig Røst inde i Huset; han blev staaende udenfor og lyttede. Og see, han erfarede nu til sin Forundring, at det var den fattige Mand, som fremførte en inderlig Takkebøn for den himmelske Faders Miskundhed, i det han skienkede ham og hans Børn daglig Brød og Klæder. „Hvorledes? sagde Godseieren til sig selv, denne fattige Mand takker sin Gud for Føde og Klæder, og jeg med min Overflødighed af jordiske Ting tænker ikke paa at takke ham!" Dybt beskæmmet ilede han hjem. Fra dette Øieblik af lærte han at betragte sit Liv i det rette Lys. Han besluttede at vende tilbage til Gud, hvem han af

Kiærlighed til denne Verden havde forladt; og han holdt Ord. Hans følgende Liv blev en daglig Gudstjeneste og en uafladelig Taksigelse for de Velgierninger, han af Herren havde modtaget; og han glemte derfor heller ikke at giøre vel imod den fattige Mand, som havde givet den første Anledning til hans Sindsforandring.

48. Det rette Takoffer.

Psalm. 118, 1: Takker Herren, thi Han er god, og hans Miskundhed varer evindelig.

En rig Yngling i Rom havde været meget syg og ligget længe til Sengs; endelig kom han sig igien og blev rask. Da han første Gang igjen traadte ud i Haven, betragtede den skiønne Natur og indaandede den friske Luft, fik han ligesom nyt Liv, lovede og prisede Gud og udbrød: „O Du, som lader Glæde og Velsignelse nedstrømme over Alle, hvormed kan dog et Menneske giengielde dig din uendelige Kiærlighed? Hvor gierne vilde jeg ikke offre dig Alt, hvad jeg eier!" — Dette hørte Hermas, en from Olding; han sagde derfor til Ynglingen: „Alt Godt kommer til os herovenfra; derop kan du Intet sende tilbage; men følg mig, saa skal jeg vise dig, hvorledes du rettelig kan takke Gud." — Ynglingen gik strax med ham, og de kom til en Hytte, hvor der var idel Jammer og Elendighed; thi Faderen laae syg, Moderen sørgede, og Børnene vare næsten nøgne og græd af Sult. — Ynglingen forfærdedes ved dette Syn, men Hermas sagde: „See, her er et Alter, paa hvilket du kan lægge dit Offer: disse elendige Mennesker sender Herren til dig i sit Sted; naar du elsker dem og giør vel imod dem, da elsker du Gud og takker ham paa den rette Maade." Da udøste den rige Yngling af sin Overflødighed til de Nødlidende, og pleiede og

vederqvægede dem; men de Fattige velsignede ham og kaldte ham en Guds Engel. — Hermas smilede og sagde til Ynglingen: „I disse Ord have de Fattige udtalt en stor Sandhed. Vend altid først dit taknemmelige Aasyn mod Himmelen og derpaa mod Jorden; da bliver du et Sendebud, som Gud udkaarer til at bringe Trøst og Lindring til dem, som lide og sørge; og da bringer du Gud det Takoffer, som behager ham vel."

Det tredie Bud.

XI. Sabbatens Helligholdelse.

49. Den uventede Arv.

2 Mos. 20, 8: Kom Sabbatens Dag ihu, at du holder den hellig.

Wilhelm Ried, der levede som Barbeer og Haarskærer i den engelske Stad Bath, brugte ikke blot at arbeide om Söndagen, thi det var i hans Stilling ofte nödvendigt og kunde neppe undgaaes; men han forsömte over sit Söndagsarbeide baade Kirke og Prædiken, og levede uden Bekymring for sin Salighed. Da han saaledes en Söndag gik i sine Forretninger, kom han forbi en Kirke, som stod aaben; han fik pludselig det Indfald, at gaae derind, og da han traadte hen til Dören, var Præsten netop ved at forelæse den Text: „Kom Hviledagen ihu, at du holder den hellig." Han blev staaende og hörte en Stund paa Prædikenen, hvorved han kom til den Overbeviisning, at Gud umulig kunde lægge sin Velsignelse i hans unöd-

vendige Söndagsarbeide. Han gik urolig bort; efter flere sövnlöse Nætter og megen Kamp og Strid besluttede han sig til at kaste al sin Sorg paa Herren, at bruge Hviledagen til Guds Ords Betragtning og under daglig Omvendelse at forarbeide sin egen Saliggiörelse. Men Fölgen heraf blev, at hans fornemme Kunder gik fra ham og spottede ham, fordi han ikke længere kunde beqvemme sig til at arbeide under Gudstjenesten og tilsidesætte Omsorgen for sin Sjæl. Efterhaanden gik det saaledes tilbage for ham, at han maatte lukke sin anseelige Bod, leie sig ind i en Kiælder og tage til Takke med at barbere simple Folk.

En Löverdag Aften i Mörkningen spurgte en Fremmed, som ankom med Posten, efter en Barbeer, og Gaardskarlen viste ham strax hen til Kiælderen ligeoverfor. Den Fremmede træder ind og forlanger at blive barberet lige i Öieblikket, medens der blev skiftet Heste, fordi han ikke holdt af at foretage sligt om Söndagen. Dette rörte den haardt prövede Mands Hjerte. Han brast i Taarer, og bad den Fremmede om at laane ham et Par Skilling, for at han kunde kiöbe et Lys, da det allerede var temmelig mörkt. Dette gjorde den Fremmede, i det han tænkte over, hvad Grunden vel kunde være til, at den fattige Mand var kommen i en saa elendig Forfatning.

Da han var bleven raget, sagde han: „Eders Livs Historie maa have noget Særeget ved sig. Jeg har nu ikke Tid til at höre den; men her er en Daler, og naar jeg kommer tilbage, seer jeg ind til Eder igien, for at erfare de nærmere Omstændigheder. Hvad er Eders Navn?" — „Wilhelm Ried," svarede Barberen. „Wilhelm Ried? Fra Kingston ved Taunton?" — „Ja, min Herre!" — „Hvad hed Eders Fader?" — „Thomas Ried." — „Havde han ikke en Broder?" — „Jo, meget rigtigt. Men han reiste til

Indien, og vi har siden aldrig hört Noget fra ham." — „Kom, fölg med mig, giensvarede den Fremmede forbauset. Jeg skal netop hen til en Mand, som paastaaer at være Wilhelm Ried fra Kingston; kan I bevise, at I er den, I giver Eder ud for, saa har jeg gode Efterretninger at meddele Eder. Eders Farbroder er död, og har efterladt sig en betydelig Formue, som netop skal tilfalde hans Broders ægte Sön.

De nærmede sig Postkareten, og fandt den foregivne W. Ried, der snart blev kiendt som en Bedrager. Den Fremmede, en samvittighedsfuld Sagförer, havde efter flere Bekiendtgiörelser i Aviserne forgiæves sögt at udfinde den retmæssige Arving til en saa stor Formue, indtil endelig hiin Bedrager meldte sig.

Saaledes gik det her efter det gamle Ord: Naar Nöden er störst, er Hjælpen nærmest. Havde den fattige Barbeer havt en Toskilling til at kiöbe et Lys for, saa vilde han vel neppe være kommen i Besiddelse af den rige Arv, hvilken alle Tings Herrer og Styrer havde forbeholdt ham efter lang Prövelse, som en venlig Opmuntring til at fare fort i det Gode og blive tro indtil Enden.

50. De afbrudte Søndagsbesøg.

Kol. 3, 16: Lader Kristi Ord boe rigelig iblandt Eder i al Viisdom, saa I lære og paaminde hverandre med Psalmer og Lovsange og aandelige Viser, i det I synge yndeligen i Eders Hjerte for Herren.

En Mand, som havde begyndt at vise större Alvor i sin Kristendom, var fra tidligere Dage vandt til at modtage en Mængde Besög om Söndagen. Dette blev ham efterhaanden til Byrde, deels fordi Tiden i Almindelighed ikke anvendtes, som den burde, i det man gierne talte om lutter

verdslige Ting, deels fordi han derved blev forhindret i at holde Huusandagt med sine Folk, som han gierne vilde. Da besluttede han, nogle Timer efter Kirketjenesten at forsamle sine Huusfolk, at synge en Psalme med dem, at tale om Prædikenen og ikke lade sig forstyrre heri af Andre. I nogen Tid fik han som sædvanlig Besög af sine gamle Venner og Bekiendte; men i Stedet for at bryde af, lod han Tjeneren overrække Enhver af de Indtrædende en Psalmebog, og saaledes maatte de synge med, enten de vilde eller ikke. Men dette blev de Fleste efterhaanden kiede af, og de opsatte derfor deres Besög til en anden Dag i Ugen, hvorved Manden fik Tid og Ro til at dyrke sin Gud om Söndagen paa den Maade, som mest behagede ham.

51. Kiøbmanden og Dagleieren.

Psalm. 95, 1—2: Kommer, lader os synge med Fryd for Herren; lader os raabe af Glæde for vor Saligheds Klippe; lader os fremkomme for Hans Ansigt med Taksigelse.

En Kiøbmand i Nordamerika bereiste engang et Grevskab i Staten Ny-York, og kom en Løverdag Aften til et Giestgiversted paa Landet, hvor han pleiede at tage ind. Efterat have forfrisket sig lidt, begyndte han efter Sædvane at uddele nogle Traktater eller kristelige Smaaskrifter til Enhver af de Tilstedeværende. Under Uddelingen kom han ogsaa til Een, som vægrede sig ved at modtage Bøgerne med de Ord: „Det nytter ikke, min Herre, at give mig Bøger, thi jeg kan ikke læse." — „Nu vel, svarede Kiøbmanden; men I er uden Tvivl gift, maaskee kan dog Eders Kone læse." — „Ja, sagde han, min Kone kan nok læse, men baade hun og jeg har Andet at bestille." — „Hvad? Er det ikke Søndag i Morgen, og hvad hindrer

Eder da i at lade hende læse noget for Eder?" Saa talte Kiøbmanden; men den Anden svarede: „Kiære Herre, jeg har om Søndagen ligesaa lidt Tid som de andre Dage; thi jeg er saa fattig, at jeg maa arbeide hele Søndagen med. I de sex Dage fortjener jeg Brødet til mig og min Familie, og den syvende Dag bruger jeg til at sanke Brænde i Skoven." Kiøbmanden svarede: „Hvis dette virkelig er nødvendigt, saa maa I rigtig nok være meget fattig." — „Ja, tilvisse er jeg fattig", sagde han, og begyndte nu at opregne alle de Tab og Uheld, han tilligemed sin Familie havde havt. Kiøbmanden hørte rolig paa ham og sagde derpaa: „Det undrer mig slet ikke, at I er saa fattig og har havt saa mange Uheld, efterdi I betragter Søndagen som enhver anden Dag. Gud kan jo umulig velsigne dem, der vanhellige hans egen Dag. Men, kiære Ven, jeg vil nu giøre Eder et Forslag. Hold fra nu af op med at arbeide om Søndagen. Naar I ikke har Brænde til i Morgen, saa hjælp Eder saa godt I kan; den Dag holder I nok ud, og paa Mandag Morgen kan I atter gaae ud i Skoven, og hente Brænde. Lad kun Søndagen være Herren helliget. Jeg vil da forpligte mig til, efter sex Maaneders Forløb, at erstatte hele det Tab, I herved kan komme til at lide, og at betale indtil 100 Rigsdaler. De, Hr. Vært, er vel saa god at indestaae for, at denne Forening bliver nøiagtig overholdt." Det skete altsammen efter hans Ord.

Efter fem Maaneders Forløb tilbragte Kiøbmanden igien en Nat i det samme Giestgiversted. Han bemærkede da en temmelig velklædt Mand, der syntes at betragte ham med særdeles Opmærksomhed, og nærmede sig ham med de Ord: „Min Herre, har De ikke for nogen Tid siden uddeelt gudelige Smaaskrifter i dette Huus?" — „Jo vist-

nok, svarede Kiøbmanden, jeg fører gierne saadanne med mig paa mine Reiser." — „Kan De da ikke erindre, sagde den Anden, at de ved samme Leilighed leverede en Traktat til en Mand, som yttrede, at han pleiede at arbeide hele Søndagen?" Kiøbmanden erindrede sig godt hele Sagen. „Nu, min Herre, sagde Manden, det er netop mig, De dengang talte med. Jeg tog den ommeldte Traktat hjem med mig, og fortalte min Kone hele vor Samtale. Hun meente, at De havde fuldkommen Ret, og begyndte strax at læse Bogen for mig. Vi bleve begge saa bevægede derved, at vi næsten ikke kunde sove om Natten. Dagen efter, som var en Søndag, kom der som sædvanligt Nogle til os, for at fordrive Tiden med alskens unyttige Samtaler. Vi fortalte dem, hvad der var skeet, og at jeg havde maattet love, ikke at arbeide om Søndagen. De svarede, at dette var i Grunden ogsaa rigtigt, og min Kone begyndte nu paa ny at forelæse Traktaten. De fandt Behag deri, og næste Søndag kom de igien, og vi læste Bogen nok engang, og nu er der hver Søndag Eftermiddag en lille Forsamling i mit Huus; vi læse og tale sammen om Gud og hvad der angaaer vor Saligheds Sag, og slutte gierne med en Bøn." — „Det fornøier mig, svarede Kiøbmanden, og siden I nu saa ærligt har holdt Eders Løfte, saa skal I strax faae de Penge, jeg er Eder skyldig. Hvor Meget tilkommer Eder vel for de Søndage, I har ladet være at arbeide?" — „De er mig slet ikke Noget skyldig, kiære Herre, svarede den fattige Mand; aldrig er mit Arbeide gaaet saa vel fra Haanden, aldrig har det været saa velsignet, som siden jeg har begyndt saaledes at helligholde Søndagen. Jeg og min Familie vil stedse være Dem taknemmelig for det, De har gjort imod os." Værten forsikkrede ogsaa Kiøbmanden, at han

aldrig havde seet en saadan Forandring, som den, der i nogle faa Maaneder var foregaaet i hans Naboskab. Før bandede, svirede og trættedes man, nu levede man i Fred og Enighed, og holdt Guds Ord i Agt og Ære.

XII. Kiærlighed til Guds Ord.

52. Axel Oxenstjerne.

1 Pet. 1, 24—25: Alt Kiød er som Græs, og al Menneskets Herlighed som Græssets Blomster: Græsset visner, og Blomsteret derpaa falder af; men Herrens Ord bliver evindelig.

Den berømte Grev Axel Oxenstjerne, som var Rigskantsler i Sverrig under Trediveaarskrigen, havde i de sidste Aar af sit virksomme og bevægede Liv trukket sig tilbage fra de offentlige Forretninger. I sin Eensomhed fik han engang Besøg af den engelske Gesandt Whitlock. Da denne vilde til at gaae, sagde Oxenstjerne til ham: „Jeg har erfaret Meget i Verden og havt mangen fornøielig Time i samme; men den Konst, at leve ret lykkelig og tilfreds, har jeg ikke forstaaet før nu. Jeg takker min Gud, at han forunder mig Tid til ret at lære at kiende baade Ham og mig selv. Den eneste Fornøielse, som jeg nu har og søger, og som har mere Værd for mig end Alt, hvad Verden kan give, er Erkiendelsen af Guds Kiærlighed og denne herlige Bogs Læsning." Ved disse Ord lagde han sin Haand paa Bibelen. „De, min Herre, vedblev han, er nu i Deres Livs kraftigste Alder, staaer i høi Gunst hos Konger og Fyrster, bliver brugt til de vigtigste Forretninger, og udfører dem med Kraft og Munterhed. Men alt dette svinder engang; da vil De bedre forstaae og sande mine Ord. De vil da

erkiende, at der er mere Viisdom og Sandhed, Trøst og Glæde at finde i et stille, Gud indviet Liv og i Læsningen af hans Ord, end ved alle Hoffer og i alle Fyrsters Gunstbeviisninger."

53. Skolebørnene paa Ceilon.

Sir. 6, 19: Kiære Barn, udvælg Underviisning fra Ungdommen af, og indtil graa Haar skal du finde Viisdom.

De kristne Missionærer have paa den store Ø Ceilon ved Ostindien oprettet mange Skoler, som have havt god Fremgang, og selve Børnene ere i Almindelighed meget ivrige i at besøge dem. Nogle Drenges Vei til Skolen gik over en Bro; naar de kom til denne, maatte de hver Gang erlægge en ubetydelig Afgift, et Slags Bropenge. Dette var dem til stor Hinder, efterdi de fleste af dem vare fattige, og havde ondt ved at skaffe Pengene tilveie. Men da Guds Ord var blevet dem saa kiært, at de alligevel ikke vilde forsømme Skolen, saa fandt de paa Raad, i det nogle af de ældre Drenge bandt deres Bøger sammen i et Knippe, lagde dem paa Hovedet, og svømmede saaledes daglig frem og tilbage. De yngre Børn fulgte snart dette Exempel. Undertiden bleve disse Børn af deres Slægtninge blandt Hedningerne opmuntrede til at bivaane Afgudsdyrkelsen; men de vægrede sig derved, da de langt hellere vilde besøge Skolen, hvor de lærte at kiende den sande Gud og den, han udsendte til Verdens Frelse, Jesum Kristum.

54. Den rige Brudegave.

Psalm. 119, 105: Dit Ord er en Lygte for min Fod og et Lys paa min Sti.

En fattig, men redelig Haandværksmand ægtede en simpel Huusmands Datter fra Landet. Da de tilstede-

værende Slægtninge og Venner efter Vielsen önskede det unge Ægtepar til Lykke, kom ogsaa Brudens Fader med en Bog og sagde: „Kiære Börn, I have anseet mig for fattig, men det er jeg dog ikke. Jeg eiede en forborgen Skat, som aldrig lod mig lide nogen Nöd. Jeg vil dele den med Eder, da I nu begynde Eders Huusstand. Her er Guds Ord, tager det med Eder, læser flittig deri, og bevarer det i ydmyge og troende Hjerter. Mennesket lever ikke af Bröd alene, men af hvert Ord, der udgaaer igiennem Guds Mund. I min Armod holdt jeg mig stedse til denne dyrebare Bog, og er ved den bleven rig. De svære Hungerens Aar udholdt jeg med den, og Gud har aldrig ladet mig blive til Skamme. I de haarde Krigstider stöttede jeg mig paa den, og blev paa underlige Maader opholdt. Jeg veed, at jeg engang med Guds Hjælp vil salig döe derpaa. Holder Eder ogsaa faste til dette Ord. Gud taler deri med os, og en större Lykke, en större Ære kan ikke vederfares os arme Mennesker, end at Gud vil tale med os." Han opslog derpaa Bibelen, forelæste Bjergprædikenen, og formanede endnu engang sine Börn til flittigen og andægtigen at læse i Guds Ord. — Brudeparret fulgte ogsaa det faderlige Raad. Baade Manden og Konen övede sig i sand Gudsfrygt, i Kiærlighed til Herren; og Guds Velsignelse ledsagede dem under alle deres Foretagender.

55. Den taalmodige Negerdreng.

Luk. 8, 15: Men det (som faldt) i den gode Jord, ere de, hvilke, naar de høre Ordet, beholde det i et smukt og godt Hjerte og bære Frugt deraf i Taalmodighed.

En lille fattig, amerikansk Neger hørte undertiden en Missionær prædike, og blev derved omvendt til Kristendom=

men. Da hans Herre, en gammel Fiende af Missionsvæsenet, erfarede dette, forbød han ham at gaae derhen tiere, og truede ham med, at han vilde prygle ham ihjel, hvis han alligevel gjorde det. Den stakkels Dreng kom ved dette Forbud i stor Forlegenhed. Han kunde neppe bare sig for at gaae, skiøndt han vidste, at han i dette Tilfælde vilde gaae den visse Død imøde. I denne vanskelige Stilling henflyede han til Naadens Trone, for at søge Veiledning og Bistand; og derefter følte han, at det var hans Skyldighed, rolig at vente paa, hvad der vilde skee, Intet at forsømme af sin Herres Forretninger og i øvrigt overgive sig i Guds Haand. Han gik altsaa hen, for at høre Prædikenen, men blev ved sin Tilbagekomst kaldt frem for sin Herre, der da efter mange haarde og heftige Ord lod ham give 25 Slag med en Pidsk; hvorpaa han med gudsbespottelig Mine sagde til ham: „Hvad kan nu Jesus Kristus giøre for dig?“ — „Han giver mig Kraft, sagde det stakkels Barn, til at bære dette med Taalmodighed.“ — „Giv ham endnu 25 Slag!“ sagde den grusomme Bøddel. Det skete. „Hvad kan Jesus Kristus nu giøre for dig?“ spurgte det følesløse Uhyre. — „Han hjælper mig til at tænke paa den tilkommende Giengieldelse,“ svarede den lille Troeshelt. „Giv ham endnu fem og tyve!“ skreg den grusomme Tyran ude af sig selv af Raseri. Det skete, og i det han med vild Glæde gottede sig over sit døende Slagtoffers Jammerskrig, spurgte han igien: „Hvad kan Jesus Kristus nu giøre for dig?“ Den lille Martyr svarede med den sidste Anstrengelse af sin hendøende Kraft: „Han hjælper mig til at bede for Eder, Herre!“ og dermed opgav han sin Aand.

56. Den første Kiærlighed.

Psalm. 119, 103: Hvor ere dog Dine Ord, o Gud, søde for min Gane, ja lifligere end Honning for min Mund.

Blandt de dygtigste af vor Tids Missionærer fortjener Englænderen Moffat at nævnes, som i nogle og tyve Aar har arbeidet med utrættelig Iver i det sydlige Afrika, og hvem Gud har brugt som et Redskab i sin Haand til mange Hedningesjæles Omvendelse og Frelse. En Dag kom tre Mænd ridende, hver paa sin Oxe, og holdt udenfor Moffats Huus. Den Ene af dem udmærkede sig ved sin Klædning, der saae noget bedre og reenligere ud end de Andres, saavel som ved sit aabne og venlige Ansigt; det var en Hövding, ved Navn Mosheu, som havde reist 32 Mile, for at see den kristelige Lærer. Han betragtede Moffat længe og med ufravendt Blik, og blev hos ham i to Dage, under hvilke Missionæren fandt Leilighed til at tale med ham om de Ting, som höre til Guds Rige. Ved Afskeden tog han Moffat i Haanden og sagde: „Jeg kom, for at see dig; jeg har havt Fornöielse af mit Besög, og nu reiser jeg tilbage til mit Hjem.“

Det varede ikke ret længe, för Hövdingen kom igien, ledsaget af en anselig Skare; han havde nemlig bragt sin Familie og sine nærmeste Slægtninge med sig. Siden hans förste Besög var der foregaaet en stor Forandring med ham; en inderlig Længsel ikke blot efter at see, men ogsaa efter at höre, udtalte sig i alle hans Ord og Lader. Da han oplod sin Mund, for hjertelig at hilse Læreren, kunde han ikke holde Taarerne tilbage. „Da jeg besögte dig förste Gang, yttrede han, havde jeg kun eet Hjerte i mig, som længtes efter dit Aasyn; men nu har jeg to Hjerter i mig. Jeg kan ikke hvile, mine Öine kunne ikke sove for de store Ting, som du har sagt mig ved min förste

Nærværelse paa dette Sted. Jeg har været piint af Tanken om alt det Onde, jeg har gjort i mit Liv. Da tröstede det mig vel, naar jeg tænkte paa, at du sagde mig, der var Een död for mig, for at jeg kunde annamme Syndernes Forladelse. Men nu har jeg glemt denne Mands Navn; derfor er jeg kommen igien, for endnu engang at spörge dig, hvad den Mand hed." — Hvad Hövdingen dengang havde hört, var kun Begyndelsesgrundene eller de förste Hovedlærdomme af Kristendommen. Men da han red den eensomme Vei giennem öde Egne til sit Hjem, gik Ordet, som han havde hört, bestandig om i hans Hjerte, han overveiede det nöiere, og det blev ham stedse vigtigere, mere indtrængende og levende. Fra den Tid af syntes hele hans Sjæl at være giennemtrængt af Tanken om Guds Kiærlighed til de syndige Mennesker; han törstede efter Kundskab, han kæmpede af al Magt for at indgaae i Guds Rige.

Den Gierning, at forkynde Livets Ord for Mosheu og hans Fölge, var i höi Grad opmuntrende og ledsaget af rig Velsignelse herovenfra. Man havde sjelden bemærket en saa alvorlig og oprigtig Deeltagelse, som den, hvormed disse Folk hörte og annammede Missionærens Prædiken. De kunde derfor ogsaa kun saare nödig beslutte sig til at skilles fra Lærerne, der vare blevne dem saa kiære. Förend Hövdingen tog Afsked, bad han Moffat, at han dog endelig snart vilde besöge ham i hans Hjemstavn. Da Missionæren paa Grund af andre Forpligtelser ikke turde love dette for det förste, tog Mosheu ham i Haanden, fæstede sine trohjertige Öine stivt paa ham og sagde: „See nu engang ret paa mig, og forsög da, om du endnu kan afslaae min Begiering. Hjemme er der Mange, hvem det ikke er muligt at komme hid til dig, og jeg kan jo ikke huske Alt, hvad

jeg har hört hos dig; jeg vil sikkert glemme Meget deraf paa Veien."

Da en rum Tid var gaaet, drev Længselen Mosheu til atter at opsöge den kiære Missionær. Han havde allerede tilbagelagt Halvdelen af sin Reise til Moffat, da han erfarede, at denne var paa Veien til ham, hvorfor han strax vendte om, for at han selv kunde være den Förste, der bragte sine Landsmænd det glade Budskab om Missionærens Komme.

Kort efter ankom da ogsaa den med Længsel forventede Lærer. Den sidste Dagsreise, som denne havde gjort, mest til Fods giennem öde Egne, over Bakker og Bjerge, havde udmattet ham saa meget, at han önskede at hvile sig lidt, hvilket han saa höiligen kunde trænge til. Dette fik han dog ikke Lov til. Thi Folket havde forsamlet sig i stor Mængde, for at see den gode Mand, som vilde tale Guds Ord til dem; og selv Qvinderne med deres spæde Börn paa Armen trængte sig frem, for at hilse paa ham; og det blev næsten Midnat, inden han kom til Ro. — Da han den fölgende Morgen vaagnede efter sin korte Sövn, fandt han allerede paa ny en heel Skare forsamlet omkring hans Vogn, der havde tjent ham til Natteherberge. Nogle af dem löb strax hen til de andre Beboere, og forkyndte dem, at Læreren nu var vaagnet. Uden Ophold kom da Alle, som vare i Stand til at gaae, og stillede sig i taus Forventning omkring Vognen, der paa den Dag maatte træde i Stedet for Prædikestol. Missionæren sang först en Psalme med nogle af sine Folk, saa godt som disse formaaede, læste derpaa et Kapitel af det nye Testamente og gjorde en Bön; derefter holdt han en lang Prædiken over de Ord: „Saa elskede Gud Verden, at han hengav sin eenbaarne Sön." Under hele denne Gudstjeneste herskede den

bedste Orden og en andægtig Stilhed, og Præsten fölte sig usædvanlig styrket og oplivet i Aanden; thi han mærkede tydeligt, at Guds Aand virkede igiennem Ordet paa Tilhörernes Hjerter.

Om Aftenen forsamlede Folket sig i det venlige Maaneskin atter omkring Vognen, for at höre Livets Ord. Missionæren fortalte dem blandt andet Patriarkernes eller de israelitiske Stamfædres Historie, for at vise dem, hvori den sande Gudsfrygt bestaaer, og hvad den virker. De kunde ikke blive mætte af at höre og siden gientage det Hörte for hverandre. Saaledes var Moffat især bleven opmærksom paa en Skare, som havde forsamlet sig omkring et ungt Menneske, der gientog den holdte Prædiken næsten Ord til andet; han gjorde dette i en höitidelig Tone, med Anstand og Værdighed, og Folket lyttede til med spændt Opmærksomhed. Man kunde tydeligt mærke det baade paa ham og hans Tilhörere, at de sande Ord om Gud og Kristus og det evige Liv, som bleve fremsagte, kom dybt fra Hjertet, i hvilket de havde fæstet Rod, og trængte igien dybt til Hjertet. Siden efter sagde Missionæren til den unge Taler: „Hvad du formaaer, nemlig at huske en heel Prædiken, det vilde jeg neppe være i Stand til.“ Det unge Menneske pegede med Fingeren paa sin Pande og sagde: „Naar jeg hörer en stor og vigtig Sag, saa bliver den her.“

Den fölgende Dag var ligesaa anstrengende for Missionæren. Han maatte saa godt han kunde tilfredsstille Folkenes Törst efter Kundskab og navnlig ogsaa lære dem at læse, ved hvilket Arbeide han blev kraftigen understöttet af sine Ledsagere. Omkring Moffat selv forsamlede sig en Kreds af Stedets fornemmere Beboere. Han havde liggende for sig et Alphabet med store Bogstaver; paa disse pegede

han med en Stok, og udtalte dem derpaa höit og tydeligt, medens hans videbegierlige Disciple laae paa Knæ omkring i Kredsen, saa at en Deel af dem saae Bogstaverne fra den forkeerte Side. De Eftersigendes stærke Stemmer gienlöd som en Torden i Lærerens Ören; denne lod sig forlyde med, at det just ikke var nödvendigt at skrige saa höit, naar man lærte Bogstaverne; men een af de ældre Disciple sagde: „Jo höiere jeg skriger, desto bedre ville disse Sædekorn (saaledes kaldte han Bogstaverne) gaae over min Tunge.“ — Efterat nu Læreren, sysselsat med denne Underviisning, havde siddet i en böiet Stilling til langt ud paa Natten, fik han tilsidst, som en Fölge heraf, saa ondt i Ryggen, at han ikke længere kunde holde det ud; han længtes höiligen efter Hvile. Men neppe havde han hört op med dette Arbeide, förend en Skare af Piger og Ynglinger kom löbende imod ham med den indstændige Begiering, at han dog endelig ogsaa vilde lære dem at synge. Hövdingernes Sönner og Döttre trak og sköd den kiære Lærer hen til een af de anseligste Boliger i Nærheden, og han maatte give efter for deres Begiering, og foresynge dem Alphabetet efter en let og bekiendt Melodie, og Alle stemmede i med hjertelig Röst det bedste de kunde. Man troede, derved hurtigere at skulle lære den Konst, hvorpaa deres Længsel især gik ud, nemlig at læse den hellige Skrift. I de faa Timer om Natten, som vare Missionæren forundte til Sövnens Hvile og Vederqvægelse, saavel som endnu den næste Morgen, tonede Stemmerne i hans Ören fra disse gamle og unge Börns Læber.

Da Moffat omsider skulde til at reise, samlede han endnu engang det venlige Folk omkring sig. Han formanede dem alle til at holde fast ved den Grund, som han havde lagt, og gav dem fornöden Anviisning til at bygge

videre paa denne Grund. Han indböd dem til at besöge de nærmeste Missionsposter, indtil der kunde blive draget mere Omsorg for deres nye Menighed. Alle Hjerter fulgte den bortdragende Lærer, som kunde de ikke skilles fra ham; Unge og Gamle ledsagede ham langt ud over Grændserne af deres Marker og Græsgange; der bleve de endnu længe staaende, og skuede, saalænge de kunde see noget af ham, med Taarer i Öinene ud efter det kiære Fredens Sendebud, hvis Hjerte slog höit af taknemmelig Glæde, naar han tænkte tilbage paa de aandelige Velsignelser, hvorpaa de sidste Dage havde været saa rige.

57. En mærkværdig Tigger.

Rom. 10, 8: Ordet er dig nær, i din Mund og i dit Hjerte, nemlig det Troens Ord, som vi forkynde.

Den bekiendte Missionær Williams, som i Aaret 1840 blev slaaet ihjel af de Indfödte paa Sydhavsöerne, fortæller Fölgende: „Hvergang jeg gik fra det ene af vore Missionsanlæg paa Öen Rarotonga til det andet, tildrog en stakkels Kröbling sig min Opmærksomhed; han havde mistet begge sine Been, og saa ofte han saae mig, rokkede han mig glad imöde paa Knæerne. „Velkommen, du den allerhöieste Guds Tjener, udraabte han, du har bragt Lyset til denne mörke Ö, og dig have vi at takke for Frelsens Ord.“ Synet af denne Mand bevægede mig dybt. En hæslig Sygdom havde ædt hans Hænder og Födder af, saa at han nu kun kunde bevæge sig kummerligt paa Knæerne. Desuagtet fandt jeg, at denne stakkels Mand var særdeles flittig, og ikke alene holdt sin Hytte i god Orden, men ogsaa forskaffede sin Kone og sine tre Börn den fornödne Underholdning. For at grave Jorden, brugte han i

Stedet for Spade et tilspidset Stykke Egetræ; paa dette trykkede han med hele sit Legemes Vægt, tilberedte Jorden og satte Planterne deri med Stumperne af Armene. Paa hans venlige Hilsen spurgte jeg ham, hvad han da vidste om Frelsens Ord. „Jeg veed, svarede han med glad Frimodighed, at Jesus Kristus er kommen til Verden, for at giöre Syndere salige.“ Paa mit Spörgsmaal om, hvad han da vidste om Jesus Kristus, svarede han: „Jeg veed, at han er Guds Sön, og at han döde under mange Smerter paa Korset, for at udslette Menneskenes Synder med sit Blod og giöre dem evig salige i Himmelen.“ Kommer da alle Mennesker i Himmelen efter deres Död? spurgte jeg. „O nei, svarede han, men kun de, som af Hjertet troe paa Kristus, afstaae fra deres Synder, bede til Gud, og nu leve for Ham.“ Uden Tvivl beder du ogsaa? vedblev jeg. „Ja, sagde han, jeg beder altid, naar jeg graver min Jord, men i Særdeleshed tre Gange om Dagen, og jeg holder Gudstjeneste Morgen og Aften med min Familie.“ Hvad beder du da, min kiære Mand? spurgte jeg ham. „Jeg siger: o Herre, jeg er en stor Synder, og kan ikkun ved Jesu Kristi Blod blive renset fra min Synd; giv mig min Frelsers Retfærdighed, at den kan pryde mig, og giv mig ogsaa Jesu Kristi gode Aand, at han kan undervise mig og giöre mit Hjerte godt, for at jeg kan blive saadan, som Jesus var, og komme i Himmelen, naar jeg döer.“ — Det er rettelig bedet, sagde jeg; men hvorledes er du kommen til saadan Erkiendelse? „Fra hvem Anden kunde jeg have faaet den end fra dig? Du har jo bragt os Frelsens Budskab til vor Ö.“ — Det er sandt, svarede jeg; men jeg erindrer ikke, no-

gensinde at have seet dig ved vor Underviisning og vor Gudstjeneste; hvorledes er du da kommen til den Erkiendelse? — „Det kan jeg let sige dig, svarede han; naar Folk vendte tilbage fra Gudstjenesten, saa satte jeg mig ned ved Veien, og tiggede af Enhver, som gik forbi, en Bid af det Ord, de havde hört. Een gav mig et Stykke, en Anden et andet. Dem samlede jeg sammen i mit Hjerte, tænkte derover, og bad Gud om, at han dog vilde oplade min Forstand, for at jeg ogsaa kunde lære at forstaae Lidt af hans Ord."

En saadan Tigger havde jeg aldrig för truffet paa, siger Missionæren, og vi Andre maae vel sige det samme.

58. En daarlig Gavmildhed.

Luk. 11, 28: Salige ere de, som høre Guds Ord og bevare det.

En Præst prædikede engang over de Ord: „Hvad gavner det Mennesket, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?" (Matth. 16, 26). I Löbet af sin Tale kom han blandt andet til at sige, at Mange toge Skade paa deres Sjæl derved, at de vare for rundhaandede eller gavmilde. Da han nu mærkede, at Tilhörerne spidsede Ören og saae med Forundring paa hverandre, som om de vilde sige: „hvad mon det skal betyde?" saa gientog han hine Ord med höitidelig Alvor, og forklarede dem nöiere saaledes: „Mange, sagde han, besöge Kirken, höre Prædikenen og uddele den, naar den er forbi, til Höire og Venstre. Den förste Deel af den, sige de, er til denne Mand, den sidste til denne Kone; hine Formaninger passe paa de og de Personer, og disse Trusler angaae de og de Syndere. Saaledes give de hele Talen bort og beholde intet for sig selv. De gaae uden om Ordet og

anvende det kun paa Andre, i Stedet for at anvende det paa sig selv og sige: „Du er Manden!“

Det fjerde Bud.

XIII. Børn.

59. Den brave Søn.

1 Tim. 5, 4: Om nogen Enke haver Børn, da lad dem først lære at øve gudelig Kiærlighed imod deres eget Huus, og vederlægge Forældrene, thi dette er godt og behageligt for Gud.

Den berømte preussiske General Ziethen var i sin Ungdom Page*) ved Frederik den Andens Hof. Hans Moder var Enke og levede i trange Kaar; derfor vilde han gierne forskaffe hende nogen Understøttelse. Men han havde dengang endnu ingen Leilighed til at fortjene synderligt, og kunde intet undvære af sin Lønning. Dog Kiærligheden fandt snart paa Raad. Hver Nat maatte nemlig en Page vaage i et Værelse tæt ved Kongens Sovekammer, for strax at kunne være ved Haanden, naar denne forlangte noget. De skiftedes dertil. Mange faldt det imidlertid for besværligt, og de overdroge deres Vagt til Andre. Den fattige Page begyndte derfor at vaage hos Kongen om Natten for nogle af sine Kammerater; denne hans Tjeneste blev betalt, og de Penge, han fik

*) Pager vare unge Adelsmænd, som tjente ved Hoffet og vare til Kongens og andre fyrstelige Personers Opvartning.

derfor, sendte han da til sin trængende Moder, som han elskede høit. Engang kunde Kongen ikke sove om Natten; han ringede derfor paa den vagthavende Page, som skulde hente ham en Bog at læse i, men ringede flere Gange forgiæves. Endelig stod han selv op, og gik ind i Sideværelset, for at see, om der ingen Page var. Her fandt han den brave Yngling, som vaagede af Kiærlighed til sin Moder. Han sad ved Bordet; foran ham laae et Brev til hans Moder, som han havde begyndt at skrive paa; men under dette Arbeide var han falden i Søvn. Kongen listede sig derhen, tog Brevet og læste Begyndelsen deraf, som lød saaledes: „Min elskede Moder! Det er nu allerede den tredie Nat, jeg holder Vagt for Betaling. Jeg kan næsten ikke holde det ud længer. Imidlertid glæder jeg mig ved, at jeg nu igien har sparet ti Rigsdaler sammen til dig, kiære Moder, hvilke jeg hermed sender dig." Kongen lod Ynglingen sove, gik ind i sit Værelse, og hentede to Ruller med Dukater, stak een i hver af hans Kjolelommer, og lagde sig derpaa atter i Sengen. Da Pagen vaagnede og fandt Pengene i sine Lommer, formodede han strax, hvorfra de vare komne. Han glædede sig vel derover for sin Moders Skyld, men blev tillige forskrækket over, at Kongen havde fundet ham sovende; han gik derfor ind til ham næste Morgen, faldt ned for hans Fødder, og bad ham om Forladelse, fordi han havde sovet, i det han derhos takkede allerunderdanigst for den naadige Gave, som var kommen ham vel tilpas. Kongen roste hans barnlige Kiærlighed, giorde ham kort efter til Officeer, skienkede ham en anselig Pengesum, for at han kunde anskaffe sig Alt, hvad han i sin nye Stilling behøvede, og befordrede ham siden fra den ene Ærespost til den anden, fordi han var en ligesaa tapper Kriger som brav Søn.

Det var den samme General Ziethen, der, da Kongen en Dag spøgede med ham og vilde have ham lidt til Bedste for hans alvorlige Gudsfrygt, svarede roligt: „Det har endnu aldrig skadet Deres Majestæt eller Krigshæren, naar jeg i Spidsen for mine Ryttere raabte: „stoler paa Gud!" og med dette Raab huggede ind imellem min Konges Fiender."

60. Den omhyggelige Datter.

Sir. 7, 28—29: Ær din Fader af ganske Hjerte, og glem ikke din Moders Smerter. Kom ihu, at du er avlet af dem, og hvad kan du give dem igien, saasom de have gjort imod dig?

Kong Gustav den Tredie af Sverrig red engang igiennem en Landsby, uden at man vidste, hvem det var. Han blev her opmærksom paa en ung Bondepige, som drog Vand op af en Brønd. Hendes hele Væsen havde noget Godt og Behageligt ved sig. Han bad hende om en Drik Vand. „Gierne," var hendes Svar, i det hun venlig og frimodig rakte ham Vandet; „men De maa undskylde, at jeg skynder mig, thi jeg kan ikke komme hurtigt nok hjem til min Moder." — „Hvorfor har du saadant Hastværk?" spurgte Kongen. „Min Moder er syg, og har Ingen uden mig til at pleie sig," svarede Pigen. „Før mig hen til din Moder," sagde Kongen, „jeg vil lære hende at kiende, siden du har hende saa kiær." Han steg derpaa af Hesten og gik med hende. — „O, jeg elsker inderlig min Moder; var jeg blot saa lykkelig, ret at kunne vise min Kiærlighed til hende i Gierningen," yttrede Pigen underveis. Endelig traadte de ind i en ringe Hytte, hvorfra et dybt Suk lød dem imøde. Paa et simpelt Straaleie laae en gammel Kone, plaget af mange Smerter. Pigen traadte hen til hende og sagde: „Kiære Mo-

der, her er en fremmed Herre, som vil see til Jer." — „Stakkels Kone, sagde Gustav, hvor jeg beklager Eder!" — „Ak," svarede den Syge, „min Tilstand vilde være endnu sørgeligere, dersom Gud ikke havde givet mig denne gode Datter, som giør sig al optænkelig Umage for at lette mine Lidelser. Dag og Nat arbeider hun, for at ernære mig. Gud velsigne hende derfor!" tilføiede hun med Taarer. Gustav blev meget bevæget og udbrød: „Tag denne Pung; jeg er Eders Konge, Eders Fader; nu føler jeg ret Glæde ved at være Eders Konge; jeg vil give Eder et Beviis paa, at jeg har Velbehag i Eders Retskaffenhed. Bliv kun ved, sagde han til Pigen, at sørge for din Moder." — Neppe var Gustav kommen tilbage til Stokholm, før han udsatte en aarlig Understøttelse baade for Moderen og Datteren, hvilken efter den Enes Død skulde tilfalde den Anden.

61. Ritmester Kurzhagen og hans Forældre.

Sir. 3, 7: Ær din Fader med Gierning og Ord, at Velsignelse maa komme over dig fra ham.

I den tappre General Ziethens Regiment stod en Ritmester, ved Navn Kurzhagen. Han nedstammede fra fattige meklenborgske Bønderfolk, var en klog og dygtig Mand og havde derhos et barnligt Sind. Da Syvaarskrigen var endt, i hvilken han havde udmærket sig, holdt han sit Indtog i Hovedstaden tilligemed Regimentet. Hans Forældre vare komne ind fra Landet, for at modtage Sønnen, som de nu ikke havde seet i flere Aar, og ventede ham paa Torvet. Aldrig saasnart havde han faaet Øie paa dem, før han sprang af Hesten og omfavnede dem med Glædestaarer. Kort efter kom de til ham i hans Huus, og spiste gierne ved hans Bord, selv naar han havde fornemme Giester. Herover spottede engang en Officeer; men Kurzhagen svarede: „Skulde

jeg ikke elske og takke mine Forældre, som ere mine første Velgiørere? Jeg var deres Barn, før jeg blev Kongens Ritmester." — Denne smukke Opførsel fik General Ziethen at vide, og meldte sig selv, tilligemed flere Fornemme, til Giest hos Kurzhagen; men denne Gang ønskede hans Forældre selv ikke at være tilstede, da de vilde føle sig forlegne i et saa fornemt Selskab. Da man skulde gaae tilbords, spurgte Generalen: „Men Kurzhagen, hvor er Deres Forældre? Jeg haaber dog, at De lader dem spise ved Deres Bord." Ritmesteren smilede og vidste næsten ikke, hvad han skulde svare. Da stod Ziethen op, gik ud og hentede selv Forældrene, lod dem sætte sig ved Siden af ham, tog derpaa sit Glas og sagde: „Mine Herrer, lader os drikke disse Folks Skaal, som ere Forældre til en fortjent Søn, der viser, at en taknemmelig Søn er mere værd end en hovmodig Ritmester." Senere fik Generalen Leilighed til at fortælle Kongen om den barnlige Kiærlighed, som Ritmesteren viste sine Forældre, og dette glædede Frederik den Anden meget. Da Kurzhagen engang kom til Berlin, blev han tilsagt at spise ved det kongelige Taffel. „Hør engang, Hr. Ritmester, sagde Kongen til ham, for at prøve hans Sindelag, fra hvilket Huus nedstammer De egentlig, og hvad er Deres Forældre for Folk?" — „Deres Majestæt, svarede Kurzhagen, jeg nedstammer fra et Bondehuus, og mine Forældre ere Bønder, med hvilke jeg nu deler den Lykke, jeg har Deres Majestæt at takke for." — „Det er, som det skal og bør være, udbrød Kongen fornøiet; hvo der ærer sine Forældre, er en brav Mand; men hvo som ringeagter dem, fortjener ikke at være født til Verden."

62. Den fromme Datters Forbøn.

1 Joh. 5, 14: Dette er den Fortrøstning, som vi have til Gud, at dersom vi bede om Noget efter Hans Villie, da hører han os.

En lille Pige paa ti Aar, som havde en slem, haardhjertet Moder, var allerede tidlig bleven greben af Evangeliet om den Herres Jesu Kiærlighed til Syndere, og havde derfor fattet en inderlig Gienkiærlighed til Ham. Hvad der især havde gjort et dybt Indtryk paa hendes Hjerte, var det, som Frelseren siger: „Hvo mig elsker, skal elskes af min Fader; og jeg skal elske ham og aabenbare mig for ham“ (Joh. 14, 21); disse Ord stode altid klart og levende for hendes Sjæl. Men netop derfor blev hun mere end de andre Söskende behandlet med Haardhed af sin Moder. Engang blev hun af denne sendt hen til den nærmeste Landsby, for at hente Noget. Paa Veien mödte hun en Præst. Han saae Taarer i hendes Öine og spurgte hende: „Hvorfor græder du, mit Barn?“ — „Jeg græder over mig selv, svarede Pigen, fordi jeg elsker min Herre Jesum alt for lidt, Ham, hvem jeg skulde elske mere end alt Andet i Verden, og dernæst græder jeg over min Moder, fordi hun slet ikke elsker den Herre Jesum“. — „Men du synes jo ogsaa at bede; hvad har du da bedet om?“ spurgte Præsten hende fremdeles. „Jeg bad for mig selv, men ogsaa for min kiære Moder, at den Herre Jesus vilde aabenbare sig for hende, paa det hun ret kunde komme til at elske Ham“, svarede Pigen. „Bliv kun ved saaledes at bede, kiære Barn, din Bön skal vorde bönhört“, sagde Præsten, og gik derpaa sin Vei. Da Pigen var vendt tilbage til sin Moder, kom denne hende for förste Gang kiærligen imöde og sagde: „Har du tænkt paa Mig underveis?“ — „Ja,

Moder!" — „Har du bedet for mig til Gud?" — „Ja, det har jeg, kiære Moder?" — „Hvad har du da bedet om?" — „At den Herre Jesus vilde være dig ret venlig og naadig, og at vi begge engang maae komme til Ham i Himmelen". — „Mit gode Barn, jeg har fölt det, at du har bedet for mig, svarede Moderen; bed du alle Dage for mig og dine Söskende. Jeg vil ogsaa giöre det og holde din Söster og din Broder til det samme". Den lille Pige sprang af Glæde over, at hendes Bön saa hastig var bleven hört. Virkelig havde Gud opladt Moderens Hjerte, og ladet hende föle sin Naade og Forbarmelse. Hendes haarde Hjerte var böiet. Fra nu af hörte og læste hun flittig Guds Ord, og blev en god og trofast Moder.

63. Kiøbmanden og hans Pleiedatter.

Psalm. 113, 5. 7: Hvo er som Herren vor Gud, der opreiser den Ringe af Støvet og ophøier den Fattige af Skarnet?

En fattig Enke maatte med sine fem uopdragne Börn tilbringe Natten i en Lade. Gamle Pjalter, som de tiggede sammen af Folk, bedækkede hendes og Börnenes Nögenhed, men vare ikke i Stand til at beskierme dem imod Vinterens Kulde. Deres Næring bestod som oftest kun af Bröd og Vand. Susanne, det ældste Barn, vogtede Faar for en Bonde; de andre Söskende fortjente om Sommeren nogle Skillinger ved at plukke Hindbær i Skoven, og Moderen samlede omhyggelig Pengene, for at kunne kiöbe nogle Klædningsstykker til eet af Börnene, som snart skulde konfirmeres. Men var denne Enke fattig paa timeligt Gods, saa var hun rig paa Tro og Kiærlighed til Gud. Hun havde allerede som Barn lært mange smukke Psalmer og Bibelsprog, og dem lærte hun igien sine Börn. Daglig bad hun med dem og for

dem. Hendes Omsorg i denne Henseende var heller ikke forgiæves; den ældste Pige vandrede allerede paa Herrens Vei. Aldrig var hun fortræden eller doven, naar hun skulde passe Faarene, men venlig og munter og stedse sysselsat med Arbeide og Bön eller Sang. Engang red en rig Kiöbmand forbi, som spurgte efter den nærmeste Vei til Staden; hun svarede ham venlig og beskeden, og den Fremmede, som syntes saa godt om hendes Væsen, gav hende en Sölvmynt og red videre. Men strax efter opdagede Pigen en Brevtaske ved Veien, som den Reisende havde tabt. Hun tog den op, og uden at betænke sig, löb hun alt hvad hun kunde, og raabte efter Kiöbmanden, indtil hun var saa heldig at naae ham. Denne blev meget glad over Pigens Redelighed og over at have faaet sin Brevtaske igien, hvori der laae Vexler til et Belöb af 10,000 Rigsdaler. Han spurgte hende nu nöiere ud, for at erfare hendes Omstændigheder, hvorpaa han leverede hende en ikke ubetydelig Pengesum til Moderen, og opfordrede hende selv til, saasnart som muligt, at komme til ham i Staden, hvor han vilde sörge for hende. Pigen kom virkelig, og Kiöbmanden förte hende hen til sin Kone med de Ord: „Her bringer jeg dig igien en Datter i Stedet for vor salige Amalie“. Dette deres eneste, haabefulde Barn var död nogle Maaneder i Forveien, og havde kort för sin Död sagt til den bedrövede Moder: „Naar jeg er hos min Herre Jesum i Himmelen, vil jeg bede ham, at han sender dig og Fader en from Datter igien; men bed du saa igien Fader, at han dog vil omvende sig og ikke bedröve den Herre Jesum saa tidt ved sin Spot og sin Banden“. Susanne blev snart meget afholdt af sin anden Moder for sit fromme Sinds og sin smukke Sangs Skyld. Ved sit venlige Væsen og sin villige Lydighed vandt hun ogsaa Pleiefaderens Til-

tro, skiöndt han ikke kunde lide, at hun sang og bad saa meget. Men Huusholdersken gav hende oftere sin Uvillie tilkiende for den megen Syngen og Beden, ja det gik endog saa vidt, at hun undertiden slog hende derfor. Engang da Susanne af denne Grund var bleven meget mishandlet af hende, löb hun ind i sit Sovekammer, knæ-lede ned og bad höit for Huusholdersken, at Gud vilde tilgive hende og giöre hende salig. Hun troede ikke at være bleven bemærket af Nogen; men hendes Pleiefader havde staaet i et Sideværelse og hört hende. Han traadte derfor ind, og blev forskrækket ved at see hende i denne Tilstand; hun var nemlig blodig af de Slag, hun havde faaet. Med barnlig Oprigtighed fortalte hun, hvad der var skeet, og bad, at man dog ikke vilde giöre Huusholdersken noget for det. „Jeg har, sagde hun, bedet den Herre Jesum, at han vil tilgive hende og giöre hende salig; og jeg veed, han vil ogsaa giöre det.“ Disse Ord gjorde et dybt Indtryk paa Kiöbmanden. Fra nu af erkiendte han sin indre Uro, som ofte forstyrrede ham midt om Natten. „Dette Barn, sagde han til sig selv, er salig i sin Gud og Frelser; hvorfor er jeg da saa fuld af Uro?“ — Engang spurgte han Susanne: „Beder du ogsaa for mig?“ — „Ja mere end een Gang om Dagen, svarede Pigen. Jeg tænker, De beder ogsaa for mig, at jeg stedse maa være en from og lydig Datter; Moder giör det ogsaa, det veed jeg.“ Dybt bevæget og tillige beskæmmet svarede Pleiefaderen: „Du er et lykkeligt Barn; Guds Velsignelse vil hvile over dig. Gud giöre mig saa salig, som du er! Bliv kun ved at bede for mig.“ Susannes Bön og Svar prægede sig dybt i hans Hjerte. Han maatte græde, naar han tænkte: Denne Pige beder for den, der har fornærmet hende, beder ogsaa for dig, og du har endnu aldrig bedet hverken for

dig eller dette Barn!" For förste Gang i sit Liv fölte han sig tilskyndet til at knæle ned og anraabe Herrens Navn, og Gud skienkede ham efterhaanden Naade til at omvende sig og troe Syndernes Forladelse. Hans fromme Ægtefælle lagde i Stilhed Mærke til den Forandring, som foregik med ham. Hendes Hjerte udgöd sig i Lov og Tak til Herren, da hun hörte, hvad der var forefaldet imellem hendes Mand og Susanne, og hvilken Naade Gud havde ladet ham vederfares. Fra nu af blev denne Families Bolig et Bedehuus, et Sæde for en lille Kristen-Menighed; thi ogsaa Huusholdersken omvendte sig til Herren, da hun erfarede Susannes ydmyge og oprigtige Kiærlighed.

64. De utaknemmelige Børn.

Sir. 3, 11: Kiære Barn, hjælp din Fader, naar han bliver gammel, og bedrøv ham ikke, medens han lever.

Gamle og vise Mænd have med Rette sagt: „Gud, Forældre og Lærere kan man aldrig noksom takke og giengielde." Men desværre, det gaaer alt for ofte her i Verden efter det bekiendte Ordsprog: at een Fader kan lettere ernære sex Börn, end sex Börn een Fader. Man har saaledes en Fortælling om en Fader, som i levende Live gav sine Börn Alt, hvad han eiede og havde, i det han ventede, at de saa siden skulde underholde ham. Da han nu havde været hos den ældste Sön, blev denne kied af ham og sagde: „Fader, i Nat har min Kone födt en Sön, og hvor Eders Lænestol staaer, der skal hans Vugge staae. Vil I ikke flytte hen til min Broder, som har en större Stue?" — Da han nu havde været en Tid hos den anden Sön, blev denne ogsaa træt af ham og sagde: „Fader, I vil gierne have et varmt Værelse, og jeg faaer Ondt i Hovedet

deraf; vil I ikke gaae til min Broder, som er Bager, han kan bedre taale det!“ Faderen gik, og da han havde været hos den tredie Sön i nogen Tid, blev han ogsaa denne til Besvær, saa at han sagde: „Fader, hos mig gaaer man bestandig ud og ind, og I faaer ikke Eders Middagsluur; vil I ikke hellere hen til Söster Katrine ved Stadsporten, hvor der er mere roligt?“ Og den Gamle, som mærkede, hvad Klokken var slaaet, sagde ved sig selv: „Velan, det vil jeg giöre; jeg vil drage bort og giöre Forsög med at boe hos mine Döttre. Qvinderne have i Almindelighed et ömmere Hjerte.“ Men da han havde været en Tid hos sin Datter, blev hun ogsaa kied af ham og foregav, „at hun altid var i en skrækkelig Angest, saa ofte Faderen gik til Kirke eller andensteds hen og maatte ned ad den höie Trappe; hos Söster Elisabet behövede han ikke at gaae ned ad nogen Trappe, thi hun boede i Stuen.“ For at Alting kunde gaae af i Fred, gav den Gamle hende for et Syns Skyld Ret, og begav sig til sin anden Datter. Og da han havde været hos hende et Par Dages Tid, faldt han ogsaa hende til Byrde, hvorfor hun ved en tredie Person gav ham at forstaae, at hendes Værelser saa nær ved Vandet vare alt for fugtige for en Mand, som plagedes af Gigt; hendes Söster, som var gift med Graveren ved St. Johannes-Kirke, havde derimod en meget tör og sund Bolig. Den Gamle troede selv, at hun kunde have Ret, og begav sig til sin yngste Datter Lene. Og da han havde været en ganske kort Tid hos hende, sagde hendes Sön til sin Morfader: „Moder sagde igaar til Moster Elisabet, at for Eder findes ikke noget bedre Qvarteer, end i et Kammer, saaledes som Fader graver det.“ Over

denne Tale brast den Gamles Hjerte, saa at han sank tilbage i sin Lænestol og döde. St. Johannes Kirkegaard modtog ham, og var barmhjertigere imod ham, end hans sex Börn; thi der kan han nu sove uforstyrret og i Fred.

65. Den taknemmelige Søn.

Sal. Ordsp. 10, 1: En viis Søn glæder sin Fader, men en daarlig Søn er sin Moders Bedrøvelse.

En Fyrste traf en Dag paa en Spadseregang en flittig og munter Landmand, som arbeidede paa Marken, og indlod sig i Samtale med ham. Efter nogle Spørgsmaal fik han at vide, at Marken ikke var hans Eiendom, men at han var Dagleier og arbeidede for tre Mark om Dagen. Fyrsten kunde ikke i en Hast udregne, hvorledes det var muligt at komme ud af det med saa lidt og endda være ved saa godt Mod, og han yttrede sin Forundring derover. Men Manden svarede: „Det saae galt ud, hvis jeg brugte saa meget. Jeg maa komme ud af det med en Trediedeel. Af de to andre Trediedele bruger jeg den ene til at betale min Gield med, og den anden sætter jeg paa Rente.“ Dette var nu den gode Fyrste en ny Gaade. Men den muntre Huusmand blev ved og sagde: „Jeg deler min Fortjeneste med mine gamle Forældre, som ikke mere kunne arbeide, og med mine Børn, som først skulle lære det. Hine giengielder jeg den Kiærlighed, de have viist mig i min Barndom: det er min Gield, jeg betaler. Af disse, nemlig Børnene, haaber jeg, at de engang i min Alderdom ikke ville forlade mig: det er den Kapital, jeg sætter paa Rente.“ Fyrsten syntes saa godt om Manden, at han tog sig af hans Sønner, og disse bleve i Tiden ligesaa brave Mænd, som deres Fader havde været, og understøttede ham rigeligen paa hans gamle Dage.

66. Træfadet.

Matth. 15, 4: Gud haver budet, sigende: ær Fader og Moder; og hvo som bander Fader eller Moder, skal vissselig døe.

En gammel Mand, som var meget svækket baade paa Syn og Hørelse og rystede af Alderdom, var til Huse hos sin Søn. Naar han nu sad og spiste, saa spildte han undertiden noget, og derover blev hans Søn og Sønnekone fortrydelige. De vilde derfor ikke længere lade ham spise ved Bordet med de Andre, men gave ham noget paa et Leerfad i Kakkelovnskrogen, og han fik endda neppe saa meget, at han kunde spise sig mæt. Han saae ofte bedrøvet hen til Bordet, og Taarerne stode ham i Dinene. Engang var han saa uheldig, at han slog et Leerkar itu, hvoraf han spiste; den unge Kone skiendte derfor meget paa ham, men han taug ganske stille dertil og sukkede. Da kiøbte hun et Træfad til ham for et Par Skilling, og af dette maatte han nu spise den anden Middag. Medens de nu sad og spiste, slæbte deres Søn, en Dreng paa fire Aar, nogle Pinde og Brædestumper sammen paa Gulvet. Faderen spurgte ham, hvad han vilde giøre med dem, og den Lille svarede ganske troskyldig: „Jeg vil lave et Trug af dem, og deraf skal du og Moder spise, naar jeg bliver stor." Da hans Forældre hørte disse Ord, slog det dem, at de behandlede den Gamle saa slet, og de tænkte paa, at det samme kunde vederfares dem i deres Alderdom. De saae nogen Tid paa hinanden, gave sig derefter til at græde bitterlig, og førte den gamle Mand hen til Bordet, at han kunde spise med dem som sædvanlig.

67. Soldaten.

Sir. 35, 2: Hvo som er taknemmelig, er som den, der offrer Simle, og hvo som giør Barmhjertighed, er som den, der offrer Takoffer.

For endeel Aar siden lod Storhertugen af Baden en simpel Soldat komme for sig. Soldaten indfandt sig og blev ført frem af sin Oberst; han havde vel ikke nogen ond Samvittighed, men var dog angest, fordi han skulde fremstilles for en saa stor Herre, uden at vide hvorfor. Storhertugen tiltalte ham venligen, overrakte ham en Pung med Guldpenge i og lovede, at han med det første skulde giøre ham til Underofficeer. Men da Soldaten atter var kommen ud paa Gaden, kunde han ikke skjule sine Følelser; han saae med inderlig Taknemmelighed op til Himmelen og sagde: „O Gud, det skal bekomme mine Forældre godt.“ Soldaten havde nemlig endnu baade Fader og Moder levende, og disse vare meget fattige. Da hans Tjenestetid var udløben, lod han sig derfor hverve paa ny og solgte saaledes sex Leveaar; for Haandpengene kiøbte han et Stykke Jord til sine Forældre, som han elskede høit. Men Jorden, som var af ringe Beskaffenhed, var ikke tilstrækkelig til at ernære de to gamle Folk; da affnappede han ovenikiøbet hver Dag 4 Skilling fra sin daglige Lønning, der dog var meget lille, og sendte Forældrene Tid efter anden, hvad han havde sparet sammen til dem. Men da de nu paa Grund af Alderdomssvaghed ikke længere kunde dyrke Jorden, og dog heller ikke kunde føre det over deres Hjerte, at modtage den sidste Skilling af Sønnen, saa gik de en Dag med stor Besværlighed til Karlsruhe, uden at Soldaten vidste af det, og bade Hertugen om en Understøttelse, og fortalte ham Sagens Omstændigheder. Storhertugen glædede sig meget derover, lovede dem en aarlig Understøttelse, og

lod i den Anledning Soldaten komme til sig, som ovenfor er fortalt.

68. Barnlig Kiærlighed.

Rom. 2, 14: Efterdi Hedningerne, som ikke have Loven, giøre af Naturen Lovens Gierninger, da ere de, enddog de ikke have Loven, dem selv en Lov.

I Keiserdømmet Kina, som er næsten det største af alle Jordens Riger, findes en Lov, i Følge hvilken de Embedsmænd, som med Flid forvanske offentlige Midler, skulle miste begge deres Hænder. Engang havde en underordnet Embedsmand gjort sig skyldig i denne Forbrydelse, og var altsaa bestemt til at lide denne grusomme Straf. Men hans Datter tog Mod til sig, og gik hen til Keiseren, for at bede for sin Fader. I dybeste Underdanighed kastede hun sig ned for Hans Keiserlige Majestæts Fødder og sagde: „Jeg nægter ikke, store Keiser, at min ulykkelige Fader har fortjent Straffen, og han maa efter Lovens Strenghed miste sine Hænder. Her ere de!" — Ved disse Ord tog hun sine Handsker af, rakte sine egne Hænder frem for Keiseren, og vedblev saaledes: „Ja, store og mægtige Keiser, disse to Hænder tilhøre min ulykkelige Fader. De ere unyttige til hans Families Underholdning, tag dem derfor, og lad blot min Fader beholde sine, hvormed han ernærer min Bedstefader, mine Brødre, mine Søstre og mig."

Keiseren blev rørt ved denne gode Piges barnlige Kiærlighed. Han roste hendes Opførsel, lod hende gaae hjem i Fred, og benaadede Faderen for hans Datters Skyld.

XIV. Forældre.

69. Augustin og Monika.

Es. 49, 15—16: Kan og en Qvinde glemme sit diende Barn, at hun ikke forbarmer sig over sit Livs Frugt? Ja om hun end kunde glemme det, Jeg glemmer dig dog ikke; see, jeg tegnede dig paa begge mine Hænder.

Den berömte Kirkefader Aurelius Augustinus havde en fortræffelig Moder, som hed Monika. Hun var födt af fromme, kristelige Forældre. Sin gode Opdragelse skyldte hun dog ikke blot sine Forældre, men især en gammel Pige, som var et Stykke Arvegods i Familien; thi Monikas Fader havde hun baaret paa sine Arme, havde siden Omsorg for hans Börn, og holdtes paa sine gamle Dage for sin kristelige Opförsel i stor Ære af sit Herskab. Som Ægtefælle udmærkede Monika sig ved sin venlige og sagtmodige Opförsel, og sine Börn opdrog hun med samvittighedsfuld Omhu, og havde stor Sorg og Bedrövelse i sit Hjerte, naar hun saae Nogen af dem afvige fra Herrens Vei. Alt fra den tidlige Barndom af talte hun gierne med dem om den Herre Kristus og det evige Liv. Dog det varede ikke længe, för Sönnen Augustin sögte slet Selskab og forfaldt til Lediggang og Udsvævelser. Da tog Moderen ham for sig i Eenrum, og formanede ham paa det kiærligste til at afholde sig fra Kiödets Synder og at söge Herren. Men desværre slog Sönnen hendes Formaninger hen i Veir og Vind, og hun fik siden dobbelt Grund til at sörge, da hun erfarede, at han havde antaget Manikæernes falske og fordærvelige Lære. Hun græd over hans aandelige Död mere, end andre Mödre ved deres Sönners Ligbaare. Dog, allerede dengang da hendes Hjerte var saa bekymret, tröstede Gud hende paa en forunderlig Maade ved en Dröm. Hun drömte

nemlig en Nat, at hun stod paa et Retholt af Træ, og saae en Yngling med smilende Aasyn komme hen til sig, medens hun selv var nedslaaet og bedrövet. Da Ynglingen nu spurgte hende om Aarsagen til hendes Bekymring og Taarer, svarede hun, at hun begræd sin Sön Augustinus. Nu tröstede Ynglingen hende og sagde: „Vend dig om, saa skal du see, at hvor du staaer, staaer og din Sön". Hun vendte sig da om, og saae Augustin staae ved sin Side paa det samme Retholt. Disse tröstefulde Ord bevarede hun som en Skat i ni samfulde Aar, i hvilke hun endnu maatte begræde sin Söns Forvildelser. Ogsaa ved et Svar, som en kristelig Biskop gav hende, blev hun meget tröstet i sin Sorg. Hun gik nemlig hen til en lærd og from Biskop, klagede sin Nöd for ham, og bad ham tale med Augustin, giendrive hans Vildfarelser og bringe ham paa en bedre Vei. Biskoppen afslog hendes Begiering. „Han er endnu ung, sagde han, og derfor opblæst og ulærvillig; men giv kun Tid, lad ham være, hvor han er, og glem blot ikke at bede til Herren for ham: saa skal han vist selv med Tiden erfare, hvad for en gruelig Vildfarelse han er kommen i". Dermed var Monika imidlertid ikke tilfreds; hun vedblev med Taarer at overhænge Biskoppen, at han skulde see Augustinus og tale med ham. Nu blev Biskoppen lidt stödt, men sagde dog med Fasthed: „Gaa fra mig! saasandt du lever, det er umuligt, at denne Taarers Sön kan gaae tilgrunde". Dette Udsagn antog hun for ligesaa sikkert, som om det havde lydt fra Himmelen.

I sit 20de Aar fik Augustin i Sinde at drage til Rom, for der at opsöge sig en större og mere glimrende Virkekreds. Denne Reise var hans Moder meget imod. Hun fulgte ham lige ned til Havet og bönfaldt ham, at han dog enten vilde blive tilbage eller tage hende med. Augustin

vilde ingen af Delene. Han foregav derfor, at han havde forandret sin Beslutning og vilde blive, men at han blot vilde fölge en Ven ombord, som skulde seile bort. Saaledes reiste han om Natten, medens Moderen, som sad og ventede paa ham, græd og bad Gud, at han ikke vilde lade ham reise. Da hun næste Morgen kom ned til Stranden, var hendes Sön borte. Hun vidste ikke, hvad Herren havde i Sinde, nemlig paa eengang at redde hendes Sön og tugte hendes alt for store Længsel efter Sönnens Nærværelse. Derfor græd hun og jamrede sig, i det hun sukkende sögte efter den, hun sukkende havde födt til Verden. Dog, efterat hun en Stund havde klaget over Augustins Falskhed og Grusomhed, begyndte hun atter at bede for ham, og vendte saa alene hjem.

Den kiærlige Moder kunde dog ikke ret længe udholde Adskillelsen fra sin Sön; hun fulgte ham over Havet, giennem Landet, og var under alle Farer sikker paa Herrens Bistand. Hun kom til Mailand, hvor Augustin imidlertid var bleven Lærer i Veltalenheden, og fandt her sin Sön kæmpende for at finde Sandheden. Da han nu fortalte hende, at han vel ikke mere var en Manikæer, en Kiætter, men heller ikke en rettroende Kristen, saae han ikke nogen overvættes, triumpherende Glæde paa hendes Ansigt, skiöndt jo dog for en Deel det var skeet, hvorom hun daglig anholdt i Bönnen. Sönnen var vel udreven af Lögnens Snarer, dog uden endnu at have fundet Sandheden. Imidlertid var hun overbeviist om, at Gud, som havde lovet hende noget Heelt, vilde give det, som stod tilbage. Dette Haab meddeelte hun ogsaa Augustin, i det hun sagde, at det var hendes Tro til Kristus, at han, inden hun döde, vilde lade hende see Sönnen som en rettroende Kristen.

Endelig kom den Dag, efter hvilken Monika saa længe

havde sukket. Augustin blev opvakt af sin Syndesövn, fattede Bedrövelsen efter Gud og kom til Sandheds Erkiendelse. Monika var den Förste, hvem han fortalte denne store Forandring og alle de Omstændigheder, som havde bevirket den. Nu glædede hun sig, nu jublede hun og takkede den gode Gud, som endelig i Virkeligheden lod hende see den kiære Sön staae paa det Troens Retholt, paa hvilket hun for saa mange Aar siden havde seet ham i Drömme. I den Anledning sagde hun engang til Augustin: „Hvad mig angaaer, saa har dette Liv ingen Tillokkelser mere for mig. Jeg har jo nu opnaaet Alt, hvad jeg i denne Verden ventede. Jeg önskede at blive her, for at see dig som en Kristen, inden jeg döde. Gud har givet mig endnu Mere; jeg har seet dig foragte den jordiske Lykke, og dog blive hans Tjener: hvad skal jeg her nu mere?“ Og denne Forudfölelse blev til Vished. Hun skulde ikke mere see sit jordiske Fædreland; thi kort efter blev hun syg, just som Familien vilde indskibe sig, for at seile hjem til Afrika, og hensov salig i Troen i sit 56de Aar.

70. Johan af Saxen.

Psalm. 78, 5: Herren opreiste sig et Vidnesbyrd i Jakob og satte en Lov i Israel, hvilke han bød vore Fædre at kundgiøre deres Børn.

Da nogle Adelsmænd engang raadede den fromme Kurfyrste, Johan af Saxen, Luthers Beskytter og Ven, at han ikke skulde holde sine Sönner saa meget til Læsning, men mere til ridderlige Övelser, svarede han: „Ei, ei, det lærer sig som af sig selv, hvorledes man skal hænge to Been over en Hest, værge sig imod en Fiende og imod vilde Dyr, og fange en Hare. Det er Noget, som selv mine Rideknegte forstaae. Men hvorledes man skal leve gudfrygtigt, regiere kristeligt og forestaae Land og Rige lovligen, dertil

behöver jeg og mine Sönner lærde og fromme Folk, der kunne tale om Herrens underlige Gierninger, og gode Böger samt Guds Aand og Naade.

71. Luther som Børneopdrager.

Sal. Ordsp. 13, 24: Hvo som elsker sin Søn, tugter ham tidligen.

Saa venlig og kiærlig Luther ellers var imod sine Børn, saa streng og alvorlig var han ogsaa imod dem, naar de virkelig havde forseet sig og tilsidesat hans Formaninger. Dette var engang Tilfældet med den ene af hans Sønner, som derfor ikke i tre Dage maatte komme for hans Øine. Luthers Kone og nogle Venner søgte at lægge et godt Ord ind for ham; men forgiæves. Han svarede: „Jeg vilde hellere have en død Søn, end en ulydig og uopdragen Søn."

72. Erkebiskop Anselm og Klosterforstanderen.

Sir. 30, 11: Lad Barnet ikke raade sig selv i Ungdommen, og see ikke igiennem Fingre med dets Daarligheder.

En Abbed eller Klosterforstander talte engang med Erkebiskop Anselm af Kanterbury, og klagede ved samme Leilighed over den gienstridige Ungdom, som, hvor meget man end slog den, dog ikke vilde lade sig forbedre. Erkebiskoppen svarede: „Et godt Tegn for Eders Opdragelseskonst!" „Nu, er det da vor Skyld? sagde Abbeden, Vi söge paa alle Maader at tvinge de unge Mennesker, at de maae blive bedre, men vi udrette dog Intet." — „I tvinge dem, svarede Anselm. Siig mig dog, min kiære Abbed, naar I plantede et Træ i Eders Have, og I indesluttede det strax fra alle Sider saaledes, at det ikke kunde udbrede sine Grene til nogen af Siderne, og I efter nogle Aars Forlöb igien satte et saadant Træ ud i den frie Luft,

hvad mener I da vel, at der vilde være blevet af det? Vistnok ikke andet end et ubrugbart Træ med krumme, sammenvoxne Grene. Og hvem var vel Skyld deri andre end I, som havde indesluttet og indknebet Træet for meget?“

73. Byskriver Friese og hans Børn.

Sal. Ordsp. 22, 6: Opdræ den Unge efter hans Veis Beskaffenhed; ogsaa naar han bliver gammel, skal han ikke vige derfra.

Fromme og gudfrygtige Forældre pleie undertiden at lade deres Børn lære visse udvalgte Bibelsprog. Denne smukke Skik blev i Trediveaarskrigen ved Guds Styrelse et Middel til en heel Families Redning. Magdeborgs Erobring og Fald i den nævnte Krig og det derved med umenneskelig Grusomhed udgydte Blod er med uudslettelige Træk skrevet i Historiens Aarbøger. Paa den Tid levede sammesteds Byskriver Friese, en from og samvittighedsfuld Mand, som holdt en Lærer til sine Børn og brød sig ikke om, at han derfor blev strengt dadlet af sine dengang endnu meget eenfoldige og udannede Medborgere. Saalænge Børnene endnu vare smaa, gav han dem hver en Skilling om Søndagen for et Sprog af den hellige Skrift, som de i den sidst forløbne Uge havde lært. Og netop denne Skik var det, som ved Stadens Indtagelse og Ødelæggelse holdt ham og hele hans Familie i Live og skienkede dem Friheden. Da Magdeborg nemlig af de keiserlige Tropper blev taget med Storm, tog Friese og hans nærmeste Omgivelse deres simpleste Klæder paa, stak nogle Ting af Værdi til sig, lod Port og Døre paa Huset staae aabne, og skjulte sig oppe paa Loftet. Men een af de fiendtlige Soldater fandt Veien herop, og sprang hen imod Huusfaderen med draget Sværd, for at dræbe ham.

Hustru og Børn krøb frem og bade om Skaansel. Den fjerde Søn, en kiøn lille Dreng, yttrede i sin Forskrækkelse de Ord: „Ak, lad dog Fader leve, jeg vil gierne give dig min Skilling, som jeg fik i Søndags.“ Denne barnlige Eenfoldighed rørte Soldaten, en indfødt Nyrnberger, der nu blev ligesaa mild, som han forhen syntes at have været grum. Han saae paa Barnet og sagde: „Du er en vakker Dreng,“ og i det han vendte sig til Faderen, tilføiede han: „Vil du undflye med dine Børn, saa skynd dig; thi inden en Time ere Kroaterne her, og saa er det ude med Eder.“ Derpaa fulgte han hele Familien udenfor Staden og passede paa, at Ingen anfaldt dem, i det han foregav, at de vare hans Fanger. Han tog dem med sig i sit Qvarteer, sørgede for dem i flere Dage, indtil de fik Leilighed til at flygte til Wolmirstad. Herfra fulgte de med en Marketenter eller Soldaterkok til Halberstad, og kom endelig efter mange overstandne Farer, giennem flere Stæder til Leipzig, hvor Friese tidligere havde været bosat.

74. Den arme Jakob.

Es. 43, 2: Naar du gaaer igiennem Vandene, vil jeg være med dig, og igiennem Floderne, da skulle de ikke overskylle dig. Naar du gaaer igiennem Ilden, skal du ikke brændes og Luen ikke fortære dig.

En ugudelig Mand, som ved Spil og Drik havde sat hele sin Velfærd overstyr, gik en Dag ved Strandbredden tilligemed sin Sön Jakob. Denne var meget sulten og skreg om Bröd. „Vil du tie stille, Dreng, sagde Faderen, kan jeg her finde Bröd i Sandet til at stille din Hunger med?“ Det arme Barn rystede over hele sit Legeme; thi Faderens Stemme var bleven haard og hans Öine gnistrede. De gik en Tid lang,

uden at sige noget til hinanden. Barnet slog Öinene ned, for ikke at lade sig mærke med de Taarer, som löb ned over dets udhulede Kinder. Faderen lod til at have skrækkelige Ting i Sinde. Han vaklede som en Drukken, og formaaede ikke at holde sig opreist. Pludselig udstödte Barnet höie Skrig; det kunde ikke længere tvinge sig. „Bröd, Fader, raabte det, et Stykke Bröd!" Den föleslöse Fader, anklaget af sin Samvittighed, greb Barnet i et Anfald af Raseri og Fortvivlelse, kastede det ud i Havet og gik derpaa sin Vei.

Ved Guds besynderlige Styrelse flöd ved Siden af det ulykkelige Barn et Bræt, hvorved det kunde holde sig fast. Vinden og Bölgernes Magt drev Barnet langt bort fra Strandbredden hen imod et Krigsskib, som laae for Anker. En Matros, som fik Öie paa Barnet, styrtede sig i Havet, og det lykkedes ham at bringe det ombord. Man spurgte Drengen ud, som lod til at være omtrent 4 Aar gammel. Han hed Jakob, sagde han, men for Resten var han ikke i Stand til at meddele nogen tilfredsstillende Oplysning om sig selv. Man kaldte ham derfor den arme Jakob, og beholdt ham paa Skibet.

Da den Lille var lærvillig, samt venlig og tjenstagtig imod Alle, fik Skibsmandskabet ham snart kiær, og Enhver ansaae sig forpligtet til at sörge for ham. Nogle Officerer bevirkede, at der blev gjort et Sammenskud, for at han kunde faae en omhyggelig Opdragelse. Han fuldendte med Tiden sine Studeringer, og blev omsider Saarlæge ved den kongelige Flaade, og opfyldte troligen sit Kald. Blandt de Syge paa Skibet, som Lægen Jakob havde under Behandling, var ogsaa en gammel Mand, hvis Saar lod til at være dödelige.

Den unge Læge anvendte den yderste Flid og Omhu paa hans Helbredelse, men Alt syntes forgiæves. Den Saarede, der saae, at hans Ende nærmede sig, bad Lægen om at komme til sig og sagde: „De har viist mig saa megen Deeltagelse, at jeg anseer det for min Pligt, at efterlade Dem den eneste Skat, som jeg endnu besidder i Verden“. Han overrakte ham derpaa en Bibel og vedblev saaledes: „Denne Bog fik jeg af en gudfrygtig Kone. Den har aabnet mine Öine, saa at jeg ved Guds Naade er kommen til at see min Elendighed og mine store Feiltrin, og er bleven befriet fra Syndens skrækkelige Magt og Herredömme. I denne Bibel fandt jeg Frelsens Vei, mine Synders Forladelse ved Jesum Kristum, Fred og Ro i Samvittigheden, der forhen blev saa stærkt foruroliget, og den herligste Tröst i Ulykkens Dage. Derfor beder jeg Dem at modtage denne Bibel, og gid den maa lede Dem paa den Vei, som jeg desværre först saa sildig har fundet“. Her taug han; en skrækkelig Hemmelighed syntes at trykke hans Hjerte; det var som svævede han imellem Trangen til at meddele den og Frygten for at bekiende en Forbrydelse. Denne indre Kamp varede dog kun en kort Tid; han vendte et roligt Blik mod Himmelen, og fortalte derpaa med svag og afbrudt Stemme alle sit forbigangne Livs Forvildelser og Feiltrin. Han lagde heller ikke Skjul paa, at han havde kastet sit eget Barn ud i Havet, da det bad ham om Bröd. „Min Gud, er det muligt, raabte den unge Saarlæge, hvis Forvirring var stegen til det höieste; siig mig, paa hvilken Kyst af England har dette tildraget sig?“

„Imellem Norvik og Yarmouth“, svarede Oldingen forbauset; thi han begreb ikke, hvad der saa heftigt

kunde bevæge det unge Menneske. „Og hvor længe er det vel siden dette skete?“ — „Omtrent tre og tyve Aar“. — „Og hed dette Barn ikke Jakob?“ raabte Lægen, der nu kom i den yderste Spænding. — „Jakob, jo det var hans Navn“, svarede Oldingen endnu mere forbauset. — „Min Fader, saa velsign Eders Sön“, sagde Ynglingen, i det han sank ned foran den Döendes Seng, „Gud förer os igien sammen, for at vise mig Eders Anger og Eders tillidsfulde Haab.“ Det er lettere at tænke sig Oldingens Fölelser, end at beskrive dem. Længe laae han stum, og vovede neppe at troe sine egne Öine, og frygtede for, at den salige Dröm snart skulde ophöre. Endelig vendte Tankerne tilbage, og han udspurgte da det unge Menneske om alle de Omstændigheder, han vidste at erindre sig. Nu kom han til den Overbeviisning, at den, der stod for ham, var hans Sön. Taarerne bröde frem af de næsten udslukte Öine, og han raabte: „Herre, nu lade du din Tjener fare i Fred!“ Og endnu samme Dag döde han, velsignende Gud, i sin Söns Arme. Denne uventede og forunderlige Begivenhed gjorde et saadant Indtryk paa det unge Menneske, at han kort Tid efter forlod Sötjenesten, for at berede sig til at prædike Guds Ord for Folket.

Det begav sig, at en ærværdig Herrens Tjener mange Aar efter fortalte denne Historie for en andægtig Forsamling i Brighton, og da han bemærkede det Indtryk, som Beretningen gjorde paa de Tilstedeværende, reiste han sig med en venlig Straaleglands i sit Öie og sagde: „Mine Herrer og Damer, jeg er den arme Jakob“.

75. Et Bjergmandsbarns underlige Førelse.

Joh. 13, 7: Hvad jeg giør, veed du ikke nu, men du skal forstaae det herefter.

Johan Gotlob Anger var født i en lille By i Nærheden af de sariske Erzbjerge i Aaret 1768. Han var den yngste Søn af en hjertensgod, men fattig Bjergmandsfamilie. Da i Aarene 1771 og 1772 Dyrtiden og Mangelen især i denne fattige Egn var meget stor, saa var det, som hans Forældre fortjente ved deres Arbeide, ikke mere tilstrækkeligt til at mætte dem og deres mange Børn. Da indgav Medlidenhed og øm Kiærlighed den fromme Moder et Middel, hvorved hun haabede at kunne redde sin yngste, kiæreste Søn Johan Gotlob fra at døe af Hunger. Hun bar nemlig Drengen daglig hen til en Bager, og lod ham, medens hun selv gik i Dagleie, sidde hele Timer i Nærheden af Bagerovnen, for at han kunde indaande den nærende Damp af det friske Brød. Den medlidende Bagerkone gav da ogsaa undertiden den Lille et Stykke. Saaledes blev Drengen holdt i Live i den Vinter, da saa mange fattige Børn døde. Da nu Foraaret kom, fik de Fattige ogsaa nyt Mod. Forældrene og de større Børn gik i Dagleie, og de mindre samlede saadanne Urter, som de kunde sælge paa Apotheket. Sysselsat med dette Arbeide, befandt den lille Johan Gotlob sig engang alene paa en Eng. Solen gik allerede ned bag Bjerget, han var meget sulten, og vilde gierne hjem til sin Moder; men der kom ingen af hans Søskende, for at afhente ham. Da saae han et Postbud gaae forbi. Han troede, at det var den samme Mand med en guul Kjole paa, som han næsten daglig saae at gaae igiennem Byen; han løb derfor ubekymret bag efter ham i den Tanke, at han

saaledes nok skulde naae sine Forældres Huus. Han mærkede ikke, at Postbudet gik en ganske anden Vei op ad Bjerget mod Vest i Stedet for mod Øst.

Da Mørket faldt paa, gik Postbudet ind i et Vertshuus, og satte sig til at spise. Den Lille, som bestandig fulgte efter, saae paa ham med Begierlighed. Postbudet gav ham et godt Stykke af sit Brød og sin Ost, og spurgte, hvor han vilde hen. Drengen nævnede Byens Navn. „Saa er du langt borte, svarede hiin, der er en Miils Vei dertil." Da begyndte den Lille bitterlig at græde; men Postbudet trøstede ham og sagde: „Bliv nu kun her, til jeg kommer igien i Morgen, saa skal jeg tage dig hjem med." Den arme Dreng, som var kommen iblandt lutter fremmede Folk, græd hele Aftenen for sin Moder, og faldt tilsidst i Søvn ved Kakkelovnen. Den næste Morgen løb han bort igien, uden at Nogen mærkede det. Om Middagen gav en medlidende Bondefamilie ham Spise, om Aftenen en anden; og da han endnu bestandig hørte, at der var en Miil til Hjemmet, fandt han sig i, saaledes om Dagen at løbe omkring paa de grønne Marker og mellem de blomstrende Træer, og dog altid om Middagen og om Aftenen at faae sit tarvelige Maaltid hos medlidende Mennesker. Han kastede de visne Blomster, som han havde plukket, bort og græd kun efter sin Moder, naar han stundom var i Huse, hvor Folkene ikke saae saa venligt til ham.

Saaledes vandrede han en temmelig lang Tid fra Sted til Sted. Endelig kom han til en Stad, som dengang forekom ham meget stor og prægtig. Den herskende Dyrtid havde dengang draget mange Fattige fra Bjergegnen hen til Stæderne, hvor de da om Dagen tiggede ved medlidende Folks Døre, og sov om Natten udenfor Staden.

Den lille trohjertige Johan fik altid rigeligt, endog uden at han behøvede at bede om Noget, og i Almindelighed samlede han paa een Dag saa Meget, at han selv kun formaaede at spise den mindste Deel af det modtagne Brød. Saa tog han om Aftenen sit hele Forraad af Brød og Penge, og gik ud i Forstaden til den Hytte, der syntes ham den ringeste, og hvor der vare mange forsultne Børn; dem gav han sit Brød og sine Penge, og havde derfor Huusly i Hytten. Saaledes blev han under den største Nød og Mangel en frelsende Engel for nogle yderst fattige Familier, der ikke havde den Lykke, at faae saa Meget som den lille Bjergmandsdreng.

Efterat den lille Johan længe havde fundet sin daglige Underholdning i Staden og siden andensteds, kom han engang en Efteraarsaften op paa en Bjergheide, hvorfra han saae en By ligge nede i Dalen med en lille Kirke. Byen og Kirken forekom ham saa bekiendte, og da han nu var bleven dristigere, spurgte han en Bonde, som pleiede paa Marken, hvad Stedet hed. Da denne nævnede hans Fødeby, løb Drengen, ude af sig selv af Glæde, derhen. Han fandt snart sine Forældres Hytte, bankede paa Døren, men den var og blev lukket. Dog vidste han, at der bagtil skulde være en Lem, som pleiede at staae aaben. Dette var ogsaa Tilfældet nu, og den Lille krøb derigiennem, som han før havde seet sine ældre Brødre giøre. Men inde i Huset var Alting stille, og Drengen, som troede, at Alle sov, lagde sig oppe paa Loftet i en Kasse, hvori der laae nogle gamle Klæder. Da han nu for første Gang igien var i sin kiære Moders Huus, vaagnede han den næste Morgen overmaade glad og munter, sprang ned, fik Døren aabnet, og saae sig omkring i hele Huset. Men det var tomt og stille; Sengen, hvori hans Forældre

pleiede at ligge, var der ikke mere, og Ingen svarede paa hans Raab. Endelig traf han paa en Nabo, som forundret spurgte: „Du slemme Barn, hvor har du været? Dine Forældre og dine Søskende, paa een nær, ere alle døde af Nød og Elendighed, og Bekymringen for dig laae din Moder paa Hjerte endnu i hendes sidste Timer.“

Nu stak den arme Dreng i at græde, fordi han ikke mere skulde see sin Moder, fra hvem han dog slet ikke med Villie var løben bort, og fordi han saaledes havde bedrøvet hende. Men den Gud, der hidtil saa underlig havde opholdt hans Liv, sørgede nu ogsaa fremdeles for ham, og opvakte medlidende Hjerter, der toge sig af ham i det Legemlige saavel som i det Aandelige; og giennem mange mærkværdige Førelser blev Drengen en flink, arbeidsom og gudfrygtig Bjergmand, der kiendte og elskede Kristus, og nød i høi Grad sine Medmenneskers Agtelse.

XV. Søskende.

76. Den ædelmodige Broder.

1 Joh. 3, 11. 12: Dette er det Budskab, som I have hørt fra Begyndelsen, at vi skulle elske hverandre. Ikke som Kain, der var af den Onde og myrdede sin Broder.

Den berømte engelske General Elliot havde i Aaret 1786 ved sin store Indflydelse bevæget Deien eller Regenten i Algier til at løsgive fjorten Englændere, som Aaret i Forveien vare blevne opsnappede af en Sørøver og bortførte til Algier, hvor de solgtes som Slaver. Een af dem, ved Navn John Williams, benyttede den modtagne Frihed til før sin Afreise at besee de forskiellige Slavehuse i Røverstaten. Medens han nu gik omkring i disse, fandt

han ganske uventet sin ældre Broder, hvem han længe havde anseet for død. Glæden over at see hinanden igien efter den lange Adskillelse lader sig ikke beskrive. Men den ældre Broder havde baaret Slavelænker allerede i ti Aar, og under det anstrengende Arbeide, som hans Herre paalagde ham, var han bleven meget svækket og havde sat sin Helbred til. Den yngre Broder kunde ikke føre det over sit Hjerte, at forlade ham i en saa bedrøvelig Tilstand. Frihedens kostelige Gave og Haabet om at see sit Fædreland igien tabte al Tillokkelse for ham, fordi hans kiære Broder var saa elendig. „Veed du hvad, Broder! sagde han til ham, jeg er ung og stærk. Jeg kan godt udholde en saadan Levemaade noget længere. Vend du tilbage til England i Stedet for mig, og jeg bliver da her som Slave. Giver Gud dig Formue eller Venner, saa veed jeg vist, at du vil sørge for min Befrielse.“ — Den Syge vægrede sig længe; men omsider gav han efter for sin kiære Broders Bønner og Forestillinger, og da han var kommen tilbage til sit Fædreland, varede det heller ikke længe, før han fik Broderen løskiøbt af Slaveriet.

77. Det lykkelige Barn.

Matth. 18, 5: Hvo som annammer et saadant Barn i mit Navn, annammer Mig.

I Marseille, en Stad i Frankrig, levede en ædel Mand, ved Navn von Remonsat. Da denne laae paa sit Dødsleie, forsamlede han en Dag sin talrige Familie omkring sig. Han takkede sine Børn for den Glæde, som de havde giort ham ved deres Lydighed og Hengivenhed, og fornemmelig ved den ømme og inderlige Kiærlighed, som de havde havt til hinanden indbyrdes. „Men, føiede han til, jeg maa betroe Eder en Hemmelighed, som vil

have til Følge, at een af Eder bliver revet ud af Eders fortrolige Kreds. Saalænge jeg havde Haab om at leve, beholdt jeg den for mig selv og taug stille dermed; men jeg tør ikke handle mod Loven og giøre Eder Uret, naar der bliver Spørgsmaal om at dele min Formue. Een af Eder er et Barn, som jeg har taget til mig; det er den Ammes Barn, ved hvis Bryst mit eget Barn døde. Skal jeg nævne ham?" — „Nei, nei! raabte de alle, vi ville som hidtil blive ved at være Søskende." Og saaledes tog de alle lige Deel i den Arv, som den døende Fader efterlod dem.

XVI. Tyende.

78. En sjelden Tjenestepige.

Mal. 1, 6: En Søn skal ære Faderen, og en Tjener sin Herre.

Katrine var sine brave Forældres Glæde, og blev af disse opdraget med stor Omhyggelighed. I Skolen viste hun megen Flid og Opmærksomhed, og da hun forlod den, havde hun erhvervet sig flere gode og nyttige Kundskaber. Ved sin gode Opførsel udmærkede hun sig fremfor mange andre Børn, og var derfor meget afholdt af Byens Folk i Almindelighed. Men hendes Forældre gik hurtigt bort den ene efter den anden, da hun endnu ikke var mere end tolv Aar gammel. En Nabo havde udbedet sig dette Barn af dets døende Moder; derfor erholdt han det ogsaa fremfor adskillige Andre, som gierne havde taget den vakkre Pige til sig. Katrine blev nu konfirmeret, og opholdt sig endnu i fire Aar i Pleiefaderens Huus; men derefter søgte hun selv at fortjene sit Brød. Den ringe Formue, som Forældrene havde efterladt hende, overlod hun til sin yngre Broder, for at han kunde

lære et Haandværk. Hun fæstede sig bort og var saa flink og tro i sin Gierning, at hun i sin lange Tjenestetid skiftede kun Herre et Par Gange. Denne Livsstilling passede meget godt til hendes sunde og stærke Legeme, der var særdeles skikket til anstrengende Arbeide; derfor attraaede hun heller ingen Forandring. Med inderlig Kiærlighed hængte hun ved sit Herskab; kunde hun blot læse noget Ønske i deres Ansigt, ilede hun øieblikkelig med at opfylde det, saavidt det stod til hende. Hendes Hengivenhed, Tjenstagtighed, Venlighed, Troskab og Sagtmodighed, hendes Kiærlighed til Børnene i Huset og den Omhu, hvormed hun tog sig af dem, forskaffede hende ogsaa overalt sit Herskabs Kiærlighed, der betragtede hende ikke som et Tyende, men snarere som et Lem af Familien. Da hun var blevet noget til Aars, kom engang een af de Familier, hos hvilke hun tidligere havde tjent, ved uheldige Omstændigheder i stor Trang. Aldrig saasnart havde Katrine erfaret dette, før hun tog næsten Halvdelen af det, hun ved Flid og Troskab under Guds Velsignelse havde sammensparet i de mange Aar hun tjente, pakkede Pengene ind og sendte dem hemmelig til Præsten paa det Sted, hvor Vedkommende boede, med den Begiering, at han vilde overlevere dem til denne brave Familie, i hvis Huus hun havde nydt saa meget Godt. Tillige bad hun ham, ikke at sige, hvem Pengene var fra; hun kunde godt undvære dem, og Familien vilde de for Øieblikket komme vel tilpas. Saaledes søgte hun efter bedste Evne lige til sin Død at stifte Velsignelse og at giøre Godt, hvor nogen Leilighed tilbød sig for hende. Og da hun gik bort fra denne Verden, var der stor Sorg baade iblandt Unge og Gamle i det Huus, hvor hun tjente; thi hun var bleven Alle saa inderlig kiær, og hendes Minde levede længe i Velsignelse.

79. Lovise Scheppler.

Eph. 6, 7. 8: Tjener med Velvillie Herren, og ikke Mennesker, vidende, at hvad Godt Enhver giør, det skal ham giengieldes af Herren, hvad heller han er Tjener eller Fri.

Ligesom Præsten Johan Frederik Oberlin i Steinthal er bleven bekiendt næsten over hele den kristne Verden ved sin Tro og Gudsfrygt og fornemmelig ved sin utrættelige, ja hartad mageløse Virksomhed til sin Menigheds timelige og aandelige Vel: saaledes fortjener hans gamle Huusholderske Lovise Scheppler at nævnes som et Mønster paa qvindelig Fromhed, Troskab, Dygtighed, Flid og Uegennyttighed, der gjorde hende til en sand Prydelse for Huset. Hun havde tjent giennem den lange Række af 50 Aar i den oberlinske Familie uden nogensinde at ville modtage fast Løn. Hun begierede blot saa Meget, som hun behøvede til sin nødtørftige Underholdning; og selv naar Pastor Oberlin undertiden ved en tredie Person, uden at hun skulde mærke det, lod hende tilflyde en Gave i Penge, erkiendte hun dog til enhver Tid den rette Giver, og nødte ham stedse til at tage Gaven tilbage. Oberlin havde i et af ham efterladt forseglet Skrift skildret hendes sjeldne Virksomhed samt opoffrende Troskab og Hengivenhed, og derhos bedet sine Børn efter sin Død at behandle hende som en Søster. Disse vilde derfor, at hun skulde modtage en Deel af den ubetydelige Arv efter deres kiære Fader; men Lovise Scheppler frabad sig ogsaa dette, og begierede kun Tilladelse til at blive boende i Huset hos dem; hvilket man indrømmede hende med Glæde.

80. Den taalmodige Apothekerdreng.

1 Pet. 2, 18: I Tjenere, værer Eders Herrer underdanige i al Ærefrygt, ikke alene de gode og billige, men ogsaa de fortrædelige.

En Dreng, som under sin Forberedelse til Konfirmationen havde modtaget et godt Indtryk af Evangeliets Sand-

heder, kom i Lære hos en Apotheker. Men denne var et slet Menneske, og han behandlede ham derfor meget haardt, naar han blot af Uagtsomhed eller uden at vide det forsaae sig det mindste. I denne Trængsel tog den arme Dreng sin Tilflugt til Gud, og bad om Taalmodighed og om at hans strenge Herre maatte blive mildere stemt og hans Hjerte aabnet for Sandheden. Thi om ogsaa Apothekeren havde gjort det endnu værre, vilde Drengen dog have stræbt at udholde sine Læreaar. Engang havde han atter begaaet en Feil, men undskyldte sig i al Beskedenhed. Herover blev imidlertid hans Herre saa vred, at han slog ham paa det ynkeligste. Dog den Mishandlede forblev ikke alene stille og rolig, men bestræbte sig endog for, paa enhver mulig Maade at vise Kiærlighed imod sin Herre. Dette overvandt og bøiede omsider Herrens haarde Hjerte. Han faldt Drengen om Halsen og sagde: „Du maa have en stærk Tro, min Søn, siden du saa taalmodig kan finde dig i al den Uret, jeg har gjort dig. Det kunde jeg ikke. Du er meget bedre end jeg; men jeg vil bede Gud, at jeg ogsaa maa blive saaledes. Bed du ogsaa for mig, at det maa lykkes mig!" — Dette gjorde den fromme Dreng ogsaa ærligen, og hans Bøn blev hørt, saa at han fra nu af havde den bedste og venligste Herre.

81. Den behjertede Kalvekudsk.

Psalm. 37, 39. 40: Herren er de Retfærdiges Styrke i Nødens Tid; han skal udfrie dem fra de Ugudelige og frelse dem.

Da en Kalvekudsk, som var kiørt til Kiøbenhavn med et stort Læs, modtog Betaling af Spekhøkeren for de Varer, han havde bragt ham, fik han tillige endeel andre Penge, som Spekhøkeren skyldte hans Herre, saa at det Hele løb op til ikke mindre end tolv hundrede Rigsdaler. En mis=

tænkelig Person, der havde havt Leilighed til at erfare dette, besluttede at frarøve Kudsken denne store Pengesum, og han udførte det paa følgende Maade.

Han forlod Byen noget før Kudsken. Da denne nu kom kiørende, bad han om at maatte sidde op og kiøre med til Ringsted, imod at betale en Rigsdaler. Hertil svarede Kudsken: „Er du maadelig til Beens, saa kan du gierne kiøre med, men din Rigsdaler kan du vel selv trænge til.“ Den Fremmede takkede og steg op. Han var en snaksom Fyr, som underholdt Kudsken hele Veien med mangehaande Ting. Blandt andet sagde han ogsaa: „Den Hund, du der har, seer mig ikke ud til at due synderligt.“ — „Jo tilvisse, svarede Kudsken; den er mig saa god som en Stalbroder; den tager sin Mand som Ingenting.“ — „Saa? Hvem skulde troe det?“ sagde den Fremmede, og blev noget taus derved.

Henad Morgenstunden foreslog han Kudsken, at de skulde staae af og gaae lidt, for at varme Fødderne. Alt som de nærmede sig Skoven, holdt han sig lidt tilbage; og da han syntes, at Stedet her i Dagbrækningen var beqvemt til hans Forsæts Udførelse, tager han en Pistol frem og skyder Hunden død paa Stedet, saa den tumlede baglænds ned af Vognen. Forbauset over Skuddet vender Kudsken sig om, men faaer ikke engang Tid til at spørge den Fremmede, hvad der gaaer af ham, da denne i det samme trækker en anden Pistol frem og raaber: „Nu ere de tolv hundrede Daler mine. Eller hvis du ikke strax rykker ud med dem, skal du ligge ved Siden af din Hund.“

Kudsken, som var en sindig Karl, indsaae, at Snildhed alene kunde frelse ham her; og han svarede derfor ganske rolig, idet han begyndte at knappe sin Frakke op: „Pengene ere dine, det forstaaer sig; og du skal faae dem,

saasnart jeg kan komme til dem. Men hør nu, Landsmand, sagde han videre, du maa til Giengield tiene en fattig Karl. Min Herre, Kammerraaden, vil ikke troe mig, naar jeg kommer hjem og siger, at jeg er bleven overfalden; han vil tænke, at jeg har sat Pengene overstyr paa anden Maade." Medens han saaledes talte, havde han faaet sin Brevtaske frem, og vedblev da med forstilt Modløshed: „Der har du Pengene; men skyd mig nu et Hul igiennem min Hat, saa er Sagen klar, og jeg bliver ikke jaget af Tjenesten."

Gavtyven meente, at det var et billigt Ønske, og skød Pistolen af tværs igiennem Hatten; men da greb Kalvekudsken ham med fast Haand i Brystet og raabte med skingrende Røst: „See saa, min Ven! Nu ere vi Lige, og nu ere de tolv hundrede Daler atter mine." Det varede ikke længe, inden han fik Bugt med sin Modstander, thi han var en bomstærk Karl. „Havde din Hund ikke skudt min Pasop, saa skulde jeg have ladet dig gaae; men nu skal du i Hullet," sagde han. Han bandt ham som en Kalv fast til Vognen, og afleverede ham til sin Herre tilligemed det øvrige Gods, som han havde bragt hjem fra Hovedstaden. Herremanden overgav strax Forbryderen til Øvrigheden, der gav ham hans fortjente Løn.

XVII. Herrer.

82. Walter Miflin og hans Slave.

1 Tim. 5, 8: Dersom Nogen ikke haver Omsorg for sine egne og meest for sine Huusfolk, den haver negtet Troen og er værre end en Vantro.

Qvækeren Benezet i Amerika skrev en Bog om den Uret, at kiøbe Mennesker som anden Eiendom. Han reiste

om i Landet, for at udbrede sine Grundsætninger, og opnaaede sin Hensigt; thi alle Qvækere skienkede paa een Dag deres Slaver Friheden. Een af disse, ved Navn Walter Miflin, havde arvet 87 Slaver; han lod dem komme een efter den anden, og gav dem deres Frihed. Til een af dem, som hed Jakob, sagde han: „Hvor gammel er du?" — „Ni og tyve Aar," var Svaret. „Du burde have været fri i dit eet og tyvende Aar som de Hvide. Men du skal blive det i Dag, og jeg giver dig her de Penge, du i disse otte Aar har fortjent ved dit Arbeide. Du er nu fri som jeg, min kiære Jakob; du staaer nu ikke længere under nogen anden Herre end Gud og Lovene. Gaa ind i det andet Værelse, der skal Bogholderen skrive dig dit Frihedsbrev. Naar jeg derpaa har underskrevet og forseglet det, saa kan du bringe det til Retten, hvor det vil blive indført i Protokollen. Gud velsigne dig, Jakob! vær retskaffen og arbeidsom. Naar Ulykke eller Besværligheder komme over dig, saa tænk paa, at du i Walter Miflin har en Ven, som vil hjælpe dig." Forbauset og rørt brast Jakob i Graad, som om noget Ondt var vederfaret ham. „O min Herre, sagde han, hvad skal jeg giøre med min Frihed? Jeg er født under Deres Tag, jeg fandt altid der, hvad jeg havde behov. Paa Marken arbeidede vi med hverandre for os selv, og jeg levede næsten ligesaa godt som De. Jeg havde ikke nødig at gaae til Fods til den langt bortliggende Kirke; Løverdagen havde vi for os selv, og vi manglede Intet. Naar vi vare syge, kom vor gode Frue hen til vor Seng, trøstede os og indgød os Mod. Jakob, sagde hun, hvad fattes dig? Frygt ikke, Lægen kommer snart og vil ogsaa bære Omsorg for dig. Vær imidlertid taalmodig, det er det første Lægemiddel. — Ak, hvad skal jeg giøre, naar jeg bliver syg?" — „Du maa

tinge dig i Arbeide hos den, der betaler bedst; og om nogle Aar kiøber du dig et Stykke Jord, tager en Neger-inde, god og flittig som du, til Kone, opdrager dine Børn, som jeg opdrog dig, i Gudsfrygt og Lyst til Arbeide; og naar du har levet fri og rolig, døer du i Fred. Du maa tage mod din Frihed, Jakob; jeg havde for længe siden skullet skienke dig den. Gud give, at de Hvide aldrig havde kiøbt Nogen af dine afrikanske Brødre; og gid han vilde vække samme Sindelag imod Eder hos alle Ameri-kanere, som hos os! Vi agte Friheden som det høieste jordiske Gode; skulde vi da negte vore Brødre den?" — „O min Herre, svarede Jakob, hvor god er De dog! Derfor kan jeg heller ikke forlade Dem. De har aldrig behandlet mig som Slave; De har talt med mig som med de Hvide. Jeg har aldrig manglet Noget hverken i sunde eller syge Dage. Jeg har aldrig behøvet at arbeide mere end vore Naboer, som dyrke Jorden for sig selv. Jeg er rigere end mangen Hvid, som jeg ofte har laant Penge. Vor gode Frue befaler ikke; hun siger: Jakob, jeg saae gierne, du gjorde det eller det. O hvorledes skulde jeg kunne forlade Dem og hende? Giv mig om Aaret, hvad De vil, som Slave eller som fri Mand; det er mig det samme, naar jeg kun er hos Dem, da jeg ikke andensteds kan blive lykkelig" — „Kiære Jakob, sagde Herren, jeg opfylder dit Ønske. Naar din Frihed lovligen er bekræftet, vil jeg fæste dig paa et Aar; men tag dig nu en Uge fri, og hellighold denne vigtige Begivenhed i dit Liv med tak-nemmelig Glæde." — „Nei, min Herre, svarede Jakob; vi befinde os nu i Sædetiden; jeg vil hellere vælge en anden Tid til denne Fest. Siden De saa vil have det, modtager jeg min Frihed; men lad min første Handling som fri Mand være den, at jeg trykker min Herres Haand imellem

mine Hænder, og lægger dem paa mit Hjerte, i hvilket Jakobs Kiærlighed og Taknemmelighed aldrig skal ophøre; og min anden Handling være den Forsikkring, at der i hele Grevskabet med Guds Hjælp ikke skal findes nogen bedre og flittigere Arbeider, end Deres tro Jakob."

83. Kongen af Preussen og hans Lakai.

Kol. 4, 1: I Herrer, beviser Tjenerne, hvad ret og billigt er, vidende, at I og have en Herre i Himlene.

Frederik Vilhelm den Tredie af Preussen, som döde 1840, holdt vel strengt over Lov og Orden i sit Huus, men han fornegtede dog ikke den muntre Kiærlighed og milde Skaansel, saa at Alle, som vare om ham, navnlig ogsaa hans Tjenere, fölte sig lykkelige og tilfredse. Et Exempel herpaa skal anföres. Tjenerne vare engang paa Slottet i Potsdam beskæftigede med at dække Middagsbordet, da Hofmarskalken, en streng og nöiagtig Mand, traadte ind i Spisesalen og bemærkede, at en Lakai satte een af de Flasker, som stod paa et Sidebord, for Munden og tog dygtigt til sig af den. Forskrækket over sin nærmeste Foresattes uventede Nærværelse, tog han hurtig Flasken fra Munden, og kom derved til at spilde Rödviin paa sin smukhe hvide Vest. Hofmarskalken, opbragt over en saa uanstændig Opförsel, der naturligviis var strengt forbuden, forkyndte den Skyldige paa Stedet Afsked fra sin Tjeneste; men til Lykke for denne kom Kongen netop i det samme Öieblik, og blev Vidne til dette halv sörgelige og halv latterlige Optrin. Den ulykkelige Taffeldækker kastede sig i sin Angest ned for sin Herres og Konges Födder, og bad ham allerunderdanigst om Forladelse; men Kongen viste hans Knælen tilbage med de Ord: „Intet Men-

neske bör böie Knæ for et andet Menneske; det passer sig alene ved alvorlige og höitidelige Leiligheder for Gud; staa op! — En anden Gang, naar du bliver törstig, saa drik hellere hvid Viin, for at ikke Vesten skal blive saa plettet af den röde. Denne Gang skal det være dig tilgivet; staa op! Men, tilföiede han smilende, du maa ikke mere giöre Hofmarskalken vred. Enhver skal giöre sin Pligt.“ Og den benaadede, nu saa lykkelige Tjener opfyldte den ogsaa fra dette Öieblik af med den punktligste Opmærksomhed.

XVIII. Undersaatter.

84. Den fædrelandskkindede Bonde.

Matth. 22, 21: Giver Keiseren det, som Keiserens er, og Gud det, som Guds er.

I den svære Krig, som fra 1792 af förtes imellem Österrig og Frankrig, modtog Keiser Frands ofte betydelige Foræringer af sine Undersaatter, for at anvende dem til Fædrelandets Forsvar. Saaledes forlangte i Aaret 1793 en slet og ret Bonde at faae Keiseren i Tale, hvilket ogsaa snart og i de venligste Udtryk blev ham bevilget. „Jeg bringer ogsaa noget,“ sagde han, og lagde derpaa en Pung med tusinde Gylden paa Bordet. Forbauset over denne anselige Gave fra en ringe Mands Haand, spurgte Keiseren: „Hvad hedder du og hvor er du fra?“ — „Det skal Ingen vide,“ svarede Bonden kort, og gik derpaa sin Vei. Keiseren sendte i Hast nogle Folk efter ham, for at de skulde spörge om hans Navn og Bopæl. Men Bonden svarede smilende: „Mener I vel, at jeg skulde sige Eder det, da jeg ikke har sagt Keiseren det?“

85. De heltemodige Borgere.

Psalm. 116, 8: Herren haver gjort vel imod mig; han friede mig fra Døden, mit Øie fra Graad, min Fod fra Fald.

Edvard den Tredie, som blev Konge i England 1327, beleirede engang Calais i Frankrig. Staden gjorde tapper Modstand i et Aars Tid, men blev omsider tvungen af Hunger til at overgive sig. Seierherren, forbittret over den lange Modstand, vilde ikke vide af andre Betingelser, end at sex af de fornemste Borgere skulde fremstille sig for ham med bare Födder og en Strikke om Halsen, og dem vilde han da lade hænge. Skræk og Bestyrtelse udbredte sig over hele Byen ved denne gruelige Efterretning. Hvem turde man vælge, eller hvo vilde tilbyde sig at gaae i den forsmædelige Död for Fædrelandet? Den tappre Kommandant, Eustachius de Saint Pierre, som med udmærket Mod havde forsvaret Staden, traadte först frem og tilböd sig som det förste Offer. Hans Sön og tre af hans Paarörende fulgte snart hans Exempel. Kun Een var nu tilbage, for at giöre dette Heltesamfund fuldtalligt, og til denne Hæderspost meldte sig paa eengang saa Mange, at man besluttede at lade Lodkastning giöre Udslaget. Ledsagede af deres Medborgeres Agtelse og Taknemmelighed, under Mangfoldiges Suk, Bönner og Velsignelsesönsker, gik nu de sex ædle Mænd deres frimodige Gang, som det syntes, til den visse Död. De kom til den engelske Leir. Alle strömmede til, for at see dem, Alle bevidnede dem deres Agtelse og Deeltagelse. Deres Misdæderdragt var dem en Prydelse, og de bare Strikken om Halsen som et Ordenstegn. De förtes frem for den hevngierrige og stolte Seierherre. I en streng og bydende Tone talte han til Mændene. Kommandanten svarede rolig: „Vi forlange Intet af Deres Majestæt, uden det, De ikke kan negte os, Deres Agtelse.“

Kongen gav Ordre til deres Henrettelse. Men i samme Öieblik kom Dronningen til Leiren. Hun var elsket af sin Mand og var ogsaa hans Kiærlighed værd. Med Sindighed og Blidhed forestillede hun ham det Ædle i disse Mænds heltemodige Opoffrelse, og at han vilde sætte en Plet paa sin Ære, dersom han overgav dem til Döden. Han hörte Religionens og Kiærlighedens Stemme og skienkede de sex brave Mænd Livet.

86. Kantsleren Niels Kaas.

Sal. Ordsp. 14, 35: Kongens Velbehag er til en klog Tjener, men hans Vrede er over den, som vanærer sig.

Kantsleren Niels Kaas viste sig i Alt, hvad der blev ham paalagt, som en duelig og tro Undersaat. Da hans Konge, Frederik den Anden af Danmark, laae paa sit Yderste, lovede han, at han vilde være Sønnen ligesaa hengiven, som han havde været Faderen, og drage Omsorg for, at han kunde være vis paa Tronen, saasnart han var bleven myndig, og Kaas holdt sit Løfte som en ærlig Mand. Han var een af de fire Regieringsraader under Kristians Mindreaarighed, og i denne Stilling vare hans Bestræbelser henvendte paa at befæste Landets Sikkerhed og Tronarvingens Hæder og Magt, og med Glæde ventede han paa det Öieblik, da han kunde sætte ham Kronen paa Hovedet. Men imidlertid blev han syg, og da han mærkede, at Døden nærmede sig, lod han den unge Konge bede, at han vilde vise ham den Naade, at see til ham, inden han gik bort. Kristian, der satte Priis paa en saa redelig Mand, opfyldte hans Begiering og kom. Kaas samlede nu al den Kraft, han havde tilbage, og holdt en lang Tale, hvori han forestillede Rigets indvortes og udvortes Tilstand, hvilke Midler han ansaae for meest tjenlige til dets bedste Bestyrelse, og hvilke Egenskaber der vare nød-

vendige for Regenten; og da han havde forklaret alt dette med Fynd og Iver, sluttede han sin Tale saaledes: „Jeg erindrer mig det Løfte, jeg gav Deres Majestæts afdøde Fader paa hans Yderste: at jeg med al Flid og Troskab vilde arbeide paa, at Kronen skulde komme paa Deres Majestæts Hoved; men nu hindrer min nær forestaaende Død mig i at efterkomme saadant Løfte. Derfor vil jeg nu giøre, hvad jeg formaaer. Jeg overleverer herved i Deres Majestæts Hænder Nøglen til den Hvælving, hvorunder den kongelige Krone med Scepteret, Sværdet og Rigsæblet hidtil siden hans Død har været forvaret; og som Gud nu vil kalde mig bort fra denne Verden, saa vil jeg ikke levere den til nogen Anden end til Deres Majestæt. Modtag derfor Rigsklenodierne af Gud selv, og naar Tiden kommer, da bær Deres Krone med Priis og Ære. Før Scepteret med Viisdom og Naade; brug Sværdet med Retfærdighed, og hold Æblet fast med Klogskab og Forsigtighed. Hertil hjælpe og styrke Deres Majestæt Kongernes Konge og Herrernes Herre, ved sin Hellig Aand for Jesu Kristi Skyld! Gud velsigne Kongen! Farvel Konge! Farvel Riger og Lande! Farvel al Verden! Kom nu, Herre Jesu, naar du vil; nu døer jeg gladelig." Kort efter sov han hen.

87. Hyrdedrengen, som blev Skatmester.

Sir. 3, 17: Jo større du er, desto mere ydmyg dig selv: da skal du finde Naade for Herren.

Den persiske Konge Rushirvan traf engang en fattig Hyrdedreng, ved Navn Ali, som indtog ham ved sit aabne Væsen og sine forstandige Svar. Rushirvan fattede Godhed for ham, tog ham til sig og lod ham godt oplære efter Tidens Leilighed, ja gjorde ham omsider til sin Skatmester. Ali udviste i dette Embede den største Troskab og Redelighed.

Imidlertid fik han mange Misundere, hvilke udspredte det Rygte, at han samlede store Skatte paa Landets Bekostning. Rygtet kom ogsaa for Kongens Øren; da han var overbeviist om, at det ikke forholdt sig saaledes, besluttede han paa en følelig Maade at beskæmme de onde Bagtalere. Han lod som han troede deres Ord, og bestemte en vis Dag, paa hvilken de, uden at Ali vidste noget af det, skulde følge med ham hen til Skatmesterens Huus. Dette skete, og Ali, som blev meget forundret over dette Besøg, førte efter Kongens Befaling ham og alle de Andre omkring i hele Huset. Der herskede ingen Pragt, snarere Simpelhed og Tarvelighed. Kongen vilde allerede gaae igjen, da een af hans Ledsagere fik Øie paa en lille Jerndør med stærke Laase for. Strax ilede han hen til Kongen og pegede med skadefro Mine paa denne Dør. Da Rushirvan forlangte den aabnet, blev Ali meget forlegen; i samme Grad bleve de Tilstedeværende bestyrkede i den Formodning, at en stor Skat maatte være skjult indenfor. Døren blev imidlertid aabnet, og neppe var Kongen traadt ind, før hele Mængden styrtede efter. I Værelset fandtes slet ingen Penge, man saae kun fire nøgne Vægge; paa den ene af dem hang en Hyrdedrengs simple Dragt med Hat, Hyrdefløite og Hyrdetaske. Da traadte Ali frem og talte omtrent saaledes: „Da du, o Konge, for tredive Aar siden lod din Naade falde paa mig, var denne simple Dragt min hele Eiendom. Da du gjorde mig til Skatmester, indrettede jeg dette Kammer og paalagde mig selv, hvad jeg ogsaa har holdt, ofte her at betragte min første Dragt, for at bevare mit Hjerte for Stolthed og for aldrig at glemme den Troskab og Redelighed, jeg som Tjener og Undersaat er min Konge og Velgiører skyldig. Tillad nu, o Konge, at jeg vender tilbage til de Bjerge, hvorfra du drog mig bort, selv om jeg kun maatte faae Lov til at

modtage denne Dragt, som engang var min eneste Eiendom." En dyb Taushed havde bemægtiget sig alle Hjerter. Nushirvan saae paa Anklagerne; de stode der beskæmmede og sloge Øinene ned. Derpaa tog han en Guldkiæde af sin Hals, hvori hans Billede hang, indfattet i Guld og kostbare Ædelstene. „Modtag dette, sagde han, som et Vidnesbyrd om mit rørte Hjertes Tak for din Troskab og Redelighed; gid jeg ofte maa have Leilighed til, for lignende Tænkemaade og Daad at uddele lignende Gaver."

XIX. Konge og Øvrighed.

88. Kongen af Preussen og Mølleren.

Sal. Ordsp. 16, 12: Det er en Vederstyggelighed for Konger at giøre Ondt, thi ved Retfærdighed befæstes Tronen.

Da den berømte Frederik den Anden, Konge i Preussen, anlagde Slottet Sanssouci, var en Mølle i Veien for Havens paatænkte Udvidelse. Kongen lod Mølleren kalde og vilde kiøbe Møllen. Men Manden havde arvet den efter sin Fader, sad i en god Bedrift, og vilde igien efterlade Eiendommen til sin Søn. Kongen tilbød da, at han vilde bygge ham en ny Mølle paa et andet Sted, og desuden betale den gamle. Men Mølleren vedblev desuagtet at vægre sig. Herover blev Kongen vred og sagde: „Veed du da ikke, at jeg kan lade din Mølle bryde ned, om jeg vil, uden at give dig en Skilling for den?" — „Jo, Deres Majestæt, svarede Mølleren ganske rolig, dersom Kammerretten i Berlin ikke var!"

Denne uindskrænkede Tillid til Retfærdighedens Haandhævelse i Landet behagede Kongen meget, og bragte ham

til at erkiende sin overilede Tale. Mølleren beholdt sin Eiendom; Kongen forandrede Planen til sin Have, lod fra den Tid Mølleren i Ro, og levede siden i et venskabeligt Forhold til ham.

89. Fyrsten og den fattige Kone.

Sal. Ordsp. 21, 1: Kongens Hjerte er som Vandbække i Herrens Haand; til alt det, han haver Lyst til, skal han bøie det.

I Aaret 1782 kom en fattig Borgerkone i Markgrevskabet Baden i den yderste Nød og Forlegenhed. Hendes Mand døde og efterlod hende en trykkende Gield, og Amtmanden havde paa Regieringens Vegne ikke ubetydelige Skatter at inddrive. Man raadede hende derfor, personlig at fremstille sig for Fyrsten og overrække ham en Ansøgning. Den stakkels Kone gaaer ogsaa hen til Slottet, og for at spare Strømper og Sko, vandrer hun hele Veien med bare Fødder. Hun sætter sig udenfor Slotshaven, for at trække Strømper og Sko paa. Paa samme Tid var Markgreven netop ude at spadsere i Haven tilligemed Arveprindsen; han blev Konen vaer og spurgte: „Hvad giør Hun her?" — „Jeg er en ulykkelig Enke, svarede Konen, og vil hen til vor naadigste Fyrste; man har sagt mig, at han hjælper gierne de Nødlidende." — „Hvad fattes Hende da?" — „Ja, gode Herre, det kan jeg ikke sige Dem. Man har udtrykkelig paalagt mig, at andrage min Sag for Fyrsten selv og ingen Anden, ellers kunde jeg ikke blive hjulpen." — „Ret saa! men jeg er ganske godt lidt af Fyrsten, jeg vil i Morgen give Hende Leilighed til at tale med ham." — „Ja, vil De det, saa vil jeg nok betroe mig til Dem." — „Har Hun ingen Ansøgning?" — „Jo vistnok." Hun tog derpaa Ansøgningen frem, som var bleven vaad af hendes Taarer. „Her er

den." — „Giv mig den; jeg vil levere den til Fyrsten, for at han kan have Leilighed til at giøre sig bekiendt med dens Indhold, inden Hun i Morgen fremstiller sig for Ham." — „Nei, kiære Herre, det kan jeg ikke; man siger desuden, at Fyrsten har Soldater staaende ved Slottet, som ikke tillade de stakkels Undersaatter at komme til ham." — „Det skal ikke blive Tilfældet med Hende; jeg skal bede Fyrsten, at han befaler sine Soldater, strax at føre Hende frem; giv mig kun Skriftet". — Hun vilde række ham det over Muren, men den var for høi. Hun seer Fyrstens Stok med et Baand og siger: „Vil Herren række mig Stokken ned, saa vil jeg binde Skriftet til den med Baandet." — Fyrsten føiede hende ogsaa heri, bestemte hende til at møde næste Morgen, og gik bort, uden at give sig tilkiende for hende. Nu faldt det først den stakkels Kone ind, at hun ikke vidste Mandens Navn, til hvem hun havde leveret Ansøgningen. Hun begyndte derfor at skrige høit. Prindsen løb hen til Muren og spurgte: „Hvad er der i Veien?" — „O, kiære Herre, jeg veed jo ikke, hvad den fornemme Mand hedder, som modtog min Ansøgning; min Fyrste vil i Morgen ikke troe mig, men holde mig for en Bedragerske." — „Nei, min gode Kone, gaa kun; jeg vil selv sige ham det, og være tilstede, naar Hun kommer frem for ham." — Hun gik da bort, beroliget i Sindet, og fortalte een af sine Velyndere, hvad der var mødt hende, og denne raadede hende at gaae til Fyrsten: „Ja, svarede hun, havde jeg kun Mod til at tale med ham. Herren med Ordensbaandet forsikkrede mig, at Fyrsten nok vilde tale saaledes til mig, at jeg skulde faae Mod. Gid det var Guds Villie!"

Den følgende Morgen mødte Enken paa den bestemte Plads ved Slottet, og Vagten, som allerede havde faaet

Ordre, førte hende strax ind. Fyrsten lader sig paa eengang see. Konen kiendte ham strax, bliver heel forskrækket og kan kun sige: „Ak, er De Fyrsten, saa har jeg jo talt med Dem igaar." — „Ja, svarede Fyrsten, jeg har talt med Hende, læst Hendes Ansøgning og vilde selv høre Hendes Nød. Jeg finder, at Hun har sagt Sandhed, og glæder mig ved at kunne hjælpe Hende. Men i Dieblikket kan jeg ikke give Hende noget afgiørende Svar; jeg maa først høre, hvad Amtmanden siger." — „Naadigste Herre, sagde hun, skeer dette, saa vil De ikke give mig Noget. Amtmanden er alt for haard." — „Sørg ikke, svarede den ædle Fyrste, jeg skal nok hjælpe Hende. Her har Hun imidlertid Noget." Han rakte hende en Gave i Penge, og efterat have undersøgt Sagen, eftergav han hende Skatterne.

90. Frederik den Sjette, Folkets Ven.

Sal. Ordsp. 20, 28: Miskundhed og Sandhed skal bevare en Konge, og han understøtter sin Trone ved Kiærlighed.

Det er almindelig erkiendt baade iblandt Høie og Lave, at Frederik den Sjette, som døde 1839, var een af de bedste Konger, Danmark nogensinde har havt. Han bar faderlig Omsorg for sit Folk, og især laae Bondens Vel ham paa Hjerte, ligesom det var hans Glæde at hjælpe de Fattige og Nødlidende. Han var ret en Folkekonge, simpel og ligefrem i sit Væsen, beskeden i Tale og Adfærd, oprigtig imod Alle, en Hader af Smiger og forfængelig Roes; derfor besad han ogsaa i høi Grad Folkets Kiærlighed og Hengivenhed. Sandheden af dette Vidnesbyrd bekræftes ved følgende Træk af hans Liv.

Den 20. Juni 1838 var det netop 50 Aar siden, at han som Kronprinds og Regent under Faderens Svaghed

havde løst Bondens Slavelænker eller ophævet Stavnsbaandet, og det danske Folk beredte sig derfor til i den Anledning at holde en Mindefest, hvorved man tillige vilde lægge sin Taknemmelighed for Dagen for Provindsialstændernes Indførelse. Men da Kongen erfarede dette, lod han bekiendtgiøre over hele Landet, at han vel fuldkommen erkiendte den gode Mening, der laae til Grund for hiint Ønske, men at han dog ikke vilde, at nogen offentlig Høitidelighed i denne Anledning maatte finde Sted. Han gav ikke sig selv Æren for det, som var udrettet til Landets Gavn, han vilde heller ikke modtage nogen Hylding derfor.

Da Folket vilde opreise et Mindesmærke til Erindring om Livegenskabets Ophævelse, frabad han sig ogsaa dette, og yttrede derved følgende smukke Ord, som ret vidne om hans ømme og kiærlige Hjerte: „Under nærværende Omstændigheder, da de to sidste Sommeres vaade Veir og derved foraarsagede slette Høst har fremkaldt Mangel paa Brødkorn og Ildebrændsel, vilde det mere stemme med vor landsfaderlige Tænkemaade, om de Bidrag, som maatte indkomme til det attraaede Mindesmærke, i Stedet derfor maatte anvendes til at afhjælpe vore forarmede Undersaatters Nød i Marskegnene, som have lidt mest. Thi kun i vore elskede Undersaatters Hjerter ønske vi os et varigt Mindesmærke." Saaledes talede Kong Frederik. Overhovedet var han altid mistænkelig mod Hylding, Roes og Lovtaler; thi han vidste, hvor ofte Konger og Fyrster derved bleve skuffede, saalænge de levede og havde Magten, og han meente, at en Konge først efter sin Død kunde vente den retfærdige Dom. Man fortæller, at een af hans Hoffolk engang viste ham et Blad, hvori en berømt Udlænding havde talt meget til hans Roes, men at han

misfornøiet kastede det fra sig og sagde: „Jeg kan ikke lide, at Folk skrive og tale saa meget om mig, men især ikke, naar det er til min Roes; thi optager jeg Roes med Glæde, maa jeg ogsaa tage mod Dadel, og dermed er jeg ikke tjent, da jeg selv bedst veed, hvor mange Feil jeg har. Lad dog Folk bie, til jeg er død: da først kunne de med Sandhed bedømme, om jeg har været klog eller dum, god eller slet."

Da Kongen engang gjorde en Reise i Nørrejylland, kort efter at Landdagen eller den raadgivende Forsamling af Folkets Udvalgte var stiftet, kom nogle Bønder til ham og takkede ham derfor. Da sagde Frederik blandt andet til dem: „Have I nu ogsaa tænkt paa, Børn, at træffe et ret fornuftigt Valg?" — „Ja, Herre, svarede en troshjertig Bondemand, vi have betænkt at vælge Ham." Og Kongen forstod, hvad der laae i disse Ord; de vare et simpelt Udtryk af uindskrænket Tillid og Hengivenhed og glad Tilfredshed med hans Regiering. Da han paa sin sidste Reise i den samme Provinds havde opholdt sig lidt i et Bedested paa Landet og igien var i Færd med at stige til Vogns, for at kiøre bort, løb den troskyldige Bondekone i Huset efter ham og bad ham om, at han dog endelig vilde komme ind i hendes Huus igien og til Erindring skrive sit Navn med Kridt paa en Bjælke. Konen meente det godt, og den gamle Konge forlod virkelig sin Vogn og fulgte med hende, for at opfylde hendes Ønske.

Da den elskede Konge laae paa sit sidste Leie, og Dødens Kulde allerede giennemisnede ham, viste han klart, hvilke ømme og kiærlige Følelser, der endnu rørte sig i ham, i det han sagde til de Omstaaende: „Det er koldt, vi maae tænke paa Brænde til de Fattige."

91. Svend Estridsen og Præsten Svend.

1 Kor. 1, 27: Det for Verden Daarlige udvalgte Gud, for at beskæmme de Vise, og det for Verden Skrøbelige udvalgte Gud, for at beskæmme de Stærke.

Den danske Konge Svend Estridsen vilde gierne have dygtige Præster om sig; men skiøndt han ingenlunde foragtede Lærdom, saae han dog meest paa, hvad Levnet de førte. Saaledes var der blandt Andre en Normand, ved Navn Svend, som stod høit anskreven hos Kongen. Han havde været Landsdommer, førend han blev Præst, og var meget veltalende paa sit Modersmaal, men en stor Stymper i Latinen, hvilket nogle af hans Standsbrødre benyttede sig af, for at giøre ham latterlig; thi de kunde ikke finde sig i, at Kongen agtede ham høiere for hans Retskaffenhed og Dyd, end dem for deres Kundskaber og Dannelse. Da han derfor engang skulde holde Gudstjeneste, eller afsynge den da brugelige latinske Messe, gik de hen og kradsede to Bogstaver ud for ham i Alterbogen. Derved narrede de ham ganske rigtigt, saa at da han som sædvanlig skulde bede for Kongen, kaldte han ham Guds Æsel (mulus) i Stedet for Guds Tjener (famulus); og da de hørte dette, sloge de en Skoggerlatter op, uden at betænke, hvad Sted de stode paa. Men da Tjenesten var til Ende, gik Kongen op til Alteret, tog Bogen og saae da strax, at der nylig var kradset i den, for at Bønnen skulde læses galt. Kongen ærgrede sig over den fæle Misundelse, som her havde drevet sit Spil, hvorfor han ogsaa sagde, at de havde mere Skam af deres Fingre end Svend af sin Mund. „Men bi kun lidt, føiede han til, I kan komme til at leve den Dag, da Svend skal kunne skamme Jer ud for hvad I ikke veed.“ Kongen vedblev at omgaaes Svend som tilforn, men gav ham tillige det

Raad, at han skulde reise udenlands paa kongelig Regning. Dette gjorde han ogsaa; og da han var et opvakt Hoved og studerede meget flittig, saa varede det ikke længe, før han kom tilbage som en grundlærd Mand, saa at selv de, der tidligere havde spottet over hans Vankundighed, maatte nu beundre hans Lærdom og hans Gaver. Han blev siden Biskop i Roeskilde og forestod sit Embede med Hæder.

92. Keiser Alexander af Rusland.

Rom. 13, 3: De Regierende ere ikke til Skræk for gode Gierninger, men for onde. Vil du da ikke frygte for Øvrigheden, saa giør det, som godt er, og du skal have Roes af den.

Alexander af Rusland, een af de mægtigste Regenter i Verden, gik undertiden meget simpelt klædt i Forhold til hans høie Stand og Værdighed. Det skete derfor ikke saa sjeldent, at Folk, som han mødte paa Veien, ikke vidste, hvem han var, og han havde derved bedre Leilighed til at undersøge og erfare, hvorledes det gik til hist og her i hans store Rige, og navnlig hvorledes Lovene bleve efterlevede. Saaledes traf han engang en Graver, som stod og arbeidede paa Kirkegaarden, men gjorde ikke Graven nær saa dyb, som den skulde være. Keiseren satte ham i Rette derfor og forestillede ham, at det var imod Loven, men fik af Manden, som ikke kiendte ham, det trodsige Svar: „Saaledes giør man det nu engang her, og det bliver ikke anderledes." Da kaldte Alexander paa en Politiembedsmand, som opholdt sig i Nærheden, og spurgte: „hvorfor man ikke gjorde Gravene dybere her?" — „Hvad kommer det Dem ved?" var det hele Svar, han fik. — „Hvad det kommer mig ved? sagde Keiseren. Det er nu engang imod Loven og det en god Lov, derfor forlanger

jeg, at det skal være anderledes." — „Hør, min kiære Mand, svarede Politimesteren, gaa De kun rolig hjem, og bekymre Dem ikke om Ting, som ere Dem uvedkommende." Medens han saaledes talte, gav Keiseren sig tilkiende for ham. Nu kastede Embedsmanden sig ned paa Jorden for ham og bad om Naade. — „Du fortjener vistnok Straf for dit Forhold, sagde Keiseren; thi det sømmer sig ikke at svare Folk saaledes, og Straffen skal ogsaa blive dig tildeelt." — Men Embedsmanden bad paa ny saa bønligt om Tilgivelse. — „Har du Kone og Børn?" spurgte Keiseren. „Ja, Kone og fem Børn," var Svaret. — „Saa gaa hjem, sagde Alexander, og tak din Kone og dine Børn for din Redning."

93. Keiser Joseph og Amtmanden.

Sal. Ordsp. 21, 21: Hvo som tragter efter Retfærdighed og Miskundhed, skal finde Livet, Retfærdighed og Ære.

Under Keiser Joseph den Andens Regiering var der engang en stor Kornmangel i Böhmen. Keiseren reiste selv derhen, for at afhjælpe Nöden, saa godt han kunde; han lod Korn forskrive og sörgede for, at det blev uddeelt paa de Steder, hvor man trængte mest. Paa denne Reise kom han en Dag til en Stad, just som der holdt en Mængde Vogne med Korn udenfor Amtmandens Port, hvor de skulde læsses af. Bönderne havde allerede ventet længe; tilsidst blev Tiden dem for lang, og de begyndte derfor saa smaat at knurre over höiere Vedkommendes Uefterrettelighed. Dette bemærkede Keiseren, i det han gik forbi; dog gav han sig ikke tilkiende. Han spurgte blot om Aarsagen til deres Utilfredshed. „Kiære Herre, svarede Bönderne, vi have allerede ventet meget længe, og Ingen vil skille os ved

Kornet; det bliver alt for seent for os, thi vi have fire Mile til vort Hjem.“ — „Det er sandt, sagde den hosstaaende Amtsskriver, og ikke det alene, men de fattige Folk i Staden maae ogsaa lide derunder, eftersom de vente med Smerte paa Kornets Uddeling.“ — Amtmanden havde imidlertid stort Selskab hos sig, derfor var det ikke Hans Höivelbaarenhed beleiligt, strax at tage imod Kornet; og da han ikke vidste, hvad Mangel eller Hunger var, har han sagtens tænkt: „Lad dem kun vente, de Karle; Bönderne staae jo under dig, de maae derfor give sig til Taals, indtil det behager dig at komme til dem.“

Keiseren gik ind i Amtshuset, og lod sig melde ved Amtsskriveren som en Fremmed, der önskede at tale med Amtmanden. „Hvem er De?“ spurgte denne, da Keiseren kom til ham i Stuen. Keiseren: „Jeg er Lieutenant og staaer i Keiserens Tjeneste.“ — Amtmanden: „Hvormed kan jeg være Hr. Lieutenanten til Tjeneste?“ — Keiseren: „Dermed, at De expederer eller affærdiger de stakkels Bönder, som har holdt saalænge nede paa Gaden.“ — Amtmanden: „Aa, de kan nok vente en Tid endnu.“ — Keiseren: „Men de har en lang Vei hjem, og de har allerede ventet saa og saa længe.“ — Amtmanden: „Hvad vil De bryde Dem om, til hvad Tid Bönderne komme hjem?“ — Keiseren: „Man maa være menneskelig og ikke plage Folk.“ — Amtmanden: „Deres Moral eller Sædelære, Hr. Lieutenant, er her paa urette Sted; jeg veed, hvad jeg har at giöre. Jeg er Amtmand, maa De vide.“ — Keiseren: „Nu, saa maa jeg sige Dem, Hr. Amtmand, at Kornet slet ikke mere angaaer Dem. Hör, min Ven, sagde Keiseren, idet han henvendte sig til Amtsskri-

veren, vil De give Bönderne Besked og tage imod Kornet; De er nu Amtmand. Og De, sagde han til den hidtilværende Amtmand, erkiend De i mig Deres Herre, som afsætter Dem fra Deres Embede. Jeg er Keiseren!" Med disse Ord forlod Regenten Værelset. — Hvilket Tordenslag for den forsömmelige og ubarmhjertige Embedsmand!

94. Aandsnærværelse.

Zak. 7, 9: Saa sagde den Herre Zebaoth: Dømmer Retfærds Dom og øver Miskundhed og Barmhjertighed, hver mod sin Broder.

I Aaret 1790 trængte Beboerne af syv böhmiske Landsbyer, bevæbnede med Köller, Leer og Hötyve, ind i det saxiske Amt Grynhayn, og begyndte formelig at plyndre. Saxerne, som ingen Anelse havde havt om dette Anfald, troede neppe deres egne Öine, da de saae disse ubudne Giester streife om og fare ilde med deres Eiendom. Da Fienden var dem overlegen, vovede de ikke at giöre ham Modstand, men indberettede Sagen ufortövet til deres Amtmand, som hed Herman. Denne svang sig hurtig paa Hesten og red ligesaa stærkt, som han kunde, midt ind iblandt den forvovne Röverhob. Han tog sin Hat af og bad, at man vilde höre ham blot i nogle Minuter, medens han talede Hele Mængden, som forbausedes over hans Mod og Aandsnærværelse, taug paa Timen. „Naboer og Brödre! — saaledes begyndte han med venlig, men frimodig Röst — jeg skulde snart troe, at Venskabets og Frændskabets ömme Baand, som saa ofte er bleven knyttet ved vore Börns giensidige Giftermaal, var paa eengang aldeles sönderrevet. I komme ikke som Sönner og Venner, ikke som Fædre og Brödre, men som fornærmede Fiender

over vore Grændser, forstyrre vor Ro, fratage os med Magt, hvad vi gierne havde givet Eder, og nöde os til at opgive den gode Mening, som vi havde om Eder. Ere I i Betryk for noget? Skulle vi staae Eder bi? Hjertelig gierne, med Raad og Daad, med Liv og Blod! Vi ere jo een Guds Börn, om ogsaa to Herrers Undersaatter; og vi ere ikke alene kaldede, men ogsaa forpligtede til at hjælpe Eder, saavidt muligt er. Her er Töilen til min Hest! Jeg gik midt ind iblandt Eder uden Vaaben; min gode Samvittighed og min Kiærlighed til Eder ere mit Værn imod Eders Mordredskaber. Fortæller mig Eders Kummer og Nöd; udöser Eders Hjerte for mig; jeg mener det inderlig godt med Eder. Vi ville overveie med hverandre, hvorledes vi bedst kunne hjælpe Eder." — Efter denne Tale saae Böhmerne beskæmmede paa hverandre og havde ikke Mod til at sige noget. Endelig greb een af dem Amtmandens Haand, rystede den og sagde: „Saa sandt Herren vor Gud lever, vi have alle været blinde; men Sorg og Kummer har betaget os baade Sands og Samling. Vore Sönner, som skulde være vor Alderdoms Stötte, maae lade sig skyde ihjel af Preusserne og Tyrkerne; vore Koner og Döttre græde og hyle, saa en Steen hartad maa röres derved; vore Levnetsmidler fortæres ved de mange Indqvarteringer; det fattes os paa Bröd, paa Penge, ja paa Alt. Derfor have vi grebet til dette fortvivlede Middel, for at skaffe Föde tilveie, inden vi og vore Börn sulte ihjel. Men vi erkiende, at vi gjorde Uret, og det giör os hjertelig ondt. Ak Gud! i Nöden betænker man sig ikke saa nöie." — Rört over de stakkels Menneskers ulykkelige Stilling, traf Amtmanden Foranstaltninger til hurtig Hjælp, og paa hans Opfor-

dring kom Saxerne fra alle Sider med rigelige Bidrag i Bröd, Hvede, Byg, Frugter og Havesager. Selv ydede han en meget betydelig Gave. Man læssede det Hele paa Vogne og overleverede det til Böhmerne, som derved bleve stillede tilfreds. Med Venlighed ledsagede Amtmanden og hans Folk dem tilbage indtil Grændsen, formanede dem endnu engang til Rolighed og Troskab, som det sömmede sig gode Naboer, og skiltes derpaa fra dem, velsignet af deres Angers og Taknemmeligheds Taarer.

XX. Lærere og Sjælesørgere.

95. Apostelen Johannes.

Ezek. 34, 16: Jeg vil lede efter det Tabte og føre det Fordrevne tilbage og forbinde det Saarede og styrke det Svage; jeg vil være dem en retfærdig Hyrde.

Da Apostelen Johannes engang reiste i Omegnen af Ephesus, for at indsætte Lærere og ordne Menighedernes Anliggender, traf han et smukt ungt Menneske, af hvem han lovede sig meget for Guds Rige, naar den Hellig Aand ret kunde faae Magt med hans Hjerte. Han anbefalede Ynglingen til Menighedens Forstander med de Ord: „Denne lægger jeg dig, for Kristus og Menigheden som Vidner, med fuld Alvor paa Hjerte.“ Biskoppen antog sig nu det unge Menneske med faderlig Omhu og Kiærlighed, efterat have lovet at ville giöre Alt, hvad der stod i hans Magt. Han optog ham nemlig i sit Huus, meddeelte ham Underviisning i Kristendommen, vaagede over ham, og sörgede saaledes paa bedste Maade for hans timelige og aandelige Vel. Han blev derefter ved Daaben indlemmet i den hellige almindelige Kirke. Men fra

den Tid af passede Biskoppen ikke saa godt paa ham; og da Ynglingen saaledes tildeels var overladt til sig selv, sögte han slet Selskab og blev forfört til alle Slags Udsvævelser, saa at han endog gav sig til at plyndre de Reisende. De gode Indtryk, som han tidligere havde modtaget af sin Lærer, udslettedes efterhaanden, og han sank dybere og dybere i Lastens Svælg; ja, han fattede endog den fortvivlede Beslutning, ret at ville udmærke sig ved dristige og afskyelige Foretagender. Han stillede sig i Spidsen for en Röverbande, og overgik Alle i Tyveri og Voldsgierning. Efter nogle Aars Forlöb besögte Johannes atter den samme Menighed, og da Alt var bragt i Orden, talede han saaledes til Biskoppen: „Nu velan, Biskop, giv os Pantet igien, som jeg og Frelseren har betroet dig for Menighedens Öine.“ Biskoppen blev i Förstningen noget forlegen, i det han meente, at Talen var om Penge, som han muligen havde holdt slet Huus med. Men da Johannes sagde: „Jeg fordrer det unge Menneske af dig, en Broders Sjæl,“ da sukkede Oldingen dybt og svarede: „Han er död.“ — „Död, gientog Apostelen forbauset og bedrövet tillige, og hvilken Dödsmaade?“ — „Han er död for Gud, svarede Biskoppen, han er falden fra Troen, har forladt Kirken og er tilsidst bleven en Röver. Han lever ikke langt herfra med sine Stalbrödre mellem Bjergene.“ Da sönderrev Johannes sine Klæder, slog sig for Panden og raabte: „O, til hvilken Vogter har jeg betroet min Broders Sjæl!“ Han fik derefter fat paa en Hest, tog en Veiviser med sig, og ilede strax til det betegnede Sted, hvor Röverbanden opholdt sig. Han blev snart greben, sögte heller ikke at undflye, men udbröd: „Just derfor er jeg kommen; bringer mig til Eders Anförer!“ Denne ventede i fuld Rustning paa den Fremmede som paa et rigt Bytte. Men aldrig saasnart havde han seet Johannes's ærværdige, venlige Aasyn, förend han,

slagen i Samvittigheden, tog Flugten. Apostelen anstrengte sig nu over sin Alder og sine Kræfter, for at ile efter ham, og raabte: „Hvi flyer du for mig, mit Barn, for din Fader, som er ubevæbnet, gammel og svag? Hör dog, mit Barn, flygt ikke! Der er endnu Haab for dig til Livet. Tro mig, Kristus har sendt mig til dig, for at redde dig.“ Da den unge Mand hörte denne rörende Tiltale, blev han staaende og vendte sine Öine mod Jorden; derpaa lod han sine Vaaben falde, begyndte at skiælve og bæve og at græde bitterlig. Da den Gamle kom nærmere til ham, omfavnede Röveren hans Knæ, og bad ham under lydelig og heftig Klage om Tilgivelse. Apostelen talede hjertelige Ord til ham, fulde af dyb Alvor og inderlig Kiærlighed; og da han saae hans oprigtige Anger, tilsagde han ham i Jesu Navn Syndernes Forladelse, og förte ham som et forvildet, men nu gienfundet Faar tilbage til Menigheden, hvor han bad saa inderlig med og for ham og formanede ham saa alvorlig, at han omsider havde den Glæde, at kunne fremstille ham som et heel andet Menneske, der i Troen paa ny tilegnede sig sin Daabsnaade og bevarede den til sit Livs Ende.

96. Præsten og den fattige Mand.

1 Kor. 2, 4. 5: Mit Ord og min Prædiken var ikke i menneskelig Viisdoms overtalende Ord, men i Aands og Krafts Beviisning, at Eders Tro ikke skulde være i Menneskers Viisdom, men i Guds Kraft.

En Præst i London, ved Navn Dr. Manton, blev engang af den förste Borgemester sammesteds anmodet om at prædike i St. Pouls Kirke ved en höitidelig Leilighed. Han valgte sig et svært Æmne, ved hvilket han ret havde Leilighed til at lægge sin Lærdom og sin Veltalenhed for Dagen. De Fornemme og Dannede iblandt hans Til-

hörere hörte paa ham med Beundring og spændt Opmærksomhed. Han blev derpaa buden til det festlige Maaltid hos Borgemesteren, og denne takkede ham offentlig for hans herlige Prædiken. Men da Manton om Aftenen gik hjem, kom en fattig Mand hen til ham og spurgte ham höflig, om det ikke var ham, som havde prædiket om Formiddagen for Borgemesteren. „Jeg var ogsaa i Kirke, og jeg var kommen derhen med hjertelig Længsel efter at blive vederqvæget ved Guds Ord; men jeg havde kun Lidt for min Gang, thi största Delen af hvad De sagde, kunde jeg ikke forstaae, det var mig alt for höit.“ Beskæmmet og med bevæget Sind svarede Præsten: „Hör, min Ven, har jeg ikke prædiket for dig i Morges, saa har du prædiket for mig i Aften, og med Guds Hjælp skal jeg aldrig mere være saa daarlig, at prædike paa denne Maade enten for Borgemesteren eller nogen Anden.

97. En rask Beslutning.

2 Tim. 4, 2: Prædike Ordet, hold ved i Tide og Utide; overbeviis, straf, forman med al Langmodighed og Lærdom.

En Præst i Tydskland havde en Menighed, som var meget forvildet, og især fandt den Uskik Sted, at man paa Aarets sidste Dag samledes i Kroen og övede der et syndigt Væsen med Drik og Dobbel. Som han kun havde været en kort Tid i Embedet og var fuld af Bedrövelse over den vilde Stöi og Larm, der löd omkring ham, gaaer han den sidste Aften i Aaret op og ned ad Byen, medens Maanen skinner saa klart og venligt og speiler sig i den nærliggende Kirkes Vinduer. Da han kaster Öiet paa disse, lyser i Maanens Glands Prædikestolen ham imöde giennem Kirkevinduet. Paa eengang opstaaer den Tanke hos ham: „Hvad,

om du lod Kirkesangeren hente, fik tændt Lys i Kirken og lod Klokkerne ringe? Maaskee de vilde Mennesker kunde faae i Sinde at gaae ind i Kirken, og du havde da god Leilighed til at tale Formaningens Ord til Liv eller Död, til Velsignelse eller Forbandelse" Som tænkt, saa gjort! Han lader Kirkesangeren kalde, de gaae hen i Kirken og bringe Alt i Orden. Paa eengang begyndte det at ringe som om Söndagen. Folk strömmede til i stor Mængde, Præsten stillede sig hen foran Alteret, og holdt nu ved Guds Naade og den Hellig Aands Bistand en saa kraftig og alvorlig Tale, at efter Gudstjenesten hele Forsamlingen paa To nær vendte Kroen Ryggen og gik stille hjem; og fra den Tid af var hiin Uskik reent afskaffet. Siden kom hans Sognefolk og Adskillige fra Omegnen hver Nytaarsaften i Kirken, og hörte et Guds Ord til Velsignelse for deres Sjæle.

98. Hververen.

Jer. 23, 29: Er mit Ord ikke som en Ild, siger Herren, og som en Hammer, der sønderslaaer Klipper?

Engang kom en kongelig Hverver med Trommer og Piber hen til den Plads, hvor den bekiendte og udmærket begavede Georg Whitefjeld prædikede, for at forstyrre ham i hans Tale og have ham lidt til Bedste. Men denne fattede sig strax og sagde ganske rolig: „Holdt! Kongen af Storbrittaniens Hverver er her;" og lod ham nu pibe og tromme saa meget han vilde. Da han nu endelig havde faaet sin Lyst styret, og han derfor hørte op med sin Larm, sagde Whitefjeld i al Kiærlighed og Sagtmodighed til ham: „Min Ven, længe har jeg tiet og hørt paa dig; men nu har jeg ogsaa et Ord til dig. Jeg er ogsaa en Hverver, udsendt af Kongernes Konge. Han pegede paa Bibelen og sagde: Hør dette Ord, som Herren vor Gud taler til dig." — Taalmodig og rolig hørte Soldaten nu til, medens

Whitefjeld, som sædvanlig, med Liv og Kraft forkyndte ham Guds Raad og Villie til hans Sjæls Frelse og Salighed. Og Herren velsignede sin Tjeners Arbeide. Ordet fandt Indgang hos denne Mand og bøiede hans Hjerte; ogsaa han blev vunden for Guds Rige.

99. Præsten Schubert og Kongens Drøm.

Es. 58, 1: Raab af Struben, spar ikke, opløft din Røst som en Basune, og kundgiør mit Folk dets Overtrædelser.

Frederik Wilhelm den Første, Konge af Preussen, drømte engang, at en Person gav ham et Bæger fuldt af Blod at drikke. Drømmen forekom ham betænkelig, og han lod en Præst kalde til sig, for at han skulde udtyde den. Denne sagde: han formodede, at Kongen vilde faae Krig og seire. — „Han er en Smigrer, sagde Kongen, gaa sin Vei! Hent mig Schubert fra Frederiks-Kirken!" Schubert kom, og Kongen spurgte ham om hans Mening. „Jeg er ingen Drømmetyder, svarede han; dog naar jeg skal sige min Mening, saa er det den: Blodet betyder for det første de Uretfærdigheder, som gaae i Svang, deels med, deels uden Deres Majestæts Vidende, f. Ex. ved Hvervingen af store, smukke Karle, hvoraf saa Mange med Magt blive revne ud af deres grædende Forældres og Familiers Arme. Men det betyder ogsaa, at Deres Majestæt skal erkiende dette og bruge Kristi Blod til Deres Synders Forladelse." — „Tænkte jeg det ikke nok?" sagde Kongen, idet han lod Præsten gaae; og efterat denne havde forladt ham, tilføiede han: „Har jeg ikke tidt nok sagt, at Schubert er ingen Smigrer?"

100. Den forandrede Beslutning.

Luk. 9, 62: Ingen, som lægger sin Haand paa Ploven og seer tilbage, er vel skikket til Guds Rige.

En Præst, som allerede i tredive Aar havde forkyndt Evangeliet om Guds frie Naade i Kristo, blev engang meget haardt anfegtet, og kom paa den Tanke, at han hidtil havde arbeidet forgiæves, fordi han ikke kunde spore iöinefaldende Virkninger af sin Prædiken. Han besluttede derfor at nedlægge sit Embede. En Söndag, efterat han havde forrettet Gudstjenesten om Formiddagen, meddeelte han sine Venner denne Beslutning og erklærede, at han ikke engang vilde prædike om Eftermiddagen. Forgiæves forestillede de ham, hvor meget han derved vilde bedröve de talrig forsamlede Tilhörere, da Ingen i Öieblikket kunde træde op i Stedet for ham; han blev ved sit Forsæt. Men see, da bankede det paa Dören, og en gammel kristelig Kone, som boede langt borte, traadte ind og sagde: „Jeg kommer, for at bede Præsten, da jeg ellers ingen Ro kan finde, om at prædike i Eftermiddag over de Ord: „Jeg tænkte: Nu vil jeg ikke mere komme ham ihu og ikke mere tale i hans Navn. Men det blev mig i Hjertet som en brændende Ild, indsluttet i mine Been; jeg sögte med Möie at fordrage det, men jeg kunde ikke." Jer. 20, 9. — Truffen af disse Ord og oplivet ved den Tröst, som laae deri, opfyldte Præsten Konens Begiering. Fra den Tid af veg hans Kummer, og han kunde nu forrette sit Embede med stor Frimodighed og Glæde og ligesaa stor Velsignelse.

101. Hofpræsten Samuel Urlsperger.

Sir. 4, 31: Forfegt Sandheden indtil Døden, saa skal den Herre Gud stride for dig.

Samuel Urlsperger, som döde 1772, var i sin Tid Hofpræst i Stutgard. Ved det vyrtembergske Hof gik dengang mange Laster og Udsvævelser i Svang, hvilket smertede Hofpræsten dybt; men Menneskefrygt baudt hans Tunge, saa at han ei kunde aflægge et frimodigt og alvorligt Vidnesbyrd derimod. Dette erfarede den bekiendte A. H. Franke, som paa en Reise, han gjorde i det sydlige Tydskland, opholdt sig i Staden. Han gik en Söndag i Kirke, for at höre sin Ven Urlsperger, og efter Gudstjenesten begav han sig hen til Præsten og sagde: „Jeg hörer, min kiære Broder, at dine Prædikener ere evangeliske, men Hoffets Synder berörer du ikke med et Ord. Jeg kommer derfor, at sige dig i Guds Navn, at du er en stum Hund (Es. 56, 10), og dersom du ikke vender om og som offentlig Lærer forkynder Sandheden ligefrem og uden Omsvöb, saa bliver du fortabt, trods al din Kundskab." — Bedrövet i Sindet tog Franke Afsked og gik sin Vei. Söndagen derefter talede Hofpræsten med megen Alvor og Frimodighed. Dette smagte ikke höiere Vedkommende. Hertugen lod ham sige, at han havde havt i Sinde, at lade ham kaste ned af Prædikestolen; og dersom han den fölgende Söndag ikke tilbagekaldte sin Prædiken, saa vilde han anklage ham for Kammerretten, og da kunde Præstens Hoved let komme til at springe, fordi han havde begaaet en Majestæts-Forbrydelse. Urlsperger lod svare: „At tilbagekalde, hvad han havde sagt, kunde han paa ingen Maade, han maatte derfor overlade det til Landsherren at giöre, hvad han fandt for godt." Han blev nu sat i Fængsel, og der blev truffet alle Foranstaltninger

til hans Fordömmelse. Efterat man endnu engang havde spurgt ham og fundet ham ubevægelig, blev han virkelig dömt fra Livet.

Derpaa lod han sin Kone og sine fire Börn komme til sig og spurgte dem, hvad de dömte om hans Forhold. Konen svarede: „Kiære Mand, din Död vil riglignok styrte mig og vore Börn i den största legemlige Elendighed; men jeg beder dig for Guds Skyld: fornegt ikke Sandheden, ellers vilde Forbandelsen hvile over mig og mine Börn.“ Tröstet og opmuntret ved dette Svar, lod han Hertugen sige, at hans Hoved stod hver Dag til Tjeneste. — Denne forelagde nu sin Minister Dödsdommen til Underskrift; men Ministeren gav sit Embede og sin Kaarde fra sig og sagde: „Min Hertug, her er mit Embede og min Ære, jeg underskriver ingen Blodskyld.“ Hertugen blev forbauset, og for ikke at miste denne sin förste Embedsmand, som var ham uundværlig, nöiedes han med at afsætte Hofpræsten, dog uden at give ham det Mindste at leve af; ja han forböd ham endog at söge Ansættelse i Udlandet, og kort efter blev en anden Hofpræst udnævnt.

Nogle Aar senere var samme Minister tilligemed Fyrsten tilstede ved en Vågtparade; da traf det sig just, at den afsatte Hofpræst gik forbi. Ministeren gjorde Fyrsten opmærksom paa ham og sagde: „Saalænge denne Mand endnu var i Embede, havde Hertugen Lykke og Velsignelse; men siden vi har faaet en Smigrer, gaaer Alting uheldigt. Vil De paa nogen Maade giöre det Onde godt igien, saa sög i det mindste at forsörge ham.“ Dette skete. Urlsperger blev Provst og Sognepræst i Herrenberg, hvorfra han senere blev forflyttet til Augsburg.

102. Fenelon som Opdrager.

Dan. 12, 3: De, som oplærte Andre, skal skinne som den udstrakte Befæstnings Glands; og de, som førte Mange paa den rette Vei, som Stjernerne til evig Tid.

Den fromme Erkebiskop Fenelon var i sin Tid Hertug Ludvig af Burgundiens Lærer og Opdrager. Det var tilvisse en vanskelig Stilling for ham, og der udfordredes megen Klogskab og Taalmodighed, for at begaae sig deri; thi den unge Fyrste var en vild og egenraadig Herre. Engang arbeidede en Snedker paa Slottet, og Prindsen forstyrrede ham ofte i hans Arbeide. Snart ødelagde han hans Værktøi, snart opholdt han ham med Snak, og opførte sig stundom uanstændigt imod ham. Snedkeren beklagede sig i den Anledning for Fenelon, og denne raadede ham til, uden videre at sige Prindsen Besked. Da denne nu en Dag begyndte paa sine gamle Optøier, tog Snedkeren til Orde og sagde i en heftig Tone: „Jeg beder Dem, at De endelig engang vil være saa god at lade mig og mit Værktøi i Fred. Da blev Prindsen som han var rasende, og begyndte at skielde Snedkeren ud, fordi han ikke vilde give efter. Nu brusede ogsaa Snedkeren op og sagde: „Veed De hvad, Hr. Prinds? De maa være den De være vil, saa beder jeg Dem, at De vil blive herfra; thi seer De vel, kommer mit Blod først i Kog, saa kan det let komme til at gaae ud over Dem selv." Da blev Prindsen forskrækket og løb hen til Fenelon, for at besvære sig over Snedkeren, i det han yttrede det Ønske, at han strax skulde jages paa Døren. — Fenelon svarede: „Det er dog en god Arbeider." Prindsen: „Hvad bryder jeg mig om det? Han skal og maa bort; jeg vil have ham afstraffet." — Fenelon: „Jeg troer, han fortjener mere Medlidenhed end Straf. Er det ikke en Ulykke, at han

ikke er mere Herre over sig selv?" — Prindsen: „Nei, det er dog for galt; De giver en ussel Snedker Ret." — Fenelon: „Fordi han har Ret." Prindsen: „De husker nok ikke paa, at jeg er Prinds, og at min Ære fordrer Opreisning!" — Fenelon: „Snedkeren er et Menneske, og De er ogsaa et Menneske; derfor maa den Ene saavel som den Anden vederfares sin Ret." — Prindsen: „Min Herre, jeg beder Dem: hold Mund; thi jeg veed, hvem jeg er og hvem De er." — Derpaa gik Fenelon ganske rolig bort og lod Prindsen staae. Men den anden Dag tog han ham igien for sig, og sagde til ham i en bestemt Tone: „Prinds, De erindrer vel nok, hvad De sagde til mig i Gaar. Det er min Pligt, at sætte Dem i Rette derfor. Det lader til, at De ikke veed, hvem jeg er og hvem De er. Nogle af Deres Undergivne kan vel have sagt Dem, at De er mere end jeg; men da har de ikke sagt sandt. Uden Stolthed maa jeg oprigtig tilstaae Dem, at Jeg er mere end De. Deres Fødsel kommer her slet ikke i Betragtning. At De er født som Fyrste, dermed har Vor Herre kun villet sætte Dem paa Prøve, for at see, om De ogsaa kan opføre Dem fyrsteligen. De vil dog indrømme mig, at jeg besidder langt flere Kundskaber end De; thi hvor har De vel Deres fra, uden fra mig? Og hvad endelig Magten og Herredømmet angaaer, saa er jeg min egen Herre, og De staaer under mig. Troer De det ikke, saa vil Kongen og Deres Hr. Fader overbevise Dem derom. Men skulde De maaskee smigre Dem med, at det er en sjelden Lykke, en stor Naade, at beklæde den Post, der er mig betroet som Deres Hovmester, saa maa jeg ogsaa rive Dem ud af denne Vildfarelse. Det er blot af Kiærlighed til Deres Hr. Fader, at jeg efter flere Anmodninger har overtaget den byrdefulde Bestilling, at være Deres Lærer. Men nu

skal De see, hvor let det falder mig, at nedlægge dette Embede. Følg med mig til Hs. Majestæt Kongen, saa vil jeg bede ham om at give Dem en anden Lærer, og De kan være overbeviist om, at jeg uden al Misundelse vil ønske, at han maa have mere Held og Lykke i sine Bestræbelser, end jeg kan vente det af mine." Prindsen stod som forstenet af Skræk og Forlegenhed. Angerfuld bad han sin Hovmester om Forladelse, og sagde til ham, at han dog endelig ikke maatte forlade ham. Og fra det Øieblik af forandrede han sig meget til sin Fordeel, og svarede i Fremtiden langt bedre til sin fromme Lærers Forhaabninger.

XXI. Disciple og Tilhørere.

103. Rowland Hills Tilhørere.

Jer. 20, 7: Herre, du har overtalet mig, og jeg har ladet mig overtale; du har været mig for stærk og har faaet Overhaand.

Den vidtbekiendte engelske Præst Rowland Hill holdt engang i en høi Alder en Missionsprædiken for en meget talrig Forsamling. Da Folket var gaaet, og Hill med nogle Venner havde trukket sig tilbage til Sakristiet, traadte to ærværdige Mænd ind til ham, hvilke saae ud til at være omtrent 70 Aar. Med en noget skiælvende Stemme sagde den Ene: „Kiære Hr. Hill, De vil vel nok unde to gamle Syndere den Ære, at maatte trykke Deres Haand!" Han greb derpaa Præstens Haand, kyssede den og sagde med Glædestaarer: „Kan De ikke erindre, at De for 50 Aar siden prædikede paa dette Sted, førend Kapellet endnu var opført? Aldrig kan den gode Ven, som staaer ved

min Side, aldrig kan jeg selv glemme denne Prædiken. Vi vare dengang to letsindige unge Mennesker, som arbeidede paa de kongelige Skibsværfter; vi ilede Fordærvelsen imøde med stærke Skridt, og tænkte slet ikke paa de Ting, som angaae Guds Rige. Da hørte vi, at en begavet ung Geistlig vilde prædike her under aaben Himmel, og vi besluttede at gaae herhen, for at fordrive Tiden og giøre Løier. Vi fyldte derfor vore Lommer med Stene, og havde i Sinde at kaste dem paa Dem. Men da De kom, sank vort Mod, og da De opfordrede Forsamlingen til Bøn, bleve vi saa bevægede, at vi saae paa hinanden og rystede af Frygt. Da De oplæste Deres Text og begyndte at tale, trængte Ordene med Kraft ind i vort Hjerte; Taarerne løb ned ad vore Kinder, vi stak Hænderne i Lommen og lod een Steen falde efter den anden, indtil de alle vare borte; thi Gud havde taget Stenen fra vort Hjerte. Efter Gudstjenesten gik vi hjem, og paa Veien sagde min Ven til mig: „John, det vil aldrig gaae godt; vi ere begge paa en gal Vei; god Nat!" Det var alt, hvad han kunde sige, og vi ilede hver især op paa vort Værelse, men Ingen af os vovede at gaae til Sengs, fordi vi vare bange for at vaagne i Helvede. Siden den Tid haabe vi at være omvendte til Gud, som efter sin store Barmhjertighed har indtil denne Stund bevaret os paa sin Vei; og det er derfor en inderlig Glæde for os, nu efter et halvt Aarhundredes Forløb at kunne hilse paa Dem." — Hill blev dybt bevæget ved disse Ord; han faldt den Gamle om Halsen, og Glædes og Taknemmeligheds Taarer rullede ned over hans ærværdige Ansigt. Det var et Optrin, hvorover Englene i Himmelen glædede sig.

104. Kirkepatronen og Præsten.

1 Pet. 3, 15: Værer altid rede til at forsvare Eder for Enhver, som begierer Regnskab af Eder om det Haab, som er i Eder.

Den bekiendte Johan Porst, der døde 1728 som Præst i Berlin, var en simpel Bondesøn, saa det var langt fra, at Forældrene havde tænkt paa at lade ham studere. Imidlertid havde Drengen stor Lyst til engang at blive Præst, og han hang i Bøgerne, naar han blot kunde finde Leilighed til at læse. En Dag, da han var ude paa Marken, for at vogte Qvæg, og som sædvanlig sad og læste i en Bog, kom en Præst, som hed Degen, netop forbi. Han blev opmærksom paa den flittige Dreng, gik hen til ham, spurgte ham om eet og andet og overhørte ham i Børnelærdommen, hvorved Drengen ikke blot lagde gode Kundskaber for Dagen, men viste ogsaa et saa aabent og venligt Væsen, at Præsten kom til at holde meget af ham. Denne Omstændighed var afgiørende for Porsts hele følgende Liv. Thi nogen Tid efter kom Degen atter til Byen, og tog ind hos hans Forældre; han talte da med disse om Drengens gode Anlæg, og Enden derpaa blev, at han strax kom i Huset hos Degen, hvor han i kort Tid gjorde store Fremskridt, og siden fuldendte han sine Studeringer med Hæder.

Han blev først Præst i Malkau, ikke langt fra Berlin. Her fik han Nok at bestille; thi Menigheden var meget uvidende, og Synd og Ugudelighed havde taget Overhaand. Porst underviste derfor flittigen baade de Yngre og de Ældre, ikke alene i Kirken og Skolen, men ogsaa i sit eget Huus saavel som hjemme hos Beboerne selv; og han blev heri understøttet af Godseieren der paa Stedet, som viste megen Deeltagelse for sine Undergivnes Oplysning

og Veiledelse til sand Gudsfrygt. Han holdt navnlig sine egne Folk til flittigen at søge Kirken og deeltage i de offentlige Katekisationer eller Overhøringer, ved hvilke ogsaa de ældre Medlemmer af Menigheden pleiede at svare. I Begyndelsen holdt man sig vel tilbage af en falsk Undseelse, som det desværre skeer endnu paa mange Steder. Da Præsten talte herom med sin høiadelige Kirkepatron, som kom flittig i Guds Huus, svarede denne: „Næste Gang De katekiserer, vil jeg selv være tilstede, og da kan De tilspørge mig ligesaavel som de Andre: saa ville vi see, hvorledes det gaaer." Dette skete; den fornemme Godseier fremstillede sig som en lærvillig Discipel iblandt sine Undergivne, og fra den Tid af ansaae Ingen det for en Skam, at giøre Rede for sin Kristendoms-Kundskab.

105. En Anvendelse af det fjerde Bud.

5 Mos. 5, 29: Gid de havde et saadant Hjerte, til alle Dage at frygte Mig og holde alle mine Bud, at det maatte gaae dem og deres Børn godt til evig Tid.

En Dag skulde der holdes Examen i en Skole paa Landet. Inden Overhøringen begyndte, sagde den gamle, brave Lærer til Skoleinspektøren, som var tilstede: „Jeg skulde troe, at Børnene kunne hele Luthers Katekismus paa deres Fingre." — „Men forstaae de ogsaa, hvad de læse? derom gielder det", sagde Inspektøren. Skolemesteren bukkede, og den Anden begyndte at examinere. En Dreng havde læst det fjerde Bud: „Ær din Fader og din Moder, paa det at det maa gaae dig vel, og du maa længe leve paa Jorden", og skulde nu til at forklare det. I det Sted sagde Drengen, som blev rød i Ansigtet, halv høit: „I Forgaars viste jeg nogle fremmede Herrer Vei over Fjeldene. Da jeg gik med bare Been, skar jeg mig slemt

paa de skarpe Steen. De Reisende saae, at mine Fødder blødte; de gave mig derfor en Sølvdaler til et Par nye Sko. Jeg takkede dem for deres Godhed, og bragte Mynten til min Moder, der var ligesaa fattig paa Sko som jeg. Jeg tænkte: jeg kan bedre finde mig i at gaae barbenet end Moder". — Da opklaredes Skoleinspektorens Ansigt betydeligt. Skolemesteren foldede sine Hænder, og Begge sagde paa een Gang ligesom efter en høiere Indskydelse: „Lykkelige Eenfoldighed!"

106. Kramsfuglene.

Jer. Begr. 3, 27: Det er en Mand godt, at han haver baaret Aag i sin Ungdom.

Den fromme Biskop Sailer i Regensburg, som til sin Tid var een af de meest udmærkede Lærere i den katholske Kirke, førte et Par ophængte Kramsfugle i sit Vaaben. Anledningen hertil var følgende. Han var født af meget fattige Forældre i en Landsby, ikke langt fra Dillingen i Baiern. Hans Fader, der ernærede sig som Dagleier, satte ham allerede som en Dreng paa ti Aar til at sanke Enebærtræ og Bær i Skoven; med disse Varer maatte den Lille siden gaae omkring i Staden, for at sælge dem. Ofte kastede den fattige Dreng med vemodig Længsel sit Øie paa Seminariebygningen, hvor et Antal unge Mennesker bleve forberedede til i Tiden at vorde Præster og Skolelærere, og hans Hjerte var opfyldt af det inderlige Ønske, at blive optaget i dette Huus. Da skete det engang, at han var saa heldig at fange et Par smukke fede Kramsfugle. En stærk Anelse opsteg pludselig i hans Indre: disse Fugle kunne giøre din Lykke. Han gaaer paa Timen lige til Seminarieforstanderens Huus, og bringer Fuglene op paa hans Værelse. Præsten viser Drengen

bort med den Besked, at han kiøbte ingen Kramsfugle. Da bad den Lille, om han da ikke vilde modtage dem som en Foræring af ham. Seminarieforstanderen, som dog ikke vilde lade sig beskæmme af Drengen, bevægedes nu til at modtage Fuglene, og bød ham en anselig Pengegave derfor. Men den lille venlige Dreng vægrede sig med Bestemthed ved at modtage Pengene. „Nu, hvad kan jeg da giøre for dig?" spurgte Forstanderen. „Siden De ligefrem spørger mig, sagde Drengen, saa vil jeg ikke dølge det: Jeg vilde gierne lære Latin." „Det skal skee, min Dreng," sagde Forstanderen; og den Lille blev nu strax optaget i Klosterskolen, hvor han i kort Tid udviklede sine gode Anlæg og udmærkede sig fremfor de øvrige Disciple, saa at han snart blev een af de dygtigste Studenter, og senere en fortræffelig Sjælesørger og en sand Prydelse for Kirken. — Denne Fortælling er saaledes en Bekræftelse paa Frelserens Ord: „Sælges ikke to Spurve for een Penning? og ikke een af dem falder paa Jorden uden Eders Faders Villie" (Matth. 10, 29).

Det femte Bud.

XXII. Kiærlighed til Næsten.

107. En vigtig Formaning.

1 Joh. 4, 21: Dette Bud have vi af Ham, at den, som elsker Gud, skal og elske sin Broder.

Da Johannes, den Discipel, hvem Herren især elskede og betroede sig til i alle vigtige Sager, paa sine

gamle Dage var for svag til at gaae, blev han ofte paa sine Venners Arme baaren hen til de Troendes Forsamlinger. Men da Alderdommens Byrde og Affældighed ikke tillod ham at tale synderligt, og han dog önskede at give de Kristne en hjertelig Formaning, saalænge han var iblandt dem, gientog han ofte de Ord: „Börnlille, elsker hverandre!“ Og da man spurgte ham, hvorfor han altid vendte tilbage til dette ene Ord, svarede han: „Fordi det er Herrens Befaling, og fordi det er nok, naar dette ene skeer“.

108. Forpagteren og Jøden.

Matth. 7, 12: Alt, hvad I ville, at Menneskene skulle giøre mod Eder, det giører I ogsaa mod dem; thi saadan er Loven og Propheterne.

Nathan Ismael, en fattig Jøde i Tydskland, ernærede sig af en lille Handel med Alenvarer, og besøgte i den Anledning forskiellige Markeder. Da han engang havde gjort en saadan Reise og allerede var paa Veien til sit Hjem, kom han en Aften i stor Nød; thi han var ganske udmattet af den lange og besværlige Vandring, og plagedes dertil af Hunger og Tørst. Han formaaede neppe at vinde hen til en anselig Avlsgaard, den eneste Bygning, som han i Skumringen kunde opdage rundt omkring sig. Her haabede han at finde Hjælp og kiærlig Deeltagelse, og han bankede derfor trøstig paa Porten. Det varede længe, inden der kom Nogen; endelig traadte Forpagteren ham imøde, en tyk og fed Mand, med fortrædelig Mine, og spurgte, hvem han var og hvad han vilde. Men neppe havde Jøden nævnet sit Navn og i al Høflighed bedet om Natteleie og en Smule at styrke sig paa, førend Forpagteren svarede i en raa og heftig Tone: „Jo vist! Jeg skulde

aabne mit Huus for jødiske Betlere og Landstrygere? Nei, det indlader jeg mig ikke paa. Her faaer du hverken det ene eller det andet". — Jøden gientog bønlig sin Begiering, dog med uboielig Haardhed vendte Forpagteren ham Ryggen, og kraftløs listede den arme Jøde af igien.

Nogle Maaneder efter reiste Forpagteren i et Velfærdsanliggende hen til Godseieren, som boede om Sommeren paa en Herregaard temmelig langt borte. Paa denne Reise blev han overfalden af et frygteligt Uveir; ængstelig speidede han efter et Huus, hvor han kunde finde Ly for sig og sin udmattede Hest, og til al Lykke opdagede han endelig en lille eensom Bygning. Han ilede derhen, bankede paa, og Eieren, en Jøde, traadte ham imøde og modtog ham paa det venligste. Det varede længe, inden Uveiret hørte op; Aftenen brød frem, og det var bælgmørkt ude. Høist ugierne besluttede Forpagteren sig til at fortsætte sin Reise; paa den anden Side vilde han ogsaa nødig blive, for ikke at falde sin venlige Vert til Byrde. Tvivlraadig om hvad han skulde giøre, tøvede han en Stund, og imidlertid traadte Jøden ind igien og satte et tarveligt Maaltid paa Bordet, hvorpaa han talte saaledes til Forpagteren: „Min Herre, det er langt ud paa Aftenen, Natten vil blive mørk og ubehagelig; jeg troer derfor, at De giør bedst i at blive her, dersom De vil tage til Takke med Leiligheden. I Morgen tidlig, naar De har udhvilet Dem, kan De i Guds Navn reise videre". — Med Glæde tog Forpagteren imod dette gode Tilbud; han lod Maden smage sig godt, og sov roligt ind paa det bløde Leie, som Jøden havde beredet ham, indtil det atter var bleven Dag og den opgaaende Sol opmuntrede ham til at bryde op. Da han var kommen op, stod der baade Mad og Drikke paa Bordet til ham; og rørt af saa

megen Godhed, som vistes ham, den Fremmede, trykkede Forpagteren sin Vert et Guldstykke i Haanden, for at vise sin Erkiendtlighed; men Jøden vilde paa ingen Maade modtage det. „Jeg har vist ikke handlet saaledes for Fordelens Skyld, svarede han med Venlighed; vil De derfor ikke giøre mig imod, saa behold Deres Penge, og lad mig kun beholde den Bevidsthed, at have handlet, som mine Fædres Lov byder mig". „Hvad er Eders Navn, brave Mand?" spurgte Forpagteren forundret. — „Kiender De mig ikke igien? svarede Jøden med et Smiil om Munden; jeg er Nathan Ismael". — „Hvorledes? spurgte Forpagteren forlegen og beskæmmet, I er —" „den samme, faldt Jøden ham i Talen, som for ikke længe siden stod for Deres Dør og bad om Natteleie. Dog det skal være glemt; men vil De vise mig en sand Tjeneste, saa lad herefter aldrig nogen nødlidende Vandringsmand gaae uhjulpen Deres Dør forbi. Naar De vil giøre dette, da er jeg rigeligen belønnet for den ringe Tjeneste, jeg har viist Dem, og Deres og min Gud, den Herre Zebaoth, skal velsigne Dem".

109. Et sindrigt Indfald.

1 Pet. 4, 8: Haver for alle Ting en inderlig Kiærlighed til hverandre; thi Kiærligheden skal skjule Synders Mangfoldighed.

Blandt nogle ægyptiske Eneboere, som opholdt sig i en Örken, var der een, som af Mangel paa Aarvaagenhed havde begaaet et betydeligt Feiltrin. Da forsamlede Brödrene sig, for at dömme ham. Den Ældste og mest Ansete iblandt dem havde ikke indfundet sig i Forsamlingen; derfor sendte de Andre to Gange Bud til ham, for at lade ham kalde. Endelig kom han. Han havde fyldt en Sæk med Sand, hvilken

han lagde paa Ryggen, og desuden bar han en Smule Sand i en Kurv foran sig. Saaledes traadte han ind iblandt Brödrene; disse forundrede sig og spurgte, hvad dette skulde betyde. „Sækken paa min Ryg, svarede han, det er mine Synder, som fölge efter mig, og jeg seer dem ikke; alligevel er jeg kommen i Dag, for at dömme fremmed Synd. Kurven med Sand i, som jeg bærer foran mig og saaledes bestandig har for Öie, det er mine Brödres Feil; dem glæder det mig altid at betragte. Men det skulde vist ikke være saaledes; jeg burde hellere stedse have mine egne store Feil for Öine, paa det jeg daglig kunde anraabe Gud om Forladelse derfor, og derimod bære over med min Næste og glemme hans Forseelser, som det tilkommer Gud, og ikke Mig at dömme". — Da de Andre hörte dette, fölte de sig trufne og sagde: „Hvor smukt lærer du os ikke Salighedens Vei!" De talte ikke mere imod deres Broder, og tilgave ham hans Synd.

110. Demetrius Poliorcetes og Athenienserne.

Luk. 6, 35: Elsker Eders Fiender og giører vel og laaner, ventende intet derfor; saa skal Eders Løn være stor, og I skulle være den Høiestes Børn; thi Han er miskundelig imod de Utaknemmelige og Onde.

Demetrius Poliorcetes, Konge af Macedonien, havde tidligere som Statholder i Athenen beviist Borgerne sammesteds mange Velgierninger. Da han nu engang drog i Krig mod tre Fyrster, som havde forenet sig imod ham, troede han paa bedste Maade at sørge for sin Kones og sine Børns Sikkerhed, ved at betroe dem til Athenienserne, af hvilke han ventede alt Godt. Han tabte Slaget, saae sig nødsaget til at tage Flugten, og haabede at finde et

sikkert Tilflugtssted hos sine gamle Venner, Athenienserne. Men disse utaknemmelige Mennesker vægrede sig ikke alene ved at modtage ham, men sendte ham endog hans Kone og hans Børn tilbage under det Paaskud, at de neppe vilde være uden Fare i Athenen, hvor Fienden let kunde komme og bortføre dem. Denne Opførsel smertede Demetrius dybt. — Nogen Tid efter kom han i en heldigere Stilling, og han rykkede da frem med en stor Krigshær, for at beleire Athenen. Athenienserne, som vidste med sig selv, at de ingen Naade havde at vente af ham, besluttede sig til at døe med Vaaben i Hænderne. De kom derfor overeens om, at de, der vilde tale om Stadens Overgivelse, skulde fordømmes til Døden; men de betænkte ikke, at der var næsten ikke mere Korn i Staden, og at de derfor snart vilde komme til at mangle Brød. Da de nu virkelig i lang Tid havde lidt Hunger, sagde de Klogeste iblandt dem: „Det er dog bedre, at Demetrius paa eengang lader os dræbe, end at vi saaledes give os til Priis for den langsomme og skrækkelige Hungersdød; maaskee Kongen dog endnu vil forbarme sig over vore Hustruer og Børn". — De aabnede altsaa Stadens Porte for ham. Demetrius befalede, at alle gifte Mænd skulde forsamle sig paa en stor Plads; denne lod han besætte med Soldater, som alle stode med draget Sværd. Nu hørte man i hele Staden intet uden Hylen og Jamren. Qvinderne omfavnede deres Mænd, Børnene deres Fædre, og tilraabte dem under lydelig Hulken det sidste Levvel. Da Mændene vare forsamlede paa den bestemte Plads, steg Demetrius op paa et ophøiet Sted, og foreholdt dem i de meest rørende Udtryk deres store Utaknemmelighed. Han var selv saa bevæget, at han under sin Tale fældede Taarer. Athenienserne iagttoge den dybeste Taushed, og ventede hvert Øie-

blik paa, at Soldaterne vilde faae Befaling til at nedsable dem alle som een. Men hvor forbausede bleve de ikke, da denne høimodige Fyrste sluttede sin Tale med de Ord: „Jeg vil vise Eder, hvor meget I have forsyndet Eder imod mig. Thi det er ingen Fiende, ingen Fremmed, I have negtet Eders Bistand, men en Ven, en Fyrste, som elskede Eder, som endnu elsker Eder Alle, og som kun vil hevne sig derved, at han tilgiver Eder og gior Eder Godt. Vender tilbage til Eders Hjem; medens I have været her, have mine Soldater paa min Befaling bragt Korn og Brød i Eders Huse".

111. En uventet Lykke.

1 Joh. 3, 18: Lader os ikke elske med Ord, ei heller med Tunge, men i Gierning og Sandhed.

En smuk Sommermorgen i Aaret 1823 stod en fjortenaars Dreng udenfor Giestgivergaarden i Korsør. Han kom fra et Besøg i Siælland hos sin Moder og en høiadelig Enke, som efter Faderens Død havde taget sig af ham og sat ham i den latinske Skole i Odense. Han var imidlertid noget forknyt; thi hans Lærer, med hvem han efter Aftale skulde giøre Følgeskab, var reist fra ham, og han havde just ikke mange Penge i Lommen, saa han vidste ikke ret, hvorledes han skulde komme fra Nyborg til Odense, for i god Tid at begynde Skolen efter Ferien, som nu var udløben. En fornem Herre stod paa Trappen og gav sig i Snak med ham. Men da Drengen mærkede, at den Fremmede talte Svensk, og da han, som de Fleste dengang, var indtaget af Fordomme imod alt, hvad der vedkom Nabolandet, var denne Samtale ikke efter hans Hoved, saameget mindre, som han havde ondt ved at forstaae Sproget; det lettede derfor godt paa ham, da en Sømand, som stod i Nærheden, optog

Traaden og besvarede flere af de Spørgsmaal, som den venlige Herre gjorde. En Times Tid efter gik Børten fra Korsør, og vor E. blev noget forlegen ved igien at træffe den Fremmede, som tilligemed sin Hustru reiste til Fyen, for at besøge sin Svoger, en rig og fornem Godseier sammesteds. Det varede ikke længe, før den svenske Baron kom hen til Drengen, satte sig ved Siden af ham og begyndte at underholde sig med ham om Anledningen til hans Reise, om hans Familieforhold og mange andre Ting. Lidt efter lidt blev E. vant til Sproget og tog mere Mod til sig, saa at det gik ret godt. Veiret var behageligt, men næsten stille, saa at hele Dagen gik med paa Vandet. Dette var uden Tvivl til Drengens Gavn; thi nu blev der god Leilighed til at tale baade om det ene og det andet, og jo længere Seiladsen varede, desto mere fik han ogsaa Munden paa Gang. Den fornemme Herres overordentlige Venlighed bragte snart enhver Fordom til at vige, og indgød Drengen fuld Tillid og Fortrolighed. Tilsidst gjorde Baronen ham ganske af sig selv det Tilbud, at han maatte følge med ham op paa Giestgivergaarden og Dagen efter kiøre med ham til Odense. Dette Tilbud modtoges med inderlig Taknemmelighed, og Glæden straalede i Ungersvendens Ansigt. Som ved et Trylleslag var denne nu, hvad ydre Behandling angaaer, forvandlet fra en fattig Skoledreng til en Junker, og varede end denne Herlighed kun en Dags Tid, saa har Erindringen derom dog præget sig dybt i han Hjerte. Om Aftenen, da han sad ved Bordet i den lille venlige og fortrolige Kreds, fik Baronen Lyst til at prøve ham lidt nærmere, for at see, om han ogsaa havde tilegnet sig noget af det, han havde læst i Skolen, og hertil valgtes især den nyere svenske Historie. Karl den Tolvte var netop Drengens Helt, og han vidste derfor at fortælle flere Begivenheder af denne forunder-

lige Konges Liv, som tildrog sig Herskabets Opmærksomhed i den Grad, at det til en Erindring om denne Aften sendte ham senere to store Folianter om bemeldte Konge, nemlig J. A. Nordbergs berømte Værk. Næste Dag holdt den lukkede Vogn med fire Heste for Døren, og den Lille hoppede op, fuld af Glæde og Overraskelse. Paa Veien til Odense maatte han fortælle en heel Deel om sit Skoleliv, og dette gjorde han med en barnlig Naturlighed og Utvungenhed, som siden ofte har forundret ham. Rektoren eller Skolens Bestyrer var Naturvidenskabernes fortrolige Ven og omhyggelige Dyrker; han gav selv med stor Forkiærlighed de yngre Disciple Underviisning i Naturhistorien, og de fleste af disse saavel som de ældre gjorde Anvendelse af det Læste, i det de med stor Iver, til deres Fornøielse og videre Udvikling, gjorde ikke ubetydelige Samlinger af Naturens Frembringelser. Nogle samlede paa Planter, Andre paa Insekter, Andre paa Konkylier eller Muslingskaller, Andre igien paa Fugleæg; til de Sidste hørte vor E. Dette var en heldig Omstændighed for ham, som vistnok har havt Indflydelse paa hele hans tilkommende Liv. Den svenske Baron var nemlig en stor Ornitholog eller Fuglekiender. Han eiede den største private Samling*) af udstoppede Fugle, som findes i Sverrig; for at forøge denne, har han paa sin Bekostning ladet flere Videnskabsmænd reise i Europas nordligste Egne saavel som i Ostindien og Sydamerika, hvorfra de have hjembragt rige Samlinger. „Det var herligt, sagde han derfor til E., saa skal jeg sende dig en Mængde Fugleæg, som du vist aldrig har seet Mage til, og din Samling skal da paa eengang blive stor og langt overgaae dine Kammeraters!“ Om han

*) Denne har han senere skienket til Universitetet i Lund, hvor den pryder flere Værelser og benyttes til Gavn for Videnskaben.

havde lovet Drengen en Pose fuld af Dukater, vilde denne neppe være bleven saa glad, som han nu blev i Haabet om de deilige Æg han skulde faae; hvilke han alt i Tankerne ordnede og lagde tilrette i Sandet, saa begeistret var han for denne Gienstand, der ofte havde skaffet ham revne Beenklæder og vaade Fødder, naar han i sine Fritimer klavrede op i Træerne, krøb ind imellem de tætte Buske eller vadede i Sumpe og Enge, for at finde Fuglereder.

Vi ville nu forbigaae et Par senere Møder med Baronen og hans Frue paa den fynske Herregaard og i Odense, og den næsten mageløse Opmærksomhed og Velvillie, som blev den ovennævnte Skoledreng til Deel, og som gav sig tilkiende ved betydelige Foræringer og paa mange andre Maader; og vi ville rykke nogle Maaneder frem i Tiden. Da overraskedes E. en Dag ved et overordentlig kiærligt Brev fra Baronen, som imidlertid var kommen lykkelig og vel hjem til Sverrig og havde derfra sendt sin Yndling i Danmark de lovede udenlandske Fugleæg og adskillige gode Bøger, alt forsvarligen indpakket. Dette var Begyndelsen til en fortrolig Brevverling, som stadig er bleven fortsat lige til denne Dag. Et Par Aar senere reiste E. efter Indbydelse til Sverrig, og den godmodige Baron betalte Reisen baade frem og tilbage, og overøste ham endda med mange kostbare Foræringer. Som en Drøm svandt de Uger og Dage, som Ynglingen tilbragte paa den skionne Borg i Skaane, i den venlige Naturs Skiød, omgiven af Mennesker, hvis Liv aandede den varmeste Kiærlighed og Deeltagelse i Andres Vel. Dette Herresæde var bekiendt næsten over hele Landet for den hjertelige Velvillie og Giestfrihed, som der vistes Folk af alle Stænder; og der var derfor dengang en usædvanlig Tilstrømmen af Fremmede, som maatte forbause Enhver, der ikke kiendte de nærmere Omstændigheder. Man kunde der træffe Grever og

Baroner, Kammerherrer og Riddere, Generaler og Kapitainer, Præster og Borgemestere og Andre, som ofte kom langveis fra og overnattede paa Gaarden, for siden at drage videre. Baronens Sønner besøgte Høiskolen i Lund; men i den lange Sommerferie vare de hjemme hos Forældrene, og med dem fulgte da gierne nogle Studenter, Kandidater, Magistre og Doktorer ud paa Landet; og disse opførte da om Aftenen, under Anførsel af de unge Baroners Musiklærer, den deiligste Musik af blæsende Instrumenter i Haven og Parken omkring Gaarden; og da sad den lykkelige E. paa en Bænk ved den milde og venlige Huusfaders Side, og hørte til under afvexlende Samtale, indtil Aftensbordet var dækket, og Alle samledes glade og fornøiede, uden Persons Anseelse, som havde det været Lemmer af een stor Familie. — Det hører egentlig ikke herhid, at nævne den utrættelige Omsorg, som Baronen og hans fromme Hustru allerede dengang og især senere bar for Fattige, Syge og Nødlidende. Men det har vist været rørende for Mange at see, hvorledes denne ædle Qvinde selv gik omkring i Egnen og besøgte de fattige Syge og kom dem til Hjælp paa alle Maader; hvorledes hun med egen Haand syede Lagener og Sengetæpper til dem og til Lemmerne af et Hospital, der skylder Baronens opoffrende Virksomhed sin hele fortræffelige Indretning; hvorledes han med sand Faderkiærlighed har oprettet en Stiftelse for forsømte og forvildede Børn, der med inderlig Glæde og Taknemmelighed klynge sig om ham som en kiær og trofast Ven, og skylde ham næst Gud, at de for største Delen, udrevne af Lastens Svælg, ere givne tilbage til Samfundet som ordentlige og skikkelige Mennesker; hvorledes den gode og kiærlige Mand ikke holdt sine prægtige Sale for gode til deri, fornemmelig paa visse festlige Dage, at modtage de fattige og elendige Børn, der for en stor Deel havde hørt til

Udskuddet af Folket; hvorledes hans ædle Hustru besørgede Mad og Drikke til dem, gik omkring iblandt dem og talede kiærligt formanende Ord til deres Hjerter. Om dette og andre lignende Ting var der meget at fortælle. Men vi maae vende tilbage til vor E. Han blev Student i Kiøbenhavn 1827, og netop som han havde bestaaet den første Prøve med Hæder, døde hans moderlige Velgiørerinde i Siælland (hans Moder var død et Par Aar tidligere). Saaledes var han vel nu baade fader- og moderløs, men ingenlunde venneløs; nei, han fandt, hvad vistnok hører til de sjeldnere Tilfælde, i en Udlænding en trofast, deeltagende Ven, som kom ham til Hjælp med Raad og Daad. Aldrig saasnart havde han med et sorrigfuldt Sind underrettet Baronen om hiint Dødsfald, uden at tilføie nogensomhelst Anmodning om Hjælp, førend denne indbød ham til i Julen at komme til Sverrig, og sendte ham Penge og andre Beqvemmeligheder til Reisen. Med Kiærlighedens aabne Arme blev han modtagen, og noget af det første Baronen spurgte ham om, var dette: hvor længe Opholdet ved Høiskolen kunde vare, og hvor meget det vilde koste. Da dette Spørgsmaal var besvaret, og Baronen tillige havde erfaret, at E. var i Besiddelse af en ubetydelig Arv, som han havde faaet efter sin Moder, yttrede den menneskekiærlige Mand: „Jeg vil ikke, at du skal bruge alle dine Penge i Kiøbenhavn; de kunne senere komme dig til Gode; jeg vil derfor give dig en aarlig Understøttelse af 200 Rigsdaler i 4 Aar, indtil du har fuldendt dine Studeringer". Og dette Løfte holdt han troligen; ja han gav endog Studenten særskilt Penge til Bøger, Klædningsstykker, et Klaveer og flere Ting.

Fra det Øieblik af blev vor E. betragtet som et Barn i den svenske Barons Huus og som en Broder af hans egne Børn. Et Par Aar efter tiltraadte han med sin Vel-

giører og hans Familie en længere Reise, af hvilken han havde baade Nytte og Fornøielse; ligesom han i Almindelighed tilbragte Ferierne i sit nye Hjem i Sverrig, hvortil han alt længe havde været knyttet ved Kiærlighedens og Taknemmelighedens stærke Baand. Ynglingen anvendte ikke Tiden slet i Kiøbenhavn, men passede i Almindelighed sin Bog; og han gik derfor op til Embedsexamen et halvt Aar før den bestemte og sædvanlige Tid, uden at hans Velgiører vidste noget deraf. Denne, glad over, at hans Penge ei vare spildte, lod ham desaarsag ligefuldt beholde Understøttelsen for det første Halvaar, efterat han var færdig, som en venlig Opmuntring og et Beviis paa sin Tilfredshed, skiøndt E. ingenlunde behøvede den, da en meget fordeelagtig Plads som Huuslærer hos en Greve i Fyen strax blev ham tilbuden. — Ogsaa senere havde E. Lykken med sig, og da han var 26 Aar, blev han Præst i Siælland, hvor han har havt den Glæde at modtage sine uforglemmelige svenske Velgiørere i sit Huus og hvorfra han oftere har besøgt dem, deels alene, deels i Forening med sin Familie.

112. Det ulige Bytte.

Joh. 13, 35: Derpaa skulle Alle kiende, at I ere mine Disciple, dersom I have indbyrdes Kiærlighed.

Den franske Geistlige, Vinzenzius de Paula, bekiendt for sin Fromhed og opoffrende Kiærlighed, kom engang til Staden Toulon i det sydlige Frankrig, hvor Galeierne udrustes, det vil sige saadanne Skibe, som have Slaver ombord, der til Straf for deres Forbrydelser paa længere eller kortere Tid smedes i Lænker og tvinges til at giøre Tjeneste som Rorkarle. Den menneskekiærlige Mand, som

allerede havde øvet meget Ondt i Verden, gik ned til Havnen, for at see de ulykkelige Forbrydere og faae Leilighed til at tale med dem om deres Saligheds-Sag. Han var netop dengang ved onde Menneskers Efterstræbelser bleven fortrængt fra sit Præsteembede; men sin Gud og Frelser hengiven af Hjertet, søgte han at giøre Godt og at virke for Guds Rige, hvor han kunde.

Iblandt Slaverne, som vare lænkede til Rorbænken, vakte især en ung Mand paa 26 Aar hans Opmærksomhed; hans Ansigtstræk vare venligere end de Andres, og naar man talte til ham, kom Taarerne ham i Øinene. — „Min Ven, sagde Vinzenz, er du ikke trængende til Hjælp? Desværre har jeg kun lidet at tilbyde dig, men det staaer til din Tjeneste". — „Hjertelig Tak, gode Herre, svarede den Ulykkelige. Jeg beder ikke om Penge; jeg har Nok for dette elendige Liv. Ak, en stakkels Slave behøver jo kun Lidet. Men min arme Kone og mine Børn!" Vinzenz blev rørt til Medlidenhed, og opmuntrede Slaven til at være aabenhjertig imod ham; og denne fortalte ham nu følgende: „Jeg er Søn af en Forpagter, der som en trofast og kiærlig Fader formanede mig til alt Godt. Men falske Venner forførte mig til Ulydighed og alt Ondt. Engang gik jeg med disse paa Jagt, og vi streifede om paa fremmed Grund. Jagteiernes Skovbetjente traf os; det kom til Slagsmaal, og vi handlede saa ilde med vore Modstandere, at een af dem var Døden nær. Jeg blev sat fast og dømt til i sex Aar at tjene paa Galeierne. Fire af disse elendige Aar ere forløbne. Men min gode Fader er død af Kummer og Sorg for min Skyld, og for ikke længe siden modtog jeg den Efterretning, at ogsaa min Kone og mine tre Børn snart vilde omkomme af Græmmelse og Elendighed". — Smerten overvældede den

Ulykkelige alt mere og mere. Han raabte gientagne Gange: „O min kiære Hustru! mine stakkels Børn!"

Da Vinzenz havde talt noget mere med ham og overbeviist sig om, at han følte Anger og Fortrydelse over sine Feiltrin, fattede han paa Stedet en ædel Beslutning. „Siig mig, sagde han til ham, hvis Nogen fik i Sinde at bære dine Lænker og udføre dit Arbeide for dig, vilde du da gierne modtage din Frihed, og vilde du da i Fremtiden opføre dig godt?" — „Ak ja, det vilde jeg vist, gode Herre; men hvor er vel den, som vil underkaste sig en saadan Skændsel og Elendighed?" — Den Geistlige lod ham ikke tale ud. Han gik til Befalingsmanden over Galeierne, og tilbød sig at gaae i Stedet for Forbryderen. Den forbausede Kommandør gjorde adskillige Indvendinger og Forestillinger; men den ædelmodige Vinzenz svarede: „Jeg veed af en lang Erfaring, hvad Arbeide, Skændsel og Elendighed har at betyde. Men den unge Mand har Kone og Børn; Jeg derimod er alene og uden Embede, Jeg kan og vil i min Frelsers Navn træde i hans Sted."

I vore Dage vilde den Geistliges Tilbud efter al Sandsynlighed uden videre have reddet den unge Forbryder. Men i hine mere raa og barbariske Tider — det var i Aaret 1700 — maatte Vinzenz de Paula trods Befalingsmandens Velvillie arbeide i to hele Aar i Lænker paa Galeien; men den angergivne Forbryder blev given fri. — Den fromme Præst benyttede troligen Straffetiden til ogsaa at arbeide i sin Herres Gierning, i det han formanede alle Slaverne paa Skibet til at sørge for deres Sjæles Frelse, og foregik dem med et godt Exempel, ved at vise kristelig Taalmodighed og Lydighed, Kiærlighed og Velvillie under alt, hvad der vederfores ham.

113. Herremanden i Jylland.

Kol. 3, 14. 15: Fremfor alt ifører Eder Kiærligheden, thi denne er Fuldkommenhedens Baand; og værer taknemmelige.

En Forvalter i Jylland blev engang opmærksom paa en Bondedreng paa Godset, som syntes at have et opvakt Hoved. Han tog Hans — saaledes hed Drengen — op til sig paa Herregaarden, satte ham paa Skriverstuen, hvor han blev øvet i at bruge Pennen, sørgede godt for ham, og holdt ham siden i Kiøbenhavn, da han skulde tage juridisk Examen. Det var i Slutningen af forrige Aarhundrede. Hans's Velgiører døde ikke mange Aar efter, og havde havt den Glæde at see det unge Menneske komme i en god Vei; men hverken han eller hans Familie ventede nogensinde at faae anden Giengield for det Gode, som her var gjort. Og der var for det første heller ingen Udsigt til, at det skulde giøres behov, da Forvalterens eneste Datter var gift med en meget formuende Godseier og syntes saaledes vel forsørget.

Men efter Krigens Tid sank Eiendommene i den Grad her i Landet, at de, som havde kiøbt Godser for Tønder Guld og udbetalt tre Fjerdedele af Kiøbesummen, dog ofte bleve nødsagede til at forlade alt for den ene Fjerdepart, der endnu heftede som Gield paa Eiendommen. Saaledes gik det ogsaa denne Herremand; han maatte overlade Panthaveren Godset, og der var ingen anden Udsigt for ham, end som fattig Mand med Kone og mange Børn at vandre ud i den vide Verden. — Da giengieldte vor Bondedreng rigeligen de Velgierninger, han forhen havde modtaget. Han var nemlig imidlertid bleven en rig Mand, og havde paa den sidste Tid kiøbt flere Herregaarde til billige Priser. Og nu kom han til sin Velgiørers Datter og Svigersøn, bad dem ikke at være be-

kymrede for Fremtiden, og anviste dem een af sine Herregaarde til Bolig og Underhold. Han levede endnu endeel Aar, og havde den Glæde at see Familiens Lykke opblomstre paa ny, og ved sin Død havde han sørget for, at den kunde beholde alt, baade Bolig og Indtægt, som den havde havt det, medens han levede.

XXIII. Omsorg for Næstens aandelige Vel.

114. Kiøbmand Kiesling og Møllersvenden.

1 Kor. 13, 7: Kiærligheden fordrager Alt, troer Alt, haaber Alt, taaler Alt.

Tobias Kiesling, der levede som Kiøbmand i Nyrnberg og døde 1824 i en høi Alder, var en sjelden from og kiærlig Mand, der elskede sin Herre og Frelser af Hjertet og aagrede troligen med sit Pund til Guds Ære og Menneskenes Bedste. Engang erfarede han, at der i Nærheden var en ryggesløs Møllersvend, som frækt og formasteligen spottede alt, hvad der er godt og helligt. Da følte han Trang i sit Hjerte til at gaae hen til det unge Menneske, og at bede ham i al Kiærlighed og Venlighed, han maatte dog ikke mere være saa ryggesløs, men hellere lade sig forlige med Gud ved Jesum Kristum. Møllersvenden satte først et forunderligt Ansigt op, da den fremmede Mand tiltalte ham omtrent ligesom Præsten, hvem han i sin Barndom undertiden havde hørt prædike i Kirken; men da han mærkede, hvad det egentlig gik ud paa, nemlig hans Omvendelse, loe han ham lige op i Ansigtet og vendte sig bort fra ham. Men Kiesling lod sig ikke derved afskrække. Han vedblev bestandig at komme igien, og stod som en god og venlig, lokkende Engel ved Møllersvendens Side, hvor meget end denne søgte at faae

ham paa Døren ved Skieldsord eller Spot, ved fuldkommen Uopmærksomhed eller høi Piben og Syngen af liderlige Viser. De andre Folk paa Møllen havde tilsidst ogsaa deres Spøg med den taalmodige Mand, og loe hjerteligt, naar deres Kammerat længe havde siddet og ladet, som han hørte meget andægtigt paa Kieslings Tale og var derved bleven bevæget, og han da paa eengang sprang op og gjorde Narrestreger. Engang hjalp de ham endogsaa at overdrysse den gode Kiesling, som netop havde en mørk Kjole paa, med Meel fra Top til Taa. Men denne børstede sig ganske rolig af, og kom den følgende Dag igien med sin sædvanlige Munterhed. Møllersvenden var imidlertid gaaet lidt i sig selv, og det forekom ham, ikke at være saa ganske rigtigt, hvad han havde gjort. „Thi, tænkte han, Manden mener det dog godt med dig, det er vist. Komme igien til dig i Møllen, giør han vel neppe; og om han end ikke anklager dig, hvilket han vel kunde, saa vil han i det mindste sætte et suurt Ansigt op, naar du møder ham engang".

Men see, den fromme Kiøbmand kom, som sagt, snart igien, og det med samme milde og venlige Aasyn som ellers. Da bliver den unge Møller blød og varm om Hjertet. Nu er det forbi med hans Spot. Han hører villigen paa det, som Kiesling har at sige ham, og ved Affskeden rækker han ham venlig og næsten taknemmelig Haanden. Og see, det varer ikke længe, saa behøver Kiesling ikke mere at opsøge Møllersvenden i Møllen og ved den støvede Meelkiste; thi denne kommer nu selv, saa ofte han kan, til ham i hans Huus, og hører der Livets Ord med en Lyst og en Glæde, der voxer med hver Dag. Og dette blev ogsaa snart saa levende og kraftigt i ham, at der af den vilde Knegt er bleven en from og retskaffen, kristelig Borger og Huusfader,

som ved Ord og Vandel beviser, at Tobias Kieslings Kiærlighed og Taalmodighed bærer Frugt for Tid og Evighed.

115. Generalen og hans Kammertjener.

Jak. 5, 19—20: Dersom Nogen iblandt Eder er faren vild fra Sandheden, og Nogen omvender ham, den vide, at hvo som omvender en Synder fra hans Veis Vildfarelse, han frelser en Sjæl fra Døden og skjuler Synders Mangfoldighed.

I Slaget ved Bergen i Tydskland 1759 blev en General von Dyhern haardt saaret; Lægerne opgave ham, men Ingen af dem vovede at sige ham, at han var Döden saa nær. Da tog hans tro Kammertjener Mod til sig, og erindrede ham om Nödvendigheden af at sörge for sin Sjæls Frelse. Men Generalen tiltalte ham noget haardt derfor og böd ham, ikke at komme mere med saadan Snak. Dog Kammertjeneren lod sig ikke afskrække ved dette umilde Svar, men vedblev: „Hr. General, har De nogensinde mærket nogen Utroskab hos mig?“ — „Nei“, svarede den Syge. „Nu vel“, sagde Tjeneren fremdeles, saa vilde dette være den förste og störste Utroskab, jeg begik imod Dem, hvis jeg ikke i dette Öieblik viste Omsorg for Deres Sjæl; en Utroskab, som jeg ikke kunde forsvare paa Dommens Dag, hverken for Gud eller Dem selv eller Deres Fru Moder eller for min egen Samvittighed. Lægerne give Dem godt Haab, men de have i Virkeligheden opgivet Dem og ere kun bange for at sige Dem det; derfor maa jeg giöre det. Ja, De staaer ved Evighedens Porte og har intet Öieblik at give bort. Derfor beder jeg Dem ret indstændig, at De vil lade en Geistlig kalde, der kan tale til Dem, som det sig

bör". — Den tro Tjeners Forestillinger rörte Generalen; han blev stille og eftertænksom. Derpaa rakte han Tjeneren sin Haand, takkede ham med de venligste Ord for hans store Troskab og hjertelige Omhu for hans evige Vel, og forlangte nu selv en Sjælesörger. Den fromme Pastor Fresenius blev hentet. Denne Guds Mand talte til ham om det ene Fornödne, og Herren velsignede hans Ord. Generalen döde salig i Troen paa Jesum Kristum.

116. En mærkværdig Skoflikker.

Philipp. 2, 4: Enhver see ikke paa sit Eget, men tage ogsaa Hensyn til Andres Bedste.

Englænderen John Pounds blev født i Aaret 1766. Han var først bestemt til Skibsbyggeriet; men et Uheld, som ramte ham i hans første Læreaar, nødte ham til at vælge en anden Levevei. Han blev nu anbragt hos en Skomager, og lærte snart saa meget, at han ærligen kunde fortjene sig Livets Ophold ved sine Hænders Gierning som Skoflikker. Dette Haandværk drev han i 35 Aar i en forfalden Træhytte i sin Fødeby Portsmouth.

En Snees Aar før sin Død tog John Pounds en lille svagelig Dreng til sig, hvis Fødder vare vanskabte. Ved en sindrig Efterligning af de Skinner og Plader, som Lægerne i slige Tilfælde anvende, lykkedes det ham aldeles at helbrede den Lille for denne Svaghed. Han fattede stedse større Godhed for den stakkels Dreng, som var født af fattige Forældre, der havde en talrig Børneflok, og blev ikke blot hans Læge og Forsørger, men ogsaa hans Lærer, en Forretning, hvori han fandt stor Fornøielse. Han lod det imidlertid ikke blive ved at undervise denne ene Dreng; men da han eengang havde faaet Lyst til

Opdragelsesvæsenet, og saae den skrækkelige Uvidenhed, hvori saa mange fattige Børn voxede op, begyndte han at udsøge sig Lærlinger iblandt de mest Forsømte og Forladte. Den første, han fik fat paa, var en Søn af en fattig Kone, som hele Dagen var borte fra sit Huus, i det hun gik omkring og solgte forskiellige Slags Varer; Drengen maatte imidlertid skiøtte sig selv og for det meste opholde sig paa Gaden i Frost og Kulde. Ulykkeligviis vare der kun alt for mange Børn, hvis Forældre vare saa fattige, at de ikke kunde, eller saa ligegyldige, at de ikke vilde sørge for deres Børns Underviisning, og Lærlingerne bleve derfor snart saa talrige, at Pounds Værksted, der var meget lille, ikke kunde rumme saa mange, som han gierne vilde have underviist. Der maatte altsaa giøres et Udvalg, og han foretrak i slige Tilfælde at tage dem, som han kaldte „de smaa Skielmer". Man saae ham undertiden at opsøge dem paa Torvene og ved Havnen, og med en Gulerod eller kogt Kartoffel lokke dem til at følge med i Skole. I de sidste Aar af hans Liv havde han i Almindelighed 40 Lærlinger, som han underviste paa eengang, og deriblandt vare ti til tolv Smaapiger, som sad for sig selv ved den ene Side. Her sad han nu midt imellem Børnene paa sin trebenede Stol med Læst og Spandrem paa Knæet, flikkende Skoe og Støvler, medens de Smaa vare sysselsatte paa forskiellig Maade, i det Nogle stode ved Siden af ham og læste, Andre skrev efter Diktat, atter Andre viste ham deres Regnestykker. Endeel havde deres Plads rundt omkring paa Bænke, Skamler og Forhøining og paa en lille Trappe. Han lærte Børnene at læse efter Regninger og haandskrevne Sedler og efter Stumper af gamle Skolebøger, som han kunde overkomme. Tavle og Griffel vare de eneste Skriveredskaber, som benyttedes, og dog bragte

Skoflikkeren det saa vidt, at de fleste af Børnene lærte de fire Species eller Hovedregningsarter, Reguladetri og Huusholdningsregning. De ganske Unge tog han især paa en munter og spøgende Maade. Han pleiede at spørge dem om Navnene paa forskiellige Dele af deres Legeme, lod dem stave Ordene og fortælle, hvad Bestemmelse disse Dele havde og hvortil de nyttede. Saaledes tog han en Dreng i Haanden og spurgte ham: „Hvad er det?" „Stav det!" — Derpaa gav han ham et lille Klask paa Haanden og spurgte: „Hvad giør jeg nu?" „Stav det!" Derpaa nappede han ham i Øret, og saa fremdeles med andre Gienstande. Naar de bleve ældre og med det samme stundom mere urolige, fandt han det nødvendigt at anvende strengere Tugt imod dem, men bevarede ikke desto mindre Alles Hengivenhed og Kiærlighed. Han indskrænkede sig ikke til den egentlige Underviisning og til at indvirke paa deres Sæder, men søgte ogsaa at bibringe dem adskillige Færdigheder, der kunde komme dem til Gode i deres følgende Liv, f. Ex. selv at lave deres Mad, at flikke deres Skoe og lappe deres Klæder. Han pleiede dem, naar de vare syge, og var selv deres Læge; og naar de vare karske, var han ikke blot Anføreren i deres Lege, men den gode gamle Mand gjorde endog selv Legetøi til de yngre Børn. Han opmuntrede sine Disciple til at besøge Søndagsskolerne, og gjorde sig Umage for at forskaffe dem Klæder, at de kunde vise sig i et anstændigt Ydre. Søndag Morgen kom de til hans Huus og toge Stadsklæderne paa, og om Aftenen leverede de dem stedse tilbage. Flere hundrede Mennesker skylde ham al den Underviisning og Dannelse, de have faaet, og Mange af dem indtage nu en hæderlig Stilling i Samfundet, hvorfra de vilde have været udelukkede ved Fattigdom i Forening med Uvidenhed, om de end havde været saa lykkelige at und-

gaae Fængsler og Straffeanstalter. Adskillige af de mest forladte blandt hans Disciple ere ofte blevne frelste fra Hungersdød ved at faae en Deel af hans eget tarvelige Maaltid. — Noget Vederlag for sin Møie søgte han aldrig, og fik heller ikke andet end den Glæde, han fandt i at giøre Godt, og den Glæde, han følte, naar stundom en voxen Haandværkssvend eller en vakker Sømand, hvis Person for længe siden var gaaet ham af Minde, kom og trykkede hans Haand, i det han takkede ham for hvad han havde gjort imod ham i hans Barndom.

John Pounds døde pludselig den 1ste Januar 1839. Børnene vare overvældede af Sorg og Smerte; nogle af dem kom til hans Dør næste Dag og græd, da man ikke vilde lade dem komme ind; og i flere af de følgende Dage kom de yngste, to eller tre ad Gangen, saae sig omkring i Værelset og gik utrøstelige bort, da de ikke kunde finde deres tabte Lærer og Ven. Ogsaa hans Medborgere beklagede dybt hans Bortgang. Han hørte til dem, der virke for Menneskeheden i Stilhed, uden Bram og uden Fordringer; han tænkte mere paa Andre end paa sig selv. Den utrættelige Iver, som han viste, forskaffede ham, der selv var en fattig Mand, Navn af „de fattige Børns frivillige Skolemester".

118. Keiser Otto og Nilus.

Sal. Ordsp. 4, 23: Bevar dit Hjerte fremfor alt det, som forvares: thi derfra udgaaer Livet.

Omtrent 1000 Aar efter Kristi Fødsel levede i Italien en Munk, som hed Nilus; han var æret og agtet af Mange for sit fromme og hellige Liv. Engang besøgte Keiser Otto den Tredie ham. Keiseren talte længe med ham om den sande Gudfrygtighed og spurgte ham til Raads om flere vig-

tige Ting; han fik Munken inderlig kiær, og nødte ham endelig til at udbede sig en keiserlig Gunst eller Gave. Den fromme Kristi Tjener betænkte sig ikke længe, traadte lige hen til Keiseren, lagde Haanden paa hans Bryst og sagde: „Deres Majestæt kan ikke vise mig nogen større Naade, end at De flittig vaager og passer godt paa Deres Sjæl, som boer i dette Legeme, at den ikke skal fortabes. Thi omendskiøndt De er ophøiet til keiserlig Værdighed, maa De dog engang døe ligesom alle andre Mennesker, og dette Livs Herlighed vil ikke følge Dem i Graven; men De skal aabenbares for Kristi Domstol, for at faae efter det, som De haver gjort, enten Godt eller Ondt. Derfor er det allerbedst, at tænke i Tide paa det, hvorover De vil kunne glæde Dem i Evigheden." Ved at høre dette blev Keiseren meget bevæget, og med Taarer i Øinene gik han bort fra Nilus.

XXIV. Omsorg for Næstens legemlige Vel.

118. Biskop Babylas i Antiokien.

1 Joh. 3, 16: Derpaa have vi kiendt Kiærligheden, at Kristus haver sat sit Liv til for os. Ogsaa Vi ere skyldige at sætte Livet til for Brødrene.

Under den romerske Keiser Decius, som levede i Midten af det tredie Aarhundrede, udbröd en haard Forfölgelse imod de Kristne, og Menigheden i Antiokien kom derved i stor Fare. Keiseren, der just opholdt sig i Omegnen paa et Krigstog, kom selv til denne Stad, for om muligt ganske at udrydde de Troende sammesteds. Disse forsamlede sig i deres sædvanlige Bedehuus, for at anraabe Gud om hans naadige Beskiermelse og Varetægt. Saasnart Keiseren erfarede dette, ilede han med sine Stridsmænd til Forsamlings-

huset. Da besluttede den ædle Biskop Babylas, der selv forrettede Gudstjenesten, at opoffre sig for sin kiære Menighed, ihukommende Herrens Ord, at den gode Hyrde bör sætte sit Liv til for Faarene. Han traadte den forbittrede Keiser imöde i Dören og sagde med höi Röst, at han ikke vilde tillade Ulvene at bryde ind i Kristi Faaresti. Keiseren, der blev noget rystet ved det höie Mod og den hellige Alvor, som Biskoppen lagde for Dagen, og tillige bevæget af Frygt ved Synet af den talrige Menighed, trak sig tilbage, men var dog yderst opbragt over den Dristighed, hvormed Babylas havde viist ham bort. Strax efter befalede han Biskoppen ufortövet at möde paa Slottet, og da denne fremstillede sig for ham, gjorde Keiseren ham de heftigste Bebreidelser for den Forhaanelse, han havde vovet at tilföie ham. Men, föiede han til, Alt skulde dog være glemt og tilgivet, dersom han selv vilde offre til Afguderne og bevæge Menigheden til det samme. Babylas svarede: „Hvad Forbrydelsen imod Keiseren angaaer, da har jeg kun gjort, hvad der paalaae mig som en god Hyrde; men hvad Befalingen at offre angaaer, da har jeg fast besluttet, aldrig at afvige fra den sande Guds Tjeneste, og hverken at offre til Afguder eller til dem, der anmasse sig de Navne og den Ærefrygt, der alene tilkommer Gud.“ Keiseren lod ham lægge i Lænker, men da han endnu nærede Haab om at kunne faae Babylas til at fornegte sin Tro, lod han ham ikke strax dræbe, men holdt ham længe i Fængslet, hvor han led saare meget. Omsider fældede han Dödsdommen over ham. Babylas blev tilligemed tre unge Kristne fört frem, for at lide Döden. Da han kom til Retterstedet, oplöftede han sin Röst og sang fölgende Vers af Davids Psalmer: „Min Sjæl, kom igien til din Rolighed, thi Herren har gjort vel imod dig; han frelste mig fra Döden, mit Öie fra

Graad, min Fod fra Fald" (Ps. 116, 7. 8). De tre Ynglinger, hvilke Babylas selv havde underviist, troede Keiseren lettere at kunne bevæge til Frafald. Han kaldte dem til sig og forestillede dem, hvilken pinefuld Död de beredte sig ved deres Vægring. Men da de ikke desto mindre bleve urokkelige i deres Bekiendelse af Troen paa Kristus, befalede Keiseren, at ogsaa de skulde henrettes. Babylas formaaede Bödlerne til först at halshugge dem, for at de ikke skulde blive for stærkt rystede ved at see paa deres Lærers Död. Efterat deres Hoveder vare faldne for Böddelöxen, traadte Babylas frem, og medens Glæden straalede ud af hans Ansigt, hævede han Blikket mod Himmelen og sagde med höi Röst: „See, her er jeg, Herre, med dem, du haver givet mig." Da lagde han rolig sit Hoved paa Blokken og gik over i Evigheden.

119. Den tro Handelsbetjent.

Tit. 2, 9—10: Forman Tjenerne at være deres Herrer underdanige, velbehagelige i alle Ting, og ikke sige imod, ikke besvige, men bevise al god Troskab, at de kunne pryde Guds vor Frelsers Lærdom i alle Ting.

En ung Handelsbetjent, ved Navn Fleury, som var i Huset hos en Grosserer Perdin, havde i den Grad vundet sin Herres Tiltro og Hengivenhed, at denne overdrog ham hele sin betydelige Formue, uden nogensinde at lade sig mærke med, at han fordrede Regnskab af ham. Dette vidste en ung Kiöbmand, med hvem Fleury undertiden havde Forretninger at afgiöre, og som paa Grund af sit overdaadige og udsvævende Levnet havde gjort Opbud. Han vilde forlede Fleury til Utroskab, men blev af den redelige Tjener afviist med Alvor og Vrede. Engang var Fleury om Aftenen

ganske alene paa sit Værelse, da denne unge Kiöbmand pludselig traadte ind, satte ham en Pistol for Brystet og forlangte af ham, at han skulde skrive Perdins Navn under en Vexel paa 5000 Louisd'orer. „Skyd til, Ulykkelige! raabte Fleury, jeg frygter ikke Döden, naar jeg skal kiöbe Livet med Skændsel". Niddingen, som ikke havde ventet en saadan Tale, tabte paa eengang Modet og lod Pistolen falde, hvilken gik af paa Jorden og bibragte den gode Fleury et Streifskud i Benet. Perdin, som imidlertid var kommen hjem, ilede op paa Fleurys Værelse; den Fremmede faldt ned for hans Födder, og Fleury sögte i sin Mildhed at skaane og redde Forbryderen, ved at gaae i Forbön for ham. Perdin, som snart erfarede Sammenhængen, blev rört ved sin Handelsbetjents Ædelmodighed, og skienkede den elendige Kiöbmand paa Stedet en Vexel paa 1000 Rigsdaler, og Fleury tog sin Morder med den ene Haand ved Armen, med den anden pegede han op imod Himmelen og sagde: „Gaa hen, Ulykkelige, og see til, at du ogsaa kan forlige dig med Ham, som troner histoppe". Dette kristelige Sindelag behagede Perdin saa meget, at han senere i sit Testamente indsatte Fleury til Arving af sin store Rigdom.

120. Det gienfundne Barn.

Psalm. 91, 11—12: Herren skal befale sine Engle om dig, at bevare dig paa alle dine Veie. De skulle bære dig paa Hænderne, at du ikke skal støde din Fod paa nogen Steen.

I August Maaned 1834 gjorde en Hr. Bearghan en lang Fodreise fra Nyskotland til de nordamerikanske Fristater. Man mærkede snart, at han var belavet paa at drage igiennem uveisomme Skove, hvor man ikke altid

finder Natteleie under et giestmildt Tag. Sit uldne Sengetæppe tilligemed de nødvendige Næringsmidler for et Par Dage havde han bundet bag paa Ryggen; hans Øxe hang over den høire Skulder, og hans Skydegevær over den venstre. Som han saaledes vandrede glad og fornøiet i Herren, kom han en Morgen til en lille Flod, som han skulde over. Han haabede først at kunne vade igiennem den; men dette opgav han snart, da han saae, at Vandet var steget ved den stærke Regn, som nylig var falden. Han gik derfor et Stykke langs med Floden, indtil han fandt et Træ, som stod nær ved Vandet. Dette vilde han fælde saaledes, at det faldt hen over Floden og dannede en Bro, paa hvilken han kunde gaae over. Men uheldigviis dreiede Træet sig ved Faldet og drev ned ad Floden. Den Reisende gjorde store Øine; thi hans Plan var mislykket, og han vidste nu ikke, hvad han skulde gribe til. Han besluttede imidlertid at gaae videre op ad Flodbredden, for at tage Leiligheden i Øiesyn. Endelig kom han til et bredere, stille Vandstade, som Floden havde dannet, og her besluttede han at forsøge Overfarten. Han huggede nogle store Grene af Træerne, bandt dem til hinanden ved Hjælp af mindre, bøielige Grene, og gjorde saaledes en lille Flaade. Derpaa trak han sine Klæder af, lagde dem tilligemed Reisetøiet og Geværet paa Flaaden, og svømmede saaledes over, medens han trak Flaaden efter sig. Da han var kommen lykkelig og vel over, klædte han sig atter paa og lagde sig ned i Græsset, for at forfriske sig med en Tvebak og en Slurk af sin Flaske efter den store Anstrengelse, han havde havt. Han var netop i Begreb med at staae op, for at fortsætte sin Vandring, da han paa eengang hørte en Jamren i Skoven, der havde megen Lighed med

de Klagetoner, som unge Bjørne undertiden udstøde. Han ladede derfor sin Bøsse og gik sagte, med skarpt Blik og lyttende Øre, hen til det Sted, hvorfra Lyden kom. Men pludselig forstummede den; dog hørte han af og til en Raslen imellem Buskene, og da han bestandig meente, at det maatte være et eller andet vildt Dyr, beredte han sig til at fyre Geværet af paa Lykke og Fromme. Men i det samme kom han til at tænke paa den Fare, som dermed var forbunden, da intet Dyr er mere rasende, naar det bliver saaret, end en Bjørn. Medens han saaledes overveiede Sagen, og hans Hjerte bankede stærkt, lod han pludselig Geværkolben falde til Jorden; thi see, imellem Hindbærbuskene opdagede han Armen af et Barn, som gik og plukkede Bær. Han traadte nærmere og saae en lille venlig Pige paa syv Aar; hendes Klæder vare vel forrevne og tilsmurte, men hendes Udseende vidnede dog om, at hun ikke hørte til den fattigere Deel af Folket. Hendes Kinder vare blege, og hendes Øine røde af Graad; hun brød undertiden ud i ynkelige Klager, der pludselig gik over til en krampagtig Hulken.

Den Reisende, som var høist forbauset, rømmede sig nogle Gange, for at Barnet skulde blive opmærksom paa ham. Nu forskrækkedes ogsaa hun ved at see ham, gav et høit Skrig fra sig, fløi nogle Skridt bort, faldt ned og bedækkede sit Ansigt med Hænderne. Snart var Hr. Bearghan hos hende og søgte med de kiærligste Ord at bringe hende ud af sin Angest, og at vinde hendes Fortrolighed. Endelig dristede hun sig til at see op, og med et venligt Smiil sagde hun langsomt og sagte: „O, nu veed jeg dog, at De ikke vil giøre mig Fortræd; o, jeg er ganske vis paa, at De ikke vil dræbe mig.“ — „Dræbe dig? Gud bevare

mig!" svarede han i en venlig Tone. — „O jeg er meget træt, vedblev hun; jeg har været meget sulten, men jeg har her fundet mange Hindbær; jeg spiser kun de gode, jeg tager aldrig dem, der sidder Spindelvæv paa; Moder har sagt, at det maa jeg ikke giøre." — „Hvor er din Moder, mit kiære Barn?" spurgte den Reisende begierlig. Den lille Pige svarede eenfoldig: „Hun er hjemme, kan jeg troe, men Moder veed ikke, hvor jeg er; jeg kan ikke mere finde Veien hjem, hvor længe jeg end bliver her". — „Hvad er det du siger, kiære Barn? Har du forvildet dig, saa at du er kommen bort fra dine Forældre? Kom med mig hen paa den grønne Plet; Gud har sendt mig, for at opholde dit Liv, kom, der vil jeg give dig noget Hvedebrød og et Stykke Kiød. Du er svag og udtæret, men jeg vil sørge for dig". — Det arme Barn brød ud i en Strøm af Taknemmeligheds Taarer, dog uden at falde hen i en saadan krampagtig Hulken, som kort tilforn. Hendes Sind blev lettet derved, at hun kom til at græde, og hun gjorde sig rede til at følge sin nye Velgiører; men den heftige Sindsbevægelse, hvori hun nylig havde været, havde virket saa stærkt paa hendes svage og udmattede Legeme, at hendes Nerver vare i høi Grad rystede, og hendes Kraft var aldeles borte. Hun var ikke i Stand til at gaae; den ædelmodige Vandringsmand bar hende derfor hen til Flodbredden, hvor han havde efterladt sit lille Forraad af Levnetsmidler, og bespiste hende af Forsigtighed kun med smaa Stykker, som han gav hende lidt efter lidt.

Da den lille Pige havde faaet noget at qvæge sig paa, spurgte Hr. Bearghan hende nøiere ud om forskiellige Ting, og han erfarede da af hendes troskyldige Svar, at hun hed Lydia Harper, at hendes Forældre boede flere Mile herfra, og at hun var bleven sendt ud med Middagsmad til sin

Fader, som arbeidede i Skoven, men at hun havde taget feil af Veien og var saaledes vanket om, uden at vide hvorhen. „Da jeg saae, at jeg havde forvildet mig, sagde hun; o da blev jeg meget bange; jeg skreg høit, løb omkring og kastede min Faders Middagsmad bort." — Den første Nat løb hun, som det synes, uophørlig, indtil hun ganske udmattet sank til Jorden. Den Reisende spurgte hende: „Har du da ikke frygtet, da det blev mørkt, og du mærkede, at du var saa ganske alene og forvildet i Skoven?" Hun svarede: „Jeg har vel hele Tiden igiennem været i et Slags Frygt; men da jeg lagde mig ned, fremsagde jeg min Aftenbøn, som Moder har lært mig, og da var jeg ikke mere bange." — „Kan du denne Bøn endnu?" — „Ja vel kan jeg det; den lyder saaledes: Jeg ligger og sover i Ro; thi Du alene, Herre, hjælper mig, at jeg boer sikkert. I Dine Hænder befaler jeg min Aand, min Sjæl og mit Legeme; thi Du har forløst mig, Herre, du trofaste Gud! Amen."

Den Reisende begyndte nu at overveie, paa hvilken Maade han bedst skulde bringe Barnet med sig. Hendes Faders Huus laae langt borte hen imod den Kant, som han var kommen fra, og hans Forretninger tillode ham ikke at vende tilbage; til Kapitain Trevs Herberge, hvor han vilde overnatte, havde han endnu tre Miil, og der laae intet Huus imellem. Da nu Barnet ikke var i Stand til at gaae, saa kom han paa den Tanke, at bære det i sit Sengetæppe paa Ryggen. Den glade Bevidsthed om, at han derved opfyldte Frelserens Befaling (Matth. 18, 5), vedligeholdt hans Mod og styrkede hans Lemmer, og det lille Hittebarns venlige Pluddren lod ham aldeles glemme, hvilken tung Byrde han havde taget paa sig. Medens han saaledes vandrede frem med den lille Lydia, spurgte han hende, om hun ingen vilde Dyr havde seet i Skoven.

Hun svarede: „Nei, jeg har ingen seet; kun een Gang kom to sorte Hunde hen til mig; men det var ikke Hr. Burpes. De stode stille, og den ene satte sig paa Bagbenene; men de gøede ikke og løb tilsidst deres Vei igien." — Den Reisende, som snart mærkede, at det havde været Bjørne, smilede ad Barnets Eenfoldighed, som blev ved at fortælle og sagde blandt andet, at hun forrige Nat, da hun vaagnede op, var saa glad, fordi hun troede, at hun var nær ved sine Forældres Huus, thi hun kunde høre Qvæget. Hendes Hjerte bankede af Glæde, og hun laae ganske stille, for at lytte efter, og saa faldt hun i Søvn igien. Men ak, om Morgenen var det altsammen borte! — „Du kiære Barn, sagde den Reisende, Gud har holdt sin Haand over dig og paa en ganske særegen Maade bevaret dig for skjulte Farer og for Døden".

Da Hr. Bearghan havde baaret sin Byrde et langt Stykke Vei, og Dagen imidlertid var forløben, saa følte han sig meget træt; hertil kom endnu den slemme Omstændighed, at han maatte gaae i Mørke paa en aldeles ubanet Vei, thi Maanen stod først op Klokken ti. Endelig naaede han dog en forladt Træhytte, som kun laae en halv Miils Vei fra Trevs Herberge; og da han næsten havde udtømt sine Kræfter, gjorde han Holdt, for at udhvile og forfriske sig en Smule. Her tænkte han at lade Barnet blive tilbage, indhyllet i hans Sengetæppe, medens han vilde ile forud til Herberget, for derfra at sende Hjælp. Han slog Ild og fik et Lys tændt, spiste noget tilligemed Lydia, men havde ondt ved at bevæge hende til at blive. Da han havde redet et nogenlunde beqvemt Leie til hende, og hun havde lagt sig, satte han sig ned, for at vente, til hun faldt i Søvn. Maanen var netop staaet op, og førend han gav sig paa Veien, nærmede han sig sagte Barnet, for at

see, om hun var ganske rolig. Han holdt Lyset hen for hende; hun slog Dinene op og hulkede. „Nei, sagde den Reisende, det er ikke muligt, jeg kan ikke forlade dig." — Strax svang han Øre og Bøsse igien paa Skulderen, tog sit Reisetøi op, løftede den lille Lydia paa sin trætte Ryg og bragte hende i god Behold til Giestgivergaarden. Skiøndt det var langt ud paa Natten, kom Kapitain Josias Trew dog snart paa Benene, for at modtage den udmattede Vandrer med hans lille Reisefælle, som nu stod ved Siden af ham paa Trappen. Det varede ikke længe, førend en behagelig Ild blussede i Kakkelovnen, og den trætte Vandringsmand satte sig ned ved samme. Den brave Verts Ansigt straalede af Glæde, og han lod det ikke mangle paa noget, som hans Huus var istand til at frembyde. I Løbet af Samtalen sagde han blandt andet, at hele Egnen havde været i Bevægelse, for at lede efter et Barn, som var blevet borte i Skoven; Folk havde giennemstreifet Landet baade paa kryds og paa tvers, men vare vendte om igien med uforrettet Sag. Een af de Mænd, som havde været ude og var meget bedrøvet over Udfaldet, overnattede netop i hans Huus. „Jeg kan godt tænke mig, sagde Hr. Beargshan, hvor bekymrede dette Barns Forældre og Slægtninge maae være; men saa meget mere taknemmelig er jeg ogsaa mod den kiære Gud, der har brugt mig som det lykkelige Redskab til at bringe det tabte Barn tilbage; thi seer De vel, her sidder det for Dem." Paa dette Ord fløi Alle hen til den lille Lydia, betragtede hende fra Top til Taa, kyssede og klappede hende og gave paa alle Maader deres Glæde og Forbauselse tilkiende. I dette Dieblik styrtede en Mand med usædvanlig Heftighed ud af Sideværelset, traadte ind blandt de Omstaaende, greb den lille Lydias Haand, stirrede et Dieblik paa hende og trykkede hende derpaa til

sit Bryst. — Det var hendes Fader. Han havde i Sideværelset, hvor han sov eller rettere sagt ikke kunde sove af Bedrøvelse, hørt den Reisendes Fortælling. Hvilket rørende Optrin! Hvor glædede den lille Lydia sig! Hvor takkede den trøstede Fader sin Gud og Manden, som han havde gjort til Lydias beskyttende Engel! Hvor glad var Vandringsmanden, at han ikke havde skaanet sin Rug! Hvor rørte vare Husets Beboere, som bleve Vidner til denne mærkelige Begivenhed! — Men hvor meget maatte ikke støde sammen, for at Sagen kunde faae en saadan Udgang! Havde der været en Bro over Floden, eller havde Vandet i denne ikke staaet saa høit, eller var Træet faldet tvers over Floden, saa vilde den Reisende slet ikke være kommen i Nærheden af Barnet. Havde han ingen Bøsse havt hos sig, da han troede at fornemme en Bjørn nær ved sig, saa vilde han have flygtet, i Stedet for at gaae løs paa Buskene. Havde han uforsigtig afskudt sin Bøsse, saa vilde Barnet maaskee have været dræbt, i Stedet for at det nu blev reddet. Saaledes veed Gud at lede og styre Alt til sine vise, skiøndt stundom forborgne Hensigters Fremme. Endnu lever Han, den Gamle af Dage, og bevarer Sine, naar de gaae i deres lovlige Kald. Vel dem, der forlade sig paa Ham!

121. Et sjeldent Testamente.

2 Kor. 9, 11: Herren formere Eders Goddædigheds Frugter, at I kunne være rige i Alt til oprigtig Gavmildhed, hvilken virker ved os Taksigelse til Gud.

Fru Villacerf, en ædel Qvinde i Frankrig, lod sig engang aarelade. Skiøndt det var een af de dueligste Læger i

Paris, som udførte denne Forretning, var han dog saa uheldig, at han kom til at skære en Pulsaare over paa hende. Efter nogle Dages Forløb gik der Koldbrand i Armen, og der var intet Andet at giøre, end at lade den sætte af. Dog ogsaa denne Operation havde et uheldigt Udfald, saa at Fruen døde kort efter. Hun havde imidlertid forinden gjort sit Testamente, og i dette udsat en aarlig Livrente for den Læge, som saa ganske imod sin Villie havde fremskyndet hendes Død. „Jeg har betænkt ham med denne Gave, sagde hun, fordi jeg forudseer, at den Ulykke, han ved sin Uforsigtighed har forvoldt mig, vil berøve ham Manges Tillid, og saaledes giøre det vanskeligt for ham at ernære sig og sin Familie. Hvoraf skulde den arme Mand da leve?"

122. Sandt Venskab.

Sal. Ordsp. 17, 17: En Ven elsker altid, og en Broder fødes til Hjælp i Nød.

To Ynglinger, Antonio og Roger, den ene en Spanier, den anden en Franskmand, vare saa ulykkelige at falde i Hænderne paa en Sørøver fra Algier. Han solgte dem begge som Slaver; men under den tunge Skiebne, som ramte dem, vare de dog glade ved at faae een og samme Herre, som brugte dem ved et Veianlæg over en Klippe ved Strandbredden. De kunde nu tale sammen om Slægt og Venner, om Fædrelandets fjerne Kyst, der beskylledes af det samme Hav, som skummede ved deres Fødder, og om det Haab om Frihed, som, uden at de vidste hvorledes, stedse blev mægtigere i deres Bryst. Et inderligt Venskab forbandt dem derfor snart med hinanden.

En Dag, da de atter arbeidede sammen ved Strandbredden, blev Antonio et Skib vaer, som syntes at nærme

sig Landet. „Maaskee, sagde han til Roger, kommer der vor Befrier". Denne forstod ikke ret, hvad han vilde sige dermed; men Antonio sagde hastig: „Jeg mener Skibet derude; men lad Slavefogden ikke mærke, at vi have seet det. Naar det nu ikke mere er langt fra Kysten, saa styrte vi os i Havet og svømme ud til det. Tænk, kiære Roger, da ere vi reddede". Roger kunde imidlertid ikke rigtig tage Deel i denne Glæde; thi han havde ikke lært at svømme. Dog derover lod Antonio ikke Modet synke. Du holder dig fast ved mit Bælte, sagde den tro Ven; jeg er stærk og kan svømme ypperligt". — Rogers Uro blev nu stor; gierne vilde han igien betræde sit Fødelands Grund og omfavne sine Forældre; men han kunde heller ikke uden Gysen tænke paa den Fare, hans Ven paa denne Maade vilde udsætte sig for. Endelig var Skibet i Nærheden. Antonio hviskede: „Nu er det Tid; lad os springe i Vandet!" Men Roger vilde ikke. „Jeg tør ikke giøre dig Arbeidet vanskeligere", sagde han grædende. Men Antonio lod som han ikke hørte det, omfavnede rask sin Ven, styrtede sig i Bølgerne med ham og arbeidede sig frem med stor Anstrengelse. Lykkeligviis blev man dem snart vaer fra Skibet, og en Sluppe sattes ud, for at redde dem. — Det var ogsaa paa den høie Tid; thi en ædel Vennestrid truede med at ende deres Liv. Da nemlig Roger overtydede sig om sin Vens Udmattelse, vilde han ikke være ham længer til Byrde; han slap hans Bælte og sank. Men Antonio anvendte nu al sin Kraft og hentede ham op fra Dybet. I dette Øieblik kom Sluppen til og tog dem begge op næsten i reent livløs Tilstand. Ved Skibsfolkenes Bestræbelser kom dog Roger snart til sig selv igien; men hvor forskrækkedes han ikke, da han saae sin Ven og Befrier uden Liv at ligge ved sine Fødder! Jamrende

kastede han sig over ham, med de ømmeste Navne og Kiærtegn søgte han at kalde ham tilbage til Livet, og — hvilken Glæde for hans Hjerte! — han begyndte virkelig at aande igien. Den gode Behandling, de nøde paa Skibet, gav dem snart de svundne Kræfter tilbage. Efter faa Dages Forløb landede de i Frankrig, og Intet formaaede mere at skille de prøvede Venner fra hinanden.

XXV. Gavmildhed imod Fattige.

123. Luther og Studenten.

Matth. 5, 42: Giv den, som beder dig, og vend dig ikke fra den, som vil laane af dig.

En Yngling, som havde fuldendt sine Studeringer, og nu, blottet for alle Pengemidler, skulde til at forlade Wittenberg, traadte en Dag, dybt nedbøiet af Kummer, ind i Luthers Værelse og bad om en liden Understøttelse i Penge. Luther havde paa den Tid selv ingen Penge, hans Kone heller ingen. Med hjertelig Deeltagelse erklærede han for den arme Yngling, hvor ondt det gjorde ham, at han ikke saae sig i Stand til at hjælpe ham. Den Forladte græd; han havde allerede henvendt sig til Mange, men ingensteds havde han faaet Hjælp; til Luther havde han sat sit sidste Haab. „Ak Gud, sagde han, hvor skal jeg dog søge Hjælp, jeg veed nu intet Menneske mere?“ Da faldt Luthers Øie paa et smukt forgyldt Bæger af Sølv, som stod i det aabnede Skab. Kurfyrsten havde først for kort Tid siden sendt ham denne kostbare Foræring. Han saae paa sin Kone, som om han vilde spørge hende, hvad

han skulde giøre. Hendes Blik sagde tydeligt nei; men det unge Menneskes fortvivlede Stilling ja. — Rask griber Luther efter Bægeret og rækker Studenten det. Denne staaer heel forbauset, og vil ikke tage imod det. Katrine af Bora vinker sin Mand, at han dog ikke skulde paanøde ham denne betydelige Gave. Men hvad giør Luther? Han pakker det kostbare Bæger sammen i en Fart, og giver Ynglingen det med de Ord: „Jeg behøver intet Sølvbæger, tag det kun, og bring det hen til Guldsmeden, og behold, hvad du faaer for det.“

I et andet lignende Tilfælde, da hans Kone netop laae i Barselseng, tog Luther Faddergaven og bragte den til en Trængende. Da man bebreidede ham dette, sagde han: „Gud er rig, Han vil nok give os Noget igien.“

124. Georg Whitefield.

Sal. Ordsp. 19, 17: Hvo som forbarmer sig over den Ringe, laaner Herren, og Han skal betale ham hans Velgierning.

Da den bekiendte Folkeprædikant Georg Whitefield engang opholdt sig i Staden Plymouth, for at forkynde Guds Ord, boede han hos een af sine Venner, som hed Kinsman. En Dag sagde han til denne sin Ven: „Lad os nu besøge nogle af de Fattige; thi det er ikke nok, at vi arbeide paa Prædikestolen, vi maae ogsaa udenfor den søge at gavne.“ Da han derefter gik ud i Staden og saae sig omkring i de Fattiges Boliger, uddeelte han alt, hvad han havde, til den sidste Skilling. Kinsman, der vidste, hvor aldeles han derved blottede sig selv, yttrede, at han dog var altfor rundhaandet. Men Whitefield svarede ham alvorligt: „Unge Mand, det er ikke gjort med at bede og sætte et alvorligt Ansigt op. En reen og ubesmittet Gudsdyrkelse for Gud og Faderen er, at besøge Enker og Faderløse i deres Trængsel og at

hjælpe dem i deres Nød og Elendighed. Mine Indtægtskilder ere rigtignok for Øieblikket udtømte; men Gud, hvem jeg tjener og hvis Børn jeg har understøttet, vil uden Tvivl snart give mig Erstatning derfor." Og see, endnu samme Aften kom en ham aldeles fremmed Mand og sagde til ham: „Med stor Fornøielse har jeg hørt Deres Prædikener; jeg veed, De er paa Reiser, og det koster ikke saa lidt at reise. Vil De ikke være saa god at tage imod denne Ubetydelighed?" — og i det samme overrakte han ham en Gave af fyrretyve Rigsdaler. Whitefield kom smilende tilbage til Familien med Pengene og sagde: „See her, min Ven, Gud har hurtig erstattet mig, hvad jeg i Eftermiddags lagde ud for ham. Lad dette for Fremtiden lære Dem, ikke at holde noget tilbage, naar De har Leilighed til at giøre vel dermed. Manden, som kaldte mig ud, er mig aldeles ubekiendt, og den eneste Hensigt med hans Komme var, at bringe mig denne Sum, som jeg her har i Haanden."

125. Præsten Flattich i Dyrtid.

Luk. 3, 11: Hvo som haver to Kjortler, dele med dem, som ingen har, og hvo som haver Mad, giøre ligesaa.

Under en stor Dyrtid, som i forrige Aarhundrede fandt Sted i Tydskland, uddeelte Præsten Flattich i Wyrtemberg rigeligen Levnetsmidler til Enhver, som kom og bad om Brød; og ved hans lille, dengang kun sparsomt forsynede Bord bleve daglig ved Guds Velsignelse mange Mennesker bespiiste. Men derved skete det ogsaa, at hans Kornforraad paa Loftet gik op, længe før Dyrtiden ophørte. Da nu det sidste allerede var paa Møllen og Spiiskammeret var saa godt som tomt for Brød, kom den voxne Datter en Morgen op til Præsten og sagde: „Kiære Fader, her er atter nogle fattige Børn, som ville have

Brød. Men hvorledes skal jeg nu bære mig ad? Skal jeg endnu blive ved at give dem? Vi have jo selv intet mere." — „Hvorledes? sagde Præsten; er der slet ikke mere Brød i Huset?" — „Nei, sagde Datteren, der er kun et Stykke af det, vi skar Hul paa igaar, og et eneste heelt. Men det vil neppe forslaae i Huusholdningen til i Morgen tidlig, og Korn er der ikke mere af." — „Ih, gjensvarede Præsten, du har jo et heelt Brød endnu, og endda siger du, at der er ikke mere Brød. Gaa kun, min Datter, og skær trøstig ud til Børnene, som du pleier. Der staaer jo dog skrevet: See, Herrens Øie er til dem, som ham frygte, til dem, som haabe paa hans Miskundhed, at frie deres Sjæl fra Døden og opholde deres Liv under Hungersnøden. Vor Sjæl venter paa Herren, Han er vor Hjælp og vort Skjold (Ps. 33, 18—20). Naar vi kun bie paa Herren, saa skal det ogsaa bekræfte sig, at Han opholder os i Dyrtid." Den gode Datter gik og gjorde, som Faderen havde sagt; men ved hvert Stykke, hun skar af, kunde hun ikke andet end med en vis Bekymring tænke: „Hvorledes vil Fader kunne tilveiebringe mere Korn under den almindelige Mangel, som finder Sted?" Og see, imidlertid sidder Faderen ganske rolig paa sit Værelse, beskæftiget med sine Kaldspligter: da kommer uventet en rig Naboerske til ham: „Hr. Pastor, siger hun, det er vel snart forbi med det Korn, som De har lagt hen. Thi jeg har ofte med Forundring seet paa, hvorledes De har havt Overløb af fattige Folk, og Ingen gaaer bort fra Deres Huus, uden at faae et Stykke Brød med hjem. Derfor har jeg sagt til min Mand: Kiære, vi maae ogsaa lade vor Præst faae nogle Skiepper Korn; thi han vil vist snart komme til at mangle. Naar De nu trænger til Korn, saa send kun Bud til os, da skal De

faae saa meget De vil have. Naar Høsten kommer, kan De jo altid give os det igien."

Præsten takkede Konen hjerteligt, og sagde derpaa til sin Datter: „Derfor staaer der skrevet: Han har skabt baade Store og Smaa og sørger lige godt for Alle. For de Smaa, som i Morges bade om Brød, har han sørget ved os Store; og dersom du havde sagt til Tiggerbørnene: „Jeg kan virkelig ikke give Eder Brød i Dag, thi vi har intet selv," saa havde de dog derfor ikke gaaet deres Vei; thi de havde ikke troet dig paa dit Ord, at en Præst ikke skulde have Brød i Huset til fattige og forsultne Børn, og deri havde de ogsaa havt Ret. Saaledes kan jeg heller aldrig troe, at vor Gud, som er en saa rig og naadig Herre, ikke længere skulde have Brød til en fattig Præst, som slaaer sin Lid til ham og som efter hans Befaling prædiker hver Dag for Folk om Troen paa Ham."

Kornet blev altsaa hentet, og Herren lagde sin Velsignelse deri, saa at der blev meer end nok til Høsten, som ikke var langt borte.

126. Kongen af Preussen og den fattige Dreng.

Ap. Gi. 20, 35: Saligt er det at give, hellere end at tage.

Frederik Vilhelm den Tredie, Konge i Preussen, spadserede engang med een af sine Døttre, og var ved den Leilighed klædt i en simpel Officeers-Uniform. En fattig Dreng løb et Stykke ved Siden af den ham ubekiendte Herre og bad ham om at kiøbe en lille Pengepung, hvoraf han bar en heel Mængde i en Kurv, som han viste frem. Den fremmede Herre, nemlig Kongen, viser ham tilbage, men Barnet hører ikke op med at bede: „Ak, Hr. Lieutenant, affiøb mig dog en Pung, den koster kun sex Groschen, og dersom De ikke selv har Brug for den, saa

kan De jo forære den til den smukke Jomfru, som De har under Armen." Da Drengen nu anden Gang blev viist bort, udbryder han med et dybt Suk: „Ak, nu har vi heller ikke noget at spise denne Middag." Ved disse Ord standsede Kongen, bevæget af Medlidenhed, tog 6 Punge ud af Kurven og rakte Barnet en dobbelt Frederiksd'or. Da Drengen saae Guldstykket, sagde han: „Ak, naadige Hr. Lieutenant, giv mig hellere Groschener; jeg har ikke flere Penge og kan ikke give igien." Rørt over Drengens Ærlighed og tiltrukken af hans aabne Ansigt, spurgte Kongen ham nøiere ud om hans Familieforhold, og ved den Leilighed erfarede han, at hans Moder, Enke efter en forhenværende Kommandeersergeant, boede paa et Tagkammer i den af Drengen opgivne Gade, og ernærede sig tilligemed sex uforsørgede Børn ved at forfærdige smaa Pengepunge. „Nu, sagde den formeentlige Lieutenant, saa gaa hjem og bring din Moder Pengene; jeg vil skienke hende dem." Overrasket af Glæde, ilede Drengen hjem og fortalte sin Moder den uventede Lykke, han havde havt. Ikke længe efter, netop som den fattige Familie sad ved sit tarvelige Middagsmaaltid, der den Dag paa Grund af den rige Gave var bleven lidt bedre end sædvanlig, gik Døren op, og til Alles store Forbauselse traadte en kongelig Adjutant ind i det lille, men reenlige Værelse, fortalte Sammenhængen og spurgte sig for, om Drengen ogsaa i eet og alt havde sagt Sandhed; og da dette ogsaa fra andre Sider viste sig at være Tilfældet, lod Kongen de yngste Børn opdrage i et Vaisenhuus, og tilstod Enken en aarlig Pension af hundrede Daler.

127. Den hjælpsomme Frits.

Luk. 6, 38: Giver, saa skal Eder gives; en god knuget og skuddet og overflødig Maade skulle de give i Eders Skiød; thi med den samme Maade, som I maale med, skal Eder maales igien.

Nogle skarnagtige Drenge stødte engang en Kurv med Æg i af Hovedet paa en Bondekone. Konen græd og var utrøstelig; da kom netop Frits, en lille vakker Dreng, gaaende, og da han hørte, hvorledes det var gaaet til, skammede han de slemme Drenge dygtigt ud, hentede derpaa en Sparebøsse, som der ikke var saa lidt i, og tømmede den ud i Skiødet paa den grædende Kone. Hun fik neppe Tid til at takke ham, før han allerede var borte igien. Han tilhørte en talrig Familie, som levede i indskrænkede Kaar. Hver Løverdag gav Faderen ham saavel som hans Søskende to Skilling hver. For disse Penge kunde Børnene kiøbe Frugt eller Hvedebrød eller andre Ting; men sædvanligviis sparede de dem til en Nødskilling, og det var især Tilfældet med Frits. Naar de da kunde læse i Faderens alvorlige Ansigt, at han havde ondt ved at betale en Skomager- eller Skrædderregning for dem, saa gave de hinanden et Vink og bragte Faderen alt, hvad de havde sammensparet, hvilken Sum denne dog kun sjelden, og med Glædestaarer, tog imod. Eller naar den fromme Moder fortalte om en fattig Families uforskyldte Ulykke, og hvorledes hun og Faderen vilde komme dem til Hjælp: saa løb Børnene efter deres Sparebøsser og bade, at man dog ogsaa vilde modtage et lille Bidrag fra dem.

Engang saae den samme Frits, at en fattig Kone handlede med en Marskandiser om et nødvendigt Klædningsstykke. Hun manglede endnu nogle Skilling i den Sum, for hvilken Sælgeren vilde overlade hende det, uden

at slaae det mindste af. Men hun havde dem ikke og gik derfor sørgmodig bort. Da sprang Frits hen til den Handlende, trykkede ham de manglende Skillinger i Haanden og sagde sagte til ham: „Kald nu den arme Kone tilbage og lad hende faae Skiørtet". Derpaa løb han sin Vei igien.

Da Frits ved en anden Leilighed saae, at en Politibetjent mishandlede en stakkels Krøbling paa Gaden, fordi han havde vovet at bede om en Almisse, trængte han sig modig ind imellem Politibetjenten og den fattige Mand, og bebreidede den første hans haarde og umenneskelige Adfærd. Men nu vilde denne gribe Drengen, hvilket dog Naboerne, som alle holdt meget af ham, ikke tillode. Nogle Dage efter mødte han Politibetjenten i et smalt Stræde. Da betænkte han sig et Dieblik paa, om han skulde søge at undløbe ham. „Nei, tænkte han, den kiære Gud er med mig, jeg har hjulpet en fattig Mand;" og gik modig forbi ham. Politibetjenten smilede til ham og lod ham rolig gaae. — Af denne Frits blev siden den verdensberømte Johan Frederik Oberlin, der virkede med stor Velsignelse som Præst i Steinthal ved Strasburg, og gik i Aaret 1826 ind til sin Herres Glæde.

128. Den rette Velgiører.

Matth. 6, 3: Naar du giør Almisse, lad din venstre Haand da ikke vide, hvad din høire giør.

En Enke kom engang til en godgiörende Mand og bad ham om nogen Hjælp til sit stakkels faderlöse Barn. Hun fik en rigelig Gave. Da hun nu havde udtrykt sin Erkiendtlighed saa godt hun kunde, tilföiede hun til Slutning: „Naar Barnet bliver större, skal jeg lære det at nævne sin Velgiörers Navn med Taknemmelig-

hed." — „Tag ikke feil, kiære Kone, svarede Barnets Velgiörer; man pleier jo ikke at takke Skyerne for den Regn, de give. Nei, lær hellere Barnet at hæve sit Blik til Ham, som giver baade Skyer og Regn."

129. Brødet i Vandet.

Sal. Præd. 11, 1: Kast dit Brød i Vandet, og efter lang Tids Forløb skal du finde det igien.

Da Justus Jonas engang gav en Almisse og sagde: „Hvo kan vide, naar Gud giver den igien", svarede Dr. M. Luther: „Som om Han ikke havde givet tilforn." Og da en meget Fattig og Nödlidende kom til den kiære Mand, og han ikke havde uden en Joakimsdaler tilbage i sin Kasse, raabte han: „Herud, Jokum, Vor Herre er her," og gav ham den. Det gielder ogsaa der, at Mennesket lever af ethvert Ord, som udgaaer igiennem Guds Mund (Matth. 4, 4). Det ovennævnte Sted af Prædikerens Bog (11, 1) udtrykker saare skiönt denne Tanke. Saaledes er det ogsaa blevet et Mundheld hos Araberne: „Kast dit Bröd i Vandet, forstaae Fiskene det ikke, saa kiender Gud det dog," hvilket bekræftes ved fölgende Fortælling. Der var engang en deilig Dreng, som fremfor alle andre var Kalifen Mutavakkils Yndling. Da han engang begiver sig hen til Floden Tigris's Bredder, for at öve sig i at svömme, bliver han reven bort med Strömmen, og uagtet Mange löbe efter ham langs Bredden, for at redde ham, forsvinder han dog pludselig for deres Öine. De gaae da til Kalifen, og da de bringe ham dette uventede Budskab, stiger han, inderlig bedrövet i Hjertet, ned fra sin Trone og anlægger syv Dages Sorg. Ved Udlöbet af de syv Dage önsker han meget, at man dog i det

mindste maatte finde hans Yndlings Lig, lader derfor Söfolk og Dykkere komme, og tilbyder dem en Belönning af tusinde Guldstykker, naar de kunne finde Drengen. Een af dem kommer nu tilbage og siger: „O Kalif, du har udsat en stor Priis for den, som kunde bringe dig din Yndlings Lig; see, jeg bringer dig ham levende. Og da han havde sagt dette, bringer han Drengen i god Behold til sin Herre. Denne bliver nu paa eengang baade meget forbauset og overmaade glad. Men Drengen fortæller, hvorledes han, da Strömmen rev ham længere bort, i sin Angest havde grebet fat paa en Tamarind-Green, og paa samme Sted havde seet et stort Hul over Vandet ved Strandbredden, hvorhen han havde begivet sig, og da han den fölgende Dag sad der sörgmodig og tænkte paa, hvor ynkeligen han nu maatte omkomme af Mangel, see, da var der paa et Træfad kommen tyve flade Bröd flydende hen til ham, og saaledes var det gaaet hver Dag; men paa Bagværket havde der været trykket et Navn. Höiligen forundret over denne Fortælling, lader Kalifen strax söge efter den Mand, som havde dette Navn, og da man fandt ham og förte ham til Kalifen, sagde denne til ham: „Hör, min Ven, hvad var egentlig din Hensigt med dette underlige Foretagende?“ Hertil svarede Manden ikke andet end de foranförte Ord: „Kast dit Bröd i Vandet, og efter lang Tids Forlöb vil du finde det igien.“

130. Johannes Falk.

Job. 29, 12: Jeg reddede den Fattige, som klagede, og den Faderløse, som havde ingen Hjælper.

Johannes Falk blev født i Danzig 1768. Hans Forældre vare fattige, men gudfrygtige Haandværksfolk, som

opdroge deres Børn i Tugt og Herrens Formaning, og lærte tidligen de Smaa at love og prise Gud med Bøn og Sang. Johannes, som var den ældste af 8 Børn, røbede fra sin tidligste Ungdom af megen Videlyst. Det var derfor et haardt Stød for ham, da Faderen maatte tage ham ud af Skolen og sætte ham paa Værkstedet. Men kort efter faldt han og brak sit Been, og nu kunde han ret faae sin Lyst styret, thi han maatte i lang Tid holde Sengen. Han klagede ikke over sine Smerter, men glædede sig ved at have Bogen i Haanden, ja ønskede endog, at Kuren maatte vare længe. Da han var kommen sig efter sit Fald, benyttede han enhver Time, som han kunde faae, til Læsning. Om Aftenen i Tusmørket, naar de Andre i Huset vare ledige, listede han sig bort, for at hente en Bog; dermed gik han ofte om Vinteren ud paa Gaden, og læste saa længe ved Skinnet af Lygten, til han blev ganske blaa af Kulde, og de stive Fingre ikke mere kunde blade om. „Naar jeg da kommer hjem, skriver han til sin Fætter, sætter min Fader rigtignok et suurt Ansigt op, undertiden vanker der ogsaa Prygl; dog det er jeg bleven saa vant til; men hvad der smerter mig mere end Pryglene, det er, at jeg ingen Vei kommer. Jeg har nylig læst om en vis Lucian fra Samosata; han var ogsaa et fattigt Barn og sad paa et Værksted ligesom jeg, men han blev dog en lærd og berømt Mand. Da jeg læste dette, sprang mit Hjerte af Glæde; men saa lykkelig bliver jeg vel aldrig." — Paa denne Maade og ved sin barnlige Tro og Kiærlighed til Gud undgik han ogsaa lettere sine letsindige Kammeraters Forførelse; men naar han nogentid havde været i en saadan Fare, takkede han Gud, der havde frelst ham ved een af sine Engle. „Hattemager John i Bredgaden, skriver han umiddelbart efter en saadan

Redning, negter vel, at der ere Engle til; men jeg tænker, at naar den kiære Gud ellers vil, at de skulle være til, da behøve de ikke først at spørge Hattemager John om Tilladelse dertil."

Endelig oprandt Lykkens Stjerne for Johannes, i det hans Fader efter mange Overtalelser først lod ham lære Engelsk, og derpaa satte ham i den latinske Skole, da han var 17 Aar gammel, paa den Betingelse, at Sønnen dagelig maatte arbeide et Par Timer i Værkstedet. Hvad han derved forsømte om Dagen, det indhentede han igien om Natten, og satte ofte Fødderne i koldt Vand, for at holde sig vaagen. — Anden Juledag 1785, da Johannes løb paa Skøiter, var han saa uheldig at falde igiennem og komme under Isen. Hans første Tanke var her: „Saa skal du altsaa paa en saa ynkelig Maade ende dit Liv!" hans anden: „Ak, mine stakkels Forældre, at jeg dog skulde giøre Eder den Sorg paa Eders gamle Dage!" hans tredie: „Naar kun min Broder ikke ogsaa kommer til Ulykke paa Isen!" hans fjerde: „Herre Jesu, dig lever jeg, dig døer jeg: din er jeg nu og i al Evighed." Som han vilde sige Amen, følte han sig pludselig greben af en kiærlig Haand. Det var hans yngste Broder Karl, der hurtig var løben til og med største Livsfare, liggende udstrakt paa Isen, holdt den Synkende fast, indtil man ved Hjælp af Toug og Stænger fik dem begge i Land. Efter denne forunderlige Redning ved sin Broders Haand lovede og prisede han Gud, fordi han ikke havde ladet ham blive et Rov for en elendig Død; men hans Moster, Anna Martens, lagde sin Haand paa hans Hoved, velsignede ham og sagde: „Johannes, Gud har igien været med dig. Han vil ei forlade dig og ei slaae Haanden af dig, naar du ei forlader ham; thi jeg veed det og er i

mit Hjerte forvisset derom, at Herren har udkaaret dig til sin Tjeneste."

Den utrættelige Flid og Iver, hvormed Johannes fortsatte sine Studeringer, og de hartad utrolige Fremskridt, han gjorde, havde allerede tidlig skaffet ham mange Venner og Velyndere; og efterat Magistraten i Danzig havde hørt om den vakkre Ynglings herlige Anlæg og store Flid, tilstod den ham den fornødne Hjælp til hans videre Uddannelse. Fra nu af blev den fattige Johannes fra Østersøen (som han af sine Faddere var bleven kaldet) en Pleieson af det høie Raad i Danzig, der tog sig af ham med faderlig Omhu baade nu og siden, da han laae ved Universitetet. — Førend han forlod sin Fødeby, blev han kaldt frem for Raadet, som var samlet. De ærværdige Fædre stillede den fromme Yngling i deres Midte, rakte ham deres Hænder og velsignede ham. Een af de Ældste, med sølvgraat Haar, tog ham ved Haanden og sagde: „Johannes, du drager nu bort, Gud være med dig! Vor Skyldner bliver du, thi vi have i Stilhed antaget os dig og pleiet dig som et fattigt Barn med Omhu. Denne Gield maa du betale. Hvor Gud ogsaa fører dig hen og hvad han end beskikker over dig, saa forglem ingensinde, at du var en fattig Dreng. Og naar engang, om kortere eller længere Tid, et fattigt Barn banker paa din Dør, saa tænk: det er Os, de Døde, de gamle graa Borgemestre og Radsherrer fra Danzig, som banke paa, og viis dem ikke bort!" — Og Johannes lovede med sine grædende Taarer at komme Formaningen ihu, og drog bort, ledsaget af de bedste Velsignelsesønsker.

Paa Høiskolen i Halle fuldendte Johannes Falk sine Studeringer. Han drog derpaa til Weimar, hvor han omgikkes med Tydsklands berømteste Digtere, og giftede sig

siden med Karoline Rosenfeld, der blev ham en trofast Hustru og en kiærlig Moder for sine Børn. Her blev han ogsaa nogen Tid efter ansat som Legationsraad. — Da Napoleon i Aaret 1806, efter Slaget ved Jena, truede Hertugdømmet Weimar, og Mangfoldige toge Flugten, traadte Joh. Falk modig ind i Krigens Tummel, og viste sig virksom ved Indqvarteringen af de fremmede Krigsfolk. Og endnu mere udmærkede han sig i det ulykkelige Krigsaar 1813, da fiendtlige Skarer droge igiennem det weimarske Land og skændte og brændte allevegne, hvor de kom frem. Møller og Lader, Huse og Gaarde bleve ubarmhjertigen lagte i Aske, Kornet blev nedtraadt, Qvæget røvet, og Bønderne beholdt næsten intet tilbage. I disse Skrækkens Dage vovede Johannes fra Østersøen sig dristig ud iblandt Fienderne som en Talsmand og Beskytter for det haardt betrængte Folk. Det lykkedes ham ved sine kraftige Forestillinger at erholde af den franske General to Kompagnier til sin Raadighed, for dermed at opretholde Sikkerhed og Orden omkring i Landsbyerne. Saaledes skaffede han Bønderne paa flere Steder det røvede Qvæg tilbage, reddede en betydelig Deel Penge, Uhre og andre Kostbarheder, afværgede Plyndring, Mord og Brand, trøstede de Bedrøvede og lindrede den almindelige Nød.

Dog, tungere Prøvelser forestod. Efter Slaget ved Leipzig udbrød en pestagtig Sygdom, der rasede med saadan Voldsomhed i det Weimarske, at i een Landsby f. Ex. 60 Børn mistede deres Forældre. Ogsaa Falk skulde føle Byrdens hele Vægt; inden en Maaneds Forløb rev Døden fire blomstrende Børn ud af hans faderlige Arme. I disse Trængselens og Jammerens Dage, da hans Faderhjerte græd blodige Taarer, kom de Døde, de gamle Raadsherrer fra Danzig, bankede paa hans Dør og forlangte

Gielden betalt. — En Mængde Børn, som ved Krigen og den smitsomme Syge vare blevne forældreløse, og nu vankede om uden Føde og uden at have Tag over Hovedet, opsøgte den kiære Legationsraad, der saa kiærligen havde antaget sig deres Forældre, og bade ham om Hjælp og Redning. Da forstod Johannes Herrens underlige Forelser med ham. Det var de gamle Døde, de graa Borgemestre og Raadsherrer fra Danzig, som kom i de fattige Børns Skikkelse og bankede paa. Og han aabnede Døren og trykkede dem til sit grædende Faderhjerte, og glemte ikke, at ogsaa han var en fattig Dreng, hvem Gud saa forunderligen havde ført og forberedet til at vorde en Fader og Redningsmand for forladte Børn. Nu stod hans Hjerte som hans Dør Dag og Nat aaben for dem.

I fast Tillid til Herren var det nu hans første Skridt, at han med flere kristelige Menneskevenner sluttede et helligt Forbund, for at afhjælpe den almindelige Nød; de kaldte sig „Vennerne i Nøden", og satte sig strax i Virksomhed. Selskabet understøttede de fattige Bønder med Gaver eller rentefrie Laan til at kiøbe Qvæg og Sædekorn for, til at opbygge de afbrændte Huse og til at pleie de Syge og de forladte Børn. Men foruden dette optog Falk en Mængde faderløse Børn i sit Huus, pleiede dem omhyggeligen, og stiftede derefter med faa Pengemidler, men med saameget større Tro og Tillid til Herren en „Rednings- og Opdragelsesanstalt for fattige og forladte Børn." — Understøttet ved Bidrag af ædle Menneskevenner over hele Tydskland, har han, i Forbindelse med 200 Værksteder trindt om i Landet, i Løbet af 12 Aar reddet 300 fattige Drenge fra timelig og aandelig Elendighed, ladet dem lære et eller andet Haandværk og derefter sendt dem ud som dygtige Svende paa Reiser. Ligeledes har han bragt flere

hundrede forladte Pigebørn paa den rette Vei, dannet flere Drenge til dygtige og brave Skolelærere og understøttet flere andre Børn med alt, hvad de behøvede. Bøn og Arbeide, Bibel og Psalmebog vare de Midler, hvoraf Falk betjente sig, for at naae sit Maal. Omkring hans Faderhjerte, som Anstaltens Middelpunkt, samlede de hos Haandværkere anbragte Læredrenge sig hver Søndag, for at øve sig i mangehaande nyttige Ting, og vendte styrkede paa Legem og Sjæl tilbage til deres Mestere.

I Aaret 1821 blev Falk pludselig opsagt med hele sin Anstalt, og i hele Weimar var der Ingen, som vilde optage den paa fattige Børn saa rige Fader. Tre Dage, førend han skulde flytte, vidste han ikke, hvor han skulde hen med sine 300 Børn. Et Rygte, som gik i Byen: „Johannes Falk flytter hen i Luthergaden," var ikke et blot Tilfælde for det bekymrede Johannes-Hjerte. Han besaae det af Rygtet betegnede Huus, „Luthergaarden" kaldet, og skiøndt det var meget forfaldent, og han næsten ingen rede Penge havde, kiøbte han det dog, i Tillid til Herrens Hjælp, flyttede derind og opbyggede det paa ny i mindre end fire Aar saaledes, at enhver Steen paa Taget, ethvert Søm i Væggen, enhver Laas for Dørene, enhver Stol og ethvert Bord i Værelserne vare forfærdigede med de fattige Børns egne Hænder. — Dog Johannes Falk selv skulde ikke længe boe i det nye og smukke Huus. Et Aars Tid efter at det var færdigt, faldt han i en haard Sygdom og blev plaget af Bylder og Saar over en stor Deel af Legemet. Han led meget, men han led som en sand Kristen med fast Tro og stor Taalmodighed. Undertiden udbrød han med Glæde: „Den Nar „Kiød og Blod" skal dog ikke blive Herre over mig, men smukt sidde stille og høre til, hvorledes min Aand er fuld af Lov og Tak til

Gud." Da Lægen gjorde et dybt Snit tvers over Legemet, forandrede han neppe en Mine derved. „Fristeren angriber mit Kiød og Blod, skrev han faa Dage før sin Død, men han har tabt sit Spil. Gud er min Herre, og som jeg falder, saa er det mig beleiligt." — Efterat have beskikket sit Huus og annammet den hellige Nadvere, hensov Johannes Falk, denne de Fattiges og Forladtes trofaste Ven og Velgiører, blidt og roligt den 14de Februar 1826.

131. Gellert og Kiøbmanden.

Psalm. 72, 12: Han frelser den Fattige, som raaber om Hjælp, og den Elendige, som haver ingen Hjælper.

Den fromme Psalmedigter Gellert, som var bekiendt for sin Godgiørenhed, spadserede en Dag tæt udenfor Leipzigs Porte. Da hørte han bag ved sig en Kone, som kom løbende under lydelig Graad og Hulken; han blev derfor staaende og spurgte Konen, som saae næsten reent fortvivlet ud, hvad hun feilede. Uden at agte videre paa hans Spørgsmaal, saae hun neppe paa ham og ilede hurtig forbi. Da gik Gellert raskere til, og raabte efter hende med høi Røst: „Saa hør dog, jeg vil tale med Hende." Konen standsede. „Hvad er der i Veien?" spurgte han. „Ak, du kiære Gud, svarede hun klagende og under en Strøm af Taarer, derhenne i Gaden, i det lille Huus med gammelt Tag, der ligger min Mand og mine fire stakkels Børn syge. Jeg har i fem Uger intet kunnet fortjene; vi ere Kiøbmand N. 30 Daler skyldige, og han vil ikke give Henstand længer. Jeg kommer i dette Øieblik fra ham, jeg vilde bede ham at bære over med os en Tid endnu; men han har truet mig med, at vi endnu i Dag skulde smides ud af Huset, dersom vi ikke strax betalte vor Gield. Jeg arme Kone, hvad skal jeg

gribe til med min syge Mand og mine stakkels syge Børn? Jeg vilde ønske, at vi alle tilhobe laae i Graven.“ Gellert søgte at stille hende tilfreds, lovede hende Hjælp, tog hende med sig hjem til sit Huus, aabnede sin Skriverpult, søgte og var saa lykkelig at bringe de 30 Rigsdaler tilveie; dem gav han den fattige Kone. „Nu, sagde han, gaa hen og betal dem, men ikke før en Time er gaaet; hører Hun? først om en Time!“ Konen takkede, i det hun aftørrede sine Taarer, og sagde, at hun skulde efterkomme hans Villie. Imidlertid lavede Gellert sig til, for at gaae hen til den rige Kiøbmand N., som han kiendte godt. Han traf ham ogsaa hjemme, netop som han var i Færd med at tælle en stor Sum Penge. Kiøbmanden skyndte sig at faae sine Penge i Kassen, og blev lidt forlegen, da han saae, at det var Gellert, som besøgte ham. Imidlertid fattede han sig dog snart, og hilsede den berømte Lærde med Venlighed. „Af Dem kan man vistnok lære meget, sagde Gellert; thi en Mand, hvem Vor Herre i den Grad har velsignet, som Tilfældet er med Dem, han vil sikkert vide at anvende sin Rigdom paa den bedste Maade. Da nu Erfaringen er den bedste Læremester, saa vil De uden Tvivl kunne meddele os mangen nyttig Lærdom angaaende den store Konst, at giøre vel imod Andre paa den rette Maade.“ Kiøbmanden, som slet ikke vidste, hvad det skulde sigte til, og som endnu havde sine Penge i Hovedet, svarede: „Ganske rigtig, ja vist!“ Men Gellert vedblev at tale med Varme om Glæden af at giøre vel og om den sande Menneskekiærlighed. Selv bevæget ved Erindringen om den betrængte Kone, havde han næsten lokket en Taare af den Gierriges Øie, da Konen i det samme traadte ind og i en Hast lagde de 30 Rigsdaler paa Bordet med de Ord: „Der har De Pengene! Nu beder jeg Dem at give mig Brevet og Beviset tilbage, som min Mand har skrevet, for at De ikke skal kaste

os ud af Huset." Kiøbmanden, som paa ny blev sat i Forlegenhed ved Konens Indtrædelse og Forhold, svarede: „Ih, det havde jo ikke saa stor Hast. Hvorfor vilde De komme og forstyrre os? De seer jo, at jeg har Fremmede." Men i det samme Øieblik besindede han sig og tællede Pengene efter: 10, 20, 30. „Det havde ikke saa stor Hast! ja det er en god Snak den, sagde Konen. De har i Dag taget haardt nok paa mig; og at have en syg Mand og fire syge Børn, naar man skal jages ud af Huset for 30 Rigsdalers Skyld, nei, det er for galt! Men da var jeg saa heldig — (Gellert betydede hende ved et Vink, at hun skulde tie; men Konen blev ved): om ogsaa De vinker ad mig, saa siger jeg det dog. Da mødte jeg den gode Herre, som staaer her, og han har givet mig Pengene." Den karrige Rigmand, som herover blev meget forbauset, saae snart paa Professor Gellert, snart paa Konen, kæmpede synligen med sig selv og tilkæmpede sig en Beslutning, som Gellert vist ikke havde ventet. „Her, sagde han til Konen, har De Deres Beviis, og der tag Deres 30 Rigsdaler; gaa kun hjem og plei Deres syge Mand og Deres syge Børn." Men til Gellert sagde han: „Hr. Professor, jeg seer, at De ikke blot kan tale og skrive smukt, men at De ogsaa kan handle ligesaa smukt. Og for nogenlunde at giøre min begangne Feil god igien, saa tillad mig, at jeg maa følge med Dem hen til den syge Familie, for at de nu ogsaa kunne lære at kiende mig som en velgiørende Mand, da de hidtil maaskee have kiendt mig alene som haard og ubarmhjertig." — De gik derpaa sammen derhen, og fandt virkelig en meget fattig og ulykkelig Familie. Gellert paatog sig at skaffe de Lidende Lægehjælp; og Kiøbmanden lovede at forsyne de Syge med qvægende og styrkende Mad og Drikke. Konen, som ikke mere var nedbøiet af Sorg og Kummer, havde nu lettere ved at være en

omhyggelig Sygevogterske; og ved at bruge de rette Lægemidler samt den styrkende Føde, som blev dem til Deel, kom de Syge snart til Kræfter igien. Dog Kiøbmanden, som var bleven et andet Menneske, gjorde endnu Mere. Thi da Manden var bleven frisk, sørgede han for, at han fik Arbeide, og hans ældste Søn tog han i sin Tjeneste. For de andre Børn betalte han Skolepengene, og lovede at sørge for dem, naar de voxede til, at de kunde komme i Vei.

132. Sparsomhed og Gavmildhed.

Joh. 6, 12: Da de vare mætte, sagde Jesus til sine Disciple: Sanker tilsammen de overblevne Stykker, at intet gaaer til Spilde.

Engang slog Lynilden ned i en Landsby og brændte den reent af, og det ganske kort Tid efter Høsten, saa at Bønderne endnu havde al deres Sæd i Laderne. De ulykkelige Beboere sendte derfor to Mænd ud i den nærmeste Omegn, for at samle Brandhjælp. Disse kom en Morgen tidlig ind i en velhavende Landmands Gaard, som just stod udenfor Stalden og talte med sin Karl. Da de kom nærmere, hørte de, at han gav Karlen en alvorlig Irettesættelse, fordi han havde ladet de Reb, som han havde brugt til Hestene, blive ude om Natten i Regnen, og ikke hængt dem op, for at tørres. — „Hvad skal det blive til? sagde den Ene til den Anden; denne Mand er knap af sig; her vil nok ikke vanke meget“. De vare virkelig i Tvivl, om de ikke gjorde bedst i at vende om igien, da de ikke ventede at faae noget her. Imidlertid bleve de dog snart enige om, at de vilde giøre et Forsøg; de gik derfor hen til Manden og fortalte ham deres Ærinde. Han førte dem strax ind i sit Huus, satte god Mad paa Bordet for dem, og gav dem en anselig For-

æring i Penge, hvorhos han lovede at sende de Brand-lidte endnu ligesaa meget i Sædekorn.

De vare ikke lidet forundrede over, at en Mand, som de havde anseet for at være meget paaholden, meddeelte dem saa rigelige Gaver. Ja de kunde ikke bare sig for at sige det til Manden selv, at de blot for en halv Times Tid siden havde holdt ham for at være gierrig; men nu indsaae de, at de havde taget feil. Derpaa svarede han: „Kiære Venner! netop derved, at jeg altid har holdt godt Huus med mit Eget, er jeg kommen i den lykkelige Forfatning, at jeg kan giøre vel imod de Trængende".

133. De gode Strømper.

5 Mos. 15, 10: Giv gierne din trængende Broder, og lad det ikke fortryde dig, naar du giør det; thi for den Sags Skyld vil Herren din Gud velsigne dig i al din Gierning.

Præsten Flattich i Wyrtemberg var overordentlig god-giørende, og lod aldrig Nogen gaae fra sig uden Hjælp. Havde han ikke Penge, saa gav han de Fattige af sit Tøi. Dette sidste kunde hans Kone ikke lide; thi Manden gav bort for Fode af de mærkede Skjorter og Strømper, uden at bryde sig om Tallet. En Dag saae Præstekonen en pjaltet Haandværkssvend gaae fornøiet ud af Studerekam-meret, hvorfor hun strax gav sig til at eftersee Skuffen med Linned i. Hun opdagede snart, hvad der manglede, og sagde i en bebreidende Tone: „Kiære Mand, nu har du jo igien givet et Par af dine Strømper bort, og det endda af de gode!" — „Ja, kiære Kone, svarede Præsten ganske rolig, daarlige havde Handværkssvenden selv!"

XXVI. Barmhjertighed imod Syge og Nødlidende.

134. Den geistlige Sygevogter.

Sir. 7, 36: Tøv ikke at besøge en Syg, thi for saadanne Ting skal du elskes.

En anseet Læge i Berlin besögte engang i Aaret 1817 en fornem Mand. Da han var ved at gaae, bad Tjeneren ham, at han dog endelig vilde see til en fattig Mand, som laae höit oppe paa et Tagkammer. Dette lovede han. Han fandt en Syg, som var haardt angreben og laae i stor Elendighed ganske alene, foreskrev et Lægemiddel og yttrede, at det maatte hentes i rette Tid. „De har dog vel Nogen, som kan besörge dette for Dem?“ — „Nu, jeg vil see til, om det kan skee“, svarede Manden. Lægen trængte ind paa den Syge, for at erfare, om han ogsaa virkelig havde nogen Opvartning. Endelig fik han, efterat han havde ventet længe, det Svar; „Jeg vil da sige Dem det, som det er; hver Aften kommer Præsten Jænike og besörger mig alt, hvad jeg behöver“.

135. Den guddommelige Fest.

Gal. 6, 10: Derfor, eftersom vi have Leilighed, lader os giøre det Gode mod Alle, men mest mod Troens Egne.

Nogle unge og rige Englændere besluttede at feire en glimrende Fest paa deres Konges Fødselsdag. Morington, en Mand, som var bekiendt for sin Godgiørenhed, skulde giøre de nødvendige Forberedelser dertil, og de leverede ham derfor en anselig Pengesum med de Ord: „Vi overlade det Hele til din Smag, men det maa være ret en guddommelig

Fest". Festdagen kom; de traadte ind i Huset, men bemærkede ingen Tilberedelser i Kiøkkenet og fandt Værelserne slet oplyste. „Morington, hvad er det? raabte de, da han traadte dem imøde fra en Sidedør. Du synes kun at have sørget lidet for vor Fornøielse". — „I vilde dog have en guddommelig Fest? Her er den!" Og i samme Øieblik aabnede han Døren til et Værelse. Her sad ti Borgere af Staden London med deres Familier og spiste. Det var Folk, som ved uheldige Omstændigheder vare komne i Gield, og hvis Kreditorer i Medhold af Lovene havde ladet dem kaste i Slutteriet eller det for saadanne Skyldnere bestemte Gieldsfængsel. Morington havde betalt disse Mænds Gield med de Penge, han fik af sine Venner, havde derved skaffet de Fangne Frihed, og her ladet anrette et vel ikke kostbart, men dog godt og kraftigt Maaltid for dem. Resten af Pengene havde han uddeelt iblandt dem, for at de kunde kiøbe sig nyt Værktøi og det nødvendige Bohave og saaledes blive i Stand til at arbeide sig op igien. „I vilde dog have en guddommelig, en himmelsk Fest? sagde Morington. See, her er den! Saaledes bespiser Gud i Himmelen os hver Dag og mætter os med sin Velsignelse". Borgerne tilligemed deres reddede Familier kunde ikke finde Ord nok, for at udtrykke deres inderlige Taknemmelighed; men deres Øine og Taarer vidnede tilstrækkeligt om deres dybt bevægede Hjertes Følelser. De unge Englændere vare rørte og overraskede og satte sig til Bords ved Siden af Borgerne. „Morington, sagde de, da de vilde til at gaae, du har i Sandhed beredet os en guddommelig Fest", og de tegnede sig for en lignende Sum, som skulde anvendes til samme Øiemed i det følgende Aar.

136. Skrædderen i Pensa.

Matth. 25, 35—36: Jeg var hungrig, og I gave mig at æde; jeg var tørstig, og I gave mig at drikke; jeg var fremmed, og I toge mig til Eder; jeg var nøgen, og I klædte mig; jeg var syg, og I besøgte mig; jeg var i Fængsel, og I kom til mig.

Frands Anton Egetmeier, født i Bretten i Storhertugdømmet Baden, lærte i sin Opvært Skrædderhaandværket i Mannheim, og da han var bleven gjort til Svend, begav han sig ud paa Vandringer, for at søge sit Brød i fremmede Lande, og saaledes kom han lige til Petersborg, Hovedstaden i Rusland. Her fik han fast Ansættelse som Regimentsskrædder ved et Rytterregiment, og med dette kom han i Krigens Tid ind i det asiatiske Rusland, lige til Staden Pensa, hvor han siden bosatte sig og blev en anseet Mand. Da han var baade en særdeles dygtig og en sjelden redelig Mand, fik han bestandig mere og mere Arbeide, saa at han tilsidst kunde holde sex og tyve Svende paa sit Værksted; thi naar Nogen vilde have en fiin og smuk Klædning syet, sendte han altid Bud til den tydske Skrædder i Pensa. Han var derhos agtet og elsket af Alle for sin Godgiørenhed og sin overordentlige Tjenstagtighed; endogsaa Statholderen gjorde meget af ham, saa at han sjelden negtede ham noget, og Skrædderen havde stedse fri Adgang til ham. Var Nogen i en vid Omkreds stedt i een eller anden Nød eller Kummer, saa betroede han sig gierne til Skrædderen i Pensa, og fandt i Almindelighed hos ham, hvad han søgte: et kiærligt, deeltagende Hjerte samt Raad og Hjælp og Trøst.

Da nu i Aaret 1812 mange Krigsfanger bleve sendte til Asien, og deres Vei for det meste gik igiennem Pensa, hvor de bleve afleverede, for at føres videre: saa var Egetmeier utrættelig virksom, for at hjælpe og trøste dem

og staae dem bi med Raad og Daad. Saa ofte der kom et Antal ulykkelige Fanger, kastede han paa Timen Sax og Alen fra sig, og var den Første paa Pletten, i det han gierne spurgte: „Er der ingen Tydskere der?" Thi han haabede engang imellem at træffe Landsmænd iblandt Fangerne, og frydede sig ved Tanken om at kunne vederqvæge dem og giøre dem tilgode. Saaledes kom en Dag iblandt en Mængde Franskmænd ogsaa sexten Rhinlændere fra Baden, som havde tjent under Napoleon. De befandt sig i en ynkelig Tilstand: udmattede, syge, med forfrosne Lemmer og halv lægte Saar, uden Penge, uden Klæder og Trøst. Med sørgmodige Hjerter stode de i det fremmede, uhyggelige Land, hvor man ikke forstod deres Sprog, og vidste ikke, hvad der skulde blive af dem. Da hørte de pludselig en Stemme, der lød saaledes: „Er der ingen Tydskere der?" Det var den venlige Skrædder, som raabte ind imellem sine Landsmænd, og han maatte gientage sit Spørgsmaal, thi første Gang kunde de af Forbauselse ikke svare. Og da han hørte: „Tydskere nok!" og spurgte hver især, hvor han var fra, og Een sagde: „fra Mannheim ved Rhinstrømmen", en Anden: „fra Bruchsal", en Tredie: „fra Heidelberg", og saa fremdeles, da var Ingen lykkeligere end han. Og da Krigsfangerne erfarede, at Skrædderen i Pensa var deres Landsmand, kom inderlig Glædes- og Hjemvees-Taarer i Alles Øine. Han førte dem nu som i Triumph til sin Bopæl og bevertede dem med et styrkende Maaltid, som det i en Fart kunde skaffes tilveie. Derpaa ilede han hen til Statholderen og udbad sig den Naade, at maatte beholde sine Landsmænd hos sig i nogen Tid, hvilket med Beredvillighed blev ham tilstaaet.

Nu løb han omkring i Staden, og søgte hos sine Venner og Bekiendte de bedste Qvarterer for dem, som

ikke kunde rummes i hans eget Huus. Derpaa mønstrede han sine Giester, den Ene efter den Anden. „Hr. Landsmand, sagde han til den Ene, Deres Lintøi seer noget daarligt ud; jeg vil besørge et halvt Dusin Skjorter til Dem". — „De behøver en ny Kjole, sagde han til en Anden; „Deres kan endnu vendes og repareres", til en Tredie, og saaledes til dem Alle; og strax blev der skaaret til, og alle 26 Svende arbeidede Dag og Nat paa Klædningsstykker til hans kiære rhinlandske Venner. Det varede kun nogle faa Dage, saa havde Alle nye eller dog anstændige Klæder. „Men, forregn Dem ikke, Hr. Landsmand, sagde Officererne. En Krigsfange bringer ingen Penge med sig, og vi vide ikke, naar eller hvorledes vi kunne erstatte Dem Deres store Udlæg". Den brave Skrædder svarede: „Jeg finder tilstrækkelig Erstatning i den Glæde, at kunne hjælpe Dem. Alt, hvad jeg har, er til Deres Tjeneste. Anseer kun mit Huus og min Have som Deres". Med barnlig Glæde førte han dem om i Staden til sine Venner, for at ogsaa disse kunde tage Deel i hans Glæde. Hver Dag fandt han paa nye Midler til at lette dem Fangenskabets Ubehageligheder og giøre dem det fremmede Liv i Asien behageligt. Var der i det kiære Fædreland en høi Fødselsfest eller Navnedag, saa blev den ogsaa paa samme Dag feiret i Asien med et Giestebud. Kom der en glædelig Efterretning om de Allieredes Fremgang eller Seier i Tydskland, saa var Skrædderen den første, som vidste den, og han fortalte den da strax til sine Børn — saaledes kaldte han Fangerne — og græd af Glæde, fordi deres Befrielse nærmede sig.

Da der engang kom Penge fra Fædrelandet til de Fangnes Understøttelse, tænkte de allerførst paa at betale deres Velgiører, hvad han havde lagt ud for dem. „Børn,

sagde han, forbittrer mig ikke min Glæde". — „Fader Egetmeier, svarede de, giør os ikke den Sorg". Han satte nu for et Syns Skyld en lille Regning op til dem, blot for ikke at giøre dem imod og for igien at kunne anvende Pengene til deres Bedste. Da endelig Forløsningens Time slog, parrede sig med den store Glæde Skilsmissens bittre Smerte og med Smerten de Bortdragendes Nød. Det manglede dem nemlig paa alt, hvad der var fornødent til en saa lang Reise midt i den russiske Vinters Strenghed og i en øde Egn; og endskiøndt der tilstodes hver Mand 13 Skilling daglig, saalænge Reisen i Rusland varede, saa kunde dette dog slet ikke strække til. Derfor gik den ellers saa muntre Skrædder i de sidste Dage stille og eftertænksom omkring, og var ikke ret meget hjemme. Men paa eengang kom han hjem med et Ansigt, der straalede af Glæde, og sagde: „Børn, nu er der gjort Udvei, Pengene ere der". Han havde nemlig solgt sit Huus for lidt over 2000 Rigsdaler, for at skaffe Reisepenge til sine kiære Landsmænd. „Jeg skal nok finde Leilighed, sagde han, naar I blot uden Nød og Mangel kunne komme til Tydskland". Imidlertid gik dog Salget af hans Huus ind igien til de Fangnes store Glæde. Ikke desto mindre samlede han paa anden Maade flere hundrede Daler til dem, og nødte dem til at modtage, hvad han havde af kostbart russisk Pelsværk, for at sælge det underveis, naar de kom i Trang for Penge eller et og andet Uheld stødte til. Afskeden var tung, og under tusinde Velsignelsesønsker og Kiærligheds Taarer skiltes de fra hverandre. De Reisende talte uophørlig underveis om Fader Egetmeier i Pensa, og da de i god Behold ankom til Bjalystok i Polen og der fik Penge, sendte de ham med inderlig Taknemmelighed de udlagte Reisepenge tilbage. Nogen Tid efter deres Hjem-

komst til Fædrelandet erfarede de, at Skrædderen i Pensa havde en Broder i Bretten. Taknemmelighedens Følelser vare endnu saa levende hos dem, ved Tanken om den modtagne Hjælp i Nøden, at de ogsaa vilde vise sig erkiendtlige imod denne ærlige Borger; men han afslog Tilbudet med de Ord: „Min Broder har gjort sin Skyldighed".

137. Den barmhjertige Feligonde.

Kol. 3, 12: Ifører Eder, som Guds Udvalgte, Hellige og Elskte, inderlig Barmhjertighed, Godhed, Ydmyghed, Sagtmodighed, Langmodighed.

I en haard Vinter, der tillige medførte Hungersnød, droge mange Fattige til Clermont i Frankrig, i Haab om der at finde Hjælp. Det varede ikke længe, før der udbrød smitsomme Sygdomme iblandt disse Ulykkelige. En ædel Mand, ved Navn Feligonde, ynkedes over dem og indrettede et Hospital til deres Forsørgelse og Pleie. Han gik selv jævnlig derhen, for at have Tilsyn med de Syge og Lidende. Hans Familie og Venner vare bekymrede for hans Liv, og een af dem sagde til ham: „Den Vise opsøger ikke den Fare, han kan undgaae". „Men, svarede Feligonde, han flyer heller ikke for den, som hans Samvittighed forpligter ham til at gaae imøde. Jeg føler mig kaldet af Herren til at være Opsynsmand over dette Huus; jeg har lovet de Fattige min Bistand. Man forlader sig paa Mig; jeg maa foregaae Andre med et godt Exempel". Saaledes talede den fromme Mand, og Vor Herre holdt ogsaa sin Haand over ham.

138. En venlig Modtagelse.

Matth. 25, 40: Paa Dommens Dag skal den himmelske Herre og Konge sige til dem ved sin høire Side: Hvad I have gjort imod een af mine mindste Brødre, have I gjort mod Mig.

I en By i det nordlige Tydskland sad en Huusfader en Søndag Eftermiddag og læste nogle Stykker af det nye Testamente for sin Familie. Han var just kommen til disse Jesu Ord: „Hvo som annammer et saadant Barn i mit Navn, han annammer Mig" (Matth. 18, 5). — See, da stod der en fattig Dreng paa otte Aar, som hverken havde Fader eller Moder, men maatte tigge sit Brød, udenfor hans Dør og bad om en Almisse. Manden holdt op med at læse og kastede et Øie hen til sin Hustru, som om han vilde sige: „Lad os ikke alene høre Guds Ord, men ogsaa giøre derefter". Hun forstod ham strax; thi hun havde et ømt og deeltagende Hjerte, og svarede: „Kiære Mand, jeg er ganske af din Mening; vi ville giøre, som skrevet staaer". De kaldte derpaa Drengen ind, modtoge ham venligt, og opdroge ham, som om det havde været deres eget Barn.

139. En god Recept.

Hebr. 13, 16: Glemmer ikke at giøre vel og at meddele, thi saadanne Offere behage Gud vel.

En syg Kone i Wien sagde engang til sin Søn: „Hør, mit Barn, see du kan faae fat paa en Doktor, thi jeg kan ikke længere holde det ud for Smerter". Den lille Dreng løb først til een Læge, derpaa til en anden; men Ingen vilde gaae med, thi i Wien koster et saadant Besøg en Gylden, og den fattige Dreng kunde ikke love dem noget for deres Uleilighed. Da han nu var paa Veien til den tredie Doktor,

kom Keiser Joseph kiørende langsomt forbi i en aaben Vogn. Drengen vidste ikke, at det var Keiseren; men da han antog ham for en rig Herre, vilde han forsøge sin Lykke, og han bad ham derfor om en Gylden. „Kan du ikke hjælpe dig med Mindre?" spurgte Keiseren. „Nei", svarede Drengen, og fortalte ham, hvad Pengene skulde være til. Keiseren gav ham da en Gylden, og lod ham nøie beskrive, hvor hans Moder boede og hvad hun hed; og medens Drengen løber efter den tredie Læge, kiører Keiseren hen til den syge Kones Bolig og hyller sig ind i sin Kappe, saa at man ikke kunde kiende ham, uden at see meget nøie til. Da han nu kom ind i Stuen, hvor der saae ret tomt og fattigt ud, troede Konen, at det var Doktoren; hun fortalte ham derfor, hvad der feilede hende, og at hun derhos var saa fattig, at hun ikke kunde forskaffe sig nogen Pleie. Keiseren sagde: „Jeg vil skrive nogen Medicin op for Eder". Han skrev ogsaa Recepten og sagde Konen, paa hvilket Apothek hun skulde sende Bud efter det, naar Drengen kom hjem. Derpaa forlod han hende. Kort efter kom den rette Doktor. Konen forundrede sig, da hun hørte, at han ogsaa var Doktor, og bad ham undskylde, at der allerede havde været en anden, og hun ventede kun paa Drengen, for at han kunde hente den anordnede Medicin. Men da Doktoren nu tog Recepten i Haanden, blev han ikke mindre forundret og sagde til den Syge: „Min gode Kone, I er falden i Hænderne paa en god Læge, thi han har anviist Eder hundrede Dukater, som I kan hæve paa Zahlkammeret, og underneden staaer: Joseph, hvis I kiender ham. Et saadant Lægemiddel havde jeg ikke kunnet skrive op for Eder". Da hævede Konen sine Øine mod Himmelen og kunde af taknemmelig Rørelse ikke sige et Ord. Men Pengene bleve hende rigtigt udbetalte, og ved de gode Lægemidler og den

gode Pleie, som hun nu kunde forskaffe sig, kom hun næst Guds Bistand inden faa Dage igien paa Benene.

140. Den rige Greve og den fattige Kone.

Tob. 4, 23: Giv den Hungrige af dit Brød og den Nøgne af dine Klæder. Giv Almisse af det, du haver tilovers, og lad det ikke fortryde dig.

En rig Greve i Bøhmen, General i Keiserens Tjeneste, var en saa stor Elsker af Heste, at han paa et af sine betydelige Godser havde et heelt Stutteri, som kostede ham mange Penge. Han havde derfor ogsaa de bedste og smukkeste Heste i Landet. — Under den store Dyrtid i Aaret 1771, da Havreprisen steg til en usædvanlig Høide, raadede man ham fra alle Sider til at skille sig ved nogle af sine Heste. Dog dertil kunde han ikke beqvemme sig. Hver Morgen besøgte han sine prægtige Stalde, og frydede sig inderlig ved at betragte de skiønne Dyr.

En Dag, da han atter havde seet til dem og vilde vende tilbage til sit Slot, traadte en af Hunger udtæret fattig Kone ham imøde, faldt grædende ned for hans Fødder, sukkede og sagde: „Ak, Deres Excellents, hvem der dog nu var en Hest!" — Greven studsede og spurgte: „Hvorledes det, gamle Moer?" — „Ak, svarede hun, Deres Heste faae hver Dag deres rigelige Foder og ere sunde, fyldige og trivelige at see til, medens jeg med min syge Mand og tre Børn er nær ved at omkomme af Hunger." Greven blev truffen af disse Ord. Han gav Konen en Dukat og gik tankefuld hjem til sit Slot. Efter nogen Kamp med sin gamle Kiærlighed til Hestene, seirede dog i hans Hjerte den ædlere Kiærlighed til Menne-

skene. Han besluttede sig til at sælge alle sine Heste paa to Rideheste nær, for med desto større Iver og Omhu at tage sig af sine Undergivne paa de Godser, som tilhørte ham.

Og denne ædle Beslutning udførte han ogsaa. Hestene med Undtagelse af to og dertil det store Forraad af Hø, som nu kunde undværes, bleve solgte, og Pengene, som han fik ind herfor, bleve anvendte, til dermed at understøtte de Nødlidende. Havren solgte han ikke, men uddeelte den til Brødkorn iblandt de Fattige. Nu havde han den Glæde af sin Opoffrelse, at ingen af hans Undergivne døde af Sult. — Snart efter ophidsede den tiltagende Nød paa andre Steder de bøhmiske Bønder til Oprør. Hele Skarer streifede om i Landet, røvede og plyndrede, og stak de Adeliges Herresæder i Brand. Een af disse Bander trængte ogsaa i samme Hensigt ind paa den velgiørende Greves Godser, og opfordrede hans Bønder til at hjælpe dem med at plyndre og opbrænde de herskabelige Bygninger. Men disse havde ikke glemt, hvor meget de skyldte deres Herre for hans opoffrende Godhed imod dem. De grebe til deres Leer, Pleiler og Høtyve, og dreve Oprørerne med Magt tilbage fra deres Velgiørers Eiendomme.

Greven befandt sig dengang som keiserlig General i Wien. Da han fik Efterretning om det, som havde tildraget sig, kunde han ikke holde sine Glædestaarer tilbage. „Hvor megen Tak, sagde han, er jeg ikke den trohjertige gamle Kone skyldig, som paa en saa rørende Maade forestillede mig sin Nød! Hun er Aarsag i, at ikke en stor Deel af mine Undergivne ere sultede ihjel, og at mine Godser ere blevne skaanede for Brand og Plyndring.“ — For ogsaa i Gierningen at vise sin Erkiendtlighed, udsatte

han en aarlig Understøttelse for hende, hvilken hun skulde nyde lige til sin Død.

XXVII. Mord.

141. Kongen af Preussen og Snigmorderen.

Psalm. 10, 8: Den Ugudelige sidder paa Luur i Landsbyerne; fra sit Baghold dræber han Uskyldige; hans Øine speide efter den Svage.

Da Frederik Vilhelm den Tredie af Preussen engang opholdt sig i Erdmansdorf ved Foden af Kæmpebjergene, modtog han en Skrivelse uden Navns Underskrift, i hvilken han blev advaret om at være mere paa sin Post, f. Ex. ikke mere at sove for aabne Døre, og navnlig ikke mere, som han hidtil havde gjort, at spadsere uden Følge om Aftenen i den nærliggende Skov. Kongen smilede, da han havde læst Brevet, og forandrede intet i sin jævne og simple Levemaade. Men da han derefter en smuk Sommeraften, fordybet i stille Betragtninger, atter gik alene op og ned i Skoven, traadte pludselig et Menneske med mørkt Ansigt, stridt Haar og daarlige Klæder, hen til ham. I en barsk Tone, med fast Holdning og uden at vise sømmelig Ærbødighed, sagde Manden: „Her har jeg allerede staaet længe og ventet. Det er mig kiært, at jeg nu endelig engang træffer Deres Majestæt. Jeg er Deres Undersaat, og det gaaer mig kun slet. Jeg har før været velhavende, men er nu bleven fattig ved en langvarig Proces, hvilken jeg nødvendig maatte have vundet, dersom der endnu var Retfærdighed paa Jorden, og dog har jeg tabt den; jeg behøver og forlanger Hjælp." — Rolig og med fast Blik svarede Kongen: „De kan indgive en skriftlig

Klage, saa vil jeg lade Sagen undersøge, og der skal vederfares Dem, hvad Ret er." — „Ja indgive, svarede Manden, det har jeg nu gjort i tre Aar, den ene Gang efter den anden; men det har ikke hjulpet mig noget. Min Klage er stedse bleven sendt tilbage fra høiere Vedkommende til den samme Øvrigheds Betænkning, som har fordømt mig, og saaledes har jeg bestandig erholdt et afslaaende Svar. Efterat være bragt til Fortvivlelse, har min Taalmodighed nu Ende; jeg fordrer min Ret." — „De begriber dog vel, svarede Kongen, at jeg ikke her paa Stedet kan opfylde Deres Ønsker. Kun rolig, ikke saa heftig og utaalmodig! De kan fortælle mig hele Sagen og dens Omstændigheder, men med Rolighed og saaledes, at De nøie følger Sandheden." — Dette gjorde Manden ogsaa paa Tilbageveien, i det han af og til udstødte heftige Forbandelser; dog blev han roligere, efterat Kongen bestandig havde indskudt formildende og beroligende Ord. Under denne Samtale var man kommen tilbage til Kongens Landsted; her lod Hans Majestæt strax Anklagerens Navn optegne, hvorefter han selv tilføiede, hvad han meente der kunde tale til hans Fordeel. — Derefter sagde han til ham: „De er vel hungrig eller tørstig og træt? De kunde vel have nødig at vederqvæge Dem og udhvile Dem lidt?" Han befalede da, at man skulde beverte Manden godt og anvise ham et Værelse til at sove i om Natten. Dagen efter lod han ham endnu engang komme for sig og forsikkrede ham, at hans Klage skulde blive grundigen undersøgt; og da Manden skulde til at gaae, fik han en anselig Foræring med paa Veien. — Efter Kongens Befaling blev Sagen nu paa det nøieste undersøgt og alle Papirerne omhyggelig efterseete; men det Hele fik et for Klageren ugunstigt Udfald, og den tidligere Dom maatte stadfæstes. Imidlertid hjalp Kongen

ham paa anden Maade, saa at han dog blev tilfredsstillet og kom atter paa Fode.

Senere har den samme Mand bekiendt Følgende for sin Skriftefader: Jeg lurede paa Kongen i Skoven ved Erdmansdorf, fordi jeg vidste, at han ofte pleiede at gaae derhen om Aftenen, uden at være ledsaget af Nogen. I min fortvivlede Stilling, da jeg ingen Ret kunde faae, var jeg personlig forbittret paa ham, fordi han kunde hjælpe mig, uden dog at giøre det; og bevæbnet med en Dolk, som jeg havde skjult indenfor Vesten, havde jeg Ondt i Sinde imod ham. Men Vor Herre maa vide, hvorledes det gik til: da jeg saae Kongen i Øinene, og han saae paa mig igien, blev jeg paa eengang heel anderledes til Sinds, og jeg følte: nei, det gaaer ikke an! Det var som om Djævelen var vegen fra mig, og en Engel med sin Hjælp var traadt hen til mig; mit haarde og bittre Hjerte blev blødt og skiælvende i mig, og jeg knappede min Kjole fastere til, for at jeg ikke saa let kunde komme til Dolken. Jeg var træt, men kunde dog ikke sove om Natten af indre Angest. Da jeg den næste Morgen atter stod for Kongen, kom Taarerne mig i Øinene; og da han rakte mig en Gave, vilde jeg knæle og kysse hans Fødder, hvilket han dog ikke tillod. Hvor takker jeg Gud, at jeg ikke har gjort, hvad jeg først havde i Sinde, og at jeg ikke som Snigmorder er styrtet i den Afgrund, ved hvis Rand jeg stod! O hvor har jeg nu faaet Kongen kiær!"

142. Den fortvivlede Moder.

Es. 31, 5: Han skal beskierme og frelse dem; i det han gaaer forbi, skal han redde dem.

En Vægter i en stor Stad i Tydskland gik en Nat som sædvanlig igiennem Gaderne, og tænkte paa Herren

og sin Gierning, hvilken han røgtede med Kiærlighed og Troskab. Klokken slog netop tolv, da han paa eengang hørte Nogen i et Huus at tale med høi og heftig Røst. „Det var besynderligt, tænkte han, er man oppe der endnu? Jeg maa vaage og vilde gierne sove, og disse Folk kunde sove og ville gierne vaage.“ Med saadanne Tanker sneg han sig hen til Huset og kigede giennem en Aabning paa Vinduesskodderne ind i Stuen. Hvilket Syn! Et Fruentimmer gik frem og tilbage i Stuen med en Kniv i Haanden og talte høit. Bag Kakkelovnen laae to Børn paa Straa og sov. — „Gud, barmhjertige Gud, raabte hun med vilde, forstyrrede Blik, er der ingen Redning mere? Skal jeg dog endelig døe paa en grusom Maade med de stakkels Unger? Skulle de endnu længere suge Blod af mit Bryst? See, hvor roligt de sove! Ak Gud, naar de vaagne! — Hvi holder jeg endnu Kniven i Haanden? Op og myrd dem, førend Hungeren virkelig fortærer dem!“ — Derpaa tog hun hurtigt det yngste Barn, lagde det paa Bordet, kyssede det og satte det med rystende Haand Kniven paa Struben. „Herre Jesus!“ raabte Vægteren i det samme og slog et haardt Slag paa Vinduesskodden, styrtede hen til Døren, som var aaben, og ind i Stuen. Konen, slagen af Skræk, laae paa Gulvet, og den frygtelige Kniv ved Siden af hende, førend endnu den gruelige Gierning var fuldbyrdet. „Qvinde, raabte Vægteren, Ravnemoder! hvorfor har du ingen Medlidenhed med dit Barn?“ Da kom hun til Besindelse og bekiendte, at flere Dage allerede vare forløbne, uden at hun og Børnene havde faaet saa meget som en Bid Brød. Blottet for alle Midler og enhver Leilighed til at erhverve sig noget og afviist af Alle med Kulde og Foragt, havde hun ikke havt noget andet Haab, end at døe, for at blive befriet fra sin ulidelige

Smerte. „Det skal du ikke, raabte Vægteren; her har du et Par Skilling til din egen og dine Børns Forpleining; hver Løverdag skal du faae ligesaa meget, og ved Hjælp af mine Naboer og andre gode Folk vil jeg ogsaa sørge for Brød og Ildebrændsel. Men jeg beder dig: lær dog at forlade dig paa Gud." — Konen vilde bevidne ham sin inderlige Taknemmelighed, fordi han var kommen til hende som en frelsende Engel i Nødens haarde Stund; men han var allerede borte igien, og med inderlig Glæde sang han sit Vægtervers, som han pleiede. Han holdt ogsaa, hvad han havde lovet, og blev i længere Tid en Velgiører for hiin fattige Enke og hendes Smaa.

143. Lægen og Maureren.

Rom. 3, 15—17: Deres Fødder ere snare til at udøse Blod; der er Fordærvelse og Elendighed i deres Veie, og Fredens Vei have de ikke kiendt.

En portugisisk Læge, der opholdt sig i en By paa Kysten af Afrika, blev en Dag tiltalt af en Maurer, som anmodede ham om at lave ham en Medicin, hvormed han kunde dræbe sin Fader, og lovede at betale ham godt for hans Uleilighed. Portugiseren blev, som man vel kan tænke, i Begyndelsen noget overrasket ved denne Anmodning, men fattede sig dog snart, da han kiendte Folkets vilde Sæder, og svarede ligesaa koldblodigt, som Maureren havde tiltalt ham: „Du lever altsaa ikke godt med din Fader, kan jeg forstaae." — „Jo, svarede Maureren, Ingen kan leve bedre sammen end vi; han har samlet mange Penge, skaffet mig en rig Kone og skienket mig hele sin Eiendom; men han er saa gammel, og han vil ikke til at døe." Da Lægen havde hørt disse Yttringer af Maurerens sønlige Følelse, lovede han at opfylde hans Begiering. Derpaa til-

lavede han en Mixtur, der snarere kunde styrke den gamle Mands Livskraft, end tilintetgiøre den. Maureren betalte ham godt og gik bort med Medicinen. Otte Dage efter kom han igien, for at lade Lægen vide, at Faderen var ikke død. „Ikke død! udraabte Lægen med forstilt Forbauselse; han vil nok døe." Han tilberedte nu en ny Mixtur og forsikkrede, at den vilde nok giøre sin Virkning, hvorpaa Maureren gav ham en endnu rundeligere Betaling end første Gang. Men nogen Tid efter kom Maureren tilbage til Lægen og klagede over, at hans Fader befandt sig bedre end nogensinde tilforn. „Tab ikke Modet, svarede Lægen sin gode Kunde, giv ham endnu engang en Portion, og jeg skal anvende min yderste Flid, for at giøre den saa kraftig som muligt." Maureren tog da Medicinen og betalte den, men kom ikke mere igien. Da nogen Tid var gaaet, mødte Lægen en Dag paa Gaden den unge Muhamedaner, hvis Bekiendtskab han havde gjort paa en saa usædvanlig Maade, og spurgte strax, hvorledes Midlet havde virket. „Det hjalp ikke, svarede han bedrøvet; Gud har bevaret ham til Trods for alle vore Bestræbelser. Min Fader var aldrig ved bedre Helbred; der er ingen Tvivl om, at han er en Marabut (en Helgen)." — „Det fornøier mig," sagde Lægen, og gik sin Vei.

144. Missionæren og Negeren.

1 Joh. 3, 15: Hver, som hader sin Broder, er en Manddraber, og I vide, at ingen Manddraber haver det evige Liv blivende i sig.

En Missionær forklarede engang de ti Bud. Ved det förste sagde en Neger til sig selv: „Jeg er skyldig"; ved det andet: „Jeg er skyldig"; ved det tredie

og fjerde ligeledes: „Skyldig." Men ved det femte Bud tænkte han: „Nei, her er jeg dog ikke skyldig, jeg har aldrig slaaet Nogen ihjel." Missionæren blev ved og sagde: „Have I aldrig hadet Nogen? Have I aldrig önsket, at denne Mand eller denne Kone var död?" Hvad Negeren fölte ved at höre disse Ord, kunde han ikke udsige. „Jeg er netop den Person, der tales om," tænkte han. Hans Hjerte begyndte at banke i Livet paa ham; han kunde i sin heftige Sindsbevægelse ikke bare sig for at raabe höit; det var som om Hjertet skulde sönderrives i ham. „Hör, Massa (Lærer), sagde han, jeg troer, at jeg endnu för Davretid i Dag har slaaet ti Mennesker ihjel. Jeg havde aldrig tænkt, at jeg var saa slem." Siden talede Missionæren om Jesus Kristus som den, der borttager Menneskenes Synder, og den arme Neger blev derved tröstet og vederqvæget i Sjælen.

XXVIII. Selvmord.

145. Den tungsindige Kone.

Rom. 14, 7. 8: Ingen af os lever sig selv, og Ingen døer sig selv; thi baade, dersom vi leve, leve vi Herren, og dersom vi døe, døe vi Herren; derfor, enten vi leve eller vi døe, ere vi Herrens.

En Kone, som var tilböielig til Tungsindighed, kom engang, under et meget heftigt Anfald af samme, paa den ulykkelige Tanke, at ville tage sig selv af Dage. Hun var allerede bestemt paa at styrte sig i Vandet; men förend hun forlod Huset, fölte hun en indre Drift

til endnu engang at gaae ud i Kiökkenet. Her fik hun Öie paa et Stykke Papir, som var revet ud af en Bog og laae nu paa Gulvet. Hun tog det op og læste, hvad der stod skrevet. Det var kun nogle faa Linier af en Samtale mellem en bekymret Sjæl og Jesus, de Bedrövedes Tröster. Den förste, nemlig Sjælen, gjorde det Spörgsmaal: „Hvorfor kommer saa megen Nöd og Plage over mig?“ — og Svaret var: „Fordi jeg ikke veed gavnligere Midler og Veie for dig.“ — Som en guddommelig Stemme tiltalte disse Ord hendes Sjæl; hendes Hjertes Uro blev öieblikkelig stillet; hun opgav sin usalige Beslutning, og fattede en anden, den bedste hun kunde fatte: ganske at overgive sig til ham, den Herre Jesum, som giennem Lidelser er indgaaet til Herlighed, for at före Sine til samme Maal.

146. Det forhindrede Selvmord.

Viisd. B. 16, 13: Herre, Du haver Magt over Liv og over Død; du fører ned til Helvedes Porte og fører op igien.

En fattig Mand gik en Vintermorgen ud i den ved London beliggende Skov, Hydepark kaldet, for at sanke Brænde. Her blev han en velklædt Person vaer, som gik op og ned paa et eensomt Sted og saae meget bedrøvet ud. Han troede, at det var en Officeer, som vilde duellere med en anden, og gik derfor tilside og skjulte sig bag et Træ, for at see, hvad der vilde skee. Han bemærkede nu, at Manden tog et Papir op af Lommen, læste det med en alvorlig Mine, rev det derpaa itu, trak i en Hast en Pistol frem, satte den for Panden og trykkede løs. — Men Fængkrudtet blussede kun, og Pistolen gik ikke af. Den fattige Mand sprang derfor til og rev ham Pistolen ud af Haanden; men herover blev den Fremmede opbragt

og greb sin Kaarde, for at giennembore ham. Da sagde den Fattige: „Stød kun til! jeg frygter Døden ligesaa lidet som De; men jeg har alligevel mere Mod end De. Jeg har allerede levet over tyve Aar i Armod og Kummer, og dog overlader jeg det til Gud alene, naar Han vil giøre en Ende paa min Nød." Selvmorderen blev beskæmmet ved denne Taalmodighed og Tillid til Gud; han angrede sit syndige Forsæt, og viste sig siden taknemmelig imod sin Befrier, ved at hjælpe ham paa hans gamle Dage.

147. Den rige Damby og den forarmede Kingston.

Jak. 4, 7: Staaer Djævelen imod, saa skal han flye fra Eder.

En rig Englænder, ved Navn Damby, mistede en elsket Brud tre Dage før Brylluppet. Nogen Tid efter blev han atter forlovet, og Brylluppet var allerede bestemt, da han pludselig af Kongen blev beordret at reise til Turin. Først efter flere Maaneders Forløb kom han tilbage og fandt da til sin store Forbauselse sin Kiæreste gift med en anden fornem Herre, som havde udvirket hans Reise, for at berøve ham hans Brud. Et Menneske, han havde reddet fra Armod, bagtalte ham kort efter for Ministeren, hvilket havde til Følge, at han gik glip af et Embede, som var ham lovet. Nedbøiet af Sorg og Græmmelse over al denne Modgang og Lidelse, som slette Mennesker beredte ham, fattede Damby den skrækkelige Beslutning, at skille sig selv ved Livet. En Aften gik han ned til Themsen, en stor Flod ved London, for at styrte sig i den. Der stødte han netop paa en Mand, som gik nedslaaet og bedrøvet og syntes at være Fortvivlelsen nær. Damby ventede paa, at Manden skulde gaae sin Vei, men han blev. Endelig gav han sig i Samtale med ham, og de aabenbarede nu hinanden deres Ulykker og For-

sætter. Den Fremmede, som hed Kingston, var en forarmet Kiøbmand, som saae sig nødsaget til at giøre Opbud, hvorved han vilde styrte Mange i Elendighed og tabe sit gode Navn og Rygte. Han saae ikke Andet end Fængsel og Vanære for sig, og kunde ikke udholde Tanken om, hvad der forestod ham selv, og hvad hans Kone og Datter vilde komme til at lide med ham. „Jeg vil redde Dem, sagde Damby, kom kun med mig." Han førte ham til sit Huus og forsynede ham med saa mange Penge, som han behøvede til at betale sin Gield. Da han havde leveret ham Pengene, sagde han: „Nu maa De heller ikke hindre mig i at udføre mit Forsæt; thi for mig er ingen Glæde mere paa Jorden." Efter mange Bønner og Overtalelser bevægede Kiøbmanden omsider Damby til at leve blot en Dag endnu, for at hans Hustru og Datter kunde faae Leilighed til at takke ham for hans Ædelmodighed. Han gik derfor hjem med Kingston, og da han var bleven Vidne til Familiens Glæde over den uventede Redning, saae deres Taarer og hørte deres Taknemmeligheds-Yttringer til ham, hvem de skyldte deres Lykke: blev han vel inderlig bevæget — dog havde han endnu ikke opgivet sit skrækkelige Forsæt. Aftenen kom, og han vilde rive sig løs fra den reddede Familie, for at styrte sig i Floden. Da kunde Kingston ikke længere tie med den gyselige Hemmelighed, som han bar paa sit Hjerte. Han fortalte, hvad han selv og hans Velgiører havde havt i Sinde, og hvorhen denne nu vilde begive sig. Da omringede baade Fader og Moder og Datter deres Velgiører, og bade ham ved Alt, hvad helligt er, at skaane et Liv, der var dem saa dyrebart, og uden hvilket de ikke ret kunde glæde sig over deres egen Redning. Og see, nu falder paa eengang en Lysstraale i den formørkede Sjæl, nu bøies det haarde Hjerte; nu begynder han at indsee, at Livet selv under Sorger og

Gienvordigheder har Værd, naar det anvendes til at hjælpe, trøste og frelse Andre. Han besluttede igjen at leve, blev en trofast Ven af den Familie, han havde reddet og som igjen havde reddet ham, og efter nogen Tids Forløb indgik han et lykkeligt Ægteskab med Datteren.

XXIX. Vrede.

148. Præsten Schöner ved et Sygeleie.

Ephes. 4, 31: Al Bitterhed og Hidsighed og Vrede og Skrigen og Bespottelse blive langt fra Eder, med al Ondskab.

Den nidkiære Herrens Tjener, Pastor Schöner i Nyrnberg, blev engang kaldet til en syg Kone, der hörte til de selvretfærdige Folk. Hun pleiede at gaae flittig i Kirke og til Alters; men dermed troede hun ogsaa omtrent at have gjort alt, hvad der behövedes, for at blive salig. Derfor syntes hun heller ikke videre om Schöners Prædikener; thi, sagde hun, han prædiker kun for Syndere og ikke for fromme Mennesker. — Da Præsten derfor kom ind til hende, modtog hun ham med disse Ord: „Förend De begynder at tale til mig, Hr. Pastor, maa jeg bede Dem, at De ikke betragter mig som en Synderinde, og ikke, som De ellers har for Skik, taler saa meget om Synd og Omvendelse. Thi derfor har jeg ikke ladet Dem kalde. Jeg har ingen Synd paa min Samvittighed; thi mine Forældre have opdraget mig i Gudsfrygt, og jeg har aldrig uden Nödvendighed forsömt den offentlige Gudstjeneste. Jeg har ogsaa altid været godgiörende mod Fattige. Derfor maa De

hellere sige mig noget ret Trösteligt under denne min Sygdom."

„Lykkelige Kone, sagde Schöner, som ingen Synder har! Hidtil kiendte jeg kun Een, som ikke vidste af Synd; det var Jesus Kristus. Jeg indseer nok, at De ikke kan modtage nogen Tiltale af mig; thi jeg maa bekiende for Gud, at jeg er en arm Synder, og at jeg ikke veed at rose mig af noget Godt hos mig selv, men vel hos Gud, hvis Kraft er mægtig i de Svage."

Ved disse Ord blev Konen lidt forlegen, da de syntes at indeholde en Daddel over, hvad hun nys havde sagt om sig, og hun ledede derfor Talen hen paa noget Andet. Imidlertid befalede hun sin Pleiedatter at lægge en Dug paa Bordet, ved hvilket Præsten skulde drikke Kaffe; ved denne Leilighed kom Barnet til at tabe en Kop, som hun vilde tage ned af Skabet, og den gik i Stykker. Herover blev den syge Kone saa opbragt, at hun overöste Barnet med usömmelige Skieldsord. „Alting, sagde hun tilsidst, giör den Tös klodset og volder mig den ene Skade efter den anden." Barnet vilde ikke saaledes lade sig ydmyge i Præstens Nærværelse og svarede, at hun dog ellers var flink til sin Gierning og ikke för havde foraarsaget nogen Skade. „Nei, see mig til den Lögnerske, raabte nu Konen, hvor hun vil giöre sig reen! Hun flink til sin Gierning og ingen Skade giöre! Nu, Enhver kan da med et halvt Öie see paa den næsvise Tös, at det er Lögn. Havde du ikke ovenikiöbet löiet, saa skulde det have været dig tilgivet; men nu pak dig bort fra mine Öine! — Hr. Pastor, vedblev hun, De maa holde mig det tilgode, at jeg blev saa ivrig. Det var en kostbar Kop. Kunde den Tös ikke have bedet 'en Anden at tage Koppen ned, da hun dog veed, at hun ikke

selv kunde det. Men Selvklogskaben vil altid raade sig selv."

„Kiære Kone, sagde Præsten, skulde det vel ogsaa være ret for Gud og ingen Synd, at De saaledes vredes for den Kops Skyld? Jeg i det mindste vilde holde det for en stor Synd, dersom jeg i Vrede brugte saadanne Ord."

„Hr. Pastor, svarede hun, vi ere jo Alle svage Mennesker. Jeg bliver ellers aldrig vred; men den selvkloge Tös vilde ovenikiöbet lyve for mig og sige, at hun er flink til sin Gierning og aldrig giör Fortræd, og at hun bilder sig ind at kunne giöre Alting godt nok selv og ikke vil bede en Voxen om at hjælpe sig — see, det ærgrer mig saa meget."

„Men kiære Kone, sagde Præsten, har De da ikke selv nylig löiet for Gud, ligesom Barnet for Dem, da De sagde, at De ikke havde syndet? Eller hvo er det vel, som lyver, enten Gud, som siger, at Menneskehjertet er ondt fra Ungdommen af og at Ingen er retfærdig for Gud, eller De, som foregiver, at det Modsatte er Tilfældet med Dem. Og ligesom Barnet troede sig stærk og dygtig nok selv, saaledes har De viist Dem ligesaa selvklog som Deres Pleiedatter, i det De, skiöndt De indrömmer, at vi ere svage Mennesker, dog holder Dem selv for god nok og altsaa ikke behöver en Gud Fader, som har sendt sin eenbaarne Sön til Verden, for at forlöse Syndere, eller en Frelser, der kan give Dem Forladelse for Deres Synder, eller en Hellig Aand, der kan veilede og styrke Dem."

Disse og endnu mange flere Ord talede Præsten med hellig Alvor og indtrængende Kraft, for at overbevise den Syge om hendes Synd og hendes Trang til Naade og Forsoning. Og Ordet vendte ikke tomt tilbage. Konen fölte

sig truffen; hun græd hjertelig og rakte Præsten sin Haand. Hun indsaae nu nok sin Synd, sagde hun; han maatte endelig ikke forlade hende, men hjælpe hende at bede, at Gud vilde tilgive hende og være hende naadig. Dette skete. Konen levede otte Dage endnu; men Schöner pleiede hendes syge Sjæl med ubeskrivelig Kiærlighed og Taalmodighed, og saaledes blev ved Guds Bistand hendes haarde Hjerte overvundet. Konen blev grundigen omvendt, men kom ogsaa til Forvisning om sine Synders Forladelse i Kristo. Hun döde saligt, med et ydmygt troende Hjerte.

149. Keiseren og den Vise.

Jak. 1, 19—20: Mine Brødre, værer langsomme til Vrede; thi en Mands Vrede udretter ikke det, som er ret for Gud.

En kinesisk Keiser mistede engang sin bedste Hest ved en Staldkarls Forseelse. Herover blev han saa opbragt, at han greb en Landse, for at giennembore Karlen. Til al Lykke var der en Philosoph eller viis Mand i Keiserens Følge, som traadte til og sagde: „Keiser, nær var dette Menneske blevet en Dødens Mand, uden først at være bleven overbeviist om sin Forbrydelse." — „Overbeviis ham da," sagde Keiseren.

Philosophen tog Landsen af Keiserens Haand og vendte sig imod den Skyldige med disse Ord: „Ulykkens Søn, hør dine Forbrydelser! Først er du Skyld i en Hests Død, som Keiseren havde betroet til din Omsorg; derfor skal du nu ogsaa selv døe. Dernæst er du Skyld i, at min Herre har i den Grad forivret sig, at han her staaer rede til at lægge voldsom Haand paa dig. Det er en Forbrydelse, større end den forrige. Endelig er du Skyld i, at det nu snart vil hedde over hele Riget, at Keiseren for en Hests Skyld har dræbt et Menneske. Derved mister

han sit gode Navn og Rygte. Ulykkens Søn, det er din tredie og skrækkelige Brøde, indseer du det?"

„Lad ham gaae, raabte Keiseren, som følte sig truffen; jeg vil for hans Skyld ikke miste mit gode Navn og Rygte."

150. Solen gaaer ned.

Eph. 4, 26: Blive I vrede, da synder ikke; Solen gaae ikke ned over Eders Fortørnelse.

Johan, Patriark eller Overbiskop i Konstantinopel, laae i Strid med Nicetas, een af de fornemste Mænd i Byen, og Sagen skulde afgiøres ved Retten. Man gjorde forgiæves Forsøg paa at faae Striden bilagt, ved at foranstalte en Sammenkomst mellem de stridende Parter. Ved dette Møde hørtes truende Ord fra begge Sider, og havde de ikke været forbittrede, da de kom, saa vare de det vissseligen, da de gik.

Da Nicetas var gaaet, gav Johan, som iøvrigt havde Retten paa sin Side, sig til at tænke over det, som var skeet, og spurgte sig selv oprigtigt, om det var muligt, at Gud kunde finde Behag i hans Vrede. „Natten nærmer sig, sagde han; skal Solen gaae ned over min Vrede? Tør jeg foragte Apostelens Raad?" — Strax sendte han nogle gode Venner til Nicetas, og bad dem blot at sige de Ord: „Ven, Solen gaaer ned!"

Nicetas blev rørt, løb strax hen til Patriarken, kastede sig om hans Hals og sagde: „O min Fader, afgiør Alt i denne Sag, som du vil." — Sagen blev afgiort, og Solens sidste Straaler beskinnede dem forsonede.

151. Den vise Arkytas.

Jak. 3, 13: Er Nogen viis og forstandig iblandt Eder, han vise ved god Omgængelse sine Gierninger i viis Sagtmodighed.

En berömt Viismand fra Tarent i Italien, ved Navn Arkytas, kom engang hjem efter en lang Fraværelse. Han erfarede da, at hans Landeiendom ved Forvalterens slette Bestyrelse var bleven aldeles forfalden. Han saae den forsömmelige Tjener stivt i Öinene. „Jeg vilde straffe dig, sagde han, hvis jeg ikke var opbragt paa dig.“ — Meningen heraf var den, at han hellere vilde lade ham ustraffet, end i sin Vredes Heftighed straffe ham haardere, end han fortjente.

152. Den snilde Slave.

Sal. Ordsp. 16, 32: Den, som hersker over sit Sind, er bedre end den, der indtager en Stad.

Muhamedanerne have optaget flere af Kristendommens Lærdomme i deres Religionsbog, som hedder Koranen, ihvorvel de forfalskede den sande Tro. Deraf kommer det, at de i mange Tilfælde vide at giøre, hvad der er ret for Gud, naar de ikke give deres Lyster og Lidenskaber Tøilen. Et Exempel herpaa skal anføres. — Da den berømte tyrkiske Pascha eller Statholder Hussein en Dag sad ved Bordet og spiste, kom een af hans Slaver af Vanvare til at spilde varm Suppe paa hans Hoved. Da blev Statholderen vred og foer heftigen ind paa Slaven. Skiælvende kastede denne sig for hans Fødder og fremsagde et Sted af Koranen: „Paradiis er beredt for alle dem, der tvinge deres Vrede og beherske sig selv.“ — Hussein fattede sig strax og sagde: „Saa er jeg heller ikke vred paa dig.“ Men den knælende Slave blev ved og anførte de næste

Ord af Koranen: „Og for dem, som tilgive deres Fornærmere." — „Jeg tilgiver dig," svarede Hussein, dog uden at see paa ham. — „Og Gud, vedblev Slaven, elsker især dem, der betale Ondt med Godt." — Nu rakte Hussein ham Haanden og sagde venlig: „Staa op, thi du har talt vel. Jeg skienker dig Friheden og en Slump Sølvpenge ovenikiøbet."

XXX. Kiærlighed til Fiender.

153. Karl den Tolvte og de russiske Soldater.

Rom. 12, 20: Dersom din Fiende hungrer, da giv ham Mad, dersom han tørster, giv ham Drikke; thi naar du det giør, samler du gloende Kul paa hans Hoved.

Da den svenske Konge Karl den Tolvte engang havde vundet en stor Seier over Russerne, blev der holdt Krigsraad, for at overveie, hvad der skulde giøres med de Fangne. En General var af den Mening, at det var bedst, de fik en Kugle for Panden. „Nu det skal skee," sagde Karl, lod bage Pandekager og bespiste dermed en Deel af de russiske Soldater, skienkede dem Friheden, lod derpaa sin Adjutant Baumann i Generalens Nærværelse forelæse det 18de Kapitel i Matthæi Evangelium, og sluttede selv med denne bibelske Anvendelse: „Har Herren eftergivet os ti tusinde Pund, saa kunne vi vel ogsaa skienke vor Medtjener hundrede Penninge."

154. Den gode og den slemme Nabo.

Matth. 5, 44: Jesus sagde: Elsker Eders Fiender, velsigner dem, som Eder forbande, giører dem Godt, som Eder hade, og beder for dem, som giøre Eder Skade og forfølge Eder.

En alvorlig kristelig Mand i Wyrtemberg havde en slem, fiendtligsindet Nabo, en Brygger, hvem han længe forgiæves havde søgt at vinde ved forskiellige Kiærligheds-beviisninger. Engang kom Uvennen i stor Forlegenhed ved sit Bryggeri paa Grund af Pengemangel. Han gik omkring allevegne, hvor han troede at kunne faae Penge til Laans, men forgiæves — ingensteds opnaaede han sin Hensigt. Endelig henvendte han sig ogsaa til Præsten; men denne havde heller ingen Penge tilovers, og saaledes var der nu hverken Raad eller Hjælp for ham. Han havde ganske sikkert faaet Pengene hos sin Nabo, og denne vilde have været glad ved at kunne bevise ham en saadan Kiærligheds-tjeneste; men den haarde og ubøielige Mand var med Villie gaaet netop ham forbi. Imidlertid erfarede Naboen ved Andre sin Fiendes Forlegenhed. Han tog derfor saa mange Penge, som Bryggeren behøvede, og bragte dem til Præsten med den Begiering, at han vilde levere hans Nabo dem, uden dog at lade ham vide, hvo der havde laant ham dem.

Naboen modtog Pengene med megen Tak, og bragte dem efter nogen Tids Forløb tilbage til Præsten. Han fortalte ham derhos med Glæde, at han aldrig havde havt saa megen Lykke i sin Haandtering som med disse Penge; der havde ret hvilet en Velsignelse derover. — „Saa? sagde Præsten; og veed De ogsaa, hvor Pengene ere fra? De ere komne fra Deres Nabo, som havde hørt om Deres Nød og gierne vilde hjælpe Dem.“ — „Det var godt, at

De ikke har sagt mig det før, svarede Bryggeren, ellers havde jeg ikke taget imod dem." — „Saa? Veed De da ogsaa, hvorfra Velsignelsen kom?" spurgte Præsten. Naboen taug. „Velsignelsen er kommen fra de Bønner, som Deres Nabo har opsendt til Gud for Dem. Gud har bønhørt den fromme Mand. Bed nu De den samme Gud, at Han vil sende sin Hellig Aand og fylde Deres Hjerte med Broderkiærlighed; da vil han vist ogsaa bønhøre Dem."

Bryggeren gik beskæmmet og med bøiet Hjerte til sit Hjem, og blev urolig og bekymret i sin Sjæl. Ikke længe efter gik han atter til Præsten og bekiendte med Taarer i Øinene, at han var en haardhjertet Synder. Præsten raadede ham til at henvende sig til Tolderes og Synderes Ven, den Herre Jesus Kristus, der forbarmer sig over Alle og saliggiør Alle, som søge ham med et ydmygt og oprigtigt Hjerte. Dette gjorde den Bedrøvede, og havde han før været en fiendsk Nabo, saa blev han nu en omvendt Kristen, et benaadet Guds Barn og en trofast, kiærlig Nabo.

155. Negeren og Slavehandleren.

1 Pet. 2, 15: Saaledes er det Guds Villie, at I, ved at giøre det Gode, skulle bringe de daarlige Menneskers Vankundighed til at tie.

En Neger i Vestindien hørte oftere en Missionær, som forkyndte Evangeliet om Jesus Kristus. Herren oplod hans Hjerte, saa at han annammede Ordet med Glæde og kom derved til Troen paa Frelseren. Fra den Tid af førte han et helligt og Gud velbehageligt Levnet, hvorfor han ogsaa vandt sin Herres Tillid. Denne havde store Landeiendomme, men da han manglede Arbeidsfolk, ventede

han engang med Længsel et Slaveskibs Ankomst. Da dette landede, sendte han sin Forvalter ned til Skibet, for at kiøbe 70 stærke Slaver. Men forinden sagde han til ham: „Tag Tom (det var Negerens Navn) med dig; han forstaaer bedre end du og jeg, hvorpaa man kan kiende de stærkeste af hans Brødre."

Tom og Forvalteren begave sig altsaa paa Veien. Da de vare ankomne til Skibet, fæstede Tom et opmærksomt Øie paa en svag gammel Mand og sagde med bedende Mine til Forvalteren: „Herre, det er den Slave, som Jeg kan bruge." Forvalteren svarede, at han maatte udsøge sig nogle stærkere Folk; men Tom vedblev at bede: „Nei, Herre, denne Slave maa jeg have." Forvalteren blev vred over det Ophold, som Negerens Paatrængenhed foranledigede; derfor tiltalte han denne haardt og sagde, at han maatte skynde sig med at udtage saadanne Slaver, som han vidste at hans Herre kunde være tjent med. Tom var imidlertid ikke at bevæge til at afstaae fra sit Forsæt, og tilsidst sagde Slavehandleren, utaalmodig over hans Paahængen: „Saa tag ham da for intet, om du vil; han døer dog alligevel, før du faaer ham vel i Land." Glad over at have opnaaet sit Ønske, bragte Tom den gamle Mand meget forsigtigt ned i Baaden, gav sig derpaa til at udvælge 70 andre Slaver og blev snart færdig med dette Arbeide. Men denne Negerens Adfærd havde vakt Forvalterens Opmærksomhed, og saasnart han fik Tid, gik han derfor hen til Toms Hytte, for at erfare, hvad der egentlig havde bevæget ham til det omtalte Skridt. Han saae da den gamle Mand liggende i Toms Seng og denne knælende foran ham; og ved denne Leilighed opstod følgende Samtale:

Forvalteren: Nu, Tom, den gamle Mand der er vel din Fader? — Tom: Nei, Herre, ikke min Fader. — Forv.: Din Farbroder da, eller hvor nær er han beslægtet med dig? — Tom: Herre, han er slet ikke i Familie med Tom. — Forv.: Hvorfor havde du da saa travlt med at faae ham i Land? — Tom: Denne Mand har været min største Fiende. (Ved disse Ord kastede Forvalteren et mistænkeligt Blik til Tom, men denne vedblev:) Manden solgte mig og alle mine Brødre og Søstre som Slaver. — Forv.: Hvad tænker du da paa, Tom? Hvorfor har du ham her hos dig? — Tom: Den gode hvide Mand d. e. Missionæren har fortalt mig: „Jesus sagde: elsker Eders Fiender." Herre, jeg elsker Jesum; Jesus døde for den arme Tom; og da jeg saae den gamle Mand, min største Fiende i hele Verden, saa tænkte jeg: Nu kan Tom giøre, hvad Jesus giør, thi Jesus elsker sine Fiender; Jesus elskede Tom, da Tom var hans største Fiende. Derfor, Herre, tog jeg den gamle Mand til mig, og saalænge han lever, vil jeg for Jesu Skyld sørge for ham.

156. Lægen i Berlin.

Hebr. 12, 14: Stræber efter Fred med hver Mand og efter Hellighed, uden hvilken Ingen skal see Herren.

Georg Ernst Stahl, der döde 1734 som kongelig Livlæge i Berlin, var en særdeles duelig Mand i sit Fag, og derhos en sand Menneskeven, som satte sin Glæde i at hjælpe og tjene Andre. Skiöndt han var en fredelskende Mand, faldt det dog i hans Lod, i længere Tid at maatte leve i Uenighed med sin Kollega eller Embedsbroder, Livlægen H., som tilföiede ham mangen uforskyldt Krænkelse. Stahl fandt sig heri med Taalmodighed, og tænkte aldrig paa at hevne sig, ihvorvel han stundom havde god Leilig-

hed dertil; han blev meget mere sin Fiendes Velgiörer. Livlægen H. havde nemlig en General i Kuur, som var meget afholdt af Kongen, Frederik Vilhelm den Förste. Den Syge döde, og ved Hoffet talte man höit om, at Lægen havde begaaet utilgivelige Feil i hans Behandling. Endelig kom Rygtet ogsaa for Kongens Ören, og han var saa meget villigere til at troe det, som han virkelig sörgede dybt over Tabet af sin Yndling; han lod derfor Lægen föle sin Uvillie, i det han öieblikkelig forböd ham al Praxis. — Faa Dage efterat dette var skeet, blev Stahl kaldet op til Dronningen. Neppe havde hun givet ham en kort Underretning om sin Sundhedstilstand, förend hun sagde: „Kiære Stahl, tag mig det ikke ilde op, at jeg har en Bön til Dem, som maaskee kunde synes noget upassende. Jeg har her en lille Hund, som jeg holder overordentlig meget af; det stakkels Dyr er haardt angrebet, og jeg troer, at det maa kunne hjælpes. Vil De ikke være saa god at foreskrive Hunden noget?“ — „Det vilde jeg hjertelig gierne, svarede Stahl, hvis Deres Majestæt ikke havde sagt, at det var Deres Yndling.“

Kongen var netop tilstede; Stahls Svar vakte hans Opmærksomhed, og han spurgte derfor med sin sædvanlige Munterhed: „Hvi saa, Stahl, hvorfor det?“ — „Jeg veed af Erfaring, Deres Majestæt, sagde Stahl, hvor ulykkelig en Læge kan blive, naar en Yndling döer, uden at han har nogen Skyld deri.“

Kongen: „Ha, ha! jeg mærker nok, at Han sigter til H. — Siig mig i al Oprigtighed, har H. ikke taget Generalen af Dage?“

Stahl: „Nei, Deres Majestæt maa forlade mig, at jeg ligefrem erklærer: H. er en ligesaa duelig som samvittighedsfuld Læge. Jeg har hört —“

Kongen: „Hele Staden taler dog derom, som var det en afgjort Sag.“

Stahl: „Staden siger meget, Deres Majestæt! H. kan have sine Fiender. Jeg har hört mig nöie for, hvorledes han har behandlet Generalen. Jeg vilde netop have baaret mig ligedan ad; Generalen vilde uden al Tvivl ogsaa være död under mine Hænder, og jeg vilde have været ligesaa sikkert overbeviist om, at der skete mig Uret, hvis jeg derover havde mistet min Praxis.“

Kongen: „Stahl! Han er en ærlig Mand; siig mig, er det Hans sande Mening?“

Stahl: „Ja, Deres Majestæt, det bevidner jeg for Gud.“

Kongen: „Nu, det er vel muligt. Folk tale jo ofte hen i Veiret om det, de ikke kiende. — Giv Han sig kun tilfreds, H. skal atter have sin Praxis. Men see kun til, om Han ikke kan hjælpe Hunden!“

XXXI. Forsonlighed.

157. De to Krigere.

Matth. 5, 25: Vær snart velvillig mod din Modstander, medens du er med ham paa Veien, at Modstanderen ikke skal overantvorde Dommeren dig, og Dommeren skal overantvorde Tjeneren dig, og du skal kastes i Fængsel.

Da Kong Vilhelm af England i Aaret 1695 beleirede Fæstningen Namur i Belgien, hvilken den franske Konge Ludvig den Fjortende havde indtaget, opstod der Uenighed imellem en Underofficeer, som hed Rikard, og en Soldat, ved Navn Valentin, der begge tjente i det engelske Regi=

ment Hamilton. Denne Uenighed gik efterhaanden over til et bittert Had. Rikard, som var Valentins nærmeste Foresatte, forfulgte især denne og behandlede ham med megen Haardhed og Foragt. Valentin søgte forgiæves at formilde hans Vrede og dæmpe hans Had. Da de begge en Dag rykkede ud imod Fienden, kom der en Kugle, som knuste Rikards Been. Der laae han da paa Jorden i en elendig Tilstand, og maatte hvert Øieblik vente at blive søndertraadt af Hestenes Hove. Nu forbandt Nøden ham selv med sin Modstander. „Valentin, raabte han fuld af Fortvivlelse, kan du føre det over dit Hjerte, at lade mig ligge her og omkomme?" — Valentin, som opholdt sig i Nærheden, glemte strax al tilføiet Uret og Mishandling, og ilede til, for at hjælpe sin Medstrider. Han tog Rikard paa sine Skuldre, medens Kuglerne peb ham om Ørene, og bar ham op paa en Høi. Her gjorde han sig al mulig Umage for at pleie sin Fiende og forbinde hans Saar. Men medens han var sysselsat hermed, blev han truffen af en fiendtlig Kugle og sank død til Jorden. Dybt rystet ved dette Syn, glemte Rikard sine Saar, sprang op, kastede sig over det blodige Lig og raabte: „Valentin, ædle, høimodige Valentin, du døer for mig, som behandlede dig saa grusomt! Jeg vil, jeg kan ikke overleve dig." Man kunde neppe rive ham løs fra Liget, som han holdt i sine Arme, og saaledes maatte man føre ham bort, medens alle hans Kammerater, som havde kiendt hans Fiendskab imod Valentin, ledsagede ham med Taarer. Da han blev bragt hen i et Telt, maatte man med Magt forbinde hans Saar, men det var allerede for sildigt; han døde næste Dag under skrækkelige Qvaler, og blev ved at raabe paa Valentin og at beklage sin Uretfærdighed og Haardhed imod ham.

158. Kong Ludvig den Tolvte.

Rom. 12, 21: Lad dig ikke overvinde af det Onde, men overvind det Onde med det Gode.

Ludvig den Tolvte, som for sin Mildhed og Venlighed fik Tilnavnet Folkets Fader, besteg i Aaret 1498 Frankrigs Trone. Han havde forfattet en Liste over alle de Personer, som havde efterstræbt ham under hans Formands, Karl den Ottendes Regiering, da han kaldtes Hertug af Orleans, og Ingen formodede, at han nogensinde skulde blive Konge. Han havde sat et Kors ved sine værste Modstanderes Navne. Disse fik det at vide, og vilde tage Flugten af Frygt for Følgerne. Men da Kongen hørte dette, lod han dem kalde til sig og sagde: „Hvad frygtede I da, at jeg skulde giøre Eder? Det Kors, jeg har sat ved Eders Navne, maa for en Kristen ikke være et Tegn paa Hevn, men meget mere, ligesom Frelserens Kors, et Tegn og Pant paa fuldkommen Tilgivelse og Forglemmelse af alle Fornærmelser, som I forhen maatte have tilføiet mig. Kongen i Frankrig maa ikke hevne, hvad man har gjort imod Hertugen af Orleans.

159. Vennerne.

Psalm. 133, 1: See, hvor godt og hvor liftigt det er, at Brødre boe eendrægtigen tilsammen.

En kristeligsindet Mand reiste engang til en Stad, for at besöge nogle af sine Venner, som boede sammesteds. Der hörte han til sin Bedrövelse, at to af disse, som han holdt meget af, levede i Uenighed med hinanden. Da han nu en Dag kom hen til een af sine Venner, traf han netop hos ham den Broder, som havde givet Anledning til den omtalte Misforstaaelse. Man

talte om forskiellige Ting, og underholdt sig en Tid lang om, hvorledes Enhver især havde levet, siden de saaes sidst. Endelig gik den kristelige Ven hen og satte sig ved Klaveret, som stod i Stuen, spillede og sang den bekiendte Psalme:

„I Herrens Udvalgte, som Hellighed öve,
Hvor staaer det med Kiærligheds vigtigste Pröve?
Staae I ret forbundne ved Enigheds Aand?
Har Intet forstyrret det liflige Baand?
Vor Fader i Himlen kan Hjerterne kiende,
Hvor Kiærlighed fattes, har Troen en Ende,
Den Höiestes Flamme bör himmelhöit brænde.“

Dette var nok for den Skyldige. Han fölte sig öieblikkelig truffen; han kunde ikke bare sig for at græde og ilede bort, for at opsöge den Fornærmede, og række ham Haanden til Fred og Forlig, til fornyet Venskab.

160. Keiserlig Giestfrihed.

1 Pet. 4, 9: Laaner hverandre gierne Huus uden Knur.

Medens den romerske Keiser Antoninus den Fromme endnu var Statholder i Asien, tog han engang ind i Sophisten Polemons Huus paa en Tid, da denne var fraværende. Da han kom hjem, blev han fortrydelig paa den ubudne Giest, og nödte Antoninus, og det om Natten, til at söge sig et andet Qvarteer. Flere Aar efter, da Antoninus imidlertid var bleven Keiser, kom Polemon til Rom. Da Keiseren erfarede dette, anviste han Polemon Værelser i sit eget Pallads, og sagde, at Ingen skulde fordrive ham derfra. Da hændte det sig, at en Skuespiller besværede sig for Keiseren over Po-

lemon, fordi denne havde drevet ham ud af Skuepladsen. „Naar skete det?“ spurgte Antoninus. „Ved Middagstid,“ svarede hiin. „Giv dig tilfreds, min Ven, sagde Keiseren; han jog mig ud af sit Huus midt om Natten, og jeg fandt mig dog deri.“

XXXII. Sagtmodighed.

161. Den sagtmodige Skolemester.

Matth. 5, 5: Salige ere de Sagtmodige, thi de skulle arve Jorden.

Den ærværdige Skolemand Jeremias Flatt, der døde i Stutgard 1823 i en høi Alder, var i sine yngre Aar Forstander for et Vaisenhuus, hvor han havde en heel Stue fuld af Børn at undervise. Hver Morgen pleiede han at bede om Taalmodighed og Sagtmodighed til sin møisommelige Gierning. En Dag, da han som sædvanlig gik op og ned i Skolestuen, bemærkede han en Dreng paa 12 Aar, som med begge Albuer bredte sig heelt ud over Bordet. Flatt foreholdt ham det Upassende heri og gik videre. Da han atter kom forbi, havde Drengen igien paa samme Maade lagt sig hen over Bordet, og han forbød ham det nu anden Gang. Drengen adlød vel ogsaa, men kun for et Øieblik; thi da Læreren tredie Gang kom til ham, traf han ham i samme Stilling, og læste i hans trodsige Ansigt Foragt for hans Advarsel. Hans Blod begyndte nu at blive varmt, men han fattede sig dog og bad ved sig selv: „Giv mig, Herre, Taalmodighed med dette Barn, ligesom du selv har Taalmodighed med mig gamle Barn!“ Strax lagde hans Vrede sig, han taug stille og

fortsatte rolig og sagtmodig Underviisningen. Drengen forblev i den samme trodsige Stilling, men Læreren lod som han ikke mærkede det. Da Skoletiden var forbi, lod han Drengen kalde op til sig, og inden han kom, bad han imidlertid om Viisdom og Sagtmodighed. Drengen kom stormende op ad Trappen, traadte ind med trodsig Mine og smak Døren heftigt i efter sig. „Hvorfor slaaer du saaledes med Døren?" spurgte Flatt. „Jeg slog ikke med den," var hans trodsige Svar. „Jo vist slog du den i," sagde Læreren. „Nei, jeg gjorde ikke," svarede Drengen atter. — Da gik Flatt hen til ham, tog ham i Haanden og sagde med blid Stemme: „Veed du, min Søn, hvem det er, du fornærmer, hvem du synder imod? Ikke imod mig synder du, men imod din Frelser, som jo dog aldrig har gjort dig nogen Fortræd. Prøv dig selv, hvorfor du bærer dig saaledes ad." — Disse Ord bøiede ganske Drengens Hjerte; han brast i Graad og bad om Forladelse. „Jeg havde, vedblev han, i Dag foresat mig, med Flid at drille Dem saa længe, indtil De blev nødt til at straffe mig. Dette, meente jeg, vilde De ærgre Dem mere over og have langt mere ondt af end jeg. Tilgiv mig dog for Guds Skyld, jeg skal vist aldrig gjøre det tiere." Flatt forestillede ham nu, hvilken farlig Fristelse han havde været udsat for, og lod ham gaae med den Forsikkring, at han for længe siden havde tilgivet ham. Men Drengen gik utrøstelig bort.

Da Flatt om Eftermiddagen havde læst med de andre Klasser og om Aftenen sad alene paa sit Værelse, hørte han Nogen pikke paa Døren. „Kom ind!" sagde han; og see, da traadte den samme Dreng ind med forgrædte Øine og sagde: „De kan umuligt tilgive mig; jeg har ingen

Ro havt paa mig, thi jeg har handlet som en Djævel. Siig mig nok engang, at De vil tilgive mig; herefter skal jeg vist aldrig fornærme Dem saa meget som med en Mine." Læreren forsikkrede ham da paa ny, at han af sit Hjerte havde tilgivet ham; dog formanede han ham ogsaa til at bede Herren om Forladelse; thi Han var bleven mest fornærmet af ham, men var ogsaa villig til at tilgive ham, naar han oprigtigt fortrød, hvad han havde gjort. Derpaa gik Drengen atter grædende bort. — Næste Morgen ganske tidlig kom den samme Dreng igien med Taarer i Øinene, saa at Læreren maatte forundre sig. Han havde ikke kunnet sove, sagde han; den forrige Dag brændte ham paa Sjælen, og han bad Flatt af ganske Hjerte, at han dog vilde holde ligesaa meget af ham som tilforn. Han kunde ikke begribe, hvorledes han igaar var kommen til at fatte et saa skændigt Forsæt, at sætte Lærerens Taalmodighed paa Prøve, ved at fremture i sin Ulydighed og Trods. Men den Kiærlighed og Sagtmodighed, hvormed han var bleven behandlet, havde bevæget ham saa dybt, at han ikke længere havde kunnet staae imod. Tilsidst spurgte han Læreren, hvorledes det dog havde været ham muligt at vise sig saa langmodig under hans frække Opførsel. Hertil svarede Flatt: „Kiære Barn, det skal jeg i Korthed sige dig: der er vederfaret mig Naade af Herren, derfor har jeg ogsaa kunnet lade dig vederfares Naade." — Hvad Drengen havde lovet, holdt han troligen. Han blev efter den Tid Flatts bedste Discipel, og levede endnu for faa Aar siden som en agtet Borger i Stutgard.

162. Erkebiskop Cranmer.

Ephes. 4, 1. 2: Jeg formaner Eder, at I vandre værdigen det Kald, med hvilket I ere kaldede: med al Ydmyghed og Sagtmodighed, med Langmodighed, saa I fordrage hverandre i Kiærlighed.

Erkebiskoppen af Kanterbury, Thomas Cranmer, der i sin Tid virkede kraftigen til Reformationens eller Kirkeforbedringens Indförelse i England, var bekiendt for sin Sagtmodighed og Overbærenhed med Hensyn til personlige Fornærmelser. En uvidende og slettænkende Præst havde engang paa et offentligt Sted spottet over ham og sagt, at han besad ikke mere Lærdom end en Gaas. Præsten blev derfor sat fast og skulde i Erkebiskoppens Nærværelse giöre Rede for, hvad han havde sagt. Cranmer tiltalte ham med Venlighed og spurgte, om han kiendte ham. Da Præsten hertil svarede nei, spurgte han ham atter, hvorfor han da dömte saa overilet om ham. Dersom han tvivlede om hans Lærdom, saa vilde han gierne lade det komme an paa en Pröve; han (Præsten) skulde kun tilspörge ham i hvilkensomhelst Videnskab det behagede ham. Da kom Præsten i stor Forlegenhed og maatte med Skam tilstaae, at han selv Intet forstod uden sit Modersmaal. „Nu vel, sagde Cranmer, saa er I vel godt hjemme i Eders engelske Bibel. Siig mig altsaa: hvem var Davids Fader?“ Præsten lod som han betænkte sig, og undskyldte sig med, at han ikke i dette Öieblik kunde komme paa Navnet. „Nu, sagde Cranmer fremdeles, saa veed I dog vel, hvem der var Salomons Fader?“ Den arme Præst svarede: han var just ikke bevandret i Slægtsregistrene, derfor kunde han ikke sige det. Derpaa lod Erkebiskoppen ham gaae, og gav ham blot det Raad med paa Veien, at han herefter vilde

besöge Vertshusene noget sjeldnere og Studerekammeret saameget oftere, og at han for det förste vilde afholde sig fra enhver Dom over Andres Lærdom. Saaledes gik Præsten ganske sluköret bort, men maatte dog være glad ved at slippe med naadig Straf.

En anden Gang havde to engelske Doktorer sammensvoret sig imod Cranmers Liv. Da denne opdagede deres forræderske Planer, lod han dem begge komme for sig og fortalte dem, hvor höiligen han var bleven skuffet af nogle Personer, hvilke han hidtil havde viist den störste Tiltro. Han bad dem derfor at sige ham, hvorledes han bedst skulde forholde sig imod saadanne Folk. Da Ingen af dem anede, at det var netop dem, han meente med dette Spörgsmaal, svarede de begge, at saadanne Mennesker havde uden Skaansel fortjent Döden. Da oplöftede Erkebiskoppen sine Hænder mod Himmelen og raabte: „Du gode Gud, paa hvem kan vel et Menneske forlade sig i denne onde Verden?“ Derpaa tog han de Breve, ved hvilke han havde opdaget Forræderiet, op af Lommen, og spurgte dem, om de kiendte disse Papirer. Da blegnede Doktorerne af Skræk og Forlegenhed, faldt ned for Erkebiskoppens Födder og bade ham om Tilgivelse. Cranmer lovede at tilgive dem og at bede for dem; kun eet maatte de ikke vente af ham, at han i Fremtiden satte nogen Lid til dem.

163. Turenne.

Ephes. 4, 32: Værer velvillige imod hverandre, barmhjertige, tilgivende hverandre, ligesom og Gud haver tilgivet Eder i Kristo.

Den berømte franske Feltherre, Marskal Turenne, udmærkede sig ligesaa meget ved Mildhed, Sagtmodighed og Venlighed imod Undergivne og Folk af ringere Stand, som ved Krigskyndighed, Tapperhed og uforfærdet Mod i

Slagets Hede. Engang stod han i et af sine Værelser og saae ud af et aabent Vindue, i det han bøiede sig forover og havde Hovedet og en Deel af Kroppen udenfor. En Tjener, der kom gaaende igiennem Værelset, kiendte ikke sin Herre, men tog ham an for een af sine Medtjenere, og gav ham i Forbigaaende et dygtigt Slag bagtil. Marskallen vendte sig hurtigt om, og da Tjeneren saae, hvem han havde slaaet, blev han meget elendig, styrtede ned for sin Herres Fødder og raabte: „For Guds Skyld, tilgiv mig, naadige Herre! jeg troede, det var Georg.“ Men Turenne svarede ganske rolig og sagtmodig: „Om ogsaa det havde været Georg, skulde du dog ikke have slaaet saa haardt.“

En anden Gang, da han spadserede udenfor Paris, kom han forbi en Keglebane, hvor et Par Haandværkssvende vare i Strid om et Kast, som een af dem havde gjort; og da Turenne altid gik meget tarvelig klædt og saae uanselig ud, kaldte Haandværkssvendene paa ham, for at han skulde afgiøre deres Trætte, da de bemærkede, at han havde en Stok i Haanden. Marskallen var strax villig til at opfylde deres Ønske, maalte Afstanden, som der var Strid om, og afgjorde Sagen til Fordeel for een af de Stridende. Den Anden, som troede sig forurettet, blev vred og begyndte at tiltale Marskallen med grove Ord. Turenne bukkede sig roligt ned, maalte Afstanden endnu engang og sagde: „Det er rigtigt, som jeg siger.“ I samme Øieblik kom et Par Officerer forbi, som kiendte deres General, nærmede sig og hilsede ham med stor Ærbødighed. Da Haandværkssvenden hørte, at det var den store Turenne, som han havde fornærmet, bad han ham meget ydmyg om Forladelse; men Marskallen sagde blot:

„Det var ikke smukt af Eder, min Ven, at I kunde troe, jeg vilde giøre Eder Uret;" og gik derpaa videre.

164. Mazarin og hans Sekretær.

1 Kor. 13, 4: Kiærligheden er langmodig og velvillig; Kiærligheden bærer ikke Nid, den bruger ikke Fremfusenhed og opblæses ikke.

Den bekiendte Kardinal Mazarin dikterede en Aften een af sine Sekretærer et Brev. Overvældet af anstrengende Arbeide, faldt Sekretæren i Søvn. Uden at lægge Mærke hertil, vedblev Kardinalen at diktere, i det han gik op og ned ad Gulvet. Da han var kommen til Slutningen af Brevet, vendte han sig til Sekretæren og sagde: „Slut som sædvanlig!" Nu opdagede han til sin Forundring, at kun de første Linier af Brevet vare skrevne. Kardinalen holdt meget af denne Sekretær, og behandlede ham som en Fader sin Søn. Han traadte hen til ham, og gav ham et lempeligt Slag paa Kinden, for at vække ham. Sekretæren vaagnede, og i sin rasende Forbittrelse giengieldte han Slaget med et drøit Ørefigen, uden at tænke paa, hvem han havde for sig. Kardinalen lod sig ikke mærke med noget, men sagde ganske tørt og roligt: „Nu, min Herre, da vi begge ere tilstrækkelig vaagne, saa lad os gaae videre med vort Brev."

165. Biskop Brochmand.

1 Pet. 3, 9: Betaler ikke Ondt med Ondt eller Skieldsord med Skieldsord, men tværtimod velsigner, vidende, at I dertil ere kaldte, at I skulle arve Velsignelse.

Den bekiendte Biskop Jesper Brochmand i Kiøbenhavn var meget nidkiær i sit Embede. Han saae nøie paa, at de, som bleve udnævnte til Præster, vare værdige dertil og havde et godt Vidnesbyrd, og at de, som havde Kaldsret, ikke mis-

brugte den. Men derved fik han adskillige Fiender paa Halsen, navnlig i de høiere Stænder. Een af disse mødte ham engang paa Gaden, og da han ikke i en Hast kunde finde paa andet, for at giøre ham Fortræd, befalede han sin Tjener, at han strax skulde gaae efter Biskoppen og sige ham nogle Grovheder. Tjeneren, som endnu ikke havde lagt Mærke til, hvem det var, gik; men saasnart han saae, at det var Bispen, vendte han tilbage til sin Herre og spurgte ham, om han ikke havde taget feil. Herren blev ved i sin Ubesindighed, drev ham frem igien, og lagde ham selv Ordene i Munden, som han skulde sige. Tjeneren maatte nu gaae i sit Ærinde, enten han vilde eller ikke; dog fremførte han det med megen Undseelse, og undskyldte sig med, at det var ham saaledes befalet. Brochmand hørte ganske rolig derpaa; bad Tjeneren hilse sin Herre og sige ham Tak; og gav ham selv en Sølvdaler for sin Beskedenhed.

166. Sneglen.

Philipp. 4, 5: Eders Sagtmodighed være vitterlig for alle Mennesker! Herren er nær.

Da Pastor Hill, en berömt Folketaler i England, engang prædikede alvorligt om Omvendelse og Tro paa aaben Mark, var en overordentlig stor Skare strömmet sammen, for at höre denne forunderlige Mand. Nogle af Tilhörerne bleve bevægede, Andre derimod i höi Grad forbittrede over den Dristighed, hvormed han foreholdt dem deres Synder; ja det gik endog saa vidt, at de kastede alt, hvad de kunde faae fat paa, efter ham, for ret at drille ham. Han talede netop om Troens Kraft, som et Skjold, hvormed man kan slukke den Ondes gloende Pile, da i det samme een af hans heftige Modstandere kastede en levende Snegl efer ham. Hill tog ganske rolig Sneglen af sin Kjole med

sit Lommetörklæde og sagde: „Det var ogsaa een af den Ondes gloende Pile; men Troen giver mig Styrke, saa at jeg slet ikke er bange.“ — Denne Rolighed og Sagtmodighed slog Manden, som fölte sig beskæmmet og blev, til Prædikenen havde Ende, hvilken tilsidst gjorde et saa dybt Indtryk paa ham, at han bekiendte sine Synder for Præsten, og förte fra den Stund af et gudfrygtigt Levnet.

XXXIII. Ydmyghed.

167. Biskop Georg og Præsten.

Matth. 11, 29: Lærer af Mig, siger Jesus, thi Jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjertet.

En ærværdig gammel Mand kom engang ridende, just som Solen var ved at gaae ned bag den Række af Bjerge og Høie, som begrændse Synskredsen af det rige og maleriske Landskab i Nærheden af Springfjeld i den nordamerikanske Stat Ohio. Det var en lummervarm Aften i August Maaned, og den Reisende var træt og udmattet af Dagens Besværligheder; thi han havde været ude fra den tidlige Morgenstund og havde tilbagelagt en Vei af ni danske Mile. Han blev derfor holdende foran et anseligt Huus. En Kone i sine bedste Aar var netop ved Haanden, og den Gamle bad hende venlig om Herberge for sig og sin Hest. „Jeg veed ikke, om vi kan optage Dem, svarede hun. Men De seer ud til at være træt; jeg vil derfor høre, om Præsten, som bliver her i Nat, vil lade Dem boe hos sig.“ — Den unge Geistlige, som snart kom ned, nærmede sig den gamle Mand med en vigtig Mine, betragtede ham en Stund fra alle Si=

der, gjorde derpaa nogle ubeskedne Spørgsmaal, og var tilsidst saa naadig at tillade, at den Fremmede for denne Nat maatte dele Seng med ham; hvorefter han dreiede sig om paa Hælen og gik ind i Huset igien. Den Reisende steg nu af, og førte sin tro Ganger ind i Stalden, hvor han med egne Hænder gned og aftørrede samt vandede og forede den; derefter traadte han ind i Beboelsesleiligheden, hvor han forgiæves havde haabet at finde en giestmild Modtagelse. I Anledning af Præstens Nærværelse var der stort Selskab; men Ingen lagde Mærke til den Gamle. Træt af Dagens Møie satte han sig ned paa en Stol, som stod ledig i en Krog, hvor han ikke var Nogen i Veien, men hvor han tillige kunde see alt, hvad der foregik.

Den unge Præst opførte sig ganske som en letsindig Spradebasse; og der kom ikke et alvorligt Ord fra hans Læber, saa det var ikke til at mærke, at han var en Religionens Tjener. — Da den Gamle i længere Tid forgiæves havde ventet paa, at man vilde byde ham noget at spise, bad han, at man vilde vise ham op paa sit Værelse, og saaledes trak han sig ubemærket tilbage fra Selskabet. Da han nu var bleven alene, tog han en Bibel frem af sin Sadelpose, og overlod sig til gudelige Betragtninger. Een Time randt hen efter den anden, og Ingen tænkte paa at indbyde Oldingen til det yppige Maaltid, som blev holdt nedenunder.

Henimod Midnat kom Præsten op ad Trappen og traadte ind i Soveværelset; han kastede derpaa i en Hast sine Klæder fra sig uden Andagt og Bøn, og lagde sig uden videre i Midten af den lille Seng, der dog skulde være et Hvilested ligesaavel for den gamle Mand, som for ham selv. Da den Gamle som sædvanlig havde holdt sin Aftenbøn knælende, trak han sine Klæder af og lagde sig i Sengen eller rettere

sagt paa Kanten af samme; thi den unge Præst havde indtaget Midten, og vilde ikke godvillig vige saa meget som en Tomme. I denne ubehagelige Stilling laae den Fremmede i nogen Tid, uden at sige et Ord. Endelig gjorde Præsten en Bemærkning, hvortil den Gamle svarede paa en saadan Maade, at den Anden blev noget mere opmærksom. Derpaa rykkede han een eller to Tommer over imod Væggen og gjorde mere Plads. Nu opstod følgende Samtale. „Hvor langt har De reist i Dag, gamle Herre?" — „Ni Mile!" — „Hvorfra?" — „Fra Springfjeld." — „Er det muligt? De maa være træt efter en saa lang Reise for en Mand af Deres Alder." — „Ja, dette stakkels Legeme er bleven meget medtaget og, om jeg saa maa sige, forslidt af den bestandige Reisen, og jeg føler, at Reisen i Dag har især udmattet mig meget." — Den unge Præst rykkede atter et lille Stykke over til den anden Side. — „Fra hvilket Sted er De egentlig kommen paa Deres nærværende Reise?" — „Fra Philadelphia." — „Fra Philadelphia? svarede Præsten høist forundret. Den methodistiske Generalsynode var jo nylig forsamlet i denne Stad. Havde den endt sine Møder, da De reiste derfra?" — „Ja, Forsamlingen blev hævet Dagen før jeg reiste." — „Er det sandt?" svarede Præsten, i det han bestandig rykkede længere over imod den anden Side af Sengen. „Havde Biskop Georg forladt Staden, da De reiste?" — „Ja, han drog bort netop paa samme Tid som jeg: vi reiste i Selskab med hinanden." — „Virkelig?" — Her opgav Præsten over Halvdelen af Sengen, og bad meget høfligt den Fremmede om at indtage en større Plads! — „Hvorledes saae Biskoppen ud? Han begynder vel at blive gammel og svagelig, ikke sandt?" — „Han bærer sin Alder temmelig godt; men hans Arbeide er meget svært og anstrengende, og man seer nok, at Kræfterne begynde at svigte

ham." — „Man venter ham her paa Egnen om en Uges Tid. Hvilken Glæde det vil være for mig, at kunne række den gamle Stridsmand Haanden! Men De siger, at De reiste bort i Selskab med den gode gamle Mand — hvor langt fulgtes de ad?" — „Vi reiste et langt Stykke alene." — „De reiste alene med Bispkoppen?" — „Ja, vi har alt i mange Aar været Fortrolige." — „Hvorledes, De fortrolig med Biskop Georg?" — „Ja, hvorfor ikke?" — „Min Gud, hvorfor har jeg ikke vidst det før? Men tør jeg nu være saa fri at spørge om deres Navn?" — „Georg," svarede den Fremmede, efterat have betænkt sig lidt. — „Georg, Georg! dog ikke Biskop Georg?" — „Jo, man kalder mig rigtignok Biskop Georg," svarede den Gamle med Venlighed og Sagtmodighed. — „Ih, min Gud, Biskop Georg!" udraabte Præsten, som nu skammede sig dygtigt, i det han sprang ud af Sengen. „De fik jo ingen Aftensmad! Jeg vil øieblikkelig vække Familien. Hvorfor har De dog ikke sagt os, hvem De var?" — „Nei, holdt, min Ven, sagde Biskoppen alvorlig, jeg har ingen Lyst til at spise Aftensmad her, De skal derfor ingen Uleilighed giøre Dem. Naar en gammel Mand, som var træt af at reise en lang Sommerdag, ikke blev anseet værdig til at faae Mad af denne Familie, saa er Biskop Georg vist heller ikke værdig dertil. Han er i al Fald ikke mere end et Menneske og har kun almindelige menneskelige Fordringer."

Den unge Præst havde aldrig oplevet nogen Nat som denne, fuld af heftig Bevægelse. Biskoppen erindrede ham om Nødvendigheden af, ved en oprigtig og ydmyg Efterfølgelse af Frelseren at pryde hans Lærdom og forherlige hans Navn. Med Mildhed, men Alvor tillige søgte han at overbevise Præsten om hans Hjertes Forvildelser og indskærpe ham Vigtigheden af at haabe og stole mere paa Gud og mindre

paa sin egen Styrke. Om Morgenen bad han længe og alvorlig med ham, forend han forlod Værelset, og var glad ved at see, at hans Hjerte smeltede hen i Anger og Syndsfortrydelse. Kort efter gik Biskoppen ned, og Familien, der, som man let kan tænke sig, blev meget undselig og forlegen, kom ham imøde med tusinde Undskyldninger. Det varede ikke længe, saa stod Hesten for Døren, og den Gamle beredte sig til at reise videre. „Men min kiære Hr. Biskop, sagde Konen i Huset, De vil dog vel ikke forlade os saa pludselig? Vær dog saa god at vente i det mindste et Par Minuter; Frokosten er paa Bordet." — „Nei, min kiære Kone, svarede Biskop Georg, jeg kan ikke spise Frokost her. I har ikke anseet en stakkels Pilegrim, som var udmattet af Anstrengelse, værdig til at spise med Eder, og Eders Biskop har ingen andre Fordringer end saadanne, som ethvert andet Menneske ogsaa kan gjøre." Med disse Ord tog han Afsked, og man kan let forestille sig, i hvilken Forvirring og Bedrøvelse han efterlod Præsten og hele Familien i Huset. Imidlertid handlede han ikke saaledes af Fortrædelighed eller Hevnelyst; han vilde kun ved sit Forhold give dem en alvorlig Paamindelse, som de ikke saa let skulde forglemme.

Sex Maaneder efter havde den aarlige Kirkeforsamling for Staten Ohio sit høitidelige Møde i Cincinnati, hvor den unge Præst skulde indsættes, og Biskop Georg havde netop Forsædet. Allerede den første Forsamlingsdag var Præstens Hjerte nær ved at briste af Forlegenhed, af Frygt og Skam, da han saae den ærværdige Biskop at indtage sit Sæde. Han blev i den Grad overvældet af sine Følelser, at han saae sig nødsaget til at gaae ud af Salen. Om Aftenen, da Biskoppen sad alene paa sit Værelse, lod Præsten sig melde. Da han traadte ind, tog den fromme Olding ham i Haanden med en Hjertelighed, som han ikke havde ventet. Bi-

skoppen havde nemlig flittig spurgt til Præsten, og til sin inderlige Glæde erfaret, at der siden det omtalte Møde paa Landet var foregaaet en stor Forandring med ham. Han var nu ligesaa ydmyg og gudfrygtig, som han forhen havde væ- ret hovmodig og verdsligsindet. Som en Fader vilde mod- tage sit ulydige, men angerfulde Barn, saaledes modtog denne gode Mand sin feilende, men bodfærdige Broder. De forenede deres Taarer med hinanden, i det den unge Præst græd som et Barn ved sin aandelige Faders Bryst. Han blev siden een af de flinkeste og virksomste Præster i Landet.

168. Kongelig Ydmyghed.

1 Pet. 5, 5: Smykker Eder med Ydmyghed; thi Gud staaer de Hof- færdige imod, men de Ydmyge giver han Naade.

Da Jerusalem i det første Korstog var erobret Aar 1099, og Gotfred, Hertug af Lothringen og Braband, skulde vælges til Konge, erklærede denne med kristelig Yd- myghed: „Jeg vil ikke bære en Guldkrone i den Stad, hvor min Frelser har baaret en Tornekrone".

169. Antonius og Skomageren.

Rom. 12, 16: Tragter ikke efter høie Ting, men holder Eder til de lave; mener Eder selv ikke kloge.

Da den hellige Antonius, der ansees for at være Stifter af Munkevæsenet, engang bad i sin Celle, löd der en Röst til ham, som sagde: „Antonius, du med dit strenge Levnet kan endnu ikke maale dig med hiin Skomager i Alexandrien." Da Antonius hörte dette, stod han aarle op om Morgenen, tog sin Stav i Haan- den og vandrede i Hast til den nævnte Stad. Og da han kom til det Menneske, som Rösten havde betegnet ham, forbausedes denne ved at see en saa udmærket,

hellig Mand. Antonius sagde nu til ham; „Kiære, fortæl mig, hvad for gode Gierninger du pleier at giöre. Thi for din Skyld har jeg begivet mig paa Veien, og har reist den lange Vei fra Örkenen herhid.“ Skomageren svarede: „Jeg veed ikke af nogen god Gierning at sige, som jeg skulde have gjort. Men naar jeg om Morgenen kommer ud fra mit Sovekammer, og förend jeg sætter mig til at arbeide paa Værkstedet, siger jeg ved mig selv: Alle Folk her i Staden, smaa og store, skulle indgaae i Guds Rige, thi de ere retfærdigere, end jeg er; men jeg alene vilde for mine Synders Skyld fortjene evig Straf, dersom jeg ikke troede, at jeg for Guds Barmhjertigheds Skyld vilde blive salig. Og disse Ord siger jeg ogsaa af mit ganske Hjerte, för jeg lægger mig om Aftenen.“ Da den hellige Antonius hörte dette, udbröd han dybt bevæget: „I Sandhed, min Sön, du sidder som en god, forstandig og duelig Mester i dit Huus og vinder Guds Rige i al Ro og Mag; men Jeg, som har tilbragt min meste Tid i Örkenen ikke uden stor Möie og Fare, jeg er endnu ikke kommen saa vidt, at jeg kan sammenlignes med dig i et saadant Liv, som det, hvorom du der har fortalt mig.“

170. Ludvig den Ellevte og hans Kantsler.

Gal: 6, 3: Dersom Nogen tykkes sig at være Noget, og er dog Intet, han bedrager sig selv.

Ludvig den Ellevte, Konge af Frankrig, fik engang heel uventet 10,000 Daler i Guld til Foræring. For at have Løier med sine Hoffolk og i den Anledning opvække Ønsker og Forhaabninger hos dem, lagde han denne betydelige Gave frem paa sin Pult, og sagde til de Embeds-

mænd, der omgave ham: „Betragter engang disse mange Penge! Man har gjort mig en Foræring dermed; men jeg vil intet beholde for mig selv. De, der troe at have viist Mig og Landet vigtige Tjenester, kunne derfor uden videre melde sig.“ — Nu begyndte de Alle med store Ord at omtale de Fortjenester, som de allerede havde af Staten, for derved at giøre deres Fordringer paa de 10,000 Daler gieldende. Ikkun Morvilliers stod med nedslagne Oine og sagde intet. „Nu, min kiære Kantsler, sagde Kongen til ham, anseer De det for at være under Deres Værdighed, at efterligne disse Herrer?“ — „Allernaadigste Konge, svarede han, jeg ønsker ikke saa meget at erholde nye Velgierninger af Deres Majestæt, som at giøre mig værdig til dem, hvormed De allerede har overøst mig.“ — „Min Kantsler behøver altsaa intet, sagde Kongen! I Sandhed, det glæder mig inderlig, at have en saa rig Mand i min Tjeneste.“ Ved disse Ord fik Hoffolkene mere Mod; Enhver ønskede sig i Stilhed til Lykke, og Alle vare fuldkommen overbeviste om, at Kantsleren nok vilde komme til at holde sine Fingre fra den udsatte Pengesum. Men hvor ilde bleve de ikke tilmode, da Kongen pludselig vendte sig til sin beskedne Minister og sagde til ham: „Tillad mig, at jeg maa føie denne Sum til Deres øvrige Formue som en Belønning for Deres tro Tjeneste! Men I Andre, lagde han til med et spodsk Smiil, maae, da Eders Tjenester ere saa store og vigtige, vente til en mere passende Tid, for i rigere Maal at modtage Eders Belønning.“

171. Kongelig Ydmyghed.

Philipp. 2, 5: Det samme Sindelag være i Eder, som og var i Kristo Jesu.

1. Kong Kristian den Tredie af Danmark gik engang til Skrifte hos sin Hofpræst, Andreas Martini. Da

Kongen knælede ned foran Præsten, begyndte denne, som nylig var kommen i Embedet, sin Tale med høie Titler, saasom: „Stormægtigste, Allernaadigste o. s. v."; men Kongen faldt ham i Talen og sagde: „Mester Andreas! hvordan er det, I begynder? Jeg knæler her som en Synder for Gud. I maa tale med mig ikke som en Undersaat med sin Konge, men som en Skriftefader og Kristi Tjener med sine Skriftebørn, og da hedder jeg ikke Stormægtigste og Allernaadigste, men slet og ret Kristian."

2. Et lignende Exempel haves af den svenske Konge Karl den Elleventes Liv. Erkebiskoppen havde i Kirkebønnen ladet indføre de Ord: „Gud bevare og velsigne Hs. Majestæt, vor allernaadigste Konge og Herre!" Dette stødte høiere Vedkommende, og efter Dronningens Tilskyndelse befalede Kongen at forandre det til: Gud bevare vor elskede Konge o. s. v. „Thi, sagde han, naar jeg og mine Undersaatter ligge paa Knæ for den almægtige Gud med vore Bønner, sømmer det sig ingenlunde at bramme med store og høie Titler. Jeg er ogsaa kun Støv og Aske og trænger stedse til Guds Naade." — Da han engang faldt i en svær Sygdom, yttrede han: „Jeg mærker, at Gud sender Bud efter mig og vil unde mig Ro hos sig, efterdi jeg slet Intet har her paa Jorden. Det er derfor tilbørligt, at jeg bereder mig og pryder min Sjæl med det Purpur, som er farvet i Kristi Retfærdigheds Blod, fordi han ellers ikke anseer hverken Purpur eller Krone."

3. Et tredie Exempel skal her anføres af den russiske Keiser Alexanders Liv. Denne Jordens mægtigste Hersker i sin Tid udgav i Aaret 1818 en Ukas eller For-

ordning, hvori det hedder: „Under min sidste Reise i Provindserne maatte jeg til min store Bedrøvelse af adskillige Præsters Mund høre Lovtaler, som kun lidet tilkomme mig, men tilhøre Herren vor Gud alene. Jeg er af ganske Hjerte overbeviist om den kristelige Sandhed, at alle Velsignelser komme ned herovenfra, og at ethvert Menneske uden Jesus Kristus, hvo han end er, er fuld af Synd og Skrøbelighed. Det er derfor at give Mennesker den Lov og Priis, som alene tilkommer den almægtige Gud, naar man tilskriver mig den Seier og de Begivenheder, i hvilke Guds Haand saa øiensynligen har viist sig. Jeg anseer det for min Pligt, at frabede mig saadanne upassende Lovtaler, og befaler den hellige Synode at meddele Biskopperne til behagelig Efterretning: at de saavel som de underordnede Geistlige have at afholde sig fra slige Lovtaler, som jeg ikke kan fordrage. De skulle herefter ikkun takke Hærskarernes Gud for de Velsignelser, som han i rigt Maal har udgydt over os, og anraabe Ham, at han ogsaa fremdeles vil forunde os sin Naade, paa det de saaledes maae efterkomme den hellige Skrifts Fordring, som byder os at give den evige og usynlige Gud alene, Kongernes Konge og Herrernes Herre, al Ære, Priis og Magt."

Det sjette Bud.

XXXIV. Ægtefæller.

172. Den fromme og sagtmodige Ægtehustru.

1 Pet. 3, 1: I Qvinder, værer Eders Ægtemænd underdanige, paa det og, dersom Nogle ikke troe Ordet, de kunne vindes uden Ord ved Qvindernes Omgængelse.

En ryggesløs Mand sad engang med sine Svirebrødre i Vertshuset til langt ud paa Natten. Ved samme Leilighed kom de ogsaa til at tale om deres Koners Dyder og Lyder, og han var uudtømmelig paa Lovtaler over sin Ægtefælle. „Hun er et Mønster paa en Qvinde, sagde han blandt andet, naar hun blot vilde lade være at bede saameget. Jeg er vis paa, at om vi nu alle, som vi sidde her, begave os hjem til mit Huus og bankede hende op af Søvne midt om Natten, og befalede hende at tillave os et Maaltid, saa vilde hun paa Timen staae op og med Venlighed efterkomme min Befaling.“ Hans lystige Kammerater, som droge dette i Tvivl, raabte, at de turde vedde, det var ikke muligt. Veddemaalet blev indgaaet, og hele Selskabet drog larmende afsted til Huset. Manden bankede stærkt paa Døren, og da Pigen kom ud imod ham, spurgte han denne: „Hvor er min Kone?“ — „Hun ligger i Sengen“, svarede Pigen. „Kald paa hende, vedblev Manden, hun skal staae op og lave Aftensmad til mig og mine Venner“. Konen stod ogsaa strax op, modtog Selskabet med Venlighed og skyndte sig at faae Maden færdig. Derefter satte hun frem, hvad hun havde, og bad Giesterne at tage til Takke; hun opvartede dem det bedste hun kunde, og gjorde ikke en suur Mine dertil, saa det

var, som om hun selv kunde have indbudet dem. Fuld af Forundring vendte nu een af Giesterne sig til Konen og fortalte hende Anledningen til, at de vare komne paa denne usædvanlige Tid. „Vi have tabt vort Veddemaal, føiede han til; men siig os dog, hvorledes har De bragt det dertil, at De kunde være saa venlig og forekommende imod os, da De dog efter Deres Grundsætninger umulig kan billige vor Tænke- og Handlemaade?" — „Det skal jeg sige Dem, svarede Konen. Da min Mand og jeg ægtede hinanden, levede vi begge paa Verdens Viis, i det vi blindt hen fulgte vore Lyster og gjorde det, som er ondt for Herren. Det har behaget den kiære Gud, at redde mig af denne usalige Tilstand. Men min Mand vandrer desværre endnu paa hiin fordærvelige Vei, og jeg kan ikke negte, jeg frygter for hans tilkommende Skiebne. Dersom han døer saadan, som han nu er, hvor ilde vilde det da ikke gaae ham! Derfor er det min Pligt, at giøre ham i det mindste hans nærværende Liv saa behageligt som muligt. Mere formaaer jeg ikke; at omvende ham, at forandre hans Sind og Hjerte, det staaer ikke i min Magt, det er ikke et Menneskes Værk". — Dette Svar rørte hele Selskabet og gjorde især et dybt Indtryk paa Manden. „Kiære Kone, sagde han, er du virkelig saa bekymret for min Tilstand i Evigheden? Takket være Du for din kiærlige Advarsel! Ved Guds Naade vil jeg fra nu af blive et andet Menneske, paa det jeg ogsaa engang kan samles med Dig og faae det evig godt i Himmelen". — Han holdt ogsaa sit Ord, og blev efterhaanden en alvorlig Kristen og en from Ægtemand.

173. Den gloende Ovn.

Job 5, 19: Han skal frie dig af sex Angester, og i den syvende skal intet Ondt røre dig.

Præsten Fletscher i Madeley havde en Søndag oplæst Kirkebønnerne og det bestemte Afsnit af den hellige Skrift, alt som Skik og Brug er i den engelske Kirke, og betraadte derpaa Prædikestolen, for at prædike over en Text, han selv havde valgt. Han var vel forberedt til sin Prædiken, men desuagtet bliver han paa Prædikestolen forvirret og kan slet ikke huske, hverken hvorledes hans Prædiken begyndte eller hvorom den handlede; han vidste ikke engang mere, hvad det var for et Bibelsprog, han havde valgt sig til Text. Han søgte at samle sig, men forgiæves — Hukommelsen slog ham feil. Han var allerede betænkt paa at stige ned af Prædikestolen igien, uden at have sagt et Ord, da det paa eengang faldt ham ind: „Du kan jo prædike over det forelæste Afsnit af Bibelen". Det var just det tredie Kapitel af Daniels Bog, hvori Historien forekommer om de tre Mænd i den gloende Ovn. Over denne Begivenhed prædikede Fletscher med en saadan Kraft og Salvelse, ja han fik en saa usædvanlig Hjælp fra Herren og følte en saa stor Frimodighed til at aflægge et evangelisk Vidnesbyrd, at han selv forbausedes derover. Inden han gik ned af Prædikestolen, opfordrede han Tilhørerne til een af de følgende Dage at lade ham vide, om der skulde have mødt Nogen af dem noget Særdeles, som stod i Forbindelse med den Prædiken, de havde hørt. Næste Onsdag blev ham meddeelt Følgende.

En Kone i Byen havde en Tid lang været bekymret for sin Salighed. Hun søgte Kirken ved enhver Leilighed og tilbragte ofte flere Timer i stille Bøn. Derover var hendes Mand, som var Slagter, yderst opbragt, og forbød hende under de skrækkeligste Trudsler baade at gaae i Kirke og til

Forsamling. Da hun sagde, at det var en Samvittighedssag for hende at besøge Kirken, blev Manden som han var rasende, og svor hende til, at dersom hun gik derhen tiere, saa vilde han skære Halsen over paa hende. Nu bad hun inderlig til Gud, at han vilde bevare hende i Fristelsens Stund, og skiøndt hendes Hjerte endnu ikke blev ganske rolig, saa satte hun dog sin Lid til Herren og besluttede at blive ham tro og at lade ham raade for, hvad deraf vilde følge. Hun lavede sig altsaa til, for at gaae i Kirke. Paa Trappen mødte hun sin Mand. „Hvorhen?" spurgte han og fik Svar, som sandt var. „Godt, sagde Slagteren, nu vil jeg ikke skære Halsen af dig, som jeg først havde betænkt; men nu vil jeg hede Bagerovnen, og der skal du ind, naar du kommer hjem igien". Denne Trusel ledsagede han med skrækkelige Eder og Forbandelser. Den stakkels Kone gik til Kirke med et beklemt Hjerte, og bad Gud underveis, at han dog vilde styrke hende til at udholde, hvad der end skulde møde hende. Da Fletscher nu, som vi hørte, prædikede om de tre Mænd i den gloende Ovn, der bleve reddede ved Guds underfulde Beskiermelse, saa passede hvert Ord, han sagde, paa hendes Stilling, og den Hellig Aand beseglede Vidnesbyrdet i hendes Hjerte. Efter Gudstjenesten sagde hun til sig selv: „Om jeg nu havde 1000 Liv, saa vilde jeg gierne offre Gud dem allesammen". Frimodig og fuld af Kiærlighed til Gud gik hun hjem med den Beslutning, at tage imod, hvad der kunde følge paa. Hun var vis paa, at Gud enten vilde optage hende i sin Himmel, hvis han tillod, at hun blev brændt, eller ogsaa, at han vilde redde hende ligesom fordum de tre Mænd, der satte deres Lid til Ham. Da hun kom hjem, blev hun høiligen forundret; thi hendes Mands Vrede havde imidlertid lagt sig. Han talte nu hverken om at skære Halsen over paa hende eller kaste hende i Bagerovnen, men

gik, ganske imod Sædvane, næste Søndag selv til Kirke, ja endog til Herrens Bord. De gode Indtryk, som Manden havde faaet, vare i øvrigt neppe af Varighed; „men, siger Fletscher, nu veed jeg dog, hvorfor Gud tog min Prædiken fra mig, nemlig for at vise sin Barmhjertighed."

174. Uhrmageren og hans Kone.

Psalm. 32, 5: Jeg bekiendte min Synd for Herren og skjulte ikke min Brøde.

En Uhrmager levede de förste Aar af sit Ægteskab næsten i bestandig Uenighed med sin Kone. En Aften, efter en heftig Trætte, gik han ud i den frie Luft. „Hvorfor ere vi saa ulykkelige? sagde han til sig selv; vi holde jo dog i Grunden meget af hinanden, og vi have vort gode Udkomme.“ Da opdagede han Kilden til deres Uenighed, som laae deri, at Konen gav ham Skylden for alt, hvad der var i Veien, det mindste saavel som det störste. „Er jeg da ikke meget ofte den Skyldige? spurgte han sig selv; tilsidst har min Kone dog maaskee Ret. Da jeg ofte maa bære Skylden, vil jeg hellere stedse tage den paa mig.“ — Dette Forsæt udförte han virkelig, og det hjalp til en Tid; men snart blev Konen mistroisk, og tilsidst forbittret. „Det siger du kun, for at drille mig, at du er den Skyldige; i Hjertet tænker du dog anderledes,“ sagde hun til ham. Saaledes blev Ufreden i Huset endnu större end forhen. Da bad han i en sövnlös Nat ret inderlig til Gud, og begierede af ham Raad og Veiledning i denne ubehagelige Sag. Strax gik der et Lys op for ham. „Jeg er dog, naar alt kommer til alt, Skyld i, at min Kone opförer sig saaledes imod mig; jeg behöver en saadan Kone. Det vilde jo være

en let Sag for den kiære Gud, at forandre hendes Hjerte; men han har vel saaledes besluttet det til mit sande Vel. Var jeg kun bedre, vilde hun ogsaa være bedre imod mig." Fra det Öieblik af bar han Alt med Taalmodighed og Hengivenhed i Guds Villie; han fölte, at der skete ham ikke andet, end hvad han fortjente. Men en Eftermiddag, da hun i Vrede talede meget, som saarede og krænkede ham dybt, sagde han med Taarer i Öinene: „Kiære Kone, jeg maa dog være rigtig slem, siden du er saaledes imod mig; thi dersom dette ei var Tilfældet, da vilde den kiære Gud vist ikke tilstede, at du behandlede mig saaledes, som du giör." — Da blegnede hun af Skam og Forlegenhed, faldt ham grædende om Halsen og raabte: „Nei, du er ikke saa slem, det er mig, som er det; men jeg vil med Guds Hjælp blive bedre herefter." Og hun blev virkelig bedre, baade mod Manden og i sit hele Forhold, og efter den Tid blev Huusfreden ikke mere forstyrret.

175. Brudegaven.

1 Kor. 13, 5: Kiærligheden giør intet Usømmeligt, søger ikke sit Eget, forbittres ikke, bærer ikke Nag.

Præsten Flattich i Wyrtemberg blev engang buden med til Bryllup hos en Familie i sit Sogn. Efter Maaltidet modtog Brudeparret efter Landets Skik forskiellige Gaver af Giesterne. Da Flattich saae dette, gik han hen til de unge Folk og sagde: „Jeg har spiist og drukket med de Andre; det er derfor ikke meer end billigt, at ogsaa jeg kommer med en Brudegave. Men Penge veed De nok, har den gamle Flattich ikke, ligesaa lidt som andre kostbare Sager (Præsten gav nemlig

med rund Haand til Fattige og Syge, efterhaanden som han tog noget ind). Alligevel vil jeg give Dem en Gave, som kan være Dem til Nytte, dersom De ellers vil passe paa den. De holde nu meget af hinanden og ere begge i Dag rigtig glade og fornöiede, og De önske vist, at det altid maa blive saaledes. Men jeg vil give Dem dette at betænke: Ethvert Menneske har undertiden sin gode, undertiden sin slemme Dag. Kommer der nu engang i Deres ægteskabelige Samliv en Dag, da det ikke ret vil gaae med Kiærligheden og den indbyrdes Glæde og Tilfredshed, saa skal De blot tænke: I Dag har vist enten jeg eller min Kone sin slemme Dag; men giv kun Tid, den gode Dag kommer nok igien." — Brudeparet smilede; men der laae en egen Velsignelse i den fromme Mands Gave. Thi herefter, hvergang een af Brudefolkene var i slet Lune og derfor noget vanskelig eller urimelig, behövede den Anden blot at minde om den gamle Flattichs Ord paa deres Bryllupsdag, saa var Alting strax godt igien. Og da de begge allerede vare blevne gamle, tænkte de endnu med taknemmelig Glæde paa Præstens Brudegave, som havde bidraget til, at de havde levet i et lykkeligt og fornöiet Ægteskab med hinanden.

176. Den slemme Mand og den gode Kone.

1 Tim. 6, 11. 12: Jag efter Retfærdighed, Gudsfrygt, Tro, Kiærlighed, Taalmodighed, Sagtmodighed; strid Troens gode Strid og grib det evige Liv, hvortil du og er kaldet.

„Vi ville kalde vor Datter Deodata (d. e. Guds Gave), hun er jo en Gave af den guddommelige Barmhjertighed!" sagde Abel Darnleys svage og blege Kone til sin Mand, da hun trykkede sit førstefødte Barn til sit

Hjerte. — Faa Uger efter laae den unge Moder allerede i Graven; men Velsignelsen, som hun havde nedbedet over sit kiære Barn, var ikke forgiæves, men indskreven i Livets Bog.

Abel Darnley var Lærer i en skotsk Landsby. Joseph Hartley var een af Drengene, som besøgte hans Skole; han var Deodatas Legekammerat, og da han siden havde udlært hos en Konstsnedker, anholdt han om hendes Haand. Den unge Pige havde længe havt Tilbøielighed for ham, og kun Faderens Samtykke manglede endnu. „Men siig mig dog, Fader, spurgte Deodata, hvorfor vil du ikke have Joseph til Svigersøn?" — „Min Datter, svarede han, fordi han var den dovneste og egensindigste Dreng af alle dem, der gik i Skole." — „Men Fader, Joseph er ikke længer et Barn, han har staaet sin Læretid ud." — „Desto værre! hans Mester fortalte mig, at aldrig havde nogen Læredreng fordærvet mere Mahognitræ for ham, end netop han; og du veed selv, at Skriverpulten, som han gjorde til mig, gik allerede itu, da jeg brugte den anden Gang." „Kiære Fader, du støttede dig ogsaa alt for stærkt paa den." — „Mit kiære Barn, jeg vil ikke dømme for strengt; men jeg vilde ønske, at Gud havde bevaret din Moders Liv." — Og for menneskelige Øine vilde det virkelig have været en Lykke for Deodata; da var hun maaskee aldrig bleven forenet med den Person, som voldte hende saa mange mørke og bittre Timer.

Faderen vægrede sig vel længe ved at give sit Samtykke til denne Forbindelse; men omsider seirede dog hans ømme Kiærlighed til Datteren over hans Bekymring og Frygt. Med rystende Haand bortgav han sin største Rigdom paa Jorden, sit eneste Barn, til Joseph Hartley; thi Deodata elskede denne inderlig, men kiendte ham desværre

ikke nøie. Den gamle Abel haabede, at Deodatas fromme Opdragelse vilde bevare hende for grove Synder, og at det guddommelige Ords Sæd, som ikke var falden ved Veien, men i god Jord, vilde bære rige Frugter i Retfærdighed og Fred, Haab og Kiærlighed. — Hans Huus forekom ham saa eensomt og forladt, efterat hans elskede Barn havde taget Afsked med ham. Undertiden forfærdedes han, naar han tog sine Øine fra Bogen og saae sig om i det tomme Værelse. Han sukkede og istemmede den Psalme, som han og Deodata pleiede at synge om Aftenen, inden de gik til Ro; ofte ventede han, for at hun skulde begynde; — og naar han da vaagnede af sin Drøm, udgød han bittre Taarer.

„Hvorfor haster du saa stærkt?“ spurgte Joseph en Søndag Morgen sin Kone, da hun ordnede adskilligt i Huset og lavede sig til, for at gaae ud. Deodata pegede paa Uhret, som hang i Stuen. „Nu, hvad giør det til Sagen? Vi, som arbeide om Hverdagen, maae dog ogsaa have en Festdag engang imellem.“ — „Det mener jeg ogsaa, svarede Konen; men seer du ikke, at dersom vi ikke skynde os, komme vi for sildig til Kirke.“ — „Jeg tænker ikke paa at gaae i Kirke i Dag,“ sagde Joseph. — „Er du syg, min kiære Mand?“ spurgte Deodata. — „Nei, jeg har aldrig været raskere, svarede han; men jeg er ikke oplagt til det; hvad Godt skulde vel ogsaa der være at hente?“ — „Ak, Joseph, du vil dog vist ikke forsømme Kirken og lade mig gaae alene?“ — „Du behøver jo heller ikke at gaae derhen, sagde Manden; det har regnet hele Natten, og man skal dog ikke gaae i Kirke, hvordan Veiret end er!“ — „Men nu er det saa smukt, vedblev hun; kom, kom, jeg beder dig!“ — „Jeg vil ikke, sagde han; plag mig ikke mere, jeg vil i Dag ud at spadsere.“

— Deodata maatte altsaa gaae alene; og mange ubehagelige Følelser ledsagede hende paa denne eensomme Vandring. Disse og mange lignende Begivenheder lærte hende snart at kiende sin Mands Tænkemaade, og hendes Hjerte var opfyldt af Smerte. Hun saae, at hun havde skuffet sig selv; thi Joseph bevarede ikke engang Skinnet længer, men viste sig som han var, og spottede sin Kones Eenfoldighed, i det hun havde anseet ham for gudfrygtig.

Deodata blev Moder, og ofte i den sildige Nat, naar Alle sov, tændte hun Lampen, læste i sin Bibel, bad for sine Kiære, og søgte Lindring i sin Smerte, i det hun med tillidsfuld Fortrøstning satte sit Haab til Guds vise og faderlige Styrelse. Hendes moderlige Ømhed blev hende en Kilde til nye Sorger, jo mere hendes Mands Hjerte forhærdede sig og blev behersket af Synden. Lediggang er en Rod til alt Ondt: dette viste sig ogsaa hos Joseph Hartley. Han kom bestandig i større Gield, og hendrev en stor Deel af Tiden i Vertshuset blandt letsindige og ryggesløse Mennesker, i Stedet for at være hjemme hos sin Kone, som endnu elskede ham, hvormeget hun end blev tilsidesat af ham. Med Taalmodighed bar hun sit Kors. — „Hvad kalder du den Ret?" spurgte Joseph engang sin Kone, da hun havde tillavet et tarveligt Aftensmaaltid til ham. — „Det er en nærende Spise, Joseph! og før pleiede du altid at være godt fornøiet med, hvad jeg kogte." — „Men Melet er for grovt," sagde han i en raa Tone. — „Det er rigtignok ikke saa fiint som sædvanlig; jeg bragte det med fra min Fader, som forærede mig lidet og.... og...." „Og hvad, Deodata?" — „Min kiære Ven! Bageren har allerede ofte krævet sine Penge, og da du lovede, at jeg i Morgen skulde faae saa meget, at jeg kunde betale ham, foretrak jeg, indtil den Tid ikke

at tage mere hos ham." — „Siig ham, at før en Maaned er gaaet, kan jeg ikke betale ham; og sørg for, at jeg faaer finere Meel!" — „Kiære Joseph, jeg lovede ham ganske vist sine Penge; mit Hjerte er nær ved at briste ved Tanken om, at jeg skulde have sagt ham en Usandhed." — „Du er en Nar, Deodata; var det da saa stor en Ulykke, om jeg, som langt fornemmere Folk giøre, erklærede, at jeg ikke kan betale min Gield, og kom nogle Uger i Slutteriet?" — Deodata blev ved disse Ord bleg som et Lig og saae stivt paa sin Mand. „Hvorledes, Joseph? sagde hun, du vil være en Kieltring og bedrage Folk, som leve af deres Hænders Gierning? kan du ikke betale din Gield paa anden Maade, saa tag alt, hvad vi eie, sælg Bord og Seng, og betal dermed til den sidste Skilling. Jeg kan arbeide, jeg kan tigge, ja endog døe af Sult; men bliv for Alting ingen Bedrager, at din Søn ikke skal behøve at skamme sig ved sin Fader." — „Hvilken Larm for et Ord! svarede Joseph; der gives Koner, som giøre langt mere for deres Mænd, end jeg forlanger. Kan du ikke laane nogle Penge af din Fader?" — Deodata saae, at Joseph ikke vilde tilfredsstille sin Kreditor eller Skyldherre; hun besluttede derfor at indfrie sit givne Ord ved et personligt Offer, da hun vidste, at hendes fattige Fader ikke kunde hjælpe dem. „Jeg vil sælge min Brudekjole og min Kaabe, svarede hun; du vil jo ikke holde mindre af mig, Joseph, fordi jeg ikke længere har saa smukke Klæder." Denne ædle Opoffrelse rørte den raa og egenkiærlige Mand for Øieblikket. „Gud velsigne dig, min Deodata! sagde han; men jeg er et elendigt Menneske."

Et Aar gik hen efter det andet; Joseph sank stedse dybere i allehaande Laster, og hans Forfatning blev der=

ved sørgeligere. Deodata maatte ernære Familien alene, og intet Menneske hjalp hende at bære Byrden; men Herren var hendes Tilflugt og Trøst, og Han styrkede hende med sin Naade, saa at hun ikke forsagede under Korset. Joseph forlod hende i otte Maaneder under det Paaskud, at han vilde søge Arbeide. Undertiden vendte han velklædt tilbage, og uddeelte med rund Haand Penge til sine Børn; ofte kom han ogsaa lidende paa Sjæl og Legem, og forsvandt da igien for en kort Tid, efterat Deodata havde forsynet ham med det Nødvendigste.

Abel, den ældste af Deodatas Sønner, lignede Faderen ikke blot i det Ydre, men ogsaa i Tænkemaade. Denne Lighed voldte den stakkels Moder megen Bekymring, og ansporede hende til Bøn og Aarvaagenhed. Hendes anden Søn var spinkel af Lemmer og svagelig. Josephine, hendes Datter, var blid og venlig som Moderen.

Josephs Ophold hos sin Familie var høist skadeligt for Børnene ved det slette Exempel, han gav dem. Den ældste Søn var Faderens Yndling; gierne lagde Drengen sine Bøger tilside, for med sin Faders Tilladelse at løbe ud paa Gaden og giøre Optøier i Selskab med andre slemme Drenge. „Har du taget Penge af dette Skab?“ spurgte Moderen ham en Dag. — „Hvor skulde jeg kunne naae den høie Skuffe?“ svarede Drengen hastig, i det han dog blev rød i Ansigtet. — „Abel! Abel! raabte den lille Josephine, i det hun forsøgte at lægge sin Haand paa Broderens Mund, Gud vil ikke elske dig mere, naar du lyver. Jeg saae, at du tog alle Moders Penge ud af Skabet, men jeg troede dengang, at hun havde befalet dig det.“ — Deodata vendte sig langsomt bort; hun var ikke i Stand til at sige et Ord; hendes Hjerte stivnede af Skræk og Kummer. Abel saae sin Moders stille Fortvivlelse, og i

det han kæmpede med sine onde Tilbøieligheder, raabte han: „Tilgiv mig, det var ikke til mig selv, at jeg tog Pengene; Fader havde sagt, at jeg skulde gjøre det.“

„Stille, sagde Moderen, i det hun pegede paa de yngre Børn, lad dem ikke høre sligt; Pengene tilhørte ligesaa godt din Fader som mig, du handlede meget urigtigt i at lyve.“ — Drengens Hjerte blev bevæget ved Moderens Taarer; med ubeskrivelig Smerte erfarede den arme Kone, at hendes Søn allerede var dybt indviklet i Løgnens og Bedrageriets Snarer. Hun anraabte Gud om Hjælp og Forbarmelse i den nærværende Nød og Fare. O hvor svær var ikke denne Prøvelse! Hun maatte aabenbare sin Ægtefælles Skændsel for sin egen Søn; hun maatte advare ham for Faderen, som vandrede paa en fordærvelig Vei. — Deodata kunde ikke andet end fortælle sin Mand, hvad der var skeet. „Det er altsaa din Hensigt, at sætte dig op imod mig,“ sagde han, idet han saae bister ud. — „Ikke imod dig, men imod dine Synder,“ svarede hun med Fasthed og Sagtmodighed. Da satte han en drøi Ed paa, at hun skulde angre sit Forhold, ellers vilde han bringe et af hendes Børn efter det andet til et Sted, hvor hun aldrig skulde see dem igjen, hvor hun forgjæves skulde søge dem, indtil hun fandt deres Navne paa Forbryderlisten.

Om Aftenen forsamlede de Smaa sig omkring Moderen til barnlig Bøn, og ved Midnatstid søgte ogsaa Deodata sit eensomme Leie, udmattet af sit Hjertes haarde Kamp. Hun befalede sig og sine Børn i Guds Varetægt, og længtes efter Ro; men hendes Søvn var kort og urolig. Hun vaagnede og kaldte paa sin Søn; han svarede ikke. Havde Joseph maaskee allerede nu opfyldt sin Trusel og bortført Sønnen? Hun slæbte sig i Mørket frem til

hans Seng; han var der ikke. Hun aabnede Døren, det var bælgmørkt ude; hun vidste ikke, hvad hun skulde gribe til. „O Gud, forbarm dig! Herre, hjælp, jeg forgaaer af Smerte!“ denne Bøn opsteg fra hendes Hjertes Inderste, hvorefter hun fattede sig og kom atter til Ro. — Hun klædte sig hastig paa, og ilede hen til et Huus, hvor der boede nogle berygtede Folk, med hvilke hun frygtede at hendes Mand stod i nøie Forbindelse. Stedet laae eensomt, omgivet af Træer, ved Indgangen til Skoven.

Deodata nærmede sig sagte til et Vindue, hvorfra der kom et svagt Skin. Ak, hvilket Optrin blev hun her Vidne til! En Forsamling af Tyve og Skielmer, som aftalte nye Forbrydelser, og hendes ulykkelige Mand midt iblandt dem! Hendes eneste Trøst var, at hun af deres Samtale hørte, at de endnu ikke ansaae hendes Søn for at være skikket til at tage Deel i deres Forehavende. Hun takkede Gud, at der endnu var Redning for hendes Barn, og skyndte sig hjem igien. Deodata ordnede det Fornødne i Huset og satte Mad paa Bordet for sin Mand, som imidlertid var kommen hjem. Derpaa begav hun sig hen til sin Fader, og bad ham om at følge med hende til Stedets Præst. Underveis kom Flere til hende, for at fortælle hende den Nyhed, at der var begaaet et stort Indbrudstyveri paa Slottet. Deodata svarede ikke; hendes Hjerte var opløftet til Ham, som ikke forskyder sine Børns Bøn. Med faste Skridt traadte hun ind i Præstens Værelse, og da hun var alene med ham, sagde hun: „I hine ulykkelige Vildttyves Hytte, paa den venstre Side af Kaminen, er en Fordybning, hvori den største Deel af de røvede Penge er skjult.“ — „Denne Anmeldelse,“ svarede Præsten, maa De giøre for Øvrigheden; den kunde rigtignok bringe Personer i Fare, som staae Dem nær. Har De Mod til at giøre

det?" — „Ja, for at redde mine Børn, kan jeg giøre det, raabte Deodata med en Kraft, som forbausede Præsten. Gud i Himmelen er mit Vidne, at jeg heller vilde døe af Hunger, end smage Syndens Frugter, og at jeg ikke vilde give min Mand til Priis for Lovens Arm, dersom jeg ikke med Grund frygtede for, at han vilde styrte alle mine Børn i Fordærvelse med sig selv." — Ved Guds retfærdige Styrelse blev den arme Kone dog fritaget for dette frygtelige Valg. Thi medens hun var hos Præsten, blev Joseph og hans Medskyldige satte i Fængsel og bragte i Forhør. Deodata besluttede, endnu engang at see sin Mand. I Retsbetjentens Nærværelse blev hun indladt til ham. Ved Synet af sin Kone blev Joseph overfalden af en piinlig Angest. „Mine Børns Sjæle...." vare de eneste og sidste Ord, som Deodata formaaede at udtale; thi en haard Sygdom bragte hende paa Gravens Bred, og berøvede hende i længere Tid Sands og Samling. Medens hun laae paa Sygeleiet, døde hendes Fader og hendes næstældste Søn.

Femten Aar senere, da hendes Datter allerede var gift, og hendes ældste Søn var bleven en sand Kristen og en brav Haandværksmand, ansaae Deodata det for sin Pligt, at drage over til sin landsforviste Ægtefælle, for om mulig at frelse hans Sjæl og i kristelig Kiærlighed og Gudsfrygt at være ham til Trøst og Opmuntring i hans sidste Levedage. Hun forlod Børn, Fædreland og Venner, og skyede ikke den lange, farefulde Reise til det skrækkelige Opholdssted Botany=Bay, en engelsk Forbryderkoloni i Nyholland. Dog allerede paa Skibet, som førte hende til det fjerne Land, erfarede hun med ubeskrivelig Glæde og Taknemmelighed imod Gud, at Joseph var kommen til

dyb og angerfuld Erkiendelse af sine mange og store Forvildelser, og at han var bleven et heel andet Menneske.

XXXV. Ægteskabsskilsmisse.

177. Sigurd Jorsalafar og Biskop Magne.

Mika 3, 8: Men Jeg, siger Propheten, er sandelig opfyldt af Herrens Aands Kraft og af Retfærdighed og Mod, til at foreholde Jakob hans Overtrædelse og Israel hans Synd.

I den norske Konge Sigurd Jorsalafars sidste Dage rygtedes det, at han vilde forskyde sin Dronning og gifte sig med en fornem Mands Datter, ved Navn Cecilie; og i Bergen agtede han at holde Bryllup med hende, hvorfor han der lod giøre Tilberedelser til et stort Giestebud. Men da Biskop Magne hørte dette, blev han bedrøvet, tog en Dag en Præst, ved Navn Sigurd, med sig, gik op til Slottet og lod Kongen hilse, om han ikke vilde trine ud til Biskoppen, som havde et Ord at tale med ham. — Kongen kom nu ud, med draget Sværd i Haanden, sagde Biskoppen venlig Goddag, og bad ham komme ind og tømme et Bæger med sig. Men Biskoppen svarede: „Nei, mit Ærinde i Dag er af et andet Slags; er det sandt, hvad jeg har hørt, min Herre, at I har i Sinde at forskyde Eders Dronning og tage en anden i Stedet?“ — „Ja, sagde Kongen, det er ingen Løgn.“ Da svulmede Biskoppens Ansigt, og kun med Møie fik han sagt: „Hvad haver jeg da syndet, siden I har valgt mit Stift til der at bedrive en Gierning, hvormed I forhaaner Guds Bud og den hellige Kirke? Forunderligt, at I kan saaledes ville beskæmme Eders kongelige Værdighed og mit bispoppelige

Kald; men da I vil det, faaer jeg at giøre, hvad der er min Pligt, i det jeg herved paa Guds og alle Helgenes Vegne høitidelig forbyder Eder denne Misgierning."

Sigurd Præst, som siden blev Biskop, har selv fortalt, hvorledes det sortnede for hans Dine, da han saae, hvor bistert Kongen gloede, ved at høre en saadan Tiltale. Men Biskop Magne stod som en Støtte og syntes, medens han talede, at række Halsen frem som den, der var beredt til at tage imod, hvad der kunde følge af at have Sværdet over Hovedet.

Uden at svare et eneste Ord, gik Kongen ind igien, hvorefter Biskoppen ogsaa forføiede sig hjem, og var da saa fornøiet og glad over at have opfyldt sin Pligt ligeoverfor Kongen, at han smilende hilsede hvert Barn, han mødte, og knipsede med Fingrene. Det kunde Sigurd Præst slet ikke begribe, og sagde derfor til ham: „Hvorledes, Hr. Biskop, kan I dog nu være glad? Tænker I da ikke paa, at Kongen vil lade Eder føle sin Vrede, saa det var bedst at undflye, jo før, jo heller." — „Kongen giør mig neppe noget, sagde Biskoppen; men sæt, han gjorde det, hvem kunde da vel ønske sig en bedre Død, end at lade sit Liv til Guds Ære, at døe for mit Kald, som det er at forbyde, hvad ei kan tillades? Jeg gjorde, hvad jeg burde, og derfor er jeg glad."

Hele Staden kom nu snart i Bevægelse; thi Kongen, som følte sig truffen af Biskoppens frimodige Tale, gjorde sig strax reisefærdig, lod flytte en stor Mængde Korn, Malt og Honning ombord, og seilede ned til Stavanger, for at giøre Gildet der og lade sig vie til Cecilie. Da Stedets Biskop hørte dette, gik han op til Kongen og spurgte, om det var sandt, at han vilde gifte sig igien, medens Dronningen endnu levede. „Jo, ganske rigtigt," sagde

Kongen. „Ja, svarede Bisköppen, naar saa er, kan jeg nok forstaae, at I tænker, at for Eder, som har Magten, kan det nok gaae an, som er Smaafolk strengeligen forbudet; men det er dog meget urigtigt, og jeg kan ikke vide, hvorfor I har valgt mit Stift, til der at vanære Guds Bud og den hellige Kirke samt min Bispestol; med mindre I agter at skienke en klækkelig Sum til Embedet og dermed tilfredsstille Gud og mig." — „Der har du Pungen, sagde Kongen, giør dig selv betalt; der er en Pokkers Forskiel paa dig og Biskop Magne." Med disse Ord gik Kongen bort og indlod sig i Ægteskab med den ovennævnte Cecilie; men i Grunden syntes han slet ikke bedre om denne egennyttige Biskop, end om den anden, der satte ham Stolen for Døren, hvem han i sit Hjerte maatte høiagte for hans Alvor og Frimodighed og hans Nidkiærhed for Guds Ære.

XXXVI. Kydskhed.

178. Den bluferdige Potamiæna.

1 Mos. 39, 9: Hvorledes skulde jeg begaae denne store Ondskab og synde imod Gud?

Under den svære Forfølgelse mod de Kristne, som fandt Sted i Midten af det tredie Aarhundrede under den romerske Keiser Decius, var der en ung Pige i Alexandrien, ved Navn Potamiæna, hvis overordentlige Skiønhed vakte Manges Opmærksomhed. Hun blev efterstræbt paa alle Maader af flere vellystige Personer, men fast i Troen, som hun var, undgik hun lykkelig de Snarer, som lagdes for hende. Blandt Andre havde ogsaa den Herremand, paa hvis Gods hun var

født, kastet et vellystigt Blik paa hende. Han lod hende kalde til sig, forsikkrede hende om sin Kiærlighed, tilbød hende en Mængde kostbare Foræringer, og truede hende tilsidst paa enhver Maade, for at formaae hende til at lade sig bruge som et Offer for hans Vellyst. Da hun imidlertid var ubevægelig, opfyldtes han af bittert Had, og var uforskammet nok til at overlevere hende til Statholderen som en Kristen, der foragtede Keiseren og de hedenske Guder. Han tilbød denne en stor Sum, naar han ret vilde lade Potamiæna pine. „Naar du saaledes bevæger hende til Føielighed imod mig, sagde han, saa lad mig faae hende igien uden videre Straf; men hvis hun bliver sine Grundsætninger tro og standhaftig vægrer sig, saa døm hende til Døden, at hun ikke skal leve og ovenikiøbet spotte mig.“ Den blufærdige Jomfru blev altsaa ført frem for Domstolen. Dommeren søgte først at overtale hende til Føielighed; men da dette var forgiæves, anvendte man de Piinsler, man kunde finde paa. Tilsidst lod man en stor Kiedel fylde med Beg og antænde. Da nu Beget brændte og brusede heftigt i Kiedelen, førte Dommeren den unge Pige derhen og sagde: „Gaa hen og underkast dig din Herres Villie, ellers lader jeg dig kaste i denne Kiedel.“ Hun svarede: „Jeg kan ikke troe, at en Dommer kan være saa ugudelig, at befale mig at føie en saa tøileløs Synders Vellyst.“ Over denne Frimodighed blev Dommeren opbragt og befalede, at man skulde klæde hende nøgen af og kaste hende i Kiedelen. Men Potamiæna sagde: „Ved Keiserens Hoved, som du frygter, beder jeg: hvis du vil dræbe mig, saa lad mig dog ikke afklæde, men lad mig hellere med Klæderne paa nedsænkes i det kogende Beg, for at du kan see, hvilken Kraft til at lide Jesus Kristus, hvem du ikke kiender, har skienket mig.“ Da kunde Dommeren ikke bringe det over sit Hjerte at krænke den fortræffelige Piges Blufærdig-

hed. I en heel Time blev hun med Klæderne paa nedsænket i Kiedelen, og først da det brændende Beg naaede hende til Halsen, opgav hun Aanden.

179. En mærkelig Dom.

Joh. 7, 24: Dømmer ikke efter Anseelse, men dømmer en retfærdig Dom.

Keiser Otto den Tredie havde en letsindig Gemalinde, som ikke tog det saa nøie med Opfyldelsen af sine ægteskabelige Pligter. Da hun ledsagede Keiseren paa hans Reise til Italien, hvor han skulde krones, kastede hun sine Oine paa Greven af Modena, en smuk, ung Mand, som behagede hende mere, end hendes egen Ægtefælle. Hun havde derfor alle sine Garn ude, for at forføre ham til utilladelig Omgang; men han vægrede sig bestandig ved at indlade sig med hende, thi han havde Gud for Oie og en brav Hustru hjemme paa sit Slot. Da Keiserinden nu saae, at hun ikke kunde faae sin Villie frem, fattede hun et bittert Had til den retskafne og selvstændige Mand, og opførte sig imod ham, som fordum Potifars Hustru mod Joseph. Hun gik til Keiseren, anklagede Greven for at have villet øve Vold imod hende, og fordrede hans Afstraffelse. Nogle Bekiendte advarede imidlertid den uskyldig Anklagede og raadede ham til, jo før jo heller at forlade Hoffet; han trak sig derfor tilbage til sit Slot.

Efter nogen Tids Forløb spurgte hans Kone ham: „Kiære Mand, hvor kommer det sig, at du ikke mere drager til Keiserens Hof, men bliver hjemme og seer saa sørgmodig ud?" — Da fortalte han hende omstændelig hele Sagen, og hun hørte nu først til sin store Skræk, at Keiserinden med ondskabsfuld List stræbte ham efter Livet.

Snart efter lod Keiseren Greven komme for sig. Denne stolede paa sin retfærdige Sag, og drog bort fra sin kiære Hustru, som ikke anede noget Godt. Han kastede sig for Keiserens Fødder; men denne lod ham uden videre gribe, og befalede at hugge Hovedet af ham uden Lov og Dom, og derpaa at begrave hans Legeme. — Grevens Tjenere bragte hans efterladte Hustru Sørgebudskabet paa Slottet. Men denne modige Qvinde fattede sig snart, og traf i al Stilhed Foranstaltninger til ved Nattetider at hente sin Mands Hoved fra Graven, hvilket hun derpaa lod balsamere eller fylde med vellugtende Urter og Safter.

Nogen Tid efter udskrev Keiseren en høitidelig Forsamling af Landets Ypperste, for at høre Enker og Faderløse og hjælpe dem til deres Ret. Som han nu sad i sin ydre Glands og Herlighed paa den keiserlige Stol, omgiven af Fyrster, Grever og andre fornemme Herrer, see, da traadte den myrdede Greves Enke frem og havde hemmelig sin Mands Hoved hos sig. Hun nærmede sig Keiseren og spurgte ham i dybeste Ærbødighed, hvad den havde forskyldt, som lod en Mand dræbe uden Lov og Dom og uden at have hørt hans Forsvar? Derhos græd hun bitterlig og fordrede Retfærdighed af Keiseren selv, fordi han var næst Gud den høieste Dommer paa Jorden. — Keiseren, som ikke kiendte Grevens Enke, svarede strax: „Han har forbrudt sit Liv; man skal ihjelslaae ham." — Da tog Grevinden sin Mands Hoved frem, lagde det for Keiserens Fødder og sagde: „I Fyrster og Herrer, seer paa mig! jeg er den halshuggede Greve af Modenas Enke, og anklager nu for Gud og Eder Alle Keiser Otto, som sidder her. Thi Han har ladet min Ægtefælle dræbe uden Forsvar, uden Lov og Dom. Han vilde ikke høre min Mand, imens han levede; her staaer Jeg, hans Enke, og tilbyder mig med Gud og en god Samvittighed, at

ville bære gloende Jern for ham, til Beviis paa hans Uskyldighed, at han ei har villet have noget at bestille med Keiserinden, for Guds og Keiserens og sin ægteskabelige Troskabs Skyld. Derfor spørger jeg, om I ville lade dette Vidnesbyrd, denne Guds-Dom*), gielde? Saa indskyder jeg mig da under Eders retfærdige Dom, I Fyrster og Herrer, og haaber, at man vil straffe Keiseren efter den Dom, han selv har fældet, og med ham alle dem, som have samtykket i det begaaede Mord." — Da Keiseren hørte dette, blev han meget forfærdet, og der opstod en stor Bevægelse i hele Forsamlingen. Men Grevens Enke raabte med høi Røst til Folket og begierede Tilladelse til at føre det omtalte Beviis. Denne turde man ikke negte hende, og hun bar nu et gloende Jern, uden at tage Skade paa sit Legeme, og beviste derved for Forsamlingen sin Mands Uskyldighed i Graven. — Da udbrød Keiseren: „Den almægtige Gud i Himmelen har dømt; saa har jeg da afsagt Dommen over mig selv, og mit Liv er i din Haand — jeg er skyldig at døe."

Da Fyrsterne og Herrerne og Folket hørte dette, blev der en stor Larm og Støi iblandt dem. Men Grevinden opløftede sin Røst og sagde: „Min salig Mand er nu fri for den hadefulde Anklage, og kan fremdeles sove sødt og roligt i sin Grav. Hans Majestæt Keiseren har øvet Ret og Retfærdighed og dømt sig selv uden Persons Anseelse. Men Gud forbyde, at jeg nogensinde skulde tragte en saa retfær-

---

*) Disse saakaldte Guds-Domme traadte paa de Tider i Stedet for den nu brugelige Renselses-Ed, hvormed man fralægger sig en Beskyldning eller renser sig fra en Forbrydelse. Den Uskyldigheds-Prøve, som aflagdes, betegnes med Navnet „Jernbyrd", og den bestod sædvanlig i at bære eller træde paa gloende Jern.

dig Keiser efter Livet! Jeg giver ham derfor Dommen tilbage, og forlanger ikke, at den skal fuldbyrdes." — Da jublede Folket af Glæde og prisede Grevinden og den retfærdige Keiser. Otto forærede Enken nogle Slotte og Godser som et Slags Erstatning; sin utugtige og rænkefulde Gemalinde derimod forstød han. — Dette skete i Aaret 997.

XXXVII. Fraadseri.

180. Det kraftige Lægemiddel.

1 Pet. 4, 3: Det er nok, at vi i den forbigangne Livstid have bedrevet Hedningernes Villie, vandrende i Uteerlighed, Lyster, Fylderi, Fraadseri, Drukkenskab og skændig Afgudsdyrkelse.

En rig Mand i Amsterdam levede et høist uordentligt Liv i Fraadseri og Lediggang. Om Formiddagen sad han i en Lænestol med Piben i Munden eller laae i det aabne Vindue; om Middagen spiste han som en Tærsker, saa han pustede derved; om Eftermiddagen spiste og drak han igien flere lækkre Sager af lutter Kiedsommelighed. Naar han gik til Sengs om Aftenen, var han saa træt, som om han havde kløvet Brænde hele Dagen. Ved denne Levemaade blev han tilsidst saa tyk, at han neppe kunde røre sig af Stedet, og følte sig meget upasselig. Han spurgte mange Læger til Raads, brugte ogsaa en heel Mængde Medicin; men forgiæves, thi han gjorde ikke, hvad Lægerne ellers befalede ham, men sagde altid: „Hvorfor er jeg da en rig Mand, naar jeg ikke maa leve, som jeg vil, og Doktoren ikke kan giøre mig rask for alle mine Penge?"

Endelig hørte han tale om en Læge, der boede halvtredsindstyve Mile borte og var bekiendt for sine heldige Kure. Til denne Mand fattede han Tillid og skrev ham et Brev til, hvori han fortalte ham sin Tilstand. Doktoren mærkede strax, hvad det var der fattedes ham, nemlig ikke Medicin, men Maadehold og Bevægelse. Derfor skrev han ham et Brev tilbage omtrent af følgende Indhold: „Det er en slem Sygdom, De har; dog skal jeg nok hjælpe Dem, naar De vil følge mit Raad. Sagen er den, De har et fælt Dyr, en Orm i Maven, og De maa i den Anledning nødvendig komme til mig. Men for det første maa De hverken kiøre eller ride, men gaae, thi ellers bliver det endnu galere. For det andet maa De ikke spise mere end to Gange om Dagen lidt Grønt, om Middagen med en Smule Pølse til og om Aftenen et blødkogt Æg, og om Morgenen lidt Kiødsuppe med Løg i. Alt hvad De spiser mere, vil De ikke have godt af. Det er mit Raad, nu kan De giøre, hvad De vil." — Da den Rige hørte dette, begav han sig strax den følgende Morgen paa Veien, for at opsøge Lægen. Den første Dag gik det kun langsomt med hans Reise, og han var i meget slet Lune. Men allerede den anden og tredie Morgen blev det bedre; det forekom ham, som om Fuglene aldrig havde sunget saa smukt, og alle Folk, som mødte ham, saae saa venlige ud, og han ogsaa; og da han den fjortende Dag kom til den By, hvor Doktoren boede, og den næste Morgen stod op, var han saa rask, at han sagde til sig selv: „Jeg kunde dog aldrig være bleven rask til nogen ubeleiligere Tid, end nu, da jeg skal tale med Doktoren." Han kom nu hen til denne, som tog ham i Haanden og sagde: „Fortæl mig da nu fra først til sidst, hvorledes De har det og hvad der egentlig feiler Dem!" Men den rige Mand

svarede: „Hr. Doktor, jeg feiler nu Intet, og dersom De er saa sund og rask, som jeg, skal det fornøie mig." Da sagde Doktoren: „Det var godt, at De fulgte mit Raad; Ormen er nu fordreven, men De har endnu Æg i Maven af den. Derfor maa De igien gaae hjem til Fods, og saa maa De siden arbeide dygtigt og ikke spise mere, end De har Appetit til, at Æggene ikke skulle blive til Unger. Naar De giør det, kan De endnu blive en gammel Mand," tilføiede han smilende. Men den Rige fra Amsterdam sagde: „Hr. Doktor, De er en huul Broder, og jeg forstaaer Dem nok." Og han fulgte siden bestandig hans Raad og opnaaede en meget høi Alder, og hvert Nytaar sendte han Lægen en klækkelig Sum Penge til Foræring for hans gode Lægemiddel.

181. Madvrageren.

1 Tim. 4, 4: Al Guds Skabning er god og intet at forskyde, som annammes med Taksigelse.

En Husbonde, som gav sine Folk forsvarlig Kost, bemærkede dog til sin Bekymring, at de undertiden sad og vragede den. Især havde han en Karl, som i dette Stykke var Mester for de Andre. Den samme Person kunde ikke lide Ærter, og naar denne Ret blev sat paa Bordet, vendte han sin Skee om, stak den saaledes ned i Ærterne, og i det han førte Bagen af Skeen op til Munden, sagde han: „Vil I med, saa hæng paa!"

Der gik nogle Aar hen; Madvrageren var imidlertid bleven sin egen Mand og sad med Kone og Børn; men det var kun fattigt for ham, saa at han endog trængte til Andres Hjælp. En Dag kom han hen til sin gamle Husbonde, og bad ham i Guds Navn om en Skieppe Ærter, for at han derved kunde mætte sig og Sine i den nær-

værende Nød. Manden gik ogsaa med ham op paa Loftet, hvor Ærtebunken laae, og da den Fattige saae denne, glædede han sig allerede ved Tanken om det gode Maaltid, Ærterne vilde berede ham og hans forsultne Børn, og som nu vilde smage ham godt. Men da Gaardmanden saa skulde til at maale, vendte han op og ned paa Skieppen, maalte med Bunden og sagde: „Vil I med, saa hæng paa!"

Den Fattige, som tænkte paa sin forrige Kræsenhed, følte sig truffen og gik sluføret bort med tomme Hænder. Dog var det ikke Bondens Hensigt, at hevne sig eller vise sig ubarmhjertig imod den Nødlidende, men kun at give ham en Paamindelse, som han kunde have godt af for længere Tid. Da den Fattige derfor var kommen udenfor Porten, kaldte Bonden ham tilbage, og i det han leverede ham et Par Skiepper gode Ærter uden Betaling, sagde han til ham: „Gaa nu hjem til din Kone og dine Børn, og tak Vor Herre for hans Gaver; thi uden Hans Velsignelse havde jeg ikke været i Stand til at hjælpe dig."

XXXVIII. Drukkenskab.

182. Den omvendte Dranker.

Luk. 21, 34: Vogter Eder, at Eders Hjerter ikke nogen Tid besværes med Fraadseri og Drukkenskab.

Præsten Silberschlag havde i sin Menighed en Drukkenbolt, som han flere Gange forgiæves havde advaret og formanet. En Dag saae han ham igien at komme fra det Drikkehuus, som han jævnligen besögte, og

han satte sig nu for, at han vilde tale et alvorligt Ord til ham, for om muligt endnu at bringe ham paa bedre Tanker. Men den Elendige tumlede ganske beruset hen imod ham og havde Frækhed nok til at sige: „Ja, ja, Hr. Pastor, saaledes maa det gaae hver Dag.“ Da indsaae Præsten, at ethvert Ord for Öieblikket vilde være spildt paa denne Mand. Han beklagede ham derfor kun af Hjertet, klappede ham paa Skulderen og sagde: „Ja, du har Ret; du kan heller ikke andet“; og dermed lod han ham gaae. Hvad? tænkte den Berusede, skulde jeg ikke kunne andet? Det vil vi dog faae at see. Altsaa, ligesom til Trods for sin Sjælesörger, vilde han nu forbedre sig paa egen Haand; men dette lykkedes ham ikke — han faldt tilbage og nedværdigede sig endnu mere end för ved den samme Last. Dette ydmygede ham og bevægede ham til at gaae i sig selv. Med Taarer kom han nu selv hen til Præsten og tilstod i al Oprigtighed, hvorledes det var gaaet ham. Silberschlag viste ham hen til Kristus, som er Synderes Ven, og Manden fulgte dette Raad: han blev virkelig omvendt og annammede Troen til Salighed.

183. Den drikfældige Haandværksmand.

Eph. 4, 22: I skulle aflægge det gamle Menneske efter den forrige Omgængelse, som fordærves ved bedragelige Lyster.

En Haandværksmand, som var meget forfalden til Drik, satte næsten alt, hvad han fortjente, overstyr, men vilde dog i lang Tid ikke lade sig sige. En Dag kom hans lille venlige Datter hen til ham og sagde: „Hør, Fader, vil du ikke være saa god at kiøbe mig et Par Sko, som jeg kan tage paa, naar jeg skal i Skole?“ Han tog et Markstykke op af Lommen, viste hende det og svarede:

„Det er alle de Penge jeg har. Naar jeg engang faaer Penge nok, skal jeg kiøbe dig et Par Sko." Kort efter kaldte han paa sin Læredreng og sagde: „Tag disse Penge og hent mig en Pægel Brændeviin og en Karduus Tobak." — Hans Kone saae paa ham med en bedrøvet, utilfreds Mine, og Datteren sagde: „Disse Penge skulde du have sparet, Fader, for at kiøbe mig et Par Sko. Jeg vil bringe dig et Glas Vand; thi Moder siger, det er en Drik, som Gud har bestemt for Os." Han svarede: „Eders Moder lærer Eder lutter Dumheder;" og derpaa hviskede han sin Kone i Øret: „Jeg mærker nok, hvad det gaaer ud paa; mine Børn skulle lære at see mig over Hovedet i mit eget Huus." — „Nei, kiære Mand, sagde hans Kone med Venlighed, jeg lærer dem at elske og agte dig som deres Fader; men jeg veed, at dersom du tænkte dig lidt om, da vilde du af Kiærlighed til dine Børn lægge Brændevinen af; thi du er ligesaavel som jeg bedrøvet over den elendige Forfatning, hvori vi nu maae leve, og vilde gierne, at den skulde ophøre." Ved disse Ord saae Manden sig omkring i Stuen, som om det var første Gang han var her, og han bemærkede nu, at Alt var i en meget maadelig Tilstand. Da kom Taarerne ham i Øinene; han betragtede sin svage, nedbøiede Hustru og sagde: „Johanne, du er ikke født til at boe i et saadant Huus." — „Kiære Mand, svarede hun, hvad mig selv angaaer, da kan jeg godt finde mig i at undvære Livets Beqvemmeligheder; men for din og vore Børns Skyld ønskede jeg, at vi vare i en anden Stilling. Vor Fattigdom udelukker os fra al Omgang med vore gamle Venner og Bekiendte. Ja vi kan ikke engang komme i Kirke og høre Guds Ord. Jeg har regnet ud, at hvad du nu i to Maaneder har kiøbt Brændeviin og Tobak for, det er Mere, end en or-

dentlig Klædning til mig og Barnet vilde koste." — Manden taug en Tid lang, i det han stirrede hen for sig; derpaa drog han et dybt Suk og sagde: „Kiære Kone, hvor kunde du dog have Taalmodighed med mig saa længe og lade mig gaae frem paa Fordærvelsens Vei?" — Men hans Kone taug og kunde nu ikke mere holde sine Taarer tilbage. — Mandens Hjerte var forandret, han var bøiet og bedrøvet over sin Synd, og han erkiendte, at han hidtil ikke kunde forstaae sin taalmodige og fromme Hustrues venlige Bønner og Formaninger, fordi han allerede længe havde modstaaet Guds Aands Vidnesbyrd i sit Hjerte. Han besluttede nu ved sig selv, at føre et andet Liv og at søge Kraften dertil herovenfra. Han blev ogsaa sit Forsæt tro, og Guds Fred og Velsignelse vendte tilbage i Huset.

184. Tosserne.

Tit. 2, 11. 12: Guds saliggiørende Naade er aabenbaret for alle Mennesker, som oplærer os, at vi skulle forsage Ugudelighed og de verdslige Begieringer og leve tugteligen og retfærdeligen og gudeligen i denne Verden.

En Forpagter fra Landet kom en Dag ind i et Vertshuus. Da han her betragtede den usædvanlig smukke Skienkestue og det kostbare Bohave i Værelset ved Siden af, udbrød han fuld af Forundring: „Men hvor tager De dog alle de Penge fra?" Vertinden, Madame Weilert, smilede og sagde: „Tosserne, min Ven, de bringe dem." Dermed taug hun; men disse Ord bleve igiennem den halvaabne Dør hørte af en Mand, som netop stod i Brændeviinsboden. — Denne Mand, en Tømmermester Meier, kastede Øinene paa de omstaaende Kunder, og saae blege, indfaldne Kinder, røde Øine og forrevne Klæder. Derpaa

saae han sig omkring i den prægtige Bod med dens Speile og Forgyldninger, som sikkert havde kostet mange Penge. Han tittede ind igiennem den halvaabne Dør i det indre Værelse, hvor han saae Væggene behængte med Malerier, smukke Speile, kostbare Møbler, Sofaer og deslige, og Datteren i Huset siddende ved Klaveret i Silkeklæder. Han tænkte nu ved sig selv: „Hvor alt dette dog er forunderligt! Ved hvilken sælsom Forvandling gaaer det til, at al denne Elendighed ved min høire Side er bleven til den Stads og Pragt, jeg seer ved min venstre?" — „Hvad behager?" sagde Madamen, som derved paa eengang vækkede Meier af de stille Betragtninger, han hidtil havde staaet i, i det han med Enden af sin Tommestok ridsede Figurer i det paa Disken spildte Brændeviin. Han saae op og fandt Vertinden ligesaa stadselig som hendes Datter, i en smuk Kappe med brogede Baand og med store Guldringe i Ørene. „En Snaps Bitter, Madame!" var hans Svar; derpaa lagde han Pengene hen paa Disken, saae hende roligt i Ansigtet og sagde: „det er den sidste Gang, jeg i lang Tid agter at være en Tosse."

Meier ilede hjem. Hans Kone og to Døttre sad ved deres Arbeide; de saae blege ud af Mangel paa kraftig Føde. Værelset selv vidnede om stor Fattigdom; Kakkelovnen var ikke engang varm af Mangel paa Brænde; alligevel maatte man beundre den Reenlighed og Orden, som herskede i Huset. „Det er noget sjeldent, Pigeborn, at see Fader saa tidligt hjemme," sagde Konen, og saae derhos paa sin Mand, som stod ved Bordet og fæstede sine Øine snart paa den ene, snart paa den anden af Børnene. Derpaa satte han sig ned og sagde: „Nu, Marie og Line, glæde I Eder ikke ved at see mig? Kan Eders raske Fingre ikke hvile et Dieblik, medens I staae op og kysse Eders

Fader?" — „Aa jo, dertil har vi Tid nok," sagde den Ene af dem, i det de begge sprang op og faldt Faderen om Halsen. „Men vi maae ingen Tid spilde," sagde Line, i det hun hviskede ham i Øret: „thi disse Skjorter ere de sidste af det Dusin, vi havde at sye for Hr. Martens paa Kultorvet. I Morgen skal de bringes hen.

„Men hvad feiler dine Øine, kiære Kone? sagde Meier; har du grædt eller ere de daarlige? Du arbeider vist for meget ved Lys?" Uden at see op, svarede Susanne Meier med et Smiil, at det havde intet at betyde. I det samme hørtes en sagte Graad fra den mørke Krog. „Hvor er Henrik? hvad staaer du i Krogen for?" spurgte Faderen. „Nei see engang, sagde Susanne ved sig selv, der har jeg ladet Drengen blive staaende." „Naa kom kun frem, hvad er det?" sagde Meier, og tog Drengen mellem sine Knæ. „Nu er Alting glemt, han var bare lidt uartig," sagde Susanne. „Naa, hvad var det? siig det kun, vedblev Faderen, jeg skal ikke være vred paa dig." Drengen saae Faderen lige i Ansigtet og sagde: „Bageren vilde ikke lade Moder faae mere Brød i Aften; han var saa haard og slem imod Moder, og han sagde, at det var ikke hendes Skyld, men du gik og drak alle Pengene op. Da Moder kom hjem, græd hun over sit Arbeide, men sagde ikke et Ord. Jeg vidste ikke, at hun græd, førend jeg saae Taarerne falde draabeviis ned paa hendes Hænder og Arbeide, og saa skieldte jeg, og Moder stillede mig hen i Krogen." — „Nu, Henrik, hent mig noget Brænde, sagde Susanne, der er endnu en god Knude, den vil jeg putte i Kakkelovnen." — „Men siig mig først, Henrik, spurgte Faderen, hvad var det dog egentlig du sagde?" — Henrik blev rød i Ansigtet, men svarede dog ligefrem: „Jeg sagde, at du var ret en slem Fader." „Og det var dog

høist upassende, sagde Susanne rolig, men nu har jeg tilgivet dig, ræk mig kun Brændet." — Meier saae paa sin Kone og hendes ømme, venlige Blik gjorde, at Taarerne kom ham i Dinene. Han stod op og sagde, i det han trykkede hende Pengene i Haanden: „Der er min Ugeløn, kom og hold begge Hænderne frem, du har endnu ikke faaet alt. See, der har du dem paa fire Skilling nær, som jeg i Aften gav ud for en Snaps. Jeg haaber, dette skal være Begyndelsen til bedre Tider baade for dig og mig. Giør dig nu færdig, saa vil jeg gaae med dig hen til Bageren og betale ham og kiøbe det Nødvendigste ind. Naar vi komme hjem igien, vil jeg læse et Kapitel af det nye Testamente for dig og Børnene, medens I sye."

Susanne gik ind i Sovekammeret, for at klæde sig paa, og her knælede hun ned for Herrens Ansigt og bad Ham ret inderlig, at han fra nu af vilde vende hendes Mands Hjerte først og fremmest til Ham og Frelseren og dernæst til hende og Børnene, og at han imidlertid vilde skienke hende Taalmodighed til at vente og Tro til at holde fast, saa at hun med Haab kunde skue ind i den Fremtid, som aabnede sig for hende. Hendes Mands kiærlige Stemme kaldte hende tilbage. Om Aftenen, da Børnene vare komne i Seng, fortalte Meier sin Kone, at da han var bleven vaer, at de Fattiges Penge hjalp til at indrette et saa smukt Huus og til at udmaie Vertinden Madame Weilert og hendes Døttre, og da han saa var kommen til at tænke paa sin flittige og ufortrødne Susanne og Børnene, som led Mangel, medens han sad der hver Aften og drak Brændeviin, saaledes at han blev mere lig et Dyr end et Menneske, svækkede sin Manddomskraft og ødelagde Guds kostelige Gave, Sundheden: da blev han giennemtrængt af inderlig Sørgmodighed og Beskæmmelse. Han

fattede fra dette Øieblik af den Beslutning, i Fremtiden at føre et andet Liv i ydmyg og aarvaagen Hengivenhed og Tillid til Ham, fra hvem al god og al fuldkommen Gave kommer; og han er bleven sit Forsæt tro.

Et Aars Tid efter, en smuk Sommeraften, gik Madame Weilert en Spadseregang og kom til den Udkant af Byen, hvor Meier boede. Han havde en lille Have foran sit Huus og var just tilligemed sine Børn i Færd med at plante og vande, og Alle vare sunde og saae lykkelige og fornøiede ud. — Madame Weilert gienkiendte strax sin gamle Kunde, og efterat have hilst og yttret sin Glæde over, at Alt stod saa godt til hos ham, kunde hun ikke bare sig for at spørge: hvorfor hun ikke havde seet ham saalænge i sin Skienkestue, som han før saa regelmæssig besøgte. „Dertil har jeg gode Grunde, svarede han; jeg indseer, at det just saaledes bekommer med Guds Hjælp mig og Mine allerbedst. Jeg er Dem megen Tak skyldig for nogle faa Ord, De sagde, hvorved Øinene aabnedes paa mig, saa jeg kom til at erkiende mit daarlige og syndefulde Levnet. For et Aar siden var min Kone og mine Børn endnu halv nøgne og halv forsultede. See nu paa dem, hvad synes De om dem? Og nu kan jeg sige Dem, Madame Weilert: hvad De dengang i forrige Aar sagde til een af Deres Bekiendtere om Tosserne, som bringe Dem Penge i Huset, det har helbredet mig. Gud skienke mig sin Velsignelse til, at det fremdeles maa blive godt med mig!" — Madame Weilert gik taus sin Vei. Hun skal ikke have fortalt denne Historie til noget Menneske.

Det syvende Bud.

XXXIX. Tyveri.

185. Den fattige Huuskone i Fyen.

Eph. 4, 28: Den, som stjal, stjæle ikke fremdeles, men arbeide hellere og giøre noget Godt med Hænderne, paa det han kan have at meddele dem, som have behov.

En fattig Huusmand og hans Kone i Fyen, som begge nylig vare blevne vakte til Bekymring for deres Sjæles Frelse, spurgte engang en gudfrygtig Mand, hvad de skulde giøre, da de tidligere af og til havde stjaalet nogle Pinde til Ildebrændsel i den Skov, som deres Huus stødte op til; og hvorledes de i Fremtiden skulde undgaae dette, da det under deres trange Kaar syntes at ville blive dem alt for byrdefuldt, at kiøbe hver en Pind, de behøvede. Hertil svarede Manden, at naar de ret af Hjertet havde omvendt sig fra alt det Onde, hvori de forhen levede, saa troede de jo paa deres Synders Forladelse i Ham, som alene kunde udslette og betale deres Skyld hos Gud, og da kunde det slet ikke gaae an, at blive ved med det Tyveri i det Smaa, hvorom de havde talt; men de maatte dog tiltroe Vor Herre saa stor en Godhed og Omsorg for dem, at de aldrig skulde behøve at tage saa meget som en Stikke eller Krumme, for at opholdes i dette Liv. Ja, det troede de ogsaa, sagde de, og nu vilde de heller aldrig befatte sig mere med sligt. — Men ikke længe efter skete det, at en kristeligsindet Mand blev Eier af den Skov, hvorved deres Huus laae. Og da de nu engang fortalte ham deres Omstændigheder, og hvorledes de nu aldrig rørte noget i Skoven, saa gav han dem Lov til, at de frit

maatte sanke de nedfaldne Pinde, saa ofte de vilde. Men see, da Konen en Dag gik og sankede, kom een af hendes Naboer og skieldte hende ud for en Tyverad, foruden andre Ugvemsord, som han brugte. „Men, Herre Gud, sagde hun, Eiermanden har jo givet mig Tilladelse til at sanke her." „Ja sanke, svarede han, det er en god Snak, den! før sankede I, som vi Andre, men nu, siden I har begyndt at hænge med Hovedet, gaae I her ved hei lys Dag og ødelægge Mandens Skov; jo det er en rigtig Hellighed, I har slaaet Jer til!" — Over denne Tiltale blev Konen saa forbauset, at hun paa Stedet lod de faa Pinde falde, som hun havde samlet, løb hen til Skovens Eier og sagde: „Nei, nu kommer jeg aldrig tiere i Deres Skov; thi saaledes er det gaaet mig, og er det dog ikke forfærdeligt, hvorledes Folk kan vende det om!" — Da loe Eiermanden deraf og sagde: „Ja, jeg veed nok, at Verdens Børn kan ikke lide, at Guds Børn sanke om Dagen, hvad de selv ville rane om Natten."

186. Konfirmanten.

Psalm. 25, 8: Herren er god og oprigtig, derfor underviser han Syndere paa Veien.

I den haarde Vinter 1830, da Nøden var stor paa mange Steder, havde en Præst i Holsteen en Dag forklaret Historien om Jesu Fristelse i Ørken for sine Konfirmanter, og i Anledning af de Ord, som Fristeren henvendte til Frelseren: „Er du Guds Søn, da sig, at disse Stene blive til Brød" (Matth. 4, 3), havde han sagt: „Saaledes siger endnu stedse Enhver, som i een eller anden Nød griber til ulovlige Midler og vil hjælpe sig selv." Disse Ord gjorde et ganske særdeles Indtryk paa en Dreng, en Søn af meget trængende Forældre, og han overveiede dem

i sit Hjerte den hele Dag. Den følgende Aften aftalte nogle af Mændene i Byen, drevne af Nøden til det yderste, at de vilde begaae et Tyveri, og blandt dem var ogsaa Drengens Fader. Ved Midnat vækker Faderen Sønnen og byder ham at tage Deel i hiint Forehavende. „Siig, at disse Stene blive til Brød": dette Ord randt øieblikkelig Drengen i Sinde og traadte levende frem for hans Sjæl. „Nei, Fader, siger han; I kan slaae mig, ja slaae mig ihjel kan I; men bringe mig til at tage Deel i hiin syndige Gierning, det kan I ikke. Og jeg beder, jeg besværger Eder, tager I heller ikke Deel deri, at I ikke skal tage Skade paa Eders Sjæl. Den Gud, som opholdt vor Herre Kristum 40 Dage i Ørken uden legemlig Spise, Han vil ikke heller forlade Eder, naar I kun ikke forlader Ham; Han vil ikke lade Eder hungre eller fryse ihjel med Kone og Barn." — Faderen blev dybt bevæget ved Sønnens Forestillinger og Bønner, der vare ledsagede af den ømmeste Kiærligheds Blik; han afstod fra sit syndige Forehavende og holdt ogsaa de Andre tilbage derfra, og den trofaste Gud hjalp dem Alle i Nødens og Prøvelsens Stund.

187. En haard Fristelse.

1 Kor. 10, 13: Gud er trofast, som skal ikke lade Eder fristes over Eders Formue, men skal giøre baade Fristelsen og dens Udgang saaledes, at I det kunne taale.

I Nordamerika levede en gammel hæderlig Godseier, ved Navn Korpenning, som var vidt og bredt bekiendt for sin Godgiørenhed. Engang kom der Dyrtid i Landet; da aabnede han beredvillig sine Forraadskamre for de Fattige. Alle dem, der havde Penge, gav han det Svar: „Med Eders Penge ere I i Stand til at forskaffe Eder Levnets=

midler; men de, der nu ingen Penge have og derhos mangle Leilighed til at fortjene sig noget, de maatte sulte ihjel, dersom de Formuende ikke vilde hjælpe dem." Da dette rygtedes, strømmede naturligviis Mange til uden Penge; men Korpenning havde klogeligen foresat sig at lade sine Gaver tilflyde fornemmelig Saadanne, som ikke boede alt for langt borte. Engang kom en Mand langveis fra, for at begiere Korn, og han blev derfor afviist. Ingen tænkte videre paa ham. Men henimod Aften hørte Korpenning, at en fremmed mistænkelig Person med en Sæk listede sig omkring Kornhuset; han skjulte sig derfor med een af sine Huusfolk og holdt Vagt. Den Fremmede, som var bleven afviist, kom og begyndte at fylde sin Sæk, men med en Langsomhed og Forlegenhed, som syntes at tilkiendegive en indre Modstand og satte begge Tilskuerne i Forundring. Da dette var skeet, bandt han Sækken til, men skyndte sig ikke bort, som Folk, der gaae paa saadanne Veie, ellers pleie at giøre. Nei, han blev staaende og lagde Haanden paa Sækken, og man kunde tydeligt mærke, at han befandt sig i en stor og heftig Kamp med sig selv. Endelig gjorde han en stærk Bevægelse med Kroppen, løste Sækken op igien, styrtede Kornet af og sagde: „Jeg vil endnu een Dag vente paa Herrens Hjælp." — Han gik bort i al Stilhed, og hans Haab og Tillid til Gud blev ikke beskæmmet. Thi den gode Korpenning sendte ham den følgende Morgen en Sæk fuld af Korn, og lod ham sige, at naar denne var tom, kunde han hente saa meget igien, som han behøvede; han skulde kun lade ham det vide.

XL. Uretfærdighed og Svig.

188. Den kiøbte Negerslave.

Mal. 2, 10: Have vi ikke Alle een Fader? Har ikke een Gud skabt os? Hvorfor ville vi da handle troløst, den Ene mod den Anden, og vanhellige vore Fædres Pagt?

En Negerslave i Louisiana (i Nordamerika), der havde kiöbt noget stjaalet Gods, blev som Tyv stillet for Retten og ifölge Lovene dömt til at pidskes. Da han besværede sig over denne Dom, i det han yttrede, at han ikke selv havde stjaalet, men kun kiöbt stjaalet Gods, betydede Dommeren ham, at dette kom ud paa eet og blev straffet paa samme Maade. „Men, Herre, sagde Negeren, blive ogsaa de hvide Mennesker pidskede, naar de have kiöbt stjaalet Gods?“ — „Ja vist giöre de det“, svarede Dommeren. „Ih, raabte Slaven, saa er det bedst, at man strax lader min Herre pidske; thi han har kiöbt mig, omendskiöndt han vidste, at jeg var stjaalet ud af mit Fædreland“.

189. Den rige Kiøbmand.

Tob. 12, 11: Bedre er Lidet med Retfærdighed end Meget med Uret.

Der var engang en Kiöbmand, som egèntlig var födt i Florents i Italien, men havde senere sat sig ned i Frankrig. Han drev en betydelig Handel, og da han havde Lykken med sig og forstod at aagre med sine Penge, samlede han efterhaanden en saa umaadelig Formue, at han endogsaa var i Stand til at laane Frands den Förste, Konge af Frankrig, fem hundrede tusinde Dukater. Han vilde gierne giöre sit Navn udödeligt, derfor lod han for egen Regning opföre et stort Hospi-

tal i Lyon; og for at der kunde gaae stort Ry deraf, havde han for Skik at före sine Venner hen til Bygningen og höre deres Mening om samme. Blandt Andre förte han engang Nikolaus Salterel, som ogsaa var fra Florents og havde god Indsigt i Bygningskonsten, derhen, og bad ham, at han i al Oprigtighed vilde sige ham sin Mening, for i det Tilfælde at han fandt noget at rette eller forbedre, man da i Tide kunde giöre det om. Da sagde Salterel: „Jeg synes godt om det Hele, paa een Ting nær." „Hvad er da det?" spurgte Bygherren. „Det skal jeg sige Dem: Bygningen forekommer mig at være for lille." — „Hvad for noget? Seer De da ikke, i hvilken stor Stiil Alt er anlagt?" — „Ja vistnok er det temmelig stort og vidtlöftigt, sagde Salterel, men hvis alle de skulde samles her, som De har bedraget og gjort til Betlere, da er jeg overbeviist om, at Bygningen vil være alt for indskrænket, saa at den neppe vil kunne rumme Halvdelen af de Fattige."

190. Den tunge Byrde.

Sal. Ordsp. 14, 31: Hvo som fortrykker den Ringe, forhaaner den, som skabte ham; men hvo som forbarmer sig over den Fattige, ærer ham.

Den arabiske Kalif eller Fyrste Hakkam var en Elsker af Pragt, og da han engang betydeligt vilde udvide Haverne ved sit Pallads, kiøbte han alle de omliggende Agre og Marker, og betalte Eierne alt, hvad de begierede derfor. Der var kun en Eneste, en fattig Enke, som af Kiærlighed til sine Forældre ikke for nogen Priis vilde sælge det lille Stykke Jord, hun havde arvet efter dem, og den Hytte, hvor hun selv var født, og hvori hun havde levet

saa mange lykkelige Aar med sin afdøde Mand. Da hun nu afslog ethvert Tilbud om Betaling for Jorden, som man gjorde hende, blev Kalifens Overhofmester, der havde Opsyn med Havens Anlæg, forbittret over denne Kones Egensindighed, lod Jorden med Magt tage fra hende og hendes Hytte nedrive; hvorefter han berettede Kalifen, at denne Kone, alene for at trodse Fyrsten, havde negtet, godvilligen at afstaae dette Stykke Jord, der laae midt inde i de nye Haveanlæg. — Nogle Dage efter kom den fattige Enke grædende til Ibn Beschir, der var Kadi eller Overdommer i Staden, og klagede for ham over den store Uret, hun havde lidt. Dommeren, der var en ligesaa retfærdig som klog Mand, indsaae, at skiøndt Konen havde Loven paa sin Side, stod hendes Sag ikke paa de bedste Fødder, da det ikke vilde være let at faae Kalifen, der var vant til at holde sin Villie for den høieste Lov, overbeviist om, at han havde Uret. Den kloge Dommer lod da sit Esel sadle, hængte en stor Sæk over Halsen paa Dyret, og red hen til Fyrstens Have, hvor han fandt ham hos nogle Haandværksfolk, der vare i Færd med at bygge et smukt Lysthuus paa Enkens Jord. — Kalifen blev ganske forundret, da han saae Dommeren med Eselet og Sækken; men endnu mere, da Ibn Beschir kastede sig for hans Fødder og sagde: „Tillad mig, Herre, at jeg maa fylde min Sæk med Jord af denne Have.“ Kalifen tillod det; og da Sækken var bleven fuld, bad Dommeren uden videre, om Kalifen vilde hjælpe ham Sækken op paa Eselet. Nu vidste Hakkam ikke ret, hvad han skulde troe om Manden; men af Nysgierrighed efter at erfare, hvad denne havde i Sinde, lod han som han fandt hans Begiering ganske naturlig, og gav sig til at løfte paa Sækken. Men den var meget for tung, og Begge vare ikke i Stand til at faae

den op fra Jorden. Da loe Kalifen og sagde: „Nei, min gode Kadi, den Byrde er for tung, meget for tung." — Men Ibn Beschir svarede ganske rolig og uforfærdet: „Ja Herre, denne Byrde finder du for tung; og dog indeholder den kun en liden Deel af den Jord, som du paa en uretfærdig Maade har berøvet en fattig Enke. Hvorledes vil du da kunne bære det hele Stykke Jord, naar Verdens Herre engang paa Dommens Dag lægger det paa dine Skuldre?" — Kalifen følte sig truffen af denne Tale; han roste Dommerens Frimodighed og Retfærdighed, og befalede, at man ikke alene skulde give Enken hendes Jord tilbage, men endog give hende det smukke Lysthuus, som opførtes, til Bolig, i Stedet for hendes gamle Hytte, som var nedreven.

191. Drømmen.

Es. 1, 18: Kommer, lader os gaae i Rette med hverandre, siger Herren. Vare da end Eders Synder som Purpur, de skulle blive hvide som Snee; vare de end røde som Skarlagen, de skulle dog blive som Uld.

En samvittighedsløs Godseier laante 10,000 Gylden af en Jøde, hvilke han med lovlige Renter skulde tilbagebetale om et Aar. Da Tiden var udløben, indfandt Jøden sig, for at erholde sit Tilgodehavende. Herremanden lod som han ikke vidste af nogen Gield at sige, og tilkiendegav sin Forundring over Mandens uventede Fordring. Denne ansaae i Begyndelsen sin Skyldners Opførsel for Spøg; men i Samtalens Løb opdagede han snart, at han havde med en udlært Bedrager at bestille. Han vedblev at overhænge ham med sine Bønner, og gjorde ham tilsidst det Tilbud, at ville lade Katalen staae et Aar endnu, naar han blot betalte ham Renterne for det forløbne Aar; men alt var forgiæves. Bedra-

geren loe kun ad ham og sagde ham Grovheder ovenikiobet. Med Bedrøvelse gik Joden bort; han saae nu, at der var intet andet for, end at stævne sin Skyldner for Retten. Men ogsaa her negtede den Uforskammede alt. Joden kom nu i stor Forlegenhed; han skulde vise Gieldsbrevet frem, men han havde enten tabt eller forlagt det, og uagtet han giennemsøgte alle sine Papirer, var han ikke i Stand til at finde det. Sagen skulde derfor afgiøres ved Modpartens Ed. Denne traadte dristig frem, for at aflægge Eden, medens Joden stod forbauset og fuld af Angest over den gruelige Handling, hiin stod i Begreb med at begaae. Skurken havde allerede fremsagt de Ord: „Jeg sværger ved Gud, den Almægtige, en sand Ed paa, at —" da Joden i det samme raabte: „Stop! Herren skal ikke sværge videre; jeg afstaaer fra min Fordring." Dommerne forbausedes og taug nogle Dieblik. Derpaa affordrede man ham hans nærmere Forklaring; og han yttrede da kortelig, at hans Samvittighed forbød ham, under saadanne Omstændigheder at vedblive sin Fordring. Han gav derfor Slip paa alt, og anmodede Retten om at hæve Sagen og at beregne ham Processens Omkostninger. Derpaa traadte han tilbage med de Ord: „Nei, heller miste 10,000 Gylden til, end bringe een meenedersk Sjæl i Helvede!" — Fire Dage efter viste han den øverste Dommer (Justitiarius) Gieldsbrevet, som han imidlertid ved et reent Tilfælde havde fundet, og sønderrev det for hans Dine.

Den samvittighedsløse Skyldner var gaaet hjem med en triumpherende Mine; men hans Glæde varede kun kort. En frygtelig Drøm, han havde den følgende Nat, forskrækkede ham i den Grad, at han gav et høit Skrig fra sig, hvorved han endog vækkede sine Børn, som sov i et Værelse ved Siden af. Tre Nætter i Rad havde han den samme Drøm. Han saae et stort Slot, der lignede hans eget Landsted, fuldt af

Svovldamp, staae i lys Lue. Over Indgangen læste han den Indskrift: „Den meenederske Gudsforagters evige Bolig.“ Døren gik op, og en forfærdelig Skikkelse tog ham med Magt og trak ham ind. — Denne rædsomme Drøm angreb ham saa stærkt, at han blev sengeliggende. Han følte sine legemlige Smerter, men hans Sjæl plagedes af Uro, der jog Søvnen af hans Øine og berøvede ham alle hans Kræfter. Hans Døttre, to vakkre Smaapiger, græd og jamrede sig; den Yngste løb hen til Præsten i nærmeste Landsby. „Vil De ikke strax komme hen til Fader, sagde hun hulkende; Fader døer og gaaer fortabt!“ — „Det skal med Guds Hjælp ikke skee,“ svarede Præsten, der øieblikkelig fulgte hjem med Barnet. Paa Veien sagde den Lille: „Kiære Hr. Pastor, siig dog til min Fader, at han ikke maa fare til Helvede; han maa derimod omvende sig og komme til den Herre Kristus i Himmelen. Ikke sandt, De vil sige det til ham?“ — „Ja, kiære Barn, svarede Præsten, det skal jeg nok.“ — Da Præsten kom, var den Syge falden i Søvn af Mathed. Han vaagnede dog snart igien, og overrasket ved Synet af Præsten, raabte han: „Velkommen, Hr. Pastor, kommer De af Dem selv eller er De bleven kaldet?“ — „Jeg kommer deels af Medlidenhed, deels efter Opfordring af Deres lille Datter.“ — „O det kiære Barn, sagde den Syge, det er Barnet, som giør min Fordømmelse endnu større. Hun har ofte talt til mig om Vor Herre, men jeg loe kun ad hendes velmeente Forestillinger, ligesom ad hendes salig Moders Formaninger. Ak, jeg har netop nu i Søvne seet Barnet i Himmelen i en Engels Skikkelse ved sin Moders Side; det forekom mig, at dette tilraabte mig: „O min Fader, min Fader! gaa dog ikke til de Fordømtes Opholdssted! Omvend dig, see dog, hvorledes den Herre Jesus vinker ad dig, at du skal omvende dig og komme til os!“ — Ak, kiære Hr.

Pastor, jeg vilde gierne, men det er vist for sildigt. O gid jeg havde ført et saa fromt Liv som min Kone! Hendes Velsignelse endnu for hendes sidste Aandedrag bliver ved min Brøde en Forbandelse over mig. For mig er der intet Haab!"

Præsten svarede: „Og Jesus Kristus er netop derfor bleven en Forbandelse for Dem, for at De kunde arve Velsignelsen. Han døde for Dem paa det forsmædelige Kors, for at De skulde leve evindelig. Han kom, for at retfærdiggiøre de Ugudelige, ikke de Retfærdige. Tænk Dem i Røverens Sted, der havde fortjent den evige Fordømmelse, og bed, som Røveren bad, med samme bodfærdige Hjerte! Jesus Kristus, den Korsfæstede, skal svare Dem, som han svarede hiin." — Præsten læste en bekiendt Psalme for ham; imidlertid værdigede Gud den Ugudelige et naadigt Blik; han brast i Taarer og sukkede: „Herre, forbarm dig over mig!" — Præsten gientog nu sine Besøg og havde den Glæde, allerede Dagen efter at erfare, at den Syge var i Bedring, og at han gik betydeligt frem paa Omvendelsens og Troens Vei. Han aabnede sit Hjerte for den Hellig Aands Naadevirkninger, og kunde nu troe sine Synders Forladelse for Kristi Skyld.

Efter sin fuldkomne Helbredelse lod han Jøden kalde til sig, og tiltalte ham saaledes: „Her seer De den Skurk, der ikke var værdig til at fremstille sig for Deres Øine, hvis ikke Gud havde forbarmet sig over mig. Jeg beder Dem nu, at De vil være saa god, strax at modtage Renterne af Deres Penge. Kapitalen skal De faae om nogle Dage; jeg har allerede gjort Anstalter til, at det kan skee." — Han holdt Ord. Den forbausede Jøde udbrød: „Lovet være Abrahams Gud, lovet være mine Fædres Gud, som har frelst Deres Sjæl fra Fordærvelsen!"

Den Omvendte lod det nu være sig ret magtpaaliggende, at sørge for sin Sjæl og søge det ene Fornødne, og tillige at opdrage sine Børn i Herrens Frygt. Han kunde ikke nokfom prise Guds forunderlige Langmodighed og Kiærlighed, der havde reddet ham som en Brand af Ilden og gjort ham deelagtig i Guds Børns salige Arv. Hans følgende Liv var til Opbyggelse og Velsignelse for Mange og bar øiensynlige Vidnesbyrd om den store og mærkelige Forandring, som var foregaaet med ham. Nogle Aar efter gik han salig bort, efter at have paa sit Dødsleie aflagt en hjertelig Bekiendelse om sine mange Synder, men tillige vidnet om sin faste Tro paa Guds Naade i Kristo og sin Forvisning om et evigt Liv, og efter at have meddeelt de grædende Børn sin faderlige Velsignelse.

192. Juvelerne.

Sir. 4, 9: Red den, som skeer Uret, fra Dens Haand, som giør Uret; og vær uforfærdet, naar du dømmer.

En Juveleer i Wien kom engang til en Adelsmand og falbød sine Juveler. Denne bad ham, at han maatte beholde Juvelerne en Dags Tid hos sig, for at han kunde søge dem ud, som han syntes bedst om. Juveleren havde slet ingen Mistanke om Adelsmandens Redelighed, og lod ham derfor beholde en heel Kasse med Juveler. — Den anden Dag kom han igien, for at afhente sine Juveler, og tillige for at høre, om Adelsmanden saa vilde kiøbe nogle af dem. Men denne anstillede sig ganske fremmed og uvidende, og negtede reent ud, at han nogensinde havde modtaget Juveler af ham. Juveleren forsikkrede høit og helligt, at han havde leveret ham Kassen; han nævnede endog hver Steen, som havde været deri; men alt var forgiæves, — Adelsmanden blev ved at negte det med

Bestemthed. — Da nu Juveleren ikke havde noget Beviis i Hænderne, saa vidste han intet andet Raad, end at henvende sig til den ædle Keiser Joseph den Anden; thi han haabede af denne Monarks bekiendte Retfærdighed, at han vilde forskaffe ham sin Eiendom igien. Med Taarer i Dinene klagede han sin Nød for Keiseren.

Denne blev meget opbragt over Adelsmandens Nederdrægtighed, som vilde snyde Juveleren paa en saa skammelig Maade, og tænkte strax paa et Middel til at overbevise Bedrageren. Han lod Juveleren gaae ind i et Sideværelse og sendte Bud efter Adelsmanden. Denne indfandt sig strax. Keiseren spurgte ham om Juvelerne; men han negtede det haardnakket, og forsikkrede, at han aldrig havde seet hverken Juveleren eller hans Juveler før. — Keiseren lod derpaa Juveleren træde ud af Sideværelset, og stillede dem ligeoverfor hinanden. Men Adelsmanden blev ved det, som han før havde sagt, og kaldte Juveleren en Bedrager og en Æreskænder, fordi han krævede noget af ham, som han aldrig havde givet ham.

Keiseren havde imidlertid udtænkt et andet Middel, hvorved han haabede at skulle bringe Sandheden for Lyset. Han lod Juveleren gaae bort igien, og befalede Adelsmanden at sætte sig ned og skrive følgende Brev til sin Kone:

„Kiære Kone! Hvis du vil have, at din Mand skal beholde sin Frihed og sit Liv, saa giv strax Overbringeren af disse Linier den Kasse med Juveler, som den Juveleer, du nok veed, i Gaar overlod mig o. s. v."

Keiseren sendte strax dette Brev til Adelsmandens Frue, og han maatte imidlertid blive i Keiserens Værelse. Hvorledes den arme Synder her var tilmode, kan man nok forestille sig. Da Konen fik Brevet, kiendte hun sin Mands

Haand, og tvivlede altsaa ikke paa, at Sagen havde sin Rigtighed. Hun gav Overbringeren af Brevet Kassen med Juvelerne, og denne bragte dem til Keiseren, som kort efter gav Eiermanden dem tilbage. — Inderlig glad over dette Udfald, kastede Juveleren sig ned for den retfærdige Regents Fødder og takkede ham, fordi han saa naadigen havde hjulpet ham til at faae sin Eiendom igien. Adelsmanden derimod fik sin velfortjente Straf.

XLI. Røveri.

193. Alexander den Store og Sørøveren.

1 Kor. 6, 10: Tyve og Røvere skulle ikke arve Guds Rige.

Kong Alexanders Folk fik engang fat paa en Sørøver og bragte ham for deres Herre. Alexander spurgte: hvor han turde understaae sig at giøre Havet uroligt og usikkert og ved sit Røveri med Uretfærdighed drage Fremmedes Gods til sig? Røveren, som tænkte, at han kunde dog ikke vente sig andet end Døden, svarede Kongen med Dristighed: „Efterdi jeg, o Konge, havde ikkun eet Røverskib, saa var det en let Sag for Flere at overvinde mig og fremstille mig for dig. Du derimod, fordi du er mægtig, gaaer frit igiennem og røver ikke alene til Søes, men ogsaa til Lands, og bliver endda hædret med Titel af Konge. Naar man derfor nøiere overveier Sagen, er du en langt større Røver end jeg; thi Armod og Nød har drevet mig dertil, og jeg har ved Røveri maattet søge mit Livs Ophold. Dig derimod, som har alle Ting i Overflødighed og har ingen Nød at klage over, har din umæt-

telige Gierrighed og Hovmod drevet til at røve og plyndre hele Lande og Folkeslag. Altsaa er der imellem os To ingen anden Forskiel, end at jeg er en arm og ringe, men du en rig og mægtig Røver; derfor bliver jeg for min Fattigdoms og Ringheds Skyld udskieldt for en Sørøver og dømt til Galgen, du derimod for din store Magts Skyld gaaer fri, og alle Folk maae frygte dig, og ære dig ovenikiøbet med kongelig Titel, og der er Ingen, som kan straffe dit Røveri." — Alexander faldt i største Forundring over denne Mands uforfærdede Tale, og omendskiøndt han vel havde havt i Sinde at straffe ham med Døden, tog han ham dog for hans Dumdristigheds Skyld til Naade og skienkede ham Livet.

194. Qvækeren og Røveren.

Matth. 10, 16: See, jeg sender Eder som Faar midt iblandt Ulve; værer derfor snilde som Slanger og eenfoldige som Duer.

Qvækerne er Navnet paa en Religionssekt, som er meget udbredt i England og Nordamerika. Deres største Vildfarelse bestaaer deri, at de forkaste Sakramenterne, baade Daaben og Nadveren; i øvrigt ere de som oftest flittige og vindskibelige Folk og føre et stille, fredeligt Liv. Der er adskillige Ting, som de efter deres Lære ei tør giøre, skiøndt de ei ere forbudne i Guds Ord. De tør saaledes ikke bære Gevær, ikke aflægge Ed, ikke tage Hatten af for Nogen; men ride tør de, naar de ellers have en Hest. Da en saadan Qvæker en Aften vilde ride hjem paa sin meget smukke og stadselige Hest, lurede en Røver med et kulsort Ansigt paa ham ved Veien, ligeledes ridende paa en Hest, men som var saa mager, at man næsten kunde tælle alle Been og Knokler paa den. „Du Guds Barn, sagde Røveren, jeg vilde gierne skaffe mit stakkels

Dyr her, som er saa gammelt, et godt Foder, som din Hest seer ud til at faae. Vil du, som jeg, saa bytte vi; thi du har ingen ladte Pistoler hos dig som jeg." Qvækeren tænkte ved sig selv: „Hvad er herved at gjøre? Gaaer Alting galt, saa har jeg dog hjemme en anden Hest, men intet andet Liv." — Saa byttede de da med hinanden, og Røveren red hjem paa Qvækerens Hest, men Qvækeren gik og trak Røverens usle Hest i Tøilen. Men da han var kommen til Byen, hvor de første Huse begynde, lagde han Tømmen løs om Halsen paa Hesten og sagde: „Gaa foran, min Ven, du vil bedre vide at finde din Herres Stald end jeg." Og saa lod han Hesten gaae foran og fulgte den, Gade op og Gade ned, indtil den omsider blev staaende udenfor en Staldør. Da den nu ikke havde Lyst til at spadsere videre, gik han ind i Huset og ind i Stuen, hvor Røveren allerede stod og viskede Kønrøgen af Ansigtet med en ulden Strømpe. „Er I kommen vel hjem, sagde Qvækeren? Vil I, som jeg, saa hæve vi vort Bytte igien; det er dog ikke stadfæstet af Retten. Giv mig min Ganger igien; Eders gamle Øg staaer for Døren." — Da Gavtyven nu saae, at han var røbet, maatte han, enten han vilde eller ikke, give Qvækeren hans gode Hest tilbage. „Vær saa god, sagde Qvækeren, og giv mig endnu to Rigsdaler i Leie af min Hest; jeg og Eders Hest have spadseret med hinanden til Fods." Og enten Røveren vilde eller ikke, maatte han ovenikiøbet betale Qvækeren to Rigsdaler i Leie af Hesten. — „Ikke sandt, sagde Qvækeren, i det han red bort, Dyret løber en let Trav!"

195. Husaren i Neisse.

Sal. Ordsp. 29, 27: En uretfærdig Mand er en Vederstyggelighed for de Retfærdige, og den, som vandrer paa den rette Vei, er en Vederstyggelighed for den Ugudelige.

I Aaret 1792, da Preusserne førte Krig med Frankrig og rykkede igiennem Provindsen Champagne, trængte en Husar ind i en fredelig Mands Huus, tog alle hans rede Penge og Meget, som havde Penges Værd, tilsidst endog de smukke Sengeklæder med splinternye Overtræk, og mishandlede baade Manden og Konen. En otteaars Dreng bønfaldt ham om at lade Forældrene i det mindste beholde Sengeklæderne; men den preussiske Kriger stødte ham ubarmhjertig fra sig. Datteren løber efter ham, tager fat i hans Uniform og beder om Skaansel; men det grusomme Menneske tager og kaster hende i en Brønd og iler bort med sit Bytte. — Aar og Dag efter faaer han sin Afsked og nedsætter sig i Staden Neisse i Schlesien. Men i Aaret 1806 rykkede Franskmændene ind i Neisse, og en ung Sergeant bliver om Aftenen indqvarteret hos en skikkelig Kone, som behandler ham godt. Sergeanten er ogsaa en brav Mand, fører sig ordentlig op og lader til at være meget tilfreds. Den næste Morgen kommer han ikke til Frokosten. Konen tænker: han sover vel endnu, og sætter hans Kaffe paa Kakkelovnen. Men da han endnu bestandig blev borte, gik hun endelig op, hvor han laae, og lukkede Døren sagte op, for at see, om han feilede noget. — Da sad den unge Mand vaagen opreist i Sengen, havde lagt Hænderne sammen og sukkede, som om der var mødt ham en stor Ulykke, og han lagde ikke Mærke til, at Nogen kom ind i Stuen. Men Konen listede sig hen til ham og spurgte: „Hvad er der mødt Eder, og hvorfor er I saa

bedrøvet?" Da kastede den Fremmede et taarefuldt Blik paa hende og sagde, at Overtrækkene til de Sengeklæder, han den Nat havde sovet i, havde for 14 Aar siden tilhørt hans Forældre i Champagne, som havde mistet alt ved Plyndringen og vare blevne fattige Folk, og nu gik alt dette om i Hovedet paa ham, derfor var hans Hjerte saa bevæget. Thi han var en Søn af den Mand, som blev plyndret i Champagne, og han kiendte endnu godt Overtrækket, og Navnet med de røde Bogstaver, som hans Moder havde syet, stod endnu deri. Da blev den gode Kone forskrækket og sagde, at hun havde kiøbt disse Sengeklæder af en Husar, som endnu levede der i Neisse. Da stod Franskmanden op og gik hen til Husaren, hvem han strax kiendte igien.

„Husker I endnu, sagde han til denne, hvorledes I for 14 Aar siden berøvede en ærlig Mand i Champagne alt, hvad han eiede, og tilsidst endog bar Dynerne bort af Sengen, og havde ingen Barmhjertighed, da en lille Dreng paa otte Aar bad Eder om Skaansel; og husker I min Søster?" I Begyndelsen vilde den gamle Synder undskylde sig med, at i Krigen gaaer det ikke saa nøie til, og hvad den Ene lader ligge, det tager den Anden; men da han mærkede, at Sergeanten netop var den, hvis Forældre han havde plyndret og mishandlet, og han tillige blev erindret om Søsteren, vaagnede den onde Samvittighed, og i den største Skræk og Angest faldt han ned for Franskmandens Fødder, og kunde ikke faae mere frem end Ordet: „Pardon!" men tænkte derhos: det hjælper vel ikke meget. Men Sergeanten havde imidlertid Medlidenhed med Uslingen, og vilde ikke hevne sig paa ham. „At du har mishandlet mig, sagde han, tilgiver jeg dig. At du har mishandlet mine Forældre og gjort dem til fattige Folk, det

ville mine Forældre tilgive dig. At du har kastet min Søster i Brønden, hvor hun fandt sin Død, det tilgive Gud dig!" Med disse Ord gik han bort, uden at giøre Husaren den mindste Fortræd. Men Preusseren havde fra den Tid af ikke en rolig Time mere, og skal være død et Fjerdingaar efter. — Denne Fortælling minder om den Sætning: Man skal ikke handle anderledes i et fremmed Land, end man kan forsvare det i sit eget.

XLII. Ærlighed og Troskab.

196. Den gamle Kone og Hollænderen.

Tob. 4, 30: Vi ere vel fattige, men vi have Meget, om vi frygte Gud og vige fra al Synd og giøre det, som er behageligt for Ham.

I den lille russiske Stad Oranienbaum, som ligger ved den finske Bugt, ikke langt fra Staden Petersborg, levede for flere Aar siden en gammel Kone, der var født i Holsteen. Et lille Huus var hendes eneste Eiendom, og hun ernærede sig ved at beverte de Søfolk, som formedelst Modvind maatte ligge stille i Nærheden. Engang da nogle hollandske Skippere saaledes havde spiist til Aften hos hende, fandt hun den næste Morgen, ved at feie Stuen, en forseglet Pung under Bordet. Hun formodede, at een af de Fremmede maatte have glemt Pungen, og sendte derfor strax Bud efter dem; men de vare allerede gaaede til Søes igien om Natten.

Hun giemte nu Pungen omhyggelig i sit Skab, med den faste Beslutning, at lade den ligge der, indtil Eier-

manden meldte sig. Dog dette skete ikke. I syv Aar laae Pungen urørt. Vel fristede en følelig Mangel hende et Par Gange til at aabne den, men hendes Ærlighed seirede over Fristelsen. Efter de syv Aars Forløb bevertede hun atter engang fire Skippere, hvoraf de tre vare Englændere og den fjerde en Hollænder. Under Samtalen spurgte een af hine Hollænderen, om han havde været i Oranienbaum før. „Jo desværre, sagde han, jeg kiender dette Hul kun alt for godt; det har kostet mig 700 Rubler (omtrent 800 Rigsdaler)." — „Hvorledes det?" — „I Drukkenskab har jeg engang i et Vertshuus her glemt en Pung, som indeholdt denne Sum." — Ved disse Ord blev den gamle Kone opmærksom; dog var hun klog nok til at gaae forsigtigt tilværks, og spurgte derfor, hvorledes Pungen saae ud. „Det var en bruun Læderpung, svarede Sømanden, og den var forseglet; jeg bærer endnu det samme Signet, som var aftrykt i Seglet." „Nu, sagde Konen, Pungen kunde maaskee findes igien." — „Jo vist, findes! Da maatte jeg ikke være saa gammel, som jeg er, om jeg vilde haabe det. Nei, saa ærlig er Verden ikke mere. Tænk engang, det er syv Aar siden! Dog, jeg vilde ønske, at Pungen var, jeg veed ikke selv hvor. Denne kiedsommelige Sag har sat mig i ondt Lune. Lad os faae en Bolle Punsch endnu, Moer!" — Men medens nu Skipperen søgte at bortfjerne Erindringen om denne ubehagelige Tildragelse ved Nydelsen af den berusende Drik, listede Vertinden sig sagte bort og kom tilbage med Pungen. „Seer De nu, sagde hun, at Ærlighed er ikke saa sjelden, som De troer;" og satte den savnede Pung til Alles Forbauselse paa Bordet.

197. Den ærlige Markedskræmmer.

Psalm. 101, 6: Mine Øine see efter de Trofaste i Landet, at de skulle boe hos mig; hvo som vandrer paa Retskaffenhedens Vei, han skal vorde min Tjener.

En Kniplingshandler, ved Navn Jakob Hauser, reiste engang til et Marked i Kassel. Paa Veien faldt det ham tungt paa Sinde: „Du har hidtil forlangt en høiere Priis for dine Varer, end den, hvorfor du kunde sælge dem og virkelig solgte dem, naar der vare Folk, som forstod at prutte. Var det ogsaa ret gjort af dig? En Kristen skal ikke lyve og bedrage, men det var jo i Grunden begge Dele. Velan, min Gud, for dit hellige Ansigt lover jeg, det skal ikke mere skee; giv du mig Kraft til at blive mit Forsæt tro."

Han kommer til Kassel. Herberget er dyrt, Maden ligeledes; men han gjorde ogsaa Regning paa at finde god Afsætning i denne Stad. Allerede den første Dag kom der ogsaa mange Folk hen til hans Bod; de besaae Varerne og spurgte om Prisen, og de vilde allesammen prutte. Men da han erklærede, at det virkelig var den nøieste Priis, han kunde sælge Kniplingerne for, og at der ikke var en Skilling at slaae af, saa vilde Ingen have noget med denne Kræmmer at giøre; de kaldte ham et egensindigt Menneske og vendte ham Ryggen, og han solgte ikke en Alen hele Dagen. — Om Aftenen i Vertshuset kunde han ikke spise for Bedrøvelse. „Det er altsaa Lønnen for kristelig Troskab, tænkte han: Spot og Nød og tilsidst sulte ihjel! Saaledes er det dog aldrig gaaet dig, da du endnu, som man siger, holdt dig til Verden. Gud vil jo ikke, at vi skulle lide Hunger, men æde og drikke som enhver af hans Skabninger. Det er maaskee dog en forkeert Vei, du er paa, siden det gaaer dig saa ilde paa den! Nei, det kan ikke være en for-

keert Vei, som stemmer overeens med Guds Ord og Bud. Vær derfor trøstig, mit Hjerte! Herren, for hvis Ansigt du gierne vilde vandre, kan og vil hjælpe." — Han sov rolig ind og vaagnede med godt Mod.

Men det gik ikke bedre begge de følgende Dage. Om Aftenen, naar de andre Handelsmænd, som boede i Vertshuset, vare glade, spiste og drak og talte de indkomne Penge, havde den stakkels Jakob ikke fortjent en Skilling og spiste sit Stykke tørre Brød for sig selv og sukkende. — Endnu havde han dog Haab om at finde en Kiøber, som ikke pleiede at prutte, nemlig Landgrevinden. Hun var endnu ikke kommen til Markedet. Endelig kom hun paa den fjerde Dag og opsøgte først Jakobs Bod. Hans Hjerte bankede af Glæde og Forventning, da Landgrevinden udsøgte sig en Mængde Kniplinger og lagde dem tilside. Hun spurgte, hvad de skulde koste, og vilde afprutte noget. Jakob erklærede bedrøvet, at han havde forlangt den nøieste Priis og kunde ikke slaae en Skilling af. Landgrevinden, som ikke var vant til denne Maade at handle paa, gik stiltiende derfra, uden at kiøbe det mindste. Jakob hengav sig ganske i den himmelske Faders Villie, og hans Hjerte blev roligt og glad, thi han vidste, at Gud vilde sørge for ham og være nær med sin Hjælp, naar Nøden var størst.

Landgrevinden havde imidlertid ogsaa seet sig om hos de andre Kniplingskræmmere. De Varer, hun der fandt, vare i Almindelighed meget ringere og Prisen paa dem høiere end hos Jakob. Hun besluttede derfor at vende tilbage til den første Bod. Her kiøbte hun endnu Mere, end hun først havde betænkt, og roste den ærlige Mands Opførsel, fordi han ikke forlangte Mere, end han vilde have. Alle Damerne ved Hoffet og de Fornemme i Staden vilde nu ogsaa kiøbe hos Jakob. Om Aftenen havde han ikke saameget

som et Qvarteer Kniplinger tilbage. „Kunde jeg, fortæller han, de første tre Aftener af Markedstiden ikke spise for Kummer og Sorg, saa kunde jeg nu ikke for Glæde. Min Sjæl var fuld af Lov og Tak til Gud."

198. Den tro Hyrdedreng.

Luk. 16, 10: Hvo som er tro i det Mindste, er og tro i Meget.

Frands Fleury, en fader- og moderløs Dreng i Frankrig, blev efter sine Forældres Død optaget i en skikkelig Landmands Huus, hvor han tilbragte syv Aar som Hyrdedreng. En Aften, da han var i Færd med at drive Faarene hjem, saae han en Reisende ride forbi, og bemærkede i det samme, at noget Glindsende faldt fra ham. Han løb hen til Stedet og fandt et Guldubr. En gammel Hyrde, som saae det, vilde tvinge ham til at afstaae det. Men Fleury rev sig løs og ilede efter den Fremmede. Han løb alt hvad han kunde hele Natten, og kom ved Dagens Frembrud ud paa Landeveien, hvilken efter nogen Tids Forløb førte ham ind i en Stad. Her saae han en opsadlet Hest staae foran et Giestgiversted; og da han formodede, at Uhret tilhørte Hestens Eier, gik han ind i Huset, hvor han, efterat have spurgt sig for, fandt en Mand, som var noget til Aars. Det var Hr. Perdin, en rig Kiøbmand fra Dynkirken. „Gode Herre, sagde Fleury, De har uden Tvivl tabt dette Uhr igaar; jeg fandt det og løb efter Dem hertil." Den Fremmede lod som han ikke vidste af noget, og sagde til Drengen, han maatte vist tage feil af hans Person. „Saa maa jeg nu til at opsøge den rette Mand," svarede han, og vilde skynde sig bort igien. Denne sieldne Redelighed forbausede den Fremmede. „Hvem er du, min Søn?" spurgte han Drengen

med Venlighed og klappede ham paa Kinden. „Jeg er en Hyrdedreng.“ — „Hvem er din Fader?“ — „Han er nu histoppe hos Englene, og min Moder ogsaa.“ — „Har du Slægtninge?“ — „Aa ja, Herre!“ Her vilde Fleury, efterat have leveret Uhret fra sig, smutte ud igiennem Døren, skiøndt han baade var sulten og forfrossen; men den Fremmede holdt ham tilbage. „Lad mig endelig gaae, sagde han med en vis Bekymring, jeg har i min store Skynding glemt de stakkels Faar, de ere sultne, jeg har endnu aldrig ladet dem hungre.“ — „Du er maaskee selv endnu hungrigere, min gode Dreng,“ sagde Kiøbmanden, som derpaa vilde give ham noget Smørrebrød, der stod paa Bordet. Men dette Dieblik benyttede Fleury og løb bort, uden at modtage nogen Belønning, og det gik i en saadan Fart, at den Fremmede, som fulgte efter ham et Stykke, snart tabte ham af Syne. Henimod Middag var Fleury igien ved sin Faarefold, hvilken han til sin Forskrækkelse fandt tom. Han ilede fuld af Angest hen til sin Husbonde og sagde til ham: „Straf mig, jeg har været utro. Men det er ikke min Skyld; vor Skolemester maa bære Ansvaret derfor; han har saa ofte sagt os Børn i Skolen, at vi maatte ikke beholde noget, som vi havde fundet. Jeg kan jo ikke giøre for, at den fremmede Herre red saa hurtigt.“ — „Det kan du heller ikke, min gode Dreng!“ Med disse Ord traadte Perdin, som var reden efter ham, ind i Stuen; og da han saae, at Drengens Pleiefader havde en Kiep i Haanden, gik han hen til ham og sagde venligen: „Slaa mig i Stedet for Drengen, thi jeg har forført ham.“ Han fortalte Bonden, hvorledes det Hele var gaaet til, og blev ved med sine Bønner og Forestillinger, indtil han overlod ham Drengen. Efterat Kiøbmanden havde ladet denne udhvile sig lidt efter den

store Anstrengelse, tog han ham med sig paa Hesten og førte ham hjem til sit Huus. Den ærlige Fleury blev her betragtet som et Lem af Familien, tog til i Viisdom og Alder og Naade hos Gud og Mennesker, og blev efter flere underlige Førelser af Herren en anseet Kiøbmand og de Fattiges Velgiører og Ven.

199. Officeren og den Fattige.

2 Kor. 9, 6: Hvo karrigen saaer, skal og karrigen høste, og hvo som saaer i Velsignelse, skal og høste i Velsignelse.

En fornem Officeer var engang gaaet ind i en Kirke i Lyon, for at holde sin Andagt. Hans Hjerte var fuldt af Lov og Tak til Gud, som nylig havde helbredet hans elskede Hustru for en svær Sygdom. Ved Siden af ham knælede en Fattig, som, da han havde endt sin Bøn, bad Officeren om en Almisse. Denne greb strax i Lommen og gav ham det første, der faldt ham i Haanden, uden at agte paa, hvad det var. Det var nogle Guldmynter, som den Fattige ikke kiendte, men med Forundring viste en Mand, da han gik ud af Kirken. Denne erklærede, at det var Louisd'orer, og bød ham to Daler for Stykket. „Nei, sagde den Fattige, dersom disse Mynter ere saa meget værd, da maa jeg give dem tilbage til den Herre, som leverede mig dem; han var saa ivrig i Bønnen, at han vist har grebet feil; en Fattig maa heller ikke tage saa meget." — „Du er en Nar, sagde Manden, hvis du ikke beholder, hvad du har faaet; det er ikke hver Dag, at der saaledes regner Penge ned over dig. Lad mig kun faae dem; siden du er en fattig Karl, saa vil jeg give dig tre Daler for Stykket." — Den Fattige svarede: „Om jeg end kunde faae fire Gange saa meget, saa maa den Fremmede

først vide, hvad han har givet mig. Vel er jeg en fattig Mand, men bedrage Nogen vil jeg ikke." Da Officeren i det samme traadte ud af Kirken, rakte den Fattige strax sin Haand ud, for at levere ham Guldmynterne tilbage; Officeren lagde imidlertid ikke videre Mærke dertil, men søgte i sin Lomme efter nogle Sølvpenge, for at give ham en Almisse. „Nei, min Herre, sagde den Fattige, vil De ikke behage at see, hvad de har givet mig i Kirken! Det er for meget; thi en Mand, som gik herfra i dette Oieblik vilde først give mig to, derefter tre Daler for Stykket. Vær derfor saa god at modtage Deres Penge igien, jeg vil Ingen bedrage." — Officeren blev forbauset, da han opdagede i den Fattiges Haand fire Guldstykker og deriblandt en Skuemynt, som han først for nogle Dage siden havde indverlet for fem Dukater. „Jeg har rigtignok ikke villet give dig disse Guldstykker, men Sølvpenge, svarede han; men da du er saa ærlig, maa du gierne beholde dem. Imidlertid for at du ikke skal blive bedraget, saa følg med mig hjem, jeg vil give dig Sølvpenge i Stedet." — Den Fattige leverede Pengene fra sig og fulgte ham til hans Bopæl. Men hvor forundret blev han ikke, da Officeren udtællede ham serten Rigsdaler. Han kyssede sin Velgiørers Haand, tog blot en Daler, takkede og vilde gaae. „Du skal tage dem alle serten," sagde Officeren. „Det kan jeg ikke, sagde den Fattige med et rørt Hjerte, saa mange behøver jeg ikke. Uddeel dem hellere til andre Trængende, og De vil have Velsignelse deraf." Ved denne Erklæring blev han staaende; og Officeren maatte ordentlig nøde ham til at modtage endnu to Daler. Men da han ved sin Tjener havde skaffet sig nærmere Underretning om denne Fattiges Bolig, betalte han siden hvert Aar hans Huusleie, og sendte ham ovenikiøbet aarlig nogle Skiepper Rug til

Føde. Endelig sørgede han ogsaa for hans Datters Underviisning, og lod ham spise een Gang om Maaneden ved sit Bord, ved hvilken Leilighed han som oftest gav ham nogle Penge med hjem.

200. Adolph Hornberg.

Sal. Ordsp. 15, 16: Bedre er Lidet i Herrens Frygt, end stort Liggendefæ, naar der er Forstyrrelse derhos.

I en liden Stad i det sydlige Tydskland boede en flittig og gudfrygtig Haandværksmand, ved Navn Adolph Hornberg, som med sin fromme Kone levede lykkelig og tilfreds, skiøndt han ikke besad jordisk Rigdom, men havde kun af Haand og i Mund, som man siger. En Søndag Eftermiddag gik Adolph alene ud i Skoven. Hensiunken i fromme Tanker og Betragtninger, satte han sig ned ved en klar Kilde. En Larm vakte paa eengang hans Opmærksomhed. Han saae ligeoverfor sig, nær ved en stor Steen, en Jagthund, som skrabede i Jorden. Han gik nærmere, og i det samme løb Hunden bort. I den Fordybning, som Hunden havde gjort, saae han noget Glindsende. Han begyndte derfor at skrabe, og opdagede efterhaanden en stor Sølvkande; det lykkedes ham at faae den løs og at trække den ud, men den var meget tung. Han tog Laaget af og fandt den fyldt med Guldmynter. Adolph glædede sig og takkede Gud, fordi han havde gjort ham saa lykkelig. „Men hvorledes skal jeg faae Kanden hjem, uden at Nogen seer mig?" tænkte han. Han besluttede derfor at skjule Kanden i et huult Træ og at hente den, naar Natten brød frem. Med hurtige Skridt ilede han nu hjem; men pludselig stod han stille. Det Spørgsmaal paa trængte sig ham: „Tilhøre disse Penge da ogsaa mig? Kan jeg beholde dem med en god Samvittighed? Mon den, som

her har nedgravet denne Skat, ingen Børn, ingen Arvinger har?" — „Men, sagde han, i det han trøstede sig, hvor skal man finde disse?" — „Det angaaer ikke dig, svarede hans Samvittighed, det maa du lade Øvrigheden om; nok er det, Pengene høre ikke dig til." Da han kom hjem, fortalte han sin Kone, hvad han havde fundet; hun jublede af Glæde. Men da han meddeelte hende sine Betænkeligheder, blev hun stille og nedslaaet, dog tilstod hun, at han havde Ret. Alligevel vendte den Tanke stedse tilbage: „hvad om Pengene dog tilhørte os!" Efterat de saaledes en Tid havde tænkt frem og tilbage og overveiet Sagen fra alle Sider, sagde de dog tilsidst begge med Bestemthed: „Nei, Pengene tilhøre os ikke; vi ville herefter som før ernære os paa en ærlig Maade og være flittige, det vil bringe os mere Velsignelse end disse Penge." — „I Guds Navn, sagde Manden, jeg vil nu hente Kanden og derpaa gaae hen til Præsten og spørge ham til Raads, hvor han mener jeg helst skal aflevere Skatten. Dette gjorde han ogsaa. Præsten saae forundret paa ham og sagde: „Fromme, redelige Mand, I handler ret. Guds Velsignelse vil ikke mangle Eder. Det er let muligt, at der findes Nogen, som har retmæssige Fordringer paa Pengene; hvis ikke, saa tilhøre de Fyrsten. Men for at I selv kan komme til ham, saa vil jeg medgive Eder et Brev til Hofpræsten."

Den følgende Morgen gik Adolph med sin Skat til Hovedstaden, som laae sex Mile derfra. Da han blev fremstillet for Fyrsten, fortalte han denne Sagen ganske ligefrem, som den var gaaet til, trak derpaa Kanden frem og satte den paa et Bord. Nu kom Hoffolkene sammen og betragtede Pengene. De hidrørte fra Trediveaarskrigen og beløb sig til 8000 Gylden. Alle vare enige i at rose

Adolphs Redelighed; men Fyrsten forærede ham tyve Dukater og forsikkrede, at han aldrig skulde glemme ham. — Munter og fornøiet kom Adolph hjem, viste sin Kone de tyve Dukater og sagde: „See, disse Penge tilhøre os med Rette; de ville bringe os mere Velsignelse i vor Huusholdning, end de andre Penge, som vare os uvedkommende."

Fyrsten lod Kanden rense og polere. Ved denne Leilighed fandt man endnu paa Bunden af samme et Pergament, hvorpaa der var skrevet: „Anno 1628, den 28de Juni om Natten, har Hans von Hornberg paa Rosendorn i Krigens Tid skjult disse Penge her. Hvo som finder dem, ville give dem tilbage til mig eller mine Arvinger; hvo som ikke giør det, vil ingen Velsignelse have deraf." Fyrsten, som for Tiden havde det store Hornbergske Riddergods i Besiddelse, befalede at undersøge Brevskaberne i Arkivet. Fyrstens Tipoldefader havde nemlig inddraget Godset under Kronen, fordi man ansaae den Hornbergske Familie for at være uddød. Ved en Pakke Breve, som tildeels var fordærvet af Fugtighed og Ælde, blev det oplyst, at den ovennævnte Hans von Hornberg var bleven dræbt i Trediveaarskrigen; at de Keiserlige havde ødelagt Slottet, at Enken tilligemed Børnene havde begivet sig til Danmark, og at hendes ældste Søn hed Hans Diderik. Fremdeles blev der fundet en Qvittering, som viste, at Amtmanden der paa Stedet aarlig havde sendt Enken og hendes Børn to hundrede Gylden til Danmark, indtil Aaret 1640, da han ikke kunde giøre dette mere paa Grund af de slette Tider og fordi Godset indbragte saa godt som intet. Der laae ogsaa i denne Pakke et Brev fra Hornbergs Enke til Amtmanden, hvori hun klager over, at det gaaer hende saa daarligt, at hendes Søn Hans Diderik har giftet sig

med en Bondepige, og at hendes Families Velstand er aldeles gaaet tilgrunde. Videre Oplysninger fandt man ikke. — Da Fyrsten havde giennemseet alt dette, befalede han, at der skulde skrives til Danmark, for at forhøre, om Ingen af Familien endnu levede. Man erholdt den Efterretning, at Hans Diderik havde været en simpel Bonde og var død i Aaret 1692. Hans Søn Frederik Hornberg havde giftet sig ind i en Gaard og var død 1740; hans ældste Søn igien havde været Eier af den samme Gaard. Men han og hans Kone havde stedse været sygelige; derfor var det gaaet tilbage for dem, saa at de efterlode Eiendommen meget forgieldet og vare døde i en temmelig ung Alder. Deres eneste Søn havde begivet sig til Tydskland til Fyrstendømmet Baireuth, og levede der som Bonde.

Fyrsten forundrede sig; thi Fyrstendømmet Baireuth var netop hans eget Land. Nu lod han bekiendtgiøre i alle Kirker, at Enhver, som førte Navnet Hornberg og nedstammede fra Danmark, skulde til en bestemt Tid møde paa Stadens Raadhuus. Adolph var som sædvanlig i Kirke; han hørte Bekiendtgiørelsen og undrede sig høiligen, thi han hed ogsaa Hornberg og nedstammede virkelig fra Danmark. „Hvad mon det skal betyde?" tænkte han og vandrede atter til Hovedstaden. Han traadte ind i Kancelliet, nævnede sit Navn og sin Herkomst, og spurgte, hvad de høie Herrer havde at befale. Præsidenten saae længe paa ham, uden at sige noget; endelig udbrød han: „Er det ikke Dem, som har fundet Skatten?" — „Jo, meget rigtigt," svarede Adolph. „Det er besynderligt, sagde Præsidenten; men kom op med mig paa Slottet til Fyrsten, naar Klokken er elleve." Adolph indfandt sig til den bestemte Tid. „Det er jo den Mand, som har fundet Pengene, sagde Fyrsten med Ven-

lighed; hvad vil I, min Ven?" — Adolph: „Jeg har hørt i Kirken, at hvo der hedder Hornberg og nedstammer fra Danmark, skal melde sig her i Staden. Det er Tilfældet med mig, derfor er jeg kommen, og Præsidenten har befalet mig at møde paa Slottet." — „Veed I ikke noget om Eders Familie?" spurgte Fyrsten synlig bevæget. — „Jeg har rigtignok hørt, svarede Adolph, at min Fader og jeg skulde nedstamme fra en adelig Familie i Danmark, og at min Tipoldefaders Fader har hedt Hans von Hornberg, som var den sidste Adelige af dette Navn. Men hvor de har boet, veed jeg ikke." Han nævnede nu sine Forfædres Navne lige til Hans von Hornberg. Fyrsten spurgte om hans Døbeseddel; Adolph overrakte ham den. Da Fyrsten havde læst den, vendte han sine Øine mod Himmelen, greb den redelige Haandværkers Haand og sagde: „Guds Veie ere underlige. Adolph Hornberg, den Skat, som I har fundet og saa ærlig overrakt mig, tilhører Eder med Gud og en god Samvittighed. Godset Rosendorn, som jeg hidtil har havt i Besiddelse, tilhører Eder ligeledes med Rette. Det har i den første Tid kun indbragt 600 Gylden, nu derimod indbringer det 1500 Gylden. Jeg bliver Eder i det mindste 60,000 Gylden skyldig, som Jeg og mine Fædre have oppebaaret af Godset; dem maa jeg udbetale Eder, det er ikke mere end billigt." — Adolph blev meget underlig tilmode og gav sig til at græde; men han vilde intet modtage. „Gud bevare mig fra at beholde Eders Arv," sagde Fyrsten. Han befalede nu, at man skulde give ham Sølvkanden tilbage, afstod Godset til ham og lod hans Adelskab fornye hos Keiseren. Adolph modtog alt med dybt bevæget Hjerte og inderlig Taknemmelighed imod Gud, men om Tilbagebetalingen af de 60,000 Gylden vilde han intet høre. Da Fyrsten ikke kunde bevæge ham til at mod-

tage samme, saa takkede han ham derfor som for en Gave. Adolph havde nu besteget Lykkens Spidse, hvorfra hans Forfædre vare nedstyrtede. Men han bevarede det fromme og ydmyge Sind, som hidtil havde udmærket ham, blev de Fattiges Velgiører og viste med sin Kone, at denne uventede Lykke ikke blev til Skade for deres Sjæle. Han gav Gud Æren for alt, og lige til den sidste Stund var hans Hjerte giennemtrængt af dyb og inderlig Taknemmelighed.

201. Drengen med Parykæsken.

Philipp. 4, 8: Hvadsomhelst der er sandt, hvad der er ærbart, hvad der er retfærdigt, hvad der er reent, hvad der er elskeligt, hvad der har godt Lov, enhver Dyd og enhver Hæder: derpaa giver Agt.

I Stege paa Møen levede fordum en retskaffen gammel Provst. Han kiørte engang ud af sin Gaard, for at reise til Landemodet, som holdtes i Roeskilde kort efter St. Hansdag. I Stege var dengang en Fattigskole, hvor Drengene, som sang i Koret om Søndagen og som fik Middagsmad af Folk i Staden, bleve tarveligen underviste. Een af disse stod netop i Provstens Kiøkken og ventede paa sin Middagsmad, da Provstinden kom derud og beklagede sig over, at hendes Mand, som var kiørt bort for en halv Time siden, havde glemt sin Parykæske. „O maa jeg løbe med Æsken!" sagde strax den flinke Dreng. „Ja, kunde du blot naae Vognen," svarede Huusmoderen, stoppede hastig hans Lommer til med Proviant og gav ham Æsken. Derpaa løb han afsted det bedste han kunde, og standsede ikke, før han kom til Koster Færgegaard; men da havde de allerede sat Provsten over. Dog han tog rask en Beslutning, fortalte Færgemanden sit Ærinde, forestillede ham den Forlegenhed, den gode Provst var i, naar han ikke havde sin Stadsparyk med, og bevægede ham omsider til at sætte

ham tilligemed Æsken over til Kallehave. Ufortrøden ilede Drengen hen ad den ham betegnede Vei til Allerslev Kro, og gav sig neppe Tid til at spise og drikke; men dog naaede han ikke Vognen der. Den var kiørt forbi Kroen, og Kromanden meente, at Provsten ikke holdt for at bede før ved Tappenøie Kro. Dertil var endnu en god Miil; men Drengen tabte ikke Modet, og hvor glad blev han ikke, da han kiendte Provstens Karl og Heste udenfor Krodøren og mødte der Provsten, som var i Begreb med at staae op paa Vognen igien. Med Huen i Haanden og dryppende af Sved hilsede Drengen fra Provstinden og rakte Provsten den glemte Parykæske, som han nu havde løbet over tre Mile med. Provsten blev ret bevæget ved den gode Drengs Raskhed og Udholdenhed og sagde til ham: „Nu er du nok dygtig træt, Peder! men nu skal du heller ikke løbe mere. Sæt dig op hos Kudsken!“ Drengen saae forundret paa ham og krøb op. Men da Vognen rullede hen ad Landeveien, vendte han Hovedet om til Provsten og yttrede, hvorledes hans fattige Moder, ja endog Provstinden vilde blive bange for ham, naar han ikke kom igien. Men da Provsten lovede at ville strax skrive hjem til Stege og tillige sagde ham, at han skulde følge med ham paa hele Reisen, da bankede hans Hjerte af Glæde. I Roeskilde kiøbte Provsten ham en Hat og et Par nye Sko; og Drengen gjorde store Øine, da han saae den prægtige Domkirke og det høitidelige Tog af de mange Herredsprovster, som med Huen under Armen gik parviis med langsomme Skridt og med Stiftamtmanden og Sjællands Biskop i Spidsen fra Kirken og over til den store Sal, hvor Landemodet holdtes, medens Klokkerne ringede og Stadsmusikanterne blæste i Basuner. Om Aftenen reiste Provsten til Kiøbenhavn og tog Drengen med sig. Der havde

Provsten en Slægtning, en velhavende Viintapper, som ingen Børn havde. Disse Folk hørte med Fornøielse paa Fortællingen om den lille Dreng, der røbede megen Forstand og svarede, naar de tiltalte ham, med megen Beskedenhed, saa de fik ham kiær og lode sig af Provsten bevæge til at antage ham i Barns Sted og senere lade ham lære Viinhandelen. Glad reiste Provsten ene hjem og fortalte den fattige Moder Sønnens Lykke. Han lærte nu meget godt, blev efter Konfirmationen sine Pleieforældres tro Medhjælper, saa han ved sin Troskab og gode Opførsel vandt deres Kiærlighed i den Grad, at de sendte hans Moder Understøttelse og ved deres Død efterlode ham Gaarden, Handelen og alt, hvad de eiede. Han blev en anselig kiøbenhavnsk Handelsmand og fortalte ofte med et rørt Hjerte om sin Barndom, da han løb med Parykæsken fra Stege til Tappenøie Kro. Da han heller ingen Børn fik, tog han sin Velgiørers, Provstens, Sønnesøn til sig som sit eget Barn, og indsatte ham til Arving af hele sin Formue.

202. Den redelige Skolelærer.

Ap. Gi. 20, 33: Jeg haver ikke begieret Nogens Sølv eller Guld eller Klædebon.

I Syvaarskrigen laae en preussisk Husar i Qvarteer hos den fattige Skolelærer Ehnlich. Da Husaren saae, at det var en ærlig Mand, sagde han til ham, i det han forlod hans Huus: „Kiære Ven, jeg kan gierne komme i hundrede Qvarterer, før jeg atter finder en saa retskaffen Vert. Her har De hele min Formue, som jeg har kiøbt med mit Blod (han overrakte ham i det samme en Pung med 150 Dukater); vær saa god at tage den i Forvaring for mig. Overlever jeg Krigen, saa modtager jeg den med Tak tilbage af Deres Haand. Døer jeg derimod, saa har jeg en fattig Broder i Brieg, som nok kan trænge til Pengene; og De vil da sikkert drage Omsorg

for, at han og ingen Anden faaer dem." — „Skal jeg ikke give Dem min Forskrivning for denne Sum?" spurgte Skolelæreren. — „Nei, jeg vil slet intet høre om Forskrivning; en ærlig Mand er den sikkreste Forskrivning. Lev vel!" — og dermed red Husaren bort. Et halvt Aar efter modtog Skolelæreren den Efterretning, at Husaren var bleven skudt i Krigen. Han skrev i den Anledning til Regimentet, og erholdt derefter en skriftlig Bekræftelse paa, at Husaren var død. Netop paa den Tid var der stor Sorg og Nød i Skolelærerens Huus; hans Børn havde nemlig Kopper, og de vilde gierne have Lægehjælp og anden Vederqvægelse; men han saae sig ikke i Stand til at opfylde deres Ønske. „Kiære Børn, sagde han, jeg har ikke en Skilling mere, som jeg kan anvende til Eders Vederqvægelse." — „Kiære Mand, sagde hans Kone, du har jo de 150 Dukater, som den preussiske Husar leverede dig: dem kan du jo bruge nogle af. Der er jo Ingen, som veed, at du har dem, da du ikke har udstedt noget Beviis for dem." — „Kom ikke med saadan Tale, sagde han; jeg er nu bleven saa gammel, uden at have gjort Nogen Uret, saa vil jeg heller ikke nu begynde paa sligt." — Konen faldt ham om Halsen og græd. „Mand, kiære Mand, sagde hun, er dit Hjerte da ufølsomt og haardt som Steen? Vil du ikke forbarme dig over dine Børn?" — „Gud er deres Fader, svarede han; Han kan nok hjælpe dem. Dersom jeg vilde bruge ulovlige Midler, for at redde dem, da vilde jeg fortørne deres kiære Fader i Himmelen." Og uden at tale et Ord mere om den Sag, rev han sig ud af hendes Arme, ilede hen paa sit Værelse, skrev til Husarens Broder og sendte ham de 150 Dukater. Det var godt gjort af Skolelæreren, og Pengene kom ogsaa paa et nødtørftigt Sted. Husarens Broder havde nemlig en Søn, som skulde være Student; og det vilde have seet mørkt ud for denne, hvis han ikke havde faaet denne

uventede Hjælp. Men Vor Herre slog ikke Haanden af sin redelige Tjener. Ehnlichs Børn kom sig efterhaanden igien, og den retskafne Fader gjorde alt Muligt, for at give dem en god Opdragelse. Han gik selv meget simpelt klædt og førte en høist tarvelig Levemaade, og alt, hvad han kunde faae tilovers af sine Indtægter, anvendte han paa sine Børn. Nu døde den gode Mand, og efterlod sig saa godt som intet uden sex uforsørgede Børn. „Du kiære Gud, sagde hans Søster, da han var Døden nær, hvad skal der blive af disse hjælpeløse Skabninger?" Dette hørte den Døende, reiste sig op, smilede og sagde: „Lad dette ikke bekymre dig, kiære Søster! Jeg efterlader dem et stort Gode, jeg efterlader dem — min Velsignelse;" — og derpaa sov han rolig hen. Og disse Børn bleve ogsaa alle godt forsørgede, navnlig især den ældste Datter. Hun kom efter Faderens Død i Huset hos sin Gudmoder. Da hun aldrig var bleven forkiælet og heller ikke var vant til Stads, saa behøvede hun kun Lidet til sit Udkomme, og dette erhvervede hun paa en ærlig Maade ved at sye og strikke for Folk. Hun var derhos altid sund og frisk og ved godt Mod, og hendes Smykke var Reenlighed og Kydskhed. Hvo der saae hende, sagde gierne: „Faderens Velsignelse hviler over hende." Efterat hun saaledes havde tilbragt tre Aar hos Fremmede, blev Professor M. kaldet til den Stad, hvor hun boede. I denne sin nye Stilling tænkte han paa at gifte sig, men Ingen af dem, som bleve ham foreslaaede, stod ham rigtig an. Imidlertid havde Ehnlichs Datter ogsaa havt Tilbud om Ægteskab af nogle unge Mænd. Men da det var letsindige Personer, og hun var en from og anstændig Pige, saa kunde hun ikke beslutte sig til at indgaae den nøieste Forbindelse paa Livstid med Nogen af disse Mænd. Endelig kastede Professor M. sit Øie paa hende; han boede nemlig ikke langt fra hende og var en

Søn af den fattige Mand, til hvem hendes Fader havde sendt de 150 Dukater. Hendes stille, beskedne Væsen samt hendes Flid og Sædelighed behagede ham meget. Han ønskede derfor i Stilhed at gifte sig med hende. Men da han erkyndigede sig om de nærmere Omstændigheder og fik at vide, at hun var en Datter af den brave Skolelærer, som ved sin Ærlighed havde lagt Grunden til hans Lykke, saa var han næsten ude af sig selv af Glæde. „En saa retskaffen Mands Datter, tænkte han, maa uden Tvivl blive den bedste Kone.“ Han anholdt derfor om hendes Haand, og levede i mange Aar et lykkeligt og fornøiet Ægteskab med hende.

203. Napoleon og Frugthandlersken i Brienne.

Rom. 13, 8: Bliver Ingen noget skyldige, uden dette, at elske hverandre.

Den berømte Keiser Napoleon i Frankrig tilbragte en Deel af sin Ungdom som Discipel i Krigsskolen i Brienne. Da han gierne spiste Frugt, fik en Frugthandlerske der i Byen mangen god Skilling af ham. Havde han undertiden ingen Penge, saa gav hun Kredit; fik han Penge, saa betalte han. Men da han forlod Skolen, blev han hende endnu nogle Daler skyldig. Og da hun sidste Gang bragte ham en Tallerken fuld af Ferskener og Viindruer, sagde han: „Min gode Kone, nu maa jeg bort og kan ikke betale Eder. Men I skal ikke blive glemt.“ Men Sælgekonen svarede: „O, reis De kun for den Sags Skyld rolig bort, unge Herre! Gud bevare Dem sund og frisk, og giøre Dem til en lykkelig Mand.“

Siden steg Napoleon, som bekiendt, til General og blev første Konsul og endelig Keiser; men endnu havde Konen i Brienne ikke faaet sit Tilgodehavende. Dog hun havde hans Ord: „I skal ikke blive glemt;“ og det var ligesaa godt som rede Penge, ja endnu bedre. Thi da Keiseren engang blev ventet til Brienne, men var allerede ankommen

i al Stilhed og tænkte paa sin Ungdoms svundne Dage: da blev han pludselig staaende paa Gaden, lagde sin Finger paa Panden, som om han huskede sig om, nævnede strax efter Sælgekonens Navn, spurgte om hendes Bopæl, som var temmelig forfalden, og traadte med en eneste Ledsager ind til hende. — „Kan jeg faae nogen Forfriskning her?" sagde Keiseren. „Ja gierne, svarede Konen, Melonerne ere modne," og hentede een. Medens de to fremmede Herrer spiste Frugten, spurgte den Ene: „Kiender I ogsaa Keiseren, som skal være her i Dag?" — „Han er her endnu ikke, svarede Konen, han kommer først. Hvorfor skulde jeg ellers ikke kiende ham? Han har saamænd kiøbt mangen Tallerken og mangen Kurv fuld af Frugt hos mig, medens han som et ganske ungt Menneske gik i Skole her." — „Har han da ogsaa ordentlig betalt alt, hvad han fik?" — „Ja vist har han det," svarede Konen. Da sagde den fremmede Herre til hende: „Kone, I farer ikke med Sandhed, eller ogsaa I maa have en svag Hukommelse. For det første kiender I ikke Keiseren, thi det er mig. For det andet har jeg ikke betalt Eder saa ordentlig, som I siger; thi jeg er Eder endnu et Par Rigsdaler skyldig;" og i det samme talte hans Ledsager op paa Bordet en Sum paa fire til fem hundrede Daler. Da Konen nu kiendte Keiseren igien og hørte Guldpengene klinge paa Bordet, faldt hun ned for hans Fødder og var næsten ude af sig selv af Glæde og Overraskelse og Taknemmelighed, og hendes Børn saae ogsaa paa hinanden, og vidste ikke, hvad de skulde sige til alt dette. Men Keiseren befalede siden, at man skulde rive Huset ned og bygge Konen et andet og bedre paa samme Sted. „I dette Huus, sagde han, vil jeg boe, saa ofte jeg kommer til Brienne, og det skal bære mit Navn." Tillige lovede han Konen at sørge for hendes Børn, og gjorde det ogsaa.

XLIII. Gierrighed.

204. Den rige Bonde.

Mark. 4, 24: Agter paa, hvad I høre; thi med den samme Maade, som I maale med, skal Eder igien maales.

I Nærheden af Magdeborg boede en meget rig Bonde; man anslog hans Formue til 50,000 Rigsdaler. Men Vor Herre gjorde engang et dybt Greb i hans Kasse. Saa stor hans Formue var, saa stor var ogsaa hans Gierrighed. Alle Bygningerne vare nye og opförte af Steen, men de vare kun forsikkrede i Brandkassen for 400 Rdlr. Det var just ikke af en levende Tro paa Guds Forsyn, at han havde forsikkret dem saa lavt, men snarere af Gierrighed og Dumdristighed. „Mine Bygninger, meente han, ere massive og stærke, alle Gavlene ere forsynede med Brandmuur; hvorledes skulde Ilden kunne faae Magt her?“ Paa en endnu afskyeligere Maade fremtraadte hans Gierrighed ved alle Kollekter eller Pengeindsamlinger. Man maatte foranstalte saadanne for hvilkesomhelst, for dem, der havde lidt Tab ved Ildsvaade eller Oversvömmelse, for Enker og Faderlöse eller for Kirkebygninger, saa var hans Svar altid dette: „Jeg tager intet, derfor giver jeg heller intet.“ Dette hans Valgsprog var bekiendt vidt omkring. Men hvad skete? En Dag kort efter Hösten trak et svært Uveir op og stod lige over Byen; det lynede og tordnede stærkt, og en Lynstraale slog ned og antændte den Gierriges fyldte Lader. Man mærkede strax Lugt af Ild og saae Rög, men saae ingen Luer. Han lod Spröiten hente, og der kom endnu een fra den nærmeste By. Han lod Stormklokken ringe, og der mödte endnu en tredie Spröite fra en anden Kant.

Men alle tre vare til ingen Nytte. Da man netop havde lavet dem til, bröd Ilden ud med frygtelig Magt. Det var kun nogle faa Minuter om at giöre, saa stod hele den smukke Lade i et reent Ildhav. Ilden tog ogsaa fat i Stuehuset, og ingen Brandmuur kunde hjælpe. Hele Gaarden lagdes i Aske. Dagen efter begav den Brandlidte sig til Stedets Övrighed med Begiering om, at der maatte giöres en Indsamling for ham i Distriktet. Men hvad svarede Landraaden? „Jeg tager intet, derfor giver jeg heller intet. Her har I Eders 400 Rdlr. og dermed Punktum.“ — Ikke sandt, kiære Læser: „Jeg tager intet og giver intet“ er en ussel Leveregel; thi at tage er Troens, at give er Kiærlighedens Natur!

205. Den gierrige Kiøbmand.

1 Tim. 6, 10: Pengegierrighed er en Rod til alt Ondt. Da Nogles Lyst stod til denne, fore de vild fra Troen og have giennemstunget sig selv med mange Smerter.

I Nærheden af Wyrtsborg levede i Slutningen af forrige Aarhundrede en Kiøbmand, som var vidt og bredt bekiendt for sin umaadelige Gierrighed. Han vidste ved allehaande lave og uværdige Midler at berige sig paa sine Medmenneskers Bekostning. Aager, falsk Maal og Vægt, slette Varer — alt var ham lige godt, naar han blot kunde faae Penge. Nu trængte Franskmændene ind i Landet, og Mange vare begierlige efter at vide, hvorledes den Gierrige vilde bære sig ad, for at skjule sin Rigdom, som han let kunde staae Fare for at miste. Han tænkte frem og tilbage; endelig fandt han paa Raad. Han kom nemlig til at tænke paa, at man engang, da Huset blev gjort i Stand, havde opdaget en hemmelig Kielderhvælving i den yderste Ende. Der var ikke ret Mange, som havde faaet dette at vide, og

selv disse havde for længe siden glemt det igien, thi Indgangen til denne Kielder var strax bleven tilmuret. Her vilde han nu giemme sit Liggendefæ. For gode Ord og Betaling fik han under Taushedslofte en Smed til at giøre en Aabning i Hvælvingens Muur, og i denne Aabning at anbringe en hemmelig Dør med en kunstig Laas, der var saaledes indrettet, at naar den sprang i, kunde den ikke lukkes op indenfra. Dette Arbeide blev udført i faa Nætter, og kort efter havde den Gierrige fyldt Kielderen med sine bedste Varer og alle sine Penge. Dog var han klog nok til at lade adskillige Ting af ringere Værdi tilligemed endeel Fødevarer blive oppe i Huset, men fortalte i øvrigt Ingen, ikke engang sin Kone, hvor Skatten var skjult. Saaledes oppebiede han rolig de Franskes Ankomst.

Disse rykkede nu ind i Staden og nærmede sig ogsaa Kiøbmandens Huus. De Varer og Levnetsmidler, som de fandt, bleve strax tagne i Besiddelse og hele Huset derefter giennemsøgt. Mand og Kone, Børn og Tyende græd og hylede. Den første især teede sig ganske forskrækkeligt, stillede sig i Gadedøren og vred sine Hænder; og dog havde Ingen i hele Staden forholdsviis mistet mindre end den Gierrige. Ja hvad mere er, da den første Storm havde lagt sig, maatte Fienden endog tjene til at forøge hans Velstand. Han indlod sig nemlig i en saa betydelig og fordeelagtig Tuskhandel med de daglig giennemreisende Franskmænd, som havde gjort et godt Bytte paa andre Steder, at han ikke alene fik sit Tab rigeligen erstattet, men kunde endogsaa opdynge flere Dukater i Kielderen. Hans største Glæde var at betragte sine Skatte og tælle sine Penge, og til den Ende maatte han i det mindste en Times Tid om Dagen opholde sig i den hemmelige Kielder. Dog besøgte han ogsaa af og til Vertshuset, vistnok ikke for at sætte Penge overstyr, thi dertil var han

for gierrig, men for at indhente Handelsefterretninger og derved mele sin Kage; og det var haardt nok for ham, at han for den Sags Skyld maatte hver Gang lade nogle Skillinger springe til et Glas Viin.

Det begav sig nu en Aften i November Maaned, at han efter Sædvane vandrede hen ad Vertshuset til, med en Lygte i Haanden, da det paa Veien faldt ham ind, at han havde nogle Dukater liggende, som skulde ned i den hemmelige Kasse. Han vendte derfor strax om, listede sig ubemærket hen til Hvælvingen, aabnede sagte Døren og trak som sædvanlig denne til efter sig, men glemte i sin Henrykkelse denne Gang at giøre Springfiederen fast paa Laasen. Da han nu atter havde frydet sig ved at see de blanke Mynter, som vare opstillede i en vis Orden, erfarede han til sin store Forskrækkelse, at han havde lukket sig selv inde. Han gav sig til at skrige af fuld Hals, men Ingen kunde høre ham; og Ingen kunde søge ham, hvor han var, thi han havde skjult sin Vei selv for sine Nærmeste. Man tænke sig Konens Bestyrtelse, da hendes Mand bliver borte. Hun sender Bud i Staden og i hele Omegnen, men forgiæves; Ingen kan meddele hende nogen Underretning om den Forsvundne. Endelig lyste hun efter ham i Aviserne, og kort efter traadte en Smed ind i Stuen og forlangte at tale med hende i Eenrum. „Jeg har læst Deres Bekiendtgiørelse, sagde han, og det er paa eengang faldet mig ind, at der kunde være hændet en stor Ulykke, hvorfor jeg maa aabenbare Dem en Sag af Vigtighed." Han fortalte hende nu det Arbeide, han i sin Tid havde besørget for hendes Mand; og skiøndt han høit og helligt havde lovet, ikke at tale derom til Nogen, kunde han dog under nærværende Omstændigheder ikke længere tie dermed. Han viste hende derpaa Stedet, hvor Skatten forvaredes. Man brak Døren op med Jernstænger, og den arme Kone

maatte træde tilbage af Forfærdelse, thi man fandt — hendes Mand, denne elendige Slave af sine jordiske Begierligheder, liggende indenfor. Han var saaledes død af Hunger midt imellem de gyldne Dynger, og Legemet bar endnu Spor af de skrækkelige Qvaler, han maa have lidt. Man funde nemlig tydeligt see, at han havde bidt sig i Hænderne af Hunger og Fortvivlelse, og hele Ansigtet var ganske blodigt deraf.

206. De kostbare Ædelstene.

Sir. 31, 5: Hvo som elsker Penge, bliver ikke uden Synd, og hvo som søger forgængelige Ting, skal og forgaae dermed.

En rig Pige i Alexandrien blev i den Grad behersket af Gierrighed, at hun aldrig kunde beqvemme sig til at give noget bort til de Fattige. En kristelig Præst sammesteds, ved Navn Makarius, vidste dette, og var meget bedrövet over hendes Sjæls Tilstand. En Dag besögte han hende og sagde: „Jeg har Leilighed til at kiöbe nogle Smaragder og Hyacinter (kostbare Stene) for Spotpriis, nemlig 500 Gylden. Vil De indlade Dem paa den Handel, saa vil jeg nævne Dem Eieren, og det kan jeg forsikkre Dem, at blot een af disse Ædelstene er de 500 Gylden værd.“ — Over dette Tilbud blev den rige Jomfru saa glad, at hun faldt ned for Præsten og bad ham indstændig, han maatte endelig ikke lade Andre end hende nyde denne uventede Lykke, hvorved hun vilde blive i Stand til at udstyre sin Sösterdatter, som hun længe havde önsket. „Jeg opfylder gierne Deres Önske, svarede Makarius; men vil De först see Ædelstenene, saa fölg med mig hjem.“ — „Jeg kiender Deres Retskaffenhed godt nok, sagde hun,

og har ikke Lyst til selv at handle med den Mand, som vil sælge Ædelstenene; men her ere de 500 Gylden, De er nok saa god at kiöbe dem til mig.“ — Makarius tog Pengene og anvendte dem til en Fattiganstalt, som stod under hans Bestyrelse. Imidlertid gik een Dag hen efter den anden. Med u!aalmodig Længsel ventede Jomfruen paa Ædelstenene, som bestandig blev borte. Hun havde gierne erindret Makarius derom, men det undsaae hun sig ved, da hun var bange for, at hun derved skulde saare den agtværdige Mand. Endelig blev Tiden hende dog for lang, og da hun en Dag saae Makarius i Kirken, sagde hun til ham: „Hvorledes gaaer det med Ædelstenene, ærværdige Fader?“ — „Endnu samme Dag som De gav mig Pengene, svarede han, har jeg kiöbt dem, og jeg ventede Dag fra Dag, at De vilde komme til mig, for at see dem. Dersom De vil, saa kan De strax efter Gudstjenesten gaae med mig hjem til mit Huus, hvor jeg har dem i Forvaring. Imidlertid kan jeg forsikkre Dem, at hvis De ikke synes om dem, kan De endnu giöre, hvad De vil.“ — Med Glæde ledsagede hun ham til hans Huus. Först förte han hende ovenpaa til en Sal, hvor han pleiede en heel Deel Syge og Kröblinger; og i det han aabnede Dören, sagde han: „See, d e r er Hyacinterne; nedenunder finder De Smaragderne. Jeg troer neppe, at De nogensteds vil træffe dem bedre. Dog som sagt, hvis De ikke synes om dem, skal De have Deres 500 Gylden tilbage.“ — Da blev den rige Jomfru dybt beskæmmet og sagde: „O hvor smerter det mig, at jeg paa saadan Maade först maatte drives til det, som jeg af Kiærlighed til Gud selv skulde have gjort for længe siden! Modtag min inderlige Tak for Deres Kiærlighed, som bragte

mig til at opfylde min Pligt. Fra i Dag af fatter jeg det alvorlige Forsæt, som Gud ville give mig Naade til at udföre, ikke mere at hænge mit Hjerte ved jordiske Goder og at anvende disse bedre end hidtil.“

207. Den Gierriges Gave.

Psalm. 28, 7: Herren er min Styrke og mit Skjold; mit Hjerte haver forladt sig paa Ham, og jeg er bleven hjulpen.

Den fromme Thomas Hobham levede med sin Familie i yderst trange Kaar. En Aften kom han hjem, uden at have faaet Penge for sit Arbeide. Börnene græd af Sult og Moderen med dem. Endelig sov de ind af Udmattelse. Hobham gik derpaa i det klare Maaneskin hen til et eensomt Sted, for at tænke over nogle Bibelsprog, som handle om Herrens Forjættelser til sine Troende og Udvalgte, og fordybede sig saaledes deri, at han glemte al sin Nöd. En Times Tid derefter gik han atter hjem. Da opdagede han til sin Forundring et Bröd og et Stykke Kiöd, uden at vide, hvor det var kommet fra. Han saae sig om i Nærheden af Huset, raabte ogsaa nogle Gange, men Ingen svarede — alt var stille. Nu vækkede han sin Kone og Börnene, og de stillede deres Hunger. Dagen efter spurgte han en Dreng, som undertiden besögte ham, om hans Forældre ikke havde sendt ham Noget den foregaaende Nat, og fortalte ham denne forunderlige Tildragelse. Denne meddeelte den igien til sine Forældre, som ogsaa vare heel forbausede, thi de havde Ingenting sendt.

Drengen forlod Egnen, blev senere Præst og kom efter tolv Aars Forlöb tilbage. En Aften, da han var i Selskab, kom Talen paa en Mand, der havde været

bekiendt for sin umaadelige Gierrighed, i det han nemlig spurgte, hvad der var blevet af hans Formue, efterdi han i levende Live aldrig havde gjort noget Godt. „Een Velgierning har han dog beviist, sagde et aldrende Fruentimmer, som havde været Huusholderske hos ham. Engang kaldte han midt om Natten paa sin Karl og befalede ham, at han skulde bringe et Bröd og et Stykke Kiöd til en Mand, som hed Hobham. Karlen gjorde det ogsaa, men da han mærkede, at Folkene sov, lagde han Levnetsmidlerne hen og gik sin Vei igien. Den fölgende Morgen sagde han til Karlen og mig med en fortrædelig Mine, at han havde drömt tre Gange efter hinanden, saaledes at han hver Gang var vaagnet op derved, at Hobham og hans Familie döde af Sult. Den tredie Gang havde dette naragtige Töi reent overvældet ham, han troede næsten, at det var Hexeri; men da han nu eengang havde begaaet den Dumhed, at sende Folkene Mad, saa kunde det ikke blive anderledes; men vi maatte paa ingen Maade tale om det til Nogen, ellers vilde han strax jage os paa Dören.“ — Ved at höre denne Fortælling, blev Præsten heel forbauset over Herrens Styrelse, som havde gjort en Gnier til sin Engel i Nödens Time.

208. Løn som forskyldt.

Sal. Ordsp. 15, 27: Den, som er meget gierrig, forstyrrer sit eget Huus.

En rig Kiøbmand i Mantua, ved Navn Filargo, var meget karrig og havesyg, og uagtet han besad stor Rigdom, satte han dog sig og Sine paa smal Tæring paa Grund af sin umaadelige Begierlighed efter at forøge sine

opdyngede Skatte. Det hændte sig en Dag, at han efter en lykkelig Handelsforretning kunde lægge 400 Guldstykker i sin Pung, for hjemme at føie dem til sine øvrige Penge. Glæden straalede allerede i hans Ansigt; men o Vee! da han kom hjem, var Pungen borte; han havde tabt den paa Veien. Som et rasende Menneske ilede han tilbage ad den samme Vei han var kommen. Dog al hans Leden og Søgen var forgiæves. — Nu gik han til Statholderen og teede sig, som om han ved dette Tab var kommen i den yderste Forlegenhed. Med Taarer i Øinene bad og bønfaldt han om Medlidenhed, og bevægede endelig Øvrigheden til at udstede en offentlig Bekiendtgiørelse, i hvilken der blev udsat en Belønning af 40 Dukater for den, som vilde give Eiermanden den tabte Pung med Pengene tilbage.

Pengene vare fundne af en gammel ærlig Kone, som ikke tænkte paa at beholde fremmed Gods. Hun hørte om Bekiendtgiørelsen og var sjæleglad ved Tanken om de 40 Dukater, der ventede hende. Uden Ophold bragte hun Pungen hen til Statholderen. Denne spurgte hende nøiere ud om de Forhold og Omstændigheder, hvorunder hun levede. „Jeg hedder Franziska, var hendes Svar, og har nu i tre Aar været Enke efter en Haandværker, som efterlod mig og tre Børn i Armod. Siden hans Død har vi ofte manglet det Nødvendige; dog naar Nøden var størst, var Hjælpen nærmest, og nu haaber jeg, at naar jeg faaer de 40 Dukater, og Vor Herre lægger sin Velsignelse i mit Arbeide, vil jeg nok kunne slaae mig igiennem, indtil mine Børn blive i Stand til at hjælpe mig." Statholderen, som blev rørt ved den fattige Kones Ærlighed, meldte strax Hr. Filargo, at Pungen med de tabte Penge var kommen tilveie, og at han kunde komme, naar han vilde,

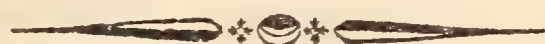
for at modtage dem, imod at erlægge den udlovede Belønning. Den Gierrige tøvede heller ikke længe; men behersket af sin usalige Lidenskab, havde han allerede paa Veien udtænkt en Plan, hvorved han meente at skulle blive fri for at betale Findelønnen. Han tog Pungen, tømte den ud paa et Bord, og see, der manglede ikke en Skilling i den angivne Sum af 400 Guldstykker. — „Men der skulde endnu være 34 venetianske Dukater, sagde den Uforskammede til Konen, hvor ere de blevne af?" — Den redelige Enke blev baade rød og bleg ved denne uventede Beskyldning, bevidnede sin Uskyldighed og vidste ikke at hjælpe sig. Men Statholderen giennemskuede den gierrige Mands Plan, om hvem han allerede havde hørt adskillige slette Streger; hans Forhold ved denne Leilighed, da han blev ved at vægre sig ved at udbetale den lovede Belønning, kunde derfor ikke andet end oprøre Statholderens Følelse. „Velan da, sagde denne til Kiøbmanden, De finder ikke den Sum, som det nu behager Dem at opgive, i denne Pung. Men Franziskas Ærlighed kan jeg slet ikke drage i Tvivl. Jeg maa derfor antage, at denne Pung ikke er Deres." — Den Gierrige blegnede af Skræk. Men Statholderen gjorde kort Proces og sagde til den fattige Kone: „Saa kan I tage disse 400 Guldstykker og trøstigen anvende dem til Eders og Eders Børns Bedste. Naar den rette Eier indfinder sig, saa vil jeg lade Eder kalde, og jeg indestaaer for Følgerne, I skal sikkert ikke komme i Forlegenhed derved; jeg stoler paa Eders Ærlighed." Saaledes maatte Kiøbmanden for denne Gang gaae bort med uforrettet Sag, og han havde nær ærgret sig ihjel over sin egen Daarskab.

209. Bonden og Sagføreren.

1 Kor. 6, 7: Overalt er det jo allerede en Feil iblandt Eder, at I have Sager med hverandre. Hvi lide I ikke hellere Uret?

To Bønder vare blevne uenige om deres Markeskiel, og besluttede langt om længe at lade Retten afgiøre Sagen imellem dem. De reiste derfor begge til Staden, for at spørge de lovkyndige Folk til Raads og faae Sagen begyndt. Peder Knudsen, saaledes hed den Ene, fik snart sine øvrige Ærinder besørgede, og begav sig derefter hen til en Sagfører, som var bleven ham anbefalet. „Jeg vilde gierne tale et Ord med Herren, begyndte han, angaaende en Sag med min Nabo.“ — „Kom kun nærmere, min Ven,“ lød Svaret, og opmuntret ved denne venlige Tiltale forklarede Peder sig meget vidtløftigt, saa han ordentlig satte Sagførerens Taalmodighed paa Prøve. „Ja, seer du, min Ven, afbrød denne ham, jeg skulde gierne føre denne Sag for dig, dersom jeg ikke netop for Øieblikket var saa forfærdelig overlæsset med Arbeide, at det er mig reent umuligt at paatage mig mere. Men der er en Mand, som boer ikke ret langt herfra; han vil kunne giøre det for dig ligesaa godt som jeg selv. Jeg vil skrive ham et Par Ord til, og saa kan du gaae hen med Brevet; du træffer ham sikkert hjemme nu. Sid ned saalænge.“ Peder fik Brevet, takkede og gik. Men da han kom ned paa Gaden, blev han nysgierrig. „Jeg gad dog nok vidst, sagde han ved sig selv, hvad det var, han skrev.“ Han knappede sin Trøie op, tog sin Brevtaske frem, hvori han meget omhyggelig havde forvaret Brevet, og holdt dette for sit ene Øie, som om det var en Kikkert; ved at trykke det sammen paa Kanterne

imellem sin Tommelfinger og de andre Fingre, lykkedes det ham efter nogle Omdreininger at stave sig til Indholdet, der lød saaledes: „Kiære Ven! Her ere komne to siællandske Gæs til Torvs. Den ene skal jeg plukke, tag du den anden; det er ham, som bringer dig dette. Din hengivne o. s. v." Som en Spand Vand over to kæmpende Hanekyllinger, saaledes virkede disse Ord paa Peder; hans Stridslyst var paa eengang afkølet. „Næ, sikke dog noget Ravnetøi," raabte han høit, som om han vilde, at Vedkommende skulde høre det. Han gik strax tilbage til Vertshuset, hvor han vidste, at Naboen var taget ind, viste ham Brevet, og ved et Kruus Øl blev Trætten snart afgjort i Mindelighed.

Det ottende Bud.

XLIV. Sanddruhed.

210. Drengen, som ei vilde lyve.

Eph. 4, 25: Aflægger Løgn og taler Sandhed, hver med sin Næste, efterdi vi ere hverandres Lemmer.

En Hedning i Ostindien havde en Søn, som stadig besøgte een af de Missionsskoler, der vare oprettede af den berømte Missionær Rhenius. En Dag kom Faderen hen til Skolelæreren og sagde: „Dersom min Søn bliver ved at gaae i Deres Skole, saa vil han ikke kunne komme frem i Verden; thi han vil ikke mere lyve, men bestandig sige Sand-

hed.“ Gid denne Frugt aldrig maatte savnes hos de Børn, der modtage kristelig Underviisning.

211. En Virkning af Bibelens Læsning.

Sal. Ordsp. 12, 19: Sandheds Læbe bliver altid fast, men Falskheds Tunge kun et Øieblik.

En rig Mand, som havde mange Folk, blev engang anmodet om at give Bidrag til et Bibelselskab. Han gav ogsaa een Gang, ja to Gange; men tredie Gang vægrede han sig ved at give mere. „Hvorfor?“ spurgte man ham med Forundring, men dog paa en höflig Maade. „Derfor, svarede den Rige, fordi Bibelen skader mine Folk og giör dem reent forstyrrede i Hovedet. Jeg har saaledes en Pige, som forhen var den bedste man kan finde; men siden hun begyndte at læse i Bibelen, er hun paa eengang bleven gienstridig, og vil ikke lystre mig, naar jeg befaler hende at sige, at jeg er ikke hjemme, hvis Nogen kommer og vil tale med mig paa en Tid, da jeg helst vil være alene eller det ikke falder mig beleiligt at tage imod Fremmede; hun siger da gierne, ligesom det er, at jeg er nok hjemme, men har ikke Leilighed for Tiden til at tale med Folk. Og naar jeg spörger hende, hvad det er for et Indfald, efterdi hun ellers altid har adlydt mig, saa siger hun: Jeg har læst i Bibelen og kan ikke mere lyve; thi Gud har forbudet det. Saaledes var jeg jo en Nar, om jeg i mindste Maade vilde understötte og befordre Bibelens Udbredelse.“

Den anden Mand, som talte med ham, saae ham stivt i Öinene og sagde: „Men, min Herre, dersom Pigen ikke mere lyver for Guds og sin Samvittigheds Skyld, saa kan De jo i enhver Henseende trygt stole paa hende; men begynder hun engang paa Deres Befa-

ling at lyve, saa kan det let skee, at hun ikke saasnart besinder sig, ja det kan maaskee gierne gaae saa vidt, at hun med eller imod sin Villie bedrager Dem selv ved falsk og lögnagtig Tale. Jeg troer derfor ikke, at hendes Bibellæsning har gjort saa stor Skade, som De mener.“ Den rige Mand kunde ikke andet end give ham Ret, og blev fra den Tid af gunstigere stemt imod sin Pige.

212. Moderen og Barnet.

3 Joh. 4: Jeg haver ingen større Glæde end denne, at jeg hører mine Børn vandre i Sandheden.

En Læge kom engang hen for at see til et Barn, som var syg. „Har du endnu Ondt i Halsen, mit Barn?„ spurgte han. — „Nei, slet ikke,“ svarede Barnet. — „Hvad? sagde Moderen, du klagede jo dog nylig derover; hvorfor siger du ikke Sandhed?“ — Da gav Barnet sig til at græde og svarede: „Naar jeg siger det, saa maa jeg jo tage Medicin, som smager saa slemt.“ — „Men naar du ikke vil tage Medicin, sagde Lægen, saa bliver du aldrig rask igien.“ — Barnet græd atter og vedblev: „Jeg vil hellere være syg, end tage Pulver og Mixtur.“ — Da blev Moderen vred og sagde: „Men i ethvert Tilfælde maa du dog ikke lyve; Løgnen er den skammeligste af alle Laster. Du skal altid sige Sandhed; hører du?“

Nogle Dage efter fik Familien Besøg af en Frue, som blev modtaget med den største Venlighed. Den Lille var imidlertid kommen op og gik og legede paa Gulvet. Den Fremmede gav sig til at kiæle for Barnet og sagde: „Kan du ogsaa rigtig godt lide mig, du søde lille Glut?“ — „Nei,“ svarede Barnet. Fruen: „Ih, hvorfor ikke?“ — Barnet: „Fordi du er saa hæslig og saa dum.“ — Fruen loe og vedblev: „Hvoraf veed du, at jeg er dum?“ —

„Det har Moder sagt.“ — Moderen: „Din tossede Tøs! hvad er det for Usandheder, du kommer med?“ — Barnet: „Det er ikke Usandhed. Husker du ikke nok, Moder, hvad du sagde forleden Dag, da Fruen havde drukket Kaffe hos os? Du sagde: Gud skee Lov, at jeg blev fri for den dumme Kiælling.“ — Aldrig saasnart havde Barnet sagt dette, før Fruen foer ud af Døren i den høieste Forbittrelse; og Moderen, som blev ikke mindre vred, tog et Riis og begyndte at slaae den Lille, fordi hun i bogstavelig Forstand havde fulgt den Formaning, hun for ikke længe siden havde faaet. — Denne Fortælling viser, hvor forsigtig man maa være med hvad man siger i Børns Nærværelse, og at man let kan blive straffet for sin usømmelige Tale om Andre.

213. Galeislaven.

Sal. Ordsp. 28, 13: Den, som skjuler sine Overtrædelser, skal ikke have Lykke; men den, som bekiender dem og afstaaer derfra, skal faae Barmhjertighed.

En Storhertug af Toskana gik engang ombord paa en Galei (et Slags Skibe, som bruges i Landene ved Middelhavet og baade före Seil og roes frem). Han vilde see til de Forbrydere, som vare dömte til der at arbeide i Lænker. Hans Hjerte blev bevæget ved Synet af de arme Mennesker, som vare klædte i Pjalter og Dag og Nat maatte före de tunge Aarer; han besluttede derfor at skienke i det mindste een af dem Friheden. Men förat vilde han undersöge, hvem der kunde være mest værdig til at modtage denne Velgierning. Han spurgte derfor den Ene efter den Anden, hvad Grunden kunde være til, at han var kommen i denne Elendighed. Da begyndte de alle at jamre og beklage sig. Enhver forsikkrede for sig, at han var ærlig og uskyldig, at han kun af onde Mennesker var ble-

ven befört for Övrigheden, saa at han i Grunden led uretfærdigen. Enhver bad derfor Storhertugen, at han vilde forbarme sig over ham og skienke ham sin Frihed. Endelig kom Fyrsten til et ungt Menneske og spurgte ham: „Hvad har du da gjort, siden du er kommen herhen?“ — „Naadigste Herre, svarede han, jeg er ret et afskyeligt og ugudeligt Menneske. Jeg har ikke villet lyde mine Forældre, men er löben bort fra dem og har fört et liderligt Levnet, har baade stjaalet og bedraget. Jeg vil gierne lide min Straf, thi jeg veed, at jeg har fortjent den.“ — Storhertugen vidste nok, at de alle havde fortjent deres Straf; derfor sagde han smilende: „Hvorledes er da et saadant Skarn kommen hid iblandt disse ærlige Folk? Tager hurtigt Lænkerne af ham og jager ham bort herfra, paa det han ikke skal forföre de Andre.“ — Han blev nu strax löst af sine Lænker og sat i Frihed. De Andre derimod, som ansaae sig selv for uskyldige, maatte blive paa Galeien.

214. Præsten Rauschenbusch og den Syge.

Psalm. 32, 2: Saligt er det Menneske, som Herren ikke tilregner Misgierning og i hvis Aand er ikke Svig.

Pastor Rauschenbusch besögte engang en Syg, der vilde lade som han var rigtig ydmyg, og derfor flere Gange yttrede, at han var den störste af alle Syndere. „Saa er det da virkelig sandt, hvad jeg har hört om Dem?“ sagde Præsten. Men see, nu fik Piben strax en anden Lyd; thi ved disse Ord reiste den Syge sig op og sagde: „Hvad har De da hört om mig, Hr. Pastor? Der er vist Ingen, som med Grund kan sige mig noget Ondt paa.“ Og nu bröd den forhen saa ydmyge Synder ud i Lovtaler over sit forbigangne Liv, medens han önskede sine Fiender og

Bagvaskere Pokker i Vold, der saa groveligen havde fornærmet ham. „Ikke af Fiender eller af Bagvaskere, svarede Rauschenbusch, men af Dem selv har jeg hört, at De er et saa slet Menneske, men nu seer jeg nok, at De troer det ikke selv.“

Saaledes var der ogsaa en Skrædder i Wyrtemberg, som engang kom hen til sin Sognepræst og beklagede sig over, at det hed i Skriftebönnen: „Jeg arme Synder!“ „Ih, sagde Præsten, det er der gode Raad for. Medens Andre sige: „Jeg arme Synder,“ kan De tænke og sige: „Jeg hovmodige Skrædder!“ — Disse faa Ord virkede mere end en lang Prædiken; de traf Skrædderen paa det ömme Sted, saa han kom til at tænke nöiere over sin Sjæls Tilstand.

215. Sandhedskiærlighed.

Zak. 8, 17. 19: Elsker ikke nogen falsk Ed; men elsker kun Sandhed og Fred.

For omtrent 100 Aar siden levede i Edinburg i Skotland en ung Pige, som hed Effie. Hun fødte engang et Barn i Dølgsmaal, og strax efter Fødselen, medens hun endnu var svag og uden Bevidsthed, blev Barnet bortstjaalet af onde Mennesker og forsvandt aldeles. Nu er Barnefødsel i Dølgsmaal noget, som stedse og især i ældre Tider har været underkastet haard Straf, efterdi der paa den Qvinde, som dølger sin Tilstand under Omstændigheder, da hun er saa høilig trængende til Hjælp, hviler en stærk Mistanke om, at hun har Ondt i Sinde mod sit Barn. Og da der i Skotland netop i de Tider havde fundet mange Barnemord Sted, saa var der udgaaet en Lov, der bestemte, at naar et Fruentimmer fødte i Dølgsmaal, uden at have aabenbaret sit Svangerskab for Nogen, og Barnet befandtes at være dødt eller forsvundet, da skulde hun uden videre Beviis agtes som den, der havde om-

bragt sit Barn og have sit Liv forbrudt. Da Sagen derfor blev opdaget, blev Effie sat i Fængsel og anklaget paa Livet.

Denne Sag vakte en stor og almindelig Deeltagelse. Hendes Fader og ældre Søster, Johanne, der levede som Bønderfolk i Nærheden af Edinburg, vare bekiendte som meget retskafne og gudfrygtige Mennesker, og havde havt et godt Vidnesbyrd af Alle. Men hun var kommen til at tjene i Staden, hvor hun hemmelig havde forlovet sig med et ungt Menneske, som besad Formue og store Gaver, men var for Resten af vilde Sæder, og hun var saaledes bleven forført i et ubevogtet Øieblik. Hendes Kiæreste havde lovet at ægte hende; derfor holdt hun sin Tilstand hemmelig, indtil Ægteskabet kunde finde Sted; men han blev sat i Fængsel som Deeltager i en farlig Sag. Han fandt vel Leilighed til at undvige, men da maatte han vanke om som en fredløs Mand, og Effie var allerede dengang sat fast. Folk vidste nu rigtignok ikke, hvorledes det var gaaet til med Barnets Forsvinden; men de troede dog ikke, at hun selv kunde have ombragt sit Foster; de havde Medlidenhed med hende, fordi hun var saa ung og af en saa agtværdig Familie; de haabede, at dog Nogen, i det mindste hendes Søster, skulde kunne vidne, at hun havde omtalt sin Tilstand. Thi derpaa beroede hele Sagen; kunde Nogen vidne, at Effie havde yttret blot et Ord om sit Svangerskab, da var det ikke Barnefødsel i Dølgsmaal, hvorom Loven talte, da maatte Sagen falde bort. Og man vidste, at der havde fundet et skiønt og inderligt Forhold Sted imellem Søstrene, at de elskede hinanden saa høit, at Johanne, som var mange Aar ældre, havde været som en Moder for den yngre Søster, da Faderen i længere Tid havde været Enkemand. Med et eneste Ord kunde Johanne saaledes frelse sin Søster fra Døden, og opreise den dybt nedbøiede gamle Fader. Men Effie havde slet intet yttret for hende.

Dagen nærmede sig, da Sagen skulde foretages og paadømmes i Retten, og Johanne blev indstevnet til at møde som Vidne. Nogle Dage i Forveien fik hun en hemmelig Opfordring til at møde paa et eenligt Sted ved Nattetid, „om hun vilde redde sin Søsters Liv.“ Hun turde ikke andet end følge denne Opfordring. Hun traf sin Søsters Kiæreste og Forfører, som med heftige Ord sagde, at hun endelig maatte vidne saaledes, at hun kunde frelse sin Søster; han truede hende, han bad hende, han forestillede hende, at Effie ikke var skyldig i Barnemord, som de dog vilde straffe hende for. „Paa ingen anden Maade, sagde han, kan du frelse din Søster fra at blive myrdet og Dommerne fra at giøre sig skyldige i Mord. Dommerne ville selv glæde sig over, at en saa ung og deilig Skabning kan blive frelst; de ville ikke nære den mindste Tvivl om Rigtigheden af din Fortælling. Vil du lade din Søster, som er god og uskyldig, henrette som en Morderske, uagtet et eneste Ord af din Mund kunde frelse hende?“ — „Mit Blod, mit Liv vilde jeg give til, at jeg kunde frelse min Søster, svarede Johanne grædende og i stor Bevægelse, men jeg kan ikke forvende Retten eller giøre det sandt, som er falsk. Gud, hvis Navn jeg maa kalde til Vidne paa, at det er Sandhed, jeg siger, vilde høre min falske Ed.“ — „Og Han kiender Bevæggrunden dertil, sagde Effies Kiæreste utaalmodig; han veed, at du handler saaledes, ikke for at vinde Guld og Gods, men for at frelse et uskyldigt Menneskes Liv og hindre, at der begaaes en Forbrydelse.“ — „Han har givet os sin Lov, svarede Johanne, for at den skal være et Lys paa vor Sti; afvige vi fra den, giøre vi os skyldige i forsætlig Overtrædelse. Jeg tør ikke begaae nogen slet Handling, om den end kunde have nok saa gode Følger.“ — Dermed skiltes de ad.

Aftenen før den Dag, da Retten skulde holdes, kom.

Da talte Johanne med sin Fader. Det stred vel aldeles imod hans kristelige Tænkemaade, at bevæge sin Datter til at giøre falsk Ed; det var aldrig kommen ham i Tanker. Men han var efter sin religiøse Overbeviisning i Tvivl, om man overhovedet turde giøre Ed; disse Tvivl fremsatte han nu for Johanne, og da Faderhjertet ønskede, at hun skulde sætte disse Betænkeligheder tilside, og han haabede, at hun kunde vidne noget til Fordeel for sin Søster, saa lød hans Ord for hende som forblommede og underlige, som om ogsaa han vilde drage hende fra Rettens Vei, og hendes Hjerte ængstedes, og hun sukkede: „Det er en svar og farlig Fristelse, jeg er stedt i."

Dog det sværeste var endnu tilbage for hende. Samme Aften var det efter mange frugtesløse Bønner blevet hende tilladt, første Gang at besøge Effie i Fængslet. Man kan vel tænke, at det var en kiærlig men sørgelig Sammenkomst imellem de tvende Søstre og en vemodig Samtale, de førte med hinanden, om hvorledes det havde været før, da de begge vare hjemme, og hvorledes det var nu. Og saa faldt Ordene i Samtalen saaledes: „O hvor kunde du dog, Effie, skjule din Tilstand for mig? Ak, havde du dog sagt et eneste Ord; kunde jeg blot med god Samvittighed vidne, at du havde talt et Ord til mig om den Forfatning, du var i, saa skulde de ikke kunne krumme et Haar paa dit Hoved!" — „Kunde de ikke? spurgte Effie i en Tone, der røbede, at Haabet kom frem; hvo har sagt dig det, Johanne?" — Og nu maatte Johanne fortælle hende sit Møde med hendes Kiæreste; og da hun var til Ende dermed, sad Effie en Tid lang stille; derpaa udbrød hun: „Og han bad dig om at gaae hen og sige noget, der kunde frelse mit unge Liv!" — „Han forlangte af mig, svarede Johanne, at jeg skulde sværge en falsk Ed." — „Og du svarede ham, vedblev Effie, at du ikke vilde vide noget af at redde

mig fra Døden, skiøndt jeg er ikke meer end atten Aar gammel!" — „Jeg sagde ham, svarede Johanne bedrøvet, at jeg ikke turde sværge paa det, som er usandt." — „Og hvad kalder du usandt? sagde Effie; troer du virkelig, at jeg har myrdet mit Barn?" — „Nei, jeg troer, at du er saa uskyldig i den Henseende som det nyfødte Barn selv, svarede Johanne. O gid det stod til mig, at frelse dig endog med Fare for mit eget Liv!" — „Ja, det er let sagt, giensvarede Søsteren, men ikke saa let at fæste Lid til, naar Nogen siger det, som ikke engang vil tale et eneste Ord, for at redde mig. Og selv om det var et usandt Ord, du vil jo faae Tid nok til at angre det og giøre det godt igien." — „Men det Ord, sagde Johanne, vilde være en svar Synd, saameget strafværdigere, fordi den blev begaaet med frit Forsæt tværtimod bedre Vidende." — „Godt, godt, Johanne, sagde Effie, lad os ikke tale mere derom; du skal ikke giøre, hvad din Samvittighed forbyder dig. Med mig vil det altsaa snart være forbi." — Derpaa talte Søstrene endnu længe kiærligt med hinanden, indtil de bleve mindede om, at de maatte skilles ad. Enhver kan nok tænke, at det var med et tungt Hjerte Johanne gik hjem, og at det var tunge Tanker, hun udøste i sin Aften- og Morgenbøn for sin himmelske Fader.

Retten blev sat. Dommerne i deres Embedsdragt sad indenfor Skranken; foran dem stode de Sagførere, som skulde tale til Anklage og Forsvar, og hele den store Sal var fuld af Mennesker, som Nysgierrighed og Deeltagelse havde draget derhen. Den Anklagede blev ført frem, og Alle rørtes ved at see hendes Ungdom og Skiønhed. Dommeren spurgte hende efter Loven, om hun erkiendte sig selv skyldig eller ikke. Og hun svarede i en vemodig, rørende Tone: „Ikke skyldig i mit arme ulykkelige Barns Død." Derpaa talte Anklageren. Han holdt sig til Loven: „eftersom den Anklagede havde født i

Dølgsmaal, og Barnet var forsvundet, saa paastod han hende dømt efter Lovens Bydende." Nu kom Forsvareren. Han beraabte sig paa det gode Vidnesbyrd, Effie havde om sit Forhold; han fremstillede det som aldeles usandsynligt, at hun skulde have aflivet sit Barn; han paastod ligefrem, at hun maatte have omtalt sin Tilstand for sin Søster, og at det altsaa ikke var Barnefødsel i Dølgsmaal. Nu blev Johanne kaldt frem, for at vidne. Og da hun nu blev ført frem foran Effie, da saae denne paa hende med en inderlig, bønlig Mine og med taarefulde Øine, strakte Armene ud imod hende og raabte i en Tone, som gjorde et dybt Indtryk paa dem, der hørte det: „O Johanne, Johanne, frels mig, frels mig!" Johanne rakte Effie Haanden, og skjulte sit Ansigt med den anden Haand og græd bitterlig, og Alle, selv Dommerne, vare dybt bevægede ved dette Optrin. Men Retten maatte have sin Gang. Johanne maatte aflægge den høitidelige Ed: „at ville sige Sandhed og intet fordølge, at hun paa hiin store Dommens Dag vilde staae til Ansvar for sine Ord;" og Overdommeren formanede hende og sagde: „Glem ikke, at hvor meget du end bliver fristet til at vidne mod dit bedre Vidende, saa skal du dog staae til Ansvar for ethvert af dine Ord, baade her og hisset." — Det var Effies Forsvarer, som efter Loven i Skotland skulde afhøre Johanne. Han gjorde hende først nogle mindre vigtige Spørgsmaal, for at hun bedre kunde samle sine Tanker, og da spurgte han hende: „om hun ikke havde lagt Mærke til, at hendes Søster havde seet daarlig ud, og om hun ikke havde spurgt hende om Grunden dertil?" — „Jo, jeg spurgte hende rigtignok om, hvad der feilede hende." — „Og hvad Svar gav hun dig saa?" — Johanne taug, og Dødens Blegbed lagde sig over hendes Ansigt. Og en dyb Stilhed herskede i hele Salen, og Alles Øine vare henvendte paa hende. „Fat Mod, min Pige, sagde

Sagføreren. Jeg spurgte dig, hvad din Søster svarede paa dit Spørgsmaal om, hvad der feilede hende?" — „Intet", svarede Johanne med bævende Stemme, som dog tydeligt kunde høres over hele Salen under den dybe, ængstelige, forventningsfulde Taushed. Effies Forsvarer, som ganske sikkert havde gjort Regning paa et andet Svar, skiftede Farve, men fattede sig dog og sagde: „Ja, hun svarede dig vel intet, da du første Gang spurgte derom; men da du gientog det samme Spørgsmaal, fortalte hun dig da ikke, hvad der feilede hende?" Dette sagde han i en Tone, som skulde giøre Johanne opmærksom paa, hvor vigtigt hendes Svar var. Men hun svarede: „Ak nei, hun talte ikke et eneste Ord derom." Et dybt Suk hørtes fra hele Forsamlingen, og den gamle Fader, som sad i en Krog, faldt i Besvimelse og sank til Jorden. Johanne gik hen til ham og fik ham bort med sig.

Nu samlede Dommerne sig; Enhver gav sin Stemme, og Dommen faldt, at Effie efter Loven skulde have sit Liv forbrudt og hænges, dog skulde, paa Grund af hendes Ungdom, Dommen indstilles til Kongen, for at han kunde have Leilighed til at formilde den. Men Overdommeren bad hende at berede sig til Døden, og ikke nære videre Haab om Benaadning, da den Forbrydelse, hvorfor hun var dømt, i den senere Tid havde saa hyppigen fundet Sted, at Kongen maatte lade Loven have sin Gænge til Skræk og Advarsel for Andre. Alle opgave paa Grund af disse Ord alt Haab for Effie; dog Een ikke, og denne Ene var Johanne. Aldrig saasnart havde hun hørt, at Benaadning var mulig, før hendes Beslutning var fattet: hun vilde gaae til London og bønfalde Kongen om Naade for sin Søster. Hun turde ikke sige noget om sit Forehavende til sin Fader, der som meget svag var bleven lagt ind i en Slægtnings Huus i Edinburg. Men hun traadte hen til hans Leie og sagde: „Giv mig din

Velsignelse, min Fader! Siig kun: Gud velsigne dig og give dig Held og Lykke paa din Vei!" Og Faderen gientog Ordene med svag Stemme. Samme Dag, som hun havde vidnet i Retten, gik hun om Aftenen hjem, samlede sit Tøi og de fornødne Penge til Reisen, og næste Dag begav hun sig paa Veien. Og hun gik til Fods den lange Vei, over hundrede Miil, giennem et fremmed, ubekiendt Land, hvor hun maatte giennemgaae adskillige Farer og Møisommeligheder. Dog kom hun lykkelig og vel til London. Der opsøgte hun en fornem og mægtig skotsk Herre, om hvem hun havde hørt, at han altid viste Godhed for sine Landsmænd fra Skotland. Denne Mand blev ogsaa saa rørt over hendes Kiærlighed og over hendes Søsters Stilling, at han fremstillede hende for Dronningen, og uagtet denne fra først af syntes ugunstig stemt imod Sagen, talte dog Johanne saa frimodigt, saa sandt, saa inderligt til hende, og forsvarede sin Søster som den, der var uskyldig i Barnemord, saa godt, at Dronningen blev bevæget, og lovede at tale for hende hos Kongen; og dette var ei forgiæves. Kongen benaadede Effie, dog paa de Vilkaar, at hun skulde landsforvises og maatte ikke i de første 14 Aar lade sig see i sit Fædreland, Skotland.

Saaledes viste Johanne i Gierningen, at det var Alvor med hendes Ord, at hun vilde vove alt og giøre alt for sin elskede Søster, kun ikke giøre Ret til Uret og handle mod Samvittigheden, ved at sværge en falsk Ed.

XLV. Bagtalelse og falsk Vidnesbyrd.

216. Ole Vind og Kong Kristian den Fjerde.

Sal. Ordsp. 30, 10: Bagtal ikke en Tjener for hans Herre, at han ikke skal forbande dig, og Du bære Skylden.

Magister Ole Vind, som 1625 blev Præst ved Helliggeistes Kirke og 17 Aar efter Stiftsprovst og Sognepræst til Frue Kirke i Kiöbenhavn, var en dygtig og begavet Lærer efter Tidens Leilighed. Han havde studeret sin Bibel tilgavns, og var derhos nidkiær for Herrens Ære, saa at han prædikede Sandheden uden Omsvöb og straffede Synd og Ugudelighed uden Persons Anseelse. Nogle af Hoffolkene gik engang hen for at höre ham. Vind prædikede som sædvanlig, maaskee endnu noget skarpere, i det han vidnede mod Tidens Laster og navnlig imod saadanne, som især gik i Svang ved Hoffet. De höie Herrer, som sagtens har fölt sig trufne af Ordets tveeggede Sværd, bleve forbittrede over Præstens Frimodighed og besværede sig endog over ham for Kristian den Fjerde, i det de meente at have fundet noget Fornærmeligt i Prædikenen endog for Kongen selv. Denne lod Ole Vind kalde for sig og spurgte ham, om det var sandt, at han havde prædiket saaledes, som det var bleven ham forebragt. Præsten sagde: at han ikke vidste at have talt andet, end hvad han som en retskaffen Ordets Forkynder efter Pligt og Samvittighed kunde og burde sige. Kongen befalede da, at han næste Söndag skulde holde den selvsamme Prædiken paa Slottet. Söndagen kom; Ole Vind mödte efter Befaling og holdt sin Prædiken uforandret; der fortælles endog, at da han havde fremfört

de skarpeste Udtryk i Talen, som især havde været hans Anklagere til Anstöd, bekræftede han dem i sin Iver med en Ed, i det han slog i Prædikestolen og sagde: „Det var Guds Död de samme Ord, jeg talte i Vor Frue Kirke.“ Kongen hörte til med spændt Opmærksomhed; Mange vare nysgierrige og vilde gierne vide, hvad Kongen dömte og hvad Udfald Sagen vilde faae. Men Ingen fik hans Tanker at vide for det förste; han gik ud af Kirken, uden at tale videre enten til Ole Vind eller til Nogen om ham. Men ikke længe efter kaldte han ham til sin Hofpræst og Skriftefader, da dette Embede blev ledigt. Ole Vind vægrede sig i Förstningen ved at modtage denne anselige Post; men da Kongen paastod, at han skulde have den, undskyldte han sig med tre Ting og sagde, at dersom man ikke vilde indrömme ham disse, kunde han paa ingen Maade efterkomme Hans Majestæts Villie. Den förste var, at han forstod sig ikke paa Hofmanerer; den anden, at han for sin Helbreds Skyld maatte bære Kalot endogsaa paa Prædikestolen; og den tredie, at han ikke kunde lade være at sige Sandhed. Til den förste Indvending svarede Kongen: at derpaa kom det ikke an; til den anden: at dersom han ikke havde nok i een, maatte han for den Sags Skyld gierne bære tre Kalotter, om han vilde; og til den tredie: at det var netop en saadan Mand, man sögte ved Hove. Nu kunde Ole Vind ikke længere undslaae sig for at modtage Embedet, i hvilket han som hidtil arbeidede med Nidkiærhed og Troskab, men kun kort, da han döde allerede Aaret efter i sit 56de Aar.

217. Jesper Brochmand og Fruen.

Sal. Ordsp. 26, 5: Svar en Daare efter hans Daarlighed, paa det han ikke i sine egne Øine skal synes viis.

Doktor Jesper Brochmand, Biskop i Siællands Stift, var engang tilstede ved et Bryllup, hvor et stort Selskab af alle Stænder var forsamlet. Ved Bordet blev der blandt andet talt om en vis Præsts slette og forargelige Forhold. Nogle forundrede sig derover, Andre beklagede ham. En adelig Frue, der pleiede at före det store Ord i Selskaber, betragtede Sagen fra en anden Side og sagde med en spodsk Mine: „Der see vi, hvad vore Præster ere for Folk.“ Brochmand sad her som Hovedet for Geistligheden. Det krænkede ham at höre, at man saaledes ikke undsaae sig ved at tale til Vanære for Standen i Almindelighed: dog fandt han, at slige Yttringer ikke fortjente noget alvorligt Svar. Men da han havde summet sig lidt, fortalte han en anden Historie om en adelig Frue, som ogsaa var bekiendt for sin slette Opförsel. „Men heraf följer dog ingenlunde, blev han ved, at alle vore adelige Fruer ere saadanne Personer.“

Det niende og tiende Bud.

XLVI. Indvortes Strid.

218. Den arbeidsomme Munk.

Gal. 5, 24: De, som høre Kristum til, have korsfæstet Kiødet med Lysterne og Begieringerne.

Der var engang en Munk, som hver Aften klagede over, at han var saa mat og træt. Abbeden eller Forstanderen for Klosteret spurgte ham en Dag om Aarsagen til hans Klage. „Ak, svarede han, jeg har hver Dag saa meget at giöre, og mine Kræfter vilde ei strække til, hvis ikke Guds Naade styrkede mig. Jeg har tvende Falke og tvende Harer at giöre tamme, to Spurve at afrette, en Drage at beseire, en Löve at kue og en Syg at pleie og passe.“ — „Aa, svarede Abbeden, det er jo Klager, som ingensteds har hjemme: saa mange forskiellige Forretninger paalægges intet Menneske paa samme Tid.“ — „Alligevel, Hr. Abbed, forholder det sig med mig, som jeg har sagt. De tvende Falke ere mine Öine: paa dem maa jeg give nöie Agt, at de ei skulle forblindes af noget, som kunde være til Skade eller Hinder for min Salighed. De tvende Harer ere mine Födder: dem maa jeg holde tilbage, at de ikke löbe efter slet Vinding eller betræde Syndens Vei. De tvende Spurve ere mine Hænder: dem maa jeg stedse bruge og holde til Arbeide, paa det jeg maa kunne mætte mig selv og mine nödlidende Brödre. Dragen er min Tunge: den maa jeg bestandig styre, at den ikke taler usömmelige Ord, ikke fordömmer, bander eller spotter. Lö-

ven er mit Hjerte, med hvilket jeg maa ligge i bestandig Strid, at ikke Hovmod og Egenkiærlighed skal opfylde det, men at Guds Aand kan boe og virke deri. Den Syge, det er mit Legeme, som er snart koldt, snart varmt, snart hungrigt, snart törstigt, snart friskt, snart sygt, med eet Ord, befinder sig i en Tilstand, som kræver Opmærksomhed, Tilsyn og Pleie. Alt dette udmatter mig hver Dag." — Med Forundring hörte Klosterforstanderen denne forstandige og sindrige Udlæggelse af Munken, og sagde derpaa til ham: „Kiære Broder, dersom alle vore Munke, ja alle Mennesker arbeidede og kæmpede paa denne Maade, da vilde Tiden blive anvendt bedre efter Guds Villie."

219. Manden i Eensomhed.

Jak. 1, 14: Hver fristes, naar han drages og lokkes af sin egen Begierlighed.

En Mand, som var heftig af Naturen, blev meget ofte vred, naar han omgikkes og talte med Nogen. Men bag efter gjorde det ham gierne ondt, naar han mærkede, at han havde forlöbet sig. For at undgaae enhver Fristelse, sagde han derfor ved sig selv: „Jeg vil boe alene paa et afsides Sted, saa skal jeg nok faae Ro." Han udförte virkelig sin Beslutning, saa godt det lod sig giöre. En Dag öste han en Potte fuld af Vand og satte den paa Jorden; men den faldt strax om. Han fyldte den anden Gang, og see, nu var det lige nær — den faldt om igien. Og det gik ikke bedre tredie Gang. Fuld af Vrede tog han nu Potten og slog den imod Væggen, saa den gik i Stykker. Da Skaarene igien laae rolige omkring ham, fik han först Öinene op, saa at han erkiendte, hvorledes Vreden herskede i hans eget Hjerte. Skamfuld og forlegen stod han derfor op og vendte tilbage til sine tidligere Forhold og

Forbindelser, med det Forsæt, fra nu af ikke mere at söge den störste Skyld og Aarsag til Udbruddet af sine onde Lyster og Tilböieligheder udenfor sig, men i sig selv.

220. Guds Ords Kraft.

1 Thess. 4, 6: Dette er Guds Villie, at Ingen skal fornærme eller forfordele sin Broder i nogen Handel, thi Herren er en Hevner over alt saadant.

I en Landsby i Forpommern døde i Begyndelsen af Aaret 1844 en gammel Bonde, som havde tilbragt sine sidste Leveaar i Huset hos en gift Datter. Hvor ubetydeligt det end var, som den gamle Mand efterlod sig, saa var det dog nok til at vække Datterens og Svigersønnens Begierlighed. De tænkte derfor paa, uden de andre Arvingers Vidende at stikke et og andet Stykke af den Gamles Efterladenskaber tilside, og Fristelsen dertil var saameget større, som de sad i smaa Omstændigheder og havde ondt ved at komme ud af det. Især var det dem om at giøre, at faae et Beviis for 25 Rdlr. af Veien, hvilke Faderen havde laant dem, uden at Nogen ellers vidste et Ord deraf. — Saa sad de nu om Aftenen sammen i den lille Stue og lagde Raad op om den sikkreste Maade, hvorpaa de kunde udføre deres Bedrageri. Ligeoverfor dem ved den anden Ende af Bordet sad deres ældste Datter og lærte paa de Bibelsprog, hun skulde kunne, naar hun Dagen efter kom til Præsten. Dette Pigebarn var ringe begavet og tungnem, hvorfor hun stræbte at indpræge det, hun skulde lære, i Hukommelsen, ved at læse det høit og mange Gange. Nu havde hun hiin Aften just det Sprog for: „Hvad gavner det et Menneske, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?" (Matth. 16, 26); og hun havde alt en Stund gientaget dette Bibelsprog i den sædvanlige, eensformige, syngende Tone, som

synes meget lidet skikket til at meddele dem, som høre derpaa, noget Indtryk af Ordenes Mening og Betydning. Dog faldt denne forunderlige Musik under nuværende Omstændigheder Forældrene besværlig, hvorfor Faderen befalede hende at læse sagte. Men dette vilde ikke ret gaae for Barnet, som uvilkaarlig mumlede Ordene, først ganske sagte, siden, uden selv at vide det, høiere og høiere, saa at Forældrenes hemmelighedsfulde Hvisken blev regelmæssig afbrudt ved den Formaning fra Barnets Mund: „Hvad gavner det et Menneske, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?“ — „Gaa i Seng, sagde Faderen endelig i en barsk Tone, og lær dit Bibelsprog i Morgen.“ Pigen adlød, men hendes ængstelige Lærelyst lod hende ingen Ro, endog i Sengen, og inden hun sov ind, hørte man hende under Dynen hviske et Par Gange: „Hvad gavner det et Menneske“ v. s. v. Nu havde Forældrene Ro til ganske at aftale deres Plan.

Næste Morgen gik Faderen til sit Arbeide som Pundtærsker; men før han forlod Stuen, var Barnet vaagnet og havde allerede i Sengen med lydelig Røst prøvet, om hun ikke havde glemt, hvad hun om Aftenen havde lært. Saaledes maatte han til sit Dagværk tage Advarslen med: „Hvad gavner det et Menneske, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?“ De gjentagne Slag af Guds Ord, som traf Manden, havde endelig blødgjort hans Hjerte. Den alvorsfulde Røst lød ham bestandig i Øret, medens han stod paa Loen, og hvormeget han end gjorde sig Umage for, ved de kraftigste Slag af sin Pleiel at overdøve den, saa raabte den stedse høiere og lod ham ikke have Ro. Han kunde ikke længere udholde det; han kastede sin Pleiel og løb hjem, for at fortælle sin Kone, at der ikke kunde blive noget af det, de havde aftalt; thi han vilde ikke sætte

sin Salighed paa Spil for 25 Rigsdaler. Og underligt nok, da han traadte ind ad Døren, kom hans Kone ham imøde med den samme Erklæring; thi Guds Ord havde ogsaa trængt dybt ind i hendes Hjerte. De rørte ikke Arven, men toge alene, hvad der tilkom dem efter Loven. — Men det dybe Fald, hvorfra Herren i Naade havde bevaret dem, viste dem deres onde Hjertes hele Fordærvelse, og bragte dem til en sand og grundig Omvendelse, til den Bedrøvelse, som er efter Gud og som aldrig fortrydes. De prise nu Herren, som ogsaa af de Umyndiges Læber har beredet sig Lov.

221. De onde Lysters Magt.

Rom. 8, 13: Dersom I leve efter Kiødet, skulle I døe, men dersom I døde Legemets Gierninger formedelst Aanden, skulle I leve.

To unge Mennesker kom engang hen til en gudfrygtig Olding, ved Navn Theodotus, og beklagede sig for ham, i det de sagde: „Ærværdige Fader, hvorledes skulle vi bære os ad med at dræbe de onde Lyster og aflægge de slemme Vaner? Vi erkiende det Syndige deri; Aanden er ogsaa villig, men Kiødet er saa skrøbeligt.“ — Da sagde Oldingen til den ene Yngling: „Prøv engang paa at rive det lille Træ op, som staaer derhenne og som for ikke længe siden er plantet!“ Dette gjorde Ynglingen med Lethed, thi det var kun en Alen høit og havde ikke slaaet ret dybe Rødder. „Riv mig nu ogsaa det op, som staaer ved Siden af!“ vedblev Oldingen. Ogsaa dette gjorde Ynglingen, men kun med Anstrengelse og Besværlighed; thi dette Træ var større og stærkere end det andet. Derpaa sagde Oldingen tredie Gang: „Ryk nu ogsaa dette Træ op af Jorden!“ Det var et ældre Træ af en Mands Høide, som allerede havde slaaet dybe Rødder. Ynglingen spændte sine Hænder omkring Stammen, og gjorde

sig al mulig Flid for at oprykke Træet; hans Ven kom ham til Hjælp; men al deres Anstrengelse og Møie var forgiæves — de kunde ikke rokke det af Stedet. „See her, kiære Børn, sagde nu den Gamle, disse Træer ere et Billede paa vort Hjertes onde Lyster og Vaner; saalænge de endnu ikke have Tid til at rodfæste sig, kan en fast og alvorlig Villie ved den Hellig Aands Naade snart dæmpe og undertrykke dem; men naar de have slaaet dybe Rødder i os, da er det svært, ja næsten umuligt at faae Magt med dem. Strider og kæmper derfor alvorligen, medens I endnu ere unge, paa det I kunne vinde Seier! Vaager og beder, thi Faren er stor og Fristelserne ere mange!"

222. Skorsteensfeierdrengen paa Slottet.

Gal. 5, 17: Kiødet begierer imod Aanden, men Aanden imod Kiødet; og disse ere hinanden modsatte, for at I ikke skulle giøre, hvad I ville.

En fattig Skorsteensfeierdreng skulde engang feie Kaminen i en Prindsesses Værelse. Da han kom ned igien, befandt han sig ganske alene i en prægtig Sal, og betragtede de mange smukke og kostbare Sager, som laae her rundt omkring. Iblandt andet var der ogsaa et Gulduhr, besat med Diamanter, som især vakte hans Opmærksomhed. Nysgierrig tog han det i Haanden og ønskede, at det var hans. Jo længere han saae paa Uhret, desto mere Lyst fik han til at stikke det til sig; men inden han kunde tage nogen fast Beslutning, holdt han følgende Samtale med sig selv:

„Tag det kun! Prindsessen er jo rig og kan let undvære dette Uhr; i al Fald kan hun snart kiøbe sig et ligesaa smukt Uhr igien. Du derimod er en stakkels fattig

Dreng, og maa hjælpe dig kummerlig igiennem Verden. Naar du solgte dette Uhr, kunde du faae mange Penge derfor og paa eengang blive et lykkeligt Menneske." — „Men saa blev du jo en Tyv, og der staaer jo udtrykkelig i din Katekismus: Du skal ikke stjæle. Og Apostelen siger, at Tyve og Røvere skulle ikke arve Guds Rige. Nei, jeg vil lade Uhret blive, hvor det er." — „Men du vilde jo dog saa gierne have dette Uhr, og hvorledes skal det kunne blive bekiendt, at du har taget det? Du løber strax bort med det, forføier dig ud af Staden, og saaledes er der Ingen, som faaer det at vide." — „Men saa veed Gud dog, at jeg er en Tyv, og den onde Samvittighed vilde vidne imod mig og ikke lade mig have Ro i al min Livstid. Vi skulle jo frygte og elske Gud, saa at vi ikke tage vor Næstes Penge eller Gods."

Saaledes talede han med sig selv. Længe stod han der, og vidste ikke, hvad han skulde giøre, om han skulde følge sin onde Begierlighed eller sin Katekismus. Dog overvandt han endelig den første og sagde til sig selv: „Nei, jeg vil ikke have Uhret, thi det er Synd at tage det." Og nu lagde han det hen paa Bordet igien, som det laae før, steg ind i Kaminen og gik hjem fra sit Arbeide i den Tanke, at ikke et Menneske havde seet ham i Fristelsens Time.

Men Prindsessen, hvem Uhret hørte til, havde hørt alt; thi hun opholdt sig i et andet Værelse ved Siden af, og Døren, som var imellem, havde staaet paa Klem. Havde han taget Uhret, var hun kommen ind, og saa havde hun grebet ham paa frisk Gierning; men da han lagde det hen paa sin Plads igien, saa forholdt hun sig ganske rolig og blev, hvor hun var. Men endnu den samme Dag sendte hun Bud efter Drengen. Han fik i

en Hast sine bedste Klæder paa, og kom fuld af Angest op paa Slottet, hvor han kastede sig ned for Prindsessens Fødder. Men denne modtog ham med Venlighed, roste hans Ærlighed og formanede ham til, fremdeles at blive ved at frygte Gud og føre et retskaffent Levnet. Tilsidst spurgte hun ham, om han helst vilde blive i den Stilling, hvori han var, eller om han ikke kunde have Lyst til at lære noget andet. Da han nu takkede og sagde, at han gierne vilde lære noget mere, hvis det kunde skee, saa lod hun ham paa sin Bekostning undervise i alt, hvad han havde Lyst til; og da han var flittig og opførte sig godt, saa blev han med Tiden en brav og lykkelig Mand, og viste sig stedse taknemmelig baade mod Gud og Prindsessen, som havde taget sig af ham.

223. Den nysgierrige Kone.

1 Tim. 2, 14: Adam blev ikke først forført, men Qvinden blev forført og faldt i Overtrædelse.

En Konge havde engang forvildet sig paa Jagten, og da han kom dybere ind i Skoven, hørte han Folk tale, og nærmede sig til Stedet, hvorfra Lyden kom. Bag nogle Buske saae han da en Mand og en Kone, som vare i Færd med at hugge Grenebrænde. Konen sagde til Manden: „Hør, Mand! det maa man sige, at Eva var dog ret en Lækkermund, der ikke kunde bare sig for at spise Æblet af det forbudne Træ, uagtet hun havde Lov til at spise af alle de andre herlige Frugter i Paradiis. Havde hun været lydig imod Vor Herre, saa havde Vi nu ikke havt nødig at slide og slæbe her hver Dag, for at fortjene vort Brød.“ — „Ja, veed du hvad, Kone? svarede Manden, var Eva en Lækkermund, saa var Adam ret en stakkels

Tosse, at han strax vilde giøre, hvad hun sagde til ham. Havde jeg været i Hans Sted, og du vilde have lokket mig til at spise af disse Æbler, saa havde jeg givet dig et dygtigt Ørefigen, og ikke længere villet høre paa din Snak." — Kongen traadte nu nærmere og sagde: „God Dag, Godtfolk! jeg seer, I har det suurt nok her i Skoven." — „Ja, Herre! svarede Manden, som ikke vidste af, at det var Kongen, vi maae slæbe som Heste fra Morgen til Aften, og endda kan vi knap fortjene det tørre Brød." — „I Stakler, sagde den spøgefulde Konge, vil I følge med mig ind til Staden, saa vil jeg føde Eder, uden at I skulle behøve at arbeide det mindste." — „Ja tusind' Tak, naadige Herre! svarede Konen, det maatte jo være en Nar, der ikke vilde tage imod et saadant Tilbud." — I det samme kom Kongens Følge tililende; og Folkene bleve ligesaa forskrækkede som forundrede over denne Tildragelse; men Kongen lod dem virkelig sætte paa en Vogn og kiøre ind til Slottet; lod dem give nye Klæder, to Tjenere til Opvartning, een af sine egne Vogne at kiøre i, og sex Retter Mad paa Bordet hver Middag.

Da nogen Tid var gaaet, gav man dem endnu flere Retter; men midt paa Bordet blev der sat et stort Sølvfad med Laag over. Konen, der var nysgierrig, vilde strax aabne Fadet; men een af Kongens Hofbetjente, som var tilstede, sagde til hende, at Kongen havde forbudet dem at røre det, og at han slet ikke vilde have, de maatte see, hvad der var i Fadet. Da Tjenerne vare gaaede ud, mærkede Manden, at hans Kone ikke spiste, og at hun saae misfornøiet ud. Han spurgte hende derfor, hvad der feilede hende, og hun svarede: „Jeg bryder mig slet ikke om al denne Mad; hvad kunde alle disse Retter hjælpe mig, naar jeg ikke maa faae, hvad der er i det tillukkede Fad? Det er

det eneste, som ret vilde smage mig." — „Jeg troer, du er gal, Kone! sagde Manden, har du ikke hørt, at Kongen udtrykkelig har forbudet det?" — „Kongen er meget ubillig, gjensvarede Konen; naar han ikke vilde, at vi maatte see, hvad der var i Fadet, hvorfor har han da ladet det sætte paa Bordet?" — I det samme gav hun sig til at græde ganske høit, og sagde, at hun var kied af Livet og vilde tage sig selv af Dage, hvis hun aldrig maatte faae at see, hvad der var i Fadet. Manden, som holdt meget af sin Kone, kunde ikke taale at see hendes Bedrøvelse, og sagde: at naar hun da endelig vilde have det, saa vilde han tage Laaget af. Dette gjorde han ogsaa; og i samme Dieblik sprang der en Muus ud af Fadet og løb ned paa Gulvet. Manden og Konen løb efter den, for at fange den, men den smuttede ned i et Hul; og nu traadte Kongen ind i Salen og spurgte strax: „Hvor er Musen, som var i Fadet?" — „Ak, Deres Majestæt! svarede Manden, min Kone græd og plagede mig for at see, hvad der var i Fadet; imod min Villie maatte jeg aabne det, og da løb Musen ud." — „Men, sagde Kongen, var det ikke dig, der i Skoven forsikkrede, at naar du havde været i Adams Sted, skulde du nok have lært hende, ikke at spise af den forbudne Frugt? Det skulde du ikke saa hastig have glemt!" — „Og du, sagde Kongen, i det han vendte sig til Konen, du, som skiendte saameget paa Eva, du vilde ikke nøies med alle disse Retter, men vilde endelig have Musen, der var i det tillukkede Fad! — Gaaer nu begge tilbage til Eders Skov! hugger Brænde som før, og skiender ikke mere, hverken paa Adam eller Eva!"

XLVII. Forsagelse af Djævelen og hans Gierninger.

224. Den Reisende og Toldbetjentene.

Rom. 6, 6: Vi vide, at vort gamle Menneske er korsfæstet med Kristo, paa det Syndens Legeme skal blive til intet, saa at vi ikke fremdeles skulle tjene Synden.

For nogle Aar siden reiste en Fremmed til Frankrig. Han blev i den förste Grændsestad anholdt af to Toldbetjente, som spurgte ham, om han ingen forbudne Sager havde hos sig. „Jeg troer det ikke," svarede den Reisende. — „Hvad har De da i denne Vadsæk?" — „Kun Linned og Klæder!" — „Det maae vi dog undersöge." „Som De behager, mine Herrer, sagde den Fremmede. Vil De blot have den Godhed at före mig hen til Bænken derhenne, at jeg kan sætte mig ned, medens De undersöger mine Sager; thi jeg er meget træt."

Toldbetjentene samtykkede deri. De giennemsögte nu ikke blot hans Vadsæk, men ogsaa hans Lommer og Tegnebog med stor Omhyggelighed. Da denne Forretning var til Ende, sagde den Fremmede til dem: „Tillader De mig, mine Herrer, at meddele Dem noget, som jeg i Anledning af Deres Undersögelse er kommen til at tænke paa. Vi reise alle til et Land, hvor man heller ingen Kontrebande (forbudne Varer) maa indföre. Havde jeg havt Kniplinger eller andre kostbare Sager hos mig, saa vilde De have frataget mig samme, og jeg vilde desuden være bleven anseet med en betydelig Pengestraf. Nu, hvor mange Reisende gives der ikke, som vandre Evigheden imöde, besværede med Ting, som efter det himmelske Riges Love ere forbudne, saasom: Bedrageri, Vrede, Hovmod, Drukkenskab, Ukydskhed, Lögn, Gierrighed, Had, Misundelse, Bag-

talelse og mange andre Synder, som alle ere Kontrebande og en Vederstyggelighed for dette Riges store og mægtige Konge Fortegnelsen derover er endnu længere end den, som indeholder de Varer, hvilke i Fölge Deres Lands Love ere forbudne. Den, som ved vor Ankomst der vil undersöge os, har et meget skarpt Blik, Intet undgaaer hans Opmærksomhed, og en eneste forbuden Artikel er nok til at paadrage den Skyldige en meget haard Straf, nemlig evigt Fængsel. Den allerede udtalte Dom er skreven af Ham, hvis Ord alle maae gaae i Opfyldelse, og lyder saaledes: „Viger bort fra mig, I, som beflitte Eder paa Uret.“ Imidlertid have vi alle af Naturen kun saadanne Varer, hvis Indförsel i Himmelen er forbuden. Det er Menneskenes eneste Eiendom hernede, hvormed de kom ind i Verden og som de undertiden stræbe at foröge. Derfor har ogsaa dette Riges Hersker, som er idel Kiærlighed og Barmhjertighed og som ikke vil, at Nogen skal fortabes, sendt sin eneste Sön, for at tage alle disse forbudne Ting fra os og berige os med kostbare Goder, som alene ere gieldende i dette Kongerige. Denne Udsending er Jesus Kristus, som er kommen for at bære vore Overtrædelser, borttage vore Synder og iföre os Salighedens Klædebon, hans egen Retfærdighed. Salig er den, som har Deel i hans Naade, som har faaet sine Synders Forladelse, og som paa den store Undersögelses Dag befindes at være renset med hans hellige Blod.“

Toldbetjentene, som fölte sig trufne, takkede den Reisende for denne Oplysning, og da han drog videre, yttrede de det Önske, at det ikke maatte være sidste Gang, de havde havt Leilighed til at see og höre ham.

225. Skomageren paa Sygeleiet.

Rom. 3, 12: Alle ere afvegne, de ere tilsammen blevne uduelige; der er Ingen, som giør Godt, end ikke Een.

En Skomager, som havde fört et udsvævende Liv, blev engang syg. Man kaldte Præsten Heinold til ham; denne kom og spurgte, hvorledes det stod til med hans Sjæl. „Godt," svarede Skomageren uden videre Betænkning. „Det fornöier mig, sagde Præsten; men da mange Mennesker giöre sig falske Forestillinger om deres Forhold til Gud, saa beder jeg Dem ret indstændig, at sige mig, om De fra Ungdommen af har holdt Deres Daabspagt?" — „Jeg har fra Ungdommen af havt et godt Hjerte, svarede den Syge, og det har jeg endnu." — „Har De da aldrig syndet?" — „Nei." — „Saa er De bedre end jeg; derfor beder jeg Dem: siig mig dog, hvorledes jeg skal bære mig ad, for at blive salig?" — Den Syge, som fölte sig beskæmmet, taug, og Præsten fik nu Leilighed til at vise ham Forskiellen imellem et godt og et ondt Hjerte, til at foreholde ham de enkelte Synder, han havde begaaet, og at forelægge ham Omvendelsens og Troens Vei til Salighed. Da han nogle Dage efter atter besögte ham, var den Syge bleven et heelt andet Menneske. Han bekiendte ydmygelig: „Nu veed jeg, at jeg har et ondt Hjerte og er den störste Synder." Præsten viste ham hen til Kristus, som er kommen til Verden, for at frelse de Fortabte, og Skomageren, som kom sig igien, blev et levende Vidne om Guds Naade og Troens Kraft.

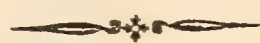
226. Den ulige Kamp.

1 Pet. 5, 8: Værer ædrue, vaager; thi Eders Modstander, Djævelen, gaaer omkring som en brølende Løve, søgende, hvem han kan opsluge.

I et Selskab blev der engang talt meget frem og tilbage om Djævelens Tilværelse. Blandt Andre var ogsaa en Feltpræst tilstede. En höi Officeer, som gierne vilde have denne lidt til Bedste, pralede af, at han frygtede ikke det allermindste for Djævelen, og at han i Spidsen af sin Brigade eller Armeé turde binde an med den hele Helvedes Hær og alle Mörkets Magter. — „Jeg tvivler dog paa, Hr. General, svarede Præsten, at De vilde bestaae denne Kamp, endskiöndt jeg hverken tvivler om Deres eller Deres Soldaters Tapperhed.“ — „Hvorledes det?“ spurgte Generalen forundret. — „Det skal jeg sige Dem, svarede Præsten: Jeg er bange for, at naar De blot saae Fienden, vilde De og Nitiendedelen af Deres Krigsfolk gaae over til ham, de övrige derimod vilde vende ham Ryggen og löbe deres Vei.“ — Generalen mærkede nok, at han havde fundet sin Mand, og spottede ikke mere den Aften.

Den apostoliske Troesbekiendelse.

Den første Artikel.

XLVIII. Guds Opholdelse.

227. Johannes Brentz under Taget.

1 Kong. 17, 2—4: Og Herrens Ord skete til Elias og sagde: Gaa herfra og vend dig imod Østen, og skjul dig ved Bækken Krith; du skal drikke af Bækken, og jeg haver budet Ravnene at forsørge dig der.

Een af de Mænd, som virkede allermest til Reformationens Indførelse i Wyrtemberg, var Johannes Brentz. Om denne udmærkede Lærer fortælles følgende. Da han var kommen tilbage til Stutgard, hvorfra de keiserlige Udsendinge havde nødt ham til at flygte, lod Hertug Ulrik ham engang kalde til sig midt om Natten, for at lade ham vide, at hans Tilbagekomst var røbet, og at en spansk Rytterskare havde faaet Befaling til at opsøge ham, og var allerede paa Veien. Dette var en ny Prøve for den fromme Mands Tro; dog tabte han ikke Modet, men opløftede paa Tilbageveien sine Øine og sit Hjerte til Herren, og da han var kommen hjem, kastede han sig paa sine Knæ og befalede sig i en inderlig og alvorlig Bøn til Guds Beskiermelse og Varetægt. Da han stod op, var det ligesom Nogen sagde til ham: „Tag et Brød og gaa

ud i den yderste Ende af Staden, og naar du finder et Huus, hvor Døren staaer aaben, da skal du gaae ind der og skjule dig under Taget." Han antog dette som et Vink fra Herren, tog et Brød under Armen og begav sig paa Veien. Han fandt alle Døre lukkede, undtagen den sidste. Her gik han ind, og uden at blive bemærket af Nogen, krøb han op paa Loftet og skjulte sig bag en Brændestabel under Taget. Allerede den næste Dag rykkede den keiserlige Oberst ind, og foretog i hele fjorten Dage en streng Huusundersøgelse, for at faae fat paa den navnkundige Prædikant og Lærer, som var de Romersk-Katolske en Torn i Øiet. Brentz lyttede daglig efter Folks Samtale paa Gaden, og erfarede saaledes Undersøgelsens Gang, indtil man endelig den sidste Dag ogsaa kom i hans Nærhed og til det Huus, hvor han var skjult. Medens han i sin Nød og Fare bad inderlig til Gud, hørte han Sværdenes Klirren, indtil de omsider nærmede sig hans Skjulested. Det var paa et hængende Haar at han var bleven opdaget, ja eengang maatte han endog bukke sig, for at undgaae et Sabelhug. Endelig hørte han til sin Glæde de Ord: „Afsted! han er heller ikke her." Den følgende Dag droge de bort.

Men hvorledes kunde Brentz leve i fjorten Dage af eet Brød? — Jo, Gud havde budet en Høne at forsørge ham. Allerede den første Formiddag listede denne Høne sig op under Taget og lagde et Æg i Nærheden af ham; derefter gik den imod Hønsenes Sædvane ganske stille bort igien. Brentz tog Ægget, skar sig et Stykke Brød til og takkede Gud af Hjertet for dette tarvelige Maaltid. Den anden Dag kom Hønen igien, og saaledes alle fjorten Dage bestandig til samme Tid, saa at han daglig nød sit simple Maaltid. Mærkværdigt var det, at Hønen kom ikke

den femtende Dag, paa hvilken Brentz hørte Folkene paa Gaden sige: „Nu ere de borte". For sin Sikkerheds Skyld blev han endnu til om Aftenen, og feirede Resten af Dagen med Lov og Tak.

228. Professor König døer ei af Hunger.

Matth. 7, 9: Hvilket Menneske er iblandt Eder, som, naar hans Søn beder ham om Brød, vil give ham en Steen?

Professor König i Bern var en særdeles godgiörende Mand. Engang havde han givet saa Meget bort, at hans Kone maatte klage for ham, hun havde for Tiden hverken Bröd eller Meel i Huset. Paa denne hendes Klage svarede han: „För maae Stene blive til Bröd, för Professor König döer af Hunger," og disse Ord gik næsten bogstavelig i Opfyldelse. Strax efter kom nemlig en fremmed Herre, som bad Professoren, at han vilde være saa god at oversætte et Stykke for ham paa Tydsk. I tre Timer var Oversættelsen færdig, og König tog ikke noget for den. Men siden faldt det den Fremmede ind, at han dog skulde lade en Möller sende ham et Par Skiepper Meel. Den fölgende Dag gik han hen, for at höre, om det ogsaa rigtigt var afleveret. Da spurgte Professoren om den Fremmedes Navn. „Steen," var Svaret. „Hörer du, sagde König til sin Kone, hörer du, du lidet Troende! den fremmede Herre hedder Steen. Har jeg ikke sagt dig: För maae Stene give Bröd, för Professor König döer af Hunger.

229. Herberget iblandt Røvere.

1 Mos. 28, 15: See, jeg er med dig, og vil bevare dig, hvorsomhelst du end gaaer.

I Nærheden af Jerusalem huserede indtil Aaret 1833 Scheiken eller Befalingsmanden Abu Gusch, som havde flere tusinde Krigere under sig og drev Röverhaandværket i det Store, hvorfor Egnen paa den Tid var meget usikker. I Aaret 1829 reiste Missionærerne Gobat, Kugler og Nikolaisen med nogle Ledsagere til Fods fra Joppe til Jerusalem, og de maatte da drage igiennem den nævnte Röverhövdings Land. Deres Venner i Joppe, især den engelske Konsul, havde advaret dem stærkt og raadet dem til, ikke at sætte deres Liv i Vove, og for Alting ikke uden tilstrækkelig Bedækning at tiltræde denne farefulde Reise. Men Missionærerne vilde ikke spilde Tid og Penge til ingen Nytte i Joppe, og de reiste derfor bort under den Allerhöiestes Beskyttelse. Da de kom i Nærheden af Rama, bleve de en stadselig Araber vaer, som var omgiven af et Fölge paa 10 til 12 kiönne og raske Knöse, der alle vare stærkt bevæbnede. Da Hövdingen, som rög sin lange Pibe, fik Öie paa dem, red han hen imod dem med sin Landse. Araberne ere meget giestfrie, navnlig imod deres Landsmænd; denne Omstændighed benyttede de Reisende klogeligen til deres Fordeel. Gobat, der ligesom hans Reisefæller forstod godt Arabisk og var klædt paa österlandsk Viis, raabte nemlig til ham, idet han nærmede sig: „Hvor boer Abu Gusch? Vi önske at være hans Giester i Nat.“ Abu Gusch blev i Begyndelsen noget forbauset, dog lod han denne Krigslist gielde. Han loe, förte dem ind i sit Huus, bevertede dem godt og anviste dem deres Natteleie. Den anden

Morgen vilde hans Giester overrække ham et Par smaa Skydegeværer, for derved at vise deres Erkiendtlighed; men han var ikke at bevæge til at modtage dem. Da de imidlertid spurgte ham, om der ikke var noget, hvormed de i Fremtiden kunde være ham til Tjeneste, sagde han til dem: at naar de kom igien, skulde de medbringe en god engelsk Kikkert til ham. Derpaa tog Röveren Afsked med sine Giester, der snart kom lykkelig og vel til Jerusalem.

XLIX. Guds Forsyn.

230. Uventet Redning.

Es. 41, 10: Frygt ikke, thi Jeg er med dig; see dig ikke ængstelig om, thi Jeg er din Gud. Jeg styrker dig, jeg hjælper dig, ja med min Retfærdigheds høire Haand opholder jeg dig.

Johan Baker gjorde engang en Reise fra Holland til Neuwied i Tydskland, og førte en betydelig Sum Penge samt Uhre og andre Kostbarheder med sig. Mellem Kleve og Køln førte Veien ham igiennem en stor Skov, som paa den Tid, i Aaret 1797, var meget usikker, da en heel Deel franske Landstrygere havde deres Tilhold der. Saaledes var en reisende Haandværkssvend Dagen i Forveien bleven myrdet, hvilket Baker dog ikke vidste noget af. Han havde imidlertid neppe gaaet en halv Times Tid i Skoven, før han blev overfalden af en usædvanlig Angest, som han forgiæves søgte at forjage ved at tænke over et Bibelsprog, der faldt ham ind. I det samme Dieblik nærmede et Menneske sig til ham bagfra, og spurgte, hvor

silbigt det var. Medens Baker svarede herpaa, sprang tre andre Gavtyve frem af Skovens Tykning og affordrede ham hans Penge. Han rakte dem sin Pengepung; men i det samme faldt Stimændene over ham, reve Kjole og Vest af Livet paa ham og mishandlede ham paa det grusomste. Han bad og bønfaldt dem om at skaane sit Liv, eller i al Fald om et Par Minuters Ro og Frist til at befale Gud sin Sjæl, men forgiæves; Røverne slæbte ham under Trusler og Forbandelser længere ind i Skoven. — Medens de vare i Færd hermed, kom to Karle ridende i fuld Galop. Baker bemærkede dem ikke, men Røverne bleve dem snart vaer, hvorfor de skyndte sig bort med de røvede Penge og lode den Ulykkelige ligge næsten i afmægtig Tilstand. Rytterne toge hans Klæder og Varer paa deres Heste, og opfordrede ham til at løbe med dem saa hurtigt, som det var ham muligt, for at opvarme sit af Dødsangesten størknede Blod. Han gjorde, hvad han kunde, og naaede lykkelig og vel den nærmeste By, hvor han blev ført hen til Godseieren. Da denne saae Baker og hørte den store Fare, hvori han saa nylig havde været, udraabte han med stor Sindsbevægelse: „Min Herre, De maa vist være en sand Kristen og staae under Guds besynderlige Varetægt. Thi da jeg i Morges spadserede i min Have, følte jeg pludselig en uimodstaaelig Drift til at sende disse mine Folk ud i Skoven, for at efterspore Røverne, som i Gaar myrdede en Skræddersvend. Jeg vilde først opsætte det til om Eftermiddagen, men en piinlig Angest overfaldt mig; det sortnede for mine Øine, saa at jeg ikke kunde giøre Forskiel paa Blomsterne i min Have. For at blive Angesten qvit, ilede jeg ind paa mit Værelse, og neppe havde jeg affendt Rytterne, før den sædvanlige Ro og Fred vendte tilbage i min Sjæl.“ — Han optog

nu den Reisende, som var bleven rørt til Taarer, i sit Huus og lod ham nyde den omhyggeligste Pleie. Røverne bleve senere grebne og fik deres fortjente Straf.

231. Dionysius og Barberen.

Matth. 10, 26: Intet er skjult, som jo skal aabenbares, og Intet er lønligt, som man jo skal faae at vide.

Da Tyrannen Dionysius engang gik omkring paa Markedet, for at besee forskiellige Handelsvarer, blev han iblandt Andre en Philosoph eller Verdsligviis vaer, som sad imellem en heel Deel Kiøbmænd. Dionysius spurgte, hvad han havde at sælge; hvorpaa han svarede: Jeg sælger Viisdom. Hvormeget koster den? spurgte Dionysius. Sex hundrede Gylden, svarede den Anden. Derpaa betalte Tyrannen den forlangte Sum og begierede, at Kiøbmanden skulde levere ham de Varer, han havde solgt. Den Verdsligvise fremsatte da følgende Tankesprog paa Latin: „Qvidqvid agis, prudenter agas, et respice finem“ d. e. „Hvad du giør, det giør forsigtigt, og tænk paa Enden.“

Dette Sprog pleiede Dionysius siden efter ved flere Leiligheder at gientage for sig selv, som det, der havde kostet ham saa mange Penge. Nu hændte det sig engang, at Nogle for hans grumme Tyrannies Skyld havde sammensvoret sig imod ham og til den Ende underkiøbt en Barbeer, som, naar han afragede hans Skæg, skulde skære Halsen over paa ham. Barberen kom efter Sædvane, for at rage ham; men just som han vilde skride til denne Forretning, skete det, at Dionysius, som han pleiede, gientog de ovennævnte Ord. Herover blev Barberen saa forskrækket, at han kom til at ryste paa hele Haanden og kunde ikke holde Kniven, men lod den falde paa Gulvet,

i den Tanke, at Dionysius talte disse Ord med Flid, for at advare ham, og at han allerede havde faaet Nys om dette forræderske Anslag. Han faldt derpaa ned for Dionysii Fødder, bad om Naade og Forladelse, og aabenbarede den hele Sammensværgelse. Saaledes erfarede Dionysius, at han ikke havde kiøbt Viisdommen for dyrt, efterdi det var den, der reddede hans Liv.

232. Kanarifuglen.

Matth. 10, 29—31: Sælges ikke to Spurve for een Penning? og ikke een af dem falder til Jorden uden Eders Faders Villie. Ja endog alle Eders Hovedhaar ere talte. Frygter derfor ikke; I ere bedre end mange Spurve.

For endeel Aar siden døde i Hamborg en fattig Haandværker, uden engang at efterlade sig saa Meget, at han kunde begraves derfor. Hoit oppe i et Baghuus, i en snever Gade, laae den Døde, og hans Kone sad ved Siden af Liget og græd bitterlig over sin Nød, som hun slet ingen Udvei saae til at faae afhjulpen. Hun havde just lukket Vinduet op, for at faae lidt frisk Luft: da kom der en lille guul Fugl flyvende ind ad Vinduet, satte sig ved Hovedet af Liget og saae ret lystig i Veiret. Da den havde siddet lidt, begyndte den at synge i de skiønneste Toner, saa det skingrede efter. Dette gjorde et underligt Indtryk paa den stakkels Kone; hun kunde ikke græde længere, ja hun syntes, at dette muntre lille Dyr vist maatte være et Sendebud fra Vor Herre. — Fuglen var tam og fløi hen paa hendes Skulder, saa hun let fangede den. Kort efter kom en Kone ind, for at see til hende, og hun fortalte nu denne om Fuglen og viste hende den. „Ih, sagde Konen, det er jo en deilig Kanarifugl, og det er ovenikiøbet vist den Fugl, som der staaer om i Avisen i Dag, at den er

fløiet bort for sin Eiermand. Pas paa, Morlil! Naar Nøden er størst, saa er Hjælpen nærmest, siger Ordsproget. Lad mig faae Fuglen, saa vil jeg gaae ud i Byen med den." Den fattige Enke forstod hende endnu ikke rigtigt; imidlertid gav hun hende dog Fuglen. Konen kom snart igien. Det var ganske rigtigt den bortfløine Fugl, som der lystes efter. Folkene, som eiede den, havde menneskekiærlige Hjerter; de hjalp Enken den Døde i Jorden, og skaffede hende siden Arbeide, hvorved hun havde sit nødtørftige Udkomme.

233. Den usædvanlige Klokkeringning.

Psalm. 121, 4: See, Israels Bevogter sover og slumrer ikke.

Det hændte sig i Aaret 1838, i Marts Maaned, at et Par Ægtefolk i en Landsby i det Wyrtembergske pludselig vaagnede midt om Natten derved, at de hörte Klokkerne ringe i den nærliggende Kiöbstad Grossbotwar. Da det var noget ganske usædvanligt, at Klokkerne ringede paa den Tid, kom de strax paa den Tanke, at der maatte være Ild lös, hvorfor de ogsaa hastigen reiste sig fra deres Leie og ilede hen til Vinduet i den maaneklare Nat, for om muligt at opdage Brandstedet. Men aldrig saasnart havde de naaet Vinduet, för de bag ved sig hörte en frygtelig Knagen og Bragen. Loftet og Bjælkerne over Sengestedet vare styrtede ned og havde slaaet Sengen i Stykker. Hvis Manden og hans Kone altsaa vare blevne i Sengen, vilde en brat Död upaatvivlelig have ramt dem. — Men hvad var vel Aarsagen til denne forunderlige Ringen om Natten, som vækkede dem saa tidlig af deres Sövn? Det var en heel besynderlig Aarsag. Ringeren i Staden vaagnede nem-

lig den samme Nat, just som hans Stueuhr slog tolv; men han hörte kun de sex sidste Slag. Da det nu forekom ham, at han havde udsovet, og han ansaae Maaneskinnet for det frembrydende Dagslys, saa ilede han, uden at see efter, hvad Klokken var, hen til Kirken og steg op i Taarnet, for at ringe Morgenklokken, og herfra kom Lyden, som begge de ovennævnte Ægtefolk hörte i Landsbyen. Ringeren fik vel en alvorlig Irettesættelse for sit Forhold, men Herren havde dog uden Tvivl sin Finger med i Spillet.

234. Peter den Store og den fattige Bonde.

1 Sam. 2, 7. 8: Herren er den, som giør fattig og giør rig, som nedtrykker og ophøier. Han opreiser den Ringe af Støvet og ophøier den Fattige af Skarnet, til at sætte ham iblandt Fyrsterne.

I en Landsby, en Miils Vei fra Petersborg, Hovedstaden i Rusland, levede paa Peter den Stores Tid en fattig, men retskaffen Bonde, ved Navn Frodor. Han var allerede Fader til tre kiønne og sunde Børn, da hans Kone Lodiska fødte ham Tvillinger, en Dreng og en Pige. Saa fattig han end var, glædede han sig dog meget over denne Guds Velsignelse, i det han haabede, at Han, som føder Fuglene under Himmelen, ogsaa vilde give hàm Brødet til Børnene. Een Sorg havde han dog, nemlig hvor han skulde faae det bestemte Antal Faddere fra til sine Børn. To havde han vel, en udtjent Soldat og sin Svigermoder; men for den tredie var han meget forlegen, thi han havde ingen Slægtninge i Nærheden, og de øvrige Bønder i Byen saae den Fattige over Hovedet og undsloge sig for at være Faddere til hans Børn.

Da traadte ved Aftenstid en gammel Tigger ind i hans Hytte, og bad ham om et Stykke Brød og et Glas Vand. Han var heel udmattet, sagde han, og Herremanden saavel som Bønderne i Byen havde afviist ham med Haardhed og Kulde. — „Ih, sagde Frodor, det skal jeg vist ikke giøre. Tværtimod, jeg byder dig velkommen i mit Huus; thi du kommer, som du var kaldet. Jeg kiender ganske godt Beboernes Haardhjertethed og Stolthed i denne By; men her er du vel forvaret. Du skal ikke drikke Vand, men Øl; thi mit Huus er vederfaret Lykke og Velsignelse. Min kiære Kone har ved Herrens Naade paa eengang skienket mig to Børn, en Dreng og en Pige." — „Viis mig dem, sagde Tiggeren; jeg mener at forstaae mig lidt paa den Konst at spaae." Frodor hentede nu begge de Smaa. „Ih, sagde Tiggeren, det er jo kiønne Børn; jeg kan strax see paa dem, at det vil gaae dem godt." — „Gid du sagde sandt, raabte Faderen med Glæde. Men veed du hvad? blev han ved; vi ville nu spise og drikke og derpaa lægge os til at sove. Men i Morgen skal du blive hos mig og staae Fadder til Børnene."

Den Fremmede modtog denne Indbydelse, og glad blev Frodor. De satte sig nu hen til Bordet, for at spise, og da de derpaa havde snakket en Stund sammen, lagde de sig paa et Straaleie i et Hjørne af Stuen. Men hvor forbauseds Bonden, da han den anden Morgen vaagnede op og saae, at hans Giest var borte. Da blev han ærgerlig i Sindet og sagde ved sig selv: „Fy, Gamle, det havde jeg ikke tænkt om dig. Jeg har optaget dig saa venligen i mit Huus, jeg har pleiet dig og indbudet dig til at staae Fadder — og du giengielder min Kiærlighed paa en saadan Maade? Er der da ingen Velvillie mere at finde paa Jorden? Hvor skal jeg nu tage den tredie

Fadder fra?" — For at blive sin Sorg qvit, gik han udenfor og begyndte at hugge Brænde. Hans ældre Børn legede omkring ham. Med dette Arbeide gik Tiden hen, og det var næsten blevet Middag. Da raabte paa eengang den ældste Dreng: „Nei see dog, Fader, de pyntede Ryttere, som komme derhenne i Byen!" Frodor saae op og bemærkede et stadseligt Tog, som nærmede sig hans Hytte. „Hvem er det?" sagde han. Og i det samme red et stort Antal fornemt klædte Mænd frem, og i Spidsen af dem Keiseren i sin fulde Pragt, og alle rørige Folk i Landsbyen fulgte med som nysgierrige Tilskuere. Disse Sidste og ikke mindre Frodor bleve høiligen forundrede, da det fornemme Rytterselskab holdt udenfor dennes Hytte.

Frodor, som kiendte Keiseren, faldt ned for hans Fødder og sagde næsten skiælvende: „Min naadige Keiser og Herre, hvad fører dig til din ringe Tjener?" — „Staa op, sagde Keiseren, eller vil du tage dit Ord tilbage? Kiender du ikke mere den Tigger, som var hos dig i Gaar Aftes?" — For Frodor var det nu, som om Bindet faldt fra hans Øine; bævende sagde han: „Det var altsaa dig, min høie Herre og Keiser?" — „Ja, det var rigtignok mig, svarede Peter den Store. Jeg havde hørt meget om Herremandens og Bøndernes Haardhed i denne By og vilde selv overbevise mig derom. Du var den Eneste, som jeg fandt brav. Derfor vil jeg ogsaa give dig din fortjente Løn. Herremanden i Byen være forviist fra mine Øine; du skal indtage hans Plads, og jeg vil overøse dig med Guld og Ære. Og nu, I Herrer, sagde han, i det han vendte sig til sine Ledsagere: vi staae allesammen Fadder til Mandens Børn; lad mig nu see, at I give en anstændig Faddergave."

Og saaledes skete det. Frodor kunde næsten ikke fatte sig i sin uventede Lykke. Ikke længe efter Barnedaaben lod Keiseren begge sine smaa Gudbørn afhente, og lod dem siden opdrage paa sin Bekostning. Sønnen blev optaget i Grevestanden og blev Stamfader for en adelig Slægt, som endnu blomstrer i Landet. Datteren blev siden gift med en Fyrste. Og Frodor, som nu var en rig Adelsmand, glædede sig stedse ved sin Keisers Naade, og var endnu i sin høie Alderdom inderlig taknemmelig for sin egen og sine Børns Lykke.

235. Det frelste Barn.

Psalm. 118, 23: Det er skeet af Herren, og det er underligt for vore Øine.

For nogle Aar siden blev en Forbryder henrettet i Glykstad; det var en ung Mand paa 30 Aar, og han var aldeles vantro og havde et Hjerte fuldt af Bitterhed imod Gud og Mennesker; intet Under derfor, at han trodsig og haardnakket modsatte sig enhver Formaning af den tro Sjælesørger. Allerede otte Dage tidligere skulde Henrettelsen være gaaet for sig; men da Skarpretteren netop var fraværende, blev den opsat. I dette Mellemrum seer han en Dag fra sit Fængsel et Barn paa tre Aar falde i Vandet. Han raaber om Hjælp, det bedste han kan, og paa hans Skrig kom Moderen just i rette Tid, for at redde Barnet. De lykkelige Forældre ilede hen til Forbryderen, hvem de næst Gud skyldte Barnets Redning, for at bevidne ham deres Taknemmelighed. Og see, han, som hidtil stedse havde været fremmed for Kiærlighedens milde Følelser, fatter paa eengang en ubeskrivelig Kiærlighed til dette Barn. Han anfører det som et Beviis paa Guds Barmhjertighed, at han havde kunnet redde Barnets Liv, og er

næsten ikke at formaae til at give Barnet fra sig. „Meget Ondt har jeg udstaaet, sagde han, men denne Glæde overgaaer alt.“ Og i denne Følelse blev hans haarde Hjerte bøiet og bevæget. Han lod nu Præsten komme og annammede Ordet med Glæde. Han lærte at kiende sin Synd og fik Naade til at troe paa Ham, som kom til Verden, for at søge og frelse det Fortabte. De sidste Dage af hans Liv vare de lykkeligste. Efter en lang Nat opgik i Dødens Nærhed Naadens og Retfærdighedens Sol over ham. Han havde frelst Barnet og Barnet ham og den barmhjertige Gud begge. Han døde med en sand Kristens Haab og Frimodighed.

236. Knappenaalen.

Es. 46, 4: Ogsaa indtil Alderdommen skal jeg være den samme (trofaste Gud), og bære Eder til de graa Haar. Jeg har frembragt Eder, og jeg vil bære og beskierme Eder.

I Midten af forrige Aarhundrede levede i Danzig en rig Kiøbmand, ved Navn Samuel Richter. En Dag traadte en fattig Dreng paa ti Aar ind i hans Krambod og bad Bogholderen om en Almisse. Denne, som havde travlt, brummede og sagde: „Nei, du faaer ikke noget,“ og bød Drengen at pakke sig. „Ak, blot et lille Stykke Brød, gode Herre, svarede den Lille, i det han foldede sine Hænder, jeg har ikke faaet Mad siden i Gaar.“ — „Gaa din Vei,“ sagde Bogholderen, og den arme Dreng stak nu i at græde og listede sig langsomt hen til Døren.

„Hvad er det?“ raabte Kiøbmanden, som havde seet Drengen fra sit Kontor, og traadte nu ind i Boden. — „Aa, det er ikke andet end en Tiggerdreng,“ svarede Bogholderen, som ei lod sig forstyrre i sit Arbeide. Da bukkede den Lille sig ned ved Døren, tog noget op af Gulvet

og gik langsomt bort. „Heida, Dreng, hvad var det, du tog op der?" raabte Richter efter ham. „En Knappenaal!" sagde den Grædende, i det han vendte sig om til Kiøbmanden og viste ham den. „Og hvad vil du bruge den til?" spurgte Richter, der betragtede Drengen med Medlidenhed, som han stod der med bare Been og revne Klæder. „Der er Huller i min Trøie, det største stikker jeg sammen dermed, saa hjælper det dog lidt," sagde Drengen, i det han med tillidsfuld Aabenhed saae den venlige Herre i Ansigtet. „Men, vedblev Richter, skammer du dig ikke ved at tigge, da du endnu er saa ung?" — „Ak, kiære Herre, jeg vilde rigtignok hellere arbeide, svarede den Lille, men jeg har ikke lært noget, og jeg er for lille til at tærske eller save Brænde. Min stakkels Moder har ikke Brød i Huset, Fader er allerede død for tre Uger siden, og mine smaa Søskende have i længere Tid intet spiist. Jeg kunde ikke holde det ud længer, at see Moder græde; derfor løb jeg hjemme fra, og har bedet saa mange Mennesker om Hjælp, men af de Fleste kun faaet haarde Ord; en Bonde gav mig dog i Gaar Morges et Stykke Mad, men siden den Tid har jeg Ingenting faaet."

Kiøbmanden blev rørt ved Drengens barnlige og eenfoldige Tale; han tog nogle Penge op af Lommen og sagde til ham: „Der har du en halv Gylden; gaa nu hen til Bageren paa Hjørnet, og kiøb Brød for de halve Penge til dig og dine Søskende, saa kan du bringe mig de andre igien." — „Gud vil belønne Dem for Deres Godhed," sagde den Lille, og i et Nu var han borte med den modtagne Gave. — „En Otteskilling havde været nok, brummede den fortrædne Bogholder; nu vil han lee Dem ud og løbe sin Vei med alle Pengene, uden at bryde sig om, hvad De sagde til ham." „Nei, Drengen seer mig for ærlig ud til

det," svarede Richter. Og virkelig kom den Lille snart løbende af alle Kræfter, med et stort Rugbrød i den ene Haand og Resten af Pengene i den anden. „Der, gode Herre, sagde han næsten aandeløs, der er Pengene," hvorpaa han bad om en Kniv, for med den at skære sig et Stykke Brød af. Bogholderen, som efterhaanden blev mildere stemt, rakte ham sin Lommekniv. Men da Drengen i stor Hast havde skaaret et Stykke af, lagde han pludselig Brød og Kniv fra sig, foldede de smaa Hænder og fremsagde med Andagt den korte Bordbøn: „Kom, Herre Jesus, vær du min Giest, og velsign det, som du haver givet mig!" Denne eenfoldige Fromhed gjorde et dybt Indtryk paa Kiøbmanden. Uvilkaarligen foldede ogsaa han sine Hænder, i det han med inderlig Taknemmelighed tænkte paa sin egen Ungdom, der heller ikke havde været fri for Mangel og Bekymring, og paa den Hjælp, gode Mennesker ofte havde ydet ham, og den Velsignelse, hvormed Herren havde ledsaget ham. Med Velbehag saae han paa den Lille, som lod Maden smage sig, og spurgte ham nøiere ud om hans og Moderens Omstændigheder. Den troskyldige Dreng fortalte nu ligefrem, hvorledes det var gaaet hans Forældre, og da Kiøbmanden deraf kunde see, hvilken inderlig Kiærlighed den Lille havde til sin Moder og sine Søskende, og at det var en forstandig, rask og livlig Dreng, fattede han endnu mere Godhed for ham, i det han tænkte ved sig selv: „Jeg er jo en rig Mand og har kun eet Barn; denne Dreng er vist en levende Vexel, som Gud, der saa rigeligen har velsignet mig, trækker paa min Taknemmelighed." „Hør, min Dreng, sagde han derfor til ham: har du Lyst til at lære noget?" — „Ak ja, raabte Drengen, det vilde jeg gierne; jeg kan dog læse noget i min Katekismus!" I det samme tog han en lille Bog op af Lom-

men, slog den op og læste temmelig flydende: „Du skal ære din Fader og din Moder, at det kan gaae dig vel, og du maa længe leve paa Jorden.“ „See, gode Herre, det læste jeg i Gaar paa Veien, da jeg var meget træt og havde lagt mig ned under et Træ; videre er jeg endnu ikke kommen, thi hjemme maatte jeg altid bære min lille Broder, fordi Moder var syg.“ — „Godt, sagde Richter, jeg vil være din Fader. Naar du er en god og flittig Dreng, saa vil jeg sørge for dig. Du skal komme til at lære noget og faae god Mad og Drikke; og naar du bliver større og kan fortjene noget selv, vil du maaskee blive i Stand til at hjælpe din Moder og dine Søskende, og saaledes opfylde Herrens Bud.“

„Det var dog herligt,“ raabte den forbausede Dreng, som kyssede Kiøbmandens Haand og sprang af Glæde. „Men min Moder har endnu intet at spise,“ sagde han derpaa, idet han pludselig blev sørgmodig og stille. Kiøbmanden beroligede ham, lovede at sende hans Moder baade Penge og Levnetsmidler og at underrette hende om, at Kristoph Gotlieb B., saaledes hed Drengen, blev hos ham og vilde komme til at lære noget Godt. Den Lille fik nu snart nye Klæder fra Skrædderen, og om Middagen førte Richter ham ind til sin Familie, og underrettede sin Kone om hans Skiebne og om de Planer, han havde med ham.

I disse lykkelige Forhold levede Kristoph i 6 Aar, af hvilke han tilbragte de fire i Skolen, hvor han med sine gode Anlæg og sin vedvarende Flid gjorde hurtige Fremskridt. Halvdelen af de Lommepenge, hans Pleiefader gav ham, havde han regelmæssig sendt sin Moder, som imidlertid tildeels ved Richters Hjælp var kommen i en bedre Stilling, saa at hun nu havde sit tarvelige Udkomme. For den anden Halvdeel af de sammensparede Lommepenge havde han

i den sidste Tid kiøbt Penneposer, som han af en indfødt Hamborger lærte at præparere eller tilberede, for derefter at sælge dem til en lav Priis, men dog med Fordeel. Paa denne Maade samlede han en lille Kapital, som Richter forøgede ved et Laan; disse Penge satte han i et Parti Hør og Hamp, som han kiøbte under et Besøg hos sin Moder; og denne Handel lykkedes godt, saa at han allerede tre Aar derefter eiede selv 500 Daler, hvilke hans Pleiefader anbragte i en Bihandel med Sækkelærred og inden faa Aar forøgede til det Tredobbelte. — Efterat Kristoph havde staaet sin Læretid ud, vedblev han som Handelsbetjent med Flid og Iver at varetage sin Pleiefaders Tarv i hele fem Aar, blev kort efter Bogholder og tilsidst Richters Handelsfælle med en Trediedeel af Udbyttet. I al denne Tid havde han rigeligen understøttet sin Moder og sine Brødre, af hvilke de to døde, ligesom den kiære Moder snart fulgte dem i Graven. Dog neppe havde han nogenlunde forvundet sin inderlige Sorg over dette Dødsfald, før et nyt Stød truede ham. Hans dyrebare Pleiefader blev i to Aar fængslet til Sygeleiet. Hvad Kiærlighed og Taknemmelighed, Flid og Troskab formaae, det gjorde Kristoph nu og viste derved, at Richters Godhed ikke var falden paa nogen Uværdig. Thi foruden at han var utrættelig i sit Kald og Sjælen i den hele Handel, saa vaagede han i mange Nætter hos den Syge og trøstede den bedrøvede Familie baade før og efter at Gud havde bortkaldt hans Pleiefader. Siden blev han gift med Richters Datter, og ti Aar efter dennes Død, 1789, var Handelshuset Kristoph G. B...n, Samuel Richters Arvinger, et af de meest agtede i hele Danzig. Med barnlig Kiærlighed og Omhu pleiede Kristoph sin Svigermoder, indtil hun opgav

Aanden i sit 72de Aar. Da han ingen Børn havde selv, tog han sine Brødres to ældste Sønner til sig som sine egne, og sørgede paa bedste Maade for dem. Han glemte ikke de Fattige og Faderløse i Staden, men betænkte dem med rigelige Gaver; og under en herskende Dyrtid var han en Tilflugt for mangfoldige trængende Medborgere, som han hjalp baade med Raad og Daad. Med Glæde og Tak til Gud mindedes han stedse sin tidligere Ringhed og Herrens underlige Førelse med ham. Den omtalte Knappenaal, som havde givet den første Anledning til hans Lykke, bevarede han troligen som et Minde om svundne Tider; havde den fordum siddet paa Ærmet af den revne Lærredstrøie, saa prunkede den nu paa fiint hollandsk Klæde; og efter hans Bestemmelse skulde den gaae i Arv til hans Slægtninge og stedse bæres af den Ældste i Familien. — Gierne fortalte han sit Levnetsløb, naar han sad i en fortrolig Kreds af Venner eller Paarørende. „Seer, kiære Børn, pleiede han ofte at sige, naar han med Sine stod op fra Bordet og takkede Gud, der havde ført ham saa vidunderlig, — see, hvorledes Herren tidt giør store Ting imod dem, som elske ham og haabe paa ham. Skikker Eder i Ydmyghed efter hans velbehagelige Villie og tilbeder hans usporlige Veie, hans almægtige og alkiærlige Styrelse. Men ville I værdigen ære og prise ham, saa elsker ogsaa Eders Brødre, værer flittige og troe i Udøvelsen af Eders Kald, giører vel imod de Fattige og Nødlidende, og den Almægtiges Velsignelse skal hvile over Eder og Eders Børn indtil den sidste Stund."

237. Bondesønnen fra Grundet.

1 Sam. 1, 11: Og Anna gjorde et Løfte og sagde: Herre Gud, dersom du seer til din Tjenerindes Nød og kommer mig ihu, saa at du giver din Tjenerinde mandlig Afkom: da vil jeg give eller hellige ham til Herren alle hans Livs Dage.

For tre hundrede Aar siden levede et Par fattige, men gudfrygtige Bønderfolk i Landsbyen Grundet ved Veile; Manden hed Peder Terkildsen og Konen Kirsten Vincentsdatter. Denne sidste gik en Dag temmelig langt bort fra sit Huus, og da hun var kommen ned i en smuk Dal, som laae tæt ved Skoven, fik hun paa eengang Øie paa en Ulv; af disse glubende Dyr fandtes der nemlig paa den Tid ikke saa faa i Jylland. Hun var just frugtsommelig og kiendte fra Barndommen af det Sagn, at Ulven selv i lang Frastand kan opspore svangre Qvinder; men hun havde ogsaa hørt, at Ulven ikke gierne angreb Qvæget, saalænge den var alene. Derfor fattede hun en rask Beslutning og skjulte sig imellem Qvæget paa Marken, hvor hun hørte Rovdyrets hæslige Tuden; og i sin Dødsangest lovede hun, at hvis Herren bevarede hendes Liv, da skulde Fosteret, som hun bar under sit Hjerte, være indviet til Herrens Tjeneste. Lykkeligviis kom Folk til i rette Tid, forjoge Ulven med Skrig og Hundeglam og frelste Konen fra den truende Fare. — Hun holdt troligen sit Løfte, og Vor Herre og gode Mennesker hjalp hende til, at dette kunde skee. Thi da den lille Jens Pedersen — saaledes hed Drengebarnet, som hun fødte — voxede til, kom han i Huset hos en Slægtning, Borgemester Anders Bertelsen i Veile, der lod ham undervise med sine egne Børn. Siden kom han i Ribe Skole, og kappedes i Flid og Fremgang med de braveste Disciple. Han skulde derefter have været Student i Kiøbenhavn; men Krigsurolighederne gave Anledning til, at han kom til Malmø, hvor Ole Krysostomus og Frands Wormordus præ-

dikede med Iver den evangeliske Lære, og hvor han selv baade underviste i Skolen og lærte af disse berømte Reformatorer. Da der atter var bleven Fred i Landet, kom han til Kiøbenhavn, blev Magister og omsider Rektor i Ribe ved den samme Skole, paa hvis Bænke han havde siddet som en lærvillig Yngling. Jens Pedersen, som antog Navnet Grundet efter sin Fødeby, var en udmærket Skolemand, og mange dygtige og begavede Mænd, der siden bleve en Prydelse for deres Fædreland, havde hans utrættelige, faderlige Omhu som Lærer og Opdrager at takke for deres grundige Kundskaber og Dannelse, hvoraf endog Efterverdenen høstede rige Frugter. Men han var ogsaa en sand Kristen, et Mønster paa Beskedenhed og Afholdenhed, Fromhed og usminket Gudsfrygt. Han begyndte stedse enhver vigtig Handling med fromme og inderlige Bønner, og bøiede sine Knæ til Jorden for den Almægtige, naar nogen Fare truede hans Venner eller Fædrelandet. Hans Hu stod derfor ogsaa til mere umiddelbart at arbeide for Guds Rige, og dertil fik han god Leilighed, da han blev kaldet til Sognepræst ved Domkirken i Ribe; i dette Embede virkede han med Velsignelse til sin Død, som indtraf i August Maaned 1565. I dette Aar rasede nemlig Pesten i Ribe, og bortrev Mangfoldige, baade Store og Smaa. Grundet viste sig ogsaa under denne tunge Tilskikkelse som en god og trofast Hyrde, og gik omkring i Staden og vedergvægede de Syge og Døende med Evangeliets Trøst. Den smitsomme og skrækkelige Syge var allerede i Aftagende, da den pludselig angreb Grundets eget Huus, som hidtil havde været forskaanet for samme. Den fromme Sjælesørger forudsaae sin Død, uden at tabe den faste Holdning og den gudhengivne Rolighed, der fulgte ham giennem hele hans Liv; han reiste sig op i Sengen og indgød de Sørgende Trøst, tog Afsked med sine Børn og var beredt paa det sidste afgiørende

Dieblik. Saaledes hensov han blidt og roligt i Herren, og snart fulgte alle hans Børn ham i Graven.

238. Skilderiet.

Sal. Ordsp. 16, 9: Menneskets Hjerte udtænker sin Vei, men Herren stadfæster hans Gang.

Senange, en jævn og ligefrem Mand, som tidligere havde været Søkapitain, levede ugift paa sit Gods i det sydlige Frankrig. Hans Frænder paa mødrene Side besøgte ham ofte, ikke fordi de holdt noget af ham, men for at have et vaagent Die med ham og lade ham vide, at de levede, i det de nemlig ventede med en utaalmodig Længsel paa den rige Arv, de meente at skulle erholde, naar han engang døde. Dette undgik ikke Senanges Opmærksomhed, og han var derfor heller ikke videre glad ved deres Besøg, saameget mindre, som de vare meget paatrængende, gjorde stedse nye og større Fordringer, satte Splid imellem Folkene og vendte op og ned paa Alting, naar de kom ud paa Landet. Senange var for godmodig til at vise sine Slægtninge bort, naar de gjorde ham for meget af det; men han indsaae nok, at han ikke af dem kunde vente sig nogen kiærlig Pleie i sin Alderdom. Han blev derfor efterhaanden mere ligegyldig imod dem, og henvendte sin Opmærksomhed paa Fremmede, hvilke i Almindelighed viste ham større Hengivenhed og Kiærlighed end hans Egne. Han gjorde meget Godt baade aabenlyst og i Stilhed. Hans begierlige Frænder, som vare bange for, at hans Formue derved skulde smelte hen til deres egen Skade, søgte vel at afholde ham derfra, saa godt de kunde, ja gjorde sig endog undertiden lystige over hans Maade at giøre vel paa; men han brød sig kun lidt om, hvad de sagde, og fulgte sit Hjertes Tilbøielighed; kun en enkelt Gang imellem, naar de bleve alt for næsvise, satte han dem alvorligen i Rette.

Blandt de Mange, som Senange understøttede, var ogsaa en fattig Enkes Søn, ved Navn Andreas. Han gik først i Skole, og blev siden sat i Lære hos en Snedker, hvor han opførte sig til Mesterens og sin Velgiørers Tilfredshed. To Gange om Aaret fremstillede han sig for Senange, og der vankede da gierne en Foræring, som den brave Andreas trolig bragte sin Moder, der herfor kiøbte et og andet nødvendigt Klædningsstykke til sig selv eller Sønnen. Da denne var bleven Svend, klædte Senange ham op fra Top til Taa, og lovede derhos, at han ogsaa i Fremtiden vilde hjælpe ham, naar han, efter at have reist i nogle Aar paa sit Haandværk, skulde sætte sig ned som Mester. Det varede dog noget, inden Andreas tiltraadte sin Vandring. Og i dette Mellemrum kom Søkapitainen en Dag til den Snedker, hos hvem Andreas arbeidede som Svend, og medbragte nogle Stykker Egetræ af et Skib, hvormed han engang var strandet ved Nattetide, og paa hvis Levninger han længe var dreven om i rum Sø, indtil han ved Dagens Frembrud var bleven optagen i et andet Fartøi. Han overdrog nu Snedkeren det Hverv, af dette Træ at giøre ham en ganske simpel, men stærk og varig Ramme til et Maleri. Andreas blev sat til dette Arbeide, hvilket han udførte med stor Nøiagtighed efter Senanges Ordre; og da Rammen var færdig, bar han den selv op paa Gaarden, hvor Søkapitainen, som et Beviis paa sin Tilfredshed med Arbeidet, forærede ham en vægtig Dukat til Tærepenge paa Reisen, som nu skulde gaae for sig.

Andreas blev borte i sex Aar og arbeidede paa forskiellige Steder, hvorved han erhvervede sig større Dygtighed i sit Haandværk. Han undgik lykkelig Verdens Forførelse og førte et stille og ærbart Liv. Hvad han kunde spare sammen, sendte han sin Moder, som imidlertid var bleven meget sygelig; og omsider vendte han tilbage til sin Hjemstavn, hvor

han tænkte paa at bosætte sig, for desto bedre at kunne hjælpe sin Moder og være hendes Alderdoms Støtte. — Men her fandt han alt forandret. Hans tidligere Mester var reist til en anden Stad; Moderen led af en ulægelig Sygdom, og hans Velgiører havde allerede i et Aars Tid maattet holde Sengen. Det gik den stakkels Andreas daarligt i Begyndelsen. Hvor meget han end stræbte, fortjente han dog neppe saa meget, som udfordredes til hans daglige Underholdning og den kiære Moders Kuur og Pleie. Det lille Huus, hvori han hidtil havde boet, blev solgt, og han maatte kort efter flytte ud deraf, til stor Sorg for Moderen. Denne afgik dog snart ved Døden, og 6 Uger derefter fulgte Andreas med Graad og Klage ogsaa Senange til Jorden. Nu følte Andreas sig eensom og forladt; hans Fødeby blev ham som et fremmed Sted, der ikke mere havde noget Tiltrækkende for ham, og han besluttede derfor, atter at begive sig paa Reiser, for at forsøge sin Lykke paa andre Steder.

Senange døde meget for sildigt for sine gierrige Slægtninge, og han var neppe bleven kold i Graven, før de med graadig Hu faldt over hans Efterladenskaber, for at dele dem imellem sig. De gjorde derfor store Dine, da Skifteforvalteren traadte dem imøde med et Testamente i Haanden, som indeholdt den Afdødes Villie med Hensyn til Udbetalingen af nogle Legater og den Bestemmelse, at alle hans rørlige Eiendomme skulde sælges og Indtægten tilfalde Egnens Fattige. I øvrigt skulde hans Slægtninge beholde deres Arveret. Disse indfandt sig vel ved Auktionen, der nu blev holdt til Fordeel for de Fattige, men kunde saa lidet skjule deres Ærgrelse og Harme, at de ordentlig spottede over flere af den Afdødes Eiendele, naar de bleve raabte op, og søgte at nedsætte deres Værd. Endelig skulde ogsaa hans Portræt eller Billede sælges, hvilket var indfattet i den Ramme, som ovenfor

er bestreben. Andreas var ogsaa tilstede ved Auktionen. Han var bestemt paa, for bestandig at forlade sin Fødeby Dagen efter, men havde begivet sig op paa Gaarden, for endnu engang at see de gamle bekiendte Steder og dvæle en Stund i de Værelser, hvor han saa ofte havde talt med den kiære Afdøde og modtaget saa mangen Velgierning af ham. Sine faa rede Penge havde han hos sig og deriblandt det Guldstykke, som Senange havde foræret ham, da han første Gang tiltraadte sin Vandring, hvilket han hidtil havde bevaret som et dyrebart Minde. Ved nu at see sin Velgiørers Billede komme frem tilligemed de andre Ting, blev han underlig tilmode, han fattede sig snart, greb rask i sin Lomme og betænkte sig ikke et Dieblik mere paa at giøre det høieste Bud. Portrættet blev saaledes til Alles Forundring tilslaaet den fattige Snedkersvend. Men Guldstykket maatte han nu lade springe, hvorefter han med vemodblandet Glæde forlod Salen og gik ned i Haven, og derfra hjemad.

Da han var kommen ind i en stor Lystgang, blev han staaende, betragtede Billedet af sin Velgiører og kyssede det, medens en Strøm af Taarer løb ned over hans Kinder. En Herre ilede efter ham; det var en udtjent Søofficeer, en Ven af den Afdøde, som var kommen nogle Dieblik for silde, til at han kunde kiøbe Skilderiet. Han bød nu Andreas først det dobbelte, siden det tredobbelte af hvad han havde givet; men forgiæves — han vilde ikke sælge det for nogen Priis. Da Andreas var kommen hjem, faldt det ham rigtignok ind, at han nu havde berøvet sig det bedste Middel til at bestride sine Reiseomkostninger til Lyon, hvorhen han vilde begive sig; men da sagde han strax til sig selv, at Vor Herre vilde nok hjælpe ham som hidtil, at han vilde fortære noget Mindre og gaae noget raskere, indtil han naaede et Sted, hvor han kunde finde god Fortjeneste.

Men hvor skulde han giøre af det store Skilderi? Det var en ny Tanke, som sysselsatte ham. Han kunde ikke tage det med sig; men hvem skulde han betroe det til? Og om han end vidste Nogen, hvor smerteligt dog, at maatte undvære Synet af det kiære Billede! Han havde jo netop kiøbt det, for jævnligen at kunne have det for Oie og glæde sig derved. Da faldt det ham paa eengang ind, at tage det ud af Rammen, rulle det godt sammen og saaledes føre det med sig; han kunde da siden, naar han fik Arbeide, giøre en ny Ramme til det og anvise det en Plads i sit Kammer. „Ja det gaaer an," udraabte han, og slog Hænderne sammen af Glæde. Han gik nu ind til sin Vert, viste ham Skilderiet, meddeelte ham sin Hensigt og bad ham at giemme Rammen, indtil han engang ved Leilighed kunde lade den afhente. Da Verten samtykkede heri, opfordrede Andreas ham til at være sig behjælpelig med at tage Portrættet forsigtigt ud af Rammen, hvorpaa han hentede de fornødne Redskaber, og saaledes lagde man Haand paa Værket. Da dette Arbeide næsten var til Ende, og Underlaget af Papir med Varsomhed var taget bort, stødte man uformodentlig paa et stort Brevomslag, der bedækkede hele Portrættets Flade bagtil og havde den Udskrift: „Til den nuværende Eier af dette Maleri." Andreas og Verten studsede. I deres Raadvildhed sendte de Bud efter Byfogden, fortalte ham Sagen og spurgte ham, hvorledes man nu havde at forholde sig. Denne smilede og sagde, at det var ikke vanskeligt at give Raad i denne Sag. Udskriften paa det med den velbekiendte Godseiers Segl forsynede Brev var let at forstaae; Andreas havde ved en offentlig Auktion kiøbt Skilderiet og rigtig betalt det, han og ingen Anden var nu dets retmæssige Eier, og han kunde følgelig raade over alt, hvad der laae i det. Til ham var ogsaa Brevet stilet, og han burde ufortøvet aabne det, da det

muligen indeholdt et Ønske af den Afdøde, som Andreas uden Tvivl gierne vilde opfylde, for saavidt han var i Stand dertil.

„Ja gierne!“ raabte denne, brød nu rask Seglet, og fandt til Alles store Forundring Brevet fyldt med Banknoter til et Beløb af 8000 Rigsdaler. Derhos laae der et aabent Dokument, skrevet med Senanges Haand og forsynet med Øvrighedens Underskrift og Segl til videre Bekræftelse. Indholdet af dette Papir var, at Senange desværre mere og mere havde overbeviist sig om, at hans Slægtninge ingen Kiærlighed og Hengivenhed nærede for ham, men ønskede kun jo før jo heller at komme i Besiddelse af hans Formue. Han havde for deres Børns Skyld ikke villet giøre dem arveløse, som de vel havde fortjent; men havde dog ikke kunnet negte sig selv den Glæde, endnu efter sin Død at blive en Velgiører imod den, der beviisligen var ham mere hengiven end hine. Af den Grund havde han udtrykkelig bestemt, at alt hans Bohave skulde sælges til Bedste for Egnens Fattige, ved hvilken Leilighed ogsaa hans Portræt maatte falbydes. Han havde med Villie ladet det indfatte i en simpel Ramme uden synderlig Værdi, men af stor Varighed. Om den, der vilde kiøbe det i denne Skikkelse, kunde han med Grund forudsætte, at det var ham om at giøre at eie hans Billede, fordi han havde havt ham kiær i levende Live; og ham — hvo det end var — skienkede han derfor de vedlagte Penge. Andreas kunde næsten ikke troe sine egne Øine; men da Sagens Rigtighed blev bekræftet fra alle Sider, opfyldtes hans Hjerte af inderlig Glæde og Taknemmelighed. Han var nu hjulpen i sin Forlegenhed paa en Maade, som overgik hans dristigste Forventninger; han opgav sin Reise, satte sig ned som Snedker i sin Fødeby, og levede i mange Aar, agtet og elsket af sine Medborgere.

239. Den gienfundne Ring.

Dan. 4, 37: Jeg priser, ophøier og ærer Himmelens Konge; thi al hans Gierning er Sandhed, og hans Veie ere retfærdige; og han kan ydmyge dem, som vandre i Hovmodighed.

For flere Aar siden spadserede et Par unge Forlovede paa den bornholmske Kyst. De talte med glade Forhaabninger om deres Fremtid, der syntes at love dem alt, hvad de kunde önske sig af dette Livs Goder; thi de elskede hinanden, og Pigen var meget rig, og hendes Forlovede en rask og dygtig Skipper. Hun meente, at hendes Formue var saa stor, at de aldrig, hvordan det end gik, kunde komme i nogen Trang eller Forlegenhed; han derimod, som syntes, at det var vel dristigt talt af hende, lod nogle Ord falde om, at det dog i al Fald kom an paa, om Gud vilde give dem Lykke og Velsignelse. Da drog Pigen i ungdommeligt Overmod en Ring af sin Finger, kastede den ud i det dybe Hav og sagde: „Saa vist som jeg aldrig mere seer denne Ring, saa vist skulle vi aldrig blive fattige."

Det unge Par blev ægteviet og begyndte deres huuslige Liv under lyse Forhaabninger med stor Rigdom. Men det var, som der var ingen Velsignelse derved; det gik bestandig ned ad Bakke med dem, og den store Overflödighed svandt hen lidt efter lidt. Efter nogle Aars Forlöb döde Manden; den sidste Rest af Formuen gik tabt ved Enkens Ödselhed og uordentlige Levemaade, og hun kom tilsidst i stor Trang.

Mange Aar vare henrundne siden hiin Stund, da det unge Par spadserede ved Stranden. Den fattige Enke stod en Morgen op; hun havde kun et Par Skilling i rede Penge. Dem tog hun, gik ned til Stranden, hvor hun kiöbte nogle Fisk, og gik derpaa tilbage, for at til-

lave et Maaltid. Og see, da hun har skaaret den förste Fisk op, kommer en Ring tilsyne i dens Bug. Hun tager den frem, betragter den nöiere og opdager til sin store Forundring, at det er den samme Ring, som hun for lang Tid siden havde kastet i Havet. Hvad denne fattige Enke tænkte og fölte herved, om hun kiendte sin Besögelses Tid, ydmygede sig for den almægtige og retfærdige Gud, trolovede sig med sin Herre og Frelser og blev rig i Ham, som for Menneskenes Skyld blev saa fattig, at han havde ei det, hvortil han kunde helde sit Hoved — alt dette vide vi ikke; men den Tanke ligger nær, at det var Guds Finger, som bragte Ringen tilbage, og det vide vi for vist, at den nidkiære og hellige Gud lader sig ikke spotte, og at det er Ham, som giör fattig og giör rig, som nedtrykker og som ophöier. Hans Navn være höilovet evindelig!

Den samme Enke levede endnu for nogle Aar siden paa Bornholm, hvor denne mærkværdige Tildragelse ikke er glemt.

L. Guds Hjælp i Nøden.

240. Det uventede Huuskiøb.

Hebr. 13, 5: Herren haver selv sagt: Jeg vil ingenlunde slippe dig og ingenlunde forlade dig.

En ung, rig Englænder, som studerede i Göttingen, red en Dag til Nordheim, en liden Stad, som laae to Mile fra hans Bopæl. Da han kom ind i Byen, saae han mange Mennesker stige op ad Raadhuustrappen. „Hvad mon der er paa Færde?“ tænkte han, leverede Hesten fra sig og gik

selv derop. Da erfarede han, at der blev holdt Auktion; imidlertid vidste han ikke, hvad det var, der skulde sælges, men han hørte, at Nogen just havde budet 395 Daler. Strax tænkte han: „Du kan sagtens lægge de fem til," og bød derfor 400 Daler. Og see, da Ingen vilde give Mere, blev det Opraabte ham tilslaaet. „Men, spurgte nu den forbausede Yngling: „Hvad har jeg da egentlig kiøbt? Jeg veed slet ikke, hvad Talen var om." „Et Huus, et Huus," skreg Folk med stor Latter. „Nu vel, svarede han, det kan man jo bruge. Men fører mig nu ogsaa derhen, at jeg kan see, hvilket Huus der nu er mit, og hvad jeg faaer for mine Penge." Raadstuetjeneren gik foran ham, og mange Folk fulgte bag efter. Saaledes kom han ind i en snever Gade, hvor Tjeneren blev staaende udenfor et lille Huus, i det han sagde: „See, her er Deres Eiendom." Den unge Herre traadte ind i Huset, hvor han fandt en Kone siddende med foldede Hænder og med Taarer i Øinene. „Hvad fattes Eder, Moerlille? spurgte han; hvorfor græder I og seer saa bedrøvet ud?" „Ak, Gud hjælpe mig, hulkede hun; nu sælge de mit lille Huus oppe paa Raadstuen, fordi jeg ikke kan betale min Gield. Jeg skal snart flytte ud og veed ikke, hvor jeg skal hen. Jeg arme, gamle, syge Kone, hvo vil tage imod mig, naar Gud ikke giør det? O gid jeg dog heller var død, saa kunde de jo tage Hytten, de ubarmhjertige Mennesker!" „Vær kun rolig, sagde Englænderen; Huset skal intet Menneske tage fra Eder; thi Jeg har kiøbt det og skienker Eder det igien. Af Kiøbesummen vil Eders Gield blive betalt, og I kan blive her i Fred. Men synes I om det, saa vil jeg lade indrette et lille Værelse her i Huset, hvor jeg kan tage ind, saa ofte jeg kommer til Nordheim."

241. Væveren og Bissekræmmeren.

Es. 63, 5: Jeg saae mig om, men der var ingen Hjælper; og jeg forfærdedes, thi der var Ingen, som opholdt mig. Men Herrens Arm frelste mig.

En fattig Landsbyvæver i Tydskland sad en Dag med bekymret Sind ved sit Arbeide; thi skiøndt han troligen passede sit Haandværk og arbeidede baade tidlig og sildig, var han dog kommen i stor Gield, og han skulde derfor nu pantes og ventede hvert Dieblik Rettens Betjent. Konen sad og strikkede paa sin Strømpe og græd. Børnene raabte: „Moder, jeg er sulten!“ og da hun med blødende Hjerte lod som hun ikke hørte det, raabte de: „Fader, har du intet Brød?“ Men han taug ogsaa og drev kun sin Væverskytte raskere frem og tilbage, saa Vævens Larm kunde overdøve deres Raab. Under al denne Jammer traadte en høi og før Mand ind i Stuen, bød Godaften og aflæssede et Par store Bulbidere, som pleiede at bære de Varer, han som Bissekræmmer førte med sig omkring paa Landet. „Hold op med Eders Klynken, sagde han, da han en Tid lang havde hørt til, Jeg skal hjælpe dig. Jeg skal netop indkræve en Sum Penge; kom med og hjælp mig at bære. Jeg kan ogsaa nok give dig noget at bestille, som betaler sig bedre end Væven.“ Han kastede derefter Penge paa Bordet og lod hente Brød, Ost og Øl. Børnene, som først vare blevne bange for den lange Mand og hans laadne Dyr, gave sig nu tilfreds, da der var Mad paa Bordet. Men Konen havde Mistanke til Hundesadelmageren, som Bønderne kaldte ham, og det forekom hende, at det umuligt kunde være rigtig fat med ham. Imidlertid sagde denne til hendes Mand: „Skynd dig med at blive færdig; tag en Tværsæk paa Ryggen, en Kiep i Haanden og klæd dig varmt paa; vi have endnu et Par Miil at gaae“. De be-

gave sig altsaa paa Veien og naaede en Skov, da Mørket faldt paa. Da de midt inde i den kom til en Korsvei, standsede Hundesadelmageren og peb i Fingrene til alle fire Sider. Det gienlød i Skoven; derpaa blev det stille, endelig hørte man Folk svare med Piben hist og her, og det raslede i Buskene. Væveren forfærdedes, og der gik et Lys op for ham. En halv Snees Karle sprang frem. „Velkommen, Hundesadelmager, raabte de, hvor har du været saalænge, og hvad er det for een?“ „En ny Kammerat, svarede hiin, Ulykker har tømt hans Lomme, og nu vil han holde sig skadesløs i andre Folks Lommer. Jeg indestaaer for hans Troskab.“ „Nu saa velkommen da,“ raabte de Alle og toge Væveren i Haanden.

Hvor var den arme Væver forfærdet, da han nu mærkede, at han befandt sig imellem Røvere, og hvor ønskede han sig tilbage til sin huuslige Elendighed; men der var intet andet for, han maatte blive og tie. „Tænkte jeg det ikke nok, sagde han til sig selv, da man drog videre, at der maatte være en Hage ved denne Lykke; saaledes bliver man ikke lykkelig paa eengang; derfor rykkede min Kone mig ogsaa i Ærmet og vilde ikke ret til at spise af Maden, der stod paa Bordet.“ — Ved Midnatstid kom hele Selskabet til en Mølle, hvis Eier for nogle Dage siden havde indkasseret 3000 Gylden; dem vilde man have Fingre i. Som Lærling i Røverhaandværket maatte Væveren staae paa Vagt, medens de Andre brød ind. Mølleren og hans Folk bleve bundne, men man fandt ikke de Penge, man søgte. Alligevel gjorde de et ganske godt Bytte, hvilket de deelte i Skoven. Væveren fik fem Gylden til sin Part, og medens Røverne adspredte sig, drog han hjem i Selskab med Hundesadelmageren. — Da de vare alene, gjorde Væveren ham de bittreste Bebreidelser; de syndige Penge vilde han ikke

beholde, men hellere tigge eller sulte ihjel. Men Hundesadelmageren sagde ganske rolig: „Pengene beholder du, dem har du suurt fortjent; betænk, at dersom du ikke tager dem, saa sulte maaskee Kone og Børn i Morgen. Imidlertid kan du giøre, hvad du vil; men det siger jeg dig: Hold reen Mund med hvad du saae og hørte, ellers er du ulykkelig; selv skal du faae Hjerneskallen knuust, dit Huus skal blive stukket i Brand, Kone og Børn skulle blive myrdede, det sværger jeg dig til, hvad enten du saa troer paa Gud eller Djævelen." Da Dagen brød frem, forlod han Væveren.

Efter nogen Tids Forløb blev Bissekræmmeren sat fast i Baireuth og lagt paa Pinebænken; men han udholdt Smerterne og vilde ikke gaae til Bekiendelse. Han kom derfor paa fri Fod igien og fik Lov til at fortsætte sin Handel. I Forstaden var et Vertshuus, som han pleiede at besøge; han gik derind, og da det just var Marked, fandt han Stuen fuld af Mennesker. Nogle gamle Bekiendte flokkede sig om ham og spurgte, hvorledes det var gaaet. Nu pralede den Forhærdede af sin Uskyldighed og lod mangt et bittert Ord falde imod Øvrigheden, som havde piint en ærlig Mand for ingen Ting. Alle beklagede ham. — Men da Bissekræmmeren traadte ind, stak et Par Mænd Hovederne sammen i en Krog, og den Ene hviskede til den Anden: „Jeg troer bestemt, at det er mine Manschesters Buxer den Lange der har paa; jeg kiender dem paa Sidesømmen." — „Hvad er det for Snak, du kommer med? svarede den Anden; et Par Buxer kan godt ligne et andet." — „Som jeg siger, vedblev hiin, det er m i n e Buxer. Vær kun stille, jeg melder det, og den Karl skal snart blive taget ved Vingebenet igien." Derpaa gik han giennem en Sidedør ud i Kiøkkenet, som om han vilde tænde sin Pibe og den Anden gav sig saa i Snak med Bissekræmmeren først om Uldhan=

delen, siden om Humlen, og traf om med ham saalænge, til Døren gik op, og hans Kammerat traadte ind med en Underofficeer og to Mænd.

Det tog ikke lang Tid, saa sad Bissekræmmeren atter i det mørke Hul. Mistanken var nu stærkere end forhen. Dog ogsaa denne Gang negtede han standhaftig, og man anvendte derfor skrækkelige Piinsler, for at faae ham til at bekiende. Nu blev Modet knækket paa ham, og han tilstod alt; ja Dommerne erfarede Ting, hvorover Haarene kunde reise sig paa deres Hoveder. I mange Aar havde han drevet sit afskyelige Haandværk, og hvad mere er, han havde myrdet sin første Kone og sit eget Barn paa en grusom Maade, foruden mange Andre. Men sine Medskyldige vilde han paa ingen Maade angive; han sagde, at han vidste ikke, hvad de hed. Da man nu igien truede ham med Pinebænken, udbrød han: „Velan, een vil jeg dog nævne, hvis virkelige Navn jeg kiender, og som var min tro Kammerat ved alle mine Røverier. Saa tosset han lader, saa er han dog klogere end jeg, og kan bekiende meget Mere." — Han nævnede nu — den stakkels Væver. Denne blev derpaa sat fast og tilstod strax alt, hvad han havde gjort, men kunde ikke bekiende Mere, end at han ved det omtalte Røveri var bleven tvungen til at holde Vagt. Dette Udsagn stemmede imidlertid ikke overeens med Bissekræmmerens Forklaring. De bleve nu fremstillede for hinanden. Væveren stivnede af Forfærdelse over den Andens løgnagtige Beskyldninger. Han bad ham med Taarer, at han dog ikke saaledes maatte forsynde sig imod ham, og bevidnede sin Uskyldighed; men Bissekræmmeren blev ved sin Paastand. Den arme Væver blev nu lagt paa Pinebænken flere Gange; thi saa ofte han befandt sig under Bøddelens Hænder, bragte Smerterne ham til at bekiende alt, hvad man forlangte; men siden negtede

han igien alt og vedblev sin Forsikkring, at han var uskyldig. Dommeren ansaae ham alligevel for skyldig, og dømte ham til at hænges og Bissekræmmeren til at radbrækkes efter de Tiders Maade.

Væverens Hustru erholdt med Nød og neppe Tilladelse til at besøge sin Mand to Gange i Fængslet, og hendes Hjerte blev næsten sønderrevet af Smerte ved at see ham i denne bedrøvelige Tilstand. Paa Henrettelsesdagen rev hun sig løs fra ham, ilede til Slottet og forlangte at faae Markgreven af Baireuth i Tale. Skildvagten ansaae hende for afsindig og vilde ikke lade hende komme ind. Da et medlidende Menneske fortalte hende, at Markgrevinden var i Slotshaven, løb hun derhen med sine Børn, faldt ned for hendes Fødder, og besvor hende med sine ulykkelige Børn og det endnu ulykkeligere, som hun bar under sit Hjerte — hun var nemlig frugtsommelig syvende Gang — at redde Faderens Liv. Markgrevinden blev rørt ved Moderens Smerte og Børnenes Taarer: hun skyndte sig hen til sin Gemal og bad om Naade for Væveren. Imidlertid stod denne paa den skrækkelige Stige, fra hvis sidste Trin man stiger over i den anden Verden; Bøddelen lagde ham allerede Strikken om Halsen. Mange Tilskuere ansaae ham for uskyldig og saae vemodige hen imod Staden, om der dog ikke skulde komme Benaadelse for ham. Da bemærkede man en Bevægelse ved Enden af Pladsen; man hørte et Raab i det Fjerne; noget Hvidt flagrede i Luften, en Rytter kom ridende i fuld Galop med løse Tøiler og raabte: „Pardon for Væveren!"

Almindelig var Tilskuernes Glæde og Henrykkelse. Men Ingen blev mere rørt end Bissekræmmeren, denne forhærdede Nidding, som forhen ikke vilde troe paa nogen Gud eller nogen Evighed. I sit Fængsel havde han haardnakket bortviist alle Formaninger til at angre sine Synder og berede sig

til et andet Liv. Han svarede, at han nok skulde vide at døe som en Mand. Da Væveren var dømt fra Livet tillige med ham, spottede han med djævelsk Ondskab hans Angst og Bæven og sagde: „Det skal være min sidste Glæde, at see paa, hvorledes denne fromme Tyv fordreier sit Ansigt, naar han skal herfra." Men da han hørte Raabet, som forkyndte den Uskyldige Pardon, da blev han bleg som et Lig og udbrød: „Der er dog en Gud til og et Forsyn, hvilket jeg hidtil har negtet. Dette var Prøven, som jeg satte mig. Jeg troede allerede, at jeg havde vundet, men nu seer jeg, at jeg har tabt." Han bevidnede nu selv Væverens Uskyldighed og tilføiede: „Jeg angav ham ikke af Fiendskab og Hevnelyst; men jeg vilde see, om der er en guddommelig Retfærdighed, som redder den Uskyldige. Nu erkiender jeg med Skræk, at jeg har en Dommer over mig, og at den nær forestaaende Pine ikke vil være den sidste. Jeg beder, at man vil bringe mig tilbage, for at jeg kan omvende mig, forend jeg døer. Jeg vil endnu bekiende forskiellige Ting, som nok fortjene, at man lader mig leve i nogle Dage." Hans Bøn blev opfyldt, og man førte ham tilbage til Fængslet. Hans Samvittighed var vaagnet, hans haarde Hjerte bøiet, hans Sjæl rystet. Han bekræftede endnu engang Væverens Uskyldighed og angav nøie sine Medskyldige. Han beredte sig derpaa angerfuld til Døden, og da han anden Gang blev ført til Rettersstedet, anklagede han sig offentlig som den største Forbryder.

Men hvad blev der af Væveren? Han blev afmægtig taget ned af Stigen, og det havde nær kunnet koste ham hans Liv; thi han var ikke vant til overvættes Glæde. Fra alle Sider regnede der Penge ned over ham, og da han ingen Hat havde taget med sig til sin sidste Gang, samlede han Gaverne i sit Kjoleskiød, og hans Hustru saae neppe de blanke Dalere, da hun løb hen til ham og i alle Folks Paasyn faldt

ham om Halsen. Men ogsaa efter den Tid modtog han rigelig Understøttelse af deeltagende Mennesker, udvidede sit Haandværk, fik mange Kunder og blev endnu en velhavende Mand, og hvad vigtigere er, han blev fast i Troen paa sin Herre og Frelser, og levede med sin Kone og sine Børn et fromt og lykkeligt Liv i indbyrdes Fred og Kiærlighed.

242. Den aabne Grav.

Psalm. 116, 3. 8: Dødens Reb omspændte mig, og Gravens Angester vare over mig; jeg følte Angest og Bedrøvelse. Men Herren friede min Sjæl fra Døden, mit Øie fra Graad og min Fod fra Fald.

For nogle Aar siden tildrog sig følgende Begivenhed i Moskau, den næststørste Stad i Rusland. En fransk Dame, Fru L., som var paa et Besøg hos en Veninde, blev opholdt til langt ud paa Natten. Da hun nu vilde hjem, men havde dog ikke Mod paa at gaae, blev der sendt Bud efter en Vogn. Uheldigviis var der paa den Plads, hvor Hyrekudskene pleiede at holde, intet andet Kiøretøi at faae, end de saakaldte Droschker; af disse leiede man derfor een til hende. Droschken kiørte frem, Fruen steg ind, sagde Kudsken Besked, hvor hun boede; og det lette Kiøretøi ilede afsted i flyvende Fart. Den rige Dame havde en stor Guldkiede om Halsen og kostbare Ringe i Ørene, og hun var derhos iført en ganske udmærket Kaabe, foret med Pelsværk. Kudsken, som havde lagt Mærke til denne Stads, i det man fulgte Fruen til Vogns, besluttede her at giøre et godt Bytte. Medens hun sad indsvøbt i sin Kaabe, uden at ane nogen Fare, havde han derfor forladt den rigtige Vei, og det mindst beboede Qvarteer af Staden laae allerede bag ved dem, da Fru L., hvem denne Reise syntes at vare vel længe, kastede sit Slør tilbage og saae sig om. Til sin store Skræk opdagede hun nu, at hun befandt sig paa aaben Mark. Strax befalede hun Kudsken, at han skulde holde; hun raabte om Hjælp, men forgiæves; i Stedet for at efterkomme hendes Befaling, kiørte Kudsken endnu stærkere

til. I sin Angest rev hun Nummeret*) af ham og truede med at ville melde ham paa Politikammeret, dersom han ikke øieblikkelig kiørte hende hjem til hendes Bopæl. Hvad enten nu Kudsken allerede havde naaet det Sted, som han havde udseet til der at udøve sin Forbrydelse, eller han paa Grund af Fruens Modstand ikke turde vente længere, nok er det, han holdt pludselig stille, steg ned af sit Sæde og nærmede sig den ene Side af Vognen. Men til Lykke fattede den ængstede Dame sig strax, sprang ud fra den anden Side og løb alt hvad hun kunde, indtil hun paa eengang mærkede, at hun befandt sig paa en Kirkegaard. Men Kudsken løb snart bag efter og forfulgte hende med stor Iver; thi nu var det ham ikke blot om at giøre, at bemægtige sig hendes Kostbarheder; men det gjaldt tillige hans eget Liv, som nu stod paa Spil, efterdi Fruen havde beholdt hans Nummer. Denne havde imidlertid vundet et lille Forspring, og det var bælgmørk Nat, saa at man neppe kunde see et Skridt foran sig. Med eet aabnede Jorden sig under den flygtende Dames Fødder; hun troede at synke ned i Dybet, og kort efter befandt hun sig i en aaben Grav, som var bestemt til at modtage et Lig den følgende Morgen. Men i Stedet for at forfærdes herover, indsaae den behjertede Kone strax, at denne Grav var for hende et Tilflugtssted i Nøden; derfor tvang hun sig og forblev ganske rolig.

Røveren havde seet hende forsvinde som en Skygge. Han kom tæt forbi Graven og søgte efter hende i alle Retninger; men forgiæves. Fru L. var reddet. En god Deel af Natten tilbragte Kudsken med at vanke om paa Kirkegaar-

*) Hyrekudskene i Rusland ere forsynede med en Qvast og et Nummer, som hænger ned ad Ryggen paa dem, saa at den Person, de kiøre for, altid har det for Øie og kan tage det af dem, dersom han er misfornøiet med Befordringen, i hvilket Tilfælde Kudsken gierne anmeldes for Politiet og drages til Ansvar.

den; thi han haabede endnu bestandig at skulle finde hende, som holdt hans Liv i sin Haand. Snart søgte han at skræmme hende ved de frygteligste Trusler, snart bestræbte han sig for at røre hende ved de indstændigste Bønner, i det han bandede paa, at han ikke vilde gjøre hende noget Ondt, men meget mere kjøre hende hjem til hendes Bolig, naar hun blot vilde give ham Nummeret tilbage, som hun havde taget fra ham. Men Fruen lod sig hverken skrække af hans Trusler eller lokke af hans Løfter; hun forblev i den skumle Grav, stum og ubevægelig som Liget, hvis Plads hun nu indtog. Omsider da Natten var forløben og det gryede ad Dag, saae Kudsken sig nødsaget til at forlade Kirkegaarden og tage Flugten i største Hast. Imidlertid vedblev Fru L. at holde sig skjult, indtil det var blevet fuldkommen Dag. Et Par Timer efter var Sagen anmeldt og Nummeret afleveret paa Politikammeret. I tre Dage holdt Flygtningen sig skjult i Skovene omkring Moskau; men da tvang Hunger og Kulde ham til at søge et Tilflugtssted i en lille Landsby. Her blev han snart opdaget og fængslet og fik sin fortjente Straf.

243. Den fattige Student.

Psalm. 37, 25: Jeg har været ung og er bleven gammel; men jeg haver ikke seet den Retfærdige forladt eller hans Sæd, naar den søgte efter Brød.

Konrad Balding var en fattig Præstesøn fra Hessen. Han mistede tidlig sine Forældre, og kom derfor i Huset hos en Farbroder, som drev en lille Handel, men i øvrigt var uformuende. Da Drengen havde gode Anlæg, opmuntrede hans Lærere ham til at studere, og Farbroderen besluttede ogsaa i Tillid til Guds Bistand at lade ham gaae denne Vei, som stemmede ganske overeens med hans eget Ønske. Konrad viste megen Flid i Skolen og blev med hæderlige Vidnesbyrd sendt til Universitetet. Her blev den brave Yng-

ling snart bekiendt med en Professor, som tog sig meget af ham. Men denne venlige Mand blev kort efter kaldet til et andet Universitet, og Konrad stod nu igien alene med sine ringe Hjælpemidler. Og selv disse skulde snart berøves ham; thi hans Farbroder døde pludselig, og dennes efterladte Formue, som var høist ubetydelig, tilhørte de umyndige Børn; Konrad fik intet uden nogle gamle Sølv- og Guldmynter, hvilke Farbroderen havde foræret ham i Julen og paa hans Fødselsdag, i det han nemlig havde skrevet paa Papiret, hvori Mynterne vare indsvøbte, at de skulde tilhøre ham. Dette uventede Dødsfald bedrøvede ham dybt, ikke saa meget for det jordiske Tabs Skyld, han derved led, som fordi han var giennemtrængt af inderlig Kiærlighed og Taknemmelighed imod denne sin faderlige Ven. Han var endogsaa tilsinds at overlade sine Søskendebørn de omtalte Mynter; men disses Formynder raadede ham til at beholde Pengene som et Laan; og dersom Gud engang gav ham et Embede, hvoraf han kunde leve, da vilde han jo have Leilighed til at tilbagebetale den lille Sum med Renter til sin Pleiefaders Arvinger.

Konrad vendte tilbage til Universitetet, hvor han studerede med den yderste Flid og levede saa sparsommeligt, som det vel var muligt. Vinteren stod for Døren, og den arme Konrad havde ikke Raad til at kiøbe Brænde, som der paa Stedet var en dyr Artikel. Da forbarmede hans Vert sig over ham; han var nemlig Smed og opholdt sig det meste af Dagen i sit Værksted, hvorfor han tilbød den fattige Student, at han maatte læse og skrive i hans godt opvarmede Stue saameget han vilde. Vinterhalvaaret gik nu til Ende, og i dette havde vor Konrad arbeidet meget og spiist lidet; thi hans daglige Føde havde været Kartofler, Brød og Ost; alene om Søndagen levede han noget bedre, thi da blev han

sædvanlig buden til Middag hos sin Vert. Desuagtet var det halve af hans lille Arv allerede gaaet med; skulde han nu kiøbe sig nogle Klædningsstykker, fornemmelig Støvler, som han trængte haardt til, saa blev der kun ubetydeligt tilbage for den følgende Tid; og han havde endnu halvandet Aar tilbage, inden han kunde gaae op til Examen. Alligevel var han ved godt Mod, thi han havde lært at sætte sit Haab til Gud. — I Ferierne besøgte han engang en gammel Bekiendt i sin Fødeby, som var Skolelærer. Denne, som var rig paa Børn, men fattig paa Penge, modtog ham med faderlig Kiærlighed og underholdt sig længe med ham om hans Stilling. En Dag sagde Vennen til ham: „Men hvorfor beslutter De Dem ikke til at giøre en Reise til Holland? De veed, at Deres Bedstefader har boet i Amsterdam, og jeg har hørt af Deres Faders egen Mund, at der endnu skal findes velhavende Slægtninge af Dem. Hvad var det for een af dem, at hjælpe Dem til at fuldende Deres Studeringer? Og nu træffer det sig netop saa, at der i disse Dage gaaer en Skibsleilighed til Rotterdam, som De uden Tvivl kan komme med for en Ubetydelighed, da jeg kiender Skipperen."

Ynglingen gik strax ind paa dette Forslag. Skolelæreren leiede en Bondevogn og kiørte selv med ham til Rhinen, talte der med Skipperen, forsynede Konrad med endeel Levnetsmidler, en gammel Overfrakke og nogle Penge, trykkede ham hjerteligt i Haanden og ønskede ham Lykke paa Reisen. Studenten kom i god Behold til Rotterdam, og Skipperen, som ikke vilde have nogen Betaling, sørgede for, at han allerede den følgende Dag kom med et andet Fartøi til Amsterdam.

Her befandt Konrad sig nu paa eengang i den store, fremmede Stad, hvor Enhver havde saa meget at giøre med sig selv og sine Forretninger, at Ingen agtede paa den fattige Student. En gammel Borger, som var reist med ham

fra Rotterdam og som forstod Tydsk, fulgte ham hen til en Giestgivergaard. Her satte Ynglingen sig hen i en Krog, uden at Nogen lagde Mærke til ham. Endelig forlangte han lidt Aftensmad, og man bragte ham langt mere, end han havde ønsket; Natteleiet, som man anviste ham, var meget beqvemt, og han sov godt til den lyse Morgen. Men hvor forsærdet blev han ikke, da han skulde til at betale Regningen, som tømte næsten hele hans Kasse. Med et tungt Sind tog han sin Vadsæk under Armen og gik ud i Staden. — Allerede i Rotterdam havde han erfaret, at en Halvbroder af hans Moder var for længere Tid siden død i Amsterdam, men at hans Søn levede og var en formuende Kjøbmand, som tilmed havde en tydsk Kone og næsten lutter tydske Folk paa sit Kontor. Han spurgte nu en Mand, som stod ledig paa Gaden, hvor denne Kiøbmand boede; og da Stedet blev ham anviist, fik han en ny Skræk i Livet, thi Manden forlangte en halv Gylden for sin Uleilighed, og vilde slet intet lade sig afprutte. Saaledes stod Ynglingen atter fattig og hjælpeløs i den vide Verden.

Frygtsom traadte han ind i sin rige Slægtnings prægtige Huus. Man viste ham hen til Kontoret. Efterat han her i nogen Tid havde staaet ved Døren, uden at Nogen agtede paa ham, spurgte man endelig, hvad han vilde. Han lod sig nu føre hen til Herren i Huset, nævnede sit Navn og fortalte i al Korthed sin Families Skiebne. Den rige Fætter betragtede Ynglingen fra Top til Taa, vedblev derpaa rolig at skrive og spurgte endelig ganske kold: „Nu, hvad er da Deres Begiering?“ Ynglingen blev rød i Ansigtet af Forlegenhed, og Taarerne kom ham i Øinene; han kunde ikke strax finde paa Ord. Da begyndte een af de yngre Herrer, en Svoger til den rige Fætter, at tale om tydske Tiggere og Tiggerier, greb efter nogle smaa Sølvskillinger og

vilde overrække Konrad dem; men denne, som var dybt bevæget, bukkede og ilede ud af Værelset, medens begge Pengemændene ganske ligegyldige satte sig igien til at skrive i deres Bøger. — Da han nu atter var alene, gav han sine Taarer frit Løb. Det var allerede over Middag, og han vidste ikke, hvorledes han skulde faae saa meget, han kunde spise, for de faa Penge, han endnu havde hos sig, men endnu mindre, hvorledes han dermed skulde komme tilbage til Tydskland. Endelig kom han paa den Tanke, at han vilde skynde sig ud af den dyre Stad og søge sig et billigere Qvarteer paa Landet. Men han forvildede sig og kom ned til et Sted ved Stranden, som laae langt borte fra den Vei, der gik ad Hjemmet til. Ebbetiden var netop forbi, og Havet begyndte atter at stige med Floden. Kragerne og Allikerne, som rigeligen havde mættet sig ved Havgrundens Bord, hvilket Ebben beredte dem, fløi skrigende ind ad Landet til. Da tørrede Konrad Taarerne af sine Øine, i det han sagde til sig selv: „Han, som føder Fuglene under Himmelen og giver Ravneunger, som raabe til ham, han vil vel heller ikke forlade mig eller slaae Haanden af mig; nei, han vil baade i Dag og i Morgen beskære mig mit Brød og føre mig hjem igien til mit kiære Fædreland."

Medens han saaledes gik ved Stranden, saae han, at Havet skyllede en Flaske op paa Landet, hvoraf noget Hvidt skinnede frem. Han bemærkede, at der i den vel tilproppede og forseglede Flaske laae et Stykke Papir, og han kunde tydeligt læse igiennem Glasset den Mands Navn, til hvem det var bestemt. Dreven af Nysgierrighed, vilde han først slaae Flasken itu og tage Papiret ud, da en Mand, som netop i det samme kom forbi, raadede ham til at bringe Flasken uaabnet til den Kiøbmand, hvis Navn stod paa Papiret; thi paa denne Maade meddele undertiden Søfolk, naar de ere nær ved

at forlise, een og anden vigtig Efterretning. Efter nogen Betænkning besluttede ogsaa Konrad at overlevere Flasken til det betegnede Handelshuus. Han havde desuden erfaret af Manden, at han var gaaet vild, og at han, for at komme til Rotterdam, maatte vende om igjen og tilbagelægge en stor Deel af Staden.

Da han endelig efter en møisommelig Vandring havde fundet Handelshuset, som skulde have Flasken, var det allerede blevet Aften. Ikke uden Frygt træder han ind, thi han tænkte ved sig selv: „Der kom du til Landsmænd og Slægtninge, og man behandlede dig dog saa foragteligen; hvorledes vil det da gaae dig her iblandt lutter Fremmede?" Han traf imidlertid en Tjener, og fortalte ham, hvad hans Ærinde var. Denne viste ham hen til Kontoret. En venlig, gammel Mand, Husets Eier, modtager Flasken, hvilken han aabner, i det han byder Konrad at sætte sig ned. Efterat have læst Papiret, siger han paa Tydsk: „Gud være lovet, at vi imidlertid have faaet nye og bedre Efterretninger; Skibet, som dengang man kastede Flasken i Havet, svævede i stor Fare i Kanalen, er reddet og ligger nu her i god Behold for Anker. Alligevel skal jeg med Fornøielse give Dem noget for Deres Uleilighed". Med disse Ord tog den gamle Herre nogle Guldpenge og rakte Ynglingen dem. Denne modtog dem og takkede, hvorpaa han bukkede og vilde forføie sig bort, da Kiøbmanden kaldte ham tilbage, og spurgte ham om hans Navn og hans Fødeland.

„Jeg hedder Konrad Balding, sagde Ynglingen, og er fra Hessen." — „Hvorledes? spurgte den gamle Herre; er Deres Fader ikke Præst i N.?" — „Min Fader var rigtignok Præst paa dette Sted, men han døde allerede for ti Aar siden." — „Og Deres Moder?" — „Hun overlevede min kiære Fader kun i nogle Maaneder." — Kiøbmanden viskede en

Taare af sine Dine, tog Ynglingen i Haanden, hvilken han trohjertigt rystede, og sagde: „Jeg byder Dem velkommen i mit Huus. Deres sal. Fader har engang optaget mig i sit Huus, da jeg kom til ham som en fattig, syg Soldat, og i hele sex Uger behandlet mig som en Broder; hans og Deres afdøde Moders omhyggelige Pleie skylder jeg næst Gud mit Liv, ja, hvad mere er, jeg har Deres Faders velsignede Omgang og Indflydelse paa mit Hjerte at takke for et andet og endnu bedre Liv, som siden den Tid ikke har været uden Frugt; jeg er ved ham kommen bort fra mine Ungdoms-Forvildelser og er bleven omvendt til Herren min Gud. Senere kom jeg hid, begyndte min nuværende Virksomhed i dette Huus, hvis Eier blev min Svigerfader, og Gud har rigeligen velsignet mig. Men nu maa De gaae med mig ind til min Familie." Konrad følte sig snart saa inderlig vel i den brave Hollænders Huus, som om han havde kiendt det fra Barndommen af. Men Ferierne gik nu til Ende, og Ynglingen maatte derfor tænke paa sin Hjemreise. Hvor overrasket blev han ikke af Glæde, da han Dagen før sin Afreise fandt en Koffert fuld af Klæder og Linned paa sit Værelse, og af den ædle Kiøbmand modtog en Anviisning, efter hvilken et Handelshuus i Kassel skulde paa ubestemt Tid udbetale ham hvert Fjerdingaar 100 hollandske Gylden (70 Rbdlr). Dybt bevæget skiltes han fra sin faderlige Ven. Det var ikke sidste Gang, at han saae ham. Thi da han havde fuldendt sine Studeringer i Göttingen, kom han efter Kiøbmandens venlige Indbydelse atter til Holland, og erholdt der ved Guds besynderlige Styrelse et Embede, i hvilket han virkede i mange Aar med Velsignelse, ligesom han ogsaa blev gift med sin Velgiørers Datter og levede med hende et lykkeligt Ægteskab. Konrad Balding glemte ikke sin Pleiefaders Børn i Hessen, men sørgede

godt for dem, saa at ogsaa de kom med Tiden i en hæderlig og selvstændig Stilling.

244. Det behagelige Møde.

Psalm. 37, 37: Læg Vind paa Retskaffenhed og giv Agt paa Oprigtighed; thi en Saadan skal det gaae vel paa det sidste.

I Brokstedt i Tydskland levede en retskaffen Bonde, som hed Møller. Han sad først i Velstand; men en ødelæggende Krig bragte ham i Gield, og da der atter blev Fred i Landet, fortærede en heftig Ildsvaade hans Huus og hele hans Indbo. Han havde ikke Penge til at bygge et nyt Huus for, og vidste intet andet Raad, end at sælge Brandstedet til en rig Bonde, som tillige overtog hans Gield. Derpaa vandrede han ud tilligemed sin Kone, og flyttede ind i et andet Sogn. Her levede de i stor Trang; de arbeidede vel saameget de kunde, men vare allerede begge til Aars, saa at Kræfterne slog dem feil, og de havde derfor ondt ved at tjene Føden. De undsaae sig ved at bede Andre om noget, og de havde saaledes oftere maattet lide Nød, hvis ikke nogle velhavende Folk i Sognet frivilligen havde understøttet dem.

Engang stod den gamle Mand med vaade Oine ved Vinduet og saae ud paa Gaden. Hans Hjerte var beklemt; thi Nøden havde endnu aldrig været saa stor, som for Oieblikket. Det var en Søndag, og han hørte Klokkerne ringe. Han saae velklædte Mænd og Qvinder fra de nærliggende Byer at gaae forbi hans Hytte til Kirken. Da tænkte han paa de forrige Tider, i hvilke ogsaa han havde nydt denne Lykke. Nu kunde han ikke mere komme i Guds Huus, fordi baade han og Konen manglede de fornødne Klæder. I sin Bekymring tog han en gammel Psalmebog og bladede deri, for at finde en Psalme, som handlede om, at Gud føder Fuglene under Himmelen. Som han stod der med Bogen i

Haanden, saae han en ung, velklædt Mand, som kom gaaende og satte sig ned i Græsset ikke langt fra Huset, for at hvile sig lidt. Han aabnede sin Reisetaske, tog nogle Papirer frem, saae dem løseligt igiennem, lagde dem sammen igien og puttede dem i Lommen. Derpaa reiste han sig op og fortsatte sin Vandring.

Strax efter gik den Gamle ud, for at trække en Smule frisk Luft og glemme sin Kummer i Betragtningen af den skiønne Natur. Han kom tilfældigviis hen til det Sted, hvor den Fremmede havde siddet. Her skinnede ham noget Hvidt imøde. Han træder nærmere; det er et Stykke Papir, som er lagt sammen. Han tager det op, aabner det, og hvor forbausedes han, da to store Guldstykker skinne ham i Dinene! — „Moder, raabte han, kom her ud!" Og da hun kommer, vedbliver han: „See her, hvad en Vandringsmand nylig har tabt. Veed du, hvad det er?" — „Ja, saaledes gaaer det, sagde Konen; naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest. Jeg var meget sulten, Fader, men jeg vilde ikke sige noget; og du trængte vist ogsaa til at faae noget at spise. Og see kun, hvorledes din Kofte seer ud! Det er meer end nok til en ny, og for mig til et Skjørt. Saa kan vi atter komme i Kirke. Gud hjælper." — „Ja, svarede Manden, Gud hjælper, men ikke ved disse Penge. Jeg siger dig jo, at de tilhøre en Vandrer; han kan endnu ikke være langt borte." — „O, han behøver dem maaskee ikke, meente Konen; han bryder sig vist ikke stort om dem, ellers vilde han have været forsigtigere med dem." — „Det er sandt nok," svarede Manden. Derpaa betænkte han sig et Dieblik. Han erindrede sig om sin store Nød, begyndte at vakle i sin gode Beslutning, og var tvivlraadig om, hvad han skulde giøre. Dog snart besindede han sig igien og sagde: „Nei nei! See kun, hvor godt Sæden staaer! Folk her paa Egnen kan vist

ikke fortære den alene; de vil nok betænke os med noget deraf. Høsten er nær, og denne Høst kunde jo tage os bort fra Verden. Snart gaaer Vinden over vor Grav — og vi skulde saa nær ved Graven giøre os skyldige i nogen Nærlighed? Jeg bliver bange, Moder, ja meget bange. Bort, bort med Pengene! Det er for mig, som var jeg allerede død og stod for Verdens Dommer, og Han sagde til mig: „Du bar dine graa Haar med Ære, og for et Par Guldstykker har du opoffret den; skam dig dog!"

Denne Tale gik Konen saaledes til Hjerte, at hun blev heel forskrækket og raabte: „Herre Jesus, vi ville hellere sulte ihjel. Du har ret, Fader; det gielder at bevare en uskadt Samvittighed. Du giør mig baade angst og bange; jeg fryser og bæver, som havde jeg allerede stjaalet. Løb, løb, alt hvad dine gamle Been formaae; jeg vil bringe dig din Kiep. Vare du kunde indhente den Fremmede." Medens Konen gik ind i Huset, saae den Gamle ængstelig hen efter Veien. Hun kom snart tilbage med Stokken, rakte ham den og sagde: „Der, Fader, og nu afsted i en Fart! Landeveien bugter sig her meget; naar du følger Fodstien igiennem Krattet, saa kan du nok indhente ham nedenfor. Skynd dig blot!" — Disse Ord raabte hun endnu efter ham; thi han var allerede paa Veien. Han bøiede sig forover og skred hastig frem, i det han anstrengte alle sine Kræfter. Men da det forekom Konen, at det endnu gik for langsomt, ilede hun ængstelig efter ham, greb ham under Armene og sagde: „Jeg er dog noget raskere end du; derfor er det bedst, at du støtter dig paa mig."

Saaledes ilede Ægteparret igiennem Krattet og vare snart ved Udgangen deraf. Nu havde de naaet Landeveien igien, og de saae med inderlig Glæde, at de vare komne foran Vandringsmanden. Da de nu traf denne, tog den gamle

Mand Ordet og sagde: „Min Herre, her er to Guldstykker, som De vist har tabt af Deres Reisetaske henne i Græsset ved Byen.“ — Ynglingen betragtede begge de Gamle med Høiagtelse og Forundring; derefter kastede han et Øie paa deres lasede Klæder og sagde med Deeltagelse: „I synes at være fattige!“ — „Meget fattige, min Herre,“ svarede Manden. „Men vi vilde dog gierne bevare Ærligheden,“ sagde Konen. — Ynglingen var i Tvivl, om han skulde modtage Pengene; han betænkte sig en Stund, endelig tog han dem og sagde: „Jeg tager dem igien, fordi jeg maaskee kunde have dem nødig der, hvor jeg vil hen. Dog vil jeg give Eder noget, som jeg kan undvære i Dag, og naar jeg kommer tilbage, da skulle I see, at der gives Mennesker, som vide at sætte Priis paa Ærlighed forenet med Armod. Jeg gaaer nu hen, for at besøge mine Forældre, som jeg for tolv Aar siden forlod som en ung Haandværkssvend. Jeg har i elleve Aar intet hørt fra dem og veed derfor ikke, i hvad for Omstændigheder de for Øieblikket befinde sig.

Den Gamle saae noget betænkelig paa sin Kone og sagde: „Hører du, Moder? Sagde jeg dig ikke nok, at den Fremmede kunde behøve Pengene? — Men, min Herre, hvor kommer det sig, at De i saa lang Tid intet har hørt fra Deres Forældre?“ — Ynglingen svarede: „Efterat jeg var reist fra dem, arbeidede jeg et Aar i Hamborg. Jeg lod mig da overtale til at giøre nogle Reiser med til Søes. Jeg skrev vel et Par Gange hjem, men fik intet Svar. Maaskee havde mine Forældre ikke faaet Brevene, maaskee levede de ikke mere. Tilsidst var jeg nogle Aar i Batavia i Ostindien, og den kiære Gud har rigeligen velsignet mig. For sex Uger siden er jeg ankommen til Hamborg igien; jeg er der bleven forlovet med min forrige Mesters Datter, og om to Maaneder skal vi have Bryllup. Nu fattes mig intet i min Lykke,

naar jeg blot faaer at vide, hvorledes det gaaer min Fader og min Moder. Derfor har jeg selv begivet mig paa Veien, og Gud give, at jeg maa træffe dem i god Behold, og at de ville beslutte sig til at reise med mig, for at tilbringe deres Alderdoms Dage i mit Huus."

Begge de Gamle havde en eneste Søn, som ligeledes havde været borte i tolv Aar. Medens den Fremmede saaledes stod og talte om sig selv, faldt deres egen Søn dem ind, om hvem de ikke vidste, om han endnu levede. Endelig kom de paa den Tanke, at denne Fremmede selv maaskee kunde være deres Søn. De betragtede ham nøie, og det forekom dem stedse sandsynligere. De toge heller ikke feil. Men at de ikke strax kiendte ham, kom deraf, at han i de tolv Aar havde forandret sig meget. Han kiendte heller ikke sine Forældre; thi paa Grund af den Nød og Armod, hvori de saalænge havde levet, vare de ogsaa blevne meget forandrede og ukiendelige. — Efterat den Gamle længe havde seet paa Ynglingen, vendte han sig til sin Kone, blinkede ad hende og sagde sagte: „Moder, kommer det ikke ogsaa dig saaledes for?" — Derpaa spurgte han den Fremmede: „Hvor langt har De endnu til Deres Hjem, min Herre?" — „Der skal endnu være fire Miil herfra til Brocksted," svarede Ynglingen. Da han udtalte Ordet Brocksted (Navnet paa den By, hvor de tidligere havde boet), udbredte begge de Gamle deres Arme imod ham og raabte: „Ak, Brocksted, Brocksted!" — Ynglingen gienkiendte dem endnu ikke og spurgte heel forskrækket: „Hvad betyder dette? Ere I bekiendte i Brocksted? Min Fader hedder Møller." — Nu faldt begge de Gamle ham om Halsen og raabte, henrykte af Glæde: „O Vilhelm; o min Søn! min gienfundne Vilhelm!" Sønnen var næsten maalløs af Overraskelse og Glæde. Han fremstammede kun de Ord: „Min Fader, min Moder!" Endelig begyndte den

Gamle: „O Moder! nu har al vor Nød en Ende. Moder! Vilhelm! lader os falde paa Knæ og takke og prise Gud, som har gjort alle Ting vel, langt over hvad vi kunde bede og forstaae. Hans Navn være evig lovet!"

245. Den fattige Enke i Elberfeld.

2 Kong. 4, 1—7: En Qvinde af Propheternes Børns Hustruer raabte til Elisa og sagde: Din Tjener, min Mand, er død, og du veed selv, at din Tjener frygtede Herren; og nu kommer Aagerkarlen, for at tage begge mine Sønner til sine Trælle. Og Elisa sagde til hende: Hvad skal jeg giøre for dig? Giv mig tilkiende, hvad du har i Huset? Hun svarede: Din Tjenerinde har slet intet i Huset uden en Oliekrukke. Da sagde han til hende: Gaa, begier Kar derude fra alle dine Naboer; det skal være tomme Kar, og lad det ikke blive faa; saa skal du gaae ind og lukke Døren til efter dig og dine Sønner, og du skal øse i alle disse Kar, og du skal sætte dem hen, hvert for sig, naar det er fuldt. Hun gik da fra ham, lukkede Døren efter sig og sine Sønner; de bare frem til hende, og hun øste i. Da hun havde fyldt Karrene, sagde hun til sin Søn: Bring mig endnu et Kar. Men han svarede hende: Her er ikke flere Kar; og saa stod Olien der. Da kom hun og meldte den Guds Mand det, og han sagde: Gaa hen og sælg Olien og betal din Gield; og af det, som bliver tilovers, skal du og dine Sønner leve.

I Anledning af denne bibelske Fortælling siger den bekiendte Pastor F. W. Krummacher i sit Skrift „Elisa": Her have I da atter seet, hvorledes Herren kan hjælpe og opholde sine Udvalgte, og hvorledes han veed Raad for dem ogsaa der, hvor alle menneskelige Udsigter ere spærrede, og denne Verdens Hjælpekilder ere reent udtørrede. „Men, indvende I maaskee, paa den Maade frelser han dog ikke Sine mere; saaledes pleier han ikke nuomstunder at betale sine Børns Gield!" Vide I det, mine Venner, saa ganske vist og sikkert? Og om

han end i vore Dage sjelden hjalp ved saa paafaldende Undergierninger, er det Vidunderlige i hans Hjælp ringere af den Grund, at han dertil betjener sig af menneskelige Redskaber og velsigner ved kiærlige Hænder? Hører da en Historie; det er en sand Historie. — En Juleaften, i en trang og sørgelig Tid, ligger en fattig Enke syg og svag paa sit Leie; i Husene rundt omkring skinne Lysene fra Juletræerne, og Børnene ere muntre og glade. Hun, den Forladte, ligger stille, grædende, med Hjertet fuldt af Sorg og Bekymring; hendes Smaa staae stille og sørgmodige ved hendes Seng. Der findes ikke et Stykke tørt Brød mere i Huset, ikke en Skilling i Skrinet til at kiøbe noget for. „Ak, kiære Herre Gud, tænker den stakkels Kone, hvorledes fører du mig?" — og et dybt, smerteligt Suk steg op fra hendes beklemte Bryst. Pludselig lød det til hende i hendes Hjerte: „Hvad har du i dit Huus?" — „Ak, sukker hun, hvad har jeg? Et Par tomme Tallerkener — det er det Hele." — „Sæt dem frem, hedder det fremdeles til hende, og laan desuden af dine Naboer tomme Kar, og du skal ikke lade det blive faa." Da sukkede Enken igien. „Hvad betyder dette?" tænker hun, og siger: „Kiære Herre, see her mine smaa Børn, der har du tomme Fade. De have intet at spise og intet at klæde sig i." — „Tro!" lyder Svaret. I samme Dieblik gaaer Døren op, og en Person træder ind, hilser venligen, lægger en Gave i Penge paa Bordet, og iler derpaa strax bort igien. Kort efter komme Andre og bringe Brød og Kager, Nogle endog Kiød og andre Levnetsmidler. — Tallerkenerne ere allerede fulde, og see, der er endnu ingen Ende paa Gaverne. Børnene maatte hen til Naboerne og „laane Kar og det ikke faa," og intet af dem forbliver tomt; og der bliver bragt Linned og Klæder til Børnene, ja endog Legetøi til dem som Julegave; og hvad der var endnu mere, lutter venlige Ansigter og mange opmuntrende og kiærlige Ord komme de Fattige

imøde. Alt dette skete i faa Dieblik, det ene hurtigt efter det andet, og det var, som om Folk i Byen havde aftalt det med hverandre, og dog vidste den Ene ikke, hvad den Anden vilde giøre. Og da det nu igien var stille, og Gaverne laae der og bedækkede hele Bordet fra den ene Ende til den anden, da forekom det den forbausede Enke, at det maatte vel kun være en sød Drøm, der svævede for hendes Sjæl. Men da lød det i hendes Indre: „Sandelig, Herren var paa dette Sted;" og hendes Hjerte smeltede hen i inderlig Tak og blid Vemod. I dette Dieblik faldt det hende ind, at hendes salig Mand paa sit Dødsleie havde tilraabt hende i sit sidste Aandedræt: „Græd ikke, vær du kun rolig, Herren vil være med dig og ikke forlade dig." „Ak, tænkte hun, jeg seer nu, at det var Herren, som talede dette giennem hans Mund." Og som hun tænkte dette, bliver der givet hende en saa glad Forvisning i Hjertet, som hun endnu aldrig havde følt, nemlig en fast Forsikkring om, at hendes Mand havde hørt Herren til, og at hun ufeilbarligen skulde engang gienfinde ham i Himmelen. Da var det for hende, som om hun paa eengang havde faaet den Hedengangne tilbage, og fra den Stund af knyttedes et nyt Baand imellem hende og den Forklarede. I den gladeste Stemning laae nu den Syge der, medens Børnene med spillende Dine hoppede omkring Bordet og betragtede Gaverne. Da tænkte Moderen: „O kiære Herre, er din Miskundhed saa stor, da kunde du vel ogsaa lade mig faae min Helbred igien!" Og neppe var denne korte Bøn opstegen fra hendes Hjerte, før hun følte sig saa munter, stærk og vel, som hun ikke i lang Tid havde været. Hun springer op fra sit Leie, priser i Forening med sine Børn den gode Gud, som havde forbarmet sig over hende, kan den næste Dag gaae i Kirke, Anden Juledag ligesaa; og er hun end nu atter svag, veed hun dog fra hiin mærkelige Tid, at det for Herren er en ringe Konst, naarsom-

helst han vil, at giøre en Ende paa al hendes Møie." — Det er en Historie, føier Krummacher til, fra den nyeste Tid, fra vor Dal, fra min egen Menighed; den tildrog sig sidste Juleaften, bogstavelig saaledes, som jeg har fortalt den. Hidtil kiendte kun jeg den, og Enken; nu kiende I den Alle.

LI. De gode Engle.

246. Johan Hedinger som Skriftefader.

Hebr. 1, 14: Ere de ikke Alle tjenende Aander, udsendte til Hjælp for dem, som skulle arve Salighed?

Dr. Joh. Hedinger, som i Begyndelsen af forrige Aarhundrede var Hertugen af Wyrtembergs Hofpræst og Skriftefader, udmærkede sig ved en sjelden Nidkiærhed i sit Kald og en stor Frimodighed i Troen. Engang straffede han offentlig Hertugen (Eberhard Ludvig) for visse Synder, som denne, trods alle Formaninger i Eenrum, ikke vilde lægge af. Han opfordrede ham ved samme Leilighed til at giöre en sand Omvendelse; men dette blev taget saa ilde op, at Fyrsten fattede den Beslutning, personlig at forgribe sig paa sin Skriftefader i Slottet. Hedinger blev i heftige Udtryk befalet at komme frem, og viste sig öieblikkelig med aabent og frimodigt Aasyn, styrket i sin Tro ved alvorlig Bön til Gud. Hertugen, som havde befalet ham at möde alene, fölte sig strax ved hans Indtrædelse truffen; og i Stedet for at giöre ham Fortræd, som han havde havt i Sinde, raabte han blot: „Hedinger, hvorfor kommer Han ikke alene?" — „Jeg er alene," svarede Præsten. Men da Fyrsten, som bestandig skottede hen til Hedingers höire Side,

blev ved: „Han er ikke alene!“ svarede den Guds Mand, som anede, at her var en höiere Haand med i Spillet, anden Gang: „Jeg er visseligen alene, min Hertug! Men skulde det have behaget den kiære Gud at stille en Engel ved Siden af mig i denne Stund, saa veed jeg ikke noget af det.“ — Hertugen vinkede med Haanden og lod ham gaae med synlige Tegn paa, at han var bleven rystet i Sindet.

247. Barnet i Livsfare.

Psalm. 34, 8: Herrens Engel leirer sig trindt omkring dem, som ham frygte, og bevarer dem.

Et lille Barn stod i Porten, da dets Fader kom kiørende fra Marken med et stort Læs Sæd. Han lagde ikke Mærke til sit Barn og vilde derfor kiøre til. Een af Hestene havde allerede stødt Barnet omkuld, saa at det kom til at ligge tæt ved Hjulet; men da bleve begge Hestene pludselig staaende, og Manden kunde ikke faae dem af Stedet, skiøndt han brugte Pidsken. Han steg derfor ned af Vognen, for at see, hvad der var i Veien, og opdagede til sin store Skræk og Bestyrtelse sit eget Barn, som laae lige foran det ene Hjul. Endnu feilede det intet; han tog det varsomt op, bar det ind til sin Kone og sagde med Glædestaarer til hende: „Her bringer jeg dig vort Barn, som Gud har givet os anden Gang. En Guds Engel har holdt Hestene tilbage; ellers havde jeg nu maattet bringe dig det dødt.“

LII. Samvittigheden.

248. Den reisende Skomagersvend.

Amos 9, 3: Om de end skjulte sig paa Karmels Top, skal jeg der opsøge og gribe dem; og om de end vilde skjule sig for mine Øine paa Havets Bund, skal jeg der befale Slangen at bide dem.

En Skomagersvend fra Brandenborg, ved Navn Stuwe, var engang i Kirke, da den bekiendte Pastor Schubert i Potsdam prædikede. Ordet traf hans Hjerte; det kom ham for, som om han i Prædikenen hörte sin egen Fordömmelsesdom. Dog for at undflye Guds Aands Rörelser og Paamindelser, besluttede han at reise bort og tog Veien til Stokholm. Men der blev han ved en Prædiken, som han hörte i den tydske Kirke, endnu heftigere greben. Han havde ingen Ro paa sig, thi Samvittigheden anklagede ham, og han reiste derfor, ærgerlig i Sindet, til Petersborg. Der fik han engang Præsten Blaschnig at höre, som prædikede med Kraft og Salvelse om den sande Omvendelse. Han fölte sig atter truffen af Ordets tveeggede Sværd og sagde til sig selv: „Har da al Verdens Præster foresat sig og ere ligesom komne overeens om at fordömme mig?“ Saaledes blev han ogsaa snart misfornöiet med sit Ophold i Petersborg, og forlod denne Stad, for at drage til Reval. Dreven af en indre uimodstaaèlig Kraft, hörte han her Mikwitz, Prædikant ved Domkirken, grundig og rörende at udlægge Lignelsen om den forlorne Sön. Ordene bleve som Spyd og Nagler i det arme Menneskes Hjerte, der allerede saa ofte havde sögt at undgaae den trofaste Sjælehyrdes Naadekald. Tilsidst kunde han ikke længere holde det ud; hans Synder stode som et stort Bjerg for ham og tyngede paa hans Hjerte; han gik til Præsten og aabenbarede ham sin Sjælstilstand. Denne talte kiærligt med ham,

og formanede ham til ikke længere at flye for Herren, men at give ham sit Hjerte heelt og udeelt. Dette gjorde han og fandt saaledes Naade hos Gud; og han vandrede siden med en troende Kristens Frimodighed og Glæde, som den, der ved Herrens mægtige Haand var udfriet af Fuglefængerens Snare (Psalm. 91, 3).

249. Samvittighedsnag.

Rom. 2, 9: Trængsel og Angst skal være over hvert Menneskes Sjæl, som giør det Onde.

Det syttende Aarhundrede var en Trængselstid for det engelske Folk. De forskiellige Partier rasede mod hverandre med Vold og Mord, og Borgerkrigen med alle dens Rædsler udbredte sig til alle Sider i Landet. Den ulykkelige Karl den Förste af det stuartske Kongehuus blev henrettet 1649, og den ærgierrige Hykler Oliver Kromwel opkastede sig til Folkets Behersker. Et Exempel paa Guds retfærdige Dom i Samvittigheden over de blodige Handlinger, som dengang bleve begaaede, skal her fremstilles til alvorlig Formaning og Advarsel baade for Yngre og Ældre.

Den ærværdige Præst Tom Readings sad en Dag i sin Ro og studerede i Sakristiet eller et Værelse ved Siden af den Kirke, hvori han pleiede at prædike Guds Ord for Folket. Paa eengang hörte han en usædvanlig Stöi og Larm i selve Kirken, som vækkede ham af hans stille Betragtninger. Han stod op og gik hen til Dören, hvilken han aabnede, og saae ind i det skumle Skib i Kirken. Han blev da en Mand vaer, som knælede ved Herrens Alter, udstödte de skrækkeligste Suk og slog sig med knyttet Næve for Brystet og Panden; derpaa stödte han flere Gange med Heftighed Hovedet imod Alterstenene, i det han raabte vildt: „Blod for Blod, Liv for Liv!“ Præsten mærkede snart, at det var et

Menneske, som blev piint af den onde Samvittighed til Fortvivlelse og Afsindighed. Bevæget af Medlidenhed nærmede han sig bævende den Ulykkelige, og han opdagede da ved hans Side en stor jernbeslagen Koffert og et Slags Klods eller Blok formodentlig af Træ. — Præsten stod en kort Tid, uden ret at kunne fatte nogen Beslutning; endelig tog han Mod til sig og vilde netop træde hen til den sönderknuste Synder, for at komme ham til Hjælp med Evangeliets Tröst, da han til sin Forfærdelse bemærkede, at denne pludselig reiste sig op, greb den svære Kiste med næsten overmenneskelig Kraft, löftede den op paa Skulderen, og tog Klodsen eller Blokken under den ene Arm. Den Ulykkeliges Skikkelse var stor og frygtelig at see til, hvorfor Præsten trak sig i Stilhed tilbage til Studerestuen, for at undgaae et Möde, som lod ane noget Skrækkeligt. Men Forfærdelse og Gysen lammede næsten hans Kraft, da han saae den Fremmede træde ind i det samme Værelse, hvor han var, og skiöndt Afsindighed stod præget i ethvert Blik af det vilde og fordreiede Ansigt, spurgte Præsten dog skiælvende: „Ulykkelige, hvad vil du?“ — Uden at svare et Ord, lod denne den svære Kiste glide ned af Skulderen og synke til Jorden, hvorpaa han satte Blokken ved Siden af den. I stor Hast og under voldsomme Bevægelser lukkede han Kisten op og tog en blank Öxe, som en Skarpretters, ud deraf og lagde den paa Jorden. Derefter trak han med Heftighed nogle Klædningsstykker frem, rev sine egne Klæder af Kroppen og iförte sig en Skarpretters Dragt. Præsten, som neppe var sig selv bevidst, betragtede alle disse Anstalter med Forundring; men en ny Rædsel giennembævede hans Hjerte, da han saae, at den Afsindige kastede et sort Klæde over Blokken, der lignede den, hvorpaa Forbrydere pleiede at halshugges. Nu rev den Fremmede Hatten af sig, hvilken han havde trykket langt ned

over Ansigtet, og kastede den paa Jorden, spændte derpaa en Staalhue med en Jernmaske omkring Hovedet, og stod med oplöftet Öxe foran Præsten, i en Skarpretters Dragt og i en Stilling, som vilde han henrette et Menneske.

„Kiender du mig nu?" skreg han vildt, medens den værdige Tom Readings hartad stivnede af Forbauselse og Skræk; thi han kiendte nu Manden paa hans frygtelige Dragt: det var den ulykkelige Kong Karl den Förstes Morder. — En Stund stode Begge saaledes ligeoverfor hinanden, indtil endelig den Vanvittige lod Öxen falde og ligesom i döende Udmattelse kastede sig hen over den sorte Blok. Ogsaa Præsten sank dybt rystet ned paa en Stol, som stod i Nærheden, og var ikke i Stand til at sige et Ord. Men nu raabte den Ulykkelige med hjerteskærende Röst: „Du Guds Mand! hold Dom over mig! Blod for Blod, Liv for Liv! Jeg har myrdet et kronet Hoved og maa döe en tidobbelt Död. Giv mig det dræbende Slag, for at jeg kan aabenbares for Guds retfærdige Dom. De have leiet mig, de jernhaarde Mænd, til den fordömmelige Gierning, som de kaldte Retfærdighed. Men aldrig saasnart var Öxen falden, förend jeg hörte alle Helvedes Qvaler at nærme sig, og Djævlenes Jubelraab omkring mig, hvilke huserede i min forbryderske Haand og i mit onde Hjerte, da jeg havde begaaet den afskyelige Handling. O vee mig Elendige! En saa ung Konge, et salvet Hoved!"

Derpaa sprang den Ulykkelige op, greb Öxen og gik tæt hen til den forfærdede Præst med de Ord: „Her, her har du Öxen; du har seet, hvorledes jeg har baaret mig ad; du vil da ogsaa kunne giöre det paa samme Maade. Tag den eller du farer til Helvede." — Den ærværdige Mand tog i sin Dödsangst Öxen; dog neppe var dette skeet, förend den Ulykkelige styrtede saa voldsomt ned imod Blokken, at

Staalhuen og Masken flöi af Hovedet paa ham. Præsten reiste sig op, Öxen faldt ud af hans Hænder; i det samme Öieblik udstödte den Ulykkelige et forfærdeligt Suk ligesom et Bröl, og Præsten selv tabte baade Sands og Samling: han sank afmægtig tilbage paa Stolen. Hans Kone, som ved Middagstid traadte ind i Værelset, udstödte et höit Jammerskrig og kaldte Folk til Hjælp. Man fandt den Geistlige endnu i stor Afmagt, og det var kun med Möie, at han kom til sig selv igien; men Morderen laae död i Værelset, truffen af et Slagtilfælde. Med sine Arme havde han omklamret Blokken saa fast, at man havde ondt ved at rive dem derfra, og hans Ansigt var bedækket med underlöbet Blod, uden at man i övrigt sporede nogen voldsom Beskadigelse. — Den Ulykkelige var en indfödt Spanier, som allerede længe havde vandret paa Lastens brede Vei.

250. Den frimodige Bonde.

Ap. Gi. 23, 1: Paulus saae stivt paa Raadet og sagde: I Mænd, Brødre; jeg haver med al god Samvittighed vandret for Gud indtil denne Dag.

Paa Reformationens Tid blev en gudfrygtig Bonde i Sweits for den evangeliske Sandheds Skyld dömt til at brændes. Da han allerede var bunden fast, forlangte han at tale med Dommeren. Da denne efter lang Vægring endelig kom, talte Bonden saaledes til ham: „I har i Dag dömt mig fra Livet som en Kiætter eller Vantro. Nu maa jeg vel bekiende, at jeg er en stor Synder; men en Kiætter, det er jeg ingenlunde; thi jeg troer af Hjertet og bekiender alt, hvad der indeholdes i den apostoliske Troesbekiendelse. (Derpaa fremsagde han höit og tydeligt de tre Troes-Artikler). Nu beder jeg Eder tilsidst kun om een Ting, at I nemlig vil træde hen til mig og lægge Haanden först paa mit Bryst, og saa

paa Eders eget, og at I derpaa vil sige frit for alle de Tilstedeværende, hvis Hjerte der slaaer heftigst af Frygt og Angest, mit eller Eders. Jeg vil glad og tröstig gaae til min Herre Jesum, paa hvem jeg haver troet; men hvorledes I er tilmode derved, det maa I bedst vide selv." — Dommeren, som ikke vidste, hvad han skulde svare, gav strax Befaling til at tænde Baalet.

Bonden blev brændt; men han kunde sige med Psalmisten: „Jeg er kommen i Ilden; men Herren udförte mig til at vederqvæges" (Ps. 66, 12).

251. Altonas Brand.

1 Tim. 5, 24: Nogle Menneskers Synder ere forud aabenbare og gaae for dem til Dommen; men Nogle følge de og efter.

Da Kong Frederik den Fjerde af Danmark i Aaret 1709 havde erklæret Sverrig Krig, betroede dette Lands Konge, Karl den Tolvte, sine svenske og tydske Provindsers Forsvar til General Magnus Steenbuk. Denne tappre og dygtige Krigsmand samlede i Hast en Hær, slog de Danske ved Helsingborg den 10de Marts 1710, og tilintetgjorde ved denne Seier deres Plan, at erobre Skaane. Da de Danske i Aaret 1712 vare heldige i Tydskland, satte Steenbuk med 10,000 Mand over til Pommern, samlede her flere Tropper og mødte de Danske ved Gadebusk i det Meklenborgske. Den 20de December 1712 stod her et af de blodigste og meest haardnakkede Slag, som Danmarks og Sverrigs Historie veed at omtale. Seieren var længe uafgjort; men da de saxiske Hjælpetropper flygtede allerede ved det første Anfald, bleve de Svenske for mandstærke, og saaledes beholdt de Marken, uagtet vore Landsmænd kæmpede med næsten mageløs Tapperhed. — Derpaa rykkede Steenbuk i Begyndelsen af Aaret 1713 ind i Holsteen og truede Altona, en stor, men aaben og ubefæstet Stad. Fra Hamborg

af lod han Byen affordre først 30,000, siden 50,000 Daler i Brandskat; men selv hermed var han ikke fornøiet, og erklærede sin Hensigt, at stikke hele Byen i Brand.

Man gjorde i Altona alt, for at afværge denne skrækkelige Ugierning; især var Præsten ved den lutherske Kirke, Johannes Saſs, virksom for at redde Byen. Men man havde kun Bønner og Klager at stille mod Steenbuks Trusler. Forgiæves tilbøde de Udsendte at betale den forlangte Sum; den grumme Feltherre forblev døv baade mod deres og sine egne Officerers Forestillinger. Da kom Saſs til i det sidste Dieblik, just som Steenbuk vilde drage ud af Hamborg, kastede sig ned for ham og bad ham, for Jesu Blods og Vunders Skyld, at forbarme sig over den ulykkelige Stad og de mange Værgeløse, som den indesluttede. Men Generalen stødte ham tilbage og sagde: „For Jesu Skyld har Moskovitterne ikke skaanet en eneste Svensker." — Hvor bittert dette Svar end var, forsøgte Saſs dog ved en anden Sammenkomst at formilde den haarde Mand; men da han tilsidst saae, at med Bønner og Taarer var der slet intet at udrette, i det Steenbuk bestandig undskyldte sig med, at han ikke kunde anderledes, da han handlede efter høiere Befaling: saa reiste Præsten sig op, forandrede pludselig sin Tone og sagde med Fasthed: „Velan da, siden det er paa høiere Befaling, at De skal lægge denne ulykkelige Stad i Aske, og siden De er ganske uskyldig deri: saa kan De jo ogsaa tage Herrens Velsignelse med til Deres Gierning. Herren velsigne dig derfor og bevare dig; Herren lade lyse sit Ansigt over dig og være dig naadig; Herren løfte sit Aasyn paa dig og give dig Fred!" — Steenbuk gøs under Velsignelsen; men Præstens Forventning, at han derved skulde bevæges til at gaae i sig selv og fortryde sit Forehavende, blev ikke opfyldt. Ved Nattetid lod Steenbuk sine Soldater stikke den skiønne Stad i Brand; paa to

Kirker nær blev den reent lagt i Aske, og mangfoldige Huusvilde givne til Priis for Kulde, Hunger og Elendighed. Det var en uhørt Grusomhed mod en aaben, værgeløs By, og selv svenske Historieskrivere maatte herom sige: „Det kunde Steenbuk have ladet være; thi det bragte ham ingen Hæder og Sverrig ingen Nytte."

Men nu indtraadte ogsaa en Vending i Steenbuks Skiebne, og Lykken, som han hidtil havde havt med sig, forlod ham aldeles. Han gik over Eideren og kastede sig ind i Tønningen; men her blev han omringet af de Danske og deres Allierede eller Medforbundne, og maatte overgive sig med hele sin Krigshær paa 11,000 Mand. Han blev derpaa ført til Kiøbenhavn og holdt i et meget mildt Fangenskab; men da han søgte at undkomme, og hans Brevverling med hans Venner desangaaende blev opdaget, sattes han i Kastellet, hvor han døde i Aaret 1717. Paa sit Dødsleie sagde han til den Præst, som rakte ham den hellige Nadvere: „Ingen Forbandelse af alle dem, imod hvilke jeg i Krigen har fegtet, hviler saa tungt paa mit Hjerte, som en Velsignelse, jeg fik af en Præst i Altona. Den var grundig og alvorlig og havde for mig skrækkelige Følger. Den vil pine mig endnu i min Dødsstund."

Den anden Artikel.

LIII. Jesus Kristus, Verdens Frelser.

252. En mærkelig Trætte.

Matth. 18, 10: Seer til, at I ikke foragte een af disse Smaa; thi jeg siger Eder: Deres Engle i Himlene see altid min Faders Ansigt, som er i Himlene.

For nogle Aar siden gik tvende Børn en Søndag med hinanden ud af Kirken i Kirchheim, en Stad i Tydskland; det ene var en Skomagers Datter paa fem Aar, det andet en Fabrikarbeiders Søn omtrent af samme Alder. Undervei[s] sagde Drengen til Pigen: „Præsten har i Dag prædiket om Helvede, og jeg er bange for, at du kommer derned." Pigen svarede: „Nei, jeg kommer ikke til Helvede, thi jeg har Frelseren." — „Hvorledes kan du have Frelseren, svarede Drengen? Frelseren er jo min og ikke din!" Saaledes trættedes de med hinanden om, hvem af dem Frelseren tilhørte; og det gik tilsidst saavidt, at de vare nær ved at slaae hinanden. Imidlertid bleve de dog snart enige om, at de vilde følges ad hen til den fromme Kiøbmand B.; han, meente de, vilde nok kunne sige dem, hvem Frelseren tilhørte. — Kiøbmanden, som tog vel imod dem, sagde med Venlighed: „Kiære Børn, derom behøve I ei at kives; I høre begge Frelseren til, og den Ene har ligesaa godt Deel i ham, som den Anden." Saaledes gik Børnene trøstede hjem. Men efter nogle Dages Forløb blev Pigen syg og følte, at hun snart skulde døe; alligevel var hun ikke bange, men sagde: „Jeg veed, at jeg kommer i Him-

melen; thi Jesus er jo ogsaa min Frelser, og snart skal jeg see ham Ansigt til Ansigt." I denne barnlige Tro sov hun rolig og salig hen.

253. Indianeren og Ormen.

Luk. 19, 10: Menneskens Søn er kommen, at søge og frelse det Fortabte.

En Indianer, som paa sit eget Hjerte havde erfaret Gienfödelsen ved den Hellig Aand, blev engang af en Europæer opfordret til at forklare ham, hvorledes dette var gaaet til. Han svarede, at han just ikke saa lige kunde sige det; men naar Spörgeren vilde fölge med ham hen til det Sted, hvor hans Igienfödelse var foregaaet, saa vilde han vise ham det. De gik. Da de vare komne et Stykke ind i Skoven, blev Indianeren staaende, samlede noget Brænde, lagde det i en Kreds, satte en Orm midt deri og tændte Ild i Brændet. Da Ormen mærkede Heden, kröb den snart til den ene, snart til den anden Side; overalt var Ild. Efterat den havde vendt sig til alle Sider og forgiæves anstrengt sig for at undkomme, saa vendte den tilbage til Midten af Kredsen og strakte sig i sin Fortvivlelse ud, for at döe. I dette Öieblik tog Indianeren Ormen i sin Haand. „Det var Veien, sagde han, som Gud förte mig paa; jeg erkiendte mig for en Synder, saae, at jeg var i Fare, saae Guds Vredes Oine lyse over mig. Jeg forsögte at undkomme paa den ene Kant; men see, der var Ild; jeg forsögte det paa den anden; men see, der var ogsaa Ild. Endelig opgav jeg Haabet om at undflye og vilde döe, — da paatog Jesus Kristus sig at opreise min Sjæl."

254. Præsten og den Syge.

Ap. Gj. 4, 12: Der er ikke Frelse i nogen Anden (end i Jesus Kristus); thi der er ikke noget andet Navn under Himmelen givet iblandt Mennesker, ved hvilket vi skulle vorde frelste.

En Hofpræst i Saxen blev engang kaldet hen til en syg Herre, som tiltalte ham paa fölgende Maade: „Hr. Hofpræst, jeg er meget syg, og jeg frygter for, at det bliver min Död; derfor har jeg ladet Dem kalde til mig, og vil nu bede Dem om at sige mig noget Opbyggeligt. Men Forord ypper ingen Trætte; derfor vil jeg strax betinge mig dette, at De ikke siger mig noget om Jesus; thi derom vil jeg intet höre.“ — Præsten sagde: „Det er mig kiært, at De siger mig dette i Forveien; thi det vilde ellers have været det förste, hvorom jeg havde forsögt at underholde mig med Dem. Imidlertid gives der jo meget andet Nyttigt og Opbyggeligt, som kan blive Gienstand for vor Samtale. Maa jeg f. Ex. tale med Dem om Gud?“ — „Ja, derom vil jeg gierne höre, thi for Gud har jeg altid havt megen Ærefrygt.“ — Præsten talede nu om Guds Kiærlighed til Menneskene, hvilket behagede den Syge saa meget, at han ved Afskeden bad ham om at komme snart igien.

Da Præsten kom igien næste Gang, sagde den Syge: „Nu hvad Godt vil De fortælle mig i Dag? Jeg har allerede længe ventet Dem med Længsel.“ Paa denne Dag talte han meget om Guds Almagt, Viisdom og Alvidenhed. Denne Underholdning var allerede meget alvorligere end den forrige, dog var den endnu den Syge til Behag. Under et tredie Besög talte den Geistlige om Guds Hellighed, i det han viste, hvorledes Gud, som et fuldkommen helligt og reent Væsen, er omgivet af lutter rene og hellige Væsener. Denne Underholdning var endnu alvorligere

end den forrige. Men endnu mere var dette Tilfældet ved et fölgende Besög, hvor Samtalen blev ledet hen paa Guds Retfærdighed. Da udbröd den Syge saaledes: „Hr. Hofpræst, nu kan jeg ikke holde det ud længer, jeg bliver baade angest og bange; naar Gud er saa hellig og retfærdig, som De siger, da er jeg forloren.“ — Men nu gik Præsten bort og kom ikke igien den fölgende Dag, thi han tænkte ved sig selv: Lad kun det, som han nu föler, komme noget dybere ned i Hjertet paa ham. Endelig sendte den Syge atter Bud efter Præsten, og da han kom, sagde han til ham: „Min Gud, jeg kan næsten ikke fatte mig for bare Angest. Siig mig dog atter noget Tröstelig†; det er for mig, som befandt jeg mig allerede i Helvede eller som om Helvede var i mig. Veed De da Intet, hvorved jeg atter kunde finde Beroligelse?“ — Præsten svarede: „Jeg veed nu intet Andet at sige Dem, end at Gud vel er naadig, men ogsaa viis, hellig og retfærdig, og at han i Fölge sin Retfærdighed ikke kan andet end straffe det Onde. Vistnok kiender jeg endnu meget Smukt og Fortræffeligt, som jeg kunde sige Dem, men derom vil De jo intet höre. Derfor maa De döe i denne usalige Tilstand og hisset vente Deres Skiebne; og jeg kan ikke negte, jeg beklager Dem af Hjertet.“ — „Nu hvad Godt og Trösteligt veed De da endnu? Siig mig dog, kan jeg endnu blive frelst?“ — „Aa ja, men ikke förend jeg faaer Lov til at sige Dem noget om Jesus.“ — „Nu, siig mig da i Guds Navn, hvad De vil, naar jeg blot endnu kan blive befriet fra min Fordömmelse.“ — Nu forkyndte han den Syge Evangelium og sagde, at denne af ham hidtil saa foragtede Jesus var hans Herre og Gud, hans Frelser og Forlöser, til hvem han derfor skulde vende sig med alle sine Synder og bede om Naade. For saadanne angergivne og bodfærdige Syndere

var han især död og havde paa Korset udöst sit Blod til en Igienlösnings Betaling for ham og den ganske Verden. — Nu var den Syge glad ved at höre noget om en saadan Jesus, der annammer Syndere. Han tog derfor ogsaa sin Tilflugt til Ham, og döde som en benaadet Synder salig i Troen paa Jesu Kristi Retfærdighed og Fortjeneste.

255. Hyrden og Lammet.

Joh. 12, 32: Naar jeg bliver ophøiet fra Jorden, vil jeg drage Alle til mig.

En Mand og hans Kone, som endnu vare fremmede for Livet i Gud, havde ved Döden mistet deres eneste Barn, som de holdt grumme meget af. Forældrene sörgede ikke blot derover, som de der have intet Haab, men gave ogsaa deres Misfornöielse med denne Guds Tilskikkelse tilkiende ved lydelig Klage. I denne Tilstand henvendte de sig til deres Sjælesörger og spurgte ham, hvorfor Gud, om der ellers var en Gud til og han var Kiærligheden selv, dog havde kunnet tage dette deres eneste, kiære Barn fra dem. Præsten, som var en kristelig og erfaren Mand, lovede at meddele dem den fornödne Oplysning i Liigtalen, som han skulde holde over Barnet, og den gav han ogsaa i Slutningen af Talen, der löd omtrent saaledes: „I ville vide af mig, hvorfor Gud har taget Eders Barn til sig. Nu vel, han vil dog ogsaa have een af Eders Familie i Himmelen. I Gamle synes ikke at have Lyst til at komme i Himmerige, og I havde vel heller ikke ladet Eders Barn, om det var blevet i Live, komme derind. Hörer derfor fremdeles en Lignelse: Der var en god Hyrde, han havde i sin Faarestald lagt udmærket godt Foder hen for sine Faar; han lukkede Stalddören heelt op, men

Faarene vilde ikke gaae ind. Han jagede længe omkring med dem i Gaarden; men de sprang stedse tilbage fra den aabnede Dör. Da tog han et Lam af Hjorden og bar det foran, og see, da löb de Gamle bag efter. Den gode Hyrde er Kristus, den aabnede Faarestald er Himmelen, Lammet er Eders Barn. Have I endnu et Fader- og Moderhjerte, saa löber ogsaa I bag efter. Herren bærer Lammene foran, for at de Gamle skulle fölge efter."

256. Det sidste Ord.

1 Kor. 2, 2: Jeg agtede mig ikke at vide noget iblandt Eder, uden Jesum Kristum og Ham korsfæstet.

En fornem Herre kom engang hen til Præsten Schöner i Nyrnberg og fortalte ham blandt andet, at der var især een Ting, som forundrede ham, naar han var i Kirke, og det var dette, at saa mange af hans Prædikener havde kun eet Hovedindhold, i det han nemlig saa ofte talede om Menneskets naturlige Fordærvelse og om Forlösningen ved Kristus. Herpaa svarede Schöner, at han erindrede sig at have læst om en Præst, som ogsaa i enhver Prædiken kom til at tale om Frelsen i Kristo. „Thi, sagde hiin Præst, denne Prædiken kunde enten være den sidste, som jeg holdt, eller den sidste, som Een og Anden af min Menighed hörte kort för sin Död. Jeg vil da ikke forsömme den sidste Leilighed til at vække Synderen til Eftertanke, formane ham til Omvendelse og vise ham hen til Jesum Kristum, for at ikke nogen af de mig betroede Sjæle engang skal kunne anklage mig og sige: Jeg var engang, og det den sidste Gang, tilstede, da du prædikede, med det stille Spörgsmaal i mit Hjerte: hvad skal jeg giöre, at jeg kan blive salig? Men du har ikke besvaret mig dette

Spörgsmaal." — „Disse Ord, vedblev den gamle Schöner, har jeg lagt paa Hjerte og handler endnu efter dem. Man siger om mange Mennesker, som altid vilde have Ret, at de kom stedse til at beholde det sidste Ord. Men jeg vil i det mindste giöre, hvad der staaer i min Magt, for at han, som alene har Ret, medens alle Mennesker ere Uretfærdige, kan beholde det sidste Ord til den döende Synders Hjerte og Öre. Thi man behöver kun at gaae hen til et Dödsleie, da vil man lære, hvad den sidste Braad og den sidste Tröst er." Den fornemme Herre taug og blev eftertænksom; men fra den Tid kom han oftere i Kirke end forhen, og blev een af Schöners opmærksomste Tilhörere.

257. Julegaven.

Psalm. 4, 8: Herre! Du gav Glæde i mit Hjerte fremfor den, de havde, der avlede Overflødighed af Korn og Most.

En Juleaften sad to gamle og gudfrygtige Ægtefolk i deres simple Hytte. De kunde ikke giøre sig til Gode paa Høitiden med Mad og Drikke, som saa mange Andre; thi de vare yderst fattige og havde saa godt som intet at bide eller brænde. Da sagde Manden til sin Kone: „Ræk mig Psalmebogen, at vi kunne synge og holde Julefest med hinanden; thi det lille Barn Jesus vil i denne Nat fødes paa ny i vore Hjerter." Konen tog Bogen, og de satte sig tæt op til hinanden og begyndte at synge den gamle deilige Julepsalme: „I denne søde Juletid Tør man sig ret fornøie o. s. v." Men Konen brast i Taarer og sagde: „Jeg synger vel om, at vi skulle være glade; men ak, jeg maa dog derved bitterlig græde; thi jeg tænker paa vor stakkels forlorne Søn. At vi gamle og fattige Folk sidde her uden tilstrækkelig Varme og uden den sædvanlige Julenadvere, det bedrøver mig ikke videre; men at vi have

et Barn, som vandrer forladt omkring i Verden uden nogen Frelser, skilt fra Gud og hans Naade, ak, det smerter mig dybt i Hjertet. Du veed vel nok, at det i Aften er netop tre Aar siden han gik fra os og, lokket og forblindet af Mørkets Magter, styrtede sig selv ind i den vilde Verdenstummel."

„Vær kun ved godt Mod, Gamle! sagde Manden; Herren har jo sine gode Engle paa alle Steder. Han samler det Adskilte med megen Barmhjertighed, og raader Bod paa al Jammer og Skade. Han kaldes jo en Frelser." — „Men vil han ogsaa, vedblev hun, samle vort arme Barns sønderrevne Hjerte igjen og helbrede det med sin Naades Olie, med sit livsalige Evangelium, som vi saa ofte med vore grædende Taarer have bedet?" — „Du har bedet til Herren, svarede Manden, hvorfor tvivler du da? Han kaldes jo en Læge. Hedder det ikke: „Os er i Dag en Frelser født?" Dette Ord „Os, Os", mener du, at det staaer der forgiæves og uden al Betydning? Lader os sætte al vor Lid til dette ene Ord, og med trøstigt Mod synge videre." Men da de havde sunget et Par Vers, blev Konen atter betagen af sin Sorg og sagde: „Ak, det er vort eneste Barn; vi have lidt meget for hans Skyld." — „Hvad siger du? afbrød Manden hende. Veed du ikke, at den Herre Jesus dog har lidt større Smerter for ham end baade du og jeg? Han vil lede efter det fortabte Faar, indtil han finder det. Han kaldes jo en Hyrde. Tro det kun, ak, tro det kun, saa vil det skee. Stille! jeg synes der kommer Nogen. See dog ud af Vinduet." — „Hvem skulde vel komme i Aften? svarede Konen. Der er jo Ingen, som befarer Landeveien paa denne Tid; Enhver sidder i sit Huus, omringet af sine Kiære. O vare vi dog i vor Faders Huus heroventil og

havde blot den nederste Plads i hans Rige! Jeg kan ikke sige dig, hvor jeg længes efter at see Frelserens milde Aasyn. Men rigtignok ønskede jeg først at see mit Barn, at sige som et Guds Barn."

„Lad dit Ønske blive Bøn og Tro, sagde Manden, og nedlæg det for Jesu Fødder. Han vil ophæve den Adskillelse, som Synden har gjort imellem vore Hjerter og vort Barns Hjerte. Han kaldes jo en Fredsfyrste. Kom, lader os nedknæle for Herren, lader os falde ned for Jesu Krybbe og bede, at vi snart maae see hans venlige Aasyn. Med Hensyn til vort Barn giøre Han efter sin Barmhjertighed, hvad der er velbehageligt for ham."

Derpaa knælede de ned ved hinandens Side, og bad i deres Hjertes Eenfoldighed, og forsøgte at istemme Julesangen; men de vare ikke i Stand dertil, saa bevæget var deres Sind. — Paa eengang hørte de Fodtrin udenfor, og en mandlig Stemme sang derude i den klare Vinternat: „I denne søde Juletid Vil jeg mig ret fornøie o. s. v.;" og førend de Gamle endnu ret kunde samle deres Tanker, knælede Sønnen ved Siden af dem, kyssede deres vaade Kinder og græd af Glæde i deres Favn; thi den Herre Kristus var bleven født paa ny i hans Hjerte og havde atter forenet, hvad Synden havde adskilt.

LIV. Kristi Navn og Guddom.

258. For Kristi Skyld.

Philipp. 2, 10. 11: I Jesu Navn skal hvert Knæ bøie sig, deres i Himmelen og paa Jorden og under Jorden; og hver Tunge skal bekiende, at Jesus Kristus er en Herre til Gud Faders Ære.

En rig italiensk Adelsmand havde aldrig modtaget nogen kristelig Underviisning og kiendte ikke engang Frelserens Navn. Ved sin afskyelige Gierrighed havde han gjort sig forhadt af Alle. Engang lykkedes det en Tigger at komme ind paa Gaarden, hvor han boede. Aldrig saasnart havde Herremanden faaet Öie paa den Fattige, förend han böd sine Eolk at jage ham bort; men denne bad „for Kristi Skyld“ om et Stykke Bröd. Paa denne Bön befalede den rige Mand strax, til sine Tjeneres Forundring, at man skulde give den Fattige et heelt Bröd. Hine Ord „for Kristi Skyld“ kom ham fra nu af ikke mere af Tankerne, omendskiöndt han ikke vidste, hvad de skulde betyde. Saaledes vedblev han da ogsaa i længere Tid at före et lastefuldt Liv. Engang havde han fornærmet en anden Adelsmand paa det Groveste. Denne overfaldt ham, afvæbnede ham og vilde endog slaae ham ihjel; da raabte han selv: „For Kristi Skyld, skaan mig dog!“ Og see, paa eengang drog hans forbittrede og ophidsede Modstander sin Arm tilbage, i samme Öieblik som han vilde slaae til, og dyb Alvor prægede sig i hans Aasyn. Efter et Öieblks Taushed svarede han i en höitidelig Tone: „For Kristi Skyld skaaner jeg dig; dette Navn alene kunde redde dig.“ — Denne Virkning af hine Ord satte Adelsmanden i stor Forundring, og han blev derved paa det Kraftigste opfordret til at udforske deres Betydning; men

han vidste ikke, hvor og hvorledes han skulde faae noget Lys i denne Sag. En Reise förte ham imidlertid til et evangelisk-luthersk Land, hvor han kom til at tale med oplyste og kristelige Folk og fik fat paa den hellige Skrift. Derved kom han efterhaanden til Sandheds Erkiendelse og blev en ydmyg og oprigtig Kristen.

259. Keiser Theodosius og Biskoppen.

Joh. 5, 22. 23: Faderen haver givet Sønnen al Dom, paa det at Alle skulle ære Sønnen, ligesom de ære Faderen. Hvo som ikke ærer Sønnen, ærer heller ikke Faderen, som ham udsendte.

Keiser Theodosius antog paa sine gamle Dage Sönnen Arkadius til Medregent og vilde, at man skulde vise denne hans Sön samme Ære som ham selv. Heraf tog en from Biskop, ved Navn Amphilokius, Anledning til at vække Keiserens Deeltagelse for en Sag, som laae ham meget paa Hjerte. Han havde nemlig længe forgiæves sögt at opmuntre Keiseren til at tage alvorlige Forholdsregler, for at standse det arianske Kiætteri, som bestod deri, at man fornegtede Kristi Guddom og gjorde Frelseren til et simpelt Menneske. Biskoppen kom nemlig tilligemed nogle af sine Embedsbrödre til Hoffet og hilsede den gamle Keiser med dybeste Ærbödighed, medens han gik Sönnen forbi. Keiseren lod ham kalde og erindrede ham om, at han skulde dog ikke saaledes forglemme hans Sön. Amphilokius svarede: det var nok, at han havde æret Faderen, hvad bekymrede han sig om hans Sön! Derover blev den gamle Keiser vred og sagde: „Vil du alene sætte dig op imod din Keiser og dadle mine Regieringsforanstaltninger, i det jeg i levende Live sörger for, at mit Land kan blive vel forsynet efter min Död?“ Da tog Amphilokius atter Ordet og sagde med höitidelig Værdighed: „Allernaadigste Keiser og Herre!

Kan De fortryde paa, at man ikke agter Deres Sön, saa betænk: hvad vil den store himmelske Keiser sige til, at man under Deres Beskyttelse ringeagter hans Sön og ikke vil ære Ham, som man ærer Faderen, da den Herre Jesus dog selv har budet det?" — Disse Ord slog Keiseren og forfeilede ikke deres Hensigt.

260. En Jødes Omvendelse ved sin Datter.

Ap. Gj. 10, 43: Denne Jesus give alle Propheterne Vidnesbyrd, at hver den, som troer paa Ham, skal faae Syndernes Forladelse ved hans Navn.

I Virginien, et Landskab i Nordamerika, prædikede en gammel ærværdig Præst en Dag for en talrig Forsamling. Paa eengang blev han opmærksom paa et Menneske, som traadte ind i Kirken, og hvis Ansigtstræk viste, at han var en Jøde af Fødsel. Han var vel klædt og saae ret godt ud, dog havde han noget Lidende i sit Aasyn. Han satte sig og hørte til med Opmærksomhed, og nu og da rullede Taarer ned over hans furede Kinder. Efter Gudstjenesten gik Præsten hen til ham og sagde: „Tager jeg ikke feil, saa er De en Abrahams Søn." „Meget rigtigt!" — „Men hvoraf kommer det, at jeg træffer en Jøde i en kristelig Forsamling?" Nu fortalte Jøden sin Historie. Som en rig Mand havde han efter sin Kones Død forladt London og for kort Tid siden nedsat sig i Nordamerika tilligemed sin eneste Datter, en fortræffelig Pige, som udgjorde hans Lykke og Glæde paa Jorden. Han var Jøde i streng Forstand og havde opdraget sin Datter efter samme Grundsætninger. Men hun blev syg, og svandt i kort Tid saaledes hen, at man kunde forudsee hendes Død. En Dag, da Faderen fuld af Bedrøvelse vandrede omkring i en nærliggende Skov, lod det døende Barn ham kalde. Med et tungt Hjerte traadte han ind i Stuen,

for at tage Afsked med sin Datter; thi han havde aldeles opgivet hende. Hun greb hans Haand og sagde med al den Anstrengelse, hendes svage Kræfter tillode: „Min Fader, elsker du mig?" Tre Gange spurgte hun saaledes, og tre Gange forsikkrede Faderen hende, at hun var ham dyrebar fremfor Alt. Derpaa sagde hun med mat Stemme: „Jeg veed, at du altid har elsket mig; du var den ømmeste Fader, og jeg elsker dig inderlig; vil du opfylde min Begiering? O min Fader, det er din døende Datters sidste og eneste Bøn, vil du opfylde mig den?" — Dybt bevæget svarede Faderen: „O min Datter, forlang af mig, hvad du vil, og dit Ønske skal blive opfyldt, skulde det end koste min hele Formue." — „Nu, min elskede Fader, saa beder jeg dig, at du aldrig mere vil tale noget imod Jesus af Nazareth." — Faderen var næsten ude af sig selv af Forbauselse; men hun vedblev: „Jeg veed kun lidet om denne Jesus, thi man har ikke sagt mig noget om ham. Men jeg veed, at han er Frelseren; thi han har under min Sygdom aabenbaret sig for mig og det til min Sjæls Salighed. Jeg troer, at han vil frelse mig, endskiøndt jeg ikke har elsket ham før. Og nu, min Fader, det Løfte maa du give mig, derom beder jeg, at du aldrig mere taler noget imod denne Jesus af Nazareth. Jeg anmoder dig om at kiøbe et Nyt Testamente, som handler om Ham; lær at kiende ham, og naar jeg er borte, saa elsk ham, som du har elsket mig." — Nu var hun ikke i Stand til at tale mere. Faderen ilede ud af Værelset i en skrækkelig Sindsbevægelse, og førend han igien kunde fatte sig og vende tilbage, havde Datteren allerede opgivet Aanden. Det første, han gjorde efter sin Datters Begravelse, var, at han anskaffede sig et Nyt Testamente. Han læste flittigt og opmærksomt deri, lod sig oplyse og veilede af den Hellig Aand,

og blev snart en ydmyg Discipel af den Frelser, han forhen havde foragtet.

LV. Jesu Lidelse og Død.

261. En kort, men velsignelsesrig Prædiken.

2 Kor. 5, 14. 15: Kristi Kiærlighed tvinger os, i det vi dømme saaledes, at dersom Een er død for Alle, da ere de Alle døde; og Han døde for Alle, at de, som leve, skulle ikke fremdeles leve sig selv, men Ham, som er død og opstanden for dem.

En Væver i Frankrig, ved Navn Timmermann, der tillige var Forsanger i den katholske Kirke, blev overbeviist om Pavedømmets Vildfarelser og bragt til Sandheds Erkiendelse ved en evangelisk Prædiken. Hans Udtrædelse af den romerske Kirke gjorde saameget mere Opsigt, som de katholske Præster forsøgte Alt, for at bringe ham tilbage, men forgiæves: thi intet kunde rokke ham i hans Tro. Omendskiøndt kun lidet oplyst, er han dog i Guds Haand bleven et velsignet Redskab til at opvække Mange af den aandelige Død. Da han en Dag var underveis, for at besøge nogle Kristne, traadte han ind til een af sine gamle Kammerater, for at tænde sin Pibe. „Nu, Timmermann, sagde denne, hvad Nyt?" — „Det Eneste, jeg veed, svarede han, er dette, at Jesus Kristus er død for mig og for dig, og at du maa omvende dig, ellers bliver du fortabt." Derpaa gik han ud og fortsatte sin Vandring. Men disse faa Ord traf ham, til hvem de vare sagte, saaledes, at han forgiæves gjorde sig Umage for at blive dem qvit igien; bestandig gienlød de i hans Hjertes Inderste, og lod ham ingen Ro have, førend

han ogsaa efter en sand Omvendelse havde fundet Livets Vei og kunde troe, at Jesus var ogsaa hans Frelser.

262. Kong Alphons og hans Dronning.

Es. 53, 4. 5: Visseligen har Han taget vore (aandelige) Sygdomme paa sig og baaret vore Smerter. Han er saaret for vore Overtrædelser og knuset for vore Misgierninger. Straffen laae paa Ham, at Vi skulde nyde Fred, og vi have faaet Lægedom ved hans Saar.

Kong Alphons af Spanien havde ved sit Slot en stor Have. De fleste Arbeidere ved Slottet boede paa den anden Side af Haven; det var derfor en betydelig Gienvei for dem, naar de kunde gaae fra deres Hjem igiennem Haven til Slottet og samme Vei tilbage. Men da denne Frihed paa flere Maader misbrugtes, i det man gjorde Skade i Haven, lod Kongen opføre et forsvarligt Hegn omkring den, og det blev under Dødsstraf forbudt at gaae igiennem Haven uden udtrykkelig Tilladelse; den Første, som vovede at handle imod Kongens Villie, skulde kæmpe med en Tiger. — Alonzo, en fattig og svagelig Dagleier, følte sig en Aften saa træt, at han var bange for, han kunde ikke vinde hjem, dersom han gik den sædvanlige Vei. Da det var blevet mørkt, vovede han derfor at gaae igiennem Haven; men han blev opdaget, greben og dømt til tre Dage derefter at kæmpe med en Tiger, for at han paa denne Maade kunde lide Døden som en Straf for sin ubetydelige Brøde. Ved slige grusomme Optrin vare mangfoldige Mennesker tilstede, saaledes ogsaa her baade Kongen og Dronningen og de Fornemste ved Hoffet. Alonzo førtes frem, svag og afkræftet som han var; man gav ham en kort Landse at forsvare sig med; men han kastede den fra sig, knælede ned og ventede paa, at den grusomme Dødsmaade skulde fuldbyrdes paa ham. Paa et givet

Vink af Kongen blev Døren, som førte ind til Tigeren, aabnet. Paa eengang hørte man venlige Toner af Fløite- og Harpemusik, og see, — et Lam styrtede frem, hvilket dog snart, truffet af flere Pile, sank dødt til Jorden, medens dets Blod strømmede ud af de dybe Saar. „Hvo har understaaet sig at skuffe mig, raabte Kongen i Vrede, og at ophæve Lovens Forskrifter?" Da reiste Dronningen sig med tillidsfuldt Mod og sagde: „Dette er skeet efter min Foranstaltning; du er den strenge Lovs Giver og Fuldbyrder; jeg er som Naaden, der staaer ved din Side; skulde Loven ene gielde, hvo er da den, som kan bestaae for Dommen? O, min kiære Alphons, var der ikke Naade til formedelst hans Blod, der som et Lam bar ogsaa vore Synder og, skiøndt uskyldig, udøste sit Blod paa Korset til en Forsoning for vore Overtrædelser: maatte da ikke ogsaa vi med Skræk see Døden imøde?" Ved disse Ord blev Kongen formildet og svarede: „I Stedet for Overtræderens Blod er Lammets Blod udgydt. Kiærligheden — vedblev han, i det han rakte Dronningen sin Haand — har afvæbnet Strengheden og forsonet Lovgiveren. Alonzo, du er fri; din Brøde er dig tilgivet, og fra nu af skal den haarde Lov være aldeles afskaffet." Da gienlød Luften af tusinde Stemmers glade Jubel; Alonzo førtes til sin ringe Bolig, hvor hans Kone og Børn havde været nedsænkede i den dybeste Sorg. Men saa dybt som de havde sukket under Lovens Strenghed, saa høit hævede sig nu deres Hjerter ved Naadens og Forsoningens glade Budskab.

263. Det er fuldbragt.

Luk. 2, 29. 30: Herre, nu lader du din Tjener fare i Fred, ligesom du haver sagt! Thi mine Øine have seet din Frelse.

Langfredag Morgen 1751 gik Pastor Kristensen i Horst i det Holsteenske op i Kirken, for som sædvanlig at forrette

sit Embede paa denne hellige og alvorlige Dag og vidne om Ham, som døde for vore Synder. Han var efter Udseendet at dømme sund og frisk, og Ingen kunde mærke, at han feilede det mindste. Med sædvanlig Livlighed, Kraft og Varme talede han i Indgangen til sin Prædiken om det gamle Testamentes store Forsoningsfest som et Forbillede paa Kristi Dødsdag, og sang Passionspsalmen med, uden at man kunde see nogen Forandring paa ham. Da Psalmen var ude, sagde han: „Jeg har nu i tredive Aar paa denne Dag hver Gang forelæst Eder Jesu Kristi Lidelseshistorie, sammendraget og ordnet efter de fire Evangelier; men denne Gang vil jeg lade det blive ved et enkelt Ord, hvis dybere Betydning jeg agter nærmere at forklare og lægge Eder paa Hjerte. Ordene findes antegnede hos Johannes i hans Evangelium, Kap. 19, V. 30. Lader os altsaa med hverandre betragte dette høist vigtige Ord af den døende Frelser: „Det er fuldbragt!"

Da han havde sagt dette, sank han pludselig ned og opgav sin Aand, formodentlig rørt af et Slagtilfælde, og saaledes fuldbragte han sin Dagsgierning hernede paa den skiønneste Maade, begrædt af sin Familie og sin Menighed, der ærede og elskede ham som en Fader. Man aabnede strax en Aare paa ham, men der fulgte intet Blod eller andet Livstegn.

LVI. Kristi Kors.

264. Den lette Byrde.

Matth. 16, 24: Vil Nogen komme efter mig, han fornegte sig selv og tage sit Kors og følge mig.

En hedensk Kone i det sydlige Afrika, som nylig var bleven omvendt til Kristendommen, sagde engang: „Jeg beder Herren dagligen, at han ret vil bestyrke og grundfæste mig i sin Naade. Det giør jeg i Særdeleshed, naar jeg er alene i Skoven, for at hente Brænde. Naar det da falder mig svært, at bære Byrden op ad de høie Bakker, siger jeg ved mig selv: „Kiære Frelser, hvorledes var Du vel tilmode, da du fuld af Blod og Saar maatte bære dit Kors til Golgata! Dog du har gjort det villigen og med Glæde, af Kiærlighed til de arme Mennesker, altsaa ogsaa af Kiærlighed til mig. Saa vil jeg da ogsaa gierne bære min Byrde efter dig, uden at klage."

265. Korset paa Alperne.

Gal. 6, 14: Det være langt fra mig at rose mig, uden af vor Herres Jesu Kristi Kors, formedelst hvem Verden er mig korsfæstet, og jeg Verden.

Mod Enden af Aaret 1827, fortæller en Reisende, besteg jeg Alperne tilligemed nogle Venner. Efterat have forsynet os med Førere, Muulesler og hvad der ellers var nødvendigt til vor Reise, begave vi os paa Veien, trods den sildige Aarstid og den stærke Regn og uden at agte paa de Advarsler, hvormed man søgte at holde os tilbage. At disse Advarsler imidlertid ikke havde været uden Grund, derom overbevistes vi snart af de frygtelige Afgrunde ved Siden af os, Bækkenes Brusen under vore Fødder, Stor-

mens Hylen i de høie Fyrretræer, saa vi begyndte at frygte for, at vi maaskee vilde komme til dyrt at betale vor Forvovenhed. Jo høiere vi kom, desto flere Farer og Besværligheder saae vi for os; Regnen blandede sig med tæt Sneefog, og den smalle Fodsti, som vi fulgte, forsvandt tilsidst ganske under et tykt Lag Snee. Vi befandt os midt i en skrækkelig Ørken, og hvert Øieblik stod vi Fare for at styrte ned i de dybe Afgrunde. Vinden havde imidlertid lagt sig, og Sneen, som bestandig faldt tykkere, hindrede os i at see blot et Par Skridt foran os. Vore Førere, som bleve tvivlraadige, bade os at holde stille, og raadsloge længe med hinanden; men omsider tilstode de begge, at de ikke mere vidste, hvad Vei de skulde tage, og den Ene raabte: „Reiser der sig en Storm, ere vi forlorne." Efter nogle Minuters Forløb fattede vi den Beslutning, at gaae langsomt videre. Den Tilstand, hvori vi befandt os, frembragte een af de gavnlige Rystelser, hvorved Gud efter sin Godhed undertiden opvækker os til alvorlig Eftertanke og hjertelig Bøn, og hvis Erindring aldrig ganske udslettes. Der herskede en Dødsstilhed omkring os; Naturen var stum og mørk, og Faren voxte med hvert Øieblik. Da afbrødes pludselig Stilheden ved et Forundrings- og Glædesskrig. Den Fører, som gik foran, raabte paa eengang ude af sig selv af Glæde: „Korset, Korset!" „Ja, der er Korset, vi ere reddede," raabte begge Førerne med samme Henrykkelse. Man opreiser nemlig ofte i disse vilde Egne et Kors af Træ paa en Klippetop eller ved Randen af en Afgrund, deels for at opfordre til Andagt, deels for at det skal tjene de Reisende til Veiviser, naar Sneen har bedækket Veiene. Et saadant Kors var det, som vi i hiin fortvivlede Stilling saae som et Tegn paa Redning; og efterat vi havde

naaet det, vare vi uden Fare, og stege snart uden videre Besværlighed ned paa den anden Side af Bjerget.

Denne Redning vakte mig til alvorlige Betragtninger, og jeg sammenlignede Menneskets Tilstand med denne vor Reise. Ere vi ikke alle paa Reisen til Evigheden, og have vi ikke tabt den rette Vei af Sigte? Ere vi ikke alle langt borte fra Gud og vandre i vor naturlige Forblindelse paa Dødens og Fordærvelsens Vei? Vor Reise er besværlig og fuld af Farer, overalt aabner der sig Afgrunde, og forfærdelige Skikkelser true os. Men Korset er vort Haab, vor Trøst, vor Fred og Frelse, — ikke et Kors af Træ eller Steen, men Kristus den Korsfæstede, som er død for os og har udgydt sit Blod til Syndernes Forladelse. Den Befrielse, som Han har bragt os, viser os ikke alene Veien over dette Livs Klipper og Afgrunde, men borttager ogsaa den evige Fordømmelse. Han, som er baade Veien og Livet, leder os ikke alene til vort jordiske Huus, men fører os til Himmelen, vor evige Bolig, som ikke er gjort med Menneskehænder. — Arme, vildfarende Vandrer paa Livets Vei! see op til Korset, betragt det i Troen, og du er frelst.

266. Keiser Konstantin og Korsets Tegn.

Joh. Aab. 12, 1. 10: Og et stort Tegn blev seet i Himmelen. Og jeg hørte en stærk Røst, som sagde: Nu er Saligheden og Kraften og Riget blevet vor Guds og Magten hans Salvedes.

Den romerske Keiser Konstantin den Store bar fra sin Ungdom af Høiagtelse for de Kristne og taalte ingen Forfølgelse imod dem. Imidlertid sporede man længe ingen Lyst hos ham til selv at antage Kristendommen. Men da han blev indviklet i en farlig Krig med sin Medregent Maxentius, følte han, at han trængte til en høiere Bistand, og han begyndte derfor at overveie, til hvilken Guddom han

i denne sin Nød skulde tage sin Tilflugt. Han tænkte paa, hvilken Lykke hans Fader Konstantius altid havde havt, skiøndt han foragtede de hedenske Afguder, og tillige, hvor ulykkelige de af hans Forfædre vare blevne, som havde forfulgt de Kristne, og hvor frugtesløse deres Forsøg paa at undertrykke Kristendommen havde viist sig. Derfor besluttede han at tage sin Tilflugt til de Kristnes Gud. Med Hjertets ydmyge Bøn vendte han sig til Ham og bad, at han vilde aabenbare sig for ham og give ham et Tegn paa, at Han er Herren, samt hjælpe ham i den forestaaende Krig. Gud hørte hans Bøn. Medens han drog frem i Spidsen af sin Hær, bemærkede han og Krigsfolkene et lysende Legeme paa Himmelen i Skikkelse af et Kors, paa hvilket disse Ord stod at læse: „Ved dette skal du seire." Den følgende Nat saae han Frelseren i Drømme, der udtydede dette Syn for ham og opfordrede ham til i Krigen at bruge en Fane med det samme Tegn, som han havde seet paa Himmelen. Keiseren fulgte denne Opfordring; han kaldte kristelige Lærere til sig, lod sig undervise i Kristendommen og bekiendte sig fra nu af offentlig til den. Han gik derpaa i Kamp, overvandt Maxentius og underkastede sig hele hans Rige. Senere førte han Krig med en anden Medregent, Licinius, og det kom til et stort Slag ved Adrianopel i Aaret 323. Konstantins Tropper kæmpede med overordentlig Tapperhed, og han fortæller selv, at saasnart en Deel af hans Hær kom i Uorden, lod han Korsfanen føre derhen, og at Seieren allevegne vidunderligen fulgte denne Fane. Licinius led et fuldkomment Nederlag, som havde til Følge, at Konstantin blev Enehersker over hele det romerske Rige. Kort efter udstedte han en offentlig Erklæring, hvori han for alle sine Undersaatter høit og lydeligt bekiendte sin Tro paa den eneste sande Gud, ved hvis mæg=

tige Hjælp han var overbeviist om at have overvundet alle Mørkhedens Magter. Han sluttede med disse Ord: „Dig, høieste Gud, tilbeder jeg. Vær naadig imod alle disse dine Borgere, som ere udfriede af langvarig Elendighed, i det du ved mig, din Tjener, har villet skaffe dem Redning. Jeg har helliget Dig min Sjæl, giennemtrængt af Kiærlighed og Ærefrygt; thi jeg elsker oprigtigt dit Navn, jeg ærer din Magt, ved hvilken du med mange Beviisninger har aabenbaret dig og hvorved du har befæstet min Tro."

LVII. Kristi Retfærdighed.

267. Den standhaftige Biskop.

Joh. Aab. 3, 5: Den, som seirer, han skal iføres hvide Klæder, og jeg vil ikke udslette hans Navn af Livsens Bog, og jeg vil bekiende hans Navn for min Fader og for hans Engle.

En hedensk Fyrste lod engang en kristelig Biskop före frem for sig, og befalede ham at fornegte sin Tro og offre til Afguderne. Da Biskoppen ikke var at bevæge dertil, blev Fyrsten meget vred og sagde: „Veed du da ikke, at dit Liv er i min Haand, og at jeg blot behöver at give et Vink, for at beröve dig det?" Med megen Standhaftighed svarede Biskoppen: „Vel veed jeg, at mit Liv er i din Haand, og at jeg maaskee i næste Öieblik skal miste det; men tilsted blot, at jeg först forelægger dig et Spörgsmaal til Besvarelse: Der var engang en Konge, som havde en tro Tjener, der var falden i Fiendernes Hænder; disse vilde bevæge ham til at forraade sin Herre, ved at meddele dem hans Krigsplaner; men de kunde hverken med det Gode eller det Onde formaae ham til at fornegte den Ly-

dighed, han skyldte sin Konge. Forbittrede herover trak nu hans Fiender Klæderne af ham og sendte ham nögen tilbage. Hvis du selv var denne Konge, vedblev Biskoppen, vilde du da ikke give ham de bedste Klæder, du havde, og overöse ham med Velgierninger?" — „Det vilde jeg ganske vist, svarede Fyrsten. Men hvortil skal dette sigte, og hvo har handlet saaledes?" — Da tog Biskoppen atter Ordet og sagde: „See, Konge, jeg sammenligner min Skiebne med hiin Tjeners. Du kan vel afföre mig mit jordiske Klædebon; men jeg har en Herre og Frelser, som, hvis jeg vedbliver at være standhaftig og tro i hans Lære og Tjeneste, vil klæde mig paa ny, og denne Frelser er Jesus Kristus, den himmelske Faders eenbaarne Sön. Og troer du nu, at jeg vilde fornegte min kristne Tro, for at forlænge dette jordiske Liv og bevare det jordiske Klædebon, da jeg veed, at der til enhver tro Tjener er henlagt et langt skiönnere Klædebon, naar han af en grusom Fiende jages tilbage til sin Herre?" — Den hedenske Fyrste blev rört ved disse Ord og skienkede den fromme og frimodige Biskop Livet.

268. Indianeren og den Hvide.

Es. 61, 10: Jeg vil glæde mig i Herren, min Sjæl skal fryde sig i min Gud; thi Han iførte mig Frelsens Klædebon, han klædte mig i Retfærdigheds Kappe.

En Indianer i Nordamerika og en hvid Mand, som kun var Kristen af Navn, bivaanede engang med hinanden den kristelige Gudstjeneste og blev ved een og samme Prædiken vakte til Bekymring for deres Salighed. Det varede ikke ret længe, förend Indianeren fik Naade herovenfra til at troe Syndernes Forladelse og tilegne sig Kristi Retfærdighed og Forsoning, saa at Fred og Glæde kom til at boe i hans Hjerte. Den hvide Mand derimod kunde længe ikke

faae fat paa Naaden i Kristo; stor Angest og Bedrövelse nedtrykte hans Sind, og han var nær ved at synke i Fortvivlelse; men endelig blev det ogsaa ham givet, at finde Tröst i Evangeliet om Guds Kiærlighed til Syndere. Nogen Tid efter traf han atter sin brune, indianske Ven, og under Samtalen om den Naade, som var bleven dem begge til Deel, sagde hiin: „Hvoraf kommer det, at jeg saa længe maatte gaae med et nedslaaet og bedrövet Sind, medens du saa snart fandt Tröst?“ — „Det skal jeg sige dig, min Broder, svarede Indianeren. Der kommer en rig Fyrste, som vil forære dig en ny Kjole; men du betragter din egen Kjole og tænker: nu, jeg veed ikke ret, hvad jeg skal sige om det — min Kjole er jo ganske god endnu, jeg troer, den kan vare længe endnu. Derpaa tilbyder Fyrsten mig den nye Kjole; jeg seer paa min gamle Vams og siger: „den duer ikke mere,“ kaster den strax bort og tager imod den nye Kjole. See, Broder, saaledes forsögte du först, om ikke din egen Retfærdighed kunde giöre Tjeneste en Tid lang endnu, og du vilde nödig til at lade den fare og ansee den for intet; jeg arme Indianer derimod havde ingen, derfor var jeg ogsaa strax fuld af Glæde, da Kristi Retfærdighed blev mig skienket og tilregnet.“

269. Barnet ved Taffelet.

2 Kor. 5, 21: Den, som ikke vidste af Synd, haver Gud gjort til Synd for os, paa det vi i Ham skulde vorde retfærdige for Gud.

Da den preussiske Dronning Elisabet Kristine engang spadserede i Slotshaven ved Schönhausen, en Miils Vei fra Berlin, blev hun opmærksom paa et femaarigt Vigebarn, som tilhörte en gudfrygtig Gartner, og gav sig i Snak med hende. Barnets aabne Ansigt og hjertelige Tale behagede Hendes Majestæt saa meget, at hun fik det

kiært; og det varede ikke ret længe, før hun forlangte, at man skulde bringe det op paa Slottet til hende. Dronningen var netop gaaet til Taffels, da Barnet kom; hun lod derfor den Lille sætte sig paa en Stol ved Siden af sig, saaledes at hun kunde overskue hele Bordet. Kristine ønskede at høre, hvad Barnet vilde sige til al den Pragt og Stads, som var udfoldet for hendes Øine. Stille og alvorlig saae Barnet paa det Hele, betragtede snart Bordgjesternes kostbare Klæder, snart den herlige Opdækning af Guld og Porcellæn; derpaa skuede det roligt hen for sig, foldede taus sine Hænder og begyndte at bede høit: „Kristi Blod og Retfærdighed, Det er mit Smykke, min Herlighed; Dermed vil jeg for Gud bestaae, Naar jeg til Himmelen skal indgaae."

Disse uventede Ord af et Barns Mund i dette Øieblik opfordrede de Tilstedeværende til Alvor og Eftertanke. Der opstod en høitidelig Stilhed. Med Taarer i Øinene sagde en ældre Dame til Dronningen: „O det lykkelige Barn! hvor langt staae Vi tilbage for hende!"

Den tredie Artikel.

LVIII. Den Hellig Aands Gierning: Omvendelse.

270. Spotteren, som blev omvendt.

2 Pet. 3, 9: Herren haver Langmodighed med os, i det han ikke vil, at Nogen skal fortabes, men at Alle skulle komme til Omvendelse.

Da den bekiendte Georg Whitefield med usædvanlig Kraft og Iver forkyndte Guds Ord i England, maatte han taale megen Spot og Forfölgelse af Verden. Engang besluttede een af hans Hovedfiender, Johan Thorpe, med tre ligesindede Kammerater, at giöre hans Prædiken latterlig, ved at efterabe ham i et stort Selskab. Man havde indgaaet et Veddemaal, for ret at anspore Iveren. Enhver af dem skulde slaae op i Bibelen og prædike over det förste Sprog, som hans Öie faldt paa. De tre lystige Fyre sprang efter hinanden op paa Bordet, og underholdt de Tilstedeværende paa Evangeliets Bekostning, ved at giöre dette til Gienstand for deres vittige Indfald. Nu kom Raden til Thorpe. Han stillede sig frem, fuld af Glæde over det Bifald, han ventede at höste. Han anede ikke, at Herrens Öie ogsaa hviler paa en saadan Forsamling, at ogsaa Spotteren af den guddommelige Kiærlighed er en Gienstand for hans trofaste Omhu. Han slog op i det nye Testamente, og traf netop dette Sted Luk. 13, 3: „Nei, siger jeg Eder, men dersom I ikke omvende Eder, skulle I alle ligesaa omkomme.“

I det han læste disse Ord, kom hans Sind i den störste Bevægelse. Han blev overbeviist om det Formastelige i sin Gierning, og Frygten for Guds Vrede og Straf bemægtigede sig hans Hjerte. Strax forandrede han Tone og Sprog, og i Stedet for at holde en spottende Tale, som skulde fremkalde Latter, prædikede han med dyb Alvor om Syndens Vederstyggelighed og Nödvendigheden af at omvende sig til Gud. Han har siden oftere yttret: „Dersom jeg nogensinde har prædiket, understöttet af Guds Aand, saa var det dengang.“ Hans Overbeviisning udtrykte sig selv i de ydre Manerer, og Enhver kunde see, at han talede af Hjertets Fylde. — Denne uventede Vending bevirkede först en almindelig Nedslagenhed, men vakte snart en hemmelig Uvillie hos den letsindige Hob. Mange af de Tanker, som han kom frem med, forskrækkede ham selv i den Grad, at en kold Gysen giennembævede hans Inderste. Da han var færdig, tænkte Ingen mere paa Veddemaalet; dyb Stilhed herskede i hele Forsamlingen. Sörgmodig i Sindet og fordybet i sine egne Tanker, gik Thorpe hjem; sönderrevet var Venskabets Baand, som havde forenet ham med Spotterne. Han gjorde en sand Omvendelse og voxede bestandig i vor Herres Jesu Kristi Naade og Kundskab. Han sögte nu Omgang med dem, som han tidligere havde spottet og forfulgt; og flere af disse bleve hans bedste Venner.

271. Manden i Skoven.

Jer. 3, 14: Omvender Eder, I forvildede Børn, siger Herren; thi mig tilhøre I jo, og jeg vil tage imod Eder.

En Bonde havde længe ført et ugudeligt Liv; endelig vaagnede hans Samvittighed og plagede ham med haarde Bebreidelser over hans Forhold. Alligevel gik han ikke i sig

selv, men overgav sig til nye Udsvævelser, for at dæmpe Samvittighedens nagende Røst. Dog dette var forgjæves. En Dag var han ude i Skoven, for at fælde Træer. Under dette Arbeide kom han til at tænke paa et alvorligt Bibelsprog, som han havde lært i sin Ungdom og som staaer i Luk. 3, 9: „Øxen ligger allerede ved Roden af Træerne; derfor skal hvert Træ, som ikke bærer god Frugt, afhugges og kastes i Ilden.“ — „Du er et saadant Træ og fortjener at kastes i Fordærvelsens Afgrund:“ saaledes raabte paa ny den indre Stemme og foreholdt ham hans Synders Mængde og Vederstyggelighed. Han forfærdedes og formaaede ikke længere at gjøre Modstand. Fra den Stund af besluttede han at drage alvorlig Omsorg for sin Sjæls Frelse. Han holdt Ord og blev virkelig omvendt til Gud, og bevarede Troen til sit Livs Ende.

272. Den omvendte Neger.

1 Pet. 2, 9: I ere en udvalgt Slægt, et kongeligt Præstedom, et helligt Folk, et Folk til Eiendom, at I skulle forkynde Hans Dyder, som kaldte Eder fra Mørket til sit beundringsværdige Lys.

En ung Neger paa Øen St. Thomas i Vestindien blev greben af Ordet om Kristi Forsoning, men kunde dog ikke beslutte sig til at forsage Verden og dens Lyst. Engang gik Missionær Martin forbi en Flok Negere, som forlystede sig med en vild og letfærdig Dands, og midt i denne larmende Hob blev han den unge Neger vaer, som tidligere havde aabenbaret ham sit Hjertes Bekymring. Han vinkede ad ham og sagde i en alvorlig Tone til ham: „Her driver Fienden sit uteerlige Væsen, og ham vil du dog, efter hvad du sagde, ikke mere tjene! Jeg seer, at dit Hjerte har endnu ikke givet ham Afsked, thi du elsker jo endnu

Synden og skikker dig lige med denne Verdens Børn, i hvilke han viser sig virksom. Derfor er det vel bedre, at du bliver reent borte fra vore Forsamlinger." — „Hvad kommer det den hvide Mand ved, hvad bryder jeg mig om ham?" tænkte den stolte Neger, forlod det støiende Selskab med en fortrædelig Mine, men tillige med det faste Forsæt, aldrig mere at besøge Missionæren. Dog Martins Ord forfulgte ham overalt, indtil han besluttede sig til, atter at opsøge ham, selv om han skulde blive modtaget med Uvillie. Men Missionæren modtog ham med sædvanlig Venlighed. Beskæmmet fortalte Negeren med Taarer i Øinene, hvad der var foregaaet i hans Sjæl, og lovede at hengive sit hele Hjerte Herren til en evig Eiendom. Han blev ogsaa sit Løfte tro. Efter nogen Tids Forløb blev han døbt og annammede den hellige Nadvere. Senere blev han endog Medhjælper ved Missionen og virkede til Velsignelse for mange Negere og hvide Folk af alle Stænder, thi hans Taler vare fulde af Kraft og Salvelse. Da Kornelius, hvilket Navn han havde antaget som Kristen, var bleven gammel og graa, og hans Livs Ende nærmede sig, forsamlede han sine Børn omkring sin Seng, blottede sit ærværdige Hoved og sagde: „Jeg glæder mig hjertelig, mine Børn, ved at see Eder hos mig; thi jeg troer, at Herren vil snart komme, for at kalde mig til sig. I vide selv, hvad der laae mig meest paa Hjerte, med Hensyn til Eder, hvorledes jeg ofte formanede Eder med Taarer, til ikke at forsømme Naadens Tid, men at overgive Eder ganske med Legem og Sjæl til Kristus og at efterfølge ham troligen. Jeg har undertiden taget det lidt strengt med Eder, men det skete af Kiærlighed. Tilgiver mig, om jeg een og anden Gang skulde være gaaet for vidt. Ja forlader Eders døende Fader dette!" — Ved disse Ord brast Børnene i lydelig Graad; endelig fattede

een af hans Døttre sig og sagde: „Vi, ak vi have Aarsag til at falde ned for dine Fødder og bede dig om Forladelse; thi vi have været ulydige Børn og gjorde dig ofte Livet suurt." — „Ja, ja, det er sandt, kiære Fader," raabte Flere af dem. „Nu, kiære Børn, vedblev Faderen, saa hører da min sidste Begiering: Elsker hverandre; ja værer hverandre inderlig hengivne i broderlig Kiærlighed, og forekommer hverandre med Ærbødighed. Lader Eder ikke forføre til Hovmod, men beder Gud om et ydmygt Hjerte. Giøre I dette, da vil min Glæde være fuldkommen, naar jeg engang skal see Eder Alle igien og kan sige til Herrernes Herre: „Herre, her er din arme Cornelius og de Børn, som du haver givet ham!" Jeg veed, at Herren vil ikke forlade Eder; forlader I kun ikke Ham!" — Under sine Børns Sang henslumrede han blidt og roligt i en Alder af 84 Aar.

273. Guds Ords Kraft.

Hebr. 4, 12: Guds Ord er levende og kraftigt og skarpere end noget tveegget Sværd, og trænger igiennem, indtil det adskiller baade Sjæl og Aand, baade Ledemod og Marv, og dømmer over Hjertets Tanker og Raad.

Den nidkiære Præst Whitefjeld i England prædikede ofte paa Gader og i Stræder for den store letsindige Hob, som sjelden eller aldrig kom i Kirke, og han blev derved et velsignet Redskab i Guds Haand til at opvække Mange af deres Syndesövn og bringe dem til Sandheds Erkiendelse. Saaledes havde en vild Krabat engang indfundet sig iblandt hans Tilhörere, med Lommen fuld af Stene, for at kaste disse efter Ordets Forkynder. Men da han havde staaet i nogen Tid og hört paa den udmærket begavede Herrens Tjener, der talede med en

usædvanlig Aandens Kraft og Salvelse, blev hans Hjerte saa bevæget derved, at han tog den ene Steen op af Lommen efter den anden og lod dem ganske sagte falde til Jorden. Ingen kunde begribe, hvad dette skulde betyde. Men da Prædikenen var til Ende, gik den hidtilværende Ordets Foragter hen til Whitefjeld og bekiendte med angerfuldt Sind, i hvad Hensigt han var kommen, takkede for det Ord, han havde hört, og bad om Raad og Veiledning i sin Saligheds Sag. Han blev ogsaa ved Guds Naade en omvendt og troende Kristen.

274. Der gives ingen Gienvei til Himmelen.

1 Tim. 4, 16: Giv Agt paa dig selv og paa Lærdommen; thi naar du giør dette, skal du frelse baade dig selv og dem, som hører dig.

Der var engang en Præst, som pleiede med stor Iver at svinge Lovens Svöbe over sine Tilhörere. Men han var selv ikke blot lunken i sin Kristendom, men skikkede sig endog lige med denne Verden i mange Stykker, som vare ligefrem stridende imod Guds Villie. Engang havde han atter holdt en meget skarp Straffeprædiken, da en eenfoldig Bondemand kom til ham efter Kirketjenesten og sagde: „De har igien i Dag talet meget vigtige og alvorlige Ord, Hr. Pastor, og gjort os Bönder nede i Stolene Helvede hedt. Jeg maa tilstaae, at jeg derover er bleven baade angest og bange, da jeg prövede mig selv og fandt, at jeg efter denne Prædiken slet ikke kan komme i Himmelen. Men jeg har dog heller ingen Lyst til at blive saaledes, som De sagde i Prædikenen, man skulde være; thi det vilde falde mig alt for suurt. Jeg er derfor kommen til at tænke paa, om der ikke skulde gives en anden Vei til Himmelen, end den trange Sti, og en anden Indgang, end den snevre Port,

som De har viist os. Og da er det faldet mig ind, at De, Hr. Pastor, dog sikkert ikke vil til Helvede, og alligevel gaaer De, som det synes, ikke paa denne trange Vei. De maa altsaa uden Tvivl kiende en Bagdör eller en Gienvei til Himmelen, og jeg kommer nu med den Bön til Dem, at De vil være saa god, ogsaa at vise mig denne Bagdör eller Gienvei; jeg vil være Dem meget forbunden derfor."

Bonden sagde alt dette i sit Hjertes Eenfoldighed, uden at have en Skielm bag Öret, det kunde Præsten nok mærke, og netop derfor gik disse Ord ham dybt til Hjerte. Uden at sige et Ord, gik han længe op og ned ad Gulvet, thi han havde en svær Kamp med sig selv. Endelig havde han overvundet, og han vendte sig nu til Bonden og sagde: „Kiære Ven, I tager feil; der gives ingen Bagdör eller Gienvei til Himmelen; jeg veed ligesaa lidt at finde nogen som I. Men jeg maa til min store Skam tilstaae Eder: Jeg har hidtil selv ikke gaaet den Vei, som jeg har forelagt Andre, og jeg takker derfor Gud, at han nu ved Eder har bragt mig til Eftertanke. Kom, lad os gaae med hinanden den gamle gode Vei, den eneste, som förer til Livet!"

275. Bukanans Omvendelse.

Kol. 1, 12—13: Takker Faderen, som gjorde os dygtige til de Helliges Arvedeel i Lyset, som friede os af Mørkets Magt og overfatte os i sin elskelige Søns Rige.

Den berömte Skotlænder Bukanan, som virkede i lang Tid med Velsignelse i Herrens Tjeneste, havde tilbragt sin Ungdom i fuldkommen Ligegyldighed med Hensyn til sin Sjæls Frelse. Det förste velgiörende Indtryk fik han af en Samtale med en Bonde fra de skotske Bjerge. Denne spurgte ham om hans Tro. „Jeg har ingen, svarede Bukanan; jeg er i denne Henseende ligesom et Stykke hvidt Papir." Der-

paa sagde Bonden: „Tag Eder i Agt, at Djævelen ikke skriver sit Navn derpaa.“ Disse faa Ord gjorde Bukanan alvorlig; han havde ingen Ro, förend han havde fundet Sandheden, og blev ved Guds Naade en oprigtig Kristen.

276. Gamle Bekiendte.

Ap. Gi. 3, 19: Fatter et andet Sind og vender om, at Eders Synder maae vorde udslettede, paa det Vederqvægelsens Tider kan komme over Eder fra Herrens Aasyn.

Grev Zinzendorf gik en Dag i sine egne Tanker og spadserede i Egnen omkring Hernhut. Uden at mærke det, var han kommen dybt ind i en afsides liggende Skov. Da træder pludselig et Menneske hen imod ham, med Vaaben i Hænderne, og affordrer ham hans Pengepung. Uden i mindste Maade at komme ud af sin Fatning, trækker Greven sin Pung op af Lommen, tager en Daler ud deraf, leverer Røveren den og siger med hellig Alvor: „Min Ven, du driver et Haandværk, som før eller senere maa føre dig til Galgen. Men naar du engang bliver ført til Retterstedet, saa fortvivl ikke om din Sjæls Frelse, men kom ihu, at Jesus Kristus ogsaa er død for dine Synder, at han er en almægtig Frelser, og anraab i hans Navn den himmelske Fader om Naade og Forbarmelse.“

Tre Aar efter at dette var skeet, kom Greven til en lille Stad i Böhmen, og medens der blev skiftet Heste, gik han op paa Torvet, hvor der netop holdtes Marked. Midt i Trængselen mærkede han, at der var Een, som klappede ham paa Skulderen. Han saae sig om, og en Mand, som hilsede ham venligen, spurgte, om han kunde kiende ham. Da Greven sagde nei, bad han, om han ikke maatte føre ham hen til sin Bolig. Greven modtog Tilbudet og fulgte hjem med Manden. Han kom her ind i en pæn Stue og fandt en smuk ung Kone, som havde et Barn paa Armen.

Manden kastede sig nu ned for hans Fødder og bekiendte, at han var den Røver, som for tre Aar siden havde angrebet ham i Skoven. De faa Ord, som Greven dengang havde talet til ham, havde gjort et saa dybt Indtryk paa hans Hjerte, at han ved Guds Naade var kommen til Omvendelse og Tro. Greven rakte med Glæde ham og hans Kone Haanden, og hørte siden stedse med inderlig Taknemmelighed imod Herren, at Mandens hele Forhold bar Vidnesbyrd om en sand kristelig Omvendelse.

277. Den Lærde og hans Pige.

Jer. 4, 22: Sandelig, mit Folk ere Daarer; de kiende mig ikke, de ere vanvittige Børn og uden Forstand. De ere vise til at giøre Ondt, men vide ikke at giøre Godt.

En lærd Mand, som hverken troede paa Himmel eller Helvede og ikke vilde höre noget om Kristus, sögte al sin Lykke og Glæde i sin Lærdom. Pigen, som holdt Huus for ham, var et stille, gudfrygtigt Menneske; hun gik derfor flittig i Kirke, og naar hun var færdig med sit Arbeide, vilde hun gierne synge og bede og læse i Bibelen. Men alt dette var ikke efter hendes Herres Hoved, og han drev derfor oftere Spot med hende. Engang havde han atter snakket hende en heel Deel for om den menneskelige Forstands Kraft og Fuldkommenhed, i det han nemlig vilde vise, at denne kunde tilfredsstille Menneskets hele aandelige Trang. Hun giendrev dette, saa godt hun kunde; men tilsidst vidste hun ikke at svare andet paa hans Indvendinger, end hvad der staaer i Sal. Ordsprog 3, 5: „Forlad dig paa Herren af dit ganske Hjerte, men forlad dig ikke fast paa din Forstand.“ Dermed gik hun atter til sit Arbeide, i det hun sukkede over sin Herres Forblindelse og bad for ham. Kort efter fik den Lærde fat paa en beryg-

tet vantro Lærers Levnetsbeskrivelse, hvori han læste, at denne midt under en Samtale med en Ven, hvis Tro han sögte at giöre latterlig, var bleven truffen af en Teglsteen, som faldt ned fra Taget, hvorved han for stedse havde mistet sin Forstand; og en Kone, som havde staaet i Nærheden og hört paa hans daarlige, gudsbespottelige Tale, havde i samme Öieblik, som Stenen faldt, udraabt: „Stakkels Menneske, forlad dig paa Herren af dit ganske Hjerte, og forlad dig ikke paa din Forstand." — Da tænkte han paa de sidste Ord, som Pigen havde sagt til ham. Nogen Tid efter besögte han een af sine Bekiendtere, men traf ham ikke hjemme. Nysgierrig slog han op i en Bog, som laae paa Bordet. det var en Bibel, og mærkeligt nok faldt hans Öie först paa det samme Sted: Sal. Ordsp. 3, 5. Forskrækket sagde han til sig selv: „Tre Gange lyde de samme Ord til mig. Sandelig, det er et Kald fra Herren. Ja, jeg erkiender din Röst, min Herre og min Gud; jeg erkiender min Daarskab og min Synd. O du hellige Gud, tilgiv Daaren, som trodsede dig og dit Ord!" — Fra nu af sögte han Guds Naade i Bön og Paakaldelse, og Herren opfyldte hans Begiering og stillede hans Hjertes Længsel. En Dag, da han var hensunken i dyb Eftertanke, traadte hans Huusholderske i et Ærinde ind til ham. „Julie, sagde han da til hende, du beder daglig, beder du ogsaa for mig?" „Ja, Herre, svarede hun, det er min Pligt og tillige en Trang for mit Hjerte, at bede for Dem." — „Hvad beder du da?" — „Jeg beder, at Gud ved sin Hellig Aands Naade vil oplyse Deres Forstand, hellige Deres Sjæl og opfylde Deres Hjerte med sin Kiærlighed." — „Föler du dig da giennemtrængt af denne Kiærlighed?" — „Ja, det haaber jeg at kunne sige med Sandhed, skiöndt jeg i lang Tid ikke har været saa opfyldt af Kiærlighed, som jeg

burde være." — „I Fald en Tagsteen pludselig faldt ned og slog dig halv ihjel, vilde du da ikke gribes af Dödsangest? Kan du rolig og uden Frygt tænke paa din Afsked herfra?" — „Ja, det kan jeg ved Guds Naade; thi jeg er vis paa, at hverken Döden eller Livet kan skille mig ved Guds Kiærlighed." — „Er du fuldkommen vis paa en salig Evighed?" — „Ja, saa vis som jeg er paa, at Gud er Kiærligheden selv." — „O du Lykkelige, raabte den Lærde; hvor gierne vilde jeg ikke dele min Forstand og alle mine Kundskaber med dig, naar du blot kunde og vilde dele denne Vished med mig!" — „Ak nei, kiære Herre, Halvdelen af Deres verdslige Viisdom og Forstand var allerede for meget for mig, og Halvdelen af min Vished var ikke tilstrækkelig for Dem. De maa bede om den fulde Vished; Jesus har jo forjættet Dem den ligesaavel som enhver Anden. Han vil jo, at alle Syndere skulle omvende sig og blive salige. Han har jo allerede gjort saa mange lærde Mænd salige."

Den Lærde blev atter dybt bevæget, og da Pigen var gaaet, gav han sine Taarer frit Löb og udöste paa ny sit Hjerte i Bön til Gud. For förste Gang i 20 Aar bivaanede han den offentlige Gudstjeneste og nöd den hellige Nadvere. Hans Tro blev derved styrket. Som et andet Menneske vendte han tilbage til sit Huus. Hvad Herren havde skienket ham, bevarede han troligen i sit Hjerte. Han tilbragte Resten af sit Liv i en sand og levende Tro paa Kristus, og döde salig i Herren efter sex Aars Forlöb.

278. Giestgiveren og Fluen.

Ezek. 33, 30: Kommer og hører, hvad det er for et Ord, som udgaaer fra Herren.

En begavet Præst i England havde altid et stort Tilløb af Mennesker, naar han prædikede. Men en gammel

Giestgiver i Nærheden svor høit og dyrt paa, at Ingen skulde faae ham til at løbe efter den gale Præst, som han kaldte ham; han vilde ikke være saadan en Nar. Imidlertid holdt han meget af Musik og Sang; og da man ofte i hans Nærværelse roste den smukke Kirkesang, pirredes hans Nysgierrighed, og han yttrede derfor, at det vel kunde hænde sig, at han ved den første store Høitid gik derhen, for at høre paa Sangen, „men — føiede han til — han vilde bestemt ikke høre et Ord af Prædikenen."

Paa en varm Sommerdag begav han sig altsaa hen til Kirken. Han hørte med spændt Opmærksomhed paa Psalmerne, som den talrige Forsamling istemmede med Liv og Lyst; men da dette var forbi og Præsten gik paa Prædikestolen, lagde han sig forover i en sovende Stilling og stoppede sine Fingre i Ørene, for ikke at høre noget af Prædikenen. Men som han sad der, og Præsten allerede havde talt adskilligt til Menighedens Hjerte og Samvittighed, kom der en stor Flue, som stak Giestgiveren i Næsen. Dette var ham ikke videre behageligt, og han saae sig derfor nødt til at tage den ene Haand fra Øret, for at forage den ubudne Giest. Men netop i det samme Øieblik lød disse Ord fra Præstens Læber: „Hvo som haver Øren at høre med, han høre!" Da blev Giestgiveren lidt underlig tilmode; han glemte sig selv og tog uvilkaarlig den anden Haand fra Øret med; og see, da hørte han Ting, som dybt rystede hans Sjæl. — Denne Dag blev for ham, som hidtil havde forhærdet sig, Begyndelsen til et nyt og bedre Levnet. Han omvendte sig paa sine gamle Dage; og havde han forhen drukket tæt og bandet grovt, saa blev han nu ædru og alvorlig; og Kirken, som han tidligere havde foragtet, søgte han, saalænge hans Helbred tillod

det, hvordan end Veiret var. Han levede endnu i 18 Aar og døde salig i Troen paa sin Herre og Frelser.

279. Titus Klose.

Rom. 2, 4: Foragter du Guds Godheds og Taalmodigheds og Langmodigheds Rigdom, og veed ikke, at Guds Godhed leder dig til Omvendelse?

Den 10de Juni 1833 døde i England en Mand, ved Navn Titus Klose, som havde arbeidet med stor Velsignelse blandt Hedningerne i Ostindien. Skiøndt han var født af gudfrygtige Forældre, og hans Søskende traadte i deres Faders og Moders Fodspor, lod han sig dog tidlig forføre af letsindige Skolekammerater, og fik de Ugudeliges Vei kiær, medens han slog alle sin Families Formaninger og alvorlige Forestillinger hen i Veir og Vind. — Da hans Opdragelse i Hjemmet var til Ende, skulde han hos een af sine Brødre i Boston tage Deel i en Glas- og Porcellæn-Handel; men da han vidste, at hans Fader var formuende, saa meente han, at han behøvede ikke at indlade sig i Forretninger, for at erhverve sit Udkomme; thi dette kunde hans Fader skaffe ham, og saaledes vægrede han sig derved, indtil han blev vaer, at hans Forældres Formue ved store Tab var smeltet meget hen. Nu begyndte han da Forretningerne; men Boston var et Sted, som gav megen Leilighed til Adspredelser, Forlystelser og Udsvævelser. Titus fandt her mange Ligesindede iblandt de unge Mennesker, sluttede sig til dem og overgik dem snart alle i den Grad, at han i hele Egnen blev berygtet for sit lastefulde Levnet. Han flyttede siden til Southampton, hvor det omtrent blev det samme med ham. I Stedet for at gaae i Kirke om Søndagen, benyttede han denne Dag alene til sin Fornøielse, især til Seiladser paa Søen. Da han saaledes en Helligdag vendte tilbage fra Øen Wight, reiste

der sig pludselig en Storm, som drev Skibet hen til nogle farlige Klipper. Han tilligemed alle dem, der vare i Skibet, maatte være belavede paa det Værste; men hans Hjerte var saa forstokket, at han satte en Ære i at trodse den truende Fare med Rolighed, og plagede een af sine Kammerater saa længe, til han satte sig til at spille Kort med ham; og hvor smigrede det ham ikke, da denne hans Opførsel blev bekiendt i Staden og af hans Kammerater betragtet som en sand Heltegierning!

Efter nogle Aars Forløb opgav han Handelen i Southampton, og begav sig til een af sine Brødre i Kornwallis. Denne gjorde alt muligt, for at bringe ham paa bedre Tanker; men forgiæves. Dog her havde Gud besluttet at udrive ham som en Brand af Ilden. Titus havde begyndt at indfinde sig ved Gudstjenesten, men desværre, i Førstningen kun for at giøre sig lystig over Præsten. En Søndag i Mai Maaned 1815 havde han aftalt med nogle Venner at ride ud i Omegnen, havde ogsaa Løverdag Aften gjort de nødvendige Forberedelser dertil og lagt sine Sager tilrette; men da han vaagnede Søndag Morgen, havde han ganske forglemt denne Aftale, og satte sig vel til Hest, men for at ride hen til en Kirke. Han havde vel ingen bestemt Hensigt dermed, men han vidste ikke, hvorledes det gik til: underveis opkom der alvorlige Tanker hos ham, og han begyndte paa sin Hest at bede, at hvis der kunde komme noget Godt ud af en Prædiken, Gud da vilde velsigne den paa ham denne Morgen. Da han traadte ind i Kirken, følte han en stor Høitidelighed at hvile over Menigheden, og for første Gang i sit Liv lagde han Mærke til den Alvor, som herskede iblandt de forsamlede Kristne. Præsten, som hed Annear, blev længe borte; endelig kom han. Psalmerne, som bleve sungne, greb Klose dybt. Da Præsten gjorde en inderlig Bøn fra Præ-

dikestolen, følte han sig i Hjertet dreven til at sige Amen dertil. Endnu mere traf ham de Ord, som han havde taget til Text, nemlig Matth. 7, 13. 14: „Gaaer ind ad den snevre Port o. s. v." Medens Præsten beskrev de Folk, som i deres nærværende Tilstand vare uskikkede til at indgaae til Livet, følte Klose, at ogsaa han hørte til disse, og saae, at han af ganske Hjerte maatte tragte efter at komme igiennem Omvendelsens snevre Port ind paa Troens Vei til Livet. Det kom ham for, som om Præsten havde havt ham i Særdeleshed for Øie, og som om alle Ordene blot vare talede for hans Skyld og henvendte til ham: en saa mægtig Anvendelse gjorde Guds Aand deraf paa hans Hjerte. Nu var han greben af Naaden, og fra det Øieblik af besluttede han for Alvor at omvende sig til Herren. Da han kom hjem, var den sædvanlige Spot forstummet, og dyb Alvor prægede sig i hans Ord og Miner. Han hørte den samme Præst anden Gang, og Indtrykket var endnu stærkere end tilforn. Han opsøgte Præsten i hans Bopæl, raadførte sig med ham og blev trøstet over sine Synder. Klose blev en levende Kristen, og voxede bestandig i Guds Naade og Kundskab, hvorfor Herren ogsaa siden brugte ham som et udvalgt Redskab til flere Hedningesjæles Omvendelse og Frelse.

Guds naadige Førelse med denne Mand vil staae endnu klarere for os, naar vi vide, hvad der tildrog sig med Pastor Annear paa den Dag, da Klose hørte hans Prædiken. Han havde nemlig i nogle Uger været saa anfegtet af Tvivl, om han ogsaa var kaldet til at være Præst, at han vidste hverken ud eller ind. Han syntes ikke at have seet nogen Frugt af sit Arbeide hidindtil, og han frygtede derfor, at han havde trængt sig ind i Præsteembedet, uden at have noget indre Kald dertil. Paa den Søndag, som blev saa vigtig for Klose, ønskede Annear derfor ikke at prædike, men

skrev om Fredagen et Brev til en Kapellan, hvori han anmodede ham om at prædike for sig. Men Budet havde glemt at besørge Brevet, og saaledes maatte Annear om Søndagen begive sig til Kirken, som laae temmelig langt fra hans Bolig. Han havde allerede tilbagelagt den halve Vei, da der overfaldt ham en saa stor Angest, at han red hjem igien og sagde til sin Kone, at det var ham umuligt at prædike i Dag. Hans Kone gjorde ham Forestillinger, men da hun intet udrettede dermed, kastede hun sig med ham paa Knæ, og nu bad de begge til Gud, at han i Dag vilde give ham et sikkert Beviis paa hans Kald. Han begav sig da atter afsted, og paa hele Veien bad han inderlig til Gud. Denne Begivenhed havde hindret ham i at komme til rette Tid; men Herren bekiendte sig nu ogsaa til hans Ord, og gav ham tilligemed Kloses Opvækkelse Forsikkring om hans Kald.

280. Et Besøg i London.

1 Kor. 2, 9: Hvad intet (jordisk) Øie har seet, og intet (jordisk) Øre har hørt, og ikke er opkommet i noget Menneskes Hjerte, det har Gud beredet dem, som ham elske.

En Pige, som tjente i Nærheden af London, havde af sit Herskab hørt saa meget om denne store Stads Herlighed, at hun fik en umaadelig Lyst til selv at komme derhen engang, for at tage nogle af dens Mærkværdigheder i Øiesyn. Dette fik hun omsider ogsaa Lov til. Med stor Glæde ilede hun til London: men hvad hun her saae og hørte, overgik dog langt hendes Forventning. Allerede de store, lange Gader og den vrimlende Mængde af Gaaende, Kiørende og Ridende, som fyldte disse, vakte hendes Opmærksomhed; men endnu mere forbauseves hun ved at betragte de høie Palladser, de prægtige Boutikker og den overordentlige Rigdom, Glands og Herlighed, som allevegne kom tilsyne. Hun blev næsten ør

i Hovedet ved alt dette, som dog i Længden ikke kunde tilfredsstille hende, men efterlod en vis Tomhed i hendes Indre. Skiøndt Folkene, som hun tjente hos, havde givet hende temmelig frie Hænder, havde de dog sagt til hende, at hun maatte ikke gaae hen og høre en vis Præst, som havde et stort Tilløb og var bekiendt for sin Alvor og sin Embedsiver; men netop dette Forbud vakte hendes Nysgierrighed. Hun gik derfor en Søndag i Kirke og hørte denne begavede og nidkiære Mand med spændt Opmærksomhed. Hidtil havde hun slet ikke bekymret sig om sin Sjæls Frelse, men nu gik Ordet hende til Hjerte, og hun lærte at kiende den Herre Kristum som Veien til Faderen, og Sandheden, Lyset og Livet. I Ham fandt hun den sande Rigdom og Herlighed, den kostelige Perle, som var mere værd, end alt hvad hun hidtil havde seet og hørt. Hun følte sig dreven til at opsøge den brave Præst i hans Huus, for at tale med ham om det, som nu var blevet hende saa helligt og dyrebart. Her gjorde hun Bekiendtskab med en gudfrygtig Pige, med hvem hun snart blev eet Hjerte og een Sjæl. Hun tilbragte salige Dage i Omgangen med disse gode Mennesker, og fik en levende Fornemmelse af Guds Fred i sit Hjerte. Men Tiden var nu forløben, og hun maatte skynde sig hjem igien. Med Begierlighed ventede man her at høre hendes Fortællinger om Londons Herlighed, hvad Indtryk samme havde gjort paa hende; men hun havde næsten glemt det altsammen, thi hendes Blik vendte sig nu mere indad. Hun forblev derfor i Begyndelsen temmelig stille, og først efterat hun var kommen til mere Fasthed og Frimodighed i Troen, kunde hun fortælle sine Omgivelser, hvad hun havde seet og hørt, og den Forandring, som var foregaaet med hende. Hun takkede da ogsaa sit Herskab, fordi man havde tilladt hende at giøre den Reise, der havde været til saa stor Velsignelse

for hende. Med samvittighedsfuld Flid og Troskab opfyldte hun herefter sine Pligter, og viste saaledes Troens Frugter i et helligt Levnet, indtil det forundtes hende at fare herfra i Fred.

LIX. Troen.

281. Den rige Kone.

Philipp. 3, 8: Jeg agter Alt for Tab mod Kristi Jesu, min Herres, Kundskabs Ypperlighed, for hvis Skyld jeg har lidt Tab paa Alt og agter det Skarn at være, paa det jeg kan vinde Kristum.

En rig Englænder førte engang en kristeligsindet Mand op paa et høit Sted, for derfra at kunne vise ham sine store Besiddelser, sin jordiske Herlighed. „Her, sagde han, i det han pegede med Fingeren, ligger mit Gods." Derpaa vendte han sig til den ene Side, og viste sin Giest en Avlsgaard, som laae temmelig langt borte, i det han sagde: „Kan De see den Gaard?" — „Ja!" — „Godt, den tilhører mig." Derefter saae han hen til en anden Side og spurgte: „Seer De hiint smukke Huus?" — „Ja!" — „Det er ogsaa mit." „Meget vel, svarede den Fremmede; men seer De ogsaa den lille Landsby, som ligger hiistovre?" — „Ja!" — „I denne By, vedblev Manden, boer en fattig Kone, som kan sige endnu mere end alt dette, som De behagede at nævne." — „Hvorledes det, sagde Herremanden, hvad skulde hun vel kunne sige?" — „Saare meget, thi hun kan sige: Kristus er min" (formedelst Troen). — Beskæmmet stod den Rige, omringet af al sin Herlighed, og kunde ikke sige et Ord.

282. Martin Boos som Sjælesørger.

Rom. 3, 24: Vi blive retfærdiggjorte uforskyldt af Guds Naade, ved den Forløsning, som er i Kristo Jesu.

Een af Præsten Boos's Sognefolk, ved Navn Mikkel, var i længere Tid meget ængstet og urolig i sin Samvittighed. Han aflagde idelige Skriftemaal, gjorde Valfarter, gav hvert Aar to Ankere Most, to Tönder Korn og et halvt Sviin til de Fattige, tog forladte Börn til sig og lod dem opdrage, alt i den Hensigt at blive befriet fra sin Ængstelighed; men forgiæves. Nu skete det, at hans Sviin döde eller bleve stjaalne fra ham, hans Korn og Frugt tog Skade af Nattefrost, saa at han hverken havde noget til sig selv eller til de Fattige. Da blev Mikkel underlig tilmode og tænkte: „Hvad betyder det? Jeg hjælper de Fattige og giver saaledes Vor Herre Tiende af alt, hvad han giver mig, og dog tager han Alting fra mig!“ I denne Tvivlraadighed gik han til Præsten og sagde: „Det kommer mig for, som om Gud aldrig har havt Velbehag i mine gode Gierninger, det er ligesom jeg var Kain, hvis Offer heller ikke behagede Gud.“ — Præsten: „Hvorfor det?“ — Mikkel: „Fordi det er gaaet mig saaledes i Aar, at hvad jeg ellers gav de Fattige, det har deels Tyven, deels Rakkeren, deels Nattefrosten saa ganske taget fra mig, at jeg ikke kan give Andre noget og selv intet har.“ — Pr.: „Seer du vel, min kiære Mikkel, de gode Gierninger, som du gjorde, vare vel i og for sig roesværdige; men naar du har gjort dem, for dermed uden videre at fortjene Himmelen og erhverve dig den Retfærdighed, som gielder for Gud, saa at du vil blive retfærdig og salig for dine Gierningers Skyld og ikke af uforskyldt Naade ved Troen paa Kristum:

saa er det intet Under, at Tyven eller Andre have taget dine gode Gierninger."

Ved disse Ord gjorde Mikkel store Öine og sagde: „Saa kan man da ikke fortjene sig disse Ting ved gode Gierninger?" — Pr.: „Nei, disse store Ting, Syndsforladelse, Naade og et evigt Liv erholde vi ved Troen paa Jesum Kristum for Intet og af Naade. Alt dette har Kristus fortjent os ved sin tunge Gang til Faderen, ved sin Lydighed indtil Döden paa Korset. Hvo der levende troer dette ved den Hellig Aand, han faaer det og har det; men hvo der ikke troer det, har det ikke og faaer det ikke, om han end hvert Aar, som du, gav de Fattige et Sviin, et Fad Most og et Par Tönder Korn. Betænk dog, Mikkel, hvorledes skulde man kunne kiöbe sig ind i Himmerig for en So, et Fad Most og to Tönder Korn? Paa den Maade kom jo kun de Rige i Himmelen, og de fattige Stakler maatte blive udenfor." — M.: „Men hjælper da de gode Gierninger slet intet?" — Pr.: „De hjælpe nok noget; men ved alle vore gode Gierninger, som gaae foran Retfærdiggiörelsen, kunne vi dog ikke fortjene os Retfærdiggiörelsens Naade; thi dersom Abraham eller Mikkel var bleven retfærdig ved sine Gierninger, saa tilkom Æren jo Abraham og Mikkel, og ikke Gud." — Mikkel forundrede sig over denne Tale, som endnu forekom ham noget dunkel. Da tog Præsten det nye Testamente frem og sagde: „Troer du, at dette er Guds Ord og altsaa Sandhed?" — M.: „Ja, det troer jeg." — Pr. „See og hör da nu, om ikke Kristus og hans Apostler sige det samme." Han forelæste ham nu flere klare og tydelige Steder især af Pauli Breve. Men alt dette vilde endnu ikke berolige den ængstelige Mikkel. Endelig kom han til Rom. 5, 18. Dette Sted aabnede Öinene paa ham, og han udbröd: „Vi arvede altsaa

den Retfærdighed, som gielder for Gud, ligesom vi have arvet Synden og Uretfærdigheden efter Adam?“ — Pr. „Ja, Mikkel, saaledes er det.“ — M. „Nu forstaaer jeg det.“ — Pr. „Troer du nu, at det forholder sig saaledes?“ — M. „Ja, jeg troer det.“ — „Pr. „Er du glad over, at du ikke mere som en Træl skal forhverve dig det evige Liv ved saadanne Ting, som dem du nævnede för?“ — M. „Ja visselig, det er en Lykke for mig, at jeg i Dag har indseet det. Gid jeg var kommen til Dem för! Men nu er jeg hjulpen, min Angest er borte, jeg er saa glad. Gud være takket og priset!“ — Pr. „Men for at du ikke skal troe, Mikkel, at jeg forkaster de gode Gierninger, fordi jeg tilskriver Troen Saligheden, saa siger jeg dig: vær nu ligesaa flittig til gode Gierninger som forhen.“ Fra den Tid af var og blev Mikkel fri for al slavisk Frygt, Angest og Uro, og var glad i sin Herre og Frelser. Ogsaa i Trængselens og Forfölgelsens Tid blev han fast og frimodig i Troen.

283. Moderen og Barnet.

Ap. Gi. 16, 31: Tro paa den Herre Jesum Kristum, saa skal du vorde salig, og dit Huus.

En troende Qvinde, ved Navn Magdalene Glocker, kom engang med sin Søster hen til deres Præst, Martin Boos, for at tale med ham om aandelige Ting. Søsteren, som i øvrigt var af en godmodig Karakteer, havde en slem Mand og mange Børn; hun var paa den Tid meget ængstelig og bedrøvet og havde svært ved at troe. Hendes lille Barn, som hun havde bragt med sig, og Magdalene stode fulde af Glæde og Fred, som Guds Engle, ved Siden af hende. „Hvad er det for et suurt Ansigt du sætter op, sagde Præsten til hende! See paa dit fem=

aarige Barn og din Søster, hvor glade og fornøiede de see ud! Og du alene er saa nedslaaet; deri er din Vantro Skyld." — „Det kan nok være," svarede hun og rystede. Da vendte Præsten sig til hendes muntre Barn og spurgte: „Hvo har skabt dig?" Barnet svarede rask: „Gud Fader." — „Hvo har forløst dig?" Svar: „Jesus Kristus." — „Hvo har helliggjort dig?" — „Den Hellig Aand." — „Hvor?" — „I den hellige Daab." — „Er du altsaa hellig?" — Barnet svarede: „Ja, jeg er hellig," og loe. — „Har du fortjent denne Hellighed, eller har den Hellig Aand skienket dig den?" — „Svar: „Den Hellig Aand har skienket mig den." — Da græd Moderen, men Præsten vedblev: „See, din Moder græder! Har den Hellig Aand da ikke ogsaa helliggjort hende?" — „Jo vist har han det," svarede Barnet. „Men din Moder troer det ikke, sagde Præsten; derfor græder hun og er saa sørgmodig; du derimod troer, at Guds Søn har forløst dig af uforskyldt Naade; derfor leer du og er saa glad. Men hvo har vel lært dig alt dette?" — Barnet svarede: „Min Moder." — „See der, sagde Præsten fremdeles, din Moder lærer dig at troe og troer dog ikke selv. Hvis hun blot kunde troe som du, da vilde hun ogsaa være saa glad som du. Jesus, det Guds Lam, vilde borttage hendes Synder, og den Hellig Aand vilde hellige hende ligesom dig; thi Gud renser vore Hjerter ved Troen. Troen paa Kristus er nødvendig for Alle, som ville være retfærdige, hellige og salige. Synderinden ved Jesu Fødder, Zakæus og Røveren paa Korset troede, og derfor bleve de hjulpne." — Nu trængte der paa eengang en Lysstraale ned i den forsagte Qvindes Hjerte, og hun sagde med dyb Følelse: „Jeg troer;" hun græd vel endnu, men hendes Taarer verlede med Lov og Tak. Glad og salig i Troen gik

hun hjem, og hun voxede daglig i vor Herres Jesu Kristi Naade og Kundskab og blev bestandig indtil Enden.

284. Den frimodige Fyrstinde.

Joh. Aab. 3, 11: Hold fast ved det, du haver, at Ingen skal tage din Krone.

Hertug Henrik den Fromme af Saxen og hans Gemalinde Katrine levede en Tid lang i temmelig smaa Omstændigheder i Forhold til deres høie Stand. Han havde ligesom adskillige andre Fyrster antaget den evangeliske Sandhed, som ved M. Luther blev draget frem for Lyset, medens hans Broder, Hertug Georg, holdt fast ved den romerske Kirkes Vildfarelser. Efter Pavens Indskydelse tilbød denne ham en betydelig Sum Penge, ja en heel Provinds, naar han vilde blive i den romerske Kirkes Skiød. Med velberaad Hu henvendte Georgs Affendinge sig først til Hertuginden Katrine, og haabede ved hendes Medvirkning at komme lettere til Maalet. „Hvortil alle disse Løfter og disse Penge? svarede denne. Vil Hertug Georg noget, som tjener til vort evige Vel, saa er jo baade jeg og min Mand rede til at giøre det for intet; men vil han noget andet, saa har han hverken Guld eller Sølv nok, for at kunne bevæge os dertil. Vi ville ikke bortgive Kristus og hans Salighed for al Verdens Rigdomme. Hvorfor vil dog Hertug Georg friste os og bilde sig ind, at vi skulde handle som de, der have det Jordiske kiærere end Himmelen og en god Samvittighed? Dog jeg tilgiver min Svoger dette af Hjertet, og vil ikke høre op med at bede for ham til Gud. Men I ville vise mig en stor Tjeneste ved jo før jo heller at forlade Staden; thi Eders Tale ligner Fristerens, da han sagde til Jesus: „Alt dette vil jeg give dig, dersom du vil falde ned og tilbede mig.“ I kunne

maaskee forføre Andre, mig ikke. Siger derfor min kiære Broder, jeg ønsker ham et langt Liv, Sundhed og en lykkelig Alderdom. Men vi ere tilfredse med vor Armod, og ønske kun at bevare en god og uskadt Samvittighed og engang at faae en salig Udgang af denne Verden." — Underligt nok styrede Herren det saaledes, at efter Hertug Georgs Dod tilfaldt hans Land Broderen Henrik, hvor gierne end den Første havde forhindret det.

285. Hæng fast ved Kristus.

Hebr. 10, 23: Lader os holde fast ved Haabets urokkelige Bekiendelse, thi Han er trofast, som gav Forjættelsen.

Medens den afdöde Pastor Werner i Bukau ved Magdeborg i sin Ungdom studerede i Leipzig, levede han i venskabelig Forbindelse med Gellert, som allerede dengang var en berömt Mand. Engang havde det skrækkelige Rygte udbredt sig i Werners Hjemland, Hertugdömmet Koborg, at Gellert havde hængt sig. Gellerts Venner i Koborg havde derfor indstændig anmodet Werner om at skrive dem til saa hastig som muligt, for at lade dem vide, hvorledes Sagen forholdt sig. Werner sad netop ved Skriverbordet, for at besvare sine Landsmænds Breve, da Gellert selv traadte ind i Værelset, for, som han oftere pleiede, at faae ham med sig ud at spadsere. Werner kunde ikke skjule sin Forlegenhed; Gellert blev derfor nysgierrig og spurgte, hvad det var, han skrev. Tillige kastede han sit Öie paa Koborgernes Brev, som netop laae opslaaet paa Bordet. Nu var det ikke til at tænke paa, at holde Sagen hemmelig længer. Gellert læste Brevet ud, hvori der udtalte sig den inderligste Kiærlighed og Hengivenhed

for hans Person, saavel som den störste Angest over den skrækkelige Mulighed, at han kunde have hængt sig. Smilende lagde Gellert Brevet hen igien og sagde: „Skriv De kun til de kiære Venner i Koborg, at jeg selv tilraaber dem Ordene af den gamle Psalme: Jeg hænger mig og vil hænge — ved Kristus som hans Lem.“

286. En mærkelig Helbredelse.

Matth. 9, 22: Jesus sagde: Datter, vær frimodig, din Tro haver frelst dig. Og Qvinden blev helbredet fra den samme Stund.

Den ærværdige Pastor Moser i Wyrtemberg fortæller fölgende mærkelige Tildragelse af sit eget Liv. „I Hohentwiel led jeg forfærdelige Smerter af Gigt i Hofterne og Lemmerne, saa at jeg maatte have en Krykke under den ene Arm og holde en Stok i den anden Haand, og kunde endda med Nöd og neppe gaae nogle faa Skridt fra Bordet eller Sengen. En Morgen satte jeg mig ned, lagde Krykken og Stokken paa Bordet og læste i Bibelen de mange herlige Fortællinger om Frelseren, hvorledes han helbredede de Halte og Værkbrudne, som man förte til ham. Jeg gav Herren i mit Hjerte Æren og tiltroede Ham, ogsaa nu paa sin himmelske Trone at kunne giöre det samme, hvor han fandt en tilsvarende Tro; men med Hensyn til min egen Person henstillede jeg det ganske til Ham, hvad og hvorledes han vilde giöre. Da det var blevet Middag, kom Kommandanten*), Hr. General Roman, tilligemed Dok-

*) Moser var nemlig Garnisonspræst.

tor Aepli fra Disenhofen; jeg bad ham at undskylde, at jeg hverken modtog dem ved Dören eller fulgte dem ud igien, fordi min Svaghed forböd mig det. Da Dr. Aepli saae min Krykke og Stok ligge paa Bordet, sagde han: „Gud bevare os! hvad er det dog for frygtelige Instrumenter!“ Jeg svarede: Jeg takker Gud, at han har ladet Træ voxe i Skoven, som nu giör mig saa god Tjeneste. Da de havde forladt mig og jeg ikke tænkte videre over min Tilstand, stod jeg op og fandt til min Forundring, at jeg var istand til at staae frit; jeg bevægede mig et Skridt fremad og kunde gaae; jeg gjorde et Par Skridt frem og kunde gaae; jeg gik op og ned ad Gulvet uden Krykke og Stok, saalænge jeg vilde, og kunde gaae, og det uden Smerter. Da Kommandanten kom til Aften, modtog jeg ham ved Dören og gik omkring med ham. Han forbausedes og vidste ikke, hvad han skulde tænke om Sagen, og jeg havde mine Grunde, hvorfor jeg ikke vilde fortælle ham, hvad der var skeet. Han meldte mig siden, at han i sin maanedlige Rapport eller Beretning til Hertugen havde anfört, at jeg pludselig og paa en ubegribelig Maade var bleven befriet fra mine Gigtsmerter i Lemmerne; og jeg tog efter min Helbredelse, til taknemmelig Erindring om Herrens Hjælp, med Glæde Krykken hjem med mig, uden at have brugt de Lægemidler, som Doktoren havde foreskrevet mig. — Det er nu tolv Aar, siden dette skete, og ligesom hundrede, ja tusinde Mennesker kunne og skulle vidne, at jeg lige til den Dag havde lidt heftige Smerter af Værk i Lemmerne: saaledes kunne og skulle ogsaa flere hundrede Mennesker vidne, at jeg siden den Tid, Gud være lovet, kar været heelt fri for saadanne Smerter. Ogsaa lever jo Generallieutenant

v. Roman endnu, som er en troværdig Mand og bedst af Alle kan bekræfte Sagen. — Men Gud alene Æren!"

LX. Bekiendelse af den kristne Tro.

287. Præsten Moser og den Syge.

Rom. 10, 10: Med Hjertet troer man til Retfærdighed, men med Munden bekiender man til Saliggiørelse.

Præsten Moser i Stutgard blev engang kaldet hen til en Oberst, som laae paa sit Dödsleie og som desværre i sit foregaaende Liv kun havde tænkt lidt paa Vor Herre og sin Sjæls Beredelse til Evigheden. Præsten foreholdt den Syge Nödvendigheden af en sand Omvendelse og en levende Tro paa den Herre Jesum Kristum. Obersten indvendte: „De Herrer Præster troe ikke længere selv, hvad de prædike for Andre." Da holdt Moser pludselig inde med sine Formaninger, fattede sig med höitidelig Alvor, og sagde derpaa med en stærk og indtrængende Stemme, i det han löftede sine Hænder i Veiret: „Saa sandt den almægtige Gud lever, troer jeg paa Gud Fader, Himmelens og Jordens Skaber, og paa Jesum Kristum, hans eenbaarne Sön, vor Herre, som er undfangen af den Hellig Aand, födt af Jomfru Maria o. s. v." — Kort sagt: han aflagde hele den apostoliske Troesbekiendelse med saadan Alvor og Værdighed og med en saa inderlig Andagt, at selv det ligegyldigste Menneske maatte föle og erkiende: „Hvad denne Mand siger, er hans sande, faste og urok-

kelige Overbeviisning, paa hvilken han vil leve og döe." — Denne glade og frimodige, hjertelige og eenfoldige Bekiendelse af den gamle kristne Tro forfeilede ikke sin Virkning. Den traf den gamle Krigsmand paa det rette Sted, den vakte og rystede ham. Nu fandt Mosers Ord Indgang hos den Syge, som aabnede sit hele Hjerte for Evangeliet; og Obersten döde, saavidt Mennesker kunne skiönne, med en tillidsfuld Fortröstning til hans Barmhjertighed, som ikke haver Lyst til Synderens Död, men vil, at han skal omvende sig og leve.

288. General Schmettau og Kongen af Preussen.

Matth. 10, 32: Hvo som vil bekiende Mig for Menneskene, ham vil Jeg og bekiende for min Fader, som er i Himlene.

Den preussiske Konge Frederik den Anden gik engang med sin Krigshær til Fods igiennem en dyb Bjergklöft. Ved Siden af ham gik Grev Schmettau, som baade var en dygtig General og en from Kristen. Da man kun kunde komme langsomt afsted, fandt Kongen for godt at fordrive Kiedsomheden ved at have Löier med Generalen; det var noget, han oftere brugte, thi han var bekiendt som en Fritænker med Hensyn til Religionen. „Nu, hvorledes gaaer det, Schmettau? sagde han. Har Han faaet gode Efterretninger fra sin Skriftefader i Berlin?" — Schmettau svarede alvorligt og tört: „Jeg veed nok, hvem Deres Majestæt mener dermed. Men tilfældigviis kiender jeg ham slet ikke, og kan derfor ingenlunde kalde ham min Skriftefader." — „Hör, Schmettau, sagde Frederik leende, naar Hans Skriftefader faaer at vide, at Han fornegter ham for mig, saa maa Han tage sig i Agt." — „Jeg fornegter Ingen, Deres Majestæt!" — Men nu begyndte Kongen ret at giöre sig lystig over ham, ja endog paa en haard og bitter Maade

at drive Spot med ham. Schmettau kunde i Förstningen slet ikke komme til Orde. Nu taug Kongen et Öieblik, og Generalen tog da ganske rolig og frimodig Ordet og sagde: „Deres Majestæt er meget vittigere end jeg og tillige langt lærdere. Desuden er De min Konge; en aandelig Strid imellem Dem og mig er derfor i enhver Henseende ulige. Men alligevel kan De ikke beröve mig min Tro; og hvis det lykkedes Dem — nu saa havde De rigtignok skadet mig forfærdelig meget, men tillige skadet Dem selv ikke saa lidt.“ — Kongen, som forundrede sig især over de sidste Ord, blev staaende og vendte sig til Schmettau og sagde med en uvenlig Mine: „Hvad vil det sige, min kiære Schmettau? Jeg skulde skade mig, naar jeg berövede Ham Hans Tro? Hvorledes forstaaer Han det?“ — Med roligt Sind og urokkelig Fasthed svarede Generalen: „Deres Majestæt mener nu i mig at have en god Officeer, og jeg haaber, De tager heller ikke feil. Men hvis De kunde beröve mig min Tro, da havde De i mig en jammerlig Ting — et vaklende Rör, som De ikke i mindste Maade kunde forlade Dem paa hverken i Krig eller Fred.“ — Frederik svarede ikke et Ord. Han gik videre nogle Minuter i taus Eftertanke; da stod han stille og spurgte med mere Venlighed: „Siig mig dog, Schmettau, hvad er da egentlig Hans Tro?“ — „Jeg troer paa en guddommelig Forlösning fra alle mine Synder, sagde Schmettau glad og freidig. Jeg troer paa et guddommeligt Forsyn, som tæller ethvert Haar paa mit Hoved, og paa et evigt, saligt, herligt Liv efter Döden.“ — „Og det troer Han virkelig, sagde Kongen, med fuld og fast Overbeviisning?“ — „Ja, det giör jeg i Sandhed, Deres Majestæt!“ — Da blev Kongen i Öieblikket bevæget, tog Schmettaus Haand, trykkede den og sagde: „Han er et lyk-

keligt Menneske, min kiære Schmettau!“ Eftertænksom gik han videre, og efter den Tid gjorde han aldrig Schmettaus Tro og Gudsfrygt til Gienstand for sin Spög.

289. Hyrden og Skovrideren.

Hebr. 11, 1: Troen er en Bestandighed i det, som haabes, en fast Overbeviisning om det, som ikke sees.

En fattig Hyrde i en pommersk Menighed, hvor der i kort Tid skete en stor Opvækkelse blandt Folket, maatte ogsaa om Söndagen passe Kreaturene, saa at han ikke kunde tilfredsstille sit Hjertes Trang og Lyst til at höre Guds Ord. Han pleiede derfor om Morgenen tidlig, inden han drev Qvæget ud, at gaae ind i Kirken, hvor han forrettede sin Bön, og siden, naar han var ude paa Marken, læste han af og til i den hellige Skrift eller en anden opbyggelig Bog. Som han saaledes en Söndag sad og læste i Nærheden af sine Faar, kom Skovrideren hen til ham og sagde: „Hör kun lidt, nu blive nok alle Folk hellige hos Eder?“ — „Nei, alle blive det nok ikke,“ svarede Hyrden. — „Naa, det skal jeg heller ikke have noget imod, saa stjæle de dog ikke mere Brænde i Skoven. Men siig mig engang: I tale saa meget om Troen; hvad er det for noget?“ — „Det skal jeg sige Dem, svarede Hyrden. Der har De et Gevær over Skulderen. Dersom De nu vilde sige til mig: „Lad dog det fare, som du har begyndt paa, og bliv som du var för, ellers skyder jeg dig paa Stedet“: da vilde jeg svare: „Ja, saa skyd kun til; jeg vil hellere döe, end begynde det gamle ugudelige Liv forfra igien.“ See, det er Tro.“

290. Polykarpus.

Joh. Aab. 2, 10: Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livsens Krone.

Blandt de mange Kristne, som i det andet Aarhundrede maatte besegle Troen med deres Blod, var ogsaa Biskoppen i Smyrna, Polykarpus. Han var en Discipel af Apostelen Johannes og havde Overopsyn med Menighederne i Lille-Asien; for sin Fromheds og Nidkiærheds Skyld var han æret og agtet fremfor Andre over hele Kristenheden. Men da den store Forfölgelse udbröd over Menigheden i Smyrna Aar 167, forlangte det ophidsede hedenske Folk ogsaa Biskoppens Död. Da Polykarpus hörte dette, blev han ikke i mindste Maade forfærdet, men vilde i Förstningen blive i Staden. Dog da de Fleste opmuntrede ham til at undflye, trak han sig tilbage til et Landgods, som laae nær ved Staden. Her opholdt han sig med nogle faa Venner og tilbragte Tiden mest med at bede for Alle, især for Kristi Kirke paa den hele Jord. Medens han bad, forekom det ham engang, tre Dage för han blev greben, at hans Hovedpude brændte. Da vendte han sig til dem, som vare nærværende, og sagde: „Jeg vil uden Tvivl blive brændt“. Da hans Forfölgere vare komne paa Spor efter ham, begav han sig til et andet Huus; dog grebe Politibetjentene to af hans Tjenere, af hvilke den ene paa Pinebænken forraadte hans Opholdssted. Han kunde nu umulig blive skjult, og Dommeren var begierlig efter at före ham frem paa den Plads, hvor de Kristne skulde lide deres Straf.

Paa en Fredag ved Middagstid bleve nogle Ryttere udsendte, ledsagede af hine Tjenere, der havde forraadt ham, og bevæbnede, som om de skulde drage imod en Röver eller Morder. Sildig om Aftenen ankom de til det Huus, i hvis överste Værelse han befandt sig. Derfra

kunde han vel endnu have taget Flugten til et andet Huus; men det vilde han ikke; han sagde derfor rolig: „Guds Villie skee!“ Da han hörte Politibetjentene nedenunder, gik han selv ned til dem og talede venligt med dem. De undrede sig over hans höie Alder og faste Mod og sagde: „Behövede man vel at ile saa stærkt, for at fange en Olding som denne?“ — Han lod dem nu give Mad og Drikke, saa meget de vilde have, og begierede blot af dem, at de vilde forunde ham en Time, for ret uforstyrret at bede. Da de havde tilstedet dette, bad han inderlig og længe. Alle de, der hörte det, forundrede sig derover, og Mange af dem bleve ilde tilmode, fordi de maatte drage ud imod en saa gudfrygtig Olding. Da han var færdig med sin Bön, i hvilken han nævnede Enhver især, med hvem han havde staaet i nærmere Forbindelse, de Ringe saavel som de Fornemme, satte de ham op paa et Esel og förte ham saaledes til Staden. Underveis kom Fredsdommeren Herodes tilligemed sin Fader ham imöde til Vogns. De toge ham ind til sig i Vognen, og sögte nu at overtale ham til at fornegte sin Herre og Frelser. „Hvad Ondt er der i at kalde Keiseren Gud, sagde de; hvad Ondt er der i at offre til vore Guder, naar man derved kan redde sit Liv?“ — I Begyndelsen svarede Polykarp ikke et Ord; men da de bleve ved at trænge ind paa ham, sagde han: „Hvortil alle disse Overtalelser? Jeg giör dog ikke, hvad I raade mig til.“ Da det nu slet ikke kunde hjælpe, hvad de end sagde, overfusede de ham med Skieldsord og kastede ham tilsidst voldsomt ud af Vognen, saa at han stödte sit ene Been meget slemt. Men som om han ikke havde lidt noget, gik han glad og modig videre, og blev nu fört hen til den offentlige Plads. Her var saadan Snakken og Stöien, at man ikke kunde höre Örenlyd. Men da de gamle Biskop traadte ind, löd en

Stemme ligesom fra Himmelen: „Polykarp, vær stærk, vær frimodig!“ Ingen saae den, der talede, men alle de tilstedeværende Kristne hörte denne Röst. Da han nu blev fört frem, opstod et stort Glædesskrig, saasnart man erfarede, at Polykarp var greben. Han blev fremstillet for Statholderen, der spurgte ham, om han var Polykarp? Statholderen sögte derpaa at bevæge ham til at fornegte sin Tro, og sagde: „Ær dog din höie Alder!“ og brugte mange andre Overtalelser, som de hedenske Dommere pleiede. „Vær dog fornuftig, sagde han, tilbed Keiseren og siig: bort med Gudsfornegterne (saaledes kaldte man de Kristne)!“ Da skuede Polykarp med et alvorligt Blik ud over den store Hob af Hedninger, som vare forsamlede, rakte Haanden hen imod dem, og i det han med et Suk hævede Öiet mod Himmelen, sagde han: „Ja bort med Gudsfornegterne!“ Befalingsmanden, som troede, at Polykarp vilde give efter, trængte nu ind paa ham og sagde: „Sværg nu blot ved Keiserens Guddom, og jeg frikiender dig strax. Forband Kristus!“ Da svarede Polykarpus med Alvor og höitidelig Værdighed: „I sex og firsindstyve Aar har jeg nu staaet i Kristi Tjeneste, og aldrig har han gjort mig noget Ondt; hvorledes skulde jeg da nu kunne fornegte og forbande Ham, min Konge og min Frelser?“ — Da Statholderen ikke desto mindre paa ny trængte ind paa ham, for at faae ham til at sværge ved Keiserens Guddom, svarede Oldingen: „Hvis du virkelig nærer den falske Mening, at jeg skulde sværge ved Keiserens Guddom, som du siger, og hvis du endnu ikke ret veed, hvem jeg er, saa hör dog min frimodige Bekiendelse: „Jeg er en Kristen!“ Hvis du vil lære at kiende den kristelige Tro, saa bestem en Dag til at höre mig.“ — Statholderen sagde: „Overtal hellere Folket!“ — „Nei, dig er jeg Regnskab skyldig, svarede Bi-

skoppen; thi det er vor Pligt at vise Fyrste og Övrighed, der er indsat af Gud, den Ære, som tilkommer dem, saafremt det ikke er vor Salighedssag til Hinder. Men for hine behöver jeg ikke at aflægge Regnskab." — Da sagde Statholderen: „Jeg har vilde Dyr i Beredskab, og jeg lader dig kaste for dem, hvis du ikke forandrer dit Sindelag og fornegter din Tro." — Lad dem komme, var hans Svar; vi kiende ingen Sindsforandring, der gaaer fra det Gode til det Onde; men skiönt var det, om jeg kunde vende Eder fra det Onde til det Gode." — „Saa vil jeg lade dig levende fortære af Ilden, siden du foragter de vilde Dyr, om du ikke forandrer din Beslutning." — „Du truer med en Ild, svarede Polykarp, som kun brænder en kort Tid og snart slukkes. Ak, du kiender ikke den tilkommende Doms og de evige Straffes Ild, som venter den Ugudelige. Men hvi töver du? Lad kun komme, hvad der vil!" — Saaledes talede han, den fromme og stærke Troens Helt, og han opfyldtes derunder med inderlig Tillid og Glæde, og Guds Naade og Venlighed lyste ud af hans Aasyn. Statholderen lod nu Herolden træde midt ud paa Pladsen og raabe tre Gange: „Polykarpus har bekiendt, at han er en Kristen!" Neppe havde han sagt dette, för hele Hoben af Jöder og Hedninger udbröd i et uhyre Skrig og raabte i vildt Raseri: „Han er Gudsfornegternes Lærer, han er de Kristnes Fader, han er vore Guders Fiende." Derefter raabte de alle af fuld Hals: „Polykarp skal brændes!" Dette skete næsten ligesaa hurtigt, som det blev sagt.

Hele Folket ilede med at sammenbære Brænde og Grene fra Værksteder og Badehuse. Da Brændehoben var opstablet, begyndte Polykarpus selv at klæde sig af, og alle Redskaber, som vare nödvendige til at antænde Baalet, bleve lagte omkring ham. Da man nu vilde binde ham fast til Pælen,

sagde han: „Lad mig nu staae frit; den, der giver mig Kraft til at taale Luerne, vil ogsaa styrke mig til at staae fast paa Baalet.“ Derfor bandt man kun hans Hænder paa Ryggen, men lod ham iövrigt staae frit. Derpaa hævede han sine Öine mod Himmelen og sagde: „Herre, almægtige Gud, vor Herres Jesu Kristi Fader! Dig priser jeg, at du har agtet mig værdig til denne Dag og Time, at du har værdiget mig den Naade, at tælles iblandt dine trofaste Vidner, for at jeg kan opstaae til det evige Liv med Sjæl og Legem ved din Hellig Aands levendegiörende Kraft. O, maatte jeg kun fremtræde for dit Ansigt som et Offer, velbehageligt for dig, ligesom du forhen har bestemt, at jeg paa denne Maade skulde ære dig. Derfor lover jeg dig for alle Ting og forherliger dig tilligemed din kiære Sön, Jesus Kristus, ved hvem Ære være Dig og den Hellig Aand fra nu af og indtil evig Tid! Amen.“ — Saasnart han havde sagt Amen og endt sin Bön, antændte Bödlerne Ilden. Da man saae, at hans Legeme ikke strax fortæredes af Luerne, stödte een af de Tilstedeværende ham et Sværd i Brystet. Medens hans Blod randt strömmeviis, udslukkedes Ilden, og hans Lidelse var endt.

291. Kurfyrsten af Saxen.

2 Kor. 13, 8: Vi formaae intet mod Sandhed, men for Sandhed.

Keiser Karl den Femte lod i Aaret 1548 den fangne Kurfyrste Johan Frederik af Saxen komme for sig i Mynchen, og søgte under de mest glimrende Løfter at bevæge ham til at fornegte den evangeliske Lære og vende tilbage til den romerske Kirke. Paa sine Knæ havde Kurfyrsten hørt dette Keiserens Andragende, men han var oprørt i sit Inderste over en saadan Begiering. Keiseren reiste ham nu selv op; men han sagde med Alvor og Fri-

modighed: „Allernaadigste Keiser! Jeg staaer her for Eders Keiserlige Majestæt som en stakkels fangen Mand, og negter ikke, at jeg har bekiendt Sandheden og for Sandhedens Skyld forladt Gods og Eiendom, Kone og Børn, Land og Folk, kort alt, hvad Gud har givet mig i denne Verden, og at jeg ikke har mere end dette fangne og elendige Liv, som dog ikke er i min, men i Eders Keiserlige Majestæts Magt. Jeg, som nu er forladt af hele Verden, skulde nu ved min Tilbagekaldelse ogsaa forlade det Evige? Derfra vil Gud i Naade bevare mig! Thi jeg har deri søgt min høieste Trøst, saa at jeg veed for vist, at skulde jeg end for Evangeliets Skyld miste dette usle Liv, saa vil Gud skienke mig et bedre Liv i Stedet. Det vilde ogsaa lade meget ilde, at jeg ved en aabenbar Fornegtelse skulde give mange tusinde Mennesker saa stor Forargelse, at jeg, som i saa lang Tid har bekiendt og forsvaret Sandheden, alligevel nu paa det sidste skulde falde fra den igien. Derfor, allernaadigste Keiser! De har mig i Deres Magt, og kan handle med mig som med en Fange; men det erklærer jeg frit for Deres Aasyn, at jeg vil blive ved den eengang erkiendte Sandhed, og til et Exempel ogsaa for Andre lide derfor, hvad Gud og Deres Majestæt end paalægger mig." — Det frimodige Blik af dette fangne Sandheds-Vidne kunde Karl ikke længere udholde; han vendte sig bort, uden at svare Kurfyrsten et Ord.

292. Jakobs Anklager.

Matth. 27, 4: Jeg gjorde ilde, at jeg forraadte uskyldigt Blod.

Af den Herres Jesu Apostler var Jakob den Ældre, Zebedæi Søn og Johannes's Broder, den første, som maatte lade sit Liv for Frelserens Skyld. Kong Herodes Agrippa lod ham nemlig henrette 44 Aar efter Kristi Fødsel. Om

hans Død fortæller en troværdig Kirkelærer følgende mærkværdige Begivenhed:

Det var een af Pharisæernes Tjenere, der havde grebet Jakob og ført ham til Agrippa, for at vinde dennes Gunst. Agrippa, som hadede de Kristne, befalede, at Apostelen skulde henrettes. Men da han blev ført til Døden, og Glæden og Frimodigheden lyste frem af hans Aasyn ved Bevidstheden om den gode Sag, for hvilken han skulde lide: saa slog Samvittigheden hans Anklager, som var tilstede; han erkiendte sin Uret og indsaae nu, hvor skændigt han havde handlet, ved at forfølge een af Herrens Disciple, og han følte, at den Tro, der gav Apostelen et saadant Heltemod i Dødens Stund, maatte nødvendig være sand. Da han nu ikke mere formaaede at giøre det godt, han havde gjort ilde, og ikke var i Stand til at redde Jakobs Liv, som han havde forraadt, kastede han sig dybt bevæget ned for Apostelens Fødder og raabte: „Tilgiv mig dog, og lad ogsaa mig tage Deel i Bekiendelsen af den Helliges Navn!“ — Jakob vendte sig om til ham og sagde: „Troer du, at Jesus Kristus, hvem Jøderne have korsfæstet, er Guds Søn?“ — Han svarede: „Ja, det troer jeg;“ og nu aflagde han en høitidelig, kristelig Troesbekiendelse for alle de Tilstedeværende. Jakob saae længe taus paa ham; derpaa sagde han: „Fred være med dig!“ kyssede ham og lyste Herrens Velsignelse over ham. Da Kongen erfarede dette, blev han næsten endnu mere forbittret paa Anklageren, end paa Apostelen. Han lod dem begge føre til Døden, hvilken de udholdt med stor Taalmodighed og Standhaftighed.

LXI. Syndernes Forladelse.

293. Naadens Røst i Naturen.

Matth. 9, 2: Søn, vær frimodig, dine Synder ere dig forladte.

En Tjenestepige, som ikke kiendte ret meget til Guds Ord, havde faaet Öiet opladt for sine Synder, men blev i længere Tid ængstet og plaget af svære Tvivl om sine Synders Forladelse og sin Sjæls Salighed, saa at hun endog sommetider tænkte paa at aflive sig selv. Engang blev hun af sit Herskab sendt i et Ærinde til en nærliggende By, og da hun kom udenfor Porten, faldt hendes Öine paa en Kornmark; Sæden bölgede op og ned, bevæget af Vinden; Axene böiede sig idelig og reiste sig stedse frisk igien. Da sagde Naadens Stemme i hendes Hjerte: „See til Axene, hvorledes de hæve sig og love og prise deres Skaber! Giör du ligesaa, oplöft dit Hoved, dine Synder ere dig forladte.“ — Derefter kom hun forbi en Faarehjord, og da faldt just det tröstefulde Ord hende ind, som hun havde lært i sin Barndom: „Det findes dog, det tabte Faar, som vildsomt om i Örken gaaer.“ Og det löd da atter i hendes Hjerte: „Du er det fortabte Faar, men nu er du funden; nu er Himmelen aabnet for dig, nu kan du love og prise Gud.“ Derover blev hendes besværede Hjerte lèt og freidigt, og Sörgmodigheden veg fra hende. Som hun fremdeles gik videre, saae hun paa Marken en röd Valmueblomst, og kunde ikke modstaae sin Lyst til at plukke den. Hun gjorde det, besaae Blomsten nöie, og den indre Stemme lod sig atter höre saaledes: „See der; det Röde er Kristi Blod, det Sorte nedenfor er dine Synder, men Kristi Blod udsletter dem. Da blev det hende givet, fuldt og fast at troe sine Synders Forladelse i Frelserens Blod; hun overström-

medes paa eengang af Naadens rige Fylde; hun kunde ikke tvinge sin Glæde, hun maatte juble höit paa Veien.

294. Martin Boos og Krokonen.

Es. 66, 2: Jeg vil see til den Elendige og til den, som haver en sønderbrudt Aand og er forfærdet for mine Ord.

I den bekiendte Martin Boos's Menighed levede en Kone, som var gift med en drikfældig Kromand, ved Navn Klambaur. Hun havde allerede flere Gange været ved Præstens Dör, for at udöse sit Hjerte for ham; men en vis Frygt jog hende altid bort igien. Endelig tog hun Mod til sig, gik ind og takkede ham med Taarer for hans indholdsrige Prædikener. Boos, som kiendte hende fra Skriftestolen, kunde nok vide, at hun endnu var ængstelig og urolig i Samvittigheden; derfor sagde han hende ligefrem: „Omendskiöndt du gierne hörer mine Prædikener om Troen paa Kristus og i Dag takker for dem, saa er jeg dog bange for, at du endnu ikke ret troer, hvad jeg prædiker." — Konen: „O, jeg troer alt, hvad De prædiker." — Præsten: „Jeg tvivler derom. See, paa din Uro, din Angest, som du bærer i Hjertet over dine Synder, mærker jeg, at Vantroen endnu stikker i dig, og at du endnu ikke ret kan troe, at Gud for Kristi Skyld ogsaa vil forlade dig dine Synder og skienke dig sin Hellig Aand." — Nu gav hun sig til at græde og sagde: „Ja, der fattes mig vistnok meget; jeg er jo en stor Synderinde; det er ikke muligt, at Gud kan forlade mig Alt." — Pr. „Hör, jeg er en större Synder end du; men har det været muligt for Gud at tilgive mig, Synderinden ved Jesu Födder, Petrus og Paulus, Röveren paa Korset: nu saa vil det ogsaa være ham muligt at tilgive dig. See, hvorledes du i dette Oieblik fortörner Gud ved din Vantro. Skam dig noget, at du saaledes staaer

her og synder i min Nærværelse." — Hun græd endnu heftigere og kunde ikke svare for Graad. Hun vovede ikke mere at sige, at hun var en alt for stor Synderinde til at Gud skulde kunne tilgive hende. Nu overbeviste Præsten hende af mangfoldige Skriftsteder, at Gud tager de störste Syndere til Naade formedelst Troen paa Jesum, at man ikke ved Gierninger, men ved Troen faaer Lod og Deel i Kristi Retfærdighed, som gielder for Gud, og at her ingen Forskiel er imellem en Bondekone, en Præst og en Morder (Rom. 3, 22. 26). „Vær derfor saa god, vedblev han, og lad dig engang give en rigtig stor Almisse for de mange Almisser, du giver de Fattige. See, jeg siger dig, Gud, den himmelske Fader, har dig saa kiær, at han vil skienke dig ikke blot en Pose fuld af Penge, ikke blot Himmel og Jord, men noget endnu Större, sin eenbaarne Sön med al hans Retfærdighed og Hellighed, som en Almisse til Eiendom. Ogsaa vil han paa Stedet forlade dig alle dine Synder, og du behöver for det förste ikke at giöre andet, end lukke Hænder, Hjerte, Mund og Ören op, for at annamme den store Almisse. Troer du det?" — Under en Ström af Taarer svarede hun höit: „Jeg kan ikke andet, jeg maa troe." — „Salig er du, sagde Boos, fordi du nu ikke kan andet. Gak bort i Fred, dine Synder ere dig forladte."

Men efter tre Dages Forlöb kom hun igien, heel nedslaaet og forsagt, og udbröd: „Ak, jeg har tabt min Fred; det er ude med mig; jeg kan vist ikke blive salig." — Præsten: „Hvorfor ikke?" — Konen: „Ak, fordi jeg er Krokone, gift med en drikfældig Mand og Moder til mange Börn. Jeg har alt for mange Fristelser, Adspredelser og Forretninger; med mig vil det ikke gaae." — Præsten smilede og sagde: „Nu er jeg vis paa, at din Tro for tre

Dage siden har været den rette og sande, fordi den er bleven saa haardt anfegtet. Kun munter; lad ikke Modet falde! Hvis man ikke i alle Stænder kunde troe paa Jesum, leve i Ham og blive salig, da havde Jesus aldrig kunnet befale, at der skulde prædikes Evangelium for alle Folk; men han maatte udtrykkelig have tilföiet: undtagen for Krofolk og for de Kvinder, som have drikfældige Mænd, mange Börn og Giester; for dem maae I ikke prædike; thi de kunne ikke troe, de have ikke Tid til at blive salige. Men det har Jesus ikke sagt. Altsaa kun rask fremad, hold Stand og raab: vig fra mig, Satan!" — Konen: „Nu, saa maa jeg til at begynde nok engang." — Hun gik da atter hjem, tröstet og beroliget. Nu yttrede hun undertiden det Önske, at hun kunde forlade sin Mand, sine Börn og sit Krohold, og med sin Tro begive sig ud i en Örken eller flytte ind i en lille Stue for sig selv. — „Nei, sagde Præsten, bliv du kun, hvor du er og hvortil Gud har kaldet dig. Midt i Verden have Apostlerne og de förste Kristne bevaret deres indre Fred, deres Tro og Kiærlighed, og de vare dog Mennesker ligesom du og jeg." — Saaledes gik hun hvergang glad og tröstet bort. Selv salig i Troen, sögte hun og at giöre Andre salige; og det lykkedes med flere af hendes Huusfolk og nogle Naboersker. I Aaret 1814 döde hendes Mand; da havde hun Leilighed til at forlade sin Stilling og tilbringe sine övrige Dage i större Rolighed. Men hun sagde: „Nei, jeg har nu allerede i fem Aar levet af mit Vertshuushold, salig i min Tro; mine Börn ere endnu smaa, jeg vil opdrage dem til Kristne, og Gud vil være min Mand og mine Börns Fader."

LXII. Fornyelsen efter Guds Billede.

295. Smelteren.

Rom. 8, 29: Hvilke han forud kiendte, dem haver han forud beskikket til at vorde dannede efter hans Søns Billede, paa det han skulde være den Førstefødte af mange Brødre.

Nogle Damer i Dublin samledes undertiden med hverandre, for at tale om den hellige Skrift. Engang havde de det tredie Kapitel af Propheten Malakias for, og under Betragtningen af det 2det og 3die Vers bleve de begierlige efter at vide, hvorledes de ædle Metaller renses. Da Ingen af de Tilstedeværende kunde give tilfredsstillende Oplysning herom, gik een af dem hen til en Guldsmed, for at faae det at vide. Uden at sige ham, i hvilken Hensigt det skete, spurgte hun ham, hvorledes Sölvet bliver renset fra de urene Bestanddele. Han var strax rede til at forklare hende Sagen. — „Men, spurgte hun fremdeles, sidder De da under dette Arbeide?“ — „Ja vel, svarede han; jeg maa under Smeltningen have mit Öie ufravendt fæstet paa Ovnen; thi dersom Sölvet blev for længe udsat for den stærke Hede, vilde det tage Skade.“ Da gik der paa eengang et Lys op for den Spörgende over det Smukke og Træffende i det brugte Billede: „Han skal sidde, at smelte og rense Sölvet“ (Mal. 3, 3), og hun forstod nu ogsaa, hvilken herlig Anvendelse man deraf kunde giöre paa det Aandelige. — Men da den omtalte Dame allerede var paa Veien, for at vende tilbage til sine Veninder, kaldte Guldsmeden paa hende og sagde, at han havde glemt at meddele hende en Omstændighed af Vigtighed, hvorledes han nemlig först da havde et ganske sikkert Kiendetegn paa, at Renselsen var fuldendt tilgavns, naar han saae sit eget Billede afspeilet i det klare Sölv. Dette förte

nu paa ny ind i den dybere Betydning af det anförte Skriftsted. Först da, naar Gud skuer sit eget Billede i sine Börn, er Helliggiörelsens Værk fuldendt. Ogsaa den Omstændighed maa ikke oversees, at Metallet forbliver i en stadig Bevægelse, indtil alle de urene Dele ere fraskilte; först da er det ganske stille og ubevægeligt.

296. Konen og hendes Sigte.

1 Kor. 6, 11: Saadanne (grove Syndere) vare I tildeels; men nu ere I aftvættede, I ere helliggjorte, I ere retfærdiggjorte, ved den Herres Jesu Navn og ved vor Guds Aand.

En gudfrygtig Præst spadserede en Sömmeraften udenfor sit Sogn i Nærheden af en lille venlig Bæk. Her traf han en fattig Kone, som stod og vaskede Uld; hun havde kommet Ulden i en Sigte og dyppede denne flere Gange i Vandet, indtil Ulden var ganske reen og hvid. Præsten gik hen til hende og indlod sig i Samtale med hende. Da han til sin Forundring mærkede, at hun viste ham en særdeles Opmærksomhed, ja endog syntes at være meget taknemmelig imod ham, spurgte han hende, om hun da kiendte ham. „Ja, det giør jeg vist, Hr. Pastor, svarede Konen, og jeg troer, at jeg i al Evighed ikke noksom vil kunne prise Gud for, at jeg har lært Dem at kiende. Jeg har for nogle Aar siden hort Dem prædike, og jeg haaber, at Deres Prædiken er af Herren bleven benyttet som et Middel til at skienke mig det bedste Gode i Livet.“ — „Nu, sagde Præsten, det glæder mig ret hjertelig; men siig mig dog, kiære Kone, hvad har jeg da sagt i min Prædiken, som gjorde et saadant Indtryk paa Eder?“ — „Ak, Hr. Pastor, svarede hun, det kan jeg nu slet ikke erindre, jeg har en meget svag Hukommelse.“ — „Men hvor er det da

muligt, blev Præsten ved, at I kan have havt saa megen Nytte af denne Prædiken, naar I ikke engang kan huske Indholdet deraf?" — „Det skal jeg sige Dem, kiære Hr. Pastor, svarede Konen: mit arme Hjerte ligner denne Sigte, som heller ikke kan beholde Vandet i sig; men medens Vandet løber igiennem, renser det dog Ulden. Saaledes kan min Hukommelse heller ikke bevare Ordene; men Herren være lovet, Evangeliets Ord have renset mit Hjerte, saa at jeg ikke mere elsker Synden, men strider og kæmper imod den. Jeg ønsker nu af Hjertet at giøre Guds Villie i alle Stykker, og beder ham hver Dag ogsaa under mit Arbeide, at han vil aftoe mig med sin Søns dyrebare Blod og rense mig fra al Misgierning."

297. Den radikale Præst.

2 Kor. 5, 17: Dersom Nogen er i Kristo, da er han en ny Skabning: det Gamle er forbiganget, see, Alt er blevet nyt.

Den fromme engelske Præst Ligh Rikmond kom kort för sin Död igiennem Stokport, i det Öieblik, de borgerlige Uroligheder fornemmelig havde sat denne Egn i Bevægelse. Som han gik der og stöttede sig paa en Stok, kom et Menneske löbende hen til ham, rakte Haanden ud imod ham og spurgte med en vis Heftighed: „Om Forladelse, min Herre, er De een af de Radikale*)?" — „Ja, min Ven, svarede Præsten, jeg er aldeles radikal." — „Nu, saa giv mig Haanden!" — „Nei, stop lidt, min Ven, jeg maa först

---

*) Radikal betyder egentlig „til Rödderne" eller „fra Grunden af"; og Radikale kaldes i England og andensteds de, der attraae en fuldkommen Forandring i Statsforfatningen, ja stundom endog en heel Omvæltning i alle borgerlige Forhold.

forklare mig. Vi trænge alle til en Radikal-Reform eller en fuldkommen Forandring, thi vore Hjerter ere grundfordærvede; vi ere urene og besmittede af Synden i vort inderste Væsen. Derfor ville vi begge arbeide paa at afhjælpe denne Uorden radikalt eller fra Grunden af. Giöre de Andre ogsaa dette, saa vil man snart höre op med at klage over Tiderne og Regieringen. Men indtil dette skeer, mener jeg, at alle deres Reformer eller saakaldte Forbedringer kun ville give det Onde en anden Skikkelse, men ikke udrydde det." — „Der er noget i det, De siger, min Herre, svarede den Radikale; De har uden Tvivl Ret." Derpaa bukkede han og gik sin Vei.

298. Godt Svar af en Soldat.

Rom. 6, 22: Men nu I ere frigjorte fra Synden og ere blevne Guds Tjenere, have I Frugt deraf for Eder til Helliggiørelse, og Enden er et evigt Liv.

En Soldat, som hidtil havde levet roligt hen i Synden, blev, ved at høre Guds Ord, alvorlig bekymret for sin Sjæls Frelse, og begyndte at omvende sig til Herren, saa at han efterhaanden ved Guds Naade kom til Sandheds Erkiendelse og blev en troende Kristen. Han blev nu, som det ofte skeer, en Gienstand for sine Kammeraters og Officerernes Spot og Forhaanelse. En Officeer, hos hvem han var Oppasser, spurgte ham engang: „Rikard, hvad Fordeel har du egentlig af din Hellighed?" — Soldaten svarede ganske roligt: „Forend jeg blev hellig, drak jeg mig fuld næsten hver Dag, nu derimod er jeg ædruelig; forhen var jeg forsømmelig i min Tjeneste, nu derimod opfylder jeg min Pligt." — Officeren blev beskæmmet ved dette Svar og spurgte ikke oftere.

299. Den gamle Kriger.

Ezek. 11, 19. 20: Jeg vil give dem en ny Aand i deres Inderste; jeg vil tage Steenhjertet fra dem, og give dem et Kiødhjerte i Stedet; paa det de skulle vandre i mine Skikke, holde mine Bud og leve efter dem: da skulle de være mit Folk, og Jeg vil være deres Gud.

Paa Rajatea, een af Sydhavsøerne, levede en gammel, blind Kriger, ved Navn Me. Før havde han været Alles Skræk, men Evangeliet tæmmede hans Vildhed og gjorde ham from som et Lam. Sin Blindhed uagtet mødte han dog i Missionsskolen for de Børne Kl. 6 om Morgenen, bevarede i Hukommelsen, hvad der læstes for ham, og blev saaledes godt bekiendt med det nye Testamente. En Dag savnede Missionæren ham; han fik ikke det hjertelige Haandtryk, han var vant til, men hørte til sin Bedrøvelse, at Me var Døden nær. Han gik derfor hen til ham og tiltalede ham saaledes: „Det giør mig ondt at finde dig saa daarlig, min kiære Me!" Han kiendte Stemmen og udbrød: „Er det Eder? Hører jeg virkelig Eders Røst endnu engang før min Død? Nu saa døer jeg glad. Jeg var bange, jeg skulde døe, før I kom." Missionæren spurgte førſt, om han blev ordentlig forsynet med Mad og Drikke og hvad han ellers behøvede. Da svarede den Gamle, at han undertiden led Hunger, og paa nærmere Forespørgsel erklærede han, at hans Naboer havde taget hans Jord i Besiddelse. Da han blev spurgt, hvorfor han ikke havde klaget for Høvdingen, gav han det rørende Svar: „Jeg var bange for, at Folk skulde kalde mig en Øretuder og tale ilde om min nye Religion, og jeg tænkte ved mig selv, at jeg vilde hellere lide Hunger og døe, end give Anledning til, at Kristi Navn blev bespottet." Missionær Williams spurgte derpaa, hvem af Brødrene der kom og læste for ham; han nævnede nogle og føiede til: „De komme ikke

saa ofte, som jeg kunde ønske; dog er jeg ikke ene, thi jeg har mange Besøg af Vor Herre. Gud og jeg talede just sammen, da I kom ind til mig". — „Godt, svarede Williams, og hvad talede I da om?" — „Jeg bad om at maatte vandre herfra og være med Kristus, hvilket er meget bedre." — Missionæren yttrede, at han troede, hans Sygdom vilde ende med Døden, og bad ham at sige, hvad han tænkte ved sig selv for Guds Aasyn, og hvorpaa han byggede sit Haab. „O, svarede han, jeg har været i stor Ængstelse denne Morgen, men nu er jeg lykkelig. Jeg saae et uhyre Bjerg med steile og bratte Sider; jeg søgte at klavre derop, men da jeg var kommen et Stykke op, gled jeg og faldt ned igien. Udmattet af Angest og Anstrengelse, gik jeg noget bort og satte mig ned og græd, og i det jeg græd, saae jeg en Draabe Blod falde paa Bjerget, og i et Nu var det opløst." Missionæren ønskede at høre hans egne Tanker om dette Syn og spurgte ham derom. Da udtrykte den Syge sin Forundring over, at man kunde være i Tvivl om Udtydningen, og udbrød: „Det Bjerg var mine Synder, og Blodsdraaben, som faldt derpaa, var en Draabe af Jesu dyrebare Blod, hvorved mine Synders Bjerg maatte smelte bort og opløses." Williams yttrede sin Glæde over, at han følte sin egen Synd saa dybt og vurderede Kraften af Frelserens Blod saa høit, og, skiøndt blind paa Legemets Øie, dog med Sjælens Øie kunde skue et saa herligt Syn; og da Missionæren fremdeles sagde, at han vilde gaae hjem og tilberede Lægemidler til ham, svarede han: „Jeg skal nok tage det ind, fordi I siger, at jeg bør; men jeg vil ikke bede om at faae min Sundhed igien, thi min Hu og Længsel staaer til at vandre herfra og være med Kristo, hvilket er meget bedre, end at blive her i denne syndige Verden." Williams slutter sin Beretning om den gamle Me med de Ord: „Jeg var hos ham, da han drog sit

sidste Aandedræt. Under dette Besøg anførte han mange herlige Ord af Skriften; og da han havde udraabt: „O Død, hvor er din Braad!“ — svigtede Stemmen ham, hans Oine brast, hans Haand sank mat ned, og hans Aand gik hen at være hos den Frelser, hvis Blodsdraaber havde bortsmeltet hans Synders Bjerg. Jeg gik bort, dybt bevæget, og bad, at mit Endeligt maatte vorde som hans.“

300. Troens Frugter.

Matth. 5, 16: Lader Eders Lys skinne for Menneskene, at de maae see Eders gode Gierninger og ære Eders Fader, som er i Himlene.

En Farversvend, som hed Johan, havde megen Omgang med slette Mennesker, og var i høi Grad forfalden til Drukkenskab, Banden og Slagsmaal; han behandlede sin Kone med Ubarmhjertighed og førte i det Hele et ryggesløst Levnet. Hans Huus var derfor ogsaa blevet et Hjem for Elendighed, øde og uden Bohave; hans Hustru var klædt i Pjalter, Gield og Skam vare hans stadige Følgesvende. Da skete det engang, at han næsten imod sin Villie kom til at høre en alvorlig Formaningstale, og Herren benyttede denne til at skaffe sig Adgang til hans Hjerte. Han blev meget urolig i sin Samvittighed og bekymret for sin Sjæls Tilstand, og han begyndte nu at søge Kirken, endskiøndt hans Klæder vare meget usle. Endelig vandt den Herre, der kom for at frelse det Fortabte, ogsaa Seier i hans Hjerte, og Evangeliets trøsterige Forjættelser opreiste den faldne Sjæl. Nu indtraadte en mærkelig Forandring i den lykkelige Johans Liv. Han foretog sig strax at afbetale noget af den store Gield, som han havde i Vertshusene, og vedblev saa længe, indtil han skyldte Ingen noget uden Kiærlighed. Hans Huus blev nu holdt reent og ordentligt; et Stykke Bohave blev anskaffet ef-

ter det andet; hans Kone saae man anstændig klædt, og naar Kirkens Klokker kaldte Menigheden til Herrens Huus, saa manglede dette Ægtepar sjelden eller aldrig i Forsamlingen.

En saa hurtig Forandring med denne Mand, hvis Levnet forhen havde været saa berygtet, kunde ikke andet end giøre Opsigt. Nogle forundrede sig over hans Forhold, Andre spottede derover. Især vare hans forrige Kammerater paa Lastens brede Vei ikke lidet opbragte paa ham. De drillede ham, fristede ham, skieldte ham ud, og gjorde alt hvad de kunde, for at drage ham bort fra Herren. Men Johan holdt alligevel fast ved den erkiendte Sandhed, og hans Fienders Anfald tjente kun til at øve ham i Taalmodighed og anspore ham til mere Aarvaagenhed. Han maatte ogsaa døie meget ved sit Arbeide i Farveriet, hvor han var samlet med en Mængde raa og uvidende Mennesker. To af Arbeiderne søgte vel i nogen Tid, skiøndt med Frygtsomhed, at tage hans Parti; men det varede ikke længe, før de bleve trætte af den Spot og de Drillerier, som de maatte taale af de Andre, og fornegtede deres kristelige Bekiendelse, saa at de tilsidst endog bleve værre, end de nogensinde havde været, Saaledes stod da atter den oprigtige og ydmyge Bekiender af Herren alene, som et Faar iblandt Ulve. Dog, han var ikke ene, Herren var med ham. Undertiden søgte han at forsvare sig med fornuftige Grunde; men endnu oftere fulgte han sin Mesters Exempel og taug, naar de anklagede og bespottede ham. Hans nærværende Sagtmodighed var saa meget mere paafaldende, som han tilforn havde været en Skræk for sine Kammerater. Naturligviis følte man en stille Indflydelse af Johans uafbrudte kristelige Vandel. Det faldt hans Modstandere sværere, at modstaae den overbevisende Sandheds Magt, som laae i hans Vandel, end den, som udtaltes af hans Tunge.

Saaledes havde hans Medarbeidere i Farveriet en Dag talt næsten i en stiv Time om, hvorledes Kristendommen var Aarsag til alle Elendigheder og Daarligheder, medens de paa den anden Side pralede af, hvad deres Grundsætninger vilde udrette, dersom man blot for Alvor bragte dem i Anvendelse. Johan taug længe stille, men da det tilsidst blev for galt, tog han Ordet og talede omtrent saaledes: „Kiære Venner, jeg er kun en simpel og ligefrem Mand, der ikke saa godt kan belægge sine Ord, og jeg vil derfor helst bedømme Træet efter dets Frugter. Lad os da nu blot engang prøve, hvad Følger Eders Grundsætninger have. Der er nu Hans og Frederik (de to ovennævnte Arbeidere); paa dem have I jo prøvet Eders Lærdom. Hvad har den da virket paa dem? Saalænge de vilde gaae og gielde for gode Kristne, vare de anstændige, maadeholdne, venlige og gode Ægtemænd og Fædre; de vare flittige og vel tilfredse i deres Gierning. Men hvad ere de nu, og hvad have I gjort dem til? See paa dem, hvor forandrede de ere, men vistnok neppe til deres Fordeel. De vise sig nedslagne, vrantne og fortrædne; de kunne neppe svare Nogen med Høflighed; deres Mund er fuld af Eder og Forbandelser; de drikke sig fulde hver Uge; deres Ægtefæller ere nær ved at forgaae af Sorg; deres Huse ere øde og tomme; der see I, hvad Eders Grundsætninger have udrettet. Paa den anden Side har jeg nu prøvet Kristendommen. Jeg behøver ikke at fortælle Eder, hvordan jeg var tilforn; I vide det kun alt for godt. Ikke en Eneste af Eder Alle kunde drikke som jeg, Ingen overgik mig i ryggesløs Banden, Ingen kunde maale sig med mig i Slagsmaal. Jeg var stedse utilfreds, trættekiær og ulykkelig. Min Hustru blev slet behandlet af mig og var nær ved at sulte ihjel. Jeg havde hverken Penge eller Kredit. Jeg var forladt af Alle, og jeg følte Had til Menneskene. Hvad er jeg nu

derimod? Hvad har Kristendommen gjort mig til? Lovet være Gud! Jeg frygter ikke for at overlade til Eder at besvare dette. Er jeg ikke nu et lykkeligt Menneske imod hvad jeg var tilforn? Kunne I negte, at jeg nu er tro i min Tjeneste og venlig imod Eder? Vilde jeg vel før have taalt alt det, som jeg nu daglig taaler af Eder? Høre I, at der kommer et ondt Ord af min Mund? Finde I mig nogensinde i Vertshuset? Har Nogen Penge tilgode hos mig? Forhører hos mine Naboer, om de mene, at jeg har forandret mig til min Fordeel? Eller spørger min Kone; hun vil bedst kunne sige Eder det. Eller seer paa mit Huus; det vil ogsaa kunne vidne for mig. Ja, Herren være priset og takket, her see I, hvad Kristendommen har udrettet hos mig, og der, hvad Synden har afstedkommet hos Hans og Frederik."

Hermed taug Johan. Det var umuligt at modstaae en saadan Veltalenhed; og for denne Gang i det mindste bleve Spotterne ham Svaret skyldige.

LXIII. Arbeidsomhed og Flid.

301. Herremanden og Forpagteren.

Sal. Ordsp. 6, 6: Du Lade, gaa til Myren, see dens Veie og bliv viis.

En Herremand i England havde et Landgods, som indbragte ham 200 Pund Sterling eller 1800 Rbdlr. om Aaret, medens han selv bestyrede det; men da han var efterladen og ødsel, saae han sig nødsaget til at sælge det halve, for at betale Gield, og bortforpagte det andet halve paa 20 Aar. Inden denne Tid var forløben, kom Forpagteren og spurgte Herremanden, om han ikke havde Lyst

til at sælge Godset, da han var betænkt paa at kiøbe det. „Hvorledes? sagde Herremanden, jeg kunde ikke leve af hele Godset, da det var mit eget, og De kan leve af det halve, svare Afgift deraf, og er endog i Stand til at kiøbe det!" „Det er kun to Ord, som giøre Forskiellen, svarede Forpagteren. De siger: Gaa! og jeg siger: Kom! Det vil sige: De ligger i Sengen eller søger Adspredelse og sender Andre til Arbeidet; jeg derimod staaer tidlig op og besørger selv mit Arbeide."

302. Skatten i Viinbjerget.

Sal. Ordsp. 10, 4: Den, der arbeider med en slap Haand, bliver arm; men den Flittiges Haand giør rig.

En gammel Bonde, som eiede et Viinbjerg, havde altid ved Flid og Arbeidsomhed erhvervet sig sit Udkomme, uden at trænge til Andres Hjælp. Da han nu i sin høie Alderdom faldt i en haard Sygdom og mærkede, at Døden var nær, kaldte han sine tre Sønner hen til sig og sagde til dem: „I veed, mine Børn, at hvad jeg efterlader Eder, er ikke meget, og at det bedste jordiske Arvegods I faae, er mit Viinbjerg. Naboerne ville maaskee, naar jeg er død, overtale Eder til at sælge det, fordi det ligger dem beqvemt; men jeg raader Eder, at I aldrig afhænde det. Der ligger en Skat skjult i dette Viinbjerg, som mangen Gang har hjulpet mig ud af Nøden og som endnu er stor nok. Hvor den ligger, tør jeg ikke sige Eder; thi det er mig forbudet. Men graver kun flittigt efter den omkring ved alle Viintræerne, saa vil I nok selv finde den."

Den Gamle døde; og Sønnerne gave sig strax til at rode og grave i hele Viinbjerget fra den ene Ende til den anden; men Skatten var ikke til at finde. De tre Brødre

bleve meget misfornøiede hermed og vare nær ved at troe, at deres Fader havde skuffet dem. Men da Høsten kom, fandt de, at dette Viinbjerg, som var blevet saa flittigt giennemgravet, gav dobbelt saa mange Druer som Naboens af samme Størrelse. Nu forstode Brødrene, hvad deres døende Fader havde meent; og den ældste sagde til de andre: „Flid er Velstands Moder. Lad os altid være arbeidsomme, da have vi fundet den sikkreste, den rigeste Skat."

303. Den rislende Kilde.

Gal. 6, 9: Naar vi giøre det Gode, lader os ikke blive trætte; thi vi skulle og høste i sin Tid, saafremt vi ikke forsage.

En berömt Videnskabsmand fra det 16de Aarhundrede, ved Navn Sebastian Pfauser, gjorde engang en Reise til Stutgard, for at lære at kiende den herlige Johannes Brentz, der havde en væsentlig Andeel i Reformationens eller Kirkeforbedringens Indförelse i Wyrtemberg. Da han hörte, at Brentz netop skulde prædike Dagen efter, gik han allerede hen i Kirken, da det ringede förste Gang, fordi han var bange for, at han ellers ikke vilde faae Plads. Men til hans store Forundring stode de fleste af Stolene den Dag tomme. Prædikenen, som han hörte, syntes han særdeles godt om. Men da han ansaae det for umuligt, at Stutgards Beboere ikke anderledes paaskiönnede en saadan Mand, der ved sin Nidkiærhed for den rene Lære havde gjort sig bekiendt over hele Tydskland, begyndte han at tvivle, om den Geistlige, som havde prædiket, ogsaa virkelig var Brentz. Han gik derfor efter Gudstjenesten ind i Sakristiet, og erfarede her til sin store Glæde, at han virkelig havde hört den berömte Reformator, som hil-

sede ham broderlig og böd ham hjem til sig. Underveis yttrede den Fremmede sin Forundring over det ringe Antal Tilhörere, som Brentz havde havt, og erklærede, at det vilde falde ham meget haardt at prædike for saa faa Mennesker. Da de netop kom forbi en Kilde, spurgte Brentz, om Pfauser vel vidste, hvad der var den störste Dyd ved denne Kilde. Og da denne blev ham Svaret skyldig, sagde Brentz: „Det er netop det Gode ved denne Kilde, at den altid giver lige rigeligt Vand, hvad enten der ere Mange eller Faa, som öse af den. Den er et Billede paa de retskafne Guds Ords Forkyndere. Ogsaa disse maae bestandig lade Livets Vand fremvælde, uden at bekymre sig, om der forsamler sig faa eller mange Törstige omkring dem.“

304. Bøn og Arbeide.

Sal. Ordsp. 13, 4: Den Lade begierer, og hans Sjæl faaer intet; men de Flittiges Sjæle mættes rigeligen.

Der var engang en lille Pige, som baade hjemme og i Skolen var flittig og opmærksom; derfor kunde hun altid svare paa sin Lærers Spørgsmaal og lærte sine Ting tilgavns. En Dag kom en doven Tøs hen til hende og spurgte: „Hvor kommer det sig, at du altid kan dine Lectier saa godt?“ „Jeg beder stedse, svarede hun, at jeg maa lære mine Lectier rigtig godt.“ — „Saa vil jeg ogsaa bede,“ sagde den anden Pige. Men den næste Morgen, da hun blev hørt af Læreren, kunde hun ikke et Ord af sin Lectie. Da de andre Børn skammede hende ud bag efter, blev hun ærgerlig i Hovedet, løb hen til den flittige Pige og gjorde hende Bebreidelser, fordi hun havde narret hende. „Jeg har bedet, klagede hun, men jeg kunde dog ikke et Ord af

min Lectie." — „Saa har du maaskee ikke gjort dig rigtig Umage for at lære den," svarede den anden. „Jeg? jeg har slet ikke lært den, sagde den dovne Pige; jeg meente, at naar jeg kun havde bedet, behøvede jeg ikke ovenikiøbet at lære."

305. En unyttig Øvelse.

Es. 48, 17: Jeg er Herren din Gud, som lærer dig, hvad nyttigt er, som fører dig paa Veien, du skal gaae paa.

Den bekiendte Philosoph eller Viismand Plato var engang tilstede, da et ungt Menneske viste saadan Færdighed i at styre en Vogn, at han stedse beskrev een og den samme Cirkel. Alle Tilskuerne klappede af Beundring, Plato ikke. Da man spurgte ham, hvorfor han ikke gjorde ligesom de Andre, svarede han: „Da det unge Menneske ikke skal være Kudsk, synes mig slig en Færdighed snarere at fortjene Dadel end Roes; thi hvorledes er det muligt, at et Menneske, som har anvendt saa megen Flid paa saadan Øvelse, ikke derover maa have forsømt at lære det, som er nyttigere og af langt større Vigtighed?"

306. Martha og Maria.

2 Thess. 3, 10: Dersom Nogen ikke vil arbeide, han bør ikke heller æde.

En Fremmed kom engang hen til Klosterforstanderen Silvanus paa Sinai Bjerg, og da han saae, at denne saavel som de andre Brödre arbeidede, hvilket han meente var alt for ringe for saadanne hellige Folk, saa sagde han: „Hvorfor arbeide I dog for den Mad, som er forgiængelig? Maria haver udvalgt den gode Deel, som ikke skal tages fra hende." — Herpaa sagde Silvanus til sin Discipel Zakarias: „Giv denne Mand en Bog at læse i, og anviis ham

et aldeles tomt Værelse til Opholdssted.“ Da det nu allerede var langt over Middag — Klokken var nemlig tre — saae den Fremmede ud af Vinduet, i det han ventede paa, at Silvanus eller en Anden skulde komme og kalde ham til Bords. Men Spisetiden gik forbi, og der kom Ingen.

Da kunde den Fremmede ikke holde det ud længer i sit Aflukke; han begav sig derfor hen til Klosterets Forstander og spurgte ham: „Fader, have Brödrene da ikke spiist i Dag?“ — „Jo vel har de det.“ — „Men du har jo ikke ladet mig kalde!“ — „Det burde egentlig ikke forundre dig, svarede Silvanus med et spodsk Smiil; du er jo efter dine Ord at dömme et reent aandeligt Menneske, og har ikke mere denne legemlige Föde behov, som vi sandselige Mennesker endnu trænge til; men derfor arbeide vi ogsaa og giöre noget Godt med Hænderne, som Paulus siger. Dog du, som har udvalgt den bedre Deel, vil vel, uden at tage saadan jordisk Næring til dig, kunne fornöie dig den ganske Dag med Læsning!“ — Da gik den Fremmede i sig selv og betænkte, at man skal giöre det ene og ikke forsömme det andet; og han udbröd: „Tilgiv mig, Fader!“ — Derpaa svarede Silvanus: „Maria har altsaa Martha nödig, thi for Marthas Skyld bliver Maria rost.“

307. Flattich og Tiggerne.

5 Mos. 15, 4: Der skal ingen Tiggere være iblandt Eder; thi Herren din Gud skal virkelig velsigne dig i det Land, som han giver dig til Arv og Eie.

Præsten Flattichs første Menighed bestod næsten af lutter fattige Folk, som kun avlede Lidet, fordi Jorden var af maadelig Beskaffenhed, og de drev den slet. Mange af Huusmændene havde derfor vant sig til, fra Tid til anden at stryge omkring i Egnen og tigge; thi dette forekom dem

lettere, end at arbeide, og indbragte ogsaa Mere. Neppe havde Flattich bemærket denne Brøst hos sin Menighed, før han baade i Kirken og i Husene ivrede derimod, i det han sagde: „En sand Kristen maa ikke betle, men han skal i Tillid til Guds Velsignelse æde det Brød, som Gud beskærer ham, i sit Ansigts Sved, det være nu lidet eller meget." — Folk skammede sig omsider, i det mindste for Præsten, om end ikke for den kiære Gud, og løb ikke mere paa Tiggeri; derimod sendte de nu deres Børn til de omliggende Byer, hvor de tidligere havde faaet noget, at ikke denne deres Næringsvei skulde gaae reent i Staa. Men da Præsten kom efter dette, talte han endnu alvorligere imod denne Uskik, og bad de Ældre at betænke, at de nu gjorde sig skyldige i en dobbelt Synd; thi for det første vedbleve de nu, som tilforn, at tigge, og for det andet fordærvede de deres Børn, ved at giøre dem til Landstrygere og Dagtyve.

Da kom engang efter Gudstjenesten nogle af disse fattige Fædre til ham og sagde: „Ja, Præsten har godt ved at snakke. Han skulde blot engang see, hvor sandet og stenet den Smule Jord er, som vi har, og hvor lidet der kommer ud af at drive den, og Børnene ville dog have Mad hver Dag." — Herpaa svarede Præsten: „I Godtfolk betragte aldrig uden den underste Side af Eders Agerland, og der see I rigtignok intet uden Steen og Sand. Men I skulde dog ogsaa see lidt paa den øvre Side, jeg mener Himmelen, og den staaer ligesaa godt over Eders lille Stykke Jord, som over vor naadige Hertugs Lande. Den kiære Gud har ikke sagt: Jeg vil blot velsigne det Store; med det Smaa, f. Ex. det, som den fattige Mikkel saaer paa sin lille Strimmel Land, indlader jeg mig ikke. Han velsigner ogsaa den Fattige og hans Hænders Gierning. Velsignelsen kommer herovenfra. Naar I altsaa bede og arbeide og

stole paa Gud, saa vil Eders lille Stykke Jord indbringe Eder ligesaa Meget, som Hertugens store Land indbringer ham, nemlig saa Meget, at I kunne spise Eder mætte ligesaa vel som han, og endda faae noget tilovers, ligesaa vel som han. Men I synes at have gjort det til en Regel: Æd dygtigt, saalænge du kan, har du ikke Mere, saa have vel Andre. Naar Kornet er indhøstet og Grisen slagtet, saa tære I derpaa det bedste I kunne, og ere derover nær ved at glemme baade Bøn og Arbeide. Og naar Alting er fortæret, saa løbe I for fremmede Døre og tigge. Men saaledes skulde det ikke være. Den kiære Gud vil have troe og flittige Arbeidere, og det Lidet, de have, velsigner han da saa rigeligen, at de endog kunne have noget at meddele Andre."

Tilsidst fandt de stakkels Mennesker dog, at der var god Mening i denne Tale, og de Fleste af dem bade Præsten, at han vilde raade dem, hvorledes de skulde bære sig ad, for at slaae sig igiennem paa en ærlig Maade. De vare selv kiede af at tigge, og deres Børn havde ogsaa tabt Lysten dertil, siden Præsten havde begyndt at advare dem derimod i sine Katekisationer. — Da gaaer den gode Præst ind i hver Hytte, overregner og overlægger med hver Huusfader, hvormeget der aarligen kan komme ind, giver hver især de gavnligste Vink og Raad, ordner og indretter Alt i hver Huusholdning, og er i det første Aar et Slags Formynder og Skatmester for Alle. Og den kiære Gud velsigner hans Bestræbelser. Naar Aaret er omme, har Ingen lidt Mangel, Mangen har endogsaa noget tilovers. Og man indseer omsider, at der kommer ligesaa meget og endnu mere ud af at arbeide, end af at tigge, og at det Brød, man har tjent med sine Hænder, smager bedre og er sundere, end det, man har tigget sig til. — Saaledes havde

Præsten den Glæde, i Løbet af nogle Aar at see en Menighed, som for en stor Deel bestod af Landstrygere og Løsgængere, forvandlet til et Samfund af retskafne og ordentlige Huusfædre, som ernærede sig paa en ærlig Maade og spiste deres daglige Brød med Tak til Gud.

LXIV. Taalmodighed og Hengivenhed i Guds Villie.

308. Hvo veed, hvortil det er godt?

Rom. 8, 28: Vi vide, at alle Ting tjene dem til Gode, som elske Gud.

I det 16de Aarhundrede levede i Frankrig en protestantisk Geistlig, som under alle de Trængsler og Ulykker, som ramte ham, pleiede at trøste sig med det Valgsprog: „Hvo veed, hvortil det er godt?" Skiøndt man af den Grund undertiden beloe ham og holdt ham lidt til Bedste, saa var dette Sprog dog blevet ham saa kiært, at han ofte indflettede det i sine Taler. Da han engang ved Nattetide blev kaldet hen til en Døende, styrtede den tro Sjælesørger ned ad en raadden Trappe og brak baade Arme og Been. Men ogsaa da sagde han: „hvo veed, hvortil det er godt?" og lod sig med stille Hengivenhed i Guds Villie bære hjem. Dette skete kort før hiint fyrstelige Bryllup i Paris (bekiendt under Navn af det parisiske Blodbryllup), paa hvilket den skrækkelige Bartholomæus-Nat fulgte (den 24de August 1572), i hvilken flere tusinde Protestanter, blot fordi de ikke vilde tilhøre den romerske Kirke, paa det skændigste bleve myrdede. I denne rædsomme Nat var den arme Præst fængslet til sit

Leie, hvor han piintes af de grueligste Smerter, en Følge af det ovennævnte Fald. Medens Vaabenlarmen og Dødsoffrenes Veklager lyde for hans Øren, medens hans Huusfæller søge at redde sig ved Flugten, maa han blive og holde Pinen ud. Larmen kommer alt nærmere og nærmere; de Saaredes Skrig og de Døendes Klage bliver lydeligere; allerede styrter hans tro Oppasser, giennemboret af det dræbende Sværd, i det han bestræbte sig for at afvende Faren fra sin elskede Herre, og en Skare af Mordere træder hen til den Syges smertefulde Leie. „Giører det kun af med mig; hvo veed, hvortil det er godt?" tilraaber Præsten dem med rolig Fatning. Men see, de blodtørstige Tigere, ligesom slagne af et Lyn, staae pludselig stille. Den ærværdige Skikkelse og den gamle Mands tilsyneladende haarde Lidelser giøre et uimodstaaeligt Indtryk paa de vilde Mennesker. Ingen vover at lægge Haand paa ham. Med uvilkaarlig Frygt og en vis hemmelig Rædsel træde de tilbage. „Vær kun rolig, vi tage dig under vor Beskyttelse," raabte een af dem, og den fromme Mands Liv blev saaledes bevaret til Velsignelse for mange af hans Troesfæller.

309. Rabbi Meyer.

Job 1, 21: Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!

En from Rabbi eller jødisk Lærer, ved Navn Meyer, sad engang paa en Sabbatsdag i Synagogen og lærte Folket. Imidlertid døde begge hans Sønner, som vare velvorne og godt oplyste i Herrens Lov. Moderen lagde dem paa Sengen og bredte et hvidt Klæde over dem. Om Aftenen kom Rabbi Meyer hjem. „Hvor ere mine Sønner, sagde han, at jeg kan give dem min Velsignelse?" — Hans Hustru svarede: „De ere henne i Skolen." — „Da

saae jeg mig om efter dem, sagde han, men traf dem ikke." — Derpaa rakte hun ham et Bæger med Viin i. Han lovede Herren ved Sabbatens Ende, drak af Bægeret og spurgte atter: „Hvor er dog mine Sønner, at jeg kan give dem Velsignelsens Viin at drikke?" — „De ere ikke langt borte," svarede hun, og satte Mad for ham. Han var rolig og vel tilmode, og da han havde holdt Bøn efter Aftensmaaltidet, sagde hans Kone: „Rabbi, tillad mig et Spørgsmaal!" — „Tal kun, min Elskede," svarede han. Da sagde hun: „For nogle Dage siden gav Een mig nogle Klenodier i Forvaring, og nu fordrer han dem tilbage; skal jeg give ham dem?" — „Det behøvede du ikke først at spørge om, min kiære Hustru, svarede Rabbi Meyer; kunde du være i Tvivl, om du skal give betroet Gods tilbage?" — „O nei, svarede hun, men jeg vilde dog ikke giøre det uden dit Vidende." Strax efter førte hun sin Mand hen til Sengen og tog Linklædet fra Ligene. „Ak, mine Sønner, jamrede Faderen, mine Sønner og Lærere! Jeg har givet Eder Livet, men I have oplyst mine Øine i Loven." — Konen vendte sig bort og græd. Endelig tog hun ham ved Haanden og sagde: „Rabbi, har du ikke lært mig, at man ei maa vægre sig ved at give d e t tilbage, som er os betroet i Forvaring? See, Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!" — „Ja, Hans Navn være lovet," sagde Rabbi Meyer, og tilføiede: „Den Mand, Herren vil velsigne, gav han en from og trofast Hustru."

310. Gud er ikke død.

Philipp. 4, 4: Glæder Eder i Herren altid; atter siger jeg: glæder Eder.

Morten Luther var sædvanlig ret munter og glad i Herren. Dog gaves der ogsaa for ham mørke Timer og

Dage, i hvilke hans Sjæl var bekymret, og det forekom ham da næsten, som om han ikke havde nogen forsonet Gud i Himmelen. Ved saadanne Leiligheder dadlede, formanede og trøstede hans kiære Hustru ham, og det hjalp ogsaa i Almindelighed. Men engang vilde det dog ikke hjælpe. Luther havde imidlertid været nogle Dage paa Landet, men var endnu stedse bedrøvet. Da kommer han tilbage til sit Hjem; og hvad finder han? Hans fromme Kone, Katrine af Bora, sidder midt i Stuen og har en mørk Sørgedragt paa, et sort Klæde over Hovedet, og seer meget bedrøvet ud. Hun havde endogsaa et hvidt Lommetørklæde i Haanden, som var vaadt, saa det lod til, at hun havde grædt. Da nu Luther trængte ind paa hende og vilde vide, hvorfor hun viste sig i saa dyb Sorg, taug hun først stille; men endelig svarede hun: „See, kiære Morten, vor kiære Herre Gud er død, derfor sørger jeg saaledes.“ — Da loe den gode Luther hjertelig, i det han glædede sig over sin Kones kloge Indfald, og sagde: „Ja, du har Ret, kiære Trine, jeg har forsyndet mig meget ved min Mismodighed. Jeg handlede jo, som om der ingen Gud var i Himmelen.“ Fra det Øieblik af blev han atter glad og fornøiet i Gud.

311. Byrden.

Gal. 6, 2: Bærer hverandres Byrde, og opfylder saaledes Kristi Lov.

Mat og mødig og derhos stakaandet bar en gammel Mand en svær Byrde op ad en steil Skovsti. „Min Gud! sukkede han, findes der da ingensteds en medlidende Sjæl, som vil hjælpe mig at bære min Byrde?“ — „Jo, her!“ raabte en venlig Stemme bag ved ham, som han ikke kiendte. Forfærdet seer den Gamle sig om og faaer Øie paa en

smuk, lyshaaret Yngling, hvis venlige Aasyn strax indgyder ham Tillid og Fortrolighed. — „Kiære unge Mand, sagde den Gamle, du er mig som en Engel, sendt fra Himmelen. For at fortjene noget til mine fattige Børnebørn, hvis Forældre ere døde, har jeg paataget mig at bære en stor Pakke til den nærmeste By; men jeg mærker for sildigt, at dette overstiger mine Kræfter. Tør jeg bede dig om at tage noget af Byrden paa dine unge, stærke Skuldre?" — „Lader os for Alting, kiære Gamle, først hvile os lidt, svarede Ynglingen, og dernæst forsøge, hvad Eders egne Skuldre formaae at bære." Derpaa løftede han Byrden af den Gamles Ryg, lagde sig med ham under Skyggen af et Bøgetræ, og tog et Stykke velsmagende Brød samt en styrkende Lædskedrik op af Lommen. „Æd nu og drik, gamle Mand," sagde han, og rakte ham begge Dele. Den Gamle greb hurtigt og med stor Begierlighed efter Levnetsmidlerne, og lod dem smage sig godt, medens Ynglingen saae til og talte kiærligt med ham. — „Op! sagde denne, lader os gaae videre, for at naae Byen, inden Solen gaaer ned," og han var den Første, som reiste sig fra det grønne Sæde.

Vemodigen faldt den Gamles Øie paa sin tunge Byrde, og bønfaldende saae han til sin Ledsager. Han troede i dennes Øine at læse Opfyldelsen af sit Ønske; og virkelig greb denne ogsaa efter Dragten, dog — ikke for selv at bære den heelt eller halvt, men — for atter at lægge den paa de gamle, trætte Skuldre. Forskrækket saae den Gamle dette, men til sin store Forundring følte han sig saa styrket af det, han havde nydt, at han neppe fandt Byrden halv saa tung som forhen.

Da de nu ved Enden af Skoven skulde gaae hver til Sit, sagde den Gamle: „Du har, ædelmodige Yngling,

hjulpet mig bedre, end jeg selv ønskede. Du skulde tage Byrden af mig, og du gav mig derimod Kraft til selv at bære den. Men siig mig nu, førend vi skilles ad: hvem er du, gode, venlige Sjæl?" — „En Lærling af det guddommelige Forsyn, svarede Ynglingen, af den trofaste Gud, som vel ikke altid tager Byrden af vore Skuldre, men som rækker den, der beder med sand Tro og Tillid, det nærende, styrkende Brød og Trøstens Bæger, og hjælper saaledes baade ham og Byrden til at naae Maalet." Ved disse Ord opklaredes Ynglingens Ansigt, og uden at nævne sit Navn, forsvandt han ad en Skovsti for den Gamles Øine. Da foldede denne sine Hænder, og i det han vendte sine Øine mod Himmelen, i hvilke Taknemmelighedens Taarer glindsede, sagde han: „Gud har fra Evighed seet alt, hvad der skulde tjene mig til Gavn og Gode. Han har talt mine Dage; han har bestemt min Lykke og min Byrde. Hvi vil mit Hjerte da forsage? Gives der vel nogen Sorg eller Smerte saa stor, at man ikke til Guds Ære og ved Hans Kraft og Naade kan overvinde den?"

312. Gud tager det Bedste.

Es. 40, 11: Herren, den gode Hyrde, skal samle Lammene i sin Arm og bære dem i sit Skiød.

Bisskop Heber i Ostindien gjorde engang i Aaret 1826 en Søreise til Madras. Blandt Andre traf han ogsaa paa Skibet en svagelig Kone med et Barn, som var syg og derfor ogsaa snart døde. Dette tog Moderen sig meget nær, og den ædle Bisskop tilbragte derfor den meste Tid i Kahytten, hvor han trøstede den bedrøvede Qvinde med Guds Ord og bad med hende. Men da hun havde saa svært ved at hengive sig med Rolighed og Taalmodighed i Guds Villie, fortalte han hende følgende Lignelse,

som engang havde været ham selv til megen Trøst. En Hyrde begræd et kiært Barns Død, og klagede navnlig meget over, at netop det, som han havde holdt mest af, var taget fra ham. Paa eengang stod en Fremmed med et alvorligt og ærværdigt Udseende for ham og vinkede, for at faae ham med sig ud i Marken. Det var Nat, og den Fremmede talte ikke et Ord, førend de vare komne til en Faarehjord; da sagde han til Hyrden: „Dersom du blandt Lammene i denne Hjord havde Lov til at udvælge eet, da vilde du uden Tvivl tage det bedste. Hvor kan du da knurre og klage over, at Jeg, som er Faarenes gode Hyrde, iblandt dem, som du opfødte for mig, har udvalgt netop det, som passede sig bedst for min Hjord i Evigheden?" Derpaa forsvandt den underlige Fremmede, og Faderens Hjerte følte sig meget trøstet og vederqvæget ved det, han havde hørt.

313. Den taalmodige Biskop.

Hebr. 10, 36: I have Taalmodighed behov, at, naar I have gjort Guds Villie, I da kunne faae Forjættelsen.

Der var engang en Biskop i Italien, som frygtede Gud og elskede sine Medmennesker, men blev ikke desto mindre miskiendt og misundt af Andre, og havde flere baade hemmelige og aabenbare Fiender, som ofte lagde ham Hindringer i Veien under Udövelsen af hans Kald Imidlertid fandt han sig med stor Taalmodighed i sine Modstanderes Drillerier, og bar aldrig Nag til dem, men giengieldte hellere Ondt med Godt. Een af hans fortrolige Venner spurgte ham engang: hvorledes han dog altid kunde vise sig saa rolig og holde gode Miner med saa slet Spil? — „Jeg skal sige dig, hvori Hemmeligheden stikker, svarede Biskoppen. At jeg al-

tid er glad og vel tilmode, har jeg tildeels mine Öine at takke for og den Maade, hvorpaa jeg bruger dem." — „Hvorledes det?" spurgte Vennen. „Ved enhver Leilighed, sagde Biskoppen, oplöfter jeg dem först imod Himmelen og erindrer mig derved om, at min Hovedforretning og mit egentlige Maal er histoppe; derefter seer jeg ned paa Jorden, og betænker, hvor lidet Rum jeg der behöver, naar jeg engang skal begraves; endelig seer jeg mig omkring og betragter de Mangfoldige, som have det værre end jeg. Alt dette lærer mig, hvor liden Grund jeg har til at besvære mig over Jordlivets Plager.

314. Den standhaftige Yngling.

1 Pet. 2, 20. 21: Dersom I, naar I giøre Godt og lide derfor, ere taalmodige, dette finder Naade for Gud. Thi dertil ere I kaldte, efterdi Kristus haver og lidt for os, efterladende os et Exempel, at I skulle efterfølge hans Fodspor.

Blandt de mange Kristne, som i det tredie Aarhundrede under Keiser Decius Trajanus maatte lade deres Liv for Evangeliets Skyld, var ogsaa en Yngling i Cæsarea, ved Navn Cyrillus. Skiøndt han var født i en hedensk Familie, havde dog Ordet om den korsfæstede og igien opstandne Frelser tidlig fundet Vei til hans Hjerte. Hans hele Liv og Forhold var et Vidnesbyrd om de gode Frugter, hans Tro bar. Dog kunde hans fromme, blide og kiærlige Væsen ikke forsone hans Fader med ham, der selv var en ivrig Hedning og muligen ogsaa frygtede for, under Forfølgelsen at komme i Fortræd for Sønnens Skyld. Efter længe at have truet og mishandlet denne, jog han ham tilsidst ud af sit Huus og gjorde ham arveløs. Saasnart dette rygtedes, lod Dommeren ham føre for sig, og søgte ved heftige Trus=

ler at ængste og forfærde ham. Men da han mærkede, at han ikke udrettede noget med det Haarde, begyndte han at tale i en venligere Tone og sagde: „Hør, Yngling! jeg vil tilgive dig; ogsaa din Fader vil tilgive dig og atter antage dig som Søn. Du skal erholde din Arv igien, naar du blot vil vise dig føielig." Men Ynglingen svarede: „Jeg glæder mig over, at jeg skal lide for min Troes Skyld, thi Herren vil tage sig af mig. Jeg glæder mig over, at jeg er jaget ud af mit Fædrenehjem, thi snart skal jeg indgaae til et bedre, et herligere Hjem. Med Glæde opoffrer jeg min jordiske Arv, for at vinde den himmelske Arv. Jeg frygter ikke for en hæderlig Død, thi jeg seer ud over Tid og Grav og skuer et bedre Liv." Han blev nu overgiven til Bødlerne og bunden, som om han strax skulde føres til Døden. Dog vilde Dommeren kun indjage ham Skræk, for at bevæge ham til Frafald. Han lod ham kalde tilbage og sagde: „Du har nu seet Ilden, unge Menneske! du har seet Sværdet. Vær dog fornuftig, at du igien kan leve lykkelig i din Faders Huus." Men Ynglingen svarede fast og frimodig: „Du vil min Fordærvelse, i det du kalder mig tilbage. Forgiæves har du antændt din Ild, forgiæves har du hvæsset dit Sværd; det skrækker mig ikke. Den Bolig, der venter mig, er bedre end den jeg forlader; og de Skatte, jeg skal modtage histoppe, ere bedre end det, jeg taber hernede. Dræb mig kun hurtigt, paa det jeg snart kan annamme den evige Glæde og Salighed." De Tilstedeværende bleve dybt bevægede ved Synet af den vakkre Yngling, og mange af dem kunde ikke holde deres Taarer tilbage. Men han sagde til dem: „I burde hellere juble og føre mig med Glæde til min Lidelse. I vide ikke, hvor herlig den Stad er, hvis Borger jeg nu skal være. I vide ikke, hvor fast den Tillid er, som opfylder mit Hjerte. Lad mig nu kun hengive mit Liv for Herrens Skyld!" —

Saaledes talede han, og blev derpaa ført til Døden. Men hans Død var herlig, thi den var kun en Dør, en Indgang til Himmeriges Rige.

315. Jordlivets Trængsler.

Es. 12, 2: See, Gud er min Salighed; jeg vil være tryg og tillidsfuld, og ikke frygte.

En from Mand i Elberfeld, som hed Diederichs, foretog engang en lille Reise i Selskab med nogle Venner. Underveis kom man blandt andet til at tale om de mange Trængsler og Gienvordigheder, som dette jordiske Liv förer med sig. Diederichs sad netop baglænds i Vognen. Deraf tog han Anledning til at sige til sine Venner: „I skulde kun forsöge at giöre, ligesom jeg giör paa denne Reise, og kiöre baglænds. I see fra Eders Sæde foran Eder og opdage enhver Steen, enhver Skraaning, ethvert Hul, og derfor ængste I Eder allerede i Forveien. Jeg derimod seer först alt, naar vi ere komne over det, og enhver Steen, enhver Fordybning, enhver Bakke er mig kun en Grund til Lov og Tak, fordi vi ere lykkelig og vel komne over alle disse Besværligheder, medens det foraarsager Eder megen unyttig Bekymring. Frygt og Ængstelse. Saaledes skulle vi heller ikke plage os selv med Tanken om de Sorger og Gienvordigheder, som i Fremtiden kunne möde os, men takke Gud, at han hidtil har hjulpet os saa vel igiennem, og sikkert troe, at Han, som hjalp hidtil, vil og hjælpe fremdeles, naar vi kun have Ham for Öie.“ Vennerne fölte sig trufne, og gave ham fuldkommen Ret i hvad han sagde.

LXV. Nøisomhed og Tilfredshed.

316. Den uventede Prøveprædiken.

1 Tim. 6, 6: Gudsfrygt med Nøisomhed er en stor Vinding.

I Nærheden af det kongelige Lystslot Parets i Preussen ligger et Landsbykald, ved Navn Ketzin, som ansees for et af de største i Landet. Da det derfor engang for flere Aar siden var ledigt, blev det søgt af flere Provster og Doktorer og andre bekiendte Mænd. Da Kongen af Preussen, Frederik Wilhelm den Tredie, var Stedets Kirkepatron, tilkom det ham, umiddelbart at besætte dette Kald. Imidlertid paalagde han Regieringen i Potsdam, blandt de mange Ansøgere at bringe Tre i Forslag; disse skulde derefter prædike for Kongen, som da vilde udvælge og beskikke den, han syntes bedst om. Saaledes stod Sagerne, da en Landsbypræst, ved Navn Kærsten, paa en smuk Sommerdag ankom til det ledige Kald, for efter Omgang at prædike der i Naadensaaret. Da han hørte, at Kongen med sin Familie og et stort Følge opholdt sig paa Slottet og vilde overvære Gudstjenesten, blev han noget ængstelig og erklærede, at han følte sig uskikket til at prædike for Majestæten, hvem han aldrig havde seet. Han anmodede derfor Biskop Eylert, som netop var tilstede, om at træde op i Stedet for ham. Men denne opmuntrede ham til, glad og frimodigen at holde sin Prædiken, uden at paalægge sig nogen Tvang; naar han kun prædikede hjerteligt og eenfoldigt det sande Guds Ord, da vilde han netop i Kongen finde en meget skaansom og opmærksom Tilhører. Og saaledes skete det da ogsaa. Den ydmyge og beskedne Mand prædikede i den overfyldte Kirke (over Evangeliet om de ti Spedalske) om den sørgelige Utaknemmelighed, som viser sig hos Menneskene; og han kom

meget godt fra det. Da Kongen gik ud af Kirken, lagde han tyve Guldmynter i Fattigbøssen, for derved at udtrykke sin Tilfredshed med den hørte Prædiken. Da Biskop Eylert siden kom op paa Slottet, spurgte Kongen, hvad han syntes om den Landsbypræst, som havde prædiket i Dag; og da Biskoppen svarede: „ret godt!" tilføiede Kongen: „Og Jeg ganske fortræffeligt, ja langt bedre end om mange berømte Talere, som jeg har hørt. Disse anstrenge sig sædvanlig, for at faae deres søgte smukke Talemaader anbragte, og de opvarte med udpyntede, søde Kager. Denne derimod har leveret sundt, hjemmebagt Livsbrød, som Alle trænge til. Han har udlagt den bibelske Text klart og tydeligt, og alt, hvad han saa sandt og træffende har sagt om Menneskenes skammelige Utaknemmelighed, er som talet ud af mit eget Hjerte. Det er en vakker Mand. — Har han søgt Kaldet her?" — „Nei!" — „Troer De, at han er skikket til denne Post?" — „Derom kan jeg endnu ingen Mening have, svarede Biskoppen, thi jeg har ikke noget nøiere Bekiendtskab til ham. Jeg vil imidlertid giøre Deres Majestæt opmærksom paa, at dette Kald hører til de allerbedste i Provindsen; derfor have ikke mindre end fyrretyve Geistlige og blandt disse endog flere berømte Theologer indgivet Ansøgning om samme." — „Jeg har, sagde Kongen, al Agtelse for theologisk Lærdom og Berømmelse; men de lærde og berømte Herrer see ofte anderledes ud i Afstand, end de ere i Nærheden. En lærd Theolog er just ikke nødvendig for Bønderne i Ketzin; men jeg vilde gierne lade dem faae en from Sjælesørger, som baade ved sin Lære og sit Levnet kunde være dem til Opbyggelse. Jo mere jævn og eenfoldig, desto bedre!" — Da der siden blev spiist til Middag i Havesalen, var ogsaa Landsbypræsten tilstede efter foregaaende Indbydelse. Som Kongen havde faaet ham kiær i Kirken, saa behagede han ham ogsaa ved Bor=

det. Man havde anviist ham Plads imellem Generaler og Ministre ligeoverfor Kongen. Denne indlod sig snart i Samtale med ham og spurgte, hvad han hed, hvor han boede og naar og hvorledes han havde faaet sit nærværende Kald. Da Kongen havde faaet Svar paa disse Spørgsmaal, sagde han: „Det er vel et indbringende Embede, De har?" — „Ja saamænd, jeg er tilfreds, saa er det jo nok." — „Hvor stor er Deres faste Indtægt om Aaret?" — „Med Bolig og Have kan jeg vel anslaae det til 600 Rigsdaler." — „Har De Kone og Børn?" — „Ja, to Sønner og tre Døttre." — „Og De kan leve med Familie af 600 Daler uden Næringssorger?" — „Ja, ret godt." — „Hvorledes bærer De Dem da ad?" — „Jeg følger bestandig den gamle Regel, at sætte Tæring efter Næring, saa bliver der gierne noget tilovers." — „Fortræffeligt, sagde Kongen til Finantsministeren; hører De, her kunne vi lære af Præsten: Udgifterne maae under en god Huusholdning aldrig overstige Indtægterne. Vi vende det ofte om, og sige: saa og saa meget bruge vi, altsaa maae vi ogsaa have saa meget." — „Har De lidt meget i Krigens Tid, Hr. Pastor?" vedblev Kongen. — „Nei, ikke mere end andre Menigheder, svarede Præsten; vort Løsen eller Valgsprog var og blev paa enhver stundom haard Dag: med Gud for Konge og Fødeland! og saaledes har den almægtige Gud naadigen hjulpet os igiennem." Kongen: „Meget godt, det kan jeg lide; De har ogsaa prædiket fortræffeligt i Dag." — Præsten: „Deres Majestæt maa tage til Takke; det var en jævn og eenfoldig Prædiken, jeg havde ingen Anelse om, at skulle see saa fornemme Folk i Kirken." — Kongen: „Det er meget godt, at De ikke vidste dette; ellers havde De maaskee konstlet paa Deres Tale og brugt mange høitravende Udtryk, som adskillige Præster have for Skik. Guds Ord konstler ikke og bruger ingen Svulst, det er altid klart og

dybt, det er det samme i Landsbykirken som i Kiøbstadkirken; og man gaaer ikke i Kirke, for at more sig, men for at opbygge sig og forbedres, og det have Alle uden Forskiel nødig. — De talede meget godt om Menneskenes Utaknemmelighed, og De har sagtens gjort flere ubehagelige Erfaringer i denne Henseende?" — Præsten: „Ak, Deres Majestæt, uden dette kommer Ingen igiennem Verden. Jeg i mine smaa Omstændigheder er heller ikke gaaet fri; jeg er ofte bleven beløiet og bedragen meest af dem, hvilke jeg har tjent og gjort Godt, af falske Venner." — Ved disse Ord sagde Kongen sagte, dog saaledes at det kunde høres, paa Fransk: „Ligesaa hos os," — og derefter høit: „Man maa kun bestandig have det Hele for Oie, naar man ei kan være tilfreds med det Enkelte."

Imidlertid blev der buden en kostbar Viin (Champagne) omkring. Da man ogsaa satte et Glas for Pastor Kærsten, saae Kongen venligt paa ham og sagde spøgende: „Ikke sandt, Hr. Pastor, naar De om Søndagen kommer træt og udmattet fra Kirken, saa drikker De vel ogsaa et Glas Champagne med Deres Familie?" — „Nei, naadigste Herre, svarede Præsten, denne Viin har jeg kun hidtil kiendt af Navn; og hvor glæder det mig, at jeg kan drikke den for første Gang ved min Konges Bord!" Derpaa reiste han sig op, bukkede og sagde: „Deres Majestæt vil nu tillade mig at tømme dette Glas paa Deres høie Velgaaende!" og Kongen tog sit Glas, takkede og klinkede hjerteligt med den brave og lykkelige Præstemand. — Men denne skulde blive endnu gladere; thi da Taffelet var hævet, vinkede Kongen ad Biskop Eylert og sagde: „Pastor Kærsten er ikke blot en god Præst, han er ogsaa en glad og venlig og forstandig Mand: han skal være Præst i Ketzin — det kan De sige ham." Fuld af Forundring udbrød den overraskede Mand: „Nei, det er

for meget paa een Dag, det er næsten mere, end jeg kan taale." — Præsten levede længe i sit nye Kald lykkelig og tilfreds, og Kongen hørte ham altid gierne, saa ofte han om Søndagen var i Parets, og indbød ham hver Gang til Taffels. Da Pastor Kærsten var død, gav Kongen to af hans Sønner en aarlig Understøttelse, indtil de bleve forsørgede og ansatte.

317. Den døende Brændehugger.

Sir. 40, 20: Den, der nærer sig af sit Arbeide og lader sig nøie, fører et roligt og fornøiet Liv og finder et Liggendefæ.

I et af de ringeste Huse i en Udkant af den store Stad Paris, kom en Præst engang hen til en fattig Dagleier og Brændehugger, som laae paa sit Dødsleie og begierede Sakramentet efter den romerske Kirkes Skik. Værelset røbede den yderste Armod. Der fandtes næsten intet Bohave; en gammel Kiste stod i Krogen og en Træstol ved Sengen, hvor den Gamle laae paa et Straaleie. To Save og en Øxe hang paa den nøgne Væg. Præsten traadte hen til den Syge og begyndte at trøste ham, saa godt han kunde. „Tak Gud, sagde han blandt andet, fordi han viser Eder den Naade, at kalde Eder bort fra den Nød og de Trængsler, I har udstaaet. Bered Eder til, med et roligt Sind at forlade en Verden, hvor Armod og Elendighed var Eders daglige Lod." — „Elendighed? svarede Oldingen; nei, deri tager De feil; jeg har levet et langt og fornøiet Liv, og jeg har aldrig nogen Dag klaget over min Stilling i Verden. Had og Misundelse kiendte jeg ikke. Mit Værktøi og mit Arbeide skaffede mig under Guds Velsignelse det daglige Brød, som jeg nød med Tilfredshed! og jeg sukkede aldrig efter de Riges overflødige Maaltider; thi jeg vidste, at de kunde dog ikke blive

meer end mætte, og at de tidt vare syge af at spise for meget. Om Dagen Arbeide, om Aftenen Træthed, om Natten en rolig Søvn: saaledes gik det et Aar efter det andet. Jeg var fattig, men har aldrig behøvet at tigge og næsten aldrig vidst af, hvad Sygdom var. Skulde jeg staae op igien af dette Leie, som der dog ingen Udsigt er til, saa vilde jeg igien gaae til mit Arbeide og takke Gud, som altid har hjulpet mig."

Præsten vidste neppe, hvad han skulde sige til Oldingen, der selv kunde trøste sig bedre i Dødstimen, end nogen Anden formaaede. Omsider sagde han: „Ja, gode Gamle, har I end været fornøiet med Livet, saa maa I dog være belavet paa at forlade det, thi vi bør som Kristne hengive os i Guds Villie." — „Ganske vist, svarede Oldingen med samme Rolighed; jeg veed jo, at det er alle Mennesker beskikket, eengang at døe. Jeg har vidst at leve uden stor Sorg, og nu veed jeg ogsaa at døe uden Frygt og Angest. Jeg takker Gud, som gav mig Livet her paa Jorden, og jeg takker ham ogsaa, fordi han snart vil føre mig igiennem Dødens mørke Dal til en bedre Verden. Ret længe vil det ikke vare; det alvorlige Øieblik kommer snart. Lev vel, gode Fader, og hav Tak for Deres sidste Besøg i dette Liv!" Derpaa sagde han atter: „Fader i Himmelen, jeg døer!" og saaledes sov han rolig hen.

318. Middel imod ondt Lune.

1 Tim. 6, 17—18: Forkynd dem, som ere rige i den nærværende Verden, at de ei hovmode sig, ei heller sætte deres Haab til den uvisse Rigdom, men til den levende Gud, og at de giøre Godt, blive rige i gode Gierninger, gierne give og meddele.

I London levede engang en hovedrig Mand, ved Navn Blakwel, i ugift Stilling. Han var af Naturen et god-

modigt Menneske, men hans eensomme Liv og Mangel paa Forretninger gjorde, at han efterhaanden blev urolig i Sindet og utilfreds med hele sin Tilværelse. Undertiden sagde han til sig selv: „Hvad Nytte har jeg af mine Skatte? Skal jeg blot være deres Bevogter? Der ligge de og forskaffe mig ikke den Glæde, som jeg havde lovet mig af jordisk Rigdom og Herlighed. Snart er i mine Dine den Trængende ligesaa lykkelig, om ikke lykkeligere end jeg." — I saadanne mørke Tanker gik han en Dag og spadserede ved Themsens Bredder. Her traf han een af sine forhenværende Arbeidere, ved Navn William, som var sysselsat med at binde Fiskergarn. „Hvorfor saa tungsindig og bedrøvet? sagde denne. En rig Mand som De?" — „Det er netop min Rigdom, som giør mig ulykkelig, svarede Blakwel. Hvad skal jeg med saa mange Penge?" — „Nu, det er der gode Raad for, min Herre, sagde William; giv Andre nogle af dem. De kan giøre Mange lykkelige dermed." Ved disse Ord blev Blakwel noget eftertænksom; at giøre Andre lykkelige med sine Skatte, var endnu aldrig faldet ham ind. „Kom, William, sagde han; du giver mig et godt Raad, du skal ogsaa nyde de første Frugter deraf. Hvor meget vilde du vel tage paa eengang, dersom jeg aabnede min Kasse for dig?" — „Jeg, Herre? nu, det vilde vistnok være forunderligt; imidlertid hvis det virkelig er Deres Alvor, saa vilde jeg ikke betænke mig længe derpaa. Jeg vilde strax tage 400 Guineer (over 3000 Rigsdaler) og derfor anskaffe mig et Huus, Materialier, Værktøi og andre Ting, som jeg har mistet ved Branden." Han erholdt strax den anførte Sum; derved og ved Blakwels Anbefaling hos sine Venner saavel som ved Bøn og Arbeide paa Williams Side, kom denne under Guds Velsignelse efterhaanden saa vidt, at han kunde

tilbagebetale Laanet. Blakwel tog ogsaa imod Pengene, men skienkede dem strax igien som Brudegave til Williams ældste Datter. Han takkede Gud inderlig for de Glæder, som hans Godgiørenhed forskaffede ham, og fordi han havde viist ham den rigtige Anvendelse af denne Verdens Goder. Fra nu af gik ingen Dag hen, uden at Blakwel betegnede den med een og anden velgiørende Handling; han gik selv omkring og opsøgte de Nødlidende. Dog søgte han ikke sin egen Ære og lagde ingen Vægt paa sine gode Gierninger; thi han ønskede helst, at den, han hjalp, ikke skulde faae at vide, hvem hans Velgiører var, da han altid blev noget forlegen, naar man kom og takkede ham for de modtagne Gaver.

319. Den Lykkelige uden Skjorte.

Luk. 12, 15: Jesus sagde: Vogter Eder for Gierrighed, thi Ingens Liv eller Lyksalighed bestaaer i at have overflødigt Gods.

Der var engang en mægtig Fyrste i Asien, som besad stor Rigdom og levede i udvortes Herlighed, men var alligevel aldrig fornøiet og tilfreds. Han bildte sig bestandig ind, at han var syg, hvorfor han ogsaa henvendte sig til forskiellige Læger; men forgiæves — Ingen kunde hjælpe ham. Endelig kom en Mand til ham, som med Rette meente, at det var mere Sjælen end Legemet, der led. Af ham fik han derfor det Raad, at han skulde see, han kunde komme til at sove i en lykkelig Mands Skjorte, saa vilde han sikkert komme sig. Nu blev der sendt Bud ud baade til Lands og til Vands, for at finde en Lykkelig og bringe hans Skjorte. Men man søgte forgiæves; for denne var eet i Veien, for hiin et andet. Endelig traf man en Tigger, som var lykkelig og fornøiet og for hvem

der slet Intet var i Veien. Fuld af Glæde standsede Fyrstens Tjener ved denne Mand, spurgte ham nøie ud, og sagde derpaa: „Hør, min Ven, endnu blot een Ting: lad mig faae din Skjorte, du skal faae den rigelig betalt.“ — „Hvad? Skjorte? — sagde Tiggeren — jeg eier ingen Skjorte.“

320. Præsten Liekefet og Bonden.

Jak. 5, 7: Værer taalmodige, Brødre, indtil Herrens Tilkommelse. See, Bonden forventer Jordens dyrebare Frugt, han bier taalmodig efter den, indtil den faaer tidlig Regn og sildig Regn.

En Præst i Hildesheim, ved Navn Liekefet, mödte engang en Bonde paa hans Mark og gav sig i Samtale med ham. Da Præsten derved kom til at tale om sit Embede, dets Byrder og Pligter, og om den liden Frugt, som viste sig af Ordets Prædiken, yttrede Bonden: „Jeg plöier og saaer, men jeg har endnu ikke Höstvognen hos mig.“ — „Hvad mener du dermed?“ spurgte Præsten. Bonden svarede: „Först plöier jeg, dernæst saaer jeg, og da overlader jeg alt det Övrige til Gud indtil Hösten. Men De vil baade plöie, saae og höste paa eengang. De skulde give Sagen Gud i Vold og med Taalmodighed vente paa Frugten og Velsignelsen af Deres Arbeide.“ — Denne Tale var meget passende for den unge Præst, som vel rögtede sit Kald med Nidkiærhed, men vilde i sin utaalmodige Iver strax see store Frugter af sin Gierning. Han lagde Bondens Ord paa Hjerte og fortalte dem undertiden til sine kristelige Embedsbrödre, naar de klagede over, at de syntes at arbeide forgiæves.

321. Tarvelig Levemaade.

Tit. 1, 7—8: Det bør en Biskop at være ustraffelig, som en Guds Huusholder, ikke hengiven til Viin, ei heller til slet Vinding; men giestfri, sindig, retfærdig, hellig og kydsk.

Den berømte Præst Johan Frederik Oberlin havde næsten altid flere unge Mennesker i Huset hos sig. Een af disse, en halvvoxen Dreng, kunde ikke rigtig finde sig i den jævne og tarvelige Levemaade, som herskede i den ærværdige Oberlins Huus. En Dag, som de sad og spiste, kunde han ikke dye sig for at give sin Følelse af Utilfredshed Luft; han yttrede derfor med en vis hovmodig og vigtig Mine: „Nei, da maa jeg sige, at vor Præst lever anderledes." I Stedet for at svare herpaa, spurgte Oberlin ham ganske rolig og sagtmodig: „Hvor mange Kjoler eller Frakker tager dine Forældres Præst paa ad Gangen?" — „Een", var Svaret. „Nu, det giør jeg ogsaa," sagde Oberlin. „Og hvor længe spiser han vel?" — „Til han er mæt," svarede Drengen. — „Nu, det giør jeg ogsaa." — Den unge Herre blev beskæmmet, og stak Piben ind; men fra den Tid af var der Ingenting i Veien; han levede meget lykkelig og fornøiet i Oberlins Huus.

322. Et naadigt Herskab.

2 Kor. 12, 9: Herren sagde til mig: Lad dig nøie med min Naade, thi min Kraft fuldkommes i Skrøbelighed.

I forrige Aarhundrede, da mange Bønder i Danmark bleve plagede med alt for strengt Hoveri og behandlede næsten som Slaver paa de store Godser, var der en Bonde i Jylland, som ogsaa havde et meget strengt Herskab, der fandt for godt at udsuge sine Undergivne paa alle Maader. Den samme Bonde fandt sig imidlertid med stor Taalmo-

dighed i sin Skiebne, og holdt sig forvisset om, at Vor Herre vilde ikke tillade, at han blev fristet over Evne. En Dag kom en Mand ind til ham; det saae meget fattigt ud hos Bonden, og det forekom ham, at denne maatte lide stor Nød. Den Fremmede spurgte ham derfor med Deeltagelse: „Hvorledes lever I?" Bonden svarede: „Jeg lever Gud skee Lov vel; jeg har et naadigt Herskab." — „Det er dog underligt, sagde Manden; I er nok den eneste af denne Herremands Bønder, som giver ham et saadant Skudsmaal; han er ellers udraabt iblandt Folk for at være en haard og ubarmhjertig Husbonde." „Jeg mærker nok, svarede Bonden, at I ikke rigtig forstaaer mig, hvad det er for et Herskab, jeg har talt om; I tænker paa Herremanden, til hvem jeg svarer Skatter og Afgifter; men han har det mindste Herredømme over mig. Han har kun Magt og Myndighed over mig, som Bonde betragtet; men der er en Anden, som har Magt og Herredømme over mig, som Menneske og som Kristen, og det er den Gud, som har skabt mig; hans Herredømme strækker sig langt videre, han hersker over min udødelige Sjæl, mit Liv, min Sundhed og alt, hvad jeg eier; han regierer over min Forstand og mit Hjerte; han er alle Kongers Konge og alle Herrers Herre. I hans Navn giør jeg al min Gierning og bærer min Byrde, saa godt jeg kan, og jeg seer hen til Troens Begynder og Fuldkommer, Jesum Kristum, der bar en langt større Byrde, Byrden nemlig af mine og al Verdens Synder og Overtrædelser, men knurrede og klagede dog ikke. For hans Skyld haaber jeg, at den kiære Gud engang vil tage mig til sig og skienke mig en herlig Naadeløn i den anden Verden. I Ham har jeg et saa naadigt Herskab, at jeg

finder mig veltilfreds og har det godt selv under det strengeste jordiske Herskab."

LXVI. Døden og Evigheden.

323. Den kloge Nar.

Luk. 12, 20: Herren sagde til ham: du Daare, i denne Nat skal din Sjæl kræves af dig: hvem skal da det høre til, som du haver beredt?

En fornem Mand holdt sig en Nar, som skulde more ham ved ligefrem Tale og vittige Indfald, hvilket forhen oftere var Tilfældet med Fyrster og rige Folk. Engang rakte Herren Narren en Stav med den Befaling, at han skulde beholde den, indtil han kunde træffe et Menneske, som var en endnu större Nar; da skulde han overrække denne Staven. — Nogen Tid efter blev Herren syg, og det viste sig snart, at Sygdommen var dödelig. Narren kom, for at see til sin syge Herre, som forestillede ham, at han snart vilde komme til at forlade ham. „Og hvor vil du da gaae hen?" spurgte Narren. „Til en anden Verden," var Svaret. „Og naar vil du komme tilbage? Om en Maaned?" — „Nei!" — „Om et Aar?" — „Nei!" — „Nu, naar da?" — „Aldrig." — „Aldrig? Og hvilke Foranstaltninger har du truffet, for at kunne bestaae der, hvor du kommer hen?" — „Slet ingen." — „Er det muligt? sagde Narren, slet ingen! Du gaaer bort for bestandig og bekymrer dig ikke det mindste om, hvad der vil blive af dig, hvor du kommer hen? See her, tag Staven, som du gav mig; thi i en saa stor Daarskab har jeg endnu ikke gjort mig skyldig."

324. Den syge Dreng.

1 Pet. 1, 3—4: Lovet være Gud og vor Herres Jesu Kristi Fader, som efter sin store Barmhjertighed haver igienfødt os til et levende Haab ved Jesu Kristi Opstandelse fra de Døde, til en uforkrænkelig og ubesmittelig og uforvisnelig Arv, som er bevaret i Himlene til Eder.

Præsten Bæchler i Hermaringen (en By i Wyrtemberg) havde en Søn, som i en Alder af syv Aar blev stærkt angreben af Kopper. I Begyndelsen af Sygdommen var Drengen ganske stille, man hørte ikke et Suk fra hans Bryst; heller ikke talte han enten om Gud eller Evigheden, uagtet Faderen erindrede ham herom. Dog engang henimod Midnat, da hans Smerter vare særdeles heftige, begyndte den Lille at raabe: „O Jesu, forbarm dig over mig, o hjælp mig!" Da traadte Faderen hen til hans Seng og trøstede ham. Men Drengen spurgte meget ængstelig: „Fader, døer jeg?" — „Vilde du da ikke gierne døe?" — „O nei, kun ikke døe! Men Fa'er, skal jeg da døe? Ak, jeg vilde ikke ret gierne ned i Graven; det regner ofte, det er saa koldt dernede." — „Det skader dig ikke noget, mit kiære Barn! See, de gode Engle, som have henbaaret Lazarus i Abrahams Skiød, de ville ogsaa bære dig bort." — „Ak, Fader, kunde jeg blot som Enok gaae lige ind i Himmelen! Alligevel, naar jeg kun veed, at jeg kommer i Himmelen, saa vil jeg ogsaa finde mig i at døe." — „Tvivler du da om, at du kommer i Himmelen, mit Barn?" — „Ja, Fader, jeg har ofte været saa slem, og jeg har forført min lille Broder til det, som er ondt. Du har engang sagt i en Prædiken, at man skal giøre Regnskab for ethvert Ord; hvad skal jeg da sige, naar jeg maa til at giøre Regnskab? Siig mig dog, hvad skal jeg sige?" — Da foreholdt Faderen ham de deilige Sprog af

Bibelen, som han havde lært om Troen paa Kristus, og dermed gav han sig tilfreds. Men ikke ret længe derefter spurgte han: „Kommer du ogsaa i Himmelen, Fader, og Moder med samt de smaa Brødre? O seer dog til, at ogsaa I kan komme i Himmelen. Ak, det var dog saa slemt for mig, dersom I ikke kunde samles med mig i Himmelen. O beder dog ogsaa flittigere. Jeg faaer det aldrig godt mere i Verden, derfor er mig Intet kiærere end Gud. O, naar jeg blot er vis paa at komme til Ham i Himmelen, saa er jeg fornøiet.“ — Saaledes talede den syge Dreng; og Faderen, som var dybt bevæget, bekiendte: „Saa indtrængende har jeg aldrig i mine Dage hørt Nogen prædike, som dette Barn.“

325. Den døende Student.

2 Kor. 5, 8: Vi ere frimodige, og have mere Behagelighed til at vandre bort fra Legemet og være hjemme hos Herren.

En Student laae engang syg i Wittenberg. Dr. M. Luther besøgte ham i den Anledning og sagde til ham: „Veed du hvad? min Søn, det staaer kun slet til med dig, og efter al Sandsynlighed vil du snart komme til at tage Afsked fra denne Verden. Nu veed du vel, at du har ført et syndigt Levnet og ikke holdt Guds Bud. Hvorledes vil du da bestaae for Gud, og hvad vil du bringe med dig for hans Ansigt?“ — Studenten svarede: „Hr. Doktor, jeg har intet andet at bringe, end et Hjerte, som er giennemtrængt af Anger og Bedrøvelse over Synden, bestænket med Jesu hellige og dyrebare Blod, fuldt af Tro og Kiærlighed og gode Forsætter, — det er for Ham den bedste Skat.“ — „Ih, sagde Luther, er du saaledes beredt, da gak bort, min Søn, i Guds Navn; du vil være ham en velkommen Giest.“

326. Et slaaende Spørgsmaal.

Hebr. 9, 27: Det er Menneskene beskikket, eengang at døe, men derefter Dommen.

Garnisonspræsten Moser blev engang kaldet til en höiadelig Herre, en Dödsens Mand i dobbelt Betydning. Thi denne, som kun var 35 Aar gammel, laae ikke alene ganske udtæret paa sit Sygeleie, men der hvilede ogsaa store Synder paa ham, i det han havde forfört mange Mennesker og ödelagt sin egen Sundhed i Vellystens Tjeneste. Den Syge lod til at have frygtet Mosers velbekiendte Alvor og Frimodighed og derfor at have skaffet sig en Medhjælper og Sekundant, som skulde afværge eller dog formilde Bodsprædikantens alt for haarde Slag. Da Moser traadte ind i Værelset, sad nemlig en höi Stabsofficeer ved den Syges Seng. Præsten bröd sig dog ikke videre om denne, men trængte ind paa den Syge, som om han havde været alene med ham, og gjorde ham flere höist alvorlige Spörgsmaal. Nu afbryder Officeren ham og siger: „Det er kun Narreri altsammen; efter Döden er Alting forbi.“ Moser seer den fornemme Herre stivt i Öinene og spörger med sin Tordenstemme: „Veed De ogsaa dette for vist?“ Og see, Krigeren forstummer, bliver bleg af Skræk, og efter nogle Minuters Forlöb staaer han op og forföier sig bort. Moser taler nu noget mere med den Syge, som vel syntes forskrækket ligesom den Anden, men tillige forstokket, saa at han neppe vilde svare paa Præstens Spörgsmaal. Da stod denne op. Han holdt nu til Slutning en hjertegribende Tale, og forelagde den Syge Valget imellem Livet og Döden, Velsignelsen og Forbandelsen. Derpaa forlod han ham.

Allerede den næste Morgen bliver han atter kaldet; og nu har Alt forandret sig. Den Syge græder, vrider

sine Hænder, kalder sig en fordömt Synder og jamrer sig höit for Præsten, som han igaar ikke vilde værdige et Svar. Nu viser Mosers Kraft sig fra en anden Side. Med stærk og indtrængende Röst beder han en Bön i fast Tro og Tillid til Ham, som ikke vil nogen Synders Död. Den Syge, overvunden af denne Kraft, beder, i Begyndelsen med ængstelig og siden med mere tillidsfuld Stemme, Ordene efter, og henflyer med Haab og Fortröstning til Naadestolen, som i Jesu Blod er opreist til Forladelse og Forsoning for arme Syndere. Den Syge levede endnu i nogen Tid og döde med dyb Anger og Bedrövelse over sin Synd, men dog ogsaa med glad Taknemmelighed imod den kiære Gud og himmelske Fader, som havde forbarmet sig over ham, og med Hans Navn paa sin Tunge og i sit Hjerte, som giör Syndere retfærdige og salige.

327. Den døende Høvding.

Psalm. 23, 4: Skal jeg end vandre igiennem Dødens Skygges Dal, vil jeg ikke frygte for noget Ondt; thi Du er med mig, Herre! din Kiep og Stav skal trøste mig.

En Hövding paa Sydhavsöerne havde i sin uomvendte Tilstand havt den Bestilling, at skaffe Menneskeoffere tilveie. Da Kongen engang havde befalet ham at bringe et saadant, og han var i Forlegenhed for at finde et, som kunde være passende, fulgte hans egen lille Broder med og raabte efter ham. Aldrig saasnart havde han faaet Öie paa denne, för han tog en Steen og slog ham dermed i Hovedet, saa han döde paa Stedet; hvorpaa han sendte det afsjælede Legeme i en stor Kurv til Kongen. Saa grusom var han dengang. Men Evangeliet gjorde ham siden til en from og ydmyg Kristen; og da han laae paa sit Dödsleie, besögte Missionæren ham og spurgte ham blandt andet, om

det gjorde ham ondt, at han havde ladet sine Afguder fare og antaget Troen paa den Korsfæstede? Da glindsede Glædestaarer i hans Öine, og han raabte med höi Röst: O nei, nei! Hvorledes skulde det vel giöre mig ondt, at have sluppet Döden, for at faae Livet i Stedet? Hele Nætter löb jeg omkring, for at tilskynde Andre til Djævelens Tjeneste og Afguderiets Vederstyggelighed, og min egen Sjæl var derved nær bleven fortabt. Nu er Jesu Blod min Troes Grund. De vidnede for os, at det er den eneste Vei til Gud. Jeg troer, at Jesus vil frelse mig.“ Kort efter spurgte Missionæren ham, om han dog ikke var bange for at döe. „Nei, nei, svarede han med Eftertryk; Skibet er i Söen, Seilene ere heisede, jeg er klar til at seile, naar det skal være. Jeg har en god Styrmand til at lede mig og en god Havn til at tage imod mig. Mit udvortes Menneske er noget andet end det indvortes. Lad mit Legeme kun oplöses i Graven, til Basunen lyder; min Sjæl svinger sig op til Kristi Trone.“

328. Johan Hedingers salige Død.

Philipp. 1, 23: Jeg haver Lyst til at vandre herfra og være med Kristo; thi dette var saare meget bedre.

Dr. I. R. Hedinger, der med utrættelig Iver og Nidkiærhed rögtede sit Kald som Hofpræst i Wyrtemberg, döde 1704 i sin kraftige Manddomsalder, 40 Aar gammel. Udmattet af vedholdende Arbeide og Anstrengelse, modnedes hans Legeme tidligere til Graven, end man kunde vente. Allerede om Sommeren og Efteraaret havde han sporet megen Mathed og indvortes Svaghed, som midt i December bröd ud i en heftig Feber. Strax i Begyndelsen af denne Sygdom var han giennemtrængt af fuld Vished om sin hastige Bortgang, hvorfor han lovede og prisede Gud med

inderlig Glæde. Han bekiendte paa sit Sygeleie, at han tidligere havde været plaget af Frygt for Döden. „Saae jeg Bjerge for mine Öine, sagde han, da opstod den Tanke hos mig: I faste Bjerge, som trodse Tidens Magt! Du derimod skal forgaae i Tiden! — Saae jeg et stort Træ, sagde jeg til mig selv: Gamle Træ! Du derimod et Menneske, som lever kun en stakket Tid! — Ituslagne Glas have prædiket for mig med deres Skaar: Som dette Glas, saaledes dit Liv! Nu, da Döden kommer, er al Dödsfrygt forjaget og alle Skrækkebilleder paa eengang forsvundne. Glæder Eder, I Kristne, Esaias's Prædiken, at det skal gaae de Retfærdige vel, gielder endnu. Den Fordeel förer Gudsfrygt med sig, at sande Kristne ei behöve at grue for Döden."

Den 17de December forsamlede han sine Nærmeste omkring sig, og formanede dem til at lade al Lunkenhed og Ligegyldighed i Kristendommen fare, og med Alvor at beflitte sig paa at efterfölge Jesum med större Troskab, under daglig Kamp og Selvfornegtelse; „thi, föiede han til, hvilket elendigt Menneske var jeg, hvis jeg nu förſt skulde til at omvende mig og under megen Angest give Agt paa, hvad Lægen dömte om min Sygdom, og hvor længe min Bods- og Levetid endnu kunde vare! Men jeg kan med glad Rolighed lægge mig som et Barn i min Frelsers Skiöd, ved hvem min Sjæl hænger, og med Frimodighed oppebie min Afskedstime, hvilken forlængst er bestemt i Guds Raad. Gud er mit Vidne, at jeg altid har jaget efter den sande Fred, hvorfor jeg heller ikke veed af nogen Fiende, uden af saadanne, som staae Jesu Kristi Rige imod. Vel er jeg beredt til, om Gud saa vil, at bære Korset endnu længere; dog holder jeg for, at jeg nu har udrettet min Gierning i Verden, og naar Gud ikke længer anseer mig for dygtig til at giöre eller lide noget til Hans Priis, o, hvor gierne viger jeg da ikke min

Plads for Andre!" — Dagen efter flyttede han ind i et andet Værelse, for at faae mere Ro, og sagde under bestandige Dödstanker til sine Venner: „See, jeg vandrer med Moses til Bjerget Nebo." Hans Lidelser tiltog nu i en betydelig Grad; alligevel forsagede han ikke, men udbröd i et Halleluja efter det andet. — Söndagen derpaa modtog han den hellige Nadvere efter foregaaende Skriftemaal og Bekiendelse af sin Tro og sit Haab. Om Aftenen kom en Ven til ham, som vilde tröste ham, i det han sagde: at han dog saae temmelig godt ud, og Sygdommen var vist ikke saa farlig. „Min Tröst, svarede Hedinger med Glæde, er denne: Jeg veed, at jeg er en tro Jesu Kristi Tjener, og at mit Navn er skrevet i Livsens Bog."

Efterat han lykkelig havde overvundet en kort, men temmelig haard Anfegtelse, overöste Herren ham med en saadan Ström af himmelsk Glæde, at han udbröd i Lov og Priis, i det han fremsagde nogle Psalmevers, der tidligere havde oplivet, tröstet og styrket hans Hjerte. „O hvilke herlige Jesu Kristi Stridsmænd, sagde han fremdeles, vil jeg træffe i Himmelen! Ak, jeg har kun udholdt saare Lidet i Verden; hvorledes vil jeg kunne staae ved Siden af hine Troens Kæmper?" — Til nogle af sine Venner sagde han, i det de forlode ham: „Jeg gaaer nu herfra, men I blive tilbage, og have endnu mangen haard Kamp at bestaae. Men lader os kæmpe, mine Brödre, lader os kæmpe!"

Förste Juledag glædede han sig inderlig, skiöndt under store legemlige Smerter, og sagde: „O hvilken Hemmelighed! Himmel og Jord komme sammen." Derpaa takkede han Gud for hans Aabenbarelse i Kiödet, og sluttede med de Ord: „O, hvor meget hörer der dog til, for at Kristus kan vinde sin Skikkelse i os!" — Da Lægen endnu gav ham noget Haab om at komme sig igien, sagde han venlig

til ham: „Lægen har opfyldt sin Pligt, Hedinger har taget alle Lægemidlerne og faaet ind at svede paa, men han döer alligevel.“ Han bad ham derhos, ikke at mistyde disse Ord, som kom fra et oprigtigt Hjerte; thi derfor holdt han ligemeget af ham. — Anden Juledag vilde han endnu engang see sin Kone, som, udmattet af Nattevaagen og Kummer, ogsaa havde maattet lægge sig. Da hun blev fört hen til hans Leie, reiste han sig op med stor Glæde, for at omfavne hende, og sagde med den mest rörende Ömhed: „Nu kom da, kiære Sjæl, för jeg gaaer bort. Jeg drager vel hen til det Sted, hvor man hverken tager til Ægte eller bortgiftes, men hvor de Retfærdige skulle være Guds Engle lige; dog vore Sjæle skulle være og forblive uadskillelig forenede med hinanden.“ Derpaa takkede han hende for al hendes Kiærlighed og Troskab, lagde sin Haand paa hendes Hoved og velsignede hende med de Ord: „Herren være dit Skjold og din meget store Lön, og Han krone dig med evig Velsignelse!“ Da hun nu paa Grund af Svaghed atter maatte föres bort og endnu engang saae sig om efter den kiære Döende, tilraabte Hedinger hende sit sidste Farvel: „Saa gaa da i Jesu Navn! Gud være med dig! Godnat, Godnat! Jeg gaaer foran, Du vil snart komme efter mig.“

Derefter bad han med stor Inderlighed for sin Fyrste og sit Fædreland, for sin Familie og sine Embedsbrödre, og takkede Gud for hans mange og store Velgierninger. Da han var færdig hermed, lagde han sig rolig ned; og da han mærkede, at det snart var forbi, vilde han ikke bruge mere Medicin, men ventede sin Oplösning med inderlig Længsel, idet han sukkede: „Gaa nu ud, min Sjæl, af dit Fængsel! Gaa ud! hvorfor töver du endnu?“ — Da Lægen atter begyndte at tale om, at han maaskee nok kunde

komme sig endnu, smilede den Syge venligt og svarede: „Hedinger smiler, men döer alligevel og bliver begravet." Kort efter sagde han: „Man spörge nu ikke mere til mit Befindende, som om jeg önskede at leve længere; thi jeg döer hjertelig gierne, önsker heller ikke at vende tilbage til dette jordiske Liv, efterat jeg har stridt den gode Strid hidtil og staaer nu ved Evighedens Porte."

Saaledes frembröd den sidste Nat. Man sang nogle Afskedssange for ham, og en Ven tilraabte ham: „Sabbaten bryder frem!" — „Jeg er forlængst beredt derpaa," svarede den Döende. Efterat have talt nogle Afskedsord om den sande Omvendelse og en levende Kristendom, som fornemmelig angik Hertugen, hvis Skriftefader han havde været, befalede han at bringe denne sin Tak for al den Naade og Godhed, han havde beviist ham, anbefalede ham sin Enke, og sluttede med den Fortröstning: han haabede, at disse hans sidste Ord ikke vilde blive uden Frugt. „Og nu, sagde han, gaaer jeg derhen, hvor man ikke mere skal tale med Ord, men skue Gud Ansigt til Ansigt, og bringe det slagtede Guds Lam Rigdom og Viisdom, Styrke, Priis og Ære i al Evighed!" Derefter forblev han stille lige til det sidste, og saaledes hensov han blidt og roligt i den Herre og Frelser, for hvem han havde levet, og som var hans Kiep og Stav, hans Tilflugt og Tröst i selve Dödens Stund.

329. Den døende Hyrde.

1 Kor. 15, 55. 57: Død, hvor er din Braad? Helvede, hvor er din Seier? Men Gud være Tak, som giver os Seier formedelst vor Herre Jesum Kristum!

En meget eenfoldig Faarehyrd levede ganske stille og ubemærket for sit Kald. Man kunde ikke sige meget om

ham, man saae kun, at han passede sit Arbeide og besøgte Kirken, naar han havde Leilighed. I sin Ungdom havde han faaet en meget mangelfuld Underviisning. Denne Hyrde blev syg og bad Præsten at komme til sig. Med venligt Aasyn sagde han til denne: „Kiære Hr. Pastor, jeg har anmodet Dem om at see til mig, for at kunne sige Farvel til Dem; thi den Herre Jesus er her, for at tage mig til sig i Himmelen. Gud er min; den Herre Jesus er min; jeg har Ham og i Ham har jeg alt nok. Jeg var her i Verden kun en fattig og ringe Hyrde; men jeg er rig, thi jeg har Jesum og døer salig.“ — „Hvorledes er I da kommen til denne Tro?“ spurgte Præsten ham. „Den Herre Jesus, svarede han, har ved sin gode Hellig Aand skienket mig den og indtil denne Stund opholdt og bevaret den. Jesus er min og jeg er h a n s; Intet, hverken Liv eller Død kan skille mig fra ham. Jeg er en arm, dødskyldig og fordømmelsesværdig Synder, men jeg har ved Jesu Kors fundet Naade og Forladelse for alle mine Synder.“ Med Inderlighed lovede og prisede han Guds Naade og Kiærlighed i Kristo og Ordets og Troens Virkninger paa sit arme Hjerte. Præsten spurgte ham blandt andet, om han ikke havde noget Fiendskab i Hjertet? „Nei, svarede han, Gud vil have et reent Hjerte. Tro og Had kunne ikke boe sammen. Gud har renset mit Hjerte ved Troen paa min kiære Herre Jesum Kristum!“ — Da Natten kom, sagde han: „Gud skee Lov! jeg er ikke bange. Mørket er forjaget, der er Lys i mit Hjerte, thi Kristus er hos mig.“ — En gudfrygtig Mand, som havde besøgt ham, lovede, i det han gik, at han vilde komme igien den følgende Morgen. „I Morgen, svarede den Syge, nei, i Morgen er jeg hos min allerkiæreste Jesus i Himmelen. I denne Nat vil han komme og hente

mig herfra." — Henimod Morgen stod den Syge til de Omstaaendes Forundring op fra sit Leie, knælede ned og bad med stor Inderlighed Herrens Bøn. Med det Ord „Amen" sank han om og sov hen.

330. Det døende Barn.

Joh. 17, 24: Fader! jeg vil, at de, som du haver givet mig, skulle og være hos mig, hvor jeg er; at de maae skue min Herlighed, som du haver givet mig, thi du haver elsket mig, førend Verdens Grundvold blev lagt.

En gudfrygtig Mand havde en Søn paa sex Aar, som blev angreben af en heftig Feber, og bad saa hjerteligt, at Alle, som saae og hørte det, høiligen forundrede sig derover. Da Sygdommen tog til, spurgte Moderen en Dag: „Hvad giør du, mit Barn?" — „Hvad jeg giør? Jeg forlanger at see min Jesum." — „Hvor vil du see ham?" — „I Himmelen, i det evige Liv." — „Naar vil du see ham?" — „Snart, ret snart!" — „Hvad har han da gjort for dig, siden du længes saameget efter ham?" — Barnet udstrakte sine Arme og sagde: „Saaledes er han død for mig!" I det han sagde dette, opgav han sin Aand.

331. Bjergmanden og hans Brud.

Sal. Høis. 8, 6—7: Kiærlighed er stærk som Døden; mange Vande kunne ikke slukke den, ei heller Strømme bortskylle den.

I Aaret 1740 tildrog sig følgende Begivenhed i den svenske Bjergstad Falun. En rask Bjergmand forlod en Dag sin unge Brud med de Ord: „Paa St. Luciæ Dag (den 13de December) blive vi med Guds Hjælp Mand og Kone, og da sætte vi Foden under eget Bord." „Og ville i vort lille Huus leve i Fred og Kiærlighed", svarede den tro Pige, og

tog en hjertelig Afsked med ham, hvorpaa han gik til sit sædvanlige Bjergarbeide. — Dog Mennesket spaaer, men Gud raa'er. Det gik ikke saaledes, som de unge Folk havde tænkt. Da Præsten noget før St. Luciæ Dag havde lyst anden Gang til Ægteskab for dem i Kirken, sigende: „Dersom Nogen haver noget imod dette Ægteskab at indvende, da sige han til i Tide og siden tie stille", — see, da meldte sig den sorte Død. Thi da Ynglingen den næste Morgen i sin Bjergmandsdragt kom forbi sin Kiærestes Huus og gik paa Arbeide, da bankede han vel som sædvanlig paa hendes Vindue og sagde hende endnu engang god Morgen, men ingen god Aften mere. Et Jordskred begravede ham samme Dag, og hun fik ikke engang hans Lig at see. Dybt bedrøvet over dette haarde Stød, lagde hun det sorte Halstørklæde med røde Kanter tilside, hvilket hun havde sømmet som en Brudegave til den Afdøde. Men hendes trofaste Hjerte glemte aldrig den Elskede.

Efter den Tid skete mange mærkværdige Begivenheder paa Jorden. Krige bleve førte til Lands og Vands og atter endte; Konger bleve salvede og begravede; Helte bleve fødte og berømte og atter forglemte over Andre. Der indtraf store Omvæltninger, som rystede Staternes Grundvolde, ja nogle Riger gik tilgrunde, medens andre igien bleve stiftede, og Folkenes Tilstand saavel som deres Sæder og Skikke bleve forandrede i en høiere Grad, end det nogensinde forhen var skeet; og over Tiden og dens mægtige Forandringer glemte man kun alt for let den uforanderlige Evighed og Ham, som har alle Ting i sin Haand. — Ogsaa i Sverrig var fra 1740 til Begyndelsen af vort Aarhundrede saare meget bleven forandret. Konger vare valgte, døde eller myrdede; Statsforfatningen flere Gange omdannet, de gamle Sæder forsvundne med den gamle Slægt. Neppe erindrede sig hist

og her en graahærdet Olding de gamle Tider og den længst forsvundne Tilstand.

Da skete det i Aaret 1809, at Bjergamtet i Falun befalede at giennemgrave en Tværgang imellem to Schakter eller Afdelinger i Gruberne — over 300 Alen dybt under Jorden — og at Bjergfolkene under deres Arbeide stødte paa Liget af en Yngling, som var ganske tildækket med Gruus og heel giennemtrængt af Jernvitriol eller metallisk Salt; i øvrigt var han saa uforandret, at man kunde kiende hans Alder og Ansigtstræk, som om han først var død for en Time siden. Man fik Liget op af Gruben, og da det rygtedes, strømmede en stor Mængde Mennesker til fra Falun og hele Omegnen, for at see denne Mærkelighed. Men Ingen af dem vidste, hvem den Døde hørte til; hans Fader og Moder, hans Slægtninge og Bekiendte vare alle for længe siden hensovede.

Endelig nærmede sig ved sin Krykke et meget gammelt Fruentimmer, med aldeles graat Haar og Rynker i Vanden af Alderdom. Da hun saae Liget, rystede hun og blev saa bevæget, at hendes Krykke faldt, og hun sank ned paa den Døde. Man bragte hende med Møie igien til nogen Rolighed. Det var den fordum begravede Ynglings Brud; hun var den Eneste, som endnu tænkte paa ham, og som et Billede af det omskiftelige og forkrænkelige Jordliv stod hun nu ligeoverfor ham, den ungdommelige Døde. Alle de Tilstedeværende, som af hendes Yttringer erfarede Sammenhængen, følte sig dybt grebne. De maatte erkiende, at under Jordlivets mangfoldige Omskiftninger er Intet saa fast og bestandigt, som trofast Kiærligheds Magt. — Den endnu stedse tro og elskende Brud var den Nærmeste, ja den Eneste, som havde nogen Ret til den Hensovede. Hun fordrede denne, og man tilstod hende den gierne. Liget blev af

Bjergfolkene baaret hen til det Sted, hvor den Gamle boede, og hun overtog Omsorgen for dets Begravelse. Da Graven var kastet, og Bjergfolkene kom, for at afhente Liget, see, da laae det sorte Silketørklæde med røde Kanter, hvilket hun havde giemt som et Minde om hine lykkelige Ungdomsdage, om Brudgommens Hals, og Bruden fulgte ham i sin Høitidsdragt, som om Veien gik til Brudeskammelen. Hun var glad og frimodig i sit Hjerte, thi hun havde lært at giøre Forskiel paa Tid og Evighed, og hun havde overvundet al Frygt for Døden i Troen paa Ham, som er Opstandelsen og Livet. Og det var maaskee denne Glæde og Frimodighed i Forening med den Bevægelse, hvori hun saa pludselig i den høie Alder var kommen, som gjorde, at hun faa Dage efter fulgte den Hedengangne i Graven, for evig at forenes med ham i de Levendes Land, hvor der hverken er Sorg eller Savn, Skrig eller Pine.

332. Det himmelske Fædreland.

1 Mos. 49, 18: Herre, jeg bier efter din Salighed.

Da Keiser Rudolph den Anden mærkede, at Døden nærmede sig, forsamlede han sin Familie og sine Venner omkring sig. Da man spurgte ham, om han var beredt til at forlade denne Verdens Herlighed, og om han længtes efter Himmelen, fremsagde han med lydelig Røst en deilig Psalme, som handler om en Kristens Frimodighed, Trøst og Haab i Døden, og derefter talte han saaledes: „Kiære Venner, da jeg i min Ungdom var i Spanien, og min Fader sendte Bud efter mig, for at hente mig tilbage til mit jordiske Fædreland, da kunde jeg næsten ikke sove den første Nat af lutter Glæde. Hvor meget mere skulde jeg da ikke nu glæde mig ved Tanken om, at min kiære him-

melske Fader kalder mig hjem til det evige Fædreland, som hans egen Søn har forhvervet mig ved sit hellige Blod!"

LXVII. Dommen.

333. Lægen og hans Giest.

Sal. Præd. 12, 14: Gud skal føre hver Gierning for Dommen, med alt det, som er skjult, enten det er godt eller ondt.

Bertold Kufner, en berømt og rig Læge i Freiburg, sad en Aften i Aaret 1710 paa sit Studerekammer, og gjorde sig efter Dagens Anstrengelse tilgode med en Flaske Viin, da en Fremmed lod sig melde, som havde en Anbefalingsskrivelse til ham. Doktoren lod ham komme ind og erfarede af Brevet, som den Fremmede bragte ham, at det var en Søn af een af hans Paarørende, som var Maler. Han bad ham at sætte sig ned, hvilket den Fremmede ogsaa gjorde, skiøndt han følte sig noget tung om Hjertet; thi Værelset, som var halv opfyldt med Beenrade, forekom ham ikke at være noget hyggeligt Opholdssted. Kufner, som var en munter Mand og temmelig letsindig, bemærkede dette og sagde smilende: „Hør, Fætter, I er jo Maler, staaer der i Brevet, og saa maa I jo ogsaa, kan jeg tænke, have Beenrade at see paa, for ret at studere Eders Kunst; saa er I vel heller ikke bange for de Skikkelser, der engang har været beklædte med Kiød ligesom I. I kan være ganske rolig og ved godt Mod, de giøre Jer ingen Fortræd; drik kun!" — Et Par Flasker af den bedste Viin bleve tømte, og den snaksomme Doktor fortalte imidlertid sine Beenrades Historie. Een af dem var Skelettet af en Røver, som døde, medens han sad i Fængsel, og om hvem Kufner vidste at fortælle en heel Mængde afskyelige

Ting. Den Fremmede drak derved stedse hastigere, og den gamle Doktor tog ogsaa lidt vel dybt i Flasken, saa at han, medens Giesten havde taget Ordet, sov ind. Nu bøiede denne sig frygtsom hen imod ham, for at prøve, om han virkelig sov haardt; men da han derpaa traadte tilbage, tabte han Ligevægten og kom derved til at støde til Skelettet af den omtalte Røver. Forfærdet ved den Bevægelse, som skete, sank han tilbage paa Stolen, og følte nu pludselig den kolde, skarpe Haand af Beenraden paa sin Hals. Nu var han ikke mere sig selv mægtig; han gav sig derfor til at raabe høit, saa at Doktoren vaagnede derved og hans Folk kom til. Som en arm Synder, sønderknuust i Hjerte og Sind, sank den Fremmede ned paa sine Knæ, og da Kufner nu saae sig om og giettede, hvad der var skeet, raabte han i en spøgende Tone: „I synes mig at være en stor Skrælling, siden I kan betages af saadan Frygt ved ganske naturlige Ting". — „Herre, svarede den Fremmede med bævende Stemme, I tager feil. Her har Vor Herre sin Finger med i Spillet; thi I maa vide, jeg er ogsaa en Røver, og ham I talte om, var engang min Anfører, som nu fordrer mig for Dommen". — Nu blev Doktoren selv forskrækket og troede i Førstningen, at det var Vinen, som havde gjort den Fremmede ør i Hovedet, og at han talte i Vildelse; men denne, piint af sin Samvittighed, blev ved: „Brevet er falsk, og jeg er kommen, for at see Leiligheden an, hvorledes jeg paa bedste Maade kunde tilvende mig Eders Penge og Eders Kostbarheder. Mine Kammerater staae paa Luur i Nærheden og vente paa det Tegn, som jeg havde betænkt at give dem, naar I beholdt mig som en foregiven Slægtning hos Eder. Overgiv mig kun i Rettens Hænder, at jeg kan faae Løn som forskyldt." — Dette skete, og ved et Forhør, som blev holdt over ham, kom det for Dagen, at han engang havde siddet med sin An=

fører ved et Drikkelag, hvor Begge havde spottet over det tilkommende Liv; den Sidste skulde da blandt andet have sagt: „Veed du hvad, min Broder? dersom jeg gaaer tidligere herfra end du, og jeg erfarer noget om en anden Verden, skal jeg ikke undlade at meddele dig Underretning derom saaledes, at du nogenlunde kan forstaae det."

334. Præsten og Bonden.

1 Thess. 5, 12: Vi bede Eder, Brødre, at I skiønne paa dem, som arbeide iblandt Eder, og ere Eders Forstandere i Herren og paaminde Eder.

I en Landsby i Tydskland var der en Præst, som forestod sit Embede med stor Iver, og lod det være sig ret en magtpaaliggende Sag, at befordre sin Menigheds aandelige og evige Vel. Han fik derfor adskillige Modstandere, og blandt Andre var der en Bonde i Sognet, som altid var ham paa Nakken. Den tro Sjælesørger havde ofte straffet ham i Kiærlighed og Alvor for hans Synders Skyld, og formanet ham til at gaae i sig selv og omvende sig til Herren; men det var altsammen forgiæves, den Ugudelige forhærdede sig kun endnu mere. Han fattede Had til Præsten, skieldte ham ud, dadlede hans Forhold, og gjorde ham med Villie al den Fortræd, han kunde. Ja det gik endog saa vidt, at han tænkte paa at slaae ham ihjel. Til den Ende lurede han engang paa ham om Aftenen i en Skov, med en Øxe i Haanden; men til al Lykke gik Præsten hjem ad en anden Vei.

Da nu denne Mand fremturede i sit lastefulde Levnet og slog alle Præstens Formaninger hen i Veir og Vind, faldt det denne ind, om han dog ikke ved en Lignelse kunde røre hans Hjerte og bringe ham paa andre Tanker. Han gik derfor hen til Bonden, som om han kom i en ganske an=

den Hensigt, indlod sig i Samtale med ham og sagde blandt andet: „Jeg skal dog fortælle Eder en Historie, som nylig har tildraget sig, hvorom jeg ønsker at høre Eders Mening. Der har været en stor Ildebrand i en vis By. En Mand, hvis Huus stod i lys Lue, vilde ikke gaae ud, men hellere omkomme i Ilden. Hans Venner raabte til ham og bad ham, at han dog endelig maatte skynde sig og løbe ud; men han vilde ikke. Ja een af hans Bekiendte, som meente det inderlig godt med ham, gik tilsidst ind til ham, for at bringe ham ud med Magt; men den Stivsindede belønnede hans Troskab og Kiærlighed med Skieldsord og Slag. — Hvad synes I om denne Mand?"

„Den Nar, sagde Bonden, han fortjente ikke bedre end at omkomme i Luerne! Men fortæl mig dog, hvorledes løb det af? hvor blev Manden af? det er jeg bleven nysgierrig efter at vide."

„Ja, det kan jeg ikke saa lige sige, svarede Præsten, jeg kiender endnu ikke selv Enden paa Historien; men I maa vel kiende den bedre end jeg. Thi hør engang, I er selv den Mand, som vilde lade sig indebrænde i sit eget Huus; I vilde med Vold og Magt styrte Eder i den evige Fordærvelse. Jeg har som en trofast Ven gjort mig al Flid, for ligesom at redde Eders arme Sjæl ud af Ilden; men jeg har kun faaet Had og Utaknemmelighed til Løn."

Bonden var slaaet; hans Hjerte blev bevæget. Han betænkte sig lidt; derpaa rakte han Præsten sin Haand og sagde: „De har visseligen Ret, min kiære Hr. Pastor! Jeg var et høist uforstandigt og utaknemmeligt Menneske. Men her giver jeg Dem min Haand paa, at jeg med Guds Hjælp herefter vil omvende mig og blive et andet Menneske." Og han holdt Ord.

Fadervor.

LXVIII. Brugen af Fadervor.

335. Den døende Snedker.

Jak. 5, 14: Er Nogen iblandt Eder syg, han kalde Menighedens Ældste til sig, og de skulle bede over ham; og Troens Bøn skal frelse den Syge.

En velhavende Snedker, som boede noget afsides paa Landet, blev engang midt om Natten overfalden af en Røverbande, som plyndrede hans Huus og mishandlede ham selv skrækkeligt. Da Præsten Dagen efter kom, for at see til ham, fandt han ham i en ynkelig Tilstand, og han opmuntrede ham derfor til at belave sig paa Døden, som efter al Sandsynlighed var nær. Den Syge var nær ved at fortvivle af Sorg og Elendighed. „Det kan Vor Herre ikke tillade, raabte han; min hele Formue er røvet, skal jeg endnu miste Livet og efterlade Kone og Børn i Kummer og Nød? Det er umuligt! Nei, jeg døer ikke." — Forgiæves søgte Præsten at bevæge Snedkeren til at hengive sig i Guds Villie; han blev stedse mere urolig og utaalmodig. I denne Forlegenhed kom den tro Sjælesørger til at tænke paa, hvad hans gamle Lærer Professor Köcher i Jena havde sagt: „Naar De engang i Deres Embede ikke ret veed, hvorledes De skal bære Dem ad, saa bed et andægtigt Fadervor, med Anvendelse af hver enkelt Bøn paa den nærværende Tilstand, og De skal da see, hvilken guddommelig Kraft der ligger i denne Bøn." Præsten fulgte nu dette Raad, og begyndte derfor at bede omtrent saaledes: „Fader vor! det er og bliver du, saalænge vi leve. Det har din

Søn Jesus Kristus forhvervet os, og ved denne Bøn forsikkret os om, at vi tør kalde dig Fader og i al vor Angest tage vor Tilflugt til dig som en kiærlig Fader. Vi giøre det ogsaa nu i vor store Nød. Helliget vorde dit Navn! Du har aabenbaret din Almagt, Viisdom og Godhed i dit Ord, i dine Gierninger, i hele vort Livs Gang lige fra Fødselen af. Vi have erkiendt dette; men nu maae vi sige: I Sandhed, du er en forborgen Gud; men du bliver dig selv lig, din Godhed og Barmhjertighed haver ingen Ende. Lær os at erkiende dette; lad dig finde i denne Trængsel! — Tilkomme dit Rige! At det kommer til mig og at jeg bliver deelagtig deri, er det ene Fornødne for mig. Jeg ligger ved Evighedens Grændse. Skynd dig og frels min Sjæl! læg dens Saar, at den ikke fortabes, ved Jesu Kristi Blod! Giv mig din Naade! Bered mig til Døden; hjælp mig, at jeg maa troe og vorde salig! — Skee din Villie! Saaledes bad Frelseren i den største Dødsangest, da Byrden af al Verdens Synder hvilede paa ham: Fader, er det muligt, da gaae denne Kalk fra mig, dog ikke som jeg vil, men som du vil. Jeg fremfører nu den samme Bøn; bønhør ogsaa mig, for Hans Skyld, ligesom du har bønhørt Ham. — Giv os i Dag vort daglige Brød! Det har du gjort i de mange Aar, jeg har levet; jeg takker dig derfor. Du gav mig Livet, og du tager det igien; du gav mig Velstand, og du tager den igien. Din Villie skee, dit Navn være lovet! Jeg behøver intet jordisk Brød mere, men din Bistand, dit Livsens Brød i Dødens Stund. Giv mig, hvad min Sjæl trænger til. — Forlad os vor Skyld, som vi og forlade vore Skyldnere! Snart skal jeg aabenbares for din Domstol! gaa ikke i Rette med mig! Gud, vær mig Synder naadig! Endnu er Jesus min Frelser, min Midler og Talsmand, og ikke min Dommer. Fader, forlad mig mine Synder! Hvor skammelig har Verden be-

røvet dig, Herre Jesus, Livet, og dog bad du for den: Fader, forlad dem, thi de vide ikke, hvad de giøre. Lad mig efterfølge Dig og af Hjertet tilgive mine Mordere! — Led os ikke i Fristelse! Min Jammer og min Smerte frister mig til Utaalmodighed og Klage, hvorved jeg forsynder mig imod Dig og dit hellige Navn. Ophold og bevar mig i denne Anfegtelsens haarde Stund! — Fri os fra det Onde! Hvor ofte har du ikke allerede saaledes befriet mig! Herre, jeg takker dig derfor. Befri mig nu ogsaa fra det sidste Onde i denne Verden! Forlad mig ikke i Dødens Stund, du trofaste Hyrde! Din Død har borttaget Dødens Braad; lad mig bede som du: Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand. — Thi dit er Riget og Magten og Æren i Evighed. I din Haand, almægtige Gud, staaer min Sjæls Frelse. Du hører min sidste Bøn, som du engang bønhørte Røveren paa Korset. Optag mig i dit himmelske Rige ved Jesum Kristum! Amen." — Den Døende, som stille havde sagt hvert Ord efter, udraabte til Slutning: „Nu vil jeg gierne døe, thi Gud har hørt min Bøn og taget mig til Naade for Kristi Skyld; jeg døer salig. Gud velsigne Dem for Deres Kiærlighed imod mig. For Herrens Trone vil jeg takke Dem, da jeg her ikke mere formaaer det." Præsten talede endnu nogle kiærlige Ord, lyste Herrens Velsignelse over ham, og snart efter hensov den Syge blidt og roligt.

336. Bonden som Fredsdommer.

Matth. 5, 9: Salige ere de Fredsommelige, thi de skulle kaldes Guds Børn.

I Sørup i Hertugdømmet Slesvig levede i forrige Aarhundrede en retskaffen Bonde, som holdt Fred med Alle, saavidt det stod til ham, og derfor ogsaa gierne vilde, at

Andre skulde leve i Fred og Enighed med hverandre. Engang var der opkommen en heftig Strid imellem to Naboer, og det lod til at ville ende med en langvarig og kostbar Proces. Forgiæves havde man gjort sig al Flid for at forlige de stridende Parter. Da indbød Bonden dem tilligemed nogle gode Venner endnu engang til sig og sagde: „Kiære Venner og Naboer! Vore Forfædre pleiede, naar de vilde skride til et saa vigtigt Værk, som det, vi have for, først at bede et andægtigt Fadervor med hverandre. Lader os følge deres Exempel.“ Nu blottede han sit Hoved og fremsagde tydeligt med foldede Hænder og hellig Andagt Herrens Bøn. Alle de Tilstedeværende stemmede i med. Efterat have sagt Amen, vendte han sig til de Stridende og sagde: „Nu, Brødre, ville I endnu føre Proces med hinanden indbyrdes?“ — Grebne af Bønnens Aand og Ordets Magt sagde begge som af een Mund: „Nei,“ rakte hinanden Haanden og forligede sig kiønt med hinanden.

LXIX. Bønnen i Almindelighed.

337. Gustav Adolphs Bøn.

Matth. 26, 41: Vaager og beder, at I ikke falde i Fristelse. Aanden er vel redebon, men Kiødet er skrøbeligt.

Da den svenske Konge Gustav Adolph i Trediveaarskrigen kom sine betrængte Troesfæller i Tydskland til Hjælp, og i den Anledning landede med sin Flaade ved den pommerske Kyst, faldt han ned paa sine Knæ og takkede Gud for hans Beskiermelse og anraabte ham om Velsignelse til sit Forehavende. Det var et rørende Syn for hans Of-

ficerer og Soldater, der forsamlede sig omkring ham, da de saae deres Konge i denne ydmyge Stilling og hørte ham bede saaledes: „Gud, du som hersker over Himmel og Jord, over Vind og Hav, hvorledes skal jeg prise dig, fordi du saa naadigen har bevaret mig paa denne farlige Reise? O jeg takker dig af Hjertens Grund og beder dig, at du vil skienke din Naade, din Velsignelse til dette Foretagende, som jeg har begyndt ikke til min, men alene til din Ære, til din Kirkes Forsvar og dine Troendes Trøst. Du, Herre, som prøver Hjerter og Nyrer, kiender mine Hensigters Reenhed!" — Hans Officerer kunde ikke holde deres Taarer tilbage, og da han saae, hvor rørte de vare, sagde han: „Græder ikke, mine Venner, men beder med oprigtige Hjerter. Jo mere Bøn, desto mere Seier; thi flittig bedet er halv seiret; den bedste Kristen er altid den bedste Soldat."

Da den samme Konge laae med sin Krigshær for Staden Werben, forblev han flere Timer alene i sit Telt, og det var hans Befaling, at Ingen maatte forstyrre ham. Men een af hans Fortrolige, der havde noget af stor Vigtighed at melde Kongen, vovede at trække Forhænget lidt tilside og at kige ind i Teltet. Da han saae Kongen knælende i andægtig Bøn, vilde han trække sig tilbage; men Gustav Adolph bemærkede ham nu og bød ham at træde ind. „Du undrer dig maaskee over at see mig i denne Stilling, sagde han, da jeg dog har saa mange tusinde Undersaatter, som bede for mig. Men det skal du vide, at intet Menneske i Verden har mere behov at bede for sig selv, end den, der kun har Gud at giøre Regnskab for sine Handlinger, og som just derfor er mere end nogen Anden paa Jorden udsat for Djævelens Fristelser og Anløb."

Da Gustav Adolph i Aaret 1631 havde vundet Slaget ved Leipzig, og han saae Fienden at flygte til alle Si-

der, kastede han sig paa Knæ midt iblandt de Døde og Saarede og takkede Gud for Seieren. Og Aaret efter, da Slaget ved Lützen skulde begynde, lod han om Morgenen hele sin Hær knæle, medens en Psalme, han selv i den Anledning havde forfattet, blev afsungen. Kongen kastede sig selv paa Knæ, omringet af sine Tropper, og bad med inderlig Fortrøstning og Hengivenhed i Guds Villie. „Gud med os!" var hans Løsen eller Feltraab i dette sidste Slag. Selv red han hen foran Soldaterne, der vare opstillede i Slagorden, og tiltalte dem saaledes: „I kiære Brødre, holder Eder tappert i Dag, strider ærligt for Guds Ord og Eders Konge: da skulle I have Naade hos Gud og Ære hos Verden, og jeg vil redelig belønne Eder." Derpaa raabte han til dem: „Nu ville vi begynde i Guds Navn. Herre Jesu, hjælp du mig i Dag at stride, dit hellige Navn til Ære!" — Med et saadant Sind gik Kongen til det Slag, i hvilket han, truffen af en fiendtlig Kugle, faldt død af Hesten med det Suk: „Min Gud! Min Gud!"

338. De smaa Stridsmænd.

Psalm. 145, 18: Herren er nær hos alle dem, som kalde paa ham, hos Alle, som paakalde ham i Sandhed.

Melanchton var engang tilligemed Luther og flere andre oplyste Kristne forsamlet i Torgau, for at overveie den evangeliske Kirkes Anliggender, paa en Tid, da Farer truede fra alle Sider. Man havde allerede talt meget og anstrengt sig længe, for at finde paa Raad i denne vanskelige Sag, uden dog at komme til nogen fast Beslutning. Imidlertid blev Melanchton, som var heel udmattet og næsten reent forsagt, kaldt ud. Da han vendte tilbage til Forsamlingen, kom han tilfældigviis igiennem et Værelse, hvor han fandt tre Præstekoner, som under Besørgelsen af deres

huuslige Forretninger lærte deres smaa Børn at bede til Gud for Evangeliets Fremgang. Med inderlig Rørelse hørte Melanchton disse Umyndiges eenfoldige Bøn, og hvad var naturligere, end at disse Skriftens Ord randt ham ihu: „Af de spæde og diende Børns Mund grundfæstede du en Magt for dine Fienders Skyld, for at bringe Modstanderne til at høre op og dem, som ville hevne sig" (Ps. 8, 3)? — Men nu hævede sig ogsaa hans nedtrykte Sind i Haab og Tillid, og med opklaret og fornøiet Ansigt traadte han atter ind i Forsamlingen til sine bekymrede Venner. Med Forundring spurgte Luther om Aarsagen til denne hurtige Forandring. „Lader os kun ikke forsage, sagde Melanchton trøstig og frimodig; jeg har nylig seet de Stridsmænd, som kæmpe for os og som sikkert skulle være uovervindelige; det er vore Smaa, hvis Bøn til Gud jeg har hørt; og Herren vil, Herren kan ikke lade dem blive ubønhørte".

339. De bedende Drenge.

Matth. 6, 7: Naar I bede, skulle I ikke bruge overflødige Ord, som Hedningerne; thi de mene, at de blive bønhørte for deres mange Ord.

August Herman Franke gik en Dag ud at spadsere med Dr. Anton i Halle. Da hörte de ikke langt fra Veien en bedende Stemme. De gik nærmere og saae to Drenge ligge paa Knæ bag en Busk. Den ene af dem bad höit. Med stor Glæde og Opbyggelse hörte begge Professorerne til. Da Drengen havde endt sin Bön, spurgte han sin Kammerat: „Hör du, har jeg ikke bedet ret smukt?" — Ved dette Spörgsmaal fölte begge de gudfrygtige Mænd sig ydmygede og beskæmmede. De taug et Öieblik; derpaa tog Dr. Anton Ordet og sagde: „Hvad denne Dreng her yttrede, er som talet ud

af vore Hjerter. Vi Ældre skamme os kun ved at spörge ligefrem saaledes og at sige det saa höit. Ere vi ikke ofte i det Tilfælde, at vi begynde vor Bön i Ydmyghed, i Fölelsen af vor egen Ringhed og Fordærvelse, og ende den med en hemmelig Glæde over, at vi gjorde det saa godt, at vor Bön var saa kraftig og inderlig?" —

340. Lærken.

1 Pet. 4, 7: Værer ædrue og aarvaagne til Bønnen.

Da Anselmus, Erkebiskop af Kanterbury, engang gik over en Mark tilligemed nogle yngre Geistlige, traf de en Dreng, som gik og morede sig med en Lærke, han havde fanget. Han havde nemlig bundet en Traad om Benet paa den, og lod den nu svinge sig saa höit i Veiret, som Traaden var lang, hvorpaa han trak den ned igien. Erkebiskoppens Ledsagere havde aldrig seet en saadan Leg, og den vakte derfor deres Opmærksomhed, saa at de endog syntes at finde Behag deri. Anselmus derimod blev greben af Vemod. „Thi, sagde han til dem, i Stedet for at forlyste Eder ved dette Syn, skulde I meget mere deri erkiende den menneskelige Naturs Beskaffenhed. — Hvad for en Beskaffenhed? — Kristus har betegnet den med de Ord: „Aanden er vel redebon, men Kiödet er skröbeligt" (Matth. 26, 41). Vi erfare dette i den ufuldkomne Udförelse af vore gode Forsætter, og det viser sig allertydeligst i Bönnens Övelse. Thi hvad er Bönnen? Det er jo Aandens Oplöftelse til Gud. Men desværre, ikke længe varer Aandens Flugt; der hænger en Traad ved vore Födder, i hvilken vi drages ned mod Jorden. Ja, saare

Mange forsöge ikke engang at brede Vingerne ud og arbeide sig op imod det Höie; den jordiske Dorskhed og Slövhed hemmer os i vor Flugt, det jordiske Livs Sorger og Begieringer besvære os."

341. Axel Walkendorfs Bøn.

4 Mos. 23, 10: Min Sjæl døe den Retfærdiges Død, og mit Endeligt vorde som hans!

Bjørn Andersen til Stenalt, Slotsherre paa Kiøbenhavns Slot i det 16de Aarhundrede, havde engang et stort Selskab af fornemme Adelsmænd og lærde Folk hos sig. Inden Maaltidet begyndte, læste man til Bords, som Brug var paa den Tid i de fleste Huse, og takkede Ham, fra hvem alle gode og fuldkomne Gaver nedkomme, hvorved der ligesom paatryktes Selskabet en alvorligere Stemning. Over Bordet faldt Samtalen paa den danske og fremmede Landes Historie, og navnlig havde adskillige af Giesterne Et og Andet at fortælle fra den saakaldte nordiske Syvaarskrig under Frederik den Anden, som nylig var endt. Saaledes meddeelte blandt Andre Fru Karine Friis, Bjørn Andersens Hustru, et smukt Træk om een af de faldne Helte, som havde udmærket sig i Krigen. Axel Walkendorf, sagde hun, var ligesaa gudfrygtig som tapper; han pleiede ofte at lukke sig inde paa sit Værelse og bede længe. Engang spurgte hans Søstre ham, hvorfor han bad saa ofte. Han svarede dem: „Forundrer Eder ikke derover, kiære Søstre; havde vi end ikke Andet at bede Gud om, uden dette alene, at han vilde unde os en kristelig Bortgang fra denne Verden, saa havde vi dog deri Nok at bede om, saalænge vi levede." Her standsede Fru Karine. Den bekiendte Historieskriver, Hofprædikanten Anders Sørensen Vedel, var een af hendes

Giester. Hvad han havde hørt af denne brave Vertindes Mund, vakte i høi Grad hans Opmærksomhed; og han spurgte derfor, hvorledes det var gaaet Hr. Axel paa det sidste. Da tog den bekiendte Kristoffer Walkendorf, Axels Broder, Ordet og sagde: „Gud opfyldte hans Bøn; faa Dage efter fandt han den hæderligste Død for Fædrelandet paa Falkenberg Hede." Bevæget ved denne Fortælling, opsatte Anders Vedel strax flere Mindeskrifter til Ære for den Faldne, og deriblandt et dansk Digt, hvori disse Linier findes:

At vove sit Liv for Fædrene-Rige,
Er velbyrdig Adel stor Ære.
Men Ære og Glæde er, kristelige
At døe efter sin Begiere.
Saa lære sig hver den Konst med Skiel,
Den Stund han er i Live,
Hvo vel vil døe, han leve sig vel,
Det kan Gud eneste give.

LXX. Forbøn.

342. Den rette Kuur.

Joh. 16, 23: Sandelig, sandelig siger jeg Eder, at hvadsomhelst I bede Faderen om i mit Navn, det skal han give Eder.

En juridisk Embedsmand førte engang sin Søn hen til den fromme Pastor Flattich i Wyrtemberg, der var bekiendt som en dygtig Lærer og heldig Opdrager, og bad ham at modtage Drengen til Underviisning og Opfostring. „Jeg maa tilstaae, sagde den Fremmede, da han var alene med Præsten, at min Søn er et ganske forskrækkeligt Men-

neske, hvem Intet bider paa. Jeg har taget Knegten baade med det Gode og det Onde: jeg har formanet ham venligen; jeg har banket ham; jeg har ladet ham sulte; jeg har skammet ham ud for andre Mennesker; men alt er forgiæves — han bliver ved at være det samme slemme og vanartige Barn; han bryder sig hverken om Roes eller Dadel, der er ingen Udkomme med ham." — Flattich spurgte Embedsmanden, om han da ikke havde forsøgt nogen anden Kuur, end Hunger og Slag og hvad han ellers havde nævnet. — „Jo, sagde Faderen, jeg har endog indspærret den unge Herre og ladet ham sidde paa Vand og Brød i hele to Dage." — Præsten spurgte fremdeles, om han ikke havde forsøgt noget Andet. — „Jeg har ogsaa ladet ham fryse," vedblev Embedsmanden; og saaledes nævnede han endnu nogle andre Midler af samme Slags, hvilke han ligeledes havde anvendt uden Virkning paa sin Søn. Han fortalte ogsaa, at han forgiæves havde søgt paa en lemfældigere Maade at bringe ham til Eftertanke og forbedre hans Opførsel, f. Ex. ved at skaffe ham Omgang med flinke og velartede Børn; men han var saa hurtigt som muligt løben fra dem hen til nogle Gadedrenge, eller ogsaa havde han i de gode Selskaber begaaet en heel Mængde Skielmsstykker. — Derpaa sagde den gamle erfarne Præstemand: „Intet af alt dette er det rette Middel. Jeg veed en bedre Kuur for saadanne unge Mennesker. Siig mig: har De flittig og alvorligen bedet for og med Deres Søn?" — Embedsmanden svarede: „Jeg maa tilstaae: at det har jeg ikke gjort." — „Da kan det ikke undre Dem, svarede Flattich, at al den Flid og Umage, De hidtil har gjort Dem med Drengens Hud, har været uden Frugt. Man har forsømt at give Huden Liv eller sin naturlige Fornemmelse; den blotte Garvning af et dødt Skind hjælper ikke." Flattich forsøgte nu

sin Kuur paa Drengen, og denne lykkedes ved Guds Naade saa fortræffeligt, at der af denne letsindige og forvildede Yngling med Tiden blev en herlig, virksom og dygtig Mand.

343. Menigheden, som bad for sin Præst.

2 Thess. 3, 1: Brødre, beder for os, at Herrens Ord maa have Løb og prises.

De förste Nybyggere eller Kolonister, som satte sig ned i Northampton i Amerika, vare i Almindelighed gudfrygtige Folk; men de vare uforsigtige nok til at kalde en Præst, uden i Forveien at skaffe sig tilstrækkelig Kundskab om hans kristelige Tro og Tænkemaade. De mærkede da ogsaa snart baade paa hans Prædikener og hans Levnet, at det stod ikke godt til med ham. Hvad gjorde de nu? — Haanede de ham? Bagtalte de ham? Eller lode de være at gaae i Kirke? — Nei, de betjente sig af det bedste Hjælpemiddel: de toge deres Tilflugt til Bönnen, og raabte hver Uge meget alvorligt til Herren om deres Præsts Omvendelse. Adskillige Personer, som begave sig hen til fælles Bön og Andagt, skulde netop forbi Præstens Huus. Da denne engang bemærkede dette, kaldte han paa een af dem, der gik forbi, og spurgte ham, om der var noget Særdeles paa Færde i Dag? — „Man beder for Deres Omvendelse, Hr. Pastor," var Svaret. Da sagde Præsten til sig selv: „Nu, saa er det vel paa Tide, at du ogsaa beder for dig selv." Han lukkede sig inde den hele Dag, og baade Præst og Tilhörere bleve bönhörte. Sjælesörgeren blev virkelig omvendt, og arbeidede siden i sin Menighed med stor Velsignelse.

344. Speners Bøn for sin Søn.

Jak. 5, 16: En Retfærdigs Bøn formaaer meget, naar den er alvorlig.

Den berömte Præst P. I. Spener i Berlin havde en Sön, som, uagtet de mange kiærlige Formaninger, der löd til ham fra den trofaste og omhyggelige Faders Læber, hengav sig til et vildt og ryggeslöst Levnet. Da Spener nu saae, at alle hans Formaninger vare saa godt som spildte, gik han hen til sin kiære Herre Kristus og lagde Sönnen i Hans Arme med den hjertelige Bön, at han vilde före ham igiennem dette Liv, som det behagede ham, dog saaledes, at det engang maatte ende med en salig Död. Hvor inderlig og alvorlig og tillige hvor virksom denne Faderens Bön har været, skulle vi nu höre. Sönnen blev kastet paa Sygeleiet, tildeels som en Fölge af hans uordentlige Liv. Nu, da Dödens Reb omspændte ham, traadte Engelen med den opvaagnede Samvittigheds flammende Sværd hen til hans Seng, og foreholdt ham alle d e r e s skrækkelige Fordömmelse, som træde Guds Sön med Födder, ringeagte Pagtens Blod og forhaane Naadens Aand (Hebr. 10, 29). Da raabte han höit: „Min Faders Bönner omringe mig som Bjerge.“ — De laae med centnertung Vægt paa hans Hjerte, saa at han nær var forgaaet i sin Elendighed. Men da Nöden var störst, var Hjælpen ogsaa nærmest. Thi nu traadte Forsoningens Engel hen til ham, holdende i den ene Haand det sönderrevne Skyldbrev af hans Overtrædelser, i den anden Palmegrenen, som Tegn paa den evige Fred, der var sluttet mellem Gud og Synderen. Nu omtonedes han ligesom af en himmelsk Lovsang, som den lyder blandt de hellige

Guds Engle i Himmelen, naar en Synder omvender sig påa Jorden. Sönnen var paa eengang reddet. Han stod atter op af Leiet, sund og karsk baade paa Legem og Sjæl; han levede endnu længe som en sand Herrens Discipel, og hans Forældre havde den Glæde, at see ham befordret til en vigtig og anselig Post i Statens Tjeneste.

345. Schades Bøn for Jødebarnet.

Psalm. 120, 1: Jeg raabte til Herren i min Nød, og Han bønhørte mig.

En Jöde i Berlin havde et sygt Barn, om hvilket han troede, at det var besat. I sin store Sorg og Nöd henvendte han sig til den nidkiære Præst Schade, og beklagede sig over, at alle de rabbinske (d. e. jödiske Præsters og Skriftkloges) Bönner og Ceremonier, hvoraf man havde betjent sig, for at helbrede Barnet, havde været ganske forgiæves. Han bad derfor, at Schade vilde komme til ham og forsöge sin Böns Kraft. Denne var ogsaa villig til at fölge med, dog kun under den Betingelse, at Bönnen skulde skee i Jesu Navn. Efter nogle Indvendinger gav Jöden dertil sit Minde, hvorefter Præsten gik hjem med ham, paakaldte i en inderlig og troende Bön Jesum af Nazareth, bad om det syge Barns Helbredelse og — blev bönhört; thi paa eengang blev det bedre med Barnet, som kom sig snart igien. Efter den Tid betragtede Jöderne Schade som en Prophet, og da efter hans Död nogle ugudelige Mennesker af den laveste Pöbel vanhelligede hans Grav og vilde mishandle hans Lig, hvori de dog forhindredes af Övrigheden, sagde Jöderne, at Gud vilde sikkerlig straffe den frække Ondskab, som disse gudsforgaaene Kroppe tillode sig imod en prophetisk Lærer.

346. Luthers Bøn for Melanchton.

Matth. 17, 20: Dersom I have Tro som et Senepskorn, da kunne I sige til dette Bjerg: flyt dig herfra derhen, saa skal det flytte sig; og Eder skal Intet være umuligt.

Luthers tro Ven og Medarbeider, Philip Melanchton, laae engang farlig syg i Weimar. Herover blev Kurfyrsten heel forskrækket og lod strax Luther hente fra Wittenberg. Da denne kom, var Melanchton Døden nær. Øinene vare brustne, Forstanden borte, Hørelse og Mæle tabt, Ansigtet og Tindingerne indfaldne; han kiendte Ingen, spiste og drak Intet. Ved dette Syn blev Luther forfærdet og udbrød: „Gud frie os! hvor har dog Djævelen mishandlet dette dyrebare Redskab!" Derpaa vendte han sig mod Vinduet, med Ryggen til de Andre, og bad inderlig til Gud. „Her, sagde Luther siden, maatte min Herre Gud holde for; thi jeg satte ham Stolen for Døren og faldt ham i Ørene med alle de Forjættelser om Bønnen, der skal bønhøres, som jeg vidste at fremføre af den hellige Skrift, saa at han maatte bønhøre mig, om jeg ellers skulde troe hans Forjættelser." Efter denne brændende Bøn tog han sin Ven i Haanden og sagde: „Vær kun ved godt Mod, Philip, du skal ikke døe. Omendskiøndt Gud havde Aarsag til at døde, saa vil han dog ikke Synderens Død, men at han skal omvende sig og leve. Han vil ikke forstøde dig, Philip, eller tilstede, at du forgaaer af Synd og Sorg. Derfor giv ikke Sorgens Aand Rum og bliv ikke din egen Morder, men forlad dig paa Herren, som kan saare og læge, som kan døde og giøre levende igien." — Da Luther talede saaledes, begyndte Melanchton igien at trække Aande, men kunde dog endnu ikke tale. Efter nogen Tids Forløb vendte han dog sit Ansigt mod Luther, og bad ham for Guds Skyld ikke at opholde ham længere paa hans gode Reise,

men lade ham fare, thi der kunde ikke vederfares ham noget Bedre. „Nei, Philip, svarede Luther, du maa endnu tjene vor kiære Herre Gud noget længere." — Den Syge blev nu mere munter, og Luther hentede en Smule Mad til ham, men han vilde intet nyde. „Hør, Philip, sagde Luther, du maa giøre kort Proces og spise, ellers sætter jeg dig i Band." Nu spiste Melanchton og kom efterhaanden til Kræfter og fik sin forrige Sundhed igien. Melanchton yttrede sig senere om denne Begivenhed saaledes: „Jeg var engang betagen af en skrækkelig Sygdom, som hidrørte fra Kummer og Græmmelse. Jeg vilde have været død, hvis jeg ikke ved Dr. Luthers Ankomst var bleven udreven af Dødens Arme."

347. Den fromme og taalmodige Kone.

1 Kor. 7, 16: Hvad veed du, Hustru, om du ikke kan frelse Manden? Eller hvad veed du, Mand, om du ikke kan frelse Hustruen?

En raa og uvidende Dagleier gik flittig i Kirke og til Alters, og tvivlede derfor ikke om sin Salighed. Men hans Kone var en alvorlig Kristen, der levede i Stilhed for sit Kald og bar taalmodig det Kors, som Herren havde paalagt hende. Engang da de begge gik hjem fra Kirken, tænkte Manden ved sig selv: „Nu vil din slemme Kone vel sagtens bede igien, men det skal jeg nok forhindre." Han paalagde hende derfor et vist Arbeide og gik bort. Men den flittige Kone havde udført det, før hendes Mand formodede det, og gik nu ind og bad, at denne Dag og hendes forestaaende Altergang maatte blive til sand Velsignelse for hende. Da Manden i det samme kom hjem og fandt sin Kone bedende, blev han vred og slog hende haardt. Derefter paalagde han hende saa mange forskiellige Arbeider, at hun havde fuldt op at giøre lige til den sildige Aften, og forlod hende atter. Men

den fromme Kone tog med Munterhed fat paa sit Arbeide, og da hun var færdig dermed, fandt hun endnu Tid til at fortsætte sin Bøn. „Jeg skulde dog aldrig troe, at min Kone beder igien!" — sagde Manden ved sig selv, gik hjem og saae, at hele Arbeidet vat fuldført, men fandt sin Kone atter — bedende. Da blev han som et rasende Menneske, og tog en Stok, for dermed at banke sin Kone. Men i det samme hørte han hende at bede med Inderlighed saaledes: „Jeg takker dig, algode Gud, at du har givet mig min kiære Mand til at tugte det gamle Menneske, paa det jeg ikke, som forhen, skal tjene Verden og følge dens Lyst. Jeg priser dit Navn, min Frelser, at du ved min Mand og ikke ved en Fremmed lader mig fornemme noget af dine Lidelser, og at jeg i Morgen ved dit hellige Alter skal smage din store Kiærlighed, med hvilken du elskede mig indtil Døden paa Korset. Ak, naar din Kiærlighed har opnaaet hos mig, hvad du har besluttet, saa overgiv ikke min Mand til evig Fordærvelse, men omvend hans Hjerte og giør ham deelagtig i den Naade og Salighed, som du vil skienke mig." — Da blev Manden, som stod ved Døren, pludselig greben af Frygt og Angest; Stokken faldt ud af Haanden paa ham, med lydelig Graad og Klage traadte han ind i Kammeret og spurgte sin Kone, hvorledes hun dog endnu kunde bede for et saa ugudeligt Menneske, som han var, og om der endnu var Naade for ham at vente. Hvo kan beskrive den salige Time, som nu blev den fromme Kone til Deel, i det hun for den ydmygede og sønderknuste Synder kunde forkynde Evangeliet om Guds frie Naade i Kristo Jesu? Men hun kunde ikke beholde Glæden for sig selv alene; endnu den samme Aften ilede hun hen til sin tro Sjælesørger, som stedse havde formanet hende til Taalmodighed og Bøn, og fortalte ham, hvilken glædelig Forandring der var foregaaet med hendes Mand. Og see, da hun kom, havde denne Herrens Tjener

netop ligget i Bøn til Gud for de sikkre og uomvendte Syndere i Menigheden. Med Glæde vandrede nu Ægteparret Omvendelsens og Troens Vei i indbyrdes Fred og Kiærlighed.

348. Det gode Raad.

Luk. 11, 10: Hver den, som beder, han faaer, og hvo som leder, han finder, og den, som banker paa, ham skal oplades.

En gudfrygtig Skomager var i Förstningen meget tilfreds med sin Læredreng, men snart blev denne saa slem, at han tænkte paa at skille sig af med ham. Engang talte Skomageren herom med Læredrengens Pleiefader, og sagde da blandt andet: „Jeg foreholder Knegten hver Dag baade Himmel og Helvede og viser ham, hvor godt det er at troe paa Kristus; men han bryder sig slet ikke om det, han bliver ved at være slem.“ — „Har De da ogsaa, svarede Pleiefaderen, for denne Drengs Skyld talt ligesaa ofte med Kristus, som De har talt med Drengen om Kristus?“ — „Godt, svarede den brave Mester, jeg beholder Fyren endnu en Tid og fölger Deres Raad.“ — Det varede ikke længe, för han fik Skik paa Drengen, som i Tiden blev en meget retskaffen Mand.

349. Luthers Bøn for Myconius.

Mark. 11, 24: Alt, hvad I begiere i Bønnen, troer, at I skulle faae det, saa skal det vederfares Eder.

Frederik Myconius, Luthers Ven, blev i Aaret 1541 saa heftigt angreben af Lungesyge, at man tvivlede om hans Helbredelse. Han selv saae med Ro sin sidste Time imöde, men yttrede ofte ret længselsfuld: „Ak, jeg önskede saa gierne, för min Bortgang fra denne Verden, endnu en-

gang at see min inderlig kiære Luthers Ansigt." — Han blev imidlertid bestandig svagere og kunde ikke sove om Natten, hvorfor Tiden ogsaa blev ham lang. En Nat lod han sig give Pen og Papir, og skrev med rystende Haand et hjerteligt Levvel til sin Ven. Dybt bevæget læste Luther Brevet og raabte höit: „det forbyde Gud!" ilede til sin Pult og skrev til Svar:

„Nei, du flittige Arbeider i Herrens Gierning maa endnu ikke bortkaldes. Jeg beder og anraaber den Herre Jesus, som er vort Liv, vor Frelse og Sundhed, at han ikke vil lade mig vederfares den Ulykke, at jeg skulde see dig gaae foran mig og efterlade mig i denne falske og onde Verden. Jeg befaler dig i Guds Navn at leve, fordi jeg endnu behöver dig saameget til Kirkeforbedringens Værk." Han slutter Brevet med de Ord: „Lev vel, min kiære Frederik! Herren lade mig kun ikke höre, saalænge jeg lever, at I er död, men Han styre det saaledes, at I overlever mig! Det beder jeg for Alvor, vil ogsaa, at det skal være mig tilstaaet, og min Villie skal skee; thi denne min Villie söger det guddommelige Navns Ære, ikke min Ære og Lyst. Det er visseligen sandt."

Myconius laae allerede maallös i Sengen, da Brevet ankom og blev ham forelæst. Men fra denne Time af blev det bedre med ham. Det varede ikke længe, för han kunde reise til Wittenberg og besöge sin Ven Luther. Med dyb Bevægelse vidnede han for Alle, som lykönskede ham til hans Helbredelse: „Ja, I Kiære, næst vor albarmhjertige Fader i Himmelen, takker jeg Morten Luther, denne Bönnens Helt, som kan ved Troen fravinde Gud Alt, for den mig forundte Livsfrist. Hans kraftige Ord have, ligesom Jesu Kraftord til Lazarus, opreist min faldefærdige Hytte." — Og til een af sine Venner skrev han kort för sin Död blandt

andet: „Da jeg i Aaret 1541 faldt i en meget haard Sygdom, skrev jeg til Dr. Luther, at han maatte bede alvorligt for mig og skrive mig et kort Tröstebrev til, lyse Velsignelsen over mig og lade mig fare i Fred til den Herre Kristus og til vore Fædre. Men hvad han har svaret paa min Begiering, vil du see af hans Brev og forundre dig derover. I Sandhed jeg forfærdedes höiligen ved den kiære Mands Skrivelse, da den blev læst for mig. Hvad skal jeg sige? Den kiære Guds Mands kraftige og alvorlige Bön og Befaling til mig beviste en saadan Kraft paa mig, at jeg fra samme Tid af, til stor Forundring for Alle, som have seet mig, har maattet leve i hele fem Aar og udföre, saa godt jeg kunde, det Embede og den Tjeneste, som vor Overhyrde og Herre Jesus Kristus haver betroet mig.“ Med Hensyn til dette Tilfælde erklærede Luther selv: „Hr. Myconius har jeg bedet ud af Döden.“ Mærkeligt nok, at Myconius levede netop to Maaneder efterat Luther var död Aar 1546.

350. Et behageligt Møde.

Ap. Gi. 9, 5: Herren sagde: Jeg er Jesus, den du forfølger; det vil blive dig haardt at stampe imod Braadden.

En Præst i Edinburg mödte engang et ungt Menneske paa Gaden, som tiltalte ham med megen Höflighed. „Jeg troer, sagde Ynglingen, at have hört Dem i Spafields Kapel.“ — „Det kan gierne være, svarede Præsten, thi jeg har oftere prædiket der.“ — Ynglingen: „Kan De huske den Seddel, som engang blev sendt hen til Dem fra en bedrövet Enke, som deri begierede Menighedens Forbön for en ryggeslös Söns Omvendelse?“ — Præsten: „Jo, jeg husker den meget godt.“ — Ynglingen: „Jeg er denne Sön. Deres Bön er bleven hört paa en forunderlig Maade. Jeg

gik tilligemed nogle andre lystige Fyre giennem Spafield til et Sviregilde. Det var netop en Söndag. Da vi kom forbi Kapellet, fik vi det Indfald at gaae derind, for at spotte baade Præsten og hans Tilhörere. I det vi træde ind, er De just ved at læse hiin Seddel. Jeg er ikke i Stand til at beskrive Dem, hvad jeg fölte derved. Jeg blev rystet i mit Hjertes Inderste. Jeg vidste ikke, at Sedlen angik netop mig; men jeg fölte dybt, hvilken Qval det maatte foraarsage et ömt Moderhjerte, at have en saa vanartig Sön, som jeg nu bekiendte mig selv at være. Jeg blev sat i en meget alvorlig Stemning; jeg var ikke mere i Stand til at lee og spotte som mine letsindige Kammerater. Mine Öine vare ufravendt fæstede paa Præsten. Jeg hörte opmærksomt til med et ganske andet Sind end det, hvormed jeg var traadt ind i Kirken. Fra dette Öieblik af fandt Herrens Ord Indgang i mit Hjerte. Jeg bad om Naade og Syndernes Forladelse, og fandt i Troen paa Jesum Kristum Fred og Hvile for min arme Sjæl. Som jeg tilforn havde været min Moders Smerte, saaledes blev jeg nu hendes Tröst".

351. Den bedende Huusmoder.

Gal. 4, 6: Eftersom I da ere Børn, haver Gud udsendt sin Søns Aand i Eders Hjerter, som raaber: Abba, Fader!

Luther og Melanchton vare engang forsamlede med deres Venner og Medarbeidere i Heilbron, for at overveie den evangeliske Kirkes farlige Stilling. Dette erfarede deres Modstandere, og disse vare ikke sene til at træffe kloge Foranstaltninger, der meget let kunde have havt til Fölge, at hele Forsamlingen var bleven tagen til Fange. Faren var i det mindste stor. Melanchton, fuld af Uro over de sörgelige Udsigter, gik ængstelig omkring, og ved den Lei-

lighed kom han ogsaa til et afsides Værelse i det Huus, hvori de vare forsamlede. Her traf han en protestantisk Kone, som sad og skar Roer til sin Mand i en Potte, medens hun gav sit Barn at die. Og midt under denne dobbelte Forretning bad hun inderlig for de evangeliske Læreres Redning af den overhængende Fare, men tillige med en saadan Rolighed og Hengivenhed i Guds Villie, at Melanchton blev dybt bevæget og skammede sig over sin Forsagthed. Med Taarer i Öinene vendte han tilbage til sine Venner og sagde: „Hvor meget beskæmmer dog denne Kone mig! Tre gode Gierninger över hun med sin Tro, medens jeg ikke kunde udöve en eneste!"

LXXI. Helliget vorde dit Navn.

352. En mærkelig Bekiendelse.

Luk. 15, 7: Jeg siger Eder: Der skal være Glæde i Himmelen over een Synder, som omvender sig, mere end over ni og halvfemsindstyve Retfærdige, som ikke have Omvendelse behov.

En Præst i England, der havde Ord for at være en begavet Mand, skulde en Søndag Aften prædike i en Kiøbstad. En talrig Forsamling havde indfundet sig. Da Præsten efter den sædvanlige Bøn stod i Begreb med at begynde sin Prædiken, bøiede han Hovedet ned imod Prædikestolen og forblev i nogle Minuter taus, i det han opløftede sit bevægede Sind til Gud. Nogle meente, at der maatte være tilstødt ham noget; men han reiste sig snart op igien, og i det han tiltalte Forsamlingen, bad han, at man vilde tillade ham, først at fortælle en Historie. „Det er netop 15 Aar siden,

sagde han, at jeg sidste Gang var i denne Kirke, da der blev holdt Gudstjeneste ligesom i Dag. Iblandt dem, som dengang havde forsamlet sig her, vare tre udsvævende Ynglinge, som ikke alene vare komne i den Hensigt at spotte den ærværdige Præst, men havde endog fyldt deres Lommer med Stene, for at kaste dem efter ham paa Prædikestolen. De havde derfor ikke ret længe hørt paa Prædikenen, førend den Ene af dem utaalmodig sagde: „Hvad have vi da nødig at høre paa den Dumrian længer? — slaa kun til!" Den Anden stillede ham imidlertid tilfreds, idet han sagde: „Lad os dog først see, hvorledes han vil komme tilrette med dette Punkt." Neppe havde den Sidste faaet sin Nysgierrighed tilfredsstillet, førend han ligeledes sagde: „Velan, lader os nu bringe ham ud af Koncepterne, thi det er netop faldet ud, som jeg havde tænkt mig det, — frisk Mod! kaster nu!" Dog her lagde den Tredie sig imellem og sagde: „Jeg tænkte, at det bedste var, reent at opgive vor Plan." Derover bleve begge de Andre fortrydelige og løb kort efter ud af Kirken, medens den Tredie blev og hørte Prædikenen til Ende. Hører nu, mine Venner, vedblev Præsten med dyb Rørelse, hvorledes det senere er gaaet disse tre unge Mennesker. Den Første blev allerede for flere Aar siden hængt i Tyburn, fordi han havde gjort falsk Mynt; den Anden sidder som Morder i Fængsel i denne Stad og venter paa sin Dødsdom; den Tredie, mine Brødre, — her blev Taleren saa stærkt og inderlig bevæget, at han maatte holde op et Øieblik, medens han viskede store Taarer af sine Øine, — den Tredie, mine Brødre, er den, som nu staaer i Begreb med at tale til Eder, — skienker ham et opmærksomt Øre!"

353. Præsten og hans Kone.

Ezekiel 33, 11: Saasandt jeg lever, siger Herren, jeg haver ikke Behagelighed i den Ugudeliges Død, men deri, at den Ugudelige omvender sig fra sin Vei, at han maa leve.

En ung Præst kom med den første Kiærligheds Varme til en Menighed, som for en stor Deel førte et ryggesløst Liv og var meget ligegyldig for Guds Ord. Hans Formand havde været en verdsligsindet Mand og var tilsidst forfalden til Drik, saa at han foregik sine Sognefolk med et slet Exempel. Hvad gjorde nu den nye Præst? Han prædikede Evangeliet med Liv og Kraft, og bad ofte Menigheden med Taarer, at den dog vilde omvende sig til Herren og give ham sit Hjerte; men hans Arbeide syntes i længere Tid at være forgiæves. Efterhaanden svandt de store Forhaabninger, hvormed han havde tiltraadt sit Embede; thi han saae Dødens Kulde, ja Synd og Ugudelighed omkring sig. Han begyndte da at bede Gud, at han vilde give ham var det ogsaa kun een Sjæl, og da det forekom ham, at ogsaa denne Bøn blev uopfyldt, saa begyndte han at see sig om i Sognet efter den Enkelte, og længe var han tvivlraadig om, hvem han skulde udsøge sig. Da lød det paa eengang i hans Hjerte: den Næste er den Bedste. Men nu traf det sig just saa, at hans Nabo var en rig og ugudelig Bonde, som larmede og støiede og bandede, saa det stod efter, og levede derhos i Utugt. Det faldt ham derfor tungt at begynde med en saadan; men alligevel besluttede han, daglig i sin Aftentime at bøie sine Knæ og stride med Gud i Bønnen for sin Nabo. Men saa ofte han hørte denne at skielde og smelde, gik det ham næsten som et Sværd igiennem Hjertet. — Efter nogen Tids Forløb sad denne Bonde lige foran ham i Kirken. Med stor Ydmyghed og Kiærlighed talte Præsten om den Forstyrrelse, som Ugudeligheden afstedkommer i Husene. Han saae det

paa Naboens Taarer, at han var rørt af Ordet, og tilfreds gik han ned af Prædikestolen. Men da han saa om Eftermiddagen igien hørte ham at bande og støie, tabte han næsten reent Modet. Aftenen kom, og han kunde ikke finde Frimodighed til den sædvanlige Bøn; hans Hjerte var nedbøiet af Sorg og Mismod Da banker det paa Døren, og see, Naboen kommer ind til ham og spørger med bævende Stemme: „Hvad skal jeg giøre, for at det kan blive anderledes med mig?" — Da blev Præsten oplivet i Aanden, og med inderlig Taknemmelighed imod Gud forelagde han nu Bonden Omvendelsens og Troens Vei, og henviste ham til den Herre og Frelser, som var død ogsaa for hans Synder. Bonden blev et andet Menneske, og hans Omvendelse gav Anledning til Fleres Opvækkelse i Menigheden.

LXXII. Tilkomme dit Rige.

354. De to Brødre.

Viisd. B. 9, 13: Hvilket Menneske kan vide Guds Raad? eller hvo kan betænke, hvad Gud vil?

I Midten af det 15de Aarhundrede levede i Konstantinopel en Mand, ved Navn Theodosius, som havde to Sønner, Theophilus og Krispinus, hvilke han med Omhyggelighed opdrog i Tugt og Herrens Formaning, i det han ofte indskærpede dem, at de hellere maatte offre Liv og Gods, end blive deres Gud og Frelser utroe. Desuden erindrede han dem om, at de skulde gaae flittig i Kirke og høre Guds Ord med Andagt; ja naar de havde Ærinde forbi en Kirke og de fandt denne aaben, skulde de, om de end havde aldrig

saa travlt, ikke lade sig afholde fra at gaae derind og bede et andægtigt Fadervor eller en anden kort Bøn; thi ved saadan Kirkegang vilde Intet forsømmes, den vilde meget mere bringe dem Lykke og Velsignelse. Begge Sønnerne lovede ogsaa at efterfølge deres Faders Formaning og Lærdom, saalænge de levede. Da nu Tyrkerne kort efter beleirede Staden og indtoge den i Mai 1453, huserede disse de Kristnes Fiender grueligt indenfor dens Mure, ødelagde alt, hvad de traf paa, røvede og plyndrede allevegne, og anrettede saa græsselige Blodbade, at selve Stenene hartad maaatte røres derved. Under al denne Tummel og Elendighed kom ogsaa en tyrkisk Officeer, ved Navn Schemet, til Theodosii Huus, og da Ingen vilde lukke ham ind, lod han Døren bryde op med Magt, styrtede ind og myrdede den gode gamle Theodosius og adskillige af hans Huusfolk. Sønnerne derimod havde skjult sig, og da Schemet siden fandt dem, syntes han godt om dem, efterdi de vare smukke, velvoxne Ynglinge; han skienkede dem derfor Livet og gjorde dem til sine Slaver. Siden flyttede han ind i Theodosii Huus med alle sine Skatte, forlod Krigsstanden og ansøgte den tyrkiske Keiser om et Embede ved Hoffet og om Tilladelse til at maatte tilbringe sine øvrige Dage i Rolighed. Dette blev ham tilstaaet, og Keiseren forærede ham tillige et Stykke Land udenfor Byen, hvor han anlagde en smuk Have og et Teglbrænderi, for at han kunde holde sine mange Slaver i bestandig Tvang. Ogsaa Theophilus og Krispinus maatte arbeide meget haardt, og de fik ret Leilighed til at øve sig i Taalmodighed. Schemet passede nøie paa, at alt det befalede Arbeide blev udført, og naar han saae de kristne Slaver, pleiede han undertiden at udlee dem, i det han forestillede dem, hvor daarligt de handlede imod sig selv, at de saaledes vilde slæbe sig hjel, da de dog kunde have det bedre. Thi naar en kristen

Slave erklærede, at han vilde blive en Muhamedaner, blev han i Almindelighed strax befriet fra det svære Arbeide og fik bedre Kost end de andre. Ved dette Lokkemiddel lykkedes det ham ogsaa, at faae flere Kristne til udvortes at antage den muhamedanske Religion. Men Theophilus og Krispinus erklærede med Bestemthed, at de vilde leve og døe som Kristne. Dette ærgrede Schemet, som holdt meget af disse unge Mennesker, og han besluttede derfor, enten med det Gode eller det Onde at bringe Brødrene til at fornegte deres Tro. Til den Ende tog han dem fra Arbeidet og sagde, at de skulde opvarte ham i hans Huus, hvor han hver Dag prækede for dem og forestillede dem, hvor godt de kunde faae det hos ham, naar de blot vilde gaae over til Muhamedanismen. Men da de altid stode imod og gave ham kort Besked, blev han utaalmodig og sagde: „Siden alt det Gode, jeg har lovet Eder, ikke kan bevæge Eder til at adlyde min Befaling, saa kommer jeg nok til at anvende alvorligere Midler. Jeg vil derfor endnu give Eder fire Uger til at betænke Eder i; i den Tid kan I vælge, enten at blive Muhamedanere og nyde min Naade og Beskyttelse og alt Godt, saalænge I leve, eller for Eders Opsætsigheds Skyld belave Eder paa den visse Død; thi saadanne ulydige Slyngler vil jeg ikke længere taale omkring mig." Ved disse Ord bleve Brødrene vel forskrækkede, og sukkede og græd meget. Alligevel holdt Theophilus fast ved sin Tro, ihukommende Herrens Ord og sin Faders Formaning. Men Krispinus blev vaklende af Frygt for Døden og ved de herlige Løfter, hans Herre havde givet ham, saa at han tilsidst erklærede for Schemet, at han efter hans Ønske og Villie vilde blive en Muhamedaner. Herover blev Theophilus saa vred, at han i Schemets Nærværelse sagde til ham: „Ak, Broder, hvor kan du dog være saa daarlig, at du, for at undgaae en kortvarig timelig Li-

delse, vil udsætte dig for at blive kastet i Helvedes Ild, som brænder evindelig? Skamme maa du dig, at du saa ganske slaaer din salig Faders gientagne Formaninger hen i Veir og Vind. Jeg for min Deel vil efterfølge dem og med Guds Hjælp blive en standhaftig Kristen, om jeg end derover skulde hundrede Gange miste mit Liv." — Schemet skar Tænder af Forbittrelse over denne frimodige Tale, og saae paa ham, som om han vilde æde ham, i det han sagde: „Vi kun lidt, din Skielm, du skal snart komme til at erfare, hvor godt din Broder vil faae det, og hvor slemt det vil gaae dig." Derpaa gik han ud til sit Teglbrænderi og spurgte Mesteren, naar han igien gjorde Ovnen hed, for at brænde Steen. Og da Schemet hørte, at dette vilde skee allerede næste Dag, gav han Opsynsmanden denne grusomme Befaling: „Naar jeg i Morgen sender dig en Slave og lader spørge, om du har gjort, hvad jeg befalede, skal du strax tage ham og, uden at bryde dig om, hvad han siger til det, kaste ham i den gloende Ovn." — Da nu Schemet var kommen hjem, lod han Theophilus næste Morgen kalde til sig og sagde: „Skynd dig og løb hen til Teglovnen og spørg Mesteren, om han har gjort, hvad jeg befalede." Theophilus, som ikke anede noget Ondt, gik, som hans Herre havde sagt. Men underveis kom han forbi St. Mikkels Kirke, og da han hørte, at Gudstjenesten allerede var begyndt, kom han sin Faders Formaning ihu og gik derind. Hans Hensigt var kun at bede et Fadervor, men da hans Herres Trusler havde gjort ham lidt tung om Hjertet, opholdt han sig noget længere og bad i Særdeleshed, at han vilde bøie hans Herres Hjerte til at lade ham blive ved sin Tro; men om dette ikke behagede Gud, at han dog vilde give ham Mod og Kraft til med sit Blod at bekræfte den kristne Troes Sandhed og bekiende Frelseren til sit sidste Aandedræt. Under disse hans vemo-

dige Suk og andægtige Bønner til Gud forløb mere af Tiden, end Theophilus selv mærkede. Og da Præsten snart skulde lyse Velsignelsen, tøvede han endda nogle Dieblik, for at tage denne med.

Imidlertid kunde Schemet ikke vente, indtil han selv fik Leilighed til at komme ud til Teglbrænderiet, for at erfare, hvorledes det var løbet af med Theophilus, og om han havde været saa villig, som han havde foregivet, til at døe. Derfor kaldte han Krispinus til sig og befalede ham at gaae ud til Teglbrænderiet og spørge Mesteren, om han havde gjort, som hans Herre havde befalet, og hvorledes det Hele var gaaet. Krispinus løb strax det bedste han kunde, og da hans Vei ogsaa faldt forbi Kirken, hvori hans Broder endnu opholdt sig, slog Samvittigheden ham, hvorfor han ikke vilde see til den, men gik langt over til den anden Side og skyndte sig at komme videre. Da han saaledes snart naaede Teglovnen, og spurgte, om hans Herres Befaling var efterkommet, svarede Mesteren ja, han skulde vise ham det, blot han vilde gaae lidt ned med ham. Krispinus fulgte ham ganske villig; men da de kom foran Ovngabet, tog Mesteren fat paa ham, og hvormeget Krispinus end gjorde Indvendinger og skreg, at han var ikke den rette, han vilde jo blive en Muhamedaner m. m., saa hjalp det ikke; thi Mesteren gjorde kort Proces og kastede ham ind i Ovnen, hvor han i Hast blev brændt til Aske. — Neppe var dette skeet, før Theophilus kom løbende; thi for saavidt muligt at indhente den forsømte Tid, havde han nær løbet Livet af sig. Han spurgte nu, om Schemets Befaling var udført; hvortil Mesteren svarede: „Gaa hen og sig din Herre, at jeg har gjort, som han befalede; thi endskiøndt Knegten paastod, at han ikke var den rette og at han vilde blive en Muhamedaner, saa har jeg dog efter Ordre kastet ham i Ovnen, hvor han allerede er brændt."

Med denne Besked gik Theophilus bedrøvet tilbage, da han ikke vidste, hvem denne Ulykke havde truffet, og løb af alle Kræfter, for at bringe sin Herre Svar. Da Schemet saae Theophilus endnu levende for sig, vidste han næsten ikke for lutter Vrede og Forbauselse, hvad han skulde sige; hans hele Legeme rystede, og han blev bleg som et Lig. Imidlertid spurgte han dog Theophilus, hvor han var bleven af, og hvorfor han havde været saa langsom til at forrette hans Ærinde. Theophilus tilstod ham da den rene Sandhed og sagde: „Min sal. Fader har ofte sagt, at naar min Vei faldt forbi en Kirke, skulde jeg gaae derind og bede en kort Bøn til Gud, i det han forsikkrede, at om jeg end havde aldrig saa vigtige Ting at forrette, vilde de ikke derved blive forhindrede, saa at denne Tid var godt anvendt. Da jeg nu kom hen til St. Mikkels Kirke, erindrede jeg mig denne hans Formaning, gik ind og bad til Gud; og da Præsten var nær ved at lyse Velsignelsen, biede jeg saa længe, til jeg kunde faae denne med. Derefter gik jeg strax ud og løb saameget hurtigere, for at indhente det Forsømte." — Schemet hørte paa Theophili Undskyldning, uden at indvende noget derimod, drog nogle dybe Suk og sagde endelig: „Ak, Theophile, den Gud, som du tjener, er vissélig den almægtige og sande Gud, som alle Mennesker bør ære. Thi jeg seer heri tydeligt hans stærke Arm og uimodstaaelige Magt, i det han, da jeg vilde tvinge dig til at falde fra ham, og du alligevel forblev ham tro, paa saa forunderlig en Maade tilintetgjorde det Forsæt, jeg havde fattet til at straffe dig for din Ulydighed imod mig, men end mere forunderlig har straffet **den**, som af Frygt for timelig Lidelse vilde fornegte ham; thi din Broder er i dit Sted bleven kastet i Teglovnen og opbrændt, hvilket saaledes har rørt mit Hjerte, at jeg bekiender frit ud for dig, at jeg fra denne Time af stedse skal

have Høiagtelse og Ærbødighed for de Kristnes Gud, hvorimod jeg vil forkaste Muhamedanernes Lærdomme." — Theophilus, som paa eengang blev bedrøvet over sin Broders ynkelige Død og glad over det Gode, som Gud saa forunderlig havde virket i denne Tyrans Hjerte, udøste Strømme af Taarer og sagde: „See her Guds Gierning! Hans Navn være lovet og priset i al Evighed!" — Schemet faldt Theophilus om Halsen og sagde: „Siig mig dog, hvorledes skal jeg bære mig ad, at jeg kan blive en Kristen og aldeles befriet fra den tyrkiske Overtro?" Theophilus faldt paa Knæ, lovede og takkede Gud med saadan brændende Andagt, at Schemet græd som et Barn og sagde: „Bed nu ogsaa til Gud, at han vil være mig naadig og hjælpe mig ud af dette Sodoma!" Theophilus gjorde efter hans Begiering, og Herren styrede det saaledes, at Schemet omsider kom bort. Han lod sine bedste Sager bringe ombord, og seilede tilligemed Theophilus over til Italien, hvor han blev bekiendt med nogle oplyste, kristelige Mænd, som toge sig af ham og veiledede ham paa bedste Maade, saa at han omsider ved Daaben blev optaget i Kirkens Skiød. Han levede dog ikke ret længe efter den Tid; men kort før sin Død indsatte han Theophilus til Arving af hele sin Formue; og denne takkede Gud herfor som for hans Naade i Almindelighed, tog en Hustru, og levede endnu i mange Aar roligt og fornøiet i Herren.

355. Det søde Evangelium.

1 Joh. 4, 10: Derudi bestaaer Kiærligheden, ikke at Vi have elsket Gud, men at Han haver elsket os og haver udsendt sin Søn til en Forsoning for vore Synder.

Førend Bibelen endnu var bleven trykt i det Ceylonske Sprog, tog en Missionær paa denne Ø en Dag ved et

Sygebesøg et Ark Papir med sig, hvorpaa han havde skrevet en Oversættelse af det tredie Kapitel af Johannes's Evangelium, der fornemmelig handler om Guds forbarmende Naade i Kristo Jesu. Dette læste han for den Syge, som fandt en usigelig Trøst deri. Ved sin Bortgang lagde han Papiret sammen og vilde stikke det til sig; men den Syge bad ham indstændig om at maatte beholde det. „Men du kan jo ikke læse", sagde Missionæren. „Det er vel sandt, svarede den Syge, men det indeholder noget, jeg veed ikke, hvad jeg skal kalde det, noget saa Sødt; du maa ikke tage det med dig; jeg kan nok faae Nogen til at læse det for mig engang imellem". Han beholdt da Bladet, og Missionæren, som siden oftere besøgte ham, bemærkede, at han ved denne lille Deel af Bibelen havde fundet Frelsens Vei og derefter en salig Død. Han levede endnu saa længe, at han kunde aflægge det lyddelige Vidnesbyrd og den bestemte Erklæring, at han ganske havde overgivet sig til Frelseren, og derpaa døde han med Troens Fred og det evige Livs Haab i sit Hjerte. Da man løftede Liget op, laae Bladet under hans Hoved. Til Joh. Evang. 3die Kap. havde han altsaa støttet sit Hoved i Døden.

356. Ibeiernes Omvendelse.

Es. 60, 1. 3: Giør dig rede, bliv oplyst; thi dit Lys kommer, og Herrens Herlighed opgaaer over dig. Hedninger skulle vandre i dit Lys, og Konger i Glandsen, som opgaaer for dig.

I Georgien eller Grusien, en russisk Provinds i Nærheden af det sorte Hav, boer et lille Bjergfolk, fra Arildstid bekiendt under Navnet Iberierne, som for 1500 Aar siden blev omvendt til Kristendommen paa følgende forunderlige Maade. Iberierne førte dengang Krig med et Folk, hos hvilket Kristi Evangelium allerede havde fundet nogen Indgang. Efterat have vundet en Seier over dette

Folk, bortførte de fra det fiendtlige Land tilligemed andet Bytte ogsaa en ung armenisk Pige, for at sælge hende som Slavinde. En fornem iberisk Familie fik fat paa det fremmede Barn, men anede ikke, hvad den kiøbte i denne Pige. Thi hun var en eenfoldig troende Kristen og blev et Redskab i Guds Haand til at tænde Ordets Lys i hine formørkede Egne. Saaledes tilbragte nu den arme Pige sit eensomme Liv, uden Fader og Moder, Slægt og Venner, blandt det vilde, hedenske Folk, som tilbad et Billede af den persiske Afgud Ormuzd. Dog tabte hun ikke Modet; thi Jesus Kristus og Forjættelsen om Hans bestandige Nærhed var hendes store Trøst under al hendes Elendighed. Villig og stille gjorde hun, hvad man befalede hende, og Mere endda. Men netop dette hendes tjenstfærdige Væsen og den store Troskab, som hun lagde for Dagen i hele sit Forhold, skaffede hende i kort Tid Alles Tiltro og Kiærlighed.

Nu hændte det sig en Dag, at man paa det Sted, hvor hun opholdt sig, efter Folkets Skik bar et sygt Barn omkring fra Dør til Dør, for at den, der vidste et Lægemiddel imod denne Sygdom, kunde angive det. Men Ingen vidste noget Raad, og de stakkels Forældre droge stedse sørgmodigere og mere nedbøiede videre med deres døende Yndling. Da var der Een, som fik det Indfald, at man burde dog ogsaa vise den fremmede Pige Barnet, om ikke hun maaskee fra Hjemmet af kunde vide et Middel mod den farlige Sygdom. Man gik ogsaa snart ind paa dette Forslag, og førte Barnet hen til det Huus, hvor Nunia — saaledes hed den kristne Pige — tjente, og hun blev hentet fra sit Arbeide. Nunia kom og hørte Folkenes Begiering. „Dog nei, svarede hun forlegen, jeg stakkels Pige formaaer ikke at raade eller hjælpe Eder;

imidlertid kunde jeg dog nævne Eder Een, tilføiede hun med en munter og venlig Mine, som er i Stand til at give Eder Barnet tilbage og udfrie det ikke blot af denne Sygdom, men selv af Døden. Paa de bekymrede Forældres indtrængende Spørgsmaal: „hvem det dog var og hvor han boede?“ svarede hun: „Han er en stor og almægtig Herre og sidder høit over Jorden paa sin himmelske Trone; men ikke desto mindre nedlader han sig dog gierne til alle dem, der begiere hans Hjælp og Trøst, thi han er Kiærligheden og Barmhjertigheden selv“. — „Ih, saa gaa, raabte de Tilstedeværende, og hent ham!“ Og Pigen gaaer paa deres Ord, og bøier sine Knæ for sin kiære Herre og Frelser, Jesus Kristus, og beder: „For din Æres og dit Navns Skyld, Herre Jesu, aabenbar dig her og hjælp!“ Og Frelseren lægger sit velsignende Ja og Amen til den fromme Piges Bøn; thi i det hun vender tilbage med glad Fortrøstning i sit Hjerte, slaaer det syge Barn Oinene op, seer sig omkring med et venligt Smiil og — er helbredet. Forældrene, som vare næsten ude af sig selv af Glæde, droge nu hjem med deres Skat, og hvem de mødte paa Veien, maatte høre, hvad der havde tildraget sig med det kiære Barn. Den fremmede Slavinde, hvem man tilskrev dette Under, blev fra nu af betragtet som et høiere Væsen. Den omtalte Begivenhed blev snart bekiendt over hele Landet. Den kom saaledes ogsaa for Dronningens Øren; og da hun netop efter nogen Tids Forløb faldt i en svær Sygdom, sendte hun ogsaa Bud efter Pigen og anmodede hende om at komme til sig. Alligevel tog Nunia ikke imod Indbydelsen, men blev hvor hun var; thi det gjorde hende ondt, at man tænkte paa at vise hende en Ære, som alene tilkom den Herre og Frelser, hun tjente. Dog hvad skeer? Dronningen lod

sig i egen Person føre hen til hende. Da Nunia saae dette, blev hendes Hjerte dybt bevæget; hun bad igien, og — mærkeligt nok — Dronningen reiste ogsaa helbredet hjem. Da Kong Miraus saae sin elskede Gemalinde komme sund og frisk tilbage, blev han overrasket af Glæde, og gjorde strax Anstalter til at oversende Pigen en Mængde kostbare Foræringer. Men Dronningen fraraadede ham dette paa det bestemteste, i det hun forsikkrede, at han kun derved vilde sætte Pigen i Forlegenhed og maaskee bedrøve hende; thi dette forunderlige Barn forsmaaede alle jordiske Goder og ansaae sig ikkun da belønnet for sine Tjenester, naar man bøiede Knæ for hendes Gud. Dette forundrede Kongen, uden dog i Dieblikket at giøre noget dybere Indtryk paa hans Hjerte. Men siden var han en Dag paa Jagt, og i det han satte efter et vildt Dyr, kom han, uden selv at mærke det, for langt ind i en stor Skov. Her blev han paa eengang omringet af en mørk Taage, som skilte ham ganske fra det øvrige Selskab. Han vidste ikke længere, hvor han var; han søgte en Udgang, men kunde ingen finde. Han forvildede sig stedse dybere i den eensomme Skov. Aftenen brød frem; hans Forlegenhed steg til det Høieste. Han stødte i sit Jægerhorn, men Ingen svarede. Da kom han uvilkaarlig til at tænke paa Pigen fra det fremmede Land, og hvad hun havde talt om den store, usynlige Konges Magt, hvorledes han har sit Slot og sin Trone høit over Jorden, men ikke desto mindre er tilstede overalt, hvor man begierer ham. Er dette saa i sig selv, tænkte Miraus, hvad hindrer ham da i, ogsaa at aabenbare sig for mig? Og som han tænkte dette, bøiede han strax sine Knæ i Støvet, og giennemtrængt af en hellig Frygt, begyndte han med dyb Andagt at bede saaledes: „Du, hvem den Fremmede kalder sin Gud, Jesus,

lever du, er du almægtig, o saa viis det nu og hjælp mig ud af denne min Forlegenhed og Nød! Skaf mig en Udgang, saa skal mit Hjerte, mit hele Liv og hvad jeg er og har, tilhøre Dig!" Denne Bøn kom fra Hjertet, og neppe vare Ordene udgaaede over hans Læber, førend den mørke Taageskye med eet rullede sig sammen som et Klæde, Himmelen saae atter klar og blaa ud, og Kongen gjorde kun nogle Skridt fremad i Skoven, saa blev han paa eengang vaer, hvor han var, og fandt Udgangen. Han kom lykkelig og vel tilbage til Sine. Overvældet af sine Følelser fortalte han sin Kone, hvorledes det var gaaet ham. Nu tvivle de ikke længere: Slavindens Gud er ogsaa for dem den sande, den levende Gud. Dagen efter begave de sig hen til Nunia, og da Kongen med dybt bevæget Hjerte havde fortalt hende det Under, han saa nylig havde erfaret, tog han saavel som Dronningen Pigens Haand med de Ord: „O siig os dog noget Mere om din Jesus!" Og fra den Stund af saae man dem begge ligesom lærvillige Børn at sidde ved den ringe Slavindes Fødder, og Nunia forkyndte dem med elskelig Ydmyghed og Eenfoldighed, hvad hun vidste om Frelseren og hans store Gierninger; og de annammede Begge hendes Ord med Taknemmelighed; og Nunias Hjerte, hvor smeltet var det, hvor udvidede det sig i Kiærlighed, og hvor brændte det af Nidkiærhed for Herrens Ære! Og det varede ikke længe, forend der frembød sig et endnu skiønnere Syn — en Missionær i Kongekrone, en Prædikant i Herskerdragt! — Begge vare nemlig af den Mening, at de kunde ikke velsigne deres Folk med en større Velgierning, end naar de forkyndte dem det livsalige Evangelium om Gud, som var aabenbaret i Kiødet, som var bleven Menneske. Og saaledes stod da Kongen i sit Land og prædikede for Mændene, og Dronningen for Konerne og Pi-

gerne. Og Herren saae med Velbehag ned paa disse kronede Vidner. Folket annammede det gode Ord med Glæde; den Herre Jesus holdt sit Indtog i de vilde Skarers Hytter og Hjerter. — Efter den unge armeniske Piges Raad udbad man sig kristelige Lærere fra hendes Fædreland; og paa Ruinerne af de nedbrudte Afgudsaltere reiste sig Tid efter anden smukke, lyse Kirker, som gienløde af taknemmelige Lovsange til Ære for Ham, den Israels Herlige, der saa naadig havde antaget sig de dyrekiøbte Sjæle.

357. Strømmen.

Kol. 3, 2: Tragter efter det, som er oventil, ikke efter det, som er paa Jorden.

En Yngling kom engang til en bred Strøm og bad, at man vilde sætte ham over den. Det var hans første Søreise. Byen, som han vilde til, laae ligeover for det Sted, hvorfra han skulde gaae ud; men Færgemanden satte sin Stage saa kraftigt imod Strømmen, at det lod som han havde i Sinde at lande et godt Stykke ovenfor Maalet. — Den Reisende spurgte derfor: „Hvor gaaer Reisen hen, min Ven?" — „Lige over," svarede Færgemanden. „Naar dette er den lige Vei, vedblev det unge Menneske, saa troer jeg, at mine Øine bedrage mig. Skal det gaae saaledes fremad, antager jeg, at vi komme fire eller fem hundrede Skridt for høit op." — „Ja, min unge Herre, svarede Færgemanden, naar det gaaer saaledes fremad. Men Vandets Kraft vil, naar vi komme midt i Strømmen, drive os langt nok til Siden. Min salig Fader pleiede gierne at sige: En god Færgemand, som vil sætte lige over en Strøm, maa ligesom en Kristen sætte sit

Sigte noget høit, thi ellers kommer han for langt ned. Den Ene drives til Siden af Vandets, den Anden af Verdens Strøm."

LXXIII. Skee din Villie, som i Himmelen, saa og paa Jorden.

358. Det uventede Møde.

1 Mos. 46, 30: Og Israel sagde til Joseph: Nu vil jeg gierne døe, efterat jeg har seet dit Ansigt, at du endnu er levende.

I Midten af forrige Aarhundrede reiste en engelsk Kiøbmand, ved Navn Edmund, over til Tunis i det nordlige Afrika. Et ungt Menneske paa 15 Aar, som han havde antaget i Søns Sted, ledsagede ham paa denne Reise. Ynglingen, som hed Karl, var meget videlysten; derfor gik han omkring i Egnen og besaae alt, hvad der kunde tiltrække sig en Udlændings Opmærksomhed; undertiden aftegnede han ogsaa smukke Egne paa Landet, medens hans Pleiefader besørgede sine Handelsforretninger. — Paa een af sine Vandringer igiennem en venlig Skov nær ved Havet traf Karl en Olding, som sad ved en Kilde, hensunken i dyb Kummer. Hans Klædedragt viste, at han var een af de Ulykkelige, der her, som paa forskiellige andre Steder, under Navn af Slaver behandledes næsten som Qvæg. Medlidenhed og Nysgierrighed tillige bevægede den unge Englænder til at nærme sig ham. Han tiltalte ham venligen, satte sig ned ved Siden af ham og spurgte ham om Aarsagen til hans Kummer. Den Gamle sukkede, kastede et vemodigt Blik paa Ynglingen og sagde: „Lad

mig ikke fortælle dig min Historie; thi har du et Hjerte som jeg, og kan du føle, hvad jeg har følt, saa vilde dit Livs Glæde betages dig for længere Tid."

Ynglingen, hvis Nysgierrighed blev vakt endnu mere ved dette Svar, trykkede ham i Haanden og bad ham indstændig, at han dog vilde fortælle ham sin Ulykke. Da tog den Gamle Ordet og sagde: „Saa vid da, medlidende Yngling, at denne lille Høi, som vi sidde paa, bedækker de jordiske Levninger af min trofaste Ægtefælle. Hun ledsagede mig paa en Søreise, fordi hun ikke kunde leve mig foruden. En heftig Storm kastede os over paa den afrikanske Kyst, hvor vi bleve overfaldne af Sørøvere og bortførte som Fanger. Herren styrede det dog saaledes, at jeg ikke blev skilt fra min Kone og en lille Søn, som endnu laae ved Brystet; thi vi bleve alle Tre kiøbte af een og samme Herre. Vel paalagde man os de besværligste Arbeider og behandlede os ofte med umenneskelig Haardhed. Men vi fandt os i vor Skiebne med Taalmodighed, og vor indbyrdes Kiærlighed lettede Byrden for os. Saaledes vare allerede to Aar forløbne, da det behagede Gud . . . . (ved disse Ord brød en Taarestrøm frem af Oldingens Øine, og han maatte holde op et Øieblik, men vedblev derpaa saaledes): Hvad skal jeg sige dig, gode Yngling? See Høien her, den siger dig alt. I den ligger min Glæde, hele min Lykke begraven. Endnu havde jeg dog beholdt en Gienstand, der bandt min nedbøiede Sjæl til Verden. Det var Pantet paa vor Kiærlighed, min lille Søn, som dengang var tre Aar gammel. Naar han laae saa venlig og rolig i mine Arme, saa ofte jeg satte mig ned paa dette mig saa kiære Sted, for at græde af Hjertenslyst; naar han klappede mig med sine smaa Hænder og bad mig, ikke at græde saaledes, og jeg da i hans

Ansigtstræk saae hans dyrebare Moders Billede og med Inderlighed trykkede ham til mit Bryst, saa nød jeg en salig Fryd, som langt opveiede mine Trængsler og Besværligheder. — Engang da jeg i Middagsheden (den Tid paa Dagen, da man undte mig nogen Hvile) kom herhen og overlod mig til min Bedrøvelse, sysselsatte den Lille sig med at plukke Blomster, for deraf at flette en Krands, som han vilde hænge paa denne Busk over sin kiære Moders Grav. For at hente nogle flere Blomster, lod han Krandsen, som næsten var færdig, blive hos mig og løb hen til Stranden. Et pludseligt Skrig vakte mig af min Tungsindighed. Jeg løb alt hvad jeg kunde hen til Stranden og saae — mit kiære Barn bortført af umenneskelige Sørøvere, der allerede seilede bort for fulde Seil. Forgiæves anraabte jeg Gud og Mennesker om Hjælp, forgiæves udstrakte jeg mine rystende Arme og bad de ufølsomme Mennesker, i det mindste at tage mig med. Røverne vare allerede for langt borte, til at kunne høre mit Jammerskrig; og min Søn, min stakkels lille Søn! — — —"

„Ligger i Deres Arme," udraabte den unge Englænder, i det han kastede sig i Oldingens Favn. — Længe holdt de hinanden omslyngede, indtil deres heftigt bevægede Hjerter omsider gave sig Luft ved Glædestaarer. Den lykkelige Olding overbeviste sig snart om, at det ikke var Blendværk, men at han virkelig holdt sin elskede Søn, hvem han troede for stedse at have mistet, i sine Arme. Efterat Begge igien vare blevne i Stand til at tale, fortalte Karl, at hans Bortførelse og den Omstændighed, at han kort i Forveien havde plukket Blomster, aldrig var gaaet ham af Minde, men at han ingensinde havde kunnet erindre sig enten sin Faders Navn eller Navnet paa det Land, hvor han havde levet med ham som Barn. Sørøverne havde

dengangført ham til Amerika, hvor de solgte ham til en spansk Slavehandler. Denne havde igien afhændet ham til en engelsk Kiøbmand, der snart havde faaet ham kiær som sin egen Søn, havde taget ham med sig til England, og, da han selv ingen Børn havde, indsat ham til Arving af hele sin Formue. Og denne hans Velgierer var nu i Handelsforretninger kommen til Tunis tilligemed ham. Den overraskede Yngling ilede nu med at opsøge sin Pleiefader, for at meddele ham sin uventede Lykke. Oldingen og Edmund vare neppe komne sammen, før de betragtede hinanden med en vis Forundring. „Dit Navn, kiære Gamle?" spurgte Kiøbmanden. „Er Edmund," svarede Oldingen; „og dit Navn er?" — „Navnet paa din lykkelige Broder!" raabte Edmund og kastede sig i den henrykte Oldings Arme. Det unge Menneske blev staaende med opspilede Øine og aaben Mund som forstenet, uden at kunne fremføre et Ord. — Det er umuligt at beskrive den Glæde, Enhver af dem følte i dette Øieblik. Endelig kom det til en Forklaring, og det viste sig da, at den yngre Edmund havde anseet sin Broder for død, fordi han aldrig havde kunnet erfare noget om ham, siden han reiste fra England; han havde derfor ogsaa taget hans Formue i Besiddelse. Han fortalte endvidere, at Karl paa den Tid, han kiøbte ham, havde glemt sit Modersmaal, hvorfor han aldrig havde kunnet komme paa den Tanke, at han var en indfødt Englænder, og endnu mindre, at han var hans Brodersøn; han havde meget mere anseet ham for en Søn af en Spanier.

Den yngre Edmund ilede derpaa til sin Broders Herre og kiøbte ham fri. „Du er fri, min dyrebare Broder, raabte han til ham, da han kom tilbage, og i Morgen reise vi til England." Men med Vemod maatte han høre,

at hans Broder var fast bestemt paa at tilbringe de faa Dage, han endnu havde at leve i, paa det Sted, hvor Levningerne af hans elskede Hustru hvilede. Alle Bønner vare forgiæves. Man besluttede derfor at bygge et lille Huus paa dette Sted; og Karl vilde blive hos sin Fader, for at pleie ham i hans Alderdom. Den yngre Edmund reiste derefter til England, ophævede sin Handel og gjorde alt i Penge, hvorpaa han vendte tilbage til Tunis, for at tilbringe Resten af sine Dage hos sin kiære Broder.

359. Negerslaven.

Es. 65, 1: Jeg er søgt af dem, som ikke spurgte, jeg er funden af dem, som ikke ledte efter mig. Jeg sagde til et Folk, som ikke er kaldet efter mit Navn: see her, her er jeg.

En Missionær paa de engelske Kolonier i Vestindien kom en Dag i Skolen, hvor han hørte en Negerslave bede saaledes: „O Herre Jesu, jeg takker dig af Hjertet, fordi du har sendt et stort Skib og i dette — slette Mennesker il mit Fædreland, for at tage mig bort derfra og føre mig hid til dette fremmede Land, hvor jeg har kunnet høre tale om Dig og lære at elske Dig. Og nu, o Herre Jesu, beder jeg dig om en stor Naade endnu: Send andre onde Mennesker i et andet stort Skib, at de kunne borttage også min Fader og min Moder og føre dem til dette Land, paa det ogsaa de kunne lære at kiende og at elske Dig."

Nogle Dage efter kom Missionæren ned til Stranden; her traf han atter Negeren, som stod og skuede med ufravendt Blik ud over Havet, for at iagttage de ankommende Skibe. „Hvad seer du efter, Thomas?" spurgte Missionæren. — „Jeg seer, om Jesus har hørt min Bøn," svarede Negeren. To Aar igiennem saae man den kiære

Søn, Dag for Dag, som kunde det være et Øieblikś Sag, at holde Vagt ved Stranden og give nøie Agt paa ethvert ankommende Skib. En Dag kom han med opklaret Aasyn og jublende til Missionæren og sagde: „Tænk engang, min Fader og min Moder ere ankomne med Skibet!" Virkelig havde Gud hørt dette Barns eenfoldige Bøn.

LXXIV. Giv os i Dag vort daglige Brød.

360. Stilling og Steenkullene.

Es. 50, 7: Herren min Gud hjælper mig, derfor bliver jeg ikke beskæmmet.

Den bekiendte Læge og Skribent Jung-Stilling havde en Dag ikke saa meget som en Rigsdaler i sit Huus. See, da kom en Mand kiørende med et Læs Steenkul, som Stilling behøvede til Huusholdningen, og holdt udenfor hans Dør. Doktorens Hustru græd; men han anraabte i en brændende Bøn Gud om Hjælp. Imidlertid bleve Kullene læssede af, og Manden, der havde bragt dem, vaskede derpaa sine Hænder og vilde til at gaae ind, for at modtage sin Betaling. Stilling saae alt dette og vidste ikke at hjælpe sig i sin øieblikkelige Forlegenhed. Hjertet bankede i ham, og hans Sjæl kæmpede med Gud. Da traadte en Mand ind, som Stilling for nogle Uger siden havde helbredet for en haard Sygdom; men Betalingen herfor havde denne, som sædvanlig, skrevet paa Regning til det følgende Nytaar. „Jeg har netop modtaget nogle Penge, sagde Manden; og da jeg gik forbi Deres Dør, faldt det mig ind, at jeg ikke behøvede at lade min Regning staae hen

til Nytaar; derfor vil jeg helst betale den nu. De kunde maaskee ogsaa have Brug for Pengene." — Stilling gjorde Regningen op og modtog ti Rigsdaler. Nu kunde han betale Steenkullene.

361. Den fattige Skrædder.

Psalm. 33, 18—19: See, Herrens Øine ere til dem, som ham frygte, som haabe paa hans Miskundhed, at frie deres Sjæl fra Døden og opholde deres Liv i Hungeren.

En fattig Skrædder havde efter mange Vanskeligheder giftet sig og sat sig ned paa et fremmed Sted. Men der var næsten Ingen, som lod arbeide hos ham; de faa Penge, han havde at begynde med, gik snart op, og nu havde den arme Skrædder hverken Brød eller Arbeide. Konen laae syg tildeels af langvarig Kummer, og den lille Datter sad paa Dørtærskelen og græd af Sult. Faderen stod ved Vinduet, bleg af Sorg og udmattet, ikke af Arbeide, men fordi han i længere Tid ikke havde spiist noget. Det var bælgmørkt ude, og Regnen pidskede paa Vinduerne; i Hjertet var det ogsaa mørkt, og det lød saa ynkeligt: „Uden Hjælp og Redning!" Da bad den stakkels Skrædder med milde Taarer til Ham, som føder Fuglene under Himmelen og ikke forglemmer Ravneungerne, som raabe til ham; og han følte sig derved noget lettet og opmuntret. Dog hvorfra skulde Brødet komme om Natten i Storm og Regn? For Mennesker maatte dette vel synes underligt; men for Gud ere alle Ting mulige. Thi see, netop som Skrædderen havde bedet, hører han paa eengang Nogen at famle i Mørke op ad den lille Trappe; et Menneske leder efter Klinken paa Døren, lukker op og træder ind. Det var Gaarskarlen i det Vertshuus, som laae ligeover for

Skrædderens Bolig. Der var kommen en Reisende til Byen, som endnu i denne Nat vilde have sig et Par Beenklæder syet. For at slippe noget nemmere, gik Gaardskarlen over til den fattige Skrædder i Huset ligeoverfor, til ham, som netop anraabte Gud om Hjælp. Skrædderen gik strax over i Giestgivergaarden; han var usselt klædt og saae meget forknyt ud. Den Fremmede betragtede ham derfor med et noget mistroisk Blik og spurgte ham, om han turde paatage sig at sye Buxerne; thi Tøiet var meget fiint og kostbart, og det vilde være slemt, dersom Arbeidet ikke blev gjort som det skulde: det var noget, han saae meget nøie paa. Han vilde hellere give ham et Par Skilling for sin Uleilighed med at komme til ham, og saa lade en anden Skrædder hente. Denne Tale krænkede den fattige Haandværksmand, som vidste godt at bruge sin Naal, naar han blot kunde faae noget at bestille. Imidlertid sagde han blot, at Arbeidet sikkert skulde blive til den Reisendes Tilfredshed.

Han skyndte sig nu hjem, og gav sig til at arbeide det bedste han kunde. Han var rigtignok træt og mat af Sult; men naar Haanden vilde til at synke, saae han paa sin syge Kone og sit dødblege Barn; det jog Søvnen af hans Øine og styrkede hans Haand. Henimod Morgenstunden var Tøiet færdigt. Til bestemt Tid bar han det over; den Fremmede tog Beenklæderne paa, for at see, hvorledes de passede ham; og han var meget vel tilfreds. Han betalte endog Skrædderen Mere, end han forlangte; og da Taarerne kom denne i Øinene af Glæde herover, lagde den velhavende Reisende endnu et Pengestykke til. Den Fattige gik hjem med inderlig Taknemmelighed og Glæde; thi han havde nu saa meget, at baade han og Kone og Barn kunde leve i nogle Dage.

Den Fremmede blev endnu den Dag over i Staden, hvor han havde flere ansete Bekiendte. I et Selskab føiede det sig ved et underligt Tilfælde saaledes, at han kom til at omtale denne Skrædder, hvem han roste som en særdeles duelig Mester. Flere af de Tilstedeværende skrev sig dette bag Øret, og Skrædderen fik fra den Tid af saa meget Arbeide, at han bestandig havde sit gode Udkomme.

362. Den fromme Johannes.

Matth. 6, 26: Seer til Himmelens Fugle; de saae ikke og høste ikke og sanke ikke i Lader, og Eders himmelske Fader føder dem alligevel. Ere I ikke meget Mere end de?

For flere hundrede Aar siden levede en Munk, som hed Johannes med Tilnavn „af Korset", en Mand, der udmærkede sig ved sin brændende Kiærlighed til Herren, saavel som ved sin barnlige Tro paa Guds Ord og sin urokkelige Tillid til hans tr̈österige Forjættelsers bogstavelige Opfyldelse. Det Kloster, som denne ærværdige Mand forestod, var fattigt og havde Intet, naar ikke Herren stedse paa ny vakte kiærlige Sjæle til at række det en hjælpsom Haand. Det gik derfor undertiden knapt til imellem Brödrene, og der kom ikke faa Dage, da man maatte tröste sig med det Sprog, at „Mennesket lever ikke af Bröd alene, men af hvert Ord, som udgaaer igiennem Guds Mund." En saadan Dag var atter engang indtraadt, og det gik saa vidt, at da de hungrige Brödre forsamlede sig til Middagsmaaltidet, var Bordet vel dækket og Fadene fremsatte, men, efterat Kielder og Skabe vare giennemsögte, blev Intet fundet, uden et Stykke tört Bröd. Man havde just ikke for den Sags Skyld behövet at dække Bordet; dog hilsede de Fromme ogsaa denne fattige Levning af deres Forraad med et hjerteligt

Velkommen, bare det frem, velsignede det med Bön til Gud, og satte sig ned, for at uddele de törre Skorper imellem sig. Men förend det kom til Uddelingen, reiste Johannes sig fra sin Plads ved Bordet, aabnede med en himmelsk Glæde i hvert Ansigtstræk sin veltalende Mund, og talte venlige Ord til Opmuntring og Tröst om Guds Kiærlighed i Kristo og om de store og herlige Tilsagn, som han havde givet Sine, saa at de alle stode op, henrykte derover og vederqvægede i Hjerte og Sind, og vendte, mættede ogsaa uden Bröd, tilbage til deres Celler eller Munkekamre. Men neppe ere de komne ind i deres stille Aflukker, dybt bevægede ved det, som de havde fornummet i deres Indre, förend der bliver ringet stærkt paa Klosterporten, og da Portneren lukker op, træder en Mand ind, som bærer en stor tildækket Kurv i Haanden, og overrækker ham et lille Brev til Klosterets Forstander Johannes. Portneren lader den Fremmede med Kurven staae i Gangen, og iler strax med Brevet hen til det Værelse, hvor Johannes opholdt sig. Han træffer den fromme Mand liggende paa sine Knæ i Bön til Gud. „Tilgiv mig, Fader, siger han ærbödig og frygtsom, her er et Brev til dig.“ Da reiser Johannes sig, tager Brevet, brækker det og begynder at læse; men han er endnu ikke kommen til Enden, see, da lader han pludselig sin Haand med Brevet synke, slaaer Öinene ned og begynder at græde. Portneren bliver forundret over dette Syn og siger: „Fader, hvorfor græder du? Har du ikke oftere sagt, at man ikke skal græde og være bedrövet over nogen Ting, uden over sine Synder?“ — Da svarede Johannes: „Veed du hvad, min Broder? jeg græder ikke uden Grund. Tænk blot, hvor svag vor Tro maa være i Herrens Öine, siden han ikke engang tör forlange af os, at vi en eneste Dag lide en Smule Mangel uden synlig Hjælp. Han har nok

vidst, at vi allerede för Aften vilde blive urolige og forsagte, hvis han ikke i en Hast sendte os disse Gaver, for at komme vor Troes Skröbelighed til Hjælp. See, fordi den rige og barmhjertige Herre, ved hvem vi tör tröste os, veed, at det er kun slet bevendt med vor Tillid, derfor flyde mine Taarer. Men da Herren nu saaledes vil have det, saa gaa hen og modtag den Velgierning, som han sender os."

363. Den gudfrygtige Haandværksmand.

Psalm. 145, 19: Herren giør efter deres Velbehagelighed, som ham frygte; han hører deres Raab og frelser dem.

En gudfrygtig Haandværksmand i Elberfeld stod for nogle Aar siden en Juleaften foran sin Læredreng og sagde: „See, i Morgen synge vi atter: Os er i Dag en Frelser født. Men nu have vi hverken i Morgen eller i Overmorgen Mad i Huset til at mætte os paa. Du veed, at jeg for den og den Mand har udført et Arbeide, som nu er hos Guldsmeden, for at blive beslaaet. Gaa derfor hen og see, om han har det færdigt; men jeg er rigtignok bange for, at han ikke har kunnet tænke derpaa paa Grund af det meget Arbeide, han har til denne Dag. Men hvad bliver der saa af? Dersom Herren ikke faaer det Bestilte endnu i Aften, saa veed du, at der vanker Bebreidelser nok, men ikke en Skilling. Men Hunger, veed du, er et haardt Sværd og en daarlig Høitidsgiest." Drengen løber. „Det er uden Tvivl forgiæves, siger Mesteren til sig selv, han faaer det ikke." Men som han staaer i disse Tanker, lader han paa eengang al Bekymring fare; hans Hjerte opløfter sig i Tro og Tillid til Gud, og han udbryder glad og frimodig: „Nu vel, han bringe det eller ikke; du veed

dog Raad, Herre Jesu!" Neppe er dette tillidsfulde Suk opsteget fra hans Bryst, saa gaaer Døren op, og den Herre, som havde bestilt Arbeidet, træder ind og spørger: „Nu, er Arbeidet færdigt?" — „Ja, svarer den forskrækkede Mester, men maaskee endnu ikke beslaaet. Drengen er just nu henne hos Guldsmeden, for at høre efter det." — „Nu vel, siger den Fremmede, bringer han det, saa send mig det endnu i Dag; hvis ikke, saa sørg for, at jeg faaer det strax efter Høitiden. Men jeg kan gierne give Dem Deres Betaling forud." Med disse Ord lagde han to Daler paa Bordet og gik bort. Kort efter kommer Drengen listende med en bedrøvet Mine. „Mester, siger han, vi komme nok til at sulte; thi Arbeidet er endnu ikke beslaaet." „Det er slemt nok, svarede Mesteren; men see engang, hvad mener du det er, som ligger paa Bordet?" — „Det er jo ikke andet end noget Papir," siger Drengen. „Men hvad ligger derunder?" vedbliver Mesteren smilende, i det han tager Papiret bort, — og see, da komme de to blanke Dalere frem paa Bordet. „Mester, raaber Drengen fuld af Forundring, hvor komme dog disse Penge fra?" — „Nu, svarede Mesteren, hvorfra skulde de vel være komne, uden fra Ham, som boer i det Høie? Jeg skal fortælle dig, hvorledes det er gaaet til. Hvad mener du nu, lever Han endnu, den trofaste Gud, eller er han maaskee død? See, Han veed vel, hvor den fattige Jakob boer og hvorledes han har det." Saaledes talede Mesteren; han hed nemlig Jakob. Ikke længe efter døde han salig i Herren, og han behøvede da ikke mere at giøre Pibehoveder, for med uforstyrret Glæde at kunne holde Julefest.

364. Hurtig Bønhørelse.

Es. 65, 24: Det skal skee, førend de raabe, da vil jeg svare, medens de endnu tale, da vil jeg høre.

En fornem kristelig Kone sad en Dag og spiste Frokost; dreven af en indre, uimodstaaelig Trang, stod hun op, tog nogle Levnetsmidler og gik dermed hen til en fattig Mand, som boede noget derfra. Hendes Ægtefælle ønskede, at hun vilde tøve dermed, til de selv vare færdige med at spise, eller ogsaa sende en Pige derhen i Stedet; men hun vilde paa ingen Maade opgive sit Forsæt. I det hun nu nærmede sig den fattige Mands Hytte, hørte hun en Menneskestemme. Sagte listede hun sig hen til Døren og lagde Øret til. Manden bad: „Hjælp mig, min Gud og Fader! Ja Herre, du vil sikkert hjælpe. Hvad du lover mig, det holder du troligen. See, jeg lider Hunger med mine arme Børn den ganske Dag — vi have intet Brød. Men Du kan jo lade Manna regne ned fra Himmelen." — „Ja, kiære fattige Mand, sagde den brave Kone, i det hun traadte ind i Stuen: her sender Gud Eder Brød. Tag det, og stol fremdeles paa Ham, som sørger for Eder. Naar I fattes Brød igien, kom saa frit til mig, og I skal sikkert faae."

365. Luther beder om Regn.

Jak. 5, 17. 18: Elias var et Menneske, lige Vilkaar undergiven med Os, og han bad en Bøn, og Himmelen gav Regn, og Jorden bar sin Frugt.

I Aaret 1532, den 9de Juni, gik Morten Luther og spadserede i sin Have. Da han saae, at Alt var saa tørt, thi det havde ikke regnet i lang Tid, bad han til Gud og sagde: „Kiære Herre Gud, du har sagt til Kong David,

at du er nær hos alle dem, som paakalde dig, hos Alle, som kalde paa dig i Alvor og Sandhed (Ps. 145, 18). Hvoraf kommer det da, at du ikke vil give Regn, trods al vor Raaben og Beden? Velan, giver du os ingen Regn, saa vil du give os noget Bedre. Fred i Landet og smal Tæring derhos er dog bedre, end et frugtbart Aar, som Fienden fortærer. Men, kiære himmelske Fader, lad dig dog bevæge ved vore Bønner for din kiære Søns Jesu Kristi Skyld, som har sagt: „Sandelig, sandelig siger jeg Eder, at hvadsomhelst I bede Faderen om i mit Navn, det skal han give Eder. Beder, saa skulle I faae (Joh. 16, 23). Nu vilde vi komme til at skamme os for dine Fiender, ved herefter at prædike dette i Kirken, hvis du ikke vilde bønhøre os. Jeg veed, at vi raabe af Hjertet og sukke med Længsel; ak, bønhør os da for Kristi Skyld!" — Saaledes talede den Guds Mand, fuld af den Hellig Aand, i Troen, og hans Bøn blev snart hørt.

366. Krondalerne.

Matth. 10, 42: Hvo som giver een af disse Ringe ikkun et Bæger koldt Vand at drikke, fordi han er en Discipel, han skal ingenlunde miste sin Løn.

En gudfrygtig Mand, som var bleven forfulgt for Troens Skyld og tvungen til at gaae i Landflygtighed, henvendte sig i sin Nød til Fenneberg, en from katolsk Præst. Denne havde Medlidenhed med ham og gav ham to Krondalere, som var alt, hvad han eiede i rede Penge. Efter nogle Aars Forløb, da Fenneberg selv maatte kæmpe med Armod og Trang, og han i barnlig Eenfoldighed bad Gud om at hjælpe sig ud af den trykkende Stilling, hvori han befandt sig, faldt hine Reisepenge ham ind, som han

havde givet sin forfulgte Broder. Da sagde han til Herren: „Jeg har ogsaa engang givet Dig to Krondalere, og du har endnu ikke givet mig dem tilbage; men nu trænger jeg haardt til dem; giv mig dem derfor igien, kiære Herre!" — Saaledes bad han i Troen, og det varede ikke ret længe, før Døren gik op, og en Person traadte ind og bragte ham en Pakke med 200 Gylden. Det var en Kiærlighedsgave, som netop den Mand, der havde faaet de to Krondalere, ved sin Anbefaling havde udvirket for ham hos en velhavende Kristen. Undseelse og taknemmelig Glæde og Forundring fyldte hans Hjerte, ved at modtage dette øiensynlige Beviis paa Herrens Trofasthed og Hjælp i Nødens Stund.

LXXV. Forlad os vor Skyld.

367. Svends og Eskilds Reise til Jerusalem.

1 Kong. 19, 4: Og Elias gik en Dags Reise i Ørken, kom og satte sig under et Enebærtræ, ønskede sig Døden og sagde: „Det er nok; tag nu min Sjæl, Herre, thi jeg er ikke bedre end mine Fædre."

I det 12te Aarhundrede, paa Valdemar den Stores Tid, levede i Danmark to fornemme og ansete Brødre. Den Ene hed Eskild og var en tapper Krigsmand, men havde et haardt og hovmodigt Hjerte og fulgte sine onde Lyster og Tilbøieligheder, saa at han endog af krænket Stolthed udgød flere Menneskers Blod. Den Anden, som hed Svend og var Biskop i Viborg, var en hellig Mand, der udmærkede sig langt mere ved sine rene Sæder og skinnende Dyder, end ved

sin høie Byrd. — Skiøndt nu det Liv, som Eskild førte, var hans Broder en Vederstyggelighed, saa elskede Svend dog sin Broders Sjæl med oprigtig, kristelig Kiærlighed, og gjorde sig al Flid for at tale ham tilrette i Eenrum og bevæge ham til at omvende sig fra sine Synder. Det var imidlertid altsammen forgiæves, indtil Biskoppen en Dag, under en Samtale med sin Broder, gav ham det Raad, at han skulde lade sig betegne med det hellige Kors og giøre en Reise til Jerusalem; thi da svarede Eskild rigtignok nei, men føiede dog til, at han vilde giøre det, dersom Svend vilde følge med; og neppe hørte Svend disse Ord, før han paa Øieblikket var færdig og det med Hjertens Glæde; thi han var ikke den Mand, der lod sig skræmme enten af Møie eller Fare, naar han kunde frelse sin kiære Broders Sjæl.

Begge Brødrene lode sig altsaa mærke med det hellige Kors og fulgtes ad til Jerusalem, som de ogsaa lykkelig naaede, og forrettede deres Andagt ved Herrens Grav. Derefter besøgte de ogsaa andre hellige Steder med dyb Ærbødighed og Tilbedelse, og kom ved den Leilighed til et Sted i Nærheden af Jerusalem, som Folk der i Landet kaldte Fadervor, fordi vor Herre Kristus, som Ordet gaaer, paa dette Sted skal have lært sine Disciple denne Bøn. Der var en lille daarlig Kirke; men da de Fremmede fik at høre, at det var der, at Bønnens Kilde, der siden udflød til alle Verdensdele, for at giennemstrømme de Troendes Hjerter og bane dem Vei til det evige Liv, udsprang første Gang af Herrens egen Mund, saa gik de ind i Kirken og fremførte med ydmyge og oprigtige Hjerter deres Bøn om Syndsforladelse og Befrielse fra det Onde; men at han, der sidder i det Høie, ikke glemte sin Miskundhed, men bøiede sit Øre til deres Begiering, fik man siden at see. Thi da de kort efter vare komne til Jordans Flod og havde drukket af den og badet

sig i dens hellige Vande, saa oplod Eskild sin Mund, i Tillid til den guddommelige Naade, og udgød sin Sjæl saaledes i Bønnen: „Almægtige og barmhjertige Gud, vær mig arme Synder naadig og foragt ikke din uværdige Tjeners Sjæl, som du har udrevet af Fordærvelsens Afgrund og, efter saa mange Misgierninger jeg har begaaet, ført til Angerens og Fortrydelsens Havn! Og nu ængstes jeg saare, min Herre og min Gud, formedelst min Skrøbelighed og indgroede Syndevane, og frygter høiligen, at dersom jeg kommer tilbage til mit Fædreland, og Lykken smiler til mig og Synden vil lokke mig, at jeg da skal falde tilbage til de gamle Uvaner. Er det dig altsaa til Behag, miskundelige Fader, som er rig paa Barmhjertighed imod alle dem, der paakalde dig af Hjertet, og seer du, at det er saaledes til Gavn for min Sjæl, saa anraaber jeg din store Naade, at Du, nu jeg har opfyldt mit Løfte, vil paa eengang befrie mig fra Syndens Lænker og fra dette Legemes Baand og føre mig til Vederqvægelsens Hjem.“ — Da Bønnen var til Ende, mærkede han strax, at han havde ikke langt tilbage, og at Herren snart vilde skienke ham, hvad han attraaede; hvorfor han annammede Sakramentet, sagde sin Broder og de Øvrige, som vare tilstede, Farvel i den samme Time og opgav sin Aand.

Da nu Biskoppen saae, hvorledes hans Broders Sjæl, for hvis Frelse han havde været saa bekymret, blev kaldet hjem til Herren saa saligt og saa snart, bevægedes han ogsaa inderlig af Lyst til at vandre herfra og være med Kristo, ønskede sig Døden og sagde: „Jeg takker dig, Herre Jesus Kristus, at du har hørt min Bøn og seet til mine Taarer, hvormed jeg saa tidt har bønfaldet dig, at lade dig røre af min Broders Anger. Nu anraaber jeg dig, allerkiæreste Guds Søn, at du ikke længere vil skille mig fra ham, men lade mig indgaae med ham til din Fred, at vi kunne følges ad

i Døden og ved din Naade giøres deelagtige i den evige Salighed!" — Neppe havde han bedet saaledes med inderlig Tro og brændende Andagt, før han pludselig mærkede, at Kræfterne forlode ham, Herren kaldte, og det jordiske Liv nærmede sig sin Ende. Snart havde han givet de Tilstedeværende de nødvendigste Anviisninger, som Tidens Korthed tillod, til at bringe hans Lig tilligemed Broderens tilbage til den ovennævnte Fadervors Kirke og begrave dem der; hvorpaa han anbefalede den ham betroede Menighed til det guddommelige Forsyn, bad for dem alle, sagde de Tilstedeværende Farvel, lyste Velsignelsen over dem og hensov salig i Herren.

Saaledes stode da Brødrene, ved et stort Guds Under, paa eengang, efter eget Ønske, ved Maalet af deres Udenlandsreise og deres Udlændighed her i Verden, saa at de begge gik ind i Evigheden paa samme Sted og samme Dag og fik, som de havde betænkt, deres Hvilested ved hinandens Side; hvorefter den omtalte lille Kirke, der var næsten faldefærdig, blev reven ned og opbygget igien baade større og skiønnere for de Gaver, som de havde skienket i dette Diemed. Der hvile nu deres Legemer, skriinlagte med Ære.

LXXVI. Som og Vi forlade vore Skyldnere.

368. Biskop Johannes af Alexandrien.

Sir. 28, 2: Forlad din Næste det, hvori han har gjort dig Uret; og naar du da beder, skulle dine Synder ogsaa forlades dig.

Biskop Johannes af Alexandrien, som levede i det sjette Aarhundrede, søgte af al Magt at bevare Freden i sin Me-

nighed og at bilægge alle Stridigheder. Men en fornem Mand vilde ikke vide noget af Forsoning; han vedblev i længere Tid at nære Had og Bitterhed imod en Anden. Da førte Biskoppen ham hen i Kirken og bad Herrens Bøn høit med ham. Da de begge havde fremført de Ord: „Forlad os vor Skyld," taug Johannes og lod den Anden alene fremsige de Ord: „som og Vi forlade vore Skyldnere." „Betænk dog, sagde Biskoppen derpaa til ham, hvad du i dette Øieblik har sagt. Siger ikke Herren selv: „Dersom I ikke forlade Menneskene deres Overtrædelser, da skal Eders himmelske Fader heller ikke forlade Eders Overtrædelser" (Matth. 6, 15)? — Disse Ord traf Mandens Hjerte. Med Taarer faldt han ned for Biskoppens Fødder, og kort efter forligede han sig af Hjertet med sin Fiende.

369. Misags Historie.

1 Mos. 50, 17: Kiære, tilgiv dog dine Brødres Overtrædelse og Synd, at de have gjort ilde imod dig.

En fornem Embedsmand i Kina, ved Navn Misag, udmærkede sig ved en sjelden Retskaffenhed i hele sit Forhold og en tro Opfyldelse af sine Pligter, hvorved han snart vandt baade Keiserens Yndest og Folkets Kiærlighed. Herover fik han mange Misundere, som besluttede at giøre, hvad de kunde, for at faae ham af Veien. Til den Ende satte de Ondt for ham hos Keiseren, og bragte det virkelig efterhaanden saa vidt, at Misag maatte nedlægge sit Embede og forlade Staden, uden at Keiseren engang vilde høre hans Forsvar. — Han adlød uden Knur og Klage og drog bort, beklaget af alle Retskafne, som nu saae sig givne til Priis for unge, letsindige Menneskers Vilkaarlighed og Herskesyge. Thi neppe var Misag kommen bort, før hele Regieringen blev forandret. Skatterne forøgedes,

og de egentlige Ministre berigede sig selv paa Statens Bekostning. Folket knurrede og forlangte, at Misag skulde kaldes tilbage. Der herskede en almindelig Forvirring, som den første Minister, Onkelos, søgte at føre sig til Nytte, i det han tænkte paa at bemægtige sig Tronen og rydde Keiseren af Veien. Han vidste for Penge og gode Løfter at skaffe sig et temmelig stort Parti, og bestemte allerede Dagen, paa hvilken Opstanden skulde bryde ud. Misag, som hemmelig blev underrettet om Sagen, glemte den Uret, som var ham vederfaret, og tænkte kun paa sit Fødelands Vel. Han forsamlede Indbyggerne paa det Sted, hvor han opholdt sig, og efterat have forestillet dem Regentens Fare, opmuntrede han dem til at følge sig, for om muligt at undertrykke Oprøret. Med fire hundrede Mand rykkede han derefter ved Nattetid ind i Hovedstaden, fordeelte sine Folk paa forskiellige Steder og besatte Indgangene til Palladset. De Sammensvorne anede ingen Fare og troede, at det var deres egne Folk, som vilde begive sig hen til deres Samlingsplads, hvorfor de lode dem uhindret gaae. Da den bestemte Time kom, blev der givet Tegn til Angreb. Da hørtes en uordentlig Larm; Gaderne bleve fulde af Soldater; Oprørerne skrege: „Onkelos leve og Keiseren døe!" og skyndte sig til Palladset. Men Misag, i Spidsen af sine Folk, gjorde en saa tapper Modstand, at det var dem umuligt at komme ind. Livvagten fik ved denne uventede Hjælp Mod og værgede sig tappert. Kampen var haard og kostede meget Blod; men Oprørerne, som tilsidst saae sig røbede, tabte Modet og søgte at redde sig ved Flugten. Dette lykkedes ogsaa en stor Deel; men Onkelos selv faldt i Soldaternes Hænder. Man bragte ham i et haardt Fængsel, hvor han skulde oppebie sin fortjente Straf. Misag, som saaledes havde dæmpet denne farlige

Opstand, blev nu ført for Keiseren. Han kastede sig ned for hans Fødder og bad om Forladelse, fordi han, uden at oppebie Keiserens Befaling, havde understaaet sig at vende tilbage til Staden. Han bevidnede derhos, at efterat han havde havt Leilighed til at vise sin Fyrste nogle Tjenester, var han beredt til at underkaste sig hvilkensomhelst Straf, det maatte behage Keiseren at paalægge ham. Keiseren blev dybt bevæget ved denne sin tro Tjeners Ædelmodighed. Han takkede ham i de naadigste Udtryk og bad ham at glemme det Forbigangne, i det han lovede ham, for Fremtiden at ville handle forsigtigere og ikke mere laane Øren til Hyklere, som under Skin af at ville fremme det almindelige Bedste misbrugte den kongelige Myndighed til at undertrykke Folket og forvirre Staten. Han indsatte derpaa Misag igien i alle hans Embeder, og meddeelte ham Fuldmagt til, i alle Stykker at handle, som han fandt for godt, og at afhjælpe de Uordener, som havde indsneget sig i Regieringen. Men Keiseren lod det ikke blive derved; han vilde ogsaa, at Misag skulde fælde Dom over Onkelos, saameget mere, som det især havde været denne Forræders Skyld, at Misag tidligere var falden i Unaade. Keiseren meente, at han med Glæde vilde benytte denne Leilighed til at hevne sig paa sin Modstander. Men hvad gjorde Misag? Han takkede Keiseren med Sagtmodighed og Venlighed og sagde: „Ved alt det, De giør imod mig, allernaadigste Keiser, skulde man troe, at jeg Intet mere havde at ønske. Dog een Naade maa jeg endnu udbede mig af Dem, og jeg forsikkrer Dem, at der endnu stedse vil feile mig noget i min Lykke, saafremt den ikke bliver mig til Deel.“ — „Forlang, hvad du vil, sagde Keiseren, jeg sværger dig til, at Intet skal negtes dig.“ Derpaa talede Misag saaledes: „Jeg anraaber da Deres Majestæt

om Naade for Onkelos. Det er behageligt for Naturen at hevne sig; men den ædleste Hevn er at glemme og tilgive den Uret, man har lidt." Ved disse Ord blegnede Keiseren. „Vil du da, sagde han, atter give mig til Priis for denne Skielms Efterstræbelser og hindre mig i at straffe en Oprører, som har vovet at forgribe sig paa sin Keisers hellige Majestæt, ja at staae ham efter Livet?" „Jeg tilstaaer, svarede Misag, at han har fortjent den haardeste Straf. Men, store Monark, forbarm Dem over hans Ungdom. Ærgierrighed har forblindet ham, og jeg fordrister mig til at love, at en saadan Naade vil forbinde ham til at blive Dem tro for bestandig og hellere at miste Livet, end give Deres Majestæt den ringeste Aarsag til Klage." — Keiseren kunde ikke tage sin Ed tilbage, og maatte skienke Onkelos Livet. Til den Ende bleve Nogle af Vagten sendte hen, for at hente ham af hans Fængsel. Den Ulykkelige, som troede, at man vilde føre ham til Pinebænken, bekiendte alt, hvad han havde begaaet, og bad baade Misag og Keiseren om Forladelse. Men hvilken glædelig Overraskelse for ham, da Misag paa Keiserens Vegne forkyndte ham Naade! Han blev nu formanet til, i Fremtiden at anvende det Liv, som Keiseren skienkede ham, bedre end han hidtil havde gjort, og derved bringe sine forrige Misgierninger i Forglemmelse. — En saa ædelmodig Handling forøgede Folkets Høiagtelse for den nye Minister, og Keiseren skienkede ham sit fortrolige Venskab. Misag levede derefter endnu en Tid lang, og da han var død, opreiste man en Ærestøtte for ham, og hans Minde lever endnu blandt Kineserne.

370. De to Naboer.

1 Joh. 1, 9: Dersom vi bekiende vore Synder, da er Gud trofast og retfærdig, at han forlader os Synderne og renser os fra al Uretfærdighed.

I en Landsby boede to Bønder nær ved hinanden, som vare meget forskiellige i hele deres Færd. Den Ene, som hed Jakob, var flittig og stræbsom; derfor holdt han sin Gaard i god Stand, havde sine Marker ordentligt indhegnede, pløiede og saaede i rette Tid og avlede godt. Den Anden derimod, som hed Mads, var doven og drikfældig; derfor var hans Gaard næsten øde og faldefærdig; og skiøndt han havde ligesaa gode Jorder som Jakob, indbragte de ham kun høist Ubetydeligt, thi han passede dem ikke, som han skulde, men sad ofte i Kroen, i Stedet for at gaae bag Ploven. Alligevel klagede Mads bestandig over sin daarlige Gaard og misundte sin Nabo Frugterne af hans Flid og Arbeide. Skiøndt Jakob gjorde ham mange Tjenester, ja endog pløiede for ham og laante ham Sædekorn, var Mads dog ved idelig Drik og ved slet Selskab bleven saa fordærvet, at hans Misundelse gik over til Had mod den retskafne Jakob. Han drillede ham derfor paa mange Maader, og havde sin Glæde af at giøre ham Skade. Da Jakob i Eenrum bebreidede ham hans Forhold, men tillige lovede at ville tilgive ham og som hidtil staae ham bi, syntes han at blive rørt og gik forliget med ham hjem. Samme Aar havde Jakob en rig Høst, Mads derimod fik saa godt som Intet. Da stod han i sin Port og betragtede de høie Stakke omkring Jakobs Gaard, og dette Syn skar ham i Hjertet. Han raabte paa Konen, at hun skulde skaffe ham Brændeviin; dog hun vilde ikke, men viste ham, hvor elendige Børnene vare.

Da opstod der først en heftig Trætte, som endte med, at han slog baade Kone og Børn og stormede saa ud af Huset til sine vilde Drikkebrødre. I deres Selskab udgød han sin Galde mod sin stolte Nabo, som han kaldte Jakob; og da han derpaa sildig om Aftenen i en beruset Tilstand gik forbi Jakobs Gaard, hvor Alle sov trygt efter Dagens Møie, fattede han den skrækkelige Beslutning, at stikke Ild paa de store Kornstakke. Ilden greb hurtigt om sig, og havde Vor Herre ikke holdt sin Haand over Jakob, vilde han med Kone og Børn være bleven indebrændt. Men en Tjenestekarl, som havde været henne at hjælpe sine fattige Forældre, kom netop hjem, da Ilden begyndte, vækkede sin gode Husbonde, og fik reddet det bedste af hans Indbo. Folk ilede til, for at slukke, men forgjæves; det varede kun nogle Timer, saa var den skjønne Gaard en Askehob. Folk i Byen havde Mads mistænkt, men dog blev han ikke sat under Tiltale. Kun bemærkede man, at han efter den Tid næsten aldrig var ædru nogen Dag. Følgen blev da, at han kort efter maatte gaae fra Gaarden, hans Kone døde af Græmmelse, hans Børn bleve opfødte af Fattigvæsenet, og han selv forlod Egnen. Imidlertid fandt den brave Jakob Hjælp allevegne, han fik snart bygget sin Gaard op igjen, og efter nogle Aars Forløb havde han forvundet sit Tab, især da hans voxne Børn stode ham troligen bi. Den Mand, der løste Mads af, var flittig og paapassende, og snart fik hans Gaard et andet Udseende.

En Juleaften, som Høitidsbordet alt var dækket, og Jakob med Børn og Tyende havde sunget deres Julepsalme og vare i Færd med at følge den venlige Huusmoders Indbydelse, at sætte sig omkring det velbesatte Bord, meldte Pigen, at en fattig Mand stod i Kjøkkenet og vilde

tale med Jakob. „Kom kun ind og faa Mad med os," raabte Jakob. Da traadte en Mand, klædt i Pjalter, med et langt Skæg, gustent Ansigt og nedslagne Øine, ind i Stuen, men vilde ikke sætte sig. Med huul og sagte Røst bad han om at maatte tale med Jakob under fire Øine. Denne tog et Lys og førte ham op i Storstuen. Den Fremmede saae sig uroligt omkring, derpaa tog han Jakobs Haand og spurgte ham med Taarer i Øinene: „Kiender du mig ikke? Jeg er din ulykkelige, forhenværende Nabo — og kommer (her rystede han saa stærkt, at han var falden om, dersom Jakob ikke havde holdt paa ham) — jeg kommer, hulkede han, for at bede dig, at du for Guds Barmhjertigheds Skyld vil forlade mig min blodige Synd. Jeg stak Ild paa din Gaard, men siden den Tid har jeg vanket om som Kain. Forlad mig min Synd, saa vil jeg gierne døe den ynkeligste Død; den er dog bedre end mit elendige Liv." Jakob stod maalløs og stirrede paa den blege, ulykkelige Mand, som han neppe kunde kiende igien. „Gud forlade dig din Skyld, udbrød han endelig, som jeg forlader dig; men hvad vil du, hvad har du i Sinde?" — „Jeg vil gaae til Dommeren, svarede Mads, og lide min Straf." — „Nei, sagde Jakob, da Gud har rørt dit Hjerte til at angre og afbede din Synd, og da du dog er gammel og svækket, saa du snart skal staae for din Dommer herovenfil, saa skaan dine stakkels Børn for den Jammer, at see deres Fader paa Retterstedet. Bliv hos mig, hjælp mig med hvad dine Kræfter formaae, og jeg skal hjælpe dig til at faae Fred i dit Hjerte." — „O du forbarmende Gud, sukkede den Ulykkelige, og denne Mand kunde jeg saa bittert hade! Ak, Jakob, det er for meget; du samler gloende Kul paa mit Hoved. Hvor tør jeg vove at see dig i Øinene?" — „Fat Mod, sagde Jakob og trø-

stede ham saa mildt og venligt, at den Bodfærdige tørrede sine Taarer, og da han havde faaet een af Jakobs Trøier paa, fulgte han denne ind til Julebordet, hvor Jakob med et let Hjerte hviskede et Par Ord til sin Kone, og derpaa holdt de deres Maaltid. Da de sang Psalmen efter Maaltidet og kom til det Vers: „O lad os ei vor Brødkurv hen Bag Laas og Lukke sætte, Før at en hungrig Jesu Ven Sit Stykke faaer af dette" — da brast den fremmede Mand i Graad, og milde Taarer vædede Alles Øine. Stille og taus sad han og saae til, medens de Andre fornøiede sig; men paa eengang aabnedes Døren, og tvende velklædte Piger og en voxen Karl traadte ind og sagde: „Godaften!" Mads krøb hen i en Krog, men hvor forbauseds han, da Jakob førte de Ankomne hen til ham og sagde: „Kiære Mads, her ere dine Børn!" Grædende omfavnede de ham, og det var nær ved, at den Gamle havde segnet under sine Følelser, da Sønnen fortalte ham, at Jakob havde troligen hjulpet ham; at han nu havde en god Tjeneste, og bad sin Fader ikke at forsmaae nogle Klæder, han havde taget med, da den gode Jakob havde sendt Bud efter ham. Pigerne fortalte ogsaa, hvor kiærligt Jakobs Kone havde taget sig af dem, og at de nu begge tjente i Præstegaarden og vilde bringe Faderen Strømper og Linned. Da blottede den Gamle sit Hoved og udbrød: „Ja, barmhjertige Gud, nu vil du forlade mig min store Synd." Derpaa opklaredes hans mørke Aasyn, og han satte sig ned ved Bordet og talte med de Gamle i Huset. Første Gang i lang Tid sov Mads roligt, og Jakob og hans Hustru gik i Seng med en Juleglæde liig Englenes i Himmelen. — Mads kom igien til Kræfter, og udførte samvittighedsfuldt alt det Arbeide, han formaaede, saa at Jakob selv maatte bede ham at skaane sig. Han

blev sat til at passe Kreaturene, og dette gjorde han saa godt som Nogen. En Dag var en Qvie løben bort, og Mads ledte efter den. Det blev Aften, og han var endnu ikke kommen tilbage; Jakob blev bange for ham og gik ud med Folkene, for at see efter ham, inden det blev ganske mørkt. Da saae Jakob, hvorledes Qvien, om hvis Horn Mads havde slaaet et Reb, løb afsted med den gamle Mand, der ikke vilde slippe. De ilede ham til Hjælp, men inden de kom ham nær, faldt han omkuld, og halvdød bare de ham hjem. Da han var kommen i Seng, kunde han ikke tale, men kastede meget Blod op. Jakob og hans Kone sad ved hans Seng; han tog begge deres Hænder, trykkede dem til sit Hjerte, og derpaa sov han stille og roligt hen. Jakob lod ham anstændigt begrave, bød hans Børn til Begravelsen, og fældede oprigtige Taarer, da de kastede Graven til; og først mange Aar efter Mads's Død betroede han Præsten, hvad der var skeet hiin Juleaften.

321. Den sagtmodige Nyseelænder.

Hebr. 12, 3: Betragter Ham, som haver taalmodigen lidt en saadan Modsigelse af Syndere imod sig, at I ikke blive trætte og forsage i Eders Sjæle.

En europæisk Tømmermand, det var en Englænder, arbeidede engang i sit Værksted paa Nyseeland, hvis Beboere af Naturen ere meget vredladne og hevngierrige, saa at de ikke let tilgive nogen Fornærmelse, men sædvanligen hevne sig paa Fornærmeren ved at udøse hans Blod. En saadan Nyseelænder havde arbeidet hos Tømmermanden for Daglon, og traadte derpaa ind i Værkstedet, for at faae sin Løn udbetalt. Tømmermanden foer løs paa ham og bød ham at gaae sin Vei. Nyseelænderen svarede ganske

rolig: „Vær kun ikke vred, jeg vil ikke giøre dig noget." „Men jeg vil være vred," sagde den raa Englænder, faldt derpaa over ham, slog ham og sparkede ham i Siden. I Førstningen gjorde Nyseelænderen ingen Modstand, og fandt sig i at blive mishandlet paa denne Maade. Men da Englænderen havde faaet sin Lyst styret, tog Nyseelænderen ham i Brystet, holdt ham med sin stærke Haand i Veiret, som havde det været et Barn, tog en Øre og svang den over hans Hoved. „Nu seer du, sagde han, at dit Liv er i min Haand; at du faaer Lov til at beholde det, har du alene Evangeliets Prædiken at takke for. Du mærker vel, at min Arm er stærk nok til at dræbe dig. Min Arm vil slaae dig ihjel, men mit Hjerte siger nei, fordi jeg har hørt Evangeliet af Missionærerne. Var mit Hjerte endnu saa morkt, som det forhen har været, saa huggede jeg Hovedet af dig." Derpaa slap han den forskrækkede Englænder, uden at giøre ham mindste Skade.

LXXVII. Led os ikke i Fristelse.

322. Luther som Sygetrøster.

Sir. 2, 1: Mit Barn, dersom du kommer frem til at tjene den Herre Gud, da skik din Sjæl til Fristelse.

En Tjenestepige, som hed Elisabet, havde tjent hos Dr. M. Luther, men havde af Egensindighed forladt denne sin Tjeneste, og var derefter bleven saa ugudelig, at hun i Fölge sin egen Bekiendelse havde overgivet sin Sjæl til Djævelen. Efter nogen Tids Forlöb blev hun i sin nye Tjeneste dödsyg. Hun begierede nu, at Luther vilde kom-

me til hende, hvilket ogsaa skete. Han spurgte hende, hvad hun forlangte. „Jeg vilde rigtignok, sagde hun, bede Dem om Forladelse, fordi jeg har forseet mig imod Dem; men jeg har endnu noget Sværere paa min Samvittighed — jeg har overgivet min Sjæl til den onde Fiende.“ „Ih, sagde Luther, det har ikke stort at betyde; men ere der ikke andre Synder, som trykke dig?“ Hun svarede: „Jeg har vel endnu Mere paa min Samvittighed, men denne Synd er dog den störste, og den kan ikke tilgives mig, thi jeg har jo allerede bortkastet min Sjæl.“ „Hör, sagde Luther, hvis du i den Tid, du var i min Tjeneste, havde sendt alle mine Börn bort til en Fremmed, vilde det vel gielde?“ — „Nei!“ — „Nu vel, din Sjæl tilhörer jo ikke dig, men den Herre Jesus; hvorledes kan du da bortgive, hvad der ikke tilhörer dig? Gaa og bed den Herre Jesus, at han atter vil tage det til sig, som tilhörer ham; men Synden, som du har begaaet, kast den tilbage til Satan, thi den tilhörer ham.“ Dette Raad fulgte Pigen og blev beroliget.

373. Den selvkloge Bramin.

Eph. 6, 11: Iører Eder Guds fulde Rustning, at I kunne være mægtige til at staae imod Djævelens snedige Anløb.

Den afdöde Missionær John Thomas i Serampore i Ostindien traf en Dag sammen med en Bramin (d. e. een af Hinduernes Præster) ved Bredden af den store Flod Ganges og gav sig i Samtale med ham. Braminen tiltalte ham i flere af de Indfödtes Nærværelse saaledes: „Min Herre, siger De ikke, at det er Djævelen, som frister Menneskene til Synd?“ — „Jo vel,“ svarede Thomas. — „Da er det uden al Tvivl ogsaa Djævelens Skyld alene, naar Mennesket synder, og af den Grund maa ogsaa Djævelen alene lide

Straffen derfor, og ikke Menneskene." — De Indfödte beundrede Braminens indbildte Viisdom, og Glæden herover straalede i deres Aasyn. Imidlertid bemærkede Missionæren, at en Baad med flere Mennesker ombord seilede hen ad Floden. Han vendte sig derfor til Braminen og sagde: „Seer De Baaden derude?" — „Ja." — „Lad os nu antage, at jeg vilde sende nogle af mine Venner ud, for at slaae alle Folkene ihjel, og tilvende mig alle de Skatte, som de kunde finde i Baaden, hvo vilde da være skyldig til at lide Straf? Jeg, som forledede dem til denne Misgierning, eller de, som udövede den?" — „Det skal jeg snart sige, svarede Braminen med Iver: I vilde allesammen have fortjent at blive overantvordede til Döden." — „Godt, min kiære Bramin, sagde Thomas, naar de onde Mennesker derfor alle tilhobe synde med Djævelen, da ville de ogsaa alle tilhobe blive straffede med ham."

374. Vennen i Knibe.

Sir. 6, 15: En tro Ven er en stærk Beskyttelse; hvo den haver fundet, han haver fundet et Liggendefæ.

I en lille Stad i Holsteen levede for endeel Aar siden tvende Naboer i uforstyrret Enighed og Venskab. Hver Aften maatte de gierne, under fortrolig Samtale, ryge deres Pibe sammen, ellers var det næsten for dem, som om de ikke havde levet den Dag. Det var hos den ene af disse to Naboer, en Kandestøber, at disse regelmæssige Sammenkomster om Aftenen fandt Sted, og to lange Kridtpiber laae da altid paa Bordet og en Karduus Tobak ved Siden, naar den Anden traadte ind. En Aften, da denne allerede havde reist sig, for at lave sig til at gaae hjem, bemærkede Kandestøberen, at han stod og famlede ved Vindueshasperne, og da han havde fulgt ham til Døren,

opdagede han til sin store Forundring, at begge Krogene vare tagne af det ene Vindue. „Hm! tænkte Kandestøberen ved sig selv, har det end ikke noget at betyde, saa bør du alligevel være paa din Post.“ Derpaa lagde han igien Piber og Tobak tilrette paa Bordet og hentede en Krukke, som han satte over det tændte Lys, for at dette ikke skulde kaste noget Skin fra sig; selv tog han Plads i sin bløde Læenestol, og saaledes sad han stille og ventede paa, hvad der kunde skee. Efter en god Times Forløb hørte han, at een af Vinduesskodderne blev løftet ned, at Vinduet derpaa blev aabnet, og at en Person krøb ind igiennem det. Kandestøberen gav sig gode Stunder, og først da den ubudne Giest var kommen heelt ind i Stuen, tog han ganske rolig Krukken bort fra Lyset, lukkede Vinduet i og sagde paa sit Plattydsk: „Naa Nabo, skal vi ryge nok en Pibe Tobak?“ Som forstenet af Skræk og Forlegenhed stod den arme Nabo der, slagen i Samvittigheden, og var ikke i Stand til at sige et Ord, ja han turde ikke engang opløfte sine Øine; men Kandestøberen tog ham venlig i Haanden og sagde: „Betro dig kun til mig, kiære Nabo, og siig mig den rene Sandhed: Hvorfor kommer du saaledes til mig?“ Herpaa svarede den Anden med lydelig Hulken ligefrem: „Jeg vilde bestiæle dig, gode Mand!“ Kandestøberen bød ham nu at sætte sig ned, spurgte ham nøiere ud om hans Forfatning og viiste ham en oprigtig Deeltagelse, i det han bebreidede ham, at han ikke for længe siden havde talt til ham om, hvordan hans Forfatning var; og da han havde faaet at vide, hvor Meget han behøvede, for at komme ud af sin øieblikkelige Forlegenhed, gav han ham Pengene, i det han tilføiede, at han i det første Aar intet skulde tilbagebetale, og siden kunde han afdrage paa Gielden lidt efter lidt, som han selv fandt for

godt og havde Evne til. „Og nu, sagde den brave Mand, kommer du til mig som forhen, Nabo! Vi lade, som om Intet var forefaldet, og ville ikke, at vort Venskab derved skal lide noget Skaar." — Overvældet af saa megen Ædelmodighed og Kiærlighed, formaaede Naboen neppe at fremstamme sin Tak. Først paa sit Dødsleie, efterat den brave Kandestøber forlængst var bortkaldt af Herren, aabenbarede han denne Tildragelse.

375. Drengen og Uhret.

Rom. 7, 22—23: Jeg haver Lyst til Guds Lov efter det indvortes Menneske; men jeg seer en anden Lov i mine Lemmer, som strider imod mit Sinds Lov og tager mig fangen under Syndens Lov, som er i mine Lemmer.

En agtværdig Borgermand havde en Søn paa femten Aar, som var lidt forvildet, men blev af Faderen holdt godt i Ave. Det varede imidlertid ikke længe, før denne døde, og da Moderen ogsaa var temmelig streng mod sine Børn, fik Drengen Lyst til at frigiøre sig fra al Tvang i Hjemmet og forsøge sin Lykke andensteds. En Dag, da han havde faaet en Irettesættelse, løb han hemmelig bort, for at begive sig hen til en Slægtning, som han kiendte. Hans Hjerte bankede af Glæde ved Tanken om det frie og muntre Liv, han der skulde føre. Men han havde 30 Mile til sit Sødskendebarn og næsten ingen Reisepenge i Lommen, saa der var i Grunden kun maadelige Udsigter for ham. Imidlertid kom han dog et godt Stykke paa Veien, og den tredie Aften naaede han, rigtignok med tom Mave og trætte Lemmer, en stor Landsby. Her traf han en hvidklædt Mand, som stod udenfor sin Port med en Pibe i Munden; det var Mølleren i Byen. Drengen nærmede sig og sagde: „God Aften!" og Manden besvarede hans

Hilsen med megen Venlighed. Herover fattede Drengen Tillid til ham, fortalte ham sin elendige Forfatning og bad ham om Natteleie. Mølleren, som var en velvillig Mand, førte ham ind i sit Huus, lod ham spise med sine Folk om Aftenen, og sørgede for, at der blev redet et Leie til ham paa en Bænk ved Kakkelovnen.

Den unge Giest kunde ikke rigtig falde i Søvn om Natten, og han overlod sig derfor til allehaande Betragtninger over sin Stilling. „Hos din Fætter kan du faae det godt og leve, som du vil, sagde han til sig selv; men hvorledes skal du komme hen til ham? du kiender jo Ingen og har hverken Penge eller Brød!" Da hørte han Møllerens Uhr pikke i Stuen, hvor det hang paa Væggen. „Hvad om du tog dette Uhr, tænkte han, og listede dig bort? saa var du jo paa eengang hjulpen! Uhret kan du jo sælge underveis, og kiøbe for Pengene, hvad du vil; og falder det dig for besværligt, at gaae den lange Vei til din Fætter, saa kan du jo kiøre. Vinduet gaaer ud til Haven, og om denne er der kun et lavt Gierde, saa at du har let ved at komme bort, uden at Nogen mærker det." — „Men saa blev du jo en Tyv, hviskede en anden Stemme til ham! Kunde du være det bekiendt, at bestjæle de brave Møllerfolk, der have optaget og behandlet dig, den Fremmede, som et Barn og givet dig god Mad og Drikke og bløde Sengeklæder at ligge i?" Men saa tænkte han igien paa den lange Vei og sin hjælpeløse Stilling og det gamle Ord: Nød bryder alle Love, og at Mølleren, som var en rig Mand, kunde godt undvære Uhret.

Der opstod saaledes en heftig Strid i Drengens Hjerte. Snart seirede den onde, snart den gode Stemme. Flere Gange rakte han Haanden ud efter Uhret, og ligesaa ofte trak han den til sig igien. Endelig lykkedes det

ham at undertrykke den onde Begierlighed, og han satte sig for at lade Uhret hænge. Men for at Fristelsen ikke paa ny skulde overvinde ham, trak han i en Hast sine Klæder paa, aabnede Vinduet sagte, sprang ud og løb derfra alt hvad han kunde, som om han virkelig havde stjaalet og Nogen var i Hælene paa ham. — Dog neppe havde han løbet nogle hundrede Skridt, saa stod han stille og tørrede Sveden af Panden, rev sig i Hovedet og sagde: „Havde du dog blot taget Uhret!" Han saae med længselsfuldt Blik tilbage efter Møllen, og var allerede i Begreb med at vende om igien og springe over Gierdet ind i Haven og krybe igiennem Vinduet ind i Stuen og bortsnappe Uhret. Men see, da begyndte nogle Hunde i Byen at giøe, og han ansaae det derfor ikke for raadeligt, at udføre sin Beslutning, og løb i den stjerneklare Nat afsted, uden at vide hvorhen, indtil hans Fødder ikke mægtede at bære ham længer. Han var imidlertid kommen op paa en Høi, hvor han udmattet segnede om, lagde sit Hoved paa en Steen, og efterat han endnu engang havde raabt: „O havde jeg dog blot taget Uhret!" sov han snart ind. Her drømte han, at han virkelig havde stukket Møllerens Uhr til sig, og han hørte, hvorledes det pikkede, og betragtede den store, kostbare Sølvkiæde med Velbehag og Glæde.

Da Solen brød frem, vaagnede han op, en Feberkulde giennemisnede hans Legeme, og da han saae sig omkring, opdagede han til sin store Forfærdelse en Galge ved Siden af sig, og i den hang endnu Beenraden af en Tyv. Med Rædsel sprang han op, og det kom ham for, som om den Døde rørte sig og mumlede de Ord: „Møllerens Uhr har jeg stjaalet, derfor er jeg bleven hængt."

Rystende og skiælvende af Angst blev han staaende i nogle Minuter, derefter faldt han pludselig paa Knæ og

takkede Herren af Hjertens Grund, fordi han havde holdt hans Haand tilbage fra at tage Møllerens Uhr. Tillige gjorde han under mange Taarer det Løfte, at han herefter vilde blive et andet Menneske og adlyde Guds Bud. Derpaa løb han sin Vei; imidlertid drog han ikke til Fætteren — denne Reise havde han nu opgivet — men hjem til sin kiære Moder, og bad hende om Forladelse, fordi han havde gjort hende saa megen Sorg. Moderen tilgav ham, og fra den Tid havde hun bestandig Glæde af hans Opførsel.

LXXVIII Fri os fra det Onde.

376. Den gamle Bedstemoders Bøn.

2 Sam. 22, 3: Herren er min Klippe, paa hvem jeg troer, min Befæstning, som redder mig; mit Skjold, min Frelses Horn, min Ophøielse og min Tilflugt, min Frelsermand, som befrier mig fra Vold.

I Krigens Tid, i Begyndelsen af Aaret 1814, stode Svenske og Kosakker og andre Tropper kun i en Fjerdingveis Afstand fra Staden Slesvig; en Vaabenstilstand hindrede dem i at rykke videre frem. Hver Dag hørte Beboerne nye og sørgelige Efterretninger; thi nogle fiendtlige Soldater gik frem med megen Haardhed og sparede intet. Hvad maatte man da ikke vente, naar først Vaabenstilstanden var udløben? Med Skræk og Angest ventede man Dagen, da dette skulde skee, nemlig den 5te Januar. I den ene Ende af Staden, nær ved Fienderne, boede paa den Tid en gammel gudfrygtig Enke, ved Navn Ane Margrethe Mumm, som oplevede den høie Alder af 103 Aar. Hun

havde Bønnens og Naadens Aand i rigt Maal, og i sit Hjertes Eenfoldighed bad hun i disse Trængselens Dage oftere dette Vers af en gammel Kirkepsalme: „En Muur omkring os byg, Som giør mod Fienden tryg!" I samme Huus boede tillige hendes Datter, som allerede var temmelig tilaars og ligeledes Enke, og dennes ugifte Søn, som var nogle og tyve Aar gammel. Denne hørte sin gamle Bedstemoders Bøn og spurgte forundret: „Ih, hvor kan I dog bede om noget saa Umuligt, at Gud skulde netop om os bygge en Muur og derved holde Fienden fra vort Huus?" — Herpaa svarede den Gamle: „Jeg vil ikke dermed have sagt, at Gud skal ligefrem bygge en Muur omkring vort Huus, men jeg vilde kun bede Gud, at han i Naade vil beskytte os og vor Stad imod Fienden. Men dersom det behagede Gud at bygge en Muur omkring os, mener du da ikke, at han kunde giøre dette?" — Den befrygtede Time kom; Fienderne rykkede fra alle Sider ind i Staden. Dog kom de ikke i stort Antal, fordi man vidste, at de danske Tropper vare borte. Imidlertid hørte man, hvorledes Soldaterne rede hen til forskiellige Huse i Nærheden og forlangte snart Et, snart et Andet, hvad de faldt paa. Enkens Bolig laae tæt ved Veien, temmelig fremstaaende foran de andre; dog rede Alle forbi, som om der intet Huus havde været. Hele Dagen igiennem sneede det stærkt, for første Gang i den Vinter, og henimod Aften blæste det meget op og Sneen faldt i stor Mængde. Da kastede fire Afdelinger af Kosakkerne sig ind i Staden. Det var egentlig deres Bestemmelse at drage uden om Slesvig; men Sneen havde giort Veiene ufremkommelige. Da de vare komne ind i den nærmeste Deel af Byen, vilde de paa ingen Maade drage videre. Alle Boliger rundt omkring Enkens Huus bleve derfor opfyldte med Kosakker, som selv

indqvarterede sig og krævede ind, hvad de fandt for godt. Det var en skrækkelig Nat for Indvaanerne i denne Deel af Staden; men i Enkens Huus indfandt sig endnu Ingen. Til stor Forundring for den Gamle blev der, midt under den stærke Allarm, som hørtes allevegne, ikke engang banket paa Vinduesskodderne. Da den næste Morgen brød frem og Fienden var borte, opdagede man Aarsagen til denne Beskiermelse. Stormen havde nemlig kastet en stor Sneedrive af Mands Høide langs med Husets Forside, saa at Kosakkerne ikke tænkte paa at komme der. „Seer du, min Søn, sagde Bedstemoderen til sin Dattersøn, at Herren vel kan bygge en Muur omkring os!“

377. Herren er hos Sine.

1 Pet. 3, 12: Herrens Øine ere over de Retfærdige, og Hans Øren til deres Bøn.

En kristeligsindet Familie i Preussen boede ved en Hovedlandevei, da den store franske Armee nærmede sig samme, efterat have indtaget Kystrin i Aaret 1806. „Ak, hvad skulle vi giøre; hvo hjælper os dog?“ raabte Konen fuld af Angest og Sorg. „Kom, svarede Manden, vi ville udbede os en Vagt til vor Beskyttelse.“ — Derpaa førte han hende ind i deres Sovekammer, faldt paa Knæ med hende og bad: „Herre, du barmhjertige Gud, hvad du end vil tilskikke os, kun om tre Naadegaver anraabe vi dig. Giv os Taalmodighed, i det vi komme ihu, hvad din Søn har lidt for os! Bevar vor Tro paa dig og vor Deelagtighed i dig; og løsriv vore Hjerter saa ganske fra alt det Timelige, at vi rolige og uden Frygt kunne lade Gods og Eiendom fare! Amen.“ — Begge stode nu op, fulde af Mod til at opoffre alt, hvad de havde, om saa skulde være. Fienden kom og plyndrede, ødelagde og mishandlede rundt

omkring dem, men ikke et Menneske betraadte deres Dørtærskel.

378. De Skibbrudne.

Psalm. 46, 2—4: Gud er vor Tillid og Styrke, en Hjælp i Angester, som er befunden at være meget stor. Derfor ville vi ikke frygte, om end Vandene bruse og oprøres, om end Bjergene bæve ved de stærke Bølgeslag.

Ved Jævndøgnstid 1778 rasede en frygtelig Storm ved Østersøens Bredder. De ældste Sømænd kunde ikke mindes et saadant Veir paa disse Kyster. Tidlig om Morgenen sagde en fattig Haandværker i Danzig (hans Navn var Falk) til sin Søn: „Johannes, følg med mig ned til Stranden, der vil skee megen Ulykke." Da de kom derned, saae de Kufferter, Tønder, Pakker og Skibsfornødenheder at drive omkring mellem hverandre. En Skibskapitain fortalte dem, at 14 Fartøier, det ene smukkere end det andet, engelske, danske og svenske, vare i denne stormfulde Nat forliste med Mand og Muus. I det de talte med hinanden, drev, midt imellem Plankerne af et strandet Skib, Liget af en Mandsperson i Land. Grædende Qvinder med deres Børn omringede strax det døde Legeme, for at see, om det ei var en Bekiendt af dem, en Fader, Broder eller Ven. Midt under disse sørgelige Optrin lød pludselig en Sang fra Havet dem imøde. Tre halvnøgne Skibsfolk sad i en Baad og roede hen ad Kysten til; de istemmede en Lovsang og takkede Herren, som saa naadig havde holdt sin Haand over dem. Disse tre Sømænd, Peter, Classen og van der Smissen, havde nemlig i Stormen den forrige Nat mistet baade Skib og Gods. Neppe fik de Tid til i en lille Baad at redde Livet. Da de nu sørgmodige og nedslaaede sad der, blev Vinden bestandig stærkere, saa at

den endog krængede Baaden. De forskrækkedes alle Tre, men dog meest Peter. Han tog Ordet og sagde: „O Herre, hjælp! nu ville vi snart gaae under, naar vi komme Brændingen nogle Favne nærmere." Derpaa tog han Psalmebogen i Haanden og vilde ikke roe længere. Det samme gjorde Classen, som var fra Amsterdam. Denne yttrede blandt andet, at nu indsaae han først ret Betydningen af Davids Ord: „Han giør sine Engle til Vinde og sine Tjenere til Ildsluer" (Ps. 104, 4); han vilde ikke vide mere af Aarer eller Ror, men hellere bede et andægtigt Fadervor. Derpaa tog han sin Hat af, Peter og van der Smissen ligeledes, og saa bad de alle Tre. Men da de kom til den syvende Bøn: „Fri os fra det Onde!" sagde van der Smissen: „Holdt, Brødre, der falder mig noget ind. Man skal giøre det ene og ikke forsømme det andet. Læg Psalmebogen bort. At bede er en god Ting; dog vi skulle ei alene see op til Himmelen, men ogsaa see paa vore egne Hænder og bruge dem saa godt vi kan, da Gud jo ikke uden Hensigt har føiet dem til vore Lemmer. Vinden er imod; men hvad kommer det os ved, naar vi kun ere under Herrens Varetægt? For Ild og Vand og Luft er jeg just ikke bange; de ere Skabninger ligesom jeg. Saa fast de derfor end knytte deres Kæmpenæver imod os og hamre løs paa vort lille Fartøi, saa er det kun unyttige Trusler. Alle Haar paa vore Hoveder ere talte, og derfor kunne de ei giøre os nogen Fortræd, naar det ikke er Guds udtrykkelige Villie. De ere Engle, saa staaer der i den hellige Skrift, og det har sin Rigtighed; men der gives ogsaa onde Engle, det er ligesaa sandt. Af hvilket Slags de ere, som forrige Nat sprang saa slemt omkring med os og vort Skib, det veed ikke jeg; men det veed jeg, at Mennesket, naar han gaaer paa den rette Vei og i sit lovlige

Kald, hverken behøver at frygte for Engle eller Djævle. Derfor tænker jeg, med Guds Hjælp, at skaffe mig disse trodsige Kammerater af Halsen ved et lille Stykke udspændt Lærred og gjøre mig dem saa tjenstagtige, at de skulle føre os til Danzig, Pillau eller en anden Havn ved Østersøen, hvorhen vi monne styre vor Kaas." Da den brave Sømand havde sagt dette, tog han sin Troie og sin Skjorte af, rev den i Stykker, tog en Paknaal og sammenlappede i en Hast et Seil deraf. Hans Exempel fulgte begge de Andre, og inden et Qvarteer var gaaet, flagrede tre Smaaseil paa et Par Stænger. — Saaledes var Herren med dem paa Havet, og efter at have overstaaet megen Nød og Fare, kom de lykkelig og vel i Land ved Danzig, hvor de bleve pleiede paa det bedste.

379. Missionærerne og Sørøveren.

Psalm. 50, 15: Kald paa mig paa Nødens Dag; jeg vil udfrie dig, og du skal prise mig.

I de urolige Krigsaar, da Napoleon var Herre i Frankrig, seilede to Missionærer med et engelsk Skib, „Brittania" kaldet, til St. Thomas i Vestindien. En Morgen ganske tidlig fik Kapitainen Øie paa en Seiler, som vakte hans Opmærksomhed. Han hviskede til Styrmanden: „John, det er en anseelig Brig, men jeg seer intet Flag." — „Herre, svarede Styrmanden, som havde taget Kikkerten i Haanden, nu heiser man just et blodrødt Flag, det er uden Tvivl det franske Røverskib „den røde Jakobiner"; Brittania er forloren! Sørøveren har faaet Øie paa os; han sætter alle Seil til; med denne for ham saa gunstige Vind har vi ham snart paa Siden af os." Kapitainen uddeelte nu sine Befalinger til hver især, og en rastløs Virksomhed begyndte paa Skibet. Man søgte at styre mod Sønden; men neppe be-

mærkede Kaperen dette, førend den styrede i samme Retning. Paa Modstand var ikke at tænke, omendskiøndt alle Forsvarsmidler bleve tagne frem. Kapitainen lod hele Mandskabet komme op paa Dækket og tiltalede dem saaledes: „Der see I den røde Jakobiner, her er Eders Skib, paa hvis Redning det nu kommer an. Jeg venter, at Enhver af Eder vil giøre sin Skyldighed, og dermed Gud befalet!" Til Missionærerne sagde han: „Mine Venner, det er bedst, at De gaaer ned i Kahytten og beder for os, paa det De ikke skal være os i Veien heroppe." Dette vilde de imidlertid have gjort uden hans Opfordring. Disse Herrens Tjenere gik da ned, faldt paa Knæ og bade Gud af Hjertet, at han vilde tage Skibet i sin Beskyttelse og Varetægt; og de bekom en saadan Glæde og Frimodighed i Bønnen, at de lovede at blive ved dermed, være sig til Liv eller Død, alt som det behagede Herren. — Imidlertid var Sørøveren stedse kommen nærmere og omringede det engelske Skib. Dette opbød alle sine Kræfter, for at komme bort i sydlig Retning. Paa Sørøverens Opfordring svaredes ikke. Da aabnede Røverskibet paa eengang sine Skydehuller, og gav Brittania det glatte Lag under Mandskabets vilde Haanlatter og Hurraraab. Virkningen var frygtelig. Nede i Skibet vare de Bedende faldne paa deres Ansigt og anraabte Gud stedse inderligere. Paa Dækket ventede man med Skræk og Bæven den anden Ladning fra Røverskibet; den fulgte med en rystende Torden; dog skete ingen ny Forstyrrelse. Røveren, vis paa sit Bytte, lod nu Entrehagerne lægge ud. Brittanias Skiebne maatte afgiøres i nogle Minuter. Da blev Skibet pludselig grebet som af en Hvirvelvind, der tog fat i alle Seilene. Sørøveren fyrede uafladelig; han syntes at ville skyde Skibet i Sænk. Kanonernes Torden bragede forfærdeligt, og Skibet blev indhyllet i en saa tæt Krudtdamp, at man neppe kunde kiende

de nærmeste Gienstande. Enhver troede derfor, at Fienden var bleven Herre over Skibet; alligevel var han endnu ikke ombord. Paa eengang kom Skibet i en underlig Bevægelse; det dreiede sig en Tid lang omkring i en Kreds. Det var, som om Mandskabet ikke mere var Herre over samme, som om det var i de brusende Bølgers Vold. Skibet blev formelig slynget hen imod Sønden. I dette Øieblik hørte man nogle Kanonskud i det Fjerne. Til Alles store Forbauselse fik de Røverskibet at see i lang Frastand; det sendte dem en Salve ligesom til Afskedshilsen. Det havde nedtaget Blodfanen og styrede nu mod Vesten. Alt hvad man saae, vidnede om, at det havde opgivet Forfølgelsen, men af hvilken Grund, var Alle ubegribeligt. Nu begav Kapitainen sig ned i Kahytten, hvor den bedende Familie endnu laae paa Knæ. Han raabte til dem: „Takket være Gud, som har hørt Eders Bøn! vi ere frelste." Han knælede ned ved Siden af dem, og med Glædestaarer i Øinene begyndte Missionærerne og deres Koner at istemme en Lovsang. De gik derpaa alle op paa Dækket, hvor den Ældste af Brødrene takkede Herren i en hjertegribende Bøn, og formanede derefter hele Mandskabet til at give Gud deres Hjerte, som saa forunderligen havde frelst dem. Denne Bøn havde en glædelig Virkning. Matroserne rakte Missionæren Haanden og bade om hans Forbøn. Da de efter nogle Dages Forløb lykkelig og vel ankom til St. Thomas, omfavnede Kapitainen Missionærerne og sagde til dem: „Eders Bøn har reddet os; beder fremdeles for mig og Mine!"

Da Krigen mellem de store Magter var endt, kunde Missionærerne ikke andet end feire den Dag, paa hvilken de saa underligen vare blevne reddede, som en besynderlig Naadesdag. Da de engang vare forsamlede i denne Anledning, lod en Herre sig melde, som ønskede at giøre deres Bekiendtskab.

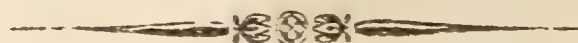
En høi, anseelig Mand træder ind iblandt dem. Han er fremmed for dem alle, men uagtet hans skarpe Træk fremskinner dog af hans Ansigt en livsalig Fred og Venlighed, som vidnede om, at der rørte sig noget Godt i hans Indre. Man spurgte om hans Navn. Den Fremmede tog Ordet og sagde: „Tillader mig først at giøre Dem et Spørgsmaal: Ankom De ikke for fem Aar siden med den engelske Brig Brittania?" — Da man bejaede dette, vedblev han: „Blev Deres Skib ikke angrebet af en Sørøver?" — „Jo, meget rigtigt, men hvorfor spørger De saa?" — „Fordi jeg selv er den Kaper-Kapitain, som angreb Dem." — Alle saae forundrede paa ham. „Deres Skibs underfulde Redning, blev han ved, har udfriet mig af Syndens Lænker. Hører blot, hvorledes det gik til. I stolt Overmod ansaae jeg Deres lille Brig for et sikkert Bytte. Jeg lod allerede Entrehagerne hænge ud, da paa eengang Deres Skib fik en Bevægelse, hvorved Folkene med Entrehagerne slyngedes i Havet. Jeg lod nye Folk træde til, men al Møie var forgiæves, vi kunde ikke entre Skibet. Nu vilde jeg skyde det i Sænk; men underligt nok, alle Skud gik for meget under Vandet, og da Krudtdampen havde fordeelt sig ved den Stormvind, som pludselig reiste sig, saae vi det langt borte fra os at seile Syd paa med en Hurtighed, som jeg ikke havde seet Mage til. Jeg saae Skibet bedækket med saa mange Seil, at jeg neppe kunde tælle dem. Det kom mig for, som om en Hær af Engle fløi foran Skibet, medens min stolte Seiler var omringet af onde Aander, som klamrede sig fast til Roret. Da gav jeg Befaling til at styre mod Vesten, og snart tabte jeg Brittania af Syne. Baade jeg og Mandskabet bleve heiligen forundrede. En høiere Magt havde ligesom revet Skibet ud af mine Hænder; jeg kunde ikke begribe, hvorledes det var gaaet til, og en underlig Uro kom derfor over mig.

Jeg var meget begierlig efter at erfare, hvem Brittania havde havt ombord, og da jeg hørte, at Kapitainen havde svaret: „et Par Missionærer fra St. Thomas, hvis Bøn havde reddet Skibet fra et Overfald af den røde Jakobiner," virkede denne Efterretning paa mig med en forunderlig Magt. Hine Missionærer befandt sig i Lysets Herres Tjeneste, jeg derimod i Mørkets Fyrstes Tjeneste. Fra det Dieblik af længtes jeg efter at giøre disse Folks Bekiendtskab. Jeg havde hverken Ro Dag eller Nat. Jeg solgte min Brig paa St. Domingo og reiste til Nordamerika. I Ny-York besøgte jeg et Kapel, som var blevet mig anbefalet. Der hørte jeg en Prædiken over Apostelens Ord: „Forarbeider Eders Saliggiørelse med Frygt og Bæven." Denne Prædiken gjorde et uudsletteligt Indtryk paa mit Hjerte. Jeg kom til at see hele min aandelige Nød og Elendighed, men fik tillige Mod til at træde hen til Synderes Ven, og under Hans Kors bede om Forladelse for mine Synder og om et nyt Hjerte, efterdi Kristus ogsaa havde udslettet mine Synder ved sin blodige Død paa Korset. Efter Gudstjenesten besøgte jeg Præsten og talte med ham om min Sjælstilstand. Han veiledede mig saa godt han kunde, og gav mig adskillige gode Raad, som jeg nøie fulgte; og saaledes er jeg nu ved Guds store Naade og Barmhjertighed fra en Kaperkapitain bleven en arm Synder, som daglig lover og priser Herren, fordi han har udrevet mig som en Brand af Ilden. Det har altid hørt til mine kiæreste Ønsker, selv at kunne fortælle Eder, kiære Brødre og Søstre, denne min Omvendelse, for ogsaa i Forening med Eder at kunne takke Herren, som har gjort saa store Ting imod mig."

380. De bedende Børn.

Psalm. 121, 7—8: Herren skal bevare dig fra alt Ondt: han skal bevare din Indgang og din Udgang.

Det hændte sig engang, at der var Ildsvaade i en By. Ilden udbrød syv til otte Steder fra et lille Huus, hvor en fattig Mand boede med Kone og to Børn. Forældrene søgte at bringe deres ringe Bohave i Sikkerhed, og Børnene ilede bort med. Men da Luerne allerede havde naaet de Bygninger, som laae ganske nær ved det omtalte lille Huus, vendte de Smaa tilbage og raabte med høi Røst: „Kiære Herre, lad os dog beholde vort lille Huus! Kiære Frelser, lad os dog beholde vort lille Huus! Vi kan jo ikke faae noget andet i Stedet, og Vinteren staaer for Døren." — Da de saaledes klagede og bad i deres Hjertes Eenfoldighed, gik en gudfrygtig Mand forbi og hørte deres Raab. Med rørt Sind blev han staaende, skuede op imod Himmelen og sagde: „Herre, dersom jeg var som du, og kunde byde over Elementerne, da lod jeg Børnene beholde deres Huus." — Og see, den almægtige Gud hørte Børnenes Raab. Huset blev skaanet; det var, som om en Vind rundt omkring drev Luerne bort derfra.

Den hellige Daab.

LXXIX. Daabens Kraft og Betydning.

381. Ludvig den Niende.

Gal. 3, 27: Saa Mange, som ere døbte til Kristum, have iført Kristum.

Den franske Konge Ludvig den Niende, som for sin Fromheds Skyld fik Tilnavnet den Hellige, var födt den 23. April 1215 i Neuville, men blev döbt i Poissy, hvorfor han ogsaa blev kaldet Louis af Poissy. Han selv skrev sig undertiden med dette sidste Navn, i det han sagde: „Jeg efterligner de romerske Keisere, som kaldte sig efter de Steder, hvor de havde seiret i Striden. I Poissy har jeg triumpheret over den frygteligste Fiende, der har jeg overvundet Djævelen, nemlig ved Daaben, som jeg sammesteds annammede."

382. Luthers Trøst.

Tit. 3, 5: Ikke for de Retfærdigheds Gierningers Skyld, som vi havde gjort, men efter sin Barmhjertighed frelste han os ved Igjenfødelsens Bad og Fornyelsen i den Hellig Aand.

Dr. Luther spurgte en Dag Hieronymus Weller, som opholdt sig otte Aar i hans Huus og blev senere Superintendent, hvorledes det gik ham? „Meget bedröveligt, svarede Weller, jeg veed ikke, hvoraf det kommer". — „Er I da ikke döbt?" sagde Luther, og trö-

stede ham med disse faa Ord mere, end om han havde holdt en lang Prædiken for ham.

383. Den gudfrygtige Læge.

1 Kor. 1, 13: Er Kristus deelt? Mon Paulus være korsfæstet for Eder? Eller ere I døbte til Pauli Navn?

En Læge, ved Navn Matthias Razenberger, læste meget flittig i Bibelen. Da nogle letsindige Mennesker nu forestillede ham, at han skulde lade Præsterne beholde Bibelen, og hellere studere sin Galenus, en bekiendt Lægebog, saa gav han dem dette Svar: „Jeg er ikke döbt til Galeni Navn; han vil heller ikke kunne hjælpe mig, naar jeg engang skal döe. Han nytter mig og Andre kun for dette Liv; hvis jeg derfor vil tænke paa at blive salig, saa maa jeg holde mig alene til Guds Ord og deri söge den Herre Kristum."

384. Herrens Trofasthed.

Es. 54, 10: Bjergene skulle vige og Høiene bevæges; men min Miskundhed skal ikke vige fra dig, og min Fredspagt skal ikke rokkes, siger Herren, din Forbarmer.

Præsten Uhle i Helbra ved Eisleben, som gierne vilde have en stærk og levende Fornemmelse baade af sin Syndighed og af Guds Naade, tvivlede i mörke Timer om sin Omvendelse og sin Salighed. Erindringen om den hellige Daab bevarede ham dog under saadanne Omstændigheder fra at forsage og fortvivle, i det han sagde: „Herren har givet os Alt allerede dengang, da vi modtoge den hellige Daab i Faderens og Sönnens og den Hellig Aands Navn. Da der ikke kunde være Tale om nogensomhelst Gierning eller Fortjeneste hos

os, nemlig i vor spæde Barndom, da havde vi allerede hans Naades hele Rigdom. Nu skulle vi giöre vor Ret gieldende, skulle tage, hvad vort er, det vil sige: vi skulle troe."

385. Joseph den Hebræers Daab.

Ap. Gi. 8, 37: Philippus sagde: Dersom du troer af ganske Hjerte, kan du blive døbt. Men han (nemlig Kandaces Hofmand) svarede og sagde: Jeg troer, at Jesus Kristus er Guds Søn.

I det fjerde Aarhundrede levede i Cæsarea en Jöde, ved Navn Joseph, der besad en saa dyb Indsigt i Naturens Hemmeligheder og saa stor Erfaring i Lægevidenskaben, at ingen anden Lærer i Landet heri kunde maale sig med ham. Blandt andet havde han et saa sikkert Syn for, hvad Udgang de menneskelige Sygdomme vilde faae, at naar han blev hentet til ulægelige Syge, kunde han ufeilbarligen af Pulsens Bevægelse eller andre Tegn forudsige deres Dödstime tre, ja endog fem Dage förend den indtraf. Af denne Grund blev han snart en Gienstand for de andre Lægers Misundelse og Had; derimod var han meget yndet af Stedets fromme og nidkiære Biskop, Basilius den Store, som selv i sin Ungdom havde lagt sig efter Naturvidenskaben, og de pleiede derfor oftere at komme sammen. Ja, skiöndt de vare af forskiellig Tro, elskede de dog hinanden som Venner, og paa denne Kiærlighed byggede Basilius det Önske og det levende, faste Haab, hvorom han ofte talte til Joseph den Hebræer, at endnu förend Gud kaldte een af dem bort fra dette Liv, vilde det vist skee, at Joseph antog den Korsfæstede som sin Herre og Frelser og lod sig döbe i den treenige Guds Navn. Men hvor ofte end Basilius yttrede dette sit glade Haab, svarede Joseph ham hver Gang, at det vilde aldrig gaae i Opfyldelse, aldenstund han kun

tænkte paa at leve og döe i sine Fædres Tro. Og hvorvel Basilius anstrengte sig paa enhver Maade for at bevise sin Ven, at Kristus er alle Tiders Begyndelse og Ende, alle Folkeslags Længsel og Haab, at Han var Lovens Fylde og den sande Messias, den Forjættede, i hvem alle Jordens Slægter skulde velsignes, saa blev dog Joseph ubevægelig ved sin Mening, og hans Öre var lukket for al saadan Tale.

Derefter skete det, at Basilius blev farlig syg. Da han fölte, at hans Livs Ende nærmede sig, sendte han Bud efter Lægen Joseph, for, som han selv sagde, at spörge ham til Raads angaaende sin Legemssvaghed. Hebræeren kom, betragtede den Döende og fölte ham paa Pulsen. Da spurgte Basilius smilende: „Siig mig, hvad mener du vel om min Sygdom?“ Men Joseph vendte sig rört til de omstaaende Venner og sagde: „Holder Eder beredte og skaffer tilveie, hvad der behöves; thi hans Ende er forhaanden.“ Da sagde Basilius: „Hvorledes? skulde jeg ikke kunne holdes i Live til i Morgen?“ — Hebræeren svarede: „Min Herre, det lader sig ikke giöre; der vil i Dag gaae een Sol ned med den anden: Basilius den Store skal ikke skue den Dag i Morgen. Hvis min Herre derfor endnu har nogen Bestemmelse, som han vil tage med Hensyn til sin Kirke eller sine Venner, saa maa han skynde sig; thi han har neppe over een Time tilbage.“ — Derpaa sagde den Döende: „Men hvad? om jeg endnu levede til i Morgen Middag?“ Joseph svarede i Tillid til sin Konst: „Da vilde jeg döe.“ „Vel, sagde Basilius, afdöe fra Vantroens Synd og leve for den Herre Jesum, som er bleven Menneske og er död paa Korset ogsaa til din Sjæls Frelse.“ — Hebræeren, som erkiendte sin döende Vens gode Mening, svarede herpaa: „Nu vel, min Herre, dersom dette kan tjene til din

Ro, saa lover jeg dig, at hvis din Levetid bliver forlænget til i Morgen, da vil jeg lade mig döbe i Hans Navn, som kun ved et Almagtens Under igien kan skienke det næsten stillestaaende Hjerte ny Bevægelse og de brustne Öine Synet af Dagens Lys.“ Men Basilius foldede de iisnende Hænder og bad: „Herre Jesu, Du, som har givet dette elendige Legeme Liv og Aande og har skienket mig Kræfter til i saa mange Aar at bruge denne Aande til din Tjeneste og til at vinde Sjæle for dit hellige Rige, forleen du de döende Lemmer endnu for nogle faa Timer Liv og Aande, paa det at denne Mands Sjæl kan blive deelagtig i din Frelse og Salighed.“ — Da nu den næste Morgen bröd frem, befalede Basilius, at man atter skulde hente Lægen. Joseph vilde ikke troe, hvad Budet sagde ham; og endskiöndt det mangeaarige Venskab, hvori han havde levet med Biskoppen, omsider bevægede ham til at fölge med, saa gik han dog kun derhen i den Tanke, at man maaskee vilde overtale ham ved Synet af en kiær Vens Lig til at antage den kristne Tro. Men da han traadte ind i Værelset, og Basilius endnu levende hilsede ham med sædvanlig Venlighed, see, da blev Manden af Forundring saa bevæget, at han sank ned paa sine Knæ ved den Syges Seng og raabte: „Nu erkiender jeg i Sandhed, at din Gud, Basilius, er den sande Gud, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, Fædrenes Tröst og Haab; thi Han alene kunde giöre dette Under. Velan, jeg giör, hvad jeg igaar lovede; jeg gaaer hen, for at lade mig döbe i Jesu Navn med mit hele Huus.“ — „Bi lidt, min Ven, sagde Basilius, jeg vil selv döbe dig.“ Da fölte Joseph den Syges Puls og sagde: „Du har endnu kun faa Kræfter tilbage; du vil ikke være i Stand til at reise dig fra Leiet og tale, var det end nok saa faa Ord.“ Men Basilius svarede: „Vi have en Gud, som levendegiör

de Döde og kalder de Ting, der ikke ere, som om de vare. Han, den Herre Jesus Kristus, har fra Ungdommen af været min Svagheds Styrke og min store Tröst. For Ham er det en let Sag, ogsaa endnu til denne Gierning at give mig den fornödne Kraft." — Derpaa gaaer Joseph den Hebræer hen, for at berede sig og Sine til den hellige Handling. Da nu Timen til denne var kommen, see, da er det Basilius, som staaer for Herrens Alter, Basilius, der allerede var anseet for död, som opfordrer de Kristnes forsamlede Menighed til Guds Priis og til fælles Forbön, og som derpaa döber Hebræeren og hans Familie i den Herres Jesu Navn og tilsidst rækker ham den hellige Nadvere. For denne mærkelige Begivenheds Skyld havde alle Byens fornemme Folk forsamlet sig i Guds Huus. For alle disse vidner Basilius endnu engang, at der er ikke Frelse i nogen Anden, end i Jesum Kristum, og at vi skulle blive Ham tro i Kiærlighed, i Tillid og i Taalmodighed indtil Enden. Da nu Basilius havde fuldbyrdet denne Gierning til Klokken tre om Eftermiddagen, var det som om hans Aasyn blev bestraalet af en Venligheds og en Kiærligheds Glands, som ikke var af menneskelig, men af guddommelig Art, og under denne var Manden hensovet. Dette skete den 1ste Januar 379.

Joseph antog i den hellige Daab Navnet Johannes. Og denne Johannes er, saalænge Gud skienkede ham Livet, for Alle, som have kiendt ham, bleven et Mönster paa trofast Kiærlighed til Herren og til Brödrene; thi han anvendte alle sine Kræfter og sit Gods til Guds Ære og de Kristnes Tjeneste, og döde savnet og begrædt af Mange.

386. Den rige Arving.

Tit. 3, 7: Gud haver frelst os ved Daaben, at vi, retfærdiggjorte ved Hans Naade, skulle, efter Haabet, vorde Arvinger til det evige Liv.

En gudfrygtig Bonde i Jylland havde engang en Søn til Daaben. Da de kom hjem fra Kirken med Barnet, sagde Bonden: „I Dag er min Søn bleven en Kapitalist; vil han kun, naar han bliver ældre, holde Hævd over det, som han har faaet i Dag, saa bliver han en velhavende Mand i Verden og vil aldrig komme til at mangle noget.“ „Hvorledes det?“ spurgte een af hans Bekiendtere, som stod ved Siden af ham. „Jo, det skal jeg sige dig, svarede Bonden. I Dag er min Søn bleven en Arving til Guds Forjættelser, som alle ere Ja og Amen i Kristo Jesu, en Arving til Guds Naade og den evige Salighed, og hvad Mere kan jeg vel forlange for min Søn?“ — „Du har Ret, svarede den Anden; maatte kun vi Ældre ogsaa skiønne paa den store Naade, som er bleven os til Deel allerede i vor spæde Barndom, da vi endnu ikke vidste Forskiel paa Hoire og Venstre! Maatte vi kun bede, som der staaer i Psalmen: „Vi sukke Alle hjertelig, Og udi Troen sige Med ydmyg Bon Enhver for sig: O Jesu, lad os stige Ved Daabens Kraft i Dyder frem, Og før os saa ved Troen hjem Til Herlighedens Rige!“

387. Hjertets Reenhed.

1 Pet. 3, 21: Daaben er ikke en Renselse fra Kiødets Ureenhed, men en god Samvittigheds Pagt med Gud ved Jesu Kristi Opstandelse.

En Præst gik en Aften ud, for at besøge en Syg i sin Menighed. Da han ikke rigtigt kunde erindre, hvor

den Syge boede, vilde han spørge sig for, og han bankede derfor paa ved et Huus, hvor han saae Lys. En net og reenlig klædt Kone lukkede op og bød ham indenfor, og ved samme Leilighed bemærkede han den Orden og Reenlighed, som herskede i hendes lille Huus. Da Præsten havde faaet Besked, sagde han: „Eders Huusvæsen seer saa reent og ordentligt ud, seer det ligesaa godt ud i Eders Hjerte?“ — og gik derpaa sin Vei. Et Aars Tid efter kom denne Kone til ham i Skriftestolen. Da han ikke havde seet hende før blandt sine Skriftebørn, spurgte han hende, hvorledes det gik til, at hun nu kom. „Ak, svarede hun, det skriver sig endnu fra den Aften, da De var hos mig og spurgte efter den syge Nabo. De Ord, som De sagde, i det De gik, lød i mine Øren som en Bebreidelse, hvorfor jeg ogsaa tænkte paa, at jeg vilde løbe efter Dem og spørge, hvad De dermed meente? Imidlertid opgav jeg dog dette, i det jeg tænkte ved mig selv: det skal du ikke bryde dig videre om. Men Deres Ord laae som en Steen paa mit Hjerte; jeg følte mig tilskyndet i mit Indre til engang at høre Dem prædike; og da jeg havde været der een Gang, fik jeg Lyst til at høre Dem oftere; og nu søger jeg dagligen at tilegne mig min Daabspagt i en sand og levende Tro, paa det mit Hjerte maa blive reent som mit Huus.“

LXXX. Missionen iblandt Hedningerne.

388. Bondens rige Gave.

Luk. 16, 9: Giører Eder Venner ved den urette Mammon, at, naar I skilles herfra, de skulle annamme Eder i de evige Boliger.

I Elsas i Frankrig levede for flere Aar siden en slet og ret Bonde, som udmærkede sig ved barnlig Eenfoldighed, ved Kiærlighed til Guds Ord og en kristelig Vandel. Som han var en særdeles dygtig og flittig Mand i sit Kald, saa var han ogsaa meget godgiørende imod de Fattige og Nodlidende. En Søndag, efterat han havde været i Kirke, besøgte han sin Sognepræst og talte med ham om de Ting, som høre til Guds Rige. Præsten benyttede denne Leilighed til at meddele ham nogle Missionsberetninger, og fortalte ham blandt andet om et Gavebrev fra en Præst i Wyrtemberg, som havde ydet 3000 Gylden, for dermed at lægge Grunden til det Baselske Missionsselskab. — Nogle Dage efter kom Bonden igien med et muntert Blik og en Pung fuld af Penge. Det var et Par hundrede Franker eller omtrent 70 Rigsdaler, som han havde bestemt for det ovennævnte Missionsselskab. Da Præsten spurgte, hvad der især havde bevæget ham hertil, svarede han: „Jo, Vor Herre har gjort mig saameget Godt i min Levetid og derhos skienket mig et glad og fornøiet Hjerte, saa at jeg mener, jeg bør giøre, som der staaer i et Vers: „Lad mig mod Andre øve, Hvad Du mod mig har gjort.“ Især har han forunderlig reddet mig af mange haarde Trængsler. Da jeg for 40 Aar siden giftede mig med min Kone, eiede vi saare Lidet, og det gik kun knapt til hos os. Men Herren har siden den Tid velsignet os saa rigeligen, at vi ikke alene har kunnet udstyre vore Børn anstændigt, men ogsaa lægge noget hen til vor Al-

derdom. Fremdeles for omtrent 30 Aar siden var jeg saa uheldig at falde ned af et Træ paa en spids Pæl, som gik ind i Livet paa mig. Under de heftigste Smerter lykkedes det mig at trække den ud. Jeg kunde med Nød og neppe vinde hjem. I Døren blev jeg afmægtig; man bar mig hen i Sengen. Lægen undersøgte Saaret og ansaae det for dødeligt; men imod al Formodning kom jeg mig igien. En anden Gang havde min Kone og jeg nær sat Livet til ved at vælte. — Er det da nu ikke vor Pligt, at vise os taknemmelige imod den kiære Gud, som ved saa mange Leiligheder har holdt sin Haand over os, og skulde vi ikke med Glæde opoffre noget af det, vi eie, til Hans Tjeneste?"

„Ja vel, svarede Præsten. Men jeg vil dog endnu giøre Eder eet Spørgsmaal. Jeg veed nok, at I have gjort de Fattige her i Egnen meget Godt. Men Eders 200 Franker ville, som I veed, blive anvendte til at underholde Evangeliets Forkyndere i langt bortliggende Lande. I vil neppe faae en Eneste at see af dem, som de komme tilgode. Hvorledes kom I paa den Tanke, at sende Eders Penge saa langt bort hiinsides Havet?" — „Det skal jeg sige Dem, svarede Bonden. Jeg var endnu kun en Dreng, da min sal. Fader sendte mig ud i Marken, for at besaae et lille Stykke Jord med Hvede. Han hængte Sækken paa mig, og jeg gik hen, for at udføre min Gierning, som jeg havde seet Andre giøre den. Da stod just min gamle Bedstemoder i Nærheden af mig, og efterat hun en Tid lang havde seet paa mig, raabte hun til mig: Hør, Hans, det vil jeg sige dig, og mærk paa den Erindring, som din gamle Bedstemoder giver dig: Kast kun Sæden ret langt ud fra dig; naar du giør det, saa kommer Sæden til at ligge jævnt i Ageren, og denne vil da give en god

Høst. Dette skrev jeg bag Øret og tænkte derpaa, naar jeg saaede, og fandt ogsaa, at den Gamle havde Ret. Nu tænker jeg som saa: Den kiære Gud har givet mig Penge, det er ogsaa en Sæd, som jeg skal udstroe. Saa vil jeg da følge min gode Bedstemoders Raad og kaste min Deel deraf ret vidt ud, ind i Hedningeverdenen. Herren vil da ogsaa velsigne den og lade den bære Frugt. Seer De, Hr. Pastor, dette er faldet mig ind, da jeg bestemte Pengene til Missionen."

389. Missionsvennen.

3 Joh. 6. 7: Du giør vel, naar du befordrer deres Reise saaledes, som det er sømmeligt for Gud. Thi for Hans Skyld ere de dragne ud, og de have Intet taget af Hedningerne.

En gudfrygtig Mand i Petersborg sad engang og læste een af det Londonske Missionsselskabs aarlige Beretninger om dets Virksomhed til Guds Riges Udbredelse iblandt Hedningerne. Da han deraf saae, at dette Selskab havde udsendt 123 Missionærer, sagde han: „Jeg har besluttet at tage en liden Deel i enhver af de Traktater (d. e. gudelige Smaaskrifter), som uddeles, i enhver Prædiken, som holdes, i enhver Skole, som oprettes, og til den Ende vil jeg for hver af disse 123 Missionærer give en Guinee (henimod 9 Rbdlr., altsaa i det Hele omtrent 1100 Rbdlr.). Her er en Verel paa 123 Pund Sterling, for at jeg kan hjælpe lidt til allevegne." Men imidlertid var der udkommen en ny Beretning, som viste, at der siden var udsendt endnu 13 Missionærer af samme Selskab. „Godt, sagde Manden, jeg agter at blive min Beslutning tro," og saaledes forøgede han sin Gave med 13 Pund Sterling eller 117 Rbdlr.

390. Honningkagen.

Matth. 9, 37. 38: Høsten er stor, men Arbeiderne ere faa. Beder derfor Høstens Herre, at han udsender Arbeidere i sin Høst.

En Dag, da Missionær Shaw, kort før sin Afreise fra Afrika, sad og læste for nogle Indfødte af Bibelen, kom een af Kaffernes Høvdinger, som i nogen Tid havde hørt til, og sagde til ham: „O, hvorfor er dog dette Ord ikke allerede for længe siden kommet til os? Hvad er der blevet af vore Forfædre og saa mange af vore Fyrster, som ere døde? Ak, hvis det er sandt, hvad der staaer i denne Bog, og du siger jo, det er sandt, hvorfor ere I da ikke komne til os før?" — Missionæren skammede sig i dette Dieblik paa Kristenhedens Vegne ved en saadan hjertegribende Tiltale, og maatte aabent og ærligt tilstaae, at det rigtignok var sandt, den Herre Jesus havde befalet sine Disciple, at tage hans velsignede Ord og udstrøe det som en god Sæd i den vide Verden, og at denne Befaling en Tid lang ikke var bleven efterkommet; men nu, føiede han til, ere mange Kristne komne til den Erkiendelse, at det ikke var Ret, og de ere derfor i Begreb med at sende alle Folkeslag over den ganske Verden Naadens og Livets Ord. Da han sagde dette, straalede deres Ansigter af Glæde, og een af dem udlod sig saaledes: „Vistnok var det ikke Ret af Eders Folk, da de havde fundet saadan en sød Honningkage, at sidde om den og spise deraf og sige til hverandre: o, hvor sød er den dog ikke! — og beholde den ganske for sig selv, da dog Herren havde sagt dem, at der var Nok for den hele Verden. Hvorfor brækkede de ikke tidligere et Stykke af Kagen og sendte os det? Dog nu ville vi glæde os over, at de ere betænkte paa at dele det Gode med os."

391. Penningerne.

2 Kor. 8, 12: Dersom Redebonhed til at give er forhaanden, da er Enhver velbehagelig i Forhold til det, han haver, ei i Forhold til det, han ikke haver.

I Liverpol, en stor Handelsstad i England, blev der engang holdt et Missionsmöde, hvor Adskillige fra Fyrstendömmet Wales vare tilstede. Blandt Andre blev derfor ogsaa en Præst fra Wales opfordret til at holde en Tale i sit Modersmaal for de tilstedeværende Walesboeres Skyld, som ikke talte Engelsk, men havde deres eget Sprog. Præsten var strax villig dertil. Da man saae, at Talen gjorde et stærkt Indtryk paa hans Landsmænd, saa spurgte Englænderne ham bag efter, hvad han egentlig havde talt om. „Aa, svarede han, jeg talede om Penningerne.“ — „Om Penningerne? det var dog besynderligt! Og hvad sagde De da om dem?“ — „Nu, jeg sagde til dem: Mange af Eder komme ofte med den Snak: Vi kunne ikke give mere til Missionen, end en Penning om Ugen; men hvad kan det forslaae? Hörer engang en Lignelse! Da jeg paa min Reise hertil kom over Bjergene, saae jeg en lille Bæk, og jeg tænkte da ved mig selv: Bæk, hvor vil du hen? — Aa, jeg vil ned til den lille Flod, hed det. — Du lille Flod, hvor vil du hen? — Aa, jeg löber ud i den store Flod Mersey. — Nu, Mersey, hvor vil du hen? — Aa, jeg gaaer ned til Liverpol. — Hvad vil du da giöre i Liverpol? — Aa, jeg vil der tage Skibene af Havnen. og före dem ud i Havet, og derfra videre til fremmede Lande; da bringer jeg dem snart tilbage, ladede med mange kostbare Sager. — Og saaledes siger jeg nu ogsaa: Penninger, hvor vil I hen? Aa, vi gaae til Skillingerne i Missionsmödet. — Og Skillinger, hvor vil I hen? Aa, vi gaae til Dalerne og

Pundene i vor lille Missionsforening. — Og I Dalere, hvor vil I hen? Aa, vi gaae til Missionsselskabet og derfra til det store Moderselskab i London. — Og hvad vil I da i London? Ih, der hente vi Missionærer og Bibler, og bære dem bort til Jordens yderste Ender, paa det at Englands Gud og Englands Bibel kan allevegne blive kiendt, æret og elsket."

392. Taknemmelighed for Evangeliet.

Sir. 35, 9: Giv den Høieste efter hans Gave, og med et godt Øie, hvad din Haand formaaer.

En Præst blev engang kaldet til en Syg i sin Menighed, for at tale med ham om de Ting, som høre til Guds Rige. Under Samtalen yttrede den Syge: „Min kiære Præst, hvis det skulde behage Gud, at lade mig staae op igien af mit Sygeleie, sandelig, da vilde jeg indrette mit Liv ganske anderledes. Omendskiøndt jeg ved Guds Naade har lært at kiende og elske Evangeliet, saa giør det mig dog nu meget ondt, at jeg ikke har gjort mere Godt og især, at jeg ikke har bidraget Mere til Jesu Navns Ære og Forherligelse paa Jorden. Ak, hvis jeg kom op igien, saa skulde det være mit Livs helligste Anliggende, at understøtte Missionssagen af alle Kræfter. Vel har jeg aarlig givet mit Bidrag dertil og gierne besøgt Missionstimerne, men mit Hjerte var ikke derved. Ak, jeg har langtfra ikke gjort, hvad jeg burde giøre!"

Præsten spurgte, hvad der da havde bragt ham paa disse Tanker. Han svarede: „Forrige Nat vaagnede jeg op af en let Søvn. Da jeg var kommen til mig selv, saa at jeg vidste, hvor jeg var henne med mine Tanker, trak jeg Omhænget tilside, for at see, om Nogen vaagede hos mig. Begge mine kiære Sønner sad da ved min Seng,

den ene ved min høire Side, den anden ved min venstre. Saasnart jeg rørte mig, ilede de med barnlig Kiærlighed, for at see, om jeg ønskede noget. Da faldt det mig øieblikkelig ind, hvad der for kort siden i en Missionstime blev sagt om Hinduerne, at de ofte lade deres gamle Forældre døe af Sult eller drukne dem i Floderne. Nu foer den Tanke igiennem min Sjæl: Hvoraf kommer det, at det gaaer mig anderledes? Hvorfor bære ikke ogsaa mine Sønner mig ud og kaste mig i Vandet? Hvorfor vaage de midt om Natten hos mig og lytte efter ethvert Aandedrag? Har jeg ikke Evangeliet at takke for alt dette? Ak, hvad har jeg nu bidraget til, at dette salige Evangelium bliver bragt til mine arme hedenske Brødre? Havde de første Kristne i den Henseende tænkt ligesom jeg, da vilde mine Sønner nu ikke have siddet her, da vilde vel Ingen have været om mig, og jeg havde da ogsaa maattet fare hen i Dødens Frygt, uden Haab. Derfor, hvis Herren vil bevare mit Liv, saa vil jeg ved Hans Naade alvorligere antage mig de arme Hedningers Frelse og ved Bøn og Gave ivrigere understøtte Missionens hellige Sag."

393. Sand Menneskekiærlighed.

Joh. 12, 8: Fattige have I altid hos Eder; men Mig have I ikke altid, sagde Jesus.

En Englænder, som offrede betydeligt til Missionsvæsenet, mödte en Dag een af sine Bekiendtere, som var af en modsat Tænkemaade med Hensyn til denne Sag. Da de nemlig kom til at tale om Missionsselskaberne og sammes Virksomhed, forestillede denne ham, at det var urimeligt, at kaste saa mange Penge ud iblandt Hedningerne, uden at vide, hvorledes de bleve anvendte, saameget mere, som der

i Landet selv vare saa mange Fattige, der manglede baade Arbeide og Bröd. „Jeg vil, sagde den kristelige Ven, gierne give saa og saa meget til de Fattige i vor By, naar du vil give en ligesaa stor Sum.“ — „Nei, det er ikke saaledes meent, svarede Modstanderen; men, blev han ved, naar du vil virke i det Fjerne, hvorfor gaaer du da saa langt bort? Tænk paa de ulykkelige Mennesker i Irland.“ — „Jeg vil gierne give saa og saa meget til de Fattige i Irland, sagde Vennen, naar du vil giöre ligesaa.“ — „Nei, det er heller ikke min Mening,“ svarede den Anden. Hvad mene da saadanne Folk, som altid have Indvendinger paa rede Haand? De mene i Almindelighed, at man ikke skal tænke paa Nogen, uden paa sig selv, og ikke sörge for Nogen, uden for sig selv.

394. Guds Ords Virkning iblandt Hedningerne.

Es. 55, 10—11: Ligesom Regn og Snee falder ned fra Himmelen, og vender ikke did tilbage, men vander Jorden og giør den frugtbar, saa at den giver Sæd til at saae og Brød til at æde: saa skal mit Ord være, der gaaer ud af min Mund; det skal ikke vende tomt tilbage til mig, men udrette, hvad mig behager, og det skal lykkes, hvortil jeg sender det.

1. En omvendt Indianer, ved Navn Gideon, blev engang angreben af een af sine vilde Landsmænd, som satte ham Bössen for Panden med de Ord: „Jeg skyder dig, fordi du altid taler om Jesus.“ Gideon svarede rolig og frimodig: „Naar den Herre Jesus ikke tilsteder dig det, saa kan du ikke skyde mig.“ Den Vilde blev saaledes slaaet af disse Ord, at han lod Bössen falde og gik stille hjem.

2. En omvendt Slaves Herre var kommen i Vane med at bande og tage Guds Navn forfængeligen. Saa ofte Slaven hörte dette, böiede han sig andægtig, og da Herren

engang spurgte ham, hvorfor han gjorde dette, svarede han: „Guds store og hellige Navn har jeg aldrig hört nævne, uden at min Sjæl blev fyldt med den dybeste Ærefrygt.“ — Fra den Tid af holdt hans Herre op med at bande.

3. En Grönlænder, en gammel Hedning, rev sig flere Gange stærkt i Örene og sagde: „Ak, disse mine elendige Ören! at de dog ikke ville aabne sig!“ Han blev derefter formanet til blot at höre Guds Ord flittigen, da vilde ikke alene hans Ören, men ogsaa hans Hjerte blive aabnet. Dette skete; thi Aaret efter begierede og modtog han den hellige Daab.

4. En omvendt Indianer i Nordamerika, ved Navn Nathanael, havde lært at skrive. Engang glædede han sin Lærer med et Brev, som han i sit Hjertes Eenfoldighed havde skrevet til sin Frelser, og som löd saaledes: „Kiære Frelser! mit Navn er Nathanael; jeg vil sige dig mit Hjerte; jeg skriver det her i mit Brev: jeg er meget fattig; jeg har endnu ikke givet dig mit hele Hjerte, og du er dog död for mig. Jesus Kristus! jeg vilde önske, det var saa vel, at du kunde glæde dig over mig. Kiære Frelser! jeg vil gierne leve saaledes, som Du vil have det.“ — Den, der kunde skrive saaledes til Frelseren, forstod vistnok ogsaa at tale til ham.

5. En Grönlænder pleiede at sige: „Ligefrem, fremad til Frelseren gaaer jeg, og ikke til Siden.“

6. En Neger i Sierra Leona i Afrika sagde ved Pröven för Daaben: „Det har behaget Gud at före mig bort fra mit hedenske Fædreland. Jeg var endnu kun en lille Dreng, da man bragte mig over det store Hav; da blev jeg befriet. Jeg lærte at læse i Bibelen. Engang læste jeg Matth. 28, 10: „Forkynder mine Brödre, at de drage til Galilæa, og der skulle de see mig.“ Da tænkte jeg ved mig

selv: Vare Disciplene nu ikke gangne til Galilæa, saa havde de ikke faaet ham at see, som han havde lovet dem; saa kan da heller ikke jeg finde den forjættede Ro, med mindre jeg som en træt og mödig Synder gaaer hen til Jesus."

7. Der var engang en gammel Neger i Vestindien paa 107 Aar, hvis uldne Haar var ganske hvidt. Ved et Uheld var han bleven til en Kröbling, men hans Syn havde Alderen ikke slövet. En Dag sad han og læste i en Bibel, som han havde faaet til Foræring. Da en kristelig Mand i det samme kom til ham, sagde Oldingen blandt andet: „Den, som gav mig denne Bibel, gav mig Livet. Jeg beder for ham til Gud. Denne Bog er min eneste Tröst. Först læser jeg et Kapitel, og saa taler Gud til mig; derefter lukker jeg Bogen sammen, og saa taler jeg med Gud."

8. „Hvad have dog de Kristne i Hjemmet taget sig for den förste Mandag i Januar Maaned? skrev en amerikansk Missionær i Ostindien; thi da jeg paa den Dag kom ind i Missionsskolen, traadte 12 til 14 Personer frem og sagde: Nu ere vi rede til at give Herren vore Hjerter; og adskillige Andre fremförte lignende glædelige Yttringer." — Brevet blev forsinket, og imidlertid fik Missionæren Efterretning om, at der paa hiin Dag var i Amerika holdt en höitidelig Bededag for Hedningernes Omvendelse. „Nu begriber jeg det," tilföiede han da i Brevet. Han indsaae nu, hvad Sammenhæng der er imellem Bön og Velsignelse, og at der gaaer en nærmere Vei til Ostindien, end omkring Kap.

9. En kinesisk Enke, som længe havde levet i Konfucius's falske Religion, og siden döde paa een af de nederlandske Öer ved Asien, sagde paa sin Sotteseng til en Missionærs Kone: „Nei, jeg frygter nu intet mere, end ikke

Döden; thi jeg veed, paa hvem jeg troer, og at min Frelser har Magt til at forlade mig alle mine Synder." I den Nat, da hun gik herfra, sagde hun: „Nu föler jeg, at jeg er forligt med Gud, og Hans Fred er udgydt i min Sjæl." Kort efter kaldte hun dem til sig, der havde vaaget hos hende, og sagde: „Nu kunne I lægge Eder til at sove, thi ogsaa jeg gaaer nu til Hvile." Og da hun havde sagt dette, hensov hun södelig i Herren.

10. „Der er intet i det hele Evangelium, sagde en omvendt Afrikaner, der saaledes har overrasket mig, som dette Budskab: „Gud er Kiærlighed!" Da jeg hörte dette, fyldte en uudsigelig Glæde mit Hjerte, og jeg — sönderbröd mine Afgudsbilleder."

11. En Kineser, som var bleven omvendt ved een af sine kristne Landsmænd, yttrede sig saaledes herom: „Min Broder sagde mig, at om mine Synder end vare saa svære som de höieste Bjerge, og jeg kun gjorde oprigtig Bod og slog min Lid til Jesus, Verdens Frelser, vilde jeg faae fuldkommen Forladelse for alle mine Synder og evige Velsignelser i hiint Liv. Jeg böiede mit Hjerte, jeg troede, jeg modtog den hellige Daab, og bad den Hellig Aand at plante Hellighedens Rod i mit Hjerte."

12. Da Mosheu, en forhenværende vild og grusom Hövding i Sydafrika, engang efter sin Omvendelse havde forsamlet sig med sine Folk paa en aaben Plads, for at holde Morgenbön, trængte pludselig en vild Skare af omstreifende Rövere frem imod dem. Mosheu stod op og gik hen til dem, men formanede först sine Folk til at forblive stille og rolige og stole paa Herrens Hjælp. Han spurgte Röverne, hvad de begierede. „Eders Qvæg, raabte de til ham, og I ere Dödsens, dersom I understaae Eder at gribe til Vaaben imod os." — „Der er mit Qvæg," svarede Hövdingen

ganske rolig, og gik derpaa tilbage til sin Forsamling. Man sang en Psalme og læste et Kapitel af den hellige Skrift; derpaa knælede Alle ned og bade Gud, at han vilde beskierme dem og redde dem af den truende Fare. Röverne bleve ved dette Syn grebne af en hemmelig Frygt, og de forlode Stedet, uden at röve det mindste.

395. Den omvendte Røverhøvding.

Ap. Gi. 13, 47: Saaledes haver Herren befalet os: Jeg haver sat dig til Hedningernes Lys, at du skal være til Saliggiørelse indtil Jordens Ende.

I Kaplandet i det sydlige Afrika levede for 30 Aar siden en vild og grusom Røverhøvding, ved Navn Afrikaner. Han var længe en Skræk baade for Europæerne og de Indfødte i en vid Omkreds; thi Rov og Mord var hans Liv og Lyst. Man fortalte overalt de skrækkeligste Ting om hans Grusomhed. Ved den mindste Fornærmelse overfaldt han de omliggende Byer, røvede, myrdede, skændte og brændte, og sparede hverken Qvinder eller Børn. Man kaldte ham Ørkenens Løve. Selv i den fjerne Kapstad var hans Navn vel bekiendt iblandt Unge og Gamle, ja Regieringen udsatte endog en Priis af tusinde Daler paa hans Hoved. Men Herren havde besluttet at sætte ogsaa ham som et Tegn paa sin Barmhjertighed og et Vidnesbyrd om Evangeliets guddommelige Kraft til at bøie og omvende selv det haardeste Hjerte og fornye det efter Frelserens Billede. Ved den fortræffelige Missionær Moffats kristelige Prædiken blev Afrikaner omsider vunden for Guds Rige, og lod sig døbe. Han, som tidligere havde streifet om baade Nat og Dag, for at opsøge sit Bytte, kunde nu sidde stille en heel Eftermiddag bag en Klippe og med utrættelig Iver læse og forske i den hellige

Skrift, som han gierne førte med sig, hvor han gik. Mangen Nat sad han ved Siden af sin elskede Lærer paa en Steen foran dennes Hytte, og kunde ikke blive mæt af at tale om Verdens Skabelse, om Guds Forsyn, om Synderes Forløsning og om den tilkommende Verdens Herlighed. Fra den Tid af førte han et ulasteligt Levnet, og blev en Fredens Mand, de Fattiges Velgiører, Enkers Forsvarer, de Bedrøvedes Ven og sit Folks Fader. En stor og mærkelig Forandring var foregaaet med ham, ja selv hans Ansigtstræk havde faaet et mildere og venligere Præg.

Et Par Aar efter hans Omvendelse maatte Moffat giøre en Forretningsreise til Kapstaden, og han foreslog Afrikaner at giøre Følgeskab med. Denne blev høiligen forbauset over et saadant Forslag, og vilde i Førstningen ikke troe, at det var Missionærens Alvor. „Jeg tænkte, at du elskede mig, sagde han, og du raader mig at drage til Regieringen, for at blive hængt til et Exempel paa den offentlige Retfærdighed! Veed du da ikke, føiede han til, i det han lagde Haanden paa sit Hoved, at jeg er en fredløs Mand, og at der er sat en Priis af 1000 Rigsdaler paa dette stakkels Hoved?" Men da Moffat forestillede ham, at hans Nærværelse i Kapstaden kunde bidrage til Fredens Gienoprettelse, svarede Afrikaner med Venlighed: „Velan, jeg vil tænke over det og kaste min Sorg paa Herren; Ham vil jeg i en hjertelig Bøn anbefale Sagen, og jeg veed, at Han vil ikke forlade mig." — Reisen blev altsaa besluttet, og de droge afsted. Overalt, hvor de kom frem, lykønskede man Moffat som Een, der var undsluppen af Løvekulen. Rygtet var gaaet, at Afrikaner for længe siden ogsaa havde slaaet ham ihiel, og naar han fortalte om denne Røverhøvdings Omvendelse, vilde hartad Ingen troe ham. En Dag kom de til en Landmand, hvem Moffat paa sin første Reise havde lært at kiende som en brav

og kristeligsindet Mand. Hans Gaard laae oppe paa en Bakke. Moffat lod Vognen holde nedenfor, og gik op til Gaarden. Da Eieren saae den Fremmede komme op imod Huset, gik han ud, for at byde sin Giest velkommen. Men jo nærmere de kom hinanden, desto langsommere bleve hans Skridt. Da de vare komne hinanden nær, rakte Moffat sin Haand ud imod ham, for at hilse paa ham som en gammel Bekiendt; denne besvarer ikke hans Hilsen, men næsten ude af sig selv spørger han, hvem han var? „Jeg er Moffat, svarede Missionæren, har De da reent glemt mig?" — „Moffat! gientog den Anden heel forskrækket; det er Eders Aand!" og dermed trak han sig nogle Skridt tilbage. „Jeg er ingen Aand," sagde Moffat. „Kom mig ikke nær! raabte hiin fuld af Forfærdelse; I er jo for længe siden myrdet af Afrikaner!" — „Men jeg er ikke nogen Aand," forsikkrede Moffat, og gned sine Hænder, for at give tilkiende, at han havde Kiød og Been. Men den gode Landmand blev kun end mere urolig og sagde: „Alle og Enhver sige jo, at I er myrdet, og en Mand har endog fortalt mig, at han havde seet Eders døde Been;" og i det samme stirrede han paa ham med speidende Blik. Endelig fattede han sig dog noget; men da han var bange for, at Moffats Nærværelse vilde giøre et for stærkt Indtryk paa hans Kone, fulgte han med ned til Vognen, og Samtalen kom naturligviis snart til at dreie sig om Afrikaner. „Han er nu en ganske anden Mand, end han forhen har været," sagde Missionæren. Hertil svarede den Anden: „Jeg kan troe snart alt, hvad I siger, men dette ene kan jeg ikke troe." Moffat erindrede ham om, hvad der i Skriften siges om Menneskets nye Fødsel, om Saulus og Manasse og Flere, som ved Guds Naade vare blevne omvendte. Men den Anden meente, at alle disse havde dog været heelt andre Mennesker, Afrikaner derimod var een af Kams forvildede Søn-

ner; og han mindede om nogle af hans grusomste Handlinger. Imidlertid vare de komne til Vognen, og han, om hvem de talte, hvilede sig i Græsset; et let Smiil foer over hans Ansigt, da han hørte Manden tale. Godseieren endte da Talen, i det han sagde med Eftertryk: „Nu vel, hvis det er sandt, hvad I siger mig om denne Afrikaner, da har jeg kun eet Ønske, og det er at see denne Mand, førend jeg døer; og naar I vender tilbage, saa vist som Solen er over vore Hoveder, drager jeg med Eder til Afrikaner og besøger ham." Nu kunde Moffat ikke længere holde sig, men i det han pegede paa Manden, der sad ved deres Fødder, sagde han: „Dette er Afrikaner!" Da blev den gode Mand ret tilgavns forbauset og forfærdet. Han stirrede paa ham, som om han var falden ned fra Skyerne. „Er I virkelig Afrikaner?" udraabte han. Denne reiste sig, tog sin gamle bredskyggede Hat af og svarede med et høfligt Buk: „Ja jeg er." Hollænderen stod som lynslagen. Men da han nu havde talt lidt med ham og forvisset sig om, at Røveren og Morderen Afrikaner, det hele Lands Svøbe, de værgeløse Børns Skræk, stod for ham som en stille, from og ydmyg Jesu Discipel, da hævede han sine Øine mod Himmelen og udraabte med synlig Glæde og Taknemmelighed: „O Gud, hvilket Under af din Magt! hvad kan ikke din Naade udrette!"

Da den samme Afrikaner var bleven gammel, og hans Livs Ende nærmede sig, kaldte han sit Folk sammen og talte omtrent saaledes til dem: „Vi ere ikke mere, hvad vi forhen vare; vi ere ikke Vilde mere, men Jesu Kristi Evangeliums Bekiendere. Lader os derfor leve efter denne Bekiendelse. Holder Fred med Alle, saavidt det staaer til Eder. Naar Missionsselskabet sender Eder en Lærer, skulle I modtage ham med Velvillie som en Udsending fra Gud. Jeg nærer det glade Haab, at Herren af sin Naade vil velsigne Eder hermed,

naar jeg er gaaet bort. Jeg føler, at jeg elsker Gud, at han har giort meget for mig, og at jeg er uværdig til Alt. Mit forrige Liv er beplettet med Blod, men Jesus Kristus har tilgivet mig, og jeg gaaer nu til Himmelen. O, tager Eder dog i Agt, at I ikke paa ny forfalde til de samme Laster og Misgierninger, hvortil jeg forhen saa ofte har anført Eder. Søger Herren af et oprigtigt Hjerte, saa vil han lade sig finde af Eder, og føre Eder paa Livets og Salighedens Vei." — Ikke længe efter, i Aaret 1823, hensov han salig og i Fred.

396. En Grønlænders Daab eller Kampen og Seieren.

Ap. Gi. 22, 16: Hvi tøver du? Staa op, lad dig døbe og dine Synder aftvætte, og paakald Herrens Navn.

En Grønlænder, ved Navn Kunnuk, maatte som en fjortenaars Dreng see paa, at man myrdede hans Fader. Han voxede siden til og blev en dygtig Arbeider, giftede sig og var agtet af sine Landsmænd. I Følge Grønlændernes Sæder og Skikke maa en Faders Drab hevnes af Sønnen eller den nærmeste Slægtning, hvor længe det end varer, inden Hevnen kan tages. Ogsaa Kunnuk følte sig hertil forpligtet, men var dog endnu for svag til at udføre Blodhevnen, fordi hans Faders Morder var omringet af en talrig Slægt og i flere Henseender sine Landsmænd overlegen. For da engang at opnaae sit Øiemed, drager den fornærmede Søn med sin Familie langt Syd paa, hvor han havde sine fleste Slægtninge, i Haab om at formaae disse til at følge sig tilbage, og ved deres Bistand at udføre sit Forsæt. Han kommer til dem, yttrer sin Bedrøvelse, udmaler Faderens Mord og det Gyselige derved med de mest levende Farver, og overtaler dem til at følge sig Nord paa. Men Tilbage=

reisen blev forsinket af flere Grunde, og da han omsider landede med sin Slægt i sin Hjemstavn, kunde han ingen Bolig faae, fordi alle Huse saa langt ud paa Aaret vare optagne. Da henvendte han sig til Præsten Saaby, som dengang var Missionær i Landet, og bad ham, at han vilde overlade ham og hans Familie et lille Huus, som stod til hans Raadighed. Skiøndt Saaby havde faaet Nys om, hvad han havde i Sinde, samtykkede han dog i hans Begiering, uden at lade sig mærke med noget. Kort efter kom Kunnuk atter til Præsten og takkede ham for hans Godhed, og da denne talede venligt med ham, fik Grønlænderen ham meget kiær, hvorfor han ogsaa gientog sine Besøg og yttrede blandt andet: „Du er saa elskelig, Præst, at jeg ikke kan blive fra dig.“ Efter nogle Ugers Forløb udlod han sig med, at han og nogle af hans Slægt vilde lære at kiende den store Himmelens Herre, som havde gjort alle Ting. Præsten tog ikke i Betænkning at opfylde hans Ønske; og da han erfarede, at en halv Snees Personer for det første vare villige til at modtage Underviisning, antog han et ungt Menneske, som havde gode Kundskaber, til Lærer og sagde til dem: „Han skal daglig læse for Eder, og jeg skal komme saa ofte jeg kan, for at høre Eders Fremgang og Lydighed.“ „Vi ville adlyde, svarede de; men du maa komme tidt, og vi ville komme til dig.“ Hver Uge besøgte Præsten dem, og havde Aarsag til at glæde sig over deres Opmærksomhed og Lærelyst. Især udmærkede Kunnuk sig ved stadig Flid og god Fremgang. Han forsømte ofte sin Fangst, for at tage Deel i Underviisningen; men det var ogsaa hans fulde Alvor at modtage Daaben. Foraaret nærmede sig imidlertid, og da forefaldt følgende Samtale imellem Kunnuk og Præsten:

K. „Vil du døbe mig? Du veed, at jeg har adlydt. Jeg kiender Gud, og baade jeg og min lille Kone ønske at

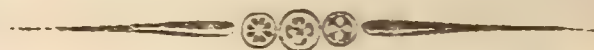
blive Troende." — P. „Ja, du kiender Gud; du veed, at han er god, at han elsker dig og vil giøre dig salig; men han vil ogsaa, at du skal adlyde ham." — K. „Jeg elsker ham, jeg vil adlyde ham." — P. „Dersom du vil adlyde ham, saa maa du ikke dræbe et Menneske. Du har jo ofte hørt, at han siger: du maa ikke slaae ihiel." — Han studsede derved og taug. Men Præsten vedblev: „Hør, kiære Kunnuk, jeg veed, at du er kommen tilbage med din Slægt, for at hevne dig paa din Faders Morder; men du maa ikke hevne dig paa ham, hvis du ellers vil blive en Troende." — K. „Men han dræbte min Fader! jeg saae det og kunde ikke hjælpe; nu maa jeg betale ham hans onde Gierning." — P. „Du bedrøver mig." — K. „Hvorfor?" — P. „Fordi du vil slaae ihjel." — K. „Kun ham, som fortjener at døe!" — P. „Men den store Himmelens Herre siger jo: du maa ikke!" — K. „Jeg vil ikke heller, — kun ham!" — P. „Men ogsaa ham maa du ikke dræbe. Har du glemt, hvor ofte du i Vinter hørte hans Bud: Hevner Eder ikke selv?" — K. „Skal den Onde da slaae ihjel og dog selv gaae fri?" — P. „Nei, det skal han ikke; Gud vil straffe ham." — K. „Naar?" — P. „Maaskee her i Verden; men sikkerlig paa den Dag, da han skal betale Enhver efter sine Gierninger." — K. „Det har saa lang Tid; mine Landsmænd og min Slægt vil laste mig, naar jeg ikke hevner min Fader." — P. „Dersom du ikke kiendte Guds Villie, maatte jeg lade dig giøre, hvad dit Hjerte tilsagde dig; jeg maatte tie til, at du betalte Ondt med Ondt; men nu kan jeg ikke." — K. „Det er vanskeligt: hvad skal jeg da giøre?" — P. „Du skal ikke dræbe ham; du skal endog tilgive ham." — K. „Tilgive ham? Eders Lære er meget vanskelig." — P. „Det er ikke vor Lære; det er Jesu Lære." Han sukkede og taug. Præsten vedblev: „Maaskee var din Fader

heller ikke uskyldig; maaskee havde han tilforn dræbt et Menneske og fortjente at døe?" — K. „Det veed jeg ikke; men saa fortjener denne jo ogsaa at døe." — P. „Ja dræb ham; men bliv da ved at være en Vantroende, og vent, at een af hans Børn vil engang dræbe dig eller Dine." — K. „Du er ikke mere elskelig; du taler haarde Ord." — P. „Kunnuk, jeg elsker dig, og vil derfor ikke, at du skal synde mod den Gud, som har ladet dig oplyse om sin Villie, og selv vil lade din Modstander vederfares, hvad Ret er." — K. „Vi da, jeg maa tale herom med min Slægt." Derpaa gik han og kom bedrøvet hjem; han talede lidet og spiste intet den Dag. Den følgende Aften besøgte Præsten ham atter og fandt hele Familien hjemme. Han prøvede dem i hvad de havde lært, læste for dem af Bibelen, og valgte især saadanne Stykker, som stemte Hjerterne til blide Følelser og opfordrede til Forsonlighed. „Tak, Præst, sagde Kunnuk, da han gik, det var vel, at du kom." Efter nogle Dages Forløb kom han igien til Præsten. Hele hans Udseende vidnede om en svær Kamp saavel fra hans Hjertes som hans Venners Side. Præsten forekom ham og sagde: „Du er ikke glad, siig mig: hvad ligger dig paa Hjerte?" — „Jeg vil og jeg vil ikke, svarede han, jeg hører og jeg hører ikke; — saaledes var jeg aldrig før tilmode." — „Hvad vil du og hvad vil du ikke?" spurgte Præsten. — „Jeg vil tilgive ham, svarede han, og jeg vil ikke tilgive ham, jeg har ikke Øre, naar de ville, at jeg skal hevne mig, og jeg har dog Øre." — „Naar du ikke vil tilgive ham, sagde Præsten; naar du med Bifald hører dem, som raade dig derfra, da taler dit vantro Hjerte, som søger Hevn; men naar du vil tilgive; naar du ikke vil høre dine onde Raadgivere, saa taler den bedre Deel i dig, saa taler Gud til dit Hjerte. Hvad vil du nu giøre?" — „Jeg blev saa bevæget, svarede han, da du forleden Aften

talede Ordet, da vilde mit Hjerte adlyde." — „See, sagde Præsten, skulde du ikke føle, at det var din himmelske Faders Tale til dit Hjerte?" Derpaa fortalte han ham Slutningen af Jesu Levnet, hans Tilgivelse og hans Bøn for sine Mordere. „Det var berømmeligt, sagde Kunnuk, og en Taare glindsede i hans Øie; men han var og bedre end vi." — „Ja, svarede Præsten, uendelig bedre. Men han vil dog, at vi heri skulle ligne ham, og naar vi kun have en god Villie, saa vil Gud give Kraft dertil. Men nu skal du og høre, at et Menneske, som du og jeg, kunde bede om Tilgivelse for dem, som vilde dræbe ham, fordi han forkyndte dem Guds Villie og vilde lære dem at troe paa Jesus." Præsten læste nu Apostlernes Giern. 7 om Stephani Endeligt for ham. Da tørrede Grønlænderen sine Øine og sagde: „De onde Mennesker! han er lykkelig, han er vist hos Gud i Himmelen." — „Ja, vedblev Præsten, han er der, og du og Enhver, der handler som han, skal og komme der." — „Elskelige Præst, udbrød Kunnuk, mit Hjerte er saa bevæget; jeg vil; men giv mig endnu liden Tid; naar jeg har bragt det andet i mig til at tie og er bleven ganske forandret, saa kommer jeg igien." — „Gaa, sagde Præsten, og bed den gode Gud at styrke dig i dit Forsæt; ogsaa jeg vil bede for dig." Derpaa gik han; men det varede ikke meget længe, før han kom igien med opklaret Aasyn som den, der har Fred i sit Hjerte. „Nu er jeg lykkelig, sagde han, jeg hader ikke mere, jeg har tilgivet." — P. „Føler du dig virkelig lykkelig derved?" — K. „Ja, mit Hjerte er saa roligt." — P. „Du glæder mig inderlig; men tør jeg lide paa dig? Dit Hjerte vil atter friste dig til Hevn, og dine Venner ville friste dig." — K. „Jeg veed ikke, om dette skeer; men jeg har overvundet, og du kan troe mig." — P. „Det vilde være sørgeligt, om du, efterat være bleven en Troende, skulde endnu

begaae dette Mord." — K. „Du er saa mistænkelig, Præst!" — P. „Du vilde da have større Synd, end om du ikke havde kiendt Gud og lovet ham Lydighed." — K. „Jeg var saa glad; men nu bedrøver du mig med dine Ord." — P. „Jeg vil ikke bedrøve dig; jeg vil kun prøve, om du kan holde, hvad du lover. Stol ikke for meget paa dit Hjerte!" — K. „Mit onde Hjerte skal tie." — Præsten spurgte nu, hvad der havde virket denne Forandring hos ham? Han svarede: „Det kraftige Ord, som Jesus har lært mig, og som jeg vil adlyde. Jeg tænkte aldrig at kunne blive saaledes sindet, som jeg nu er. Mærkede du ikke, at jeg var saa bevæget forleden Aften, da du læste for mig om Ham paa Træet, som bad for sine Mordere: Fader, forlad dem, thi de vide ikke, hvad de giøre? Da lovede jeg mig selv, jeg Uværdige, at jeg vilde tilgive, og jeg har nu tilgivet. Nu anseer du mig dog værdig til at døbes med min lille Kone, som ikke har hadet, og længes, som jeg, efter at blive en Troende?" — „Ja, kiære Kunnuk, svarede Præsten, jeg vil i Guds Navn døbe dig og din Kone. Men tak Gud, som gav dig Leilighed til at kiende Ham og hans Villie; og glem ikke, at du ved Daaben forpligter dig til at troe paa ham, elske ham og lyde hans Bud, altsaa at afstaae fra det Onde og stedse blive bedre." — „Jeg veed det, Præst! udbrød han. Gud seer mit Hjerte, og Han vil styrke mig, at jeg bliver ham tro." — Fjorten Dage efter blev Kunnuk tilligemed nogle Andre optagen i den kristne Kirke. Med Frimodighed og Sandhed gjorde han Rede for sin Kristendoms-Kundskab; med Følelse besvarede han Spørgsmaalene af Alterbogen, og stille Taarer vædede hans Kinder, da han nedknælede, for at modtage Daaben, i hvilken han efter Begiering fik Navnet Niels. Den høitidelige Handling sluttedes som sædvanlig med en Takkesang og Bøn. Han kom derefter til Præsten, rakte ham Haan-

den og sagde rørt: „Tak, gode Præst, jeg er lykkelig." Derpaa vendte han sig til Menigheden med de Ord: „Antager mig nu som en Troende; vi ville elske hverandre." — Nogle Dage derefter sendte han Bud til sin Fiende og lod ham sige: „Jeg er nu bleven en Troende, og du har intet Ondt at befrygte." Han bad ham at besøge sig; og da han kom, blev han venskabelig modtaget af Kunnuk og bevertet godt, hvorefter han reiste bort med Fred. Kunnuk eller, som han efter sin Daab hed, Niels, blev nu indbuden til Gienbesøg, kom ogsaa alene, og blev modtaget som en Ven. De spiste og fordreve Tiden med Fortællinger, indtil de henimod Aften skiltes ad i alt Venskab; men da Niels kom lidt ud, mærkede han Vand i sin Kajak eller Baad. Han søgte Land, stod ud og opdagede, at der var skaaret Hul i Baaden. Han fik i en Hast raadet Bod derpaa, reiste videre og kom lykkelig til sit Hjem. Han fortalte Præsten dette med et Smiil. „Han er dog bange, sagde han, og har derfor uden Tvivl ladet dette giøre; men jeg vil ikke skade ham." Og han holdt Ord. Endnu henved 10 Aar efter sin Hjemkomst til Danmark fik Pastor Saaby Hilsen fra Kunnuk, at han var Gud og sine Løfter tro.

Den hellige Nadvere.

LXXXI. Kirkens Kalk.

397. Præsten og Røverne.

2 Kor. 7, 5: Vi have ingen Ro i vort Kiød, men vi trænges paa alle Maader; udvortes Strid, indvortes Frygt.

I Nærheden af Staden Boulogne i Frankrig bröd engang sex Rövere om Natten ind i Huset hos en gammel Præst, ved Navn Bardée, og affordrede ham i en bydende Tone en betydelig Pengesum (omtrent 70 Rigsdaler) eller hans Liv. Den fromme Olding havde i sin lange Embedstid stedse deelt sine ringe Indtægter med Sognets Fattige, og var derfor ikke i Stand til at give Kieltringerne den forlangte Sum. Det Eneste, som han endnu besad af synderlig Værdi, var et Sölvuhr, hvilket han ogsaa strax lod dem faae. Derpaa forlode de ham; men et Par Timers Tid derefter vendte de tilbage med Vaaben i Hænderne, overfaldt den værgelöse Olding, og böd ham paa Timen at udlevere Kirkens Kalk, dersom han ikke vilde have en Kugle for Panden. Præsten, der erindrede sig sin Pligt som Kirkens Tjener, modtog de paatrængende Skurke med megen Fatning og Rolighed, og raabte med höi Röst: „Jeg gav Eder alt, hvad jeg havde; men Kalken tör jeg ikke udlevere; den er mig betroet til sikker Forvaring; för vil jeg döe.“ Röverne forsögte endnu en-

gang ved haarde Mishandlinger at tvinge ham til at give dem det Forlangte. Först da de saae, at hans Standhaftighed ikke ved nogen Trusel eller Smerte var til at rokke, gik de deres Vei og overlode Oldingen til hans egen Skiebne. Allerede den næste Morgen döde den værdige Præst som en Fölge af de Slag og Saar, han havde faaet under Opfyldelsen af sin Pligt.

LXXXII. Kirkebod og Skriftemaal.

398. Keiser Theodosius og Ambrosius.

1 Kor. 11, 31—32: Dersom vi dømte os selv, dømtes vi ikke. Men naar vi dømmes af Herren, revses vi, at vi ikke med Verden skulle fordømmes.

I Thessalonika udbröd engang et Opløb, hvori Statholderen og flere Övrighedspersoner omkom. Da Keiser Theodosius fik Efterretning herom, blev han yderst opbragt, og Alle frygtede hans blodige Hevn. Men Biskop Ambrosius i Mailand og flere af hans Embedsbrödre gik i Forbön for Stadens Indvaanere, og Keiseren lovede ogsaa at skaane dem. Men det synes ikke at have været hans Alvor dermed, eller maaskee forandrede han senere sine Tanker, nok er det: han sendte Krigsfolk ind i Staden, og disse trængte frem allevegne med dragne Sværd og nedsablede Alle uden Forskiel, Fremmede saavel som Borgere, Uskyldige og Skyldige. Keiseren fortröd vel snart, hvad han havde gjort, og sendte andre Folk hen, for at forhindre Blodbadet; men da var det allerede for sildigt, og 7000 Mennesker omkom. Da skrev Ambrosius til Keiseren og

yttrede sig med Ærbödighed, men tillige med Alvor og Frimodighed om det, som var skeet. Han bad og besværgede ham, at han som fordum David vilde giöre Bod for sin Synd. „Dette har jeg skrevet, siger han, ikke for at beskæmme dig, men for ved hiin Konges Exempel at formaae dig til at borttage denne Skamplet af dit Rige. Og borttage den vil du, saafremt du ydmyger din Sjæl for Gud. Du er et Menneske, og har du syndet, saa stræb at giöre din Synd god igien. Ingen Engel kan tilgive den; Herren alene tilgiver dem, der giöre Bod og Bedring. Derom beder og anraaber jeg dig.“ Han slutter Brevet saaledes: „Jeg elsker dig, ja jeg elsker dig inderlig og beder for dig. Troer du det, saa erkiend, hvad jeg siger; troer du det ikke, saa tilgiv, at jeg foretrækker Gud for dig.“

Keiseren svarede ikke paa dette Brev; men da han den fölgende Söndag vilde bivaane Gudstjenesten med sit Fölge og nyde den hellige Nadvere, traadte Ambrosius ham imöde ved Indgangen til Kirken og sagde blandt andet til ham: „Det lader til, min Keiser, at du endnu ikke, efterat Vreden har lagt sig, erkiender din store Bröde. Keisermagten hindrer dig vel i at erkiende din Synd, og forblinder dig. Du formaster dig imod Mennesker, der ere af samme Natur som du og dine Medtienere. Men der er Een, som raader over os Alle. Med hvilke Öine vil du betragte Guds Huus? Med hvilke Födder vil du betræde dette hellige Sted? Hvorledes vil du kunne oplöfte dine Hænder, som endnu dryppe af Blod, til Bön? Hvorledes vil du i en saadan Tilstand kunne modtage Herrens Legeme og Blod? Gaa bort herfra, og læg ikke Synd til Synd.“ — Theodosius blev rystet; han vilde undskylde sig og beraabte sig paa Davids Exempel, som ogsaa havde begaaet

Mord og Ægteskabsbrud tillige. Men Biskoppen svarede: „Velan, har du efterlignet David i hans Synd, saa efterlign ham ogsaa i hans Anger og Bod.“ — Nu gik Keiseren i sig selv og underkastede sig Kirkens Love. Han aflagde sit keiserlige Smykke og holdt sig i otte Maaneder borte fra Menighedens Forsamling, og anraabte med Suk og Taarer Gud om Naade og Forbarmelse. Derefter maatte Keiseren tage Plads mellem de Bodfærdige i Kirken, aflægge en offentlig Bekiendelse af sine Synder, og forpligte sig til at give en Lov, i Fölge hvilken alle Dödsdomme först skulde fuldbyrdes tredive Dage efterat de vare forkyndte. Nu löstes han af Bandet, og maatte atter komme i Kirke og til Alters som forhen. Keiseren skal siden have erklæret, at han först nylig havde fundet en Mand, som havde vovet at sige ham Sandheden; han kiendte kun Een, som var værdig til at være Biskop, og det var Ambrosius.

LXXXIII. Berettelse og Sygebesøg.

399. Gellert paa Dødsleiet.

2 Kor. 5, 4: Saalænge vi ere i denne Hytte, sukke vi besværede, efterdi vi ikke ville afklædes, men overklædes, at det Dødelige kunde blive opslugt af Livet.

Kristian Gellert, en berömt Lærd, havde allerede længe baaret paa et svageligt Legeme, da han i Aaret 1769 blev angreben af en meget haard Sygdom, der endte hans Dage. Medens han laae paa sit Dödsleie, samlede han den ringe Kraft, han endnu havde, reiste sig op i Sengen, blottede sit Hoved og bad med en saadan Inderlighed, Tak og

Kiærlighed til Gud og med et saa muntert og venligt, tillidsfuldt Blik, at de Tilstedeværende ret saae i ham et Billede af den döende Jakob, der velsignede sine Börn og sagde: „Jeg döer, men Gud skal være med Eder. Herre, jeg bier efter din Salighed.“ Han gjorde sig Umage for at erindre sig de mange legemlige og aandelige Velgierninger, som han i hele sit Liv havde annammet af Guds Faderhaand; dog tænkte han ogsaa paa sine Feil og Skröbeligheder, og det med en Selvfornedrelse og Ydmyghed, der gjorde et dybt Indtryk paa hans Familie og Venner. Förend han gik bort, vilde han endnu engang modtage den hellige Nadvere af sin kiære Ven, Pastor Talemanns Haand. Med denne underholdt han sig nu om sin Död og talte derom med megen Rolighed og Frimodighed. Betragtningen af Frelserens uendelige Kiærlighed rörte og opmuntrede især hans Hjerte. Da Præsten bad for ham og blandt andet sagde de Ord: „Herre, see, den som du elsker, er syg,“ udbröd Gellert med dyb Fölelse: „Ak, maatte det kun være saaledes: Herre, jeg forlader mig paa din Naade, at du elsker mig som dit Barn.“ Da man opmuntrede ham, sigende: „De har allerede taalmodig og standhaftig udstaaet saa Meget, De vil ogsaa nu lide som en Kristen. Kristendommen har styrket Dem i Livet, den vil og understötte Dem i Döden,“ svarede han: „Ak, min Ven, jeg er et svagt Menneske, en arm Synder; bed for mig, at jeg ikke falder i Fristelse.“ — Da han havde modtaget Sakramentet, sagde han: „Det er en troværdig Tale og aldeles værd at annammes, at Kristus Jesus er kommen til Verden, at giöre Syndere salige. Ogsaa mig er Barmhjertighed vederfaren. Det er min Troesbekiendelse paa Dödsleiet, som jeg lever og döer paa.“ „Jeg kan nu ikke fatte ret Meget, sagde han derpaa til sine Venner; men nævner

kun min Forlösers Navn for mig, naar jeg hörer det, saa föler jeg ny Kraft og Frimodighed i Hjertet." Endelig spurgte han, hvor længe hans Dödskamp vel endnu kunde vare. Og da man svarede: „Maaskee en halv Time," löftede han med inderlig Glæde sine Hænder i Veiret og sagde: „Gud skee Lov, endnu kun en halv Time!" Derpaa vendte han sig med et mildt og venligt Aasyn til Siden og bad i Stilhed, og under sine Venners oprigtige Bönner og Velsignelsesönsker henslumrede han i Troen paa Ham, som er Opstandelsen og Livet.

400. Et mærkværdigt Sygebesög.

Hos. 6, 1: Kommer og lader os vende om til Herren, thi Han haver sönderrevet og skal læge os, Han haver slaaet og skal forbinde os.

I en Menighed i England boede engang en rig og anseet Forpagter. Hans Kone gik flittig i Kirke og hörte gierne sin Sjælesörgers Prædikener; men da denne ikke sporede nogen mærkelig Forandring hos hende, troede han heller ikke at kunne antage, at hun virkelig havde omvendt sig. Denne Kone blev engang syg og efter Lægens Sigende farlig syg. Hun vilde gierne see Præsten, talte hver Dag til sin Mand derom, og bad ham at lade ham hente; men Lægen havde forbudet det, fordi Besöget af en Geistlig efter hans Mening vilde fremkalde en farlig Krisis eller Vending i Sygdommen og hindre Lægemidlernes gode Virkning. Imidlertid blev det meget værre med den Syge; ængstet og foruroliget af sin Samvittighed, udbad hun sig som en Naade, at maatte tale med sin Præst. Hendes Mand vendte sig desangaaende til Lægen; men denne sagde blot: „Dersom De vil beholde Deres Kone, saa lad ingen Præst komme; giör De det, da indestaaer jeg ikke for hendes Liv."

En gudfrygtig Nabo fortalte Præsten dette, og da han hörte, hvorledes Sagen stod, ilede han, saasnart han kunde, til Forpagterboligen. Manden modtog ham höfligt, men med Kulde, og foreholdt ham Lægens udtrykkelige Befaling. Præsten anförte adskillige Grunde, for at tilintetgiöre hans Frygt; han forestillede ham blandt andet, at Lægen uden Tvivl ikke kiendte Evangeliets Tröstegrunde, og at kun bekymrede Sjæle kunde föle deres velsignede Virkning. Manden stod tvivlraadig om, hvad han skulde giöre; thi paa den ene Side frygtede han for, at giöre Lægen imod, og paa den anden Side vilde han gierne opfylde sin Kones Önske. Hensyn til Lægens Forskrifter havde uden Tvivl seiret, hvis ikke Konen, som laae i Værelset ved Siden af, havde hört og kiendt Præstens Stemme og udtrykkelig forlangt, at man skulde lade ham komme ind. — Da Præsten traadte ind, sögte hun at reise sig op, men var for svag og faldt tilbage. Taarer og afbrudte Ord vidnede om hendes Taknemmelighed, hendes Sjælstilstand og hendes Önske. Snart blev hun dog roligere og kunde fortælle, hvorledes det stod sig med hendes Sjæl; for Resten var der intet Usædvanligt i hvad hun meddeelte. Sygeleiet var her, som saa ofte, blevet et Middel til, ved den Hellig Aands Bistand, at bringe hende til Erkiendelse af sin elendige Tilstand, og hun fölte sig meget nedböiet af Bedrövelse over Synden. Gud gav Præsten Naade til med Kraft at fremföre de dyrebare Sandheder, som bedst passede paa hendes nærværende Tilstand; hun annammede Forjættelsens Ord med barnlig Tro, og i hendes Hjerte vaktes et levende Haab om Guds Naade og Saligheden i Kristo Jesu. Da de havde talt ud paa begge Sider, sagde hun til Præsten: „Nu er jeg imod för som en ny Skabning; jeg föler nu Kristi Kiærlighed langt over hvad jeg kan bede eller for-

staae. Hvilken stor og naadig Forandring har Gud ikke gjort med mig arme Menneske! Gud velsigne Dem! Hvor lykkelig er jeg ikke, og hvor grusomt, ikke at ville kalde Dem, for at tröste mig i min elendige Tilstand! Men det var sagtens, fordi de ikke kiendte Evangeliets guddommelige Kraft."

Præsten fortalte Manden den glædelige Forandring, som var foregaaet med hans Kone. Denne takkede ham nu hjerteligt, og bad ham at gientage sit Besög. Da han havde været inde hos sin Kone og med egne Öine seet, hvorledes hun havde det, sagde han til Præsten: „Det er mig i Sandhed noget Forunderligt, paa saa kort Tid at see en saa mærkelig Forandring. Jeg er ganske forbauset og skamfuld over, at jeg ikke för lod Dem kalde; hvor megen Uro og Pine havde jeg ikke kunnet spare min Hustru."

Endnu den samme Dag för Sengetid kom Lægen og fandt hende liggende rolig og stille. Han fölte hendes Puls, vendte sig til Pigen og sagde med veltilfreds Mine: „Nu gaaer det ret godt; jeg tænkte nok, at den nye Medicin vilde hjælpe, men jeg troede dog ikke, det vilde gaae saa hurtigt. Hun er nu saa rolig og alle Mærker saa gunstige, at jeg nok tör erklære hende for at være uden Fare." Pigen svarede blot: „Ja, Hr. Pastoren har ogsaa i Morges seet til hende, og fra det Öieblik af har hun befundet sig bedre."

Konen kom sig igien, og denne Sorg blev til Velsignelse baade for hende og hendes Mand. De bekiendte begge siden den kristne Tro baade med Ord og Gierning, og deres Exempel blev ikke uden Virkning i Sognet.

Sprog-Register,

med Henviisning til Fortællingens Nummer.

Salomons Ordsprog.

Salomons Prædikener.

Salomons Høisang.

Esaias.

Jeremias.

Jeremias's Begrædelsers Bog.

Markus.

Lukas.

Johannes.

Apostlernes Gierninger.

Brevet til Romerne.

Første Brev til Korinthierne.

Andet Brev til Korinthierne.

Brevet til Galaterne.

Brevet til Epheserne.

Brevet til Philippenserne.

Brevet til Kolossenserne.

Første Brev til Thessalonikerne.

Andet Brev til Thessalonikerne.

Første Brev til Timotheus.

Andet Brev til Timotheus.

Brevet til Titus.

Brevet til Hebræerne.

Jakobs Brev.

Peders første Brev.

Peders andet Brev.

Johannes's første Brev.

Johannes's tredie Brev.

Johannes's Aabenbaring.

Sag-Register,

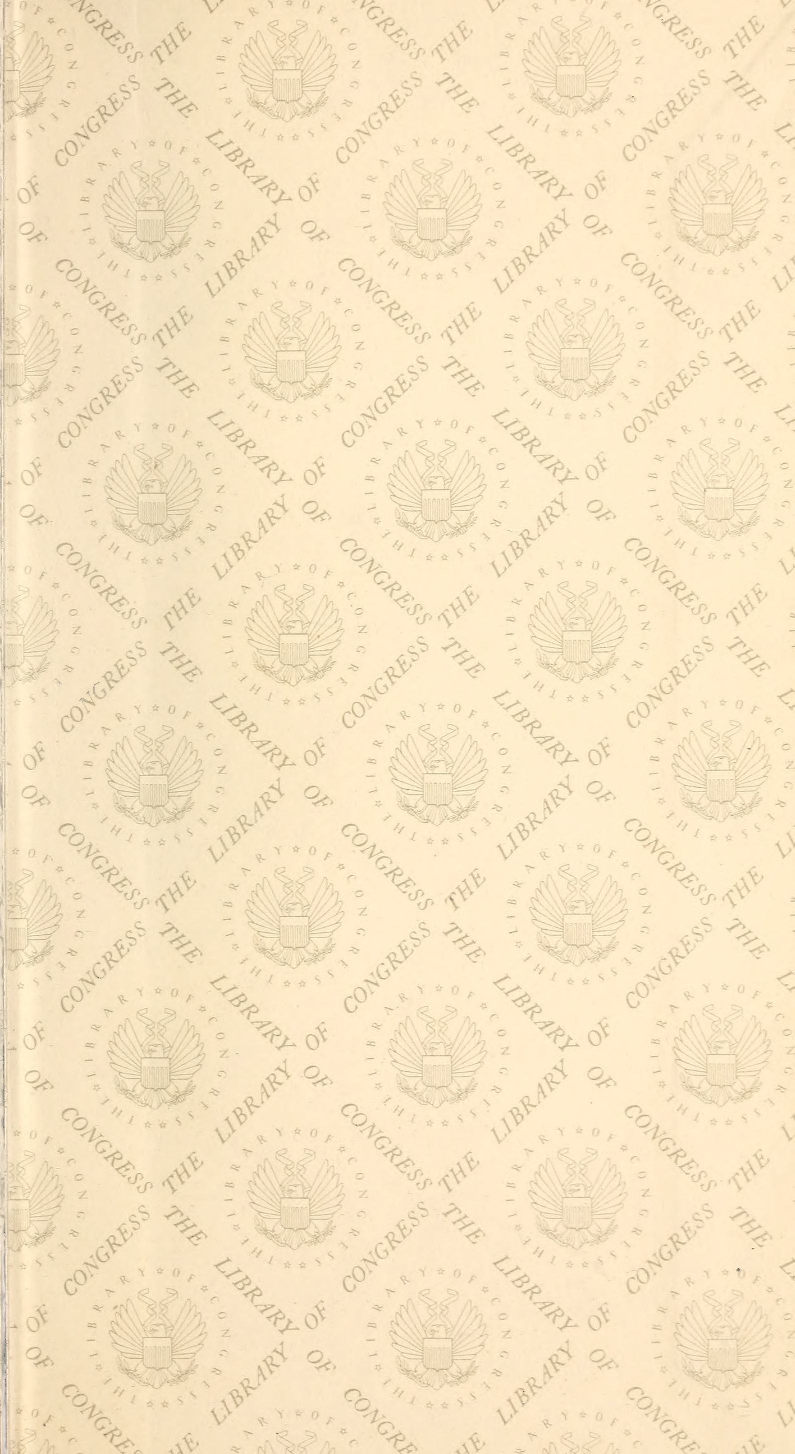
med Henviisning til Fortællingens Nummer.

Navne-Register,

med Henviisning til Fortællingens Nummer.

THE LIBRARY OF CONGRESS

THE LIBRARY OF CONGRESS

